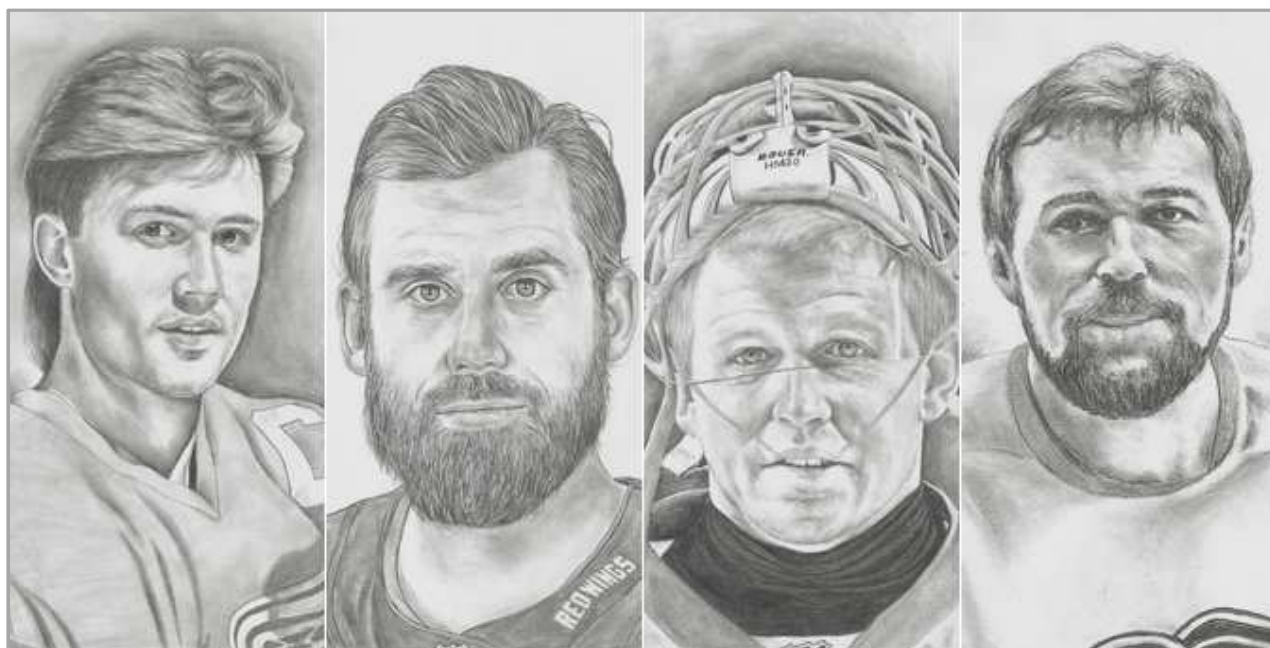

MARTIN UŽÁK

ČERVENÉ KRÍDLA

vybrané osobnosti, příběhy,
mílniky a zajímavosti
z historie Detroit Red Wings

to najlepšie z blogu Hockeytown Blog

Červené krídla

vybrané osobnosti, príbehy,
mílniky a zaujímavosti
z histórie Detroit Red Wings

Martin Užák

Červené krídla

vybrané osobnosti, príbehy, mílniky a zaujímavosti z histórie Detroit Red Wings

autor: Martin Užák

ilustrátor: Norbert Šátek

dátum vydania: 31. december 2021

formát: elektronická kniha (PDF)

vydané vlastným nákladom, nepredajné

prvé vydanie, 2021

text neprešiel jazykovou korektúrou

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto elektronickej knihy nesmie byť rozširovaná na internete, tlačou a inými médiami bez predchádzajúceho písomného súhlasu autora.

© Martin Užák, 2021

ISBN 978-80-570-3280-9

Predhovor

V auguste 2009 som mal za sebou zhruba rok a pol príležitostnej práce v redakčných službách v pozícii editora a ghostwritera. V tom čase som si začal budovať pracovné portfólio, aby mi časom pomáhalo pri oslovovaní ďalších klientov. Jedným z prvých, postupne sa rozbiehajúcich projektov, ktoré som do portfólia zaradil, bol Hockeytown Blog, blog o americkom hokejovom klube Detroit Red Wings.

S písaním o Red Wings som začínal v roku 2003. Primárne som sa zameriaval na históriu Red Wings. Vždy som veril tomu, že história tohto klubu – najúspešnejšieho amerického klubu v dejinách Národnej hokejovej ligy – má obrovský a pritom nevyužitý marketingový potenciál. Že existuje spôsob, ako túto históriu dostať k veľkému množstvu čitateľov a obohacovať ich hokejový život. Že existuje spôsob, ako sa odlišiť od rádových stránok o NHL a ísť vlastnou cestou. Spôsob, ako využiť heuristiku, ktorej sa v práci venujem, aj v písaní o športe. Práve preto som založil Hockeytown Blog.

Hockeytown Blog vznikol 18. augusta 2009 so zámerom prinášať jedinečné informácie o Detroit Red Wings. Svojho času bol jediným európskym blogom o Red Wings a jediným blogom svojho druhu na slovenskom a českom internete.

Pôvodne som nevedel, ako dlho potrvá, kým na blogu zverejním všetok obsah, ktorého marketingový potenciál som chcel testovať. Až o šesť rokov neskôr, v septembri 2015, kedy som začal pracovať na pozícii editora a ghostwritera na plný úväzok a Hockeytown Blog pútal stále väčší záujem, až vtedy som ho postavil do popredia a urobil z neho kľúčovú súčasť môjho pracovného portfólia. Vtedy som si naplánoval, že jeho misiu ukončím v roku 2019, po desiatich rokoch od jeho vzniku, s nádejou, že do tej doby ho navštívi minimálne 100 tisíc jedinečných návštevníkov. Misia blogu sa napokon natiahla na dvanásť rokov, do augusta 2021.

Hockeytown Blog začínal na serveri Blog.cz a v rokoch 2012 až 2016 mal výsadu jediného športovo zameraného blogu v autorskom klube Blog.cz, zverejňujúcom jedinečný obsah. V roku 2012 bol ako jeden z mála slovensky písaných blogov nominovaný do súťaže mediálnej spoločnosti CET 21 (dnes TV Nova) o najlepší blog roka a bol propagovaný v michiganskom rozhlase WMKT, patriacom do siete Michigan IMG Sports Network. V júni 2017 sa presťahoval na novú adresu HockeytownBlog.sk a začal primárne slúžiť na vzdelávacie a prezentačné účely.

Za dvanásť rokov operatívy Hockeytown Blog napokon navštívilo viac než 205 tisíc jedinečných návštevníkov zo 148 krajín sveta, z toho viac ako 100 tisíc jedinečných návštevníkov naň zavítalo za posledné tri roky. Blog dosiahol na tieto čísla aj napriek tomu, že publikoval priemerne iba 62 článkov ročne, nepísal o horúcich aktualitách a inak bežne dostupných informáciách, prinášal výhradne seriózne obsah, písaný prevažne odborným jazykovým štýlom, pripravoval jedinečný obsah pre náročných, najmä starších čitateľov, prínosom jedinečných a predtým nepublikovaných informácií sa výrazne vymykal praxi ostatných stránok o NHL na Slovensku a v Česku, prvých osem rokov fungoval bez plnohodnotnej mobilnej verzie, v roku 2017 ukončil predaj reklám, a aj keď sa venoval aj súčasným Red Wings, robil tak v ich doposiaľ najťažších časoch v ére internetu – v časoch výrazného ústupu zo slávy a v začiatkoch očakávanej prestavby mužstva.

Hockeytown Blog sa vyznačoval tým, že sa prísne vyhýbal nepodloženému zverejňovaniu informácií od amerických a kanadských novinárov, redaktorov, spisovateľov, fotografov a vôbec iných profesionálov, čím sa významne odlišoval od bežných stredoeu-

rópskych stránok o NHL. Sústreďoval sa na prínos originálnych informácií, ktoré predtým neboli publikované, alebo na nekonvenčné spracovanie informácií, ktoré boli predtým iba načrtnuté, ale ďalej alebo podrobne nespracované inými autormi. Volil atypický pohľad na zvolené témy, pretože jeho hlavným zámerom nebolo získané informácie povrchne prenášať a prekladať, ako to bežne robili a robia rádové slovenské a české stránky o NHL a slovenské a české tlačové agentúry, a to nielen v spravodajskej, ale aj v publicistickej rovine. Hockeytown Blog sa týmto "bežným praktikám" po celé tie roky systematicky vyhýbal a snažil sa získané informácie a používané poznatky v únosnej miere citovať, bez výnimky odkazovať na ich skutočný pôvod, bližšie ich vysvetľovať, porovnávať ich a dopĺňať o jedinečné pohľady, komentáre, kritické názory a analýzy. Okrem toho prinášal jedinečné informácie zo zdrojov, ktoré nevyužívali alebo k nim nemali prístup ostatné slovenské a české stránky o NHL. Pri nakladaní s verejne dostupnými zdrojmi bezvýhradne dodržiaval doktrínu čestného použitia ("fair use") podľa amerického zákona o autorských právach s cieľom nezištného spravodajstva a publicistiky o vybraných udalostiach, ktoré boli pre verejnosť zaujímavé a hodné zaznamenania.

Všetky tieto dlhoročné charakteristické črty blogu sa v plnej miere odrážajú aj na podobe tejto elektronickej knihy, ktorá predstavuje to najlepšie z blogu Hockeytown Blog a zároveň završuje jeho dvanásťročné pôsobenie.

Elektronická kniha Červené krídla pojednáva o vybraných osobnostiach, príbehoch, míľnikoch a zaujímavostiach z histórie hokejového klubu Detroit Red Wings. Tvorí ju 75 starostlivo vybraných a pripravených statí a článkov, ktoré na blogu Hockeytown Blog patrili medzi najnavštevovanejšie alebo najčítanejšie, a ktoré medzi čitateľmi a návštevníkmi tohto blogu vyvolali najväčší ohlas. Hockeytown Blog zverejnil za dvanásť rokov svojej existencie celkom 750 jedinečných článkov, v tejto elektronickej knihe teda nájdete zhruba 10 % pôvodného obsahu blogu.

Články sú usporiadané prevažne podľa toho, kedy sa jednotlivé udalosti v histórii Red Wings udiali. E-kniha začína udalosťami z roku 1936 a končí udalosťami, ktoré sa odohrali do mája 2017. Ako predposledná je zahrnutá malá zbierka vyjadrení, ktorých väčšina odznela krátko po smrti veľkého Gordieho Howea v júni 2016.

Viacere články v tejto e-knihe boli oproti ich pôvodnej forme na blogu Hockeytown Blog ešte doplnené a aktualizované. Niektoré vznikli spojením viacerých článkov, keďže Hockeytown Blog pravidelne zverejňoval aj rozsiahle články, v ktorých popisoval rôzne udalosti z rôznych rokov v konkrétny dátum, aby takto pripomínal ich výročie.

V e-knihe nájdete aj tri najnavštevovanejšie články v histórii blogu Hockeytown Blog. Pojednávajú o srdcovom kolapse Jiřího Fischera, ukončení éry Patricka Roya v Montreale a unikátnom zápase Red Wings proti Tesle Pardubice. Návštevnosť každého z týchto článkov na blogu Hockeytown Blog sa počítala na desaťtisíce.

V e-knihe nájdete tiež udalosti, ktoré v histórii Red Wings nemajú významné postavenie, ale na blogu Hockeytown Blog boli mimoriadne populárne, a preto si zaslúžili svoje miesto v tejto publikácii. Príkladom sú články o menej významných, ale krásnych alebo nevšedných góloch či iných hokejových situáciách, prípadne články o udalostiach, ktoré sa týkali československých, českých a slovenských hokejistov v drese Red Wings, a teda pútali väčší záujem slovenských a českých čitateľov.

Niektoré články z tejto e-knihy, respektíve ich časti boli uverejnené už v e-knihe Red Wings Corner z roku 2015, predstavujúcej kolekciu blogových príspevkov z môjho niekdajšieho blogu Red Wings Corner na spravodajskom portáli SlovakNHL.sk.

Samozrejme, e-kniha nepopisuje úplne všetky významné udalosti, míľniky či osobnosti v histórii Red Wings. O niektorých významných udalostiach som zámerne bližšie nepísal (ani na samotnom blogu Hockeytown Blog), obvykle preto, že vo svete NHL boli dostatočne známe, no v neposlednom rade preto, aby som sa neodklonil od zámeru prinášať vskutku jedinečné informácie a nové pohľady na opisované témy. Európske turné hráčov Detroitu a Montrealu z roku 1938, posun Syda Howea na priebežné prvé miesto v historickom bodovaní NHL, slávne góly Petea Babanda v play-off 1950 či Billa Locheada v play-off 1978, význam "hetriku Gordieho Howea", ovládnutie prvých troch priečok v ligovom bodovaní členmi slávnej Production Line, rekordmi ovenčené play-off 1952, tri zaskoky kondičného trénera Leftyho Wilsona v bránke, rekordných 19 striel Gordieho Howea v jednom zápase, 545. gól Gordieho Howea a prekonanie Mauricea "Rocket" Richarda, prekvapivý návrat Teda Lindsayho do Detroitu, veľké víťazstvá a veľké míľniky bojovníka Terryho Sawchuka, neslávne známa sekera Wilfa Paiementa do tváre Dennisa Polonicha, niektoré z jubilejných gólov Gordieho Howea, Alexa Delvecchia, Stevea Yzermana, Sergeja Fiodorova či Brendana Shanahana, 50. víťazstvo Red Wings v 66. zápase sezóny 1995/96, historicky posledný zápas Red Wings v úspechmi ovenčenej Joe Louis Arene a zároveň tisíce zápas Henrika Zetterberga, alebo prevažná väčšina víťazných edícií play-off – to všetko sú udalosti, ktoré v tejto e-knihe nenájdete.

E-kniha je doplnená ilustráciami vybraných osobností Red Wings od Norberta Šáteka, stovkami poznámok pod čiarou a prehľadnou časovou osou, ktorá ukazuje, kedy boli jednotlivé články po prvýkrát zverejnené na blogu Hockeytown Blog.

E-kniha je určená najmä čitateľom blogu Hockeytown Blog a dlhoročným, rozhľadným priaznivcom Red Wings, ale to svoje si v nej nájde každý milovník NHL.

Mnohé udalosti popisované v tejto elektronickej knihe boli doteraz zverejnené iba na blogu Hockeytown Blog a nepublikovali ich žiadne slovenské, české a neraz ani americké či kanadské médiá. E-kniha Červené krídla je teda reprezentatívnou ukážkou toho, čo bolo po celých dvanásť rokov hlavným krédom a zároveň veľkou pýchou blogu Hockeytown Blog: kombinuje dôkladne podložené a jedinečné informácie, ktoré v podobnej miere nespracovali a nepublikovali iné médiá.

Dobre vedieť

Všetky údaje, ktoré v tejto e-knihe nájdete, vrátane niektorých historických štatistík, ktoré nemajú konečnú podobu a môžu sa meniť, sú platné k 30. decembru 2021.

Použité pramene sú uvádzané v texte vo forme číselných kódov, ktoré odkazujú na poznámky pod čiarou. Poznámky pod čiarou uvádzajú skrátené znenie príslušných prameňov. Ich úplné znenie nájdete na konci e-knihy v zozname použitých prameňov.

V snahe zachovať pôvodnú štruktúru jednotlivých článkov z blogu Hockeytown Blog boli číselné kódy na poznámky pod čiarou uvádzané dvoma spôsobmi. Ak číselný kód pre poznámku pod čiarou nájdete priamo vo vete, citované boli informácie od začiatku tejto vety, alebo od posledného číselného kódu v danej vete, prípadne sa takto uvádza zvyšok vety. Ak číselný kód pre poznámku pod čiarou nájdete na konci vety alebo odseku textu, citované boli informácie od začiatku vety / odseku, alebo od posledného číselného kódu v príslušnom odseku. Doslovné citácie sú uvádzané v úvodzovkách.

Martin Užák, autor

Obsah

Fakty a rarity z najdlhšieho zápasu v dejinách NHL.....	11
Ako Red Wings vyhrali svoj prvý Stanley Cup.....	13
Ako sa zrodil najväčší debakel v histórii NHL.....	15
O tom, ako Gordie Howe takmer prišiel o svoju kariéru.....	19
Ako Red Wings hrali pod šírým nebom proti väzňom.....	22
O tom, ako Red Wings opäť uspeli v predĺžení siedmeho finále.....	31
O predčasne ukončenom zápase a nepokojoch v Montreale.....	34
Howea a Lindsayho nezastavila ani vyhrážka smrťou.....	37
Neospevovaný hrdina menom Marty Pavelich.....	41
Ako jedna veľká noc dojala Gordieho Howea k slzám.....	45
Red Kelly bol vymenený za to, že povedal pravdu.....	48
Ted Lindsay ako priekopník, inovátor a iniciátor.....	57
Gordie Howe a jeho nezvyčajný strach o miesto.....	62
Jedinečný príbeh "porazeného víťaza" Rogera Croziera.....	64
Mickey Redmond prvým 50-gólovým strelcom.....	68
Big Ned: od premiéry v NHL po pripravovaný film.....	69
Ako Red Wings nastúpili proti Tesle Pardubice.....	72
Ako Big Ned dokázal Sovietom, že je stále nažive.....	76
O tom, ako Red Wings potupne rozstrieľali Chicago.....	80
Ako Petr Klíma prepisoval dejiny v play-off 1988.....	82
Kocur vs Kyte. Bitka, akú NHL už nechce vidieť.....	86
Ako Steve Yzerman dotvoril jednu dlhú bodovú šnúru.....	89
Steve Yzerman a jeho úžasný gól v rekordnej sezóne.....	91
Detroit Red Wings a ich jedinečný draft 1989.....	92
Bob Probert - gladiátor známy ako hrdina.....	96
Debut "Ruskej päťky" priniesol potupu Calgary.....	107
Ako Red Wings zadržali éru Patricka Roya v Montreale.....	110
Spomienka na gólovú strelu Chrisa Osgooda.....	116
Stevie Y a jeho gól v druhom predĺžení zápasu č. 7.....	118
Rivalita Detroitu a Colorada eskalovala po špinavom faule.....	121
Spomienka na strelecký koncert Sergeja Fiodorova.....	123
Čo všetko zmenila jedna "Krvavá streda".....	124
Ako Marc Crawford besnil a osočoval Scottyho Bowmana.....	127
Netradične o bitke Chrisa Osgooda s Patrickom Royom.....	129
Ako Red Wings vyhrali Stanley Cup pre Vladimira Konstantinova.....	132
O tom, ako Steve Yzerman strelil svoj 600. gól v NHL.....	137
Ako Pat Verbeek svojím 500. gólom prepísal dejiny.....	139

Ako Red Wings prežili problematický let z Kalifornie	141
Stému víťaznému gólu Bretta Hulla predchádzal "bozk smrti"	143
Hrdinské striedanie Kirka Maltbyho proti presile.....	146
O troch pamätných súbojoch Dominika Hašeka a Patricka Roya	148
Nicklas Lidström a jeho božská hra v play-off 2002.....	151
Spomienka na profesorské zakončenie Igora Larionova	154
Cesta Red Wings za víťazstvom Stanley Cupu 2002.....	156
Stanley Cup 2002 – triumf kedysi odpísaných hráčov	162
O nevídanej vyrovnanosti v zápasoch s Dallasom	165
Jiří Hudler a jeho nevšedná cesta za prvým gólom	166
Nezabudnuteľných 17 miliónov pre góľmanov	168
Jiří Fischer a najdôležitejší zápas jeho života	172
O tom, ako Red Wings prvýkrát hrali samostatné nájazdy.....	178
O jednom veľkom góle a veľkom výroku Brendana Shanahana.....	180
Z posledných hviezdnych okamihov Roberta Langa.....	182
Ako Johan Franzén zničil Colorado v play-off 2008.....	184
Návrat k jedinému hetriku Pavla Daciuka v NHL	185
O životnej oslabovke Henrika Zetterberga	186
O najkrajšom góle a dominantnej sezóne Mariána Hossu v Detroite	190
Ako Chris Osgood nikdy nepocítil porážku od Tampy.....	192
Z posledných zápolení Aarona Downeyho	195
O jednom fantastickom striedaní Darrena Helma	196
Víťazstvá a pády Darrena McCartyho.....	197
O zlatých časoch údernej formácie Grind Line	203
Ako Nicklas Lidström svojou tisíckou prepísal dejiny	205
Johan Franzén a jeho životný zápas v play-off.....	206
Ako Mr. Perfect a Euro Twins otočili zápas s Calgary	208
Ako Chris Osgood dosiahol na 400. víťazstvo v NHL.....	210
Fakty o päťgólovej noci Johana Franzéna	213
Naozaj nezabudnuteľný Nicklas Lidström.....	214
Ako Niklas Kronwall zrážal českých hokejistov	216
Budd Lynch – navždy "Červeným krídlom".....	217
Najväčšie chvíle kapitána Henrika Zetterberga	219
Ako Jimmy Howard a Niklas Kronwall ukázali charakter	220
Angažmán Daniela Alfredssona v Detroite stál za to	221
Mike Babcock zostal desať rokov, ako predpovedal.....	223
Malá zbierka príbehov o legende zvanej Mr. Hockey.....	225
O tom, ako jedno hokejové mesto prišlo o svoje pôžitky.....	229
Zoznam použitých prameňov.....	235
Časová os.....	249

Fakty a rarity z najdlhšieho zápasu v dejinách NHL

Hráči boli natoľko vyčerpaní, že korčuľovali popamäti a strieľali iba po sluchu. Cez prestávky popíjali kávu s brandy a od bolestí ulíhali na zem. Rozhodcovia nevládali fúkať do píšťalky a cez prestávky si prestali vyzúvať korčule, pretože sa obávali, že by ich viac neobuli na opuchnuté nohy.¹ Tribúny sa preriedovali a s plynúcim časom sa na nich čoraz viac zívalo a pospávalo.

Aj takto to vyzeralo v noci z utorka 24. na stredu 25. marca 1936 v úvodnom semifinále play-off medzi mužstvami Montreal Maroons a Detroit Red Wings.

Maroons boli obhajcami Stanley Cupu a šampiónmi Kanadskej divízie. Naproti tomu Red Wings ovládli Americkú divíziu a o dva body pred Maroons aj celú základnú časť. Boli podobne silní, mali rovnaké ambície. Nikto ale nečakal, že sa postarajú o najväčšie hokejové martýrium v histórii NHL.

Zápas odštartoval 24. marca 1936 o 20:30 v montrealskej hale Forum pred zrakom necelých desať tisíc divákov.² Obe mužstvá hrali opatrne a nepúšťali sa do veľkých príležitostí.³ Počas 60 minút riadnej hracej doby a piatich predĺžení nepadol žiadny gól.

Koniec mohol prísť v prvom predĺžení. Jimmy Ward a jeho montrealskí spoluhráči sa začali tešiť, keď mali pocit, že puk z Wardovej hokejky skončil za bránkovou čiarou Red Wings, ale rozhodcovia mali iný názor, na čo publikum v Montreal Forum nahnevane zahádzalo ľad odpadkami, ako odznelo v prerozprávanom rozhlasovom komentári Billa Sterna z roku 1947.⁴

"Keď začalo tretie predĺženie, oba tímy len predstierali, že ešte vládzu," napísal Doc Holst. "V piatom predĺžení začalo byť evidentné, že o víťazovi zrejme rozhodne šťastný gól. Hráči naozaj nevládali, nedokázali viac rozdávať ani jednoduché prihrávky. V šiestom predĺžení začali mať problém korčuľovať a strieľať."⁵

Súperi boli postupom predĺžení natoľko ustatí, že keď sa dvaja z nich dostali do tvrdej kolízie, ktorá by za normálnych okolností mohla vyústiť v šarvátku alebo bitku, nejavili žiadny záujem spolu zápasiť a mrhať poslednými silami. Jeden si zívolo, druhý sa od únavy natiahol.^{6,7}

V tej dobe ešte neexistovali rolby, kvalita ľadu sa každým ďalším predĺžením zhoršovala a puk čoraz viac poskakoval.⁸ Na výborných výkonoch brankárov to nič nemenilo. Lorne Chabot v bránke Maroons a Normie Smith v bránke Red Wings chytali bezchybne a boli hlavnou príčinou toho, že z predĺženého zápasu sa stal nekončiaci hokejový maratón, aký NHL nikdy predtým a ani nikdy potom nezažila.

Koniec prišiel až nasledujúci deň, 25. marca 1936, 25 minút po druhej hodine rannej.⁹ Jediný gól padol krátko pred koncom šiesteho predĺženia, v čase 176:30. Hrdinom sa stal dvadsaťjedenročný detroitský útočník Modère "Mud" Bruneteau. Presadil sa nenápad-

¹ Stubbs, Dave. Celebrating NHL's longest game, played March 24-25, 1936. 1999.

² McNeil, Marc T. Bruneteau's tally gives Detroit win in sixth overtime. 1936.

³ Holst, Doc. Red Wings Win Record Game, 1-0. 1936.

⁴ Eyes On The Ball / Watch That Puck. 1947.

⁵ Holst, Doc. Red Wings Win Record Game, 1-0. 1936.

⁶ Holst, Doc. Red Wings Win Record Game, 1-0. 1936.

⁷ Smith, Stephen. The neverending story (right to the end). 2019.

⁸ Bak, Richard. Remembering when the Red Wings won the longest game in Stanley Cup history. 2014.

⁹ McNeil, Marc T. Bruneteau's tally gives Detroit win in sixth overtime. 1936.

nou přízemnou strelou po pase od Heca Kilreu.¹⁰ Chabot, posledný víťaz Vezina Trophy pre najlepšieho brankára NHL, inkasoval až zo 68. strely Red Wings.

Bruneteau bol do Detroitu povolaný len dva týždne pred týmto zápasom. Predtým v NHL odohral iba 24 zápasov základnej časti a skóroval dvakrát, inak nastupoval v nižšej IHL a popri hokeji pracoval ako úradník v obilnom podniku vo Winnipegu. Keď po dlho očakávanom góle schádzal z ľadu do šatne, viacerí rozradostení fanúšikovia v hale Forum mu z vďačnosti za ukončenie hokejového maratónu pchali do výstroje a rukavic doláre, ktoré potom rozdelil medzi celý tím.¹¹

Puk, ktorým Bruneteau ukončil najdlhší zápas histórie Stanley Cupu, je dodnes vystavený v Sieni slávy v Toronte. Venovala ho Chabotova neter Lois, ktorá ho kedysi dostala od svojho strýka.¹²

Druhým veľkým hrdinom bol drobný detroitský gólman Smith. So šiltovkou na hlave a po mnohých bravúrnych zákrokoch najmä v tretej tretine a treťom i štvrtom predĺžení¹³ chytil za necelých 177 minút, čo bol ekvivalent takmer troch zápasov, neskutočných 90 striel Maroons. Niektoré zdroje síce tvrdia, že ich bolo 89 či 92, v oficiálnom ligovom zápise zo zápasu¹⁴ však figuruje 90 striel.

Smith svojimi 90 úspešnými zákrokmi vytvoril nový ligový rekord v počte zákrokov brankára v zápase play-off, v počte zákrokov brankára s čistým kontom v predĺžovanom zápase play-off, ako aj v dĺžke nepriestrelnosti brankára v zápase play-off.¹⁵ Po enormnom vyťažení schudol v tomto zápase 5,5 kilogramu.¹⁶

Smithov výkon bol o to úchvatnejší, že v tomto stretnutí v Stanley Cupe debutoval, navyše proti klubu, ktorý sa ho kedysi vzdal. Ako prvý brankár v dejinách Red Wings dokázal svoju premiéru v play-off okoreniť čistým kontom. Okrem toho, ako prvý gólman v dejinách NHL a jediný do roku 2014 vyhral svoj premiérový zápas play-off výsledkom 1:0 po predĺžení. Jeho výkon dodnes patrí medzi najúžasnejšie individuálne výkony v histórii vyraďovacích bojov o Stanley Cup.

Smith bol neprekonateľný aj v druhom semifinálovom zápase, ktorý Red Wings vyhrali 3:0. Maroons ho prestrelili až v treťom zápase série, po 248 minútach a 32 sekundách, čo je dnes štvrtá najdlhšia nepriestrelnosť brankára v dejinách play-off a najdlhšia v dejinách klubu. Bol to jediný gól Maroons v treťom zápase i celej sérii. Red Wings dali v treťom zápase série dva góly, sériu uzavreli na 3:0 a postúpili do finále. Tam narazili na Toronto Maple Leafs, triumfovali 3:1 na zápasy¹⁷ a aj zásluhou víťazstva v najdlhšom zápase v histórii NHL sa dočkali svojho premiérového Stanley Cupu.

¹⁰ Holst, Doc. Red Wings Win Record Game, 1-0. 1936.

¹¹ Smith, Stephen. A man called Mud. 2017.

¹² Stubbs, Dave. Historic puck in time warp. 1999.

¹³ McNeil, Marc T. Bruneteau's tally gives Detroit win in sixth overtime. 1936.

¹⁴ Detroit – Maroons Game Summary. 1936.

¹⁵ Dinger, Ralph. The National Hockey League Official Guide & Record Book 2012. 2011.

¹⁶ Stubbs, Dave. On a Wings and a Prayer. 1999.

¹⁷ Podrobne od strany 13.

Ako Red Wings vyhrali svoj prvý Stanley Cup

Tridsiate roky minulého storočia boli pre Detroit mimoriadne ťažkým obdobím. Mesto sa utápalo vo Veľkej depresii, svetovej hospodárskej kríze, ktorá dokázala hubiť mnoho radovánok ťažko skúšaných obyvateľov.¹⁸ Hokejový klub Detroit Red Wings bol vzácnou výnimkou. Jeho šťastím bolo, že ho v roku 1932 ešte pod názvom Falcons kúpil bohatý obchodník James Norris, ktorý si zaumienil, že doň začne pumpovať peniaze a vybuduje z neho úspešnú organizáciu. Dovtedy bolo bežné, že hráčov platil z vlastného vrecka tréner a manažér Jack Adams. Ten pri jednej príležitosti na začiatku tridsiatych rokov dokonca zavtipkoval, že Detroit by si nemohol dovoliť služby montrealskej hviezdy Howieho Morenza "ani za jeden dolár a 98 centov".¹⁹

Pod dohľadom Norrisa sa mnohé zmenilo a v roku 1934 to Red Wings dotiahli do svojho prvého finále, kde nestačili na Chicago Black Hawks (v tej dobe sa ich názov písal takto) a prehrali 1:3 na zápasy. V nasledujúcej sezóne 1934/35 však na tento úspech nenadviazali a nepostúpili do play-off, hoci si už mohli dovoliť nákupy hráčov aj za desiatky tisíc dolárov,²⁰ čo boli v tej dobe veľké peniaze.

Zbabraná sezóna 1934/35 primäla Jacka Adamsa k posilneniu. V priebehu leta 1935 Adams pod dohľadom majiteľa Jamesa Norrisa priviedol útočníkov Heca Kilreu, Martyho Barryho a Petea Kellyho. Z nižšej súťaže IHL stiahol brankára Normieho Smitha, ktorý v NHL naposledy chytil v sezóne 1931/32 za Montreal Maroons a viac s nimi prehrával ako vyhrával. Títo muži sa pripojili k solídnejmu jadru, ktoré tvorili Herbie Lewis, Larry Aurie, Syd Howe, John Sorrell, Ebbie Goodfellow a kapitán Doug Young. Adams dúfal, že vybudoval tím, s ktorým na jar 1936 konečne vyhrá Stanley Cup.

Sezóna 1935/36 začala pre posilnených Red Wings jednou výhrou v úvodných siedmich zápasoch. Časom sa ale rozbehli a ziskom 56 bodov v 48 zápasoch vyhrali Americkú divíziu i celú základnú časť NHL. K ovládnutiu základnej časti a zisku Prince of Wales Trophy im pomohla najmä prvá útočná lajna Barry, Lewis, Aurie. Barry skončil druhý v bodovaní ligy so 40 kanadskými bodmi (21+19), Lewis mu sekundoval na deviatom mieste s 37 bodmi (14+23) a Aurie sa pochlapil 34 bodmi (16+18).

Play-off 1936 začalo pre Red Wings sériou proti Montreal Maroons, ktorí vyhrali Kanadskú divíziu, v konečnom poradí NHL zaostali za Red Wings iba o dva body a boli obhajcami pohára.

Vyrovnanosť Red Wings a Maroons bola viditeľná už v prvom zápase. Začal sa 24. marca 1936 v montrealskej hale Forum a dodnes zostáva najdlhším zápasom v dejinách NHL. Skončil totiž až v šiestom predĺžení, v čase 176:30, po góle detroitského nováčika Muda Bruneteaua, jediného úspešného strelca zápasu.²¹ Pod víťazstvo Detroitu 1:0 sa podpísal najmä brankár Smith, ktorý dokázal zastaviť všetkých 90 striel,²² čo je takisto rekord NHL. Smith sa tým dokonale pomstil Maroons za to, že sa ho kedysi vzdali.

Smith bol neprekonateľný aj v druhom zápase, ktorý Red Wings vyhrali pomerom 3:0. Maroons ho prestrelili až v treťom stretnutí, po 248 minútach a 32 sekundách. V tej

¹⁸ Garraty, John A. The Great Depression. 1987.

¹⁹ Detroit Red Wings Written History - 1930s. 2016.

²⁰ Detroit Red Wings Written History - 1930s. 2016.

²¹ Podrobne od strany 11.

²² Detroit - Maroons Game Summary. 1936.

dobe to bola druhá najdlhšia nepriestrelnosť brankára v dejinách play-off; v súčasnosti figuruje na štvrtom mieste. Pre Maroons to bol ich prvý a zároveň posledný gól v play-off 1936, pretože Red Wings dali v treťom zápase série góly dva, sériu s Maroons uzavreli na 3:0 a postúpili do finále Stanley Cupu.

Vo finále Red Wings narazili na Toronto Maple Leafs. Sériu tentoraz začali na svojom ľade a začali víťazstvami 3:1 v prvom a 9:4 v druhom zápase. Divoký druhý zápas bol pre Red Wings ich historicky prvým zápasom play-off s deviatimi strelenými gólmi.

Maple Leafs kontrovali v treťom finále a v Maple Leaf Gardens triumfovali 4:3 po predĺžení. Pre Red Wings to bola prvá prehra v celom play-off a prvá prehra po viac ako troch týždňoch. Nezanechala však na nich následky, pretože vo štvrtom stretnutí z 11. apríla 1936 po výbornom výkone vyhrali v Toronte 3:2, uzavreli finálovú sériu na 3:1 na zápasy a dočkali sa prvého víťazstva Stanley Cupu.²³

Okrem gólmána Smitha boli oporami Red Wings v play-off 1936 aj Sorrell (3+4), Howe (3+3) a Barry (2+4). K vytúženému víťazstvu vlastne prispeli všetci pätnásť hráči, ktorí do bojov zasiahli: každý z nich odohral všetkých sedem zápasov, deväť strelilo minimálne dva góly a všetci okrem brankára Smitha dokázali bodovať. História Red Wings nepozná ďalšie mužstvo, ktorého hráči by mali na zisku Stanley Cupu takto podobný až rovnaký podiel.

O rok neskôr dokázali Red Wings svoje víťazstvo obhájiť, vďaka čomu sa stali prvým americkým klubom, ktorý vyhral Stanley Cup dvakrát po sebe. Postupom ďalších rokov rozšírili počet svojich triumfov v Stanley Cupe na jedenásť, čo z nich robí najúspešnejší americký klub v dejinách NHL.

Triumf z roku 1936 bol nakoniec veľký nielen pre Red Wings, ale pre celé ťažko skúšané mesto Detroit, pretože okrem Red Wings sa v rovnakej sezóne radovali z titulu aj Detroit Tigers v bejzbalovej MLB (v októbri 1935) a Detroit Lions vo futbalovej NFL (v decembri 1935). Vyhrať tri veľké tituly v jednej sezóne sa dovtedy podarilo len New Yorku v sezóne 1927/28. Od roku 1936 sa viac nestalo, že by v jednej športovej sezóne slávilo jedno mesto víťazstvo svojich tímov až v troch zo štyroch veľkých líg v Severnej Amerike (tou štvrtou súťažou "veľkej štvorky" je basketbalová NBA).²⁴ Detroitu sa preto od polovice tridsiatych rokov začalo hovoriť "Mesto šampiónov". Ba dokonca, týždeň po víťazstve Red Wings, na sobotu 18. apríla 1936, vyhlásil vtedajší michiganský guvernér Frank Fitzgerald v štáte Michigan a meste Detroit "Deň šampiónov", známy aj ako "Deň mesta šampiónov".²⁵

Detroit vyhral svoj premiérový Stanley Cup necelých desať rokov po svojom vstupe do NHL, a i to je fakt, ktorý má z historického hľadiska svoj význam, pretože mnohí iní, ktorí v týchto náročných časoch nevyhrali a nezviditeľnili sa v ťažko skúšanej spoločnosti, boli chtiac-nechtiac odsúdení na zánik.

²³ Holst, Doc. Wings Beat Leafs, 3-2, to Win Stanley Cup. 1936.

²⁴ Manzullo, Brian. It's 'Champions Day' in Detroit! A toast to Detroit sports history. 2017.

²⁵ Governor Proclaims Saturday, April 18th, Champions' Day. 1936.

Ako sa zrodil najväčší debakel v histórii NHL

Národná hokejová liga existuje bezmála 104 rokov a za tú dobu zažila už stovky zápasov s výraznejším rozdielom v skóre. Žiaden z debaklov ale nebol taký veľký ako ten, ktorý sa zrodil v nedeľu 23. januára 1944 v zápase medzi domácimi Detroit Red Wings a hosťujúcimi New York Rangers.

Vojnou zdecimovaní "Jazdci"

Red Wings patrili medzi najlepšie tímy vtedajšej šesťčlennej NHL. V roku 1943 vyhrali Stanley Cup a v rokoch 1941 a 1942 sa dostali do finále. Z pozície manažéra a kouča ich viedol prísny Jack Adams. Kapitána robili zadák William "Flash" Hollett a útočník Mud Bruneteau, v útoku nastupoval ostrieľaný krídelník Syd Howe. V sezóne 1943/44 boli lepší iba dominantní Montreal Canadiens.

Rangers na tom boli horšie. Ešte v roku 1942 vyhrali základnú časť NHL, no v nasledujúcej sezóne 1942/43, prvej v slávnej ére Original Six, skončili poslední v súťaži. Mali zdecimovaný káder, mnohí ich hráči narukovali do armády a odišli bojovať do druhej svetovej vojny. Tento osud postihol aj ďalších hráčov zo všetkých klubov, vrátane Red Wings, ktorí v jednom roku vyslali do vojny osem svojich hráčov²⁶ a v ročníku 1943/44 im vinou vojny chýbal napríklad ich dovtedajší kapitán Sid Abel alebo Johnny Mowers, čerstvý víťaz Vezina Trophy pre najlepšieho brankára v lige. Nikto si to však neodniesol tak ako Rangers. Ich manažér Lester Patrick bol v takej bezútešnej situácii, že po vypuknutí vojny žiadal ligu, aby Rangers nakrátko vyradila,²⁷ no manažéri ostatných klubov ho uhovorili, aby zostal a hral s náhradníkmi.

Len v sezóne 1942/43 odišlo bojovať do druhej svetovej vojny až 19 hráčov Rangers.²⁸ "Jazdci" utrpeli veľké straty na všetkých pozíciách. Často museli nasadzovať mladíkov, ktorí si nestihli zahrať ani len juniorskú ligu, alebo hrali len rekreačne.²⁹ Pred 23. januárom 1944 síce vyhrali dvakrát po sebe – deň predtým dokonca 5:1 na ľade Toronta, avšak z prvých 29 zápasov sezóny 1943/44 vyhrali iba šesť. Od začiatku vedeli, že dokým vojna neskončí, budú odsúdení na prehru za prehrou.

Mužom, ktorý Rangers chýbal asi najviac zo všetkých, bol gólman "Sugar" Jim Henry. Odišiel v roku 1942 a než sa z vojny vrátil, Rangers vystriedali sedem brankárov z nižších súťaží a amatérskych líg.³⁰

V sezóne 1943/44 hájil bránku Rangers Ken McAuley. Mal to ťažké. Dovtedy si zarábala sondovaním ulíc a vyhľadávaním záškolákov, aby ich vracal naspäť do školy.³¹ Bol trochu obézny, v lokálnych súťažiach v kanadskom Edmontone si však vytvoril skromné renomé brankára, ktorý vie niečo chytiť,³² a Rangers boli v situácii, kedy si nemohli veľmi vyberať. Nebolo teda prekvapením, že McAuley nezabránil tomu, čo sa 23. januára 1944 v detroitskej Olympii stalo.

²⁶ Fischler, Stan. NHL came close to shutting down during World War II. 2017.

²⁷ Kreiser, John. Seven team records likely to stand test of time. 2012.

²⁸ Fischler, Stan. NHL came close to shutting down during World War II. 2017.

²⁹ Fischler, Stan. Rangers had to scrounge for goaltenders during World War II. 2017.

³⁰ Fischler, Stan. Rangers had to scrounge for goaltenders during World War II. 2017.

³¹ Schwartz, Larry. Red Wings rout Rangers 15-0, set records. 2003.

³² Fischler, Stan. Rangers had to scrounge for goaltenders during World War II. 2017.

"Prijateľných" 7:0 po druhej tretine

Prvá polovica stretnutia nenasvedčovala tomu, že by sa mal zrodiť výprask. Rangers sa spočiatku držali a hneď v prvej minúte zápasu sa dokonca tešili z gólu, ktorý ale rozhodca Norm Lamport neuznal, pretože puk podľa neho neprešiel za bránkovú čiaru.³³ Rangers ešte v polovici duelu prehrávali 3:0, no po dvoch tretinách boli napokon radi, že inkasovali "len" sedemkrát.

Po tom, čo sa to v úvodnej minúte nepodarilo Rangers, otvoril skóre zápasu v tretej minúte Murray Armstrong. Na začiatku 19. minúty bolo 2:0 po góle talentovaného obrancu Billa Quackenbusha, ktorému prihrával kapitán William "Flash" Hollett. Tento gól naplno ukázal, kam sa bude zápas uberať. Ako predostrel novinár John N. Sabo z denníka Detroit Free Press vo svojej pozápasovej reportáži,³⁴ newyorskí hrali krátko predtým presilovú hru, ale nedokázali sa ani na 15 metrov dostať k detroitskej bránke. Red Wings ubránili ich početnú výhodu takým spôsobom, že si jednoducho vymenili 14 úspešných prihrávok a vyčkali, dokým sa im vráti vylúčený hráč. Keď po skončení početnej výhody Rangers konečne získali puk, Hollett im ho okamžite vzal, prihral Quackenbushovi a ten zo samostatného skóroval na 2:0.

V 29. minúte zápasu bolo 3:0, keď v presilovej hre skóroval Carl Liscombe, inak najproduktívnejší hráč Red Wings, hrajúci svoju životnú sezónu.

Ďalšie góly začali pribúdať v druhej polovici druhej tretiny. Na 4:0 zvýšil v 32. minúte Adam Brown, na 5:0 v 34. minúte Mud Bruneteau v presilovke a na 6:0 o minútu neskôr Harold Jackson. Siedmy gól do siete zdecimovaných Rangers strelil 34 sekúnd pred koncom druhej tretiny Ken Kilrea.

Rangers už vedeli, že tentoraz sa víťazstva nedočkajú. Noc predtým sa vybúrili na ľade Maple Leafs a tušili, že v ďalšom priebehu zápasu s Red Wings budú mať čoraz menej a menej síl.

Gólová smršť v poslednej časti hry

Pred štartom tretej tretiny si Rangers predsavzali, že zápas dohrajú so cťou a za každú cenu sa pokúsia aspoň raz skórovať. Nejaké tie debakle už utržili: v druhom zápase sezóny dostali od Red Wings osem gólov, v novembri 1943 prehrali v Chicagu 5:10, v decembri v Toronte 4:11 a krátko po novom roku 1944 doma s Bostonom 3:13. Vždy však skórovali a toho chceli dosiahnuť aj v tomto beznádejne sa vyvíjajúcom zápase. Ako doplnil newyorský denník Daily News v reportáži od agentúry Associated Press,³⁵ tréner Frank Boucher cez druhú prestávku prikázal svojim zverencom, aby sa aj piati naraz púšťali do útoku a strelili aspoň jeden gól. Tieto plány sa však zrútili a Red Wings im poľahky nasúkali ďalšie a ďalšie góly, mnohé z nich zo samostatných únikov.

McAuley v newyorskej bráne robil, čo vedel, ale v 46. minúte zápasu bolo 8:0, keď sa druhýkrát trafil Liscombe. V 49. minúte zvyšoval na 9:0 Don Grosso a 12 293 fanúšikov v detroitskej Olympii³⁶ sa zakrátko dočkalo desiatky, keď po polovici 50. minúty znova skóroval Grosso.

³³ Sabo, John N. 12,293 See Detroit Top Own Mark. 1944.

³⁴ Sabo, John N. 12,293 See Detroit Top Own Mark. 1944.

³⁵ Wings Crush Rangers In Record 15-0 Rout. 1944.

³⁶ Sabo, John N. 12,293 See Detroit Top Own Mark. 1944.

To najhoršie ešte len prišlo v záverečných desiatich minútach zápasu, kedy unavení Rangers už nestíhali, prichádzali o motiváciu a prestali sa vracieť, zatiaľ čo detroitský despota Adams – ako to mával vo zvyku – huckal do svojich zverencov, aby pokračovali v exhibícii a aj za rozhodnutého stavu strieľali ďalšie a ďalšie góly.

Do konca zápasu padlo ešte päť gólov. V 53. minúte zvýšil na 11:0 Syd Howe, v 55. dal na 12:0 Hollett, v 57. minúte druhýkrát skóroval Armstrong, v polovici 59. minúty strelil svoj druhý gól v zápase aj Howe a rovnaký hráč o osem sekúnd neskôr skóroval na 15:0 a zavŕšil hetrik.

Red Wings tlačili na hostí do samého konca a najskôr sa tešili aj z gólu na 16:0. Jeho autorom bol Liscombe. Puk z jeho hokejky však skončil v sieti krátko po vypršaní hracieho času a bol odvolaný, takže konečné skóre znelo 15:0.³⁷

Red Wings prestrieľali Rangers pomerom 58:9. Počet ich gólov v tretej tretine sa takmer vyrovnal počtu striel Rangers za celý zápas. McAuley v bránke Rangers zastavil 43 striel. Čisté konto v bránke Red Wings, svoje jediné v NHL, udržal novic Connie Dion, ktorý bol predtým uvoľnený z kanadskej armády. Tak ako McAuley, ani on by za normálnych okolností v NHL zrejme nikdy nedostal šancu.

Debakel spojený s mnohými rekordmi

Debakel so skóre 15:0, po tretinách 2:0, 5:0 a 8:0, sa stal najvyšším v histórii Národnej hokejovej ligy a zostáva ním dodnes. V žiadnom inom stretnutí v dejinách súťaže nedokázalo jedno z mužstiev zvíťaziť o 15 gólov. Rekordných bolo a dodnes je aj 15 strelených gólov jedného mužstva za sebou. Rekordné víťazstvo ešte znásobuje fakt, že iba dva góly Red Wings padli v presilovej hre, ktorá v tých dobách plynula celé dve minúty a nekončila sa po strelení gólu, ako je tomu dnes.

Ak by Red Wings na konci skórovali o niečo skôr a zvýšili by na 16:0, vyrovnali by tým najvyšší počet gólov jedného tímu v zápase NHL. Tento rekord vytvorili Montreal Canadiens, keď 3. marca 1920 zdolali Quebec Bulldogs 16:3. Bolo to však v dobe, kedy sa hralo bez červenej čiary.

Osem nastrieľaných gólov v jednej tretine jedného zápasu predstavuje dodnes platný rekord Red Wings. Pri osemgólovej smršti v tretej časti hry štyrikrát asistoval útočník Joe Carveth, vďaka čomu vytvoril dodnes platný klubový rekord v počte gólových prihrávkov v jednej tretine jedného zápasu.³⁸

Jedenásti korčuliari Detroitu (ôsmi útočníci, traja obrancovia) pozbierali dohromady 37 kanadských bodov (15+22), čo znamenalo nový rekord NHL v počte bodov hráčov jedného mužstva v jednom zápase. Najviac bodov vyprodukovali útočníci Syd Howe (3+2), Murray Armstrong, Don Grosso (obaja 2+3), Joe Carveth (0+5) a Adam Brown (1+3). Spomedzi obrancov sa najväčšmi vytiahol Harold Jackson (1+2). Z korčuliarov Red Wings nebodoval iba jediný muž, obranca Cully Simon. Hráči Red Wings pozbierali najviac bodov v tretej tretine (22), čo je podľa klubových záznamov³⁹ ďalší dodnes platný rekord Red Wings.

Syd Howe, ktorý na konci zápasu nasúkal hetrik v priebehu šiestich minút a deviatich sekúnd, sa dostal na hranicu 149 gólov v drese Red Wings v základnej časti, vďaka čomu

³⁷ Sabo, John N. 12,293 See Detroit Top Own Mark. 1944.

³⁸ Beam, Todd; Kujawa, Kyle & DiFilippo, Alex. 2020-21 Detroit Red Wings Media Guide. 2020.

³⁹ Beam, Todd; Kujawa, Kyle & DiFilippo, Alex. 2020-21 Detroit Red Wings Media Guide. 2020.

prekonal dovtedajšieho historického lídra Herbieho Lewisa a stal sa novým najlepším strelcom v dejinách klubu.⁴⁰

Dozvuky a rozdielne povojnové osudy

Víťazstvo 15:0 bolo pre Red Wings jedno z ich 26 víťazstiev v 50-zápasovej základnej časti sezóny 1943/44. Rangers potupili aj o necelé dva týždne, keď ich po šiestich zásoch Syda Howea rozstrieľali v Olympii 12:2. V tabuľke NHL skončili druhí a postúpili do play-off, kde vypadli v prvom kole po súboji s Chicago Black Hawks (v tom období sa ich názov písal takto). V nasledujúcom roku postúpili do finále vyradovacích bojov, medzi najlepšími nechýbali ani neskôr a v prvej polovici päťdesiatych rokov vytvorili dynastiu, ktorá počas šiestich sezón štyrikrát vyhrala Stanley Cup.

Rangers od prehry 0:15 nevyhrali do konca sezóny 1943/44 už ani jeden jediný krát, v tabuľke NHL skončili poslední so 17 bodmi a rekordným priemerom 6,2 inkasovaného gólu na zápas. Posledné miesto im patrilo aj v nasledujúcich dvoch sezónach, prakticky vo všetkých štyroch sezónach za trvania druhej svetovej vojny, až dokým sa vojna skončila a ich najlepší hráči sa postupne vrátili.

Red Wings a Rangers rokmi spájalo iba to, že vo vojne stratili jedného svojho hokejistu. K Rangers sa už nikdy nepridal obranca Dudley "Red" Garrett, k Red Wings náhradný brankár Joe Turner.

Rangers sa v povojnovom období postupne vzchopili a v roku 1950 to dotiahli do finále Stanley Cupu, kde prehrali práve s Red Wings. V slávnej ére Original Six (1942 až 1967) sa Stanley Cupu nedočkali ani raz (takisto ako Boston Bruins). Postupom rokov začal ich ďalší úpadok, v New Yorku boli dlho na vedľajšej koľaji a nemali vytvorené dostatočné zázemie.⁴¹ Ako kedysi opísal legendárny Andy Bathgate,⁴² vo finále play-off 1950 dostal pred nimi v Madison Square Garden prednosť cirkus, pretože majitelia klubu neverili, že by sa mohli dostať až do finále Stanley Cupu.

Bola to skrátka doba, kedy sa stalo mnohé, čo sa pravdepodobne už nikdy nestane. Vráťane najväčšieho debaklu, aký kedy NHL zažila.

⁴⁰ Wings Crush Rangers In Record 15-0 Rout. 1944.

⁴¹ Užák, Martin. Red Wings Corner. 2015.

⁴² Shea, Kevin. One on one with Andy Bathgate. 2004.

O tom, ako Gordie Howe takmer prišiel o svoju kariéru

Wayne Gretzky o ňom hovoril a dodnes hovorí, že bol "najväčším hokejistom všetkých čias".⁴³ Ako jediný hral aktívny hokej v piatich dekádach (ba dokonca až v šiestich aj so symbolickým striedaním v IHL v októbri 1997). Za roky 1946 až 1980 nastrielal v NHL viac gólov a pozbieral viac bodov ako ktokoľvek iný, a to mohol pridať ďalšie tucty gólov a stovky bodov, ak by dva roky neodpočíval a šesť rokov nepôsobil v konkurenčnej WHA. No a napriek tomu, že po ňom prišli ďalší a ďalší a hrali v oveľa ofenzívnejšej ére ako on, dodnes je držiteľom mnohých ligových rekordov.

V jeho poslednej sezóne mu tliekali všade, kde sa objavil. Pri lúčení v preslávenom montrealskom Forum mu priaznivci aplaudovali v stoji pri každom striedaní. Po skončení kariéry si raz a navždy vyslúžil veľavravnú prezývku Mr. Hockey.

Spomína sa na neho aj ako na jedného z najtvrdších hokejistov v jeho dobe. Preslávil sa surovými lakťami, ktorými bez milosti zrážal protivníkov k ľadu. Mal aj tvrdé päsťe. Keď v roku 1959 brutálne zmlátil Loua Fontinatu, najobávanejšieho bitkára NHL, nikto podobný si naň viac netrúfol.

Príbeh legendárneho Gordieho Howea môže pôsobiť dojmom, že od začiatku až do konca ho nič nepribrzdilo. Že to bola jedna veľká jazda. Ale nie je to tak.

S kariérou tohto "najväčšieho hokejistu všetkých čias", ako mu hovorí Gretzky, mohlo byť všetko úplne inak už na jar roku 1950, kedy utrpel hrôzostrašné zranenie.

(Nielen) kariéra v ohrození

Bol 28. marec 1950. Detroit Red Wings hrali prvý zápas play-off proti hosťujúcim Toronto Maple Leafs, svojim najväčším rivalom, a prehrali 0:5. Hoci Red Wings vyhrali základnú časť, Maple Leafs boli favoritmi, pretože tri roky v rade vyhrali Stanley Cup a vytvorili silnú dynastiu. Detroitských však ani tak neznepekovojoval výsledok úvodného stretnutia, ako desivá scéna pred polovicou tretej tretiny,⁴⁴ kedy sa v súboji pri mantineli stretli Teeder Kennedy a Gordie Howe.

Kennedy bol kapitánom Maple Leafs. Mizerný korčuliar, ale šikovný, nebojácny bojovník a líder, asi najlepší líder, akého kedy v Toronte mali. Výborný obranár, excelentný na vhadzovania. Do každého striedania šiel naplno, akoby bolo jeho posledné.⁴⁵

Howe bol mladou, vychádzajúcou hviezdou. Nastupoval v dominantnej útočnej formácii Production Line po boku Teda Lindsayho a Sida Abela. Len dva dni predtým táto trojica obsadila prvé tri miesta v kanadskom bodovaní NHL po základnej časti sezóny 1949/50 – takí boli dobrí.

Hrôzostrašná scéna sa zrodila v čase 48:37 za stavu 0:4. Howe chcel Kennedyho vo veľkej rýchlosti naraziť na mantinel, Kennedy mu však uhýbal, Howe sa dostal do zraniteľnej pozície, Kennedy ho zaplietol svojou hokejkou, Howe vrazil tvárou do mantinelu

⁴³ Stubbs, Dave. Gretzky: Howe was 'greatest player ever'. 2016.

⁴⁴ Devine, Tommy. Howe's loss, not game, worries Wings. 1950.

⁴⁵ Pelletier, Joe. The Night Teeder Kennedy almost killed Gordie Howe. 2013.

a povalil sa k ľadu, kde sa o neho ešte potkol spoluhráč Jack Stewart.⁴⁶ Pri tomto incidente si Howe rozbil hlavu, upadol do bezvedomia a s výdatne krváčajúcou ranou bol pred zrakom takmer 14 tisíc vydesených divákov v detroitskej Olympii odnesený na nosidlách a rýchlo prevezený do Harperovej nemocnice v Detroite.⁴⁷ Play-off 1950 sa pre neho okamžite skončilo.

Až pri prevoze do nemocnice vysvitlo, o aké vážne zranenie išlo.

Howe utrpel ťažký otras mozgu, mal zlomený nos, poranené pravé oko a podozrenie na zlomenú čeľusť a nalomenú lebku.⁴⁸ V kritickom stave krvácal do mozgu, musel podstúpiť operáciu. "Všetky indicie nasvedčovali tomu, že zomiera," zaspomínal po rokoch generálny manažér Jack Adams.⁴⁹

Howe sa zranil natoľko vážne, že do Harperovej nemocnice bola privolaná jeho milovaná matka Katherine. Do Detroitu prišla po prvýkrát. V tých časoch bol život hokejistov obyčajný a skromný, rodičia za nimi bežne nejazdili.⁵⁰ Keď sa ale Katherine dozvedela, že jej syn tri dni pred svojimi 22. narodeninami bojuje nielen o kariéru, ale aj o holý život, neváhala a pricestovala za ním.

Prvé z veľkých víťazstiev

Gordieho napokon zachránil núdzový neurochirurgický zákrok pre zmierneniu silného tlaku v lebečnej dutine. Lekári mu navrtali do hlavy diery a vyniesli krv, ktorá tlačila na jeho lebku a mohla vyvolať smrť.⁵¹ Po operácii mu najskôr nedovolili spať a pichali ho ihlou do nohy, aby zostal bdely. Jeho stav sa začal postupne zlepšovať po dvoch dňoch v Harperovej nemocnici, aj keď lekári ešte nevedeli s určitosťou uviesť, či sa bude môcť vrátiť k vrcholovej kariére. V rekonvalescencii mu pomáhala aj terapia v kyslíkovej komore. Po operácii zostal v nemocnici ďalšie týždne a s pomocou svojej sestry Gladys odpovedal na listy fanúšikom zo všetkých kútov Kanady a USA.⁵²

Na klziskách medzitým pokračovala vojna medzi Red Wings a Maple Leafs v úvodnom kole play-off. Red Wings odpovedali na výprask z prvého stretnutia výhrou a viacerými tvrdými zákrokmi na Kennedyho i ďalších hráčov Leafs. Potom opäť prehrali, opäť vyhrali, opäť prehrali. Howe im chýbal, na krídle údernej prvej lajny ho nemal kto nahradiť. Red Wings však robili, čo mohli, aby to najlepšiemu ligovému mužstvu posledných troch rokov spočítali.

Nebojovalo sa však iba v nemocnici a na klziskách. Kennedyho stret s Howeom vyvolal veľké vášne. Kennedy sa po incidente prišiel ospravedlniť rovno k detroitskej lavičke, ale domáci kouč Tommy Ivan ho skritizoval za to, že Howea zámerne pichol hokejkou. Detroitský brankár Harry Lumley ho zasa nazval klamárom.⁵³ V Detroite sa razom stal nepriateľom číslo jeden. V druhom zápase série sa ho pokúšali napadnúť nielen viacerí hráči Red Wings, ale aj niekoľkí detroitskí fanúšikovia.⁵⁴

⁴⁶ Lytle, Andy. The Official Story on Howe. 1950.

⁴⁷ Devine, Tommy. Howe's loss, not game, worries Wings. 1950.

⁴⁸ Devine, Tommy. Howe's loss, not game, worries Wings. 1950.

⁴⁹ Frayne, Trent & Adams, Jack. The high spots of a lifetime with the Red Wings. 1961.

⁵⁰ Howe, Gordie. Mr. Hockey: My Story. 2014.

⁵¹ Wings must come off floor to beat Leafs. 1950.

⁵² Howe, Gordie. Mr. Hockey: My Story. 2014.

⁵³ Devine, Tommy. Howe's loss, not game, worries Wings. 1950.

⁵⁴ Pelletier, Joe. The Night Teeder Kennedy almost killed Gordie Howe. 2013.

Red Wings a Maple Leafs sa spočiatku nevedeli zhodnúť, či bol Kennedy vinný, alebo nie. Red Wings od vedenia NHL požadovali Kennedyho trest. Tvrdili, že Howe špina-vo fauloval. Kennedy však úmysel odmietal a liga na čele s prezidentom Clarenceom Campbellom, ktorý bol na zápase osobne a incident videl,⁵⁵ s ním súhlasila, takže žiadny trest nedostal. Campbell hneď na druhý deň po zápase rozbehol vyšetrovanie a po jeho skončení zvolal veľkú tlačovú konferenciu.⁵⁶ Išlo o prvú tlačovú konferenciu s prejednaným zranením hráča v histórii NHL.

Neskôr, po vyhrotenom druhom zápase série, začal torontský manažér Conn Smythe obviňovať Red Wings z toho, že sa chcú pomstiť a snažia sa zraniť jeho hráčov. Detroit-ský šéf Jack Adams sa však nedal a odkázal mu, že Maple Leafs zažaluje a bude od nich požadovať odškodné vo výške 75 tisíc amerických dolárov,⁵⁷ čo boli v tom čase nemalé peniaze.

Howe po prvýkrát prehovoril týždeň po incidente, na nemocničnom lôžku, s obviazanou hlavou a ranou na pravom oku. Na okolnosti nárazu do mantinelu si nepamätal. Vyhlásil však, že to nebola Kennedyho vina, že Kennedy je príliš dobrý hokejista na to, aby chcel niekoho úmyselne zraniť.⁵⁸

Séria medzi Red Wings a Maple Leafs sa po niekoľkých vyostrených dueloch a pod bedlivým dohľadom ligového šéfa Campbella, ktorý obe mužstvá pred ďalším hrubým správaním varoval,⁵⁹ upokojila a dospela až do rozhodujúceho siedmeho stretnutia. To Red Wings vyhrali v Olympii 1:0 po predĺžení a postúpili do finále Stanley Cupu proti New York Rangers.

Howe definitívne opustil Harperovu nemocnicu v apríli 1950, po troch týždňoch.⁶⁰ Jediné, čo mu do konca života z tohto incidentu zostalo, bol nervový tik na tvári, v dôsledku ktorého veľa žmurkal.⁶¹

Mr. Hockey, ako je známe, napokon prežil fantastickú a dlhú kariéru, plnú veľkých víťazstiev.

To prvé sa zrodilo v apríli 1950, kedy zistil, že bude môcť pokračovať vo vrcholovej kariére, spočiatku so špeciálnou koženou prilbou, aby si chránil hlavu pred otrasmi.⁶²

No a to druhé víťazstvo mu venovali detroitskí spoluhráči, ktorí o niekoľko týždňov po jeho zranení a po vyradení Maple Leafs zdolali v siedmom zápase aj newyorských Rangers a vyhrali Stanley Cup. A neskôr, na čele s uzdraveným Gordiem, vymenili Toronto na tróne NHL a sami vytvorili dynastiu.

⁵⁵ Lytle, Andy. The Official Story on Howe. 1950.

⁵⁶ Campbell clears Kennedy, criticizes Ivan. 1950.

⁵⁷ Pelletier, Joe. The Night Teeder Kennedy almost killed Gordie Howe. 2013.

⁵⁸ Gordie Howe clears Kennedy of injuring him. 1950.

⁵⁹ Wings Beat Leafs, 2 to 1, in 2d Overtime, Tie Series. 1950.

⁶⁰ Howe, Gordie. Mr. Hockey: My Story. 2014.

⁶¹ Meyer, Zlati. Flashback: Mid-game accident left Gordie Howe close to death. 2015.

⁶² Howe, Gordie. Mr. Hockey: My Story. 2014.

Ako Red Wings hrali pod šírým nebom proti väzňom

Na začiatku februára roku 1954 mala Národná hokejová liga trojdňovú prestávku. Detroit Red Wings ju využili veľmi netradične: odcestovali na mrazivý sever Michiganu, do 582 kilometrov vzdialeného mestečka Marquette, a v tamojšej štátnej väznici s najvyšším stupňom stráženia odohrali ikonický zápas pod šírým nebom proti trestancom.

Manažér za slovo vzatý

Red Wings v tých dobách patrili medzi najlepšie kluby NHL. V rokoch 1950 a 1952 vyhrali Stanley Cup, mali výborné mužstvo, rok čo rok hrali o najvyššie priečky a päťkrát za sebou vyhrali základnú časť. Pred odletom do Marquette sa vynímali na čele NHL. Boli populárni, regionálne obchodné spoločnosti ich pozývali na promočné turné, aby spoločne propagovali hokej po celom štáte.

Manažér Jack Adams a kapitán Ted Lindsay sa takto v lete 1953 dostali až do štátnej väznice Marquette Branch Prison. Po krátkej prehliadke väznice predstúpili pred väzňov, Lindsay si vypočul veľké ovácie,⁶³ následne s Adamsom spropagovali hokej a značku piva,⁶⁴ ktoré ich vtedy sponzorovalo, a odpovedali na otázky.⁶⁵

V tom období boli v Marquette uväznení aj členovia neslávne známeho gangu Purple Gang.⁶⁶ Boli to mafiáni, pašeráci a únoscovia. V Detroite operovali od dvadsiatych rokov minulého storočia za čias prohibície. Využívali blízku kanadskú hranicu a v meste spôsobovali rozmach obrovskej kriminality.⁶⁷ Dvaja členovia gangu, Harry Keywell a Ray Bernstein, si v Marquette odpykávali doživotné tresty.⁶⁸ V minulosti v Detroite pravidelne chodili na box, bejzbal i hokej. Vystupovali ako prominenti. Boli priaznivcami Red Wings a vzhľadom na svoje postavenie sa viackrát stretli i s manažérom Adamsom. Ten samozrejme vedel, s kým má tú česť, preto od nich taktne uhýbal a odmietal všetky ich pozvánky na večierky. Keď však Adams na svoje prekvapenie na nich narazil aj v marquettejskej väznici, uhnúť už nemal kam.⁶⁹

Keywell a Bernstein sa Adamsa spýtali, či by raz mohol do väznice priviesť svojich Red Wings, aby si to s väzňami rozdali v exhibičnom zápase. Adams zostal chvíľu zaražený,⁷⁰ ale napokon odvetil, že by to nebol problém. Jeho slová započul riaditeľ väznice Emery Jacques, športový nadšenec, a ihneď reagoval: "Dúfam, že neblafuješ, Jack. Kedykoľvek. Daj nám vedieť a pripravíme sa."⁷¹

Adams tomuto sľubu nepripisoval veľkú dôležitosť. Vo väznici nebolo žiadne klzisko, nemala vlastné mužstvo ani výstroje.⁷² Stanovil si navyše ďalšie podmienky: väznica

⁶³ Hockey Views In 'Cooler'. 1954.

⁶⁴ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

⁶⁵ Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. 2012.

⁶⁶ Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

⁶⁷ Kavieff, Paul R. The Purple Gang: Organized Crime in Detroit 1910-1945. 2005.

⁶⁸ Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

⁶⁹ Bak, Richard. The Detroit Red Wings: The Illustrated History. 1998.

⁷⁰ Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. 2012.

⁷¹ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

⁷² Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

by musela pre Red Wings zaplatiť prenájom lietadla, hotel i stravu.⁷³ Oceňoval, že väzni vedeli o hokeji veľa a fandili jeho mužstvu,⁷⁴ ale myslel si, že Jacques sa mu nikdy neozve.⁷⁵ Súhlasil iba preto, že bol presvedčený o tom, že tento zápas sa neuskutoční.⁷⁶

Jacques sa však Adamsovho sľubu naplno chytil a krátko na to zamestnal Leonarda "Oakieho" Brumma, kedysi úspešného michiganského hokejistu. Urobil z neho športového trénera; jeho hlavnou úlohou bolo na nádvorí väznice vybudovať regulárne hokejové klzisko aj s mantinelmi a spomedzi väzenskej komunity vybrať a zdokonaľiť najlepších mužov,⁷⁷ ktorí by nastúpili v zápase proti Red Wings.

Najhorší z najhorších

Riaditeľ Jacques veril, že organizovaná športová aktivita môže byť pre trestancov prospešná. Že takto môžu vypustiť paru a vybiť si frustráciu, že sa s nimi potom bude lepšie pracovať.⁷⁸ Trestanci dovtedy v Marquette hrávali bejzbal, hádzanú, softbal, robili box. Po Brummovom nástupe začali hrať aj minigolf, curling, basketbal či americký futbal.⁷⁹ A samozrejme hokej.

Brumm to nemal jednoduché. Klzisko budoval v jednom z rohov väzenského nádvorja, ale zo začiatku bol na to úplne sám, keďže dozorcovia sa obávali, že väzni môžu zneužiť materiál a používané nástroje na pokus o útek.⁸⁰ Mnohí väzni si navyše schovávali v oblečení "podomácky" vyrobené zbrane. Keď sa hlásili, kto z nich bude robiť aký šport, niekolkí z nich sa medzi sebou nezhodli a jeden bol ubodaný na smrť.⁸¹

Ešte ťažšie bolo vytvoriť z väzenského osadenstva hokejový tím. Od prvého dňa po nástupe do väznice počúval Brumm od Jacquesa stále to isté: "Chystajú sa k nám Red Wings! Chystajú sa k nám Red Wings!" Ale aj on sám neustále myslel na jedno a to isté: "Ako mám dať dohromady nejaký tím, ktorý by sa proti nim postavil?!"⁸²

Väznica v Marquette v tej dobe patrila medzi najobávanejšie v Spojených štátoch. Hovorilo sa jej "Alcatraz severu".⁸³ Bola otvorená už od konca devätnásteho storočia na Hornom polostrove štátu Michigan a určená iba mužom vo veku 28 a viac rokov. Väzni do nej chodievali za trest, keď viackrát hrubo porušili zákon.⁸⁴ Mala krvavú históriu, hlavne v dvadsiatych rokoch zažila viacero pokusov o útek. Zažila aj povstanie, vraždu dozorcú a vraždu väzenského lekára. Necelé štyri roky pred príchodom Red Wings tam väzni napadli michiganského guvernéra.⁸⁵

Trestanci v Marquette prežívali v náročných podmienkach. Teplota vzduchu v zime klesala hlboko pod bod mrazu, ale dozorcovia im nedovolili nosiť spodky, aby ich nepo-

⁷³ Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. 2012.

⁷⁴ Trethewey, Jim. Detroit Red Wings To Invade Marquette Ice. 1954.

⁷⁵ Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

⁷⁶ Bak, Richard. The Detroit Red Wings: The Illustrated History. 1998.

⁷⁷ Trethewey, Jim. Detroit Red Wings To Invade Marquette Ice. 1954.

⁷⁸ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

⁷⁹ Trethewey, Jim. Detroit Red Wings To Invade Marquette Ice. 1954.

⁸⁰ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

⁸¹ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

⁸² Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

⁸³ Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. 2012.

⁸⁴ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

⁸⁵ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

užili pri pokuse o útek. Tiesnili sa v malých celách, chýbali im toalety.⁸⁶ Na vzduch mohli vyjsť iba na jednu hodinu denne.⁸⁷

V päťdesiatych rokoch bolo väzenské osadenstvo v Marquette zložené z tých najhorších z najhorších väzňov. Okrem gangstrov z gangu Purple Gang tam sedeli vrahovia, únoscovia, podpaľáči, chronickí zlodeji a sérioví zabijaci.⁸⁸ Sedel tam sériový vrah, ktorý svojho času automatizovanou zbraňou zabil členov konkurenčného gangu a spôsobil masaker. Mnohí si tam odpykávali doživotné tresty.⁸⁹

Jacques, Brumm a aj samotní trestanci však mali veľkú motiváciu. Budovali jediné hokejové klzisko a jediné organizované hokejové mužstvo vo všetkých nápravno-čovných ústavoch a väzniciach v Spojených štátoch,⁹⁰ aby sa mohli postaviť proti presláveným Detroit Red Wings.

Zrodili sa väzenskí "Piráti"

Tréner Brumm vedel, že ani tí najlepší väzni z marquettejskej väznice nebudú mať proti Red Wings šancu. Keď ich začal trénovať, v mužstve mal iba jedného muža, ktorý kedysi ako-tak hrával hokej. Dlho ani nevedel, ako sa volá – hovoril mu číslo 77119.⁹¹

Ostatní väzni nemali s klasickým hokejom veľké skúsenosti. Dozorcovia im najskôr nechceli povoliť hokejky, aby ich nepoužívali ako zbrane.⁹² Spočiatku mohli hrať, resp. napodobňovať hokej počas zimy na zamrzutej časti väzenského nádvorja tak, že kopali do puku nohami.⁹³ Hokejky začali používať až po určitom čase, klzisko s mantinelmi začali hojne využívať len niekoľko mesiacov pred zápasom s Red Wings.⁹⁴

Mužstvo, ktoré Brumm vytvoril, si dalo názov Marquette Prison Pirates. Tvorili ho väčšinou tridsať- až štyridsaťroční chlapci.⁹⁵ Niektorí ešte nevedeli dobre korčuľovať, Brumm im preto pomáhal na poste obrancu.⁹⁶ Mnohí nevládali a počas prestávok pravidelne fajčili. Jeden z brankárov mal na bránke položený popolník a odmietal hrať, ak mu ho niekto zobral.⁹⁷

Niektoré pramene uvádzajú, že "Piráti" boli sformovaní iba na zápas s Red Wings, nie je to však pravda, pretože na stretnutie s detroitskými profesionálmi sa chystali po celú zimu. Našli lokálne mužstvá, ktoré nabrali dostatok odvahy a prichádzali do väznice, aby si s nimi zmerali sily.

"Pirátom" sa darilo prekvapivo dobre: do príchodu detroitských hokejistov odohrali šesť zápasov a pripísali si štyri výhry, jednu remízu a iba jednu prehru. Verili, že od sezóny 1954/55 sa dostanú do nižšej organizovanej ligy⁹⁸ a budú hrať pravidelne. Samozrejme, iba na svojom ľade, pretože nikam inam nemohli.

⁸⁶ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

⁸⁷ Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. 2012.

⁸⁸ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

⁸⁹ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

⁹⁰ Trethewey, Jim. Detroit Red Wings To Invade Marquette Ice. 1954.

⁹¹ Hockey Views In 'Cooler'. 1954.

⁹² Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

⁹³ Trethewey, Jim. Detroit Red Wings To Invade Marquette Ice. 1954.

⁹⁴ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

⁹⁵ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

⁹⁶ Trethewey, Jim. Detroit Red Wings To Invade Marquette Ice. 1954.

⁹⁷ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

⁹⁸ Trethewey, Jim. Detroit Red Wings To Invade Marquette Ice. 1954.

Väzni mohli športovať len vtedy, ak sa vzorne správali a rešpektovali. Pokiaľ niekto pravidlá porušil, dostal samotku. Vďaka týmto pravidlám boli na ľade pokojní a nerobili problémy. Nepúšťali sa do veľkých šarvátok, nehrali surovo, za celú zimu nevyvolali žiadnu bitku.⁹⁹ Brumm tvrdil, že tímy, ktoré do Marquette prichádzali hrať, hrali v skutočnosti oveľa tvrdšie ako "Piráti".¹⁰⁰

Riaditeľ Jacques videl, ako jeho väzni napredujú, takže našiel sponzora na prenájom lietadla pre Red Wings. Dohodol sa s tamojším mužstvom Marquette Sentinels z organizovanej ligy.¹⁰¹ Sentinels mali za úlohu uhradiť výdavky vo výške 1 800 dolárov a na oplátku aj oni mohli odohrať vlastnú exhibíciu proti detroitským hráčom.¹⁰²

Keď Jacques neskôr Adamsa informoval, ako sa pripravuje, detroitský manažér bol opäť v šoku. Ale na to, aký bol Adams krutý a prefíkaný, tak v tomto prípade sa zachoval skutočne čestne a Jacquesovi pomohol. Do väznice odoslal staršie hokejové výstroje od Omaha Knights, ktorí akurát prestali Red Wings slúžiť ako farma.¹⁰³ Ďalšie opotrebované výstroje dodali dva kluby z Marquette.¹⁰⁴ Adams zo žartu nechal na prednú stranu zelených dresov pre väzňov vyšitý nápis Emery's Boys (Emeryho chlapci) na Jacquesovu počesť.¹⁰⁵ A čo bolo to najdôležitejšie, popri tom potvrdil, že jeho Red Wings do väznice skutočne dorazia.

To najtvrdšie publikum

História sa začala písať v utorok 2. februára 1954. Zhruba 40 minút po poludní sa otvorili veľké oceľové dvere a do marquettekej väznice začali prichádzať hokejisti Detroit Red Wings.¹⁰⁶ Vzali so sebou všetky svoje superhviezdy, nikoho nešetřili. Jeden po druhom prichádzali Gordie Howe, Ted Lindsay, Alex Delvecchio, Red Kelly či Terry Sawchuk. Dnes a navždy hokejové ikony, členovia Siene slávy a legendy, ktorých čísla sú v Detroit-e vyradené z užívania a nesmie ich nosiť žiadny hráč.

Detroitští sa prezliekli v provizórnej šatni – tesárskej dielni, kde väzni bežne pracovali a mali tam aj sprchu.¹⁰⁷ V Marquette toho dňa panovala zima. Lefty Wilson a Carl Mattson, asistenti hlavného trénera Tommyho Ivana, preto narýchlo zozbierali staršie ponožky a pre hráčov i trénerov z nich vyrobili čiapky.¹⁰⁸

Ako Red Wings prechádzali útrobnami väznice a počúvali príbehy o jednotlivých odsúdených, začali si uvedomovať, na čo sa to vlastne dali. Traduje sa, že Adams chvíľu začal pochybovať o tom, či toto stretnutie dopadne dobre. Už dávno predtým, keď vysvitlo, že skutočne zoberie svojich hráčov do najobávanejšej štátnej väznice s najvyšším stupňom stráženia, už vtedy sa na neho valila kritika. Jedna vec bola bojovať v detroit-skej Olympii proti skutočným hokejistom. Čo by sa však stalo, ak by nejaká bitka vypuk-

⁹⁹ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹⁰⁰ Trethewey, Jim. Detroit Red Wings To Invade Marquette Ice. 1954.

¹⁰¹ Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

¹⁰² Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹⁰³ Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

¹⁰⁴ Trethewey, Jim. Detroit Red Wings To Invade Marquette Ice. 1954.

¹⁰⁵ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹⁰⁶ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

¹⁰⁷ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹⁰⁸ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

la vo väznici v Marquette, kde sa to len hemžilo mnohonásobnými zabijakmi? Nehovoriac o tom, že ďalší vrahovia stáli okolo mantinelov.¹⁰⁹

Red Wings prichádzali na nádvorie v tieni ozbrojených strážnych veží a hnedosivých, deväť metrov vysokých kamenných múrov, ktoré boli lemované zvitkami ostnatého drôtu.¹¹⁰ Okolo mantinelov na nich čakalo 600 väzňov,¹¹¹ mnohí z nich odsúdení na doživotie za zločiny, ktoré menili dejiny Ameriky. Chýbali iba tí najagresívnejší zo samotiek. Žiadne iné mužstvo NHL nikdy nezažilo tvrdšie publikum.

Obavy sa začali vytrácať ihneď po tom, ako Red Wings vstúpili na ľadovú plochu, ktorú väzni deň predtým pod vedením väzenského trénera Brumma urputne leštili za pomoci zubných kefiek¹¹² a veľký Gordie Howe o nej neskôr prehlásil, že to bol ten najlepší ľad, na akom kedy hral.¹¹³

Keď trestanci zbadali hráčov v červených dresoch s okrídleným kolesom, väzenský dvor sa začal otriasať v základoch pod ich ohlušujúcim revom.¹¹⁴

Ako inak, najväčšie ovácie si vyslúžil Ted Lindsay, keď v mikrofóne zaznelo, že za posledných šesť sezón je najvyťažovanejším hráčom NHL.¹¹⁵ Väzni ho brali ako jedného zo svojich. Hral za hranicou pravidiel, bol nesmierne tvrdý, ba až zákerný, a v neposlednom rade hovoril ich jazykom.¹¹⁶ Bol pre nich hrdina.

Mnohí z väzňov o Lindsayovi a ďalších hráčoch Red Wings dovtedy iba čítali v novinách a počuli o nich v rozhlase. Teraz sa však dialo nemysliteľné a detroitskí lídri NHL stáli na ich nádvorí, pripravení predviesť svoje umenie.

Osemnásť v prvej tretine

Zápas odštartoval o 13:30.¹¹⁷ Podmienky boli priam ikonické. Šesť stupňov pod nulou, poletujúci sneh, bezvetrie.¹¹⁸ Áno, takto sa zrodila tradícia zápasov pod šírým nebom. Hráči Red Wings zažili hokej pod otvoreným nebom naposledy v detstve, keď hrávali na zamrznutých rybníkoch a riekach vo svojich malých kanadských mestečkách.

Detroitští postavili na úvodné buly centra Dutcha Reibela. Na krídlach mal Lindsayho a Howea. Nechali svoje hviezdy, nech sa predvedú v plnej kráse. Väzenskí "Piráti" si za niekoľko úvodných minút ani raz nesiahli na puk. Red Wings si minútu prihrávali hore-dole a keď si zaumienili, že stačilo, vystrelili a skórovali.¹¹⁹ Predvádzali priam grandiózny hokej, aký na mrazivom Hornom polostrove Michiganu ešte nikto nevidel.¹²⁰ Howe v jednom momente obkrúžil bránku trikrát, než sa rozhodol skórovať.¹²¹

V bráne "Pirátov" stál väzeň menom Bugsy Wisocki (niekedy uvádzaný aj ako Bugsy Williams). Chronický to zlodej, ktorý dostal výnimku a mohol opustiť samotku, aby si

¹⁰⁹ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹¹⁰ Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. 2012.

¹¹¹ Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

¹¹² Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹¹³ Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. 2012.

¹¹⁴ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹¹⁵ Hockey Views In 'Cooler'. 1954.

¹¹⁶ Hockey Sidelights. 1954.

¹¹⁷ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹¹⁸ Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. 2012.

¹¹⁹ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹²⁰ Hockey Sidelights. 1954.

¹²¹ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

proti Red Wings zachytil. Rozdiel medzi jedným a druhým tímom bol, pochopiteľne, obrovský, takže Bugsy len lovil puky zo siete. Pomôcť mu nedokázal ani hrajúci tréner Brumm: "Puku som sa dotkol iba vtedy, keď som ho vyťahoval z bránky."¹²²

Detroit postavil do bránky Terryho Sawchuka. Nudil sa, spočiatku len sedel na hornej tyčke a keď videl, že sa k nemu kotúľa puk, rýchlo za ním vykorčuľoval a sám ho vyviezol až do stredu klziska.¹²³ Keď Red Wings viedli 9:0 a Sawchuk nemal na konte žiadny zákrok, jeden z odsúdených pobavil publikum po tom, ako na neho zakričal: "No tak, Sawchuk! Ukáž už niečo!"¹²⁴

Neskôr, keď už Sawchuk nevedel, čo so sebou, vykorčuľoval za jedným z hrajúcich väzňov a podrazil ho, aby sa mohol na chvíľu posadiť na trestnú lavicu a rozdávať tam autogramy.¹²⁵ Bránku nechal opustenú, publikum teda začalo hučať, nech už "Piráti" konečne vystrelia a skórujú do prázdnej bránky.¹²⁶ Nestalo sa.

Red Wings viedli po desiatich minútach 10:0. V 15. minúte bolo 15:0 a na konci prvej tretiny 18:0. Pokojne mohli viesť 50:0,¹²⁷ ak by hrali naplno a trestancov nešetřili. "Nechali nás vyviešť puk, potom nám ho bleskovo zobrali, urobili tri prihrávky a dali gól," zúfal hrajúci kouč Brumm.¹²⁸

Detroitský Lindsay v jednom momente zámerne prihral puk Edovi Rilleymu, najlepšiemu hráčovi "Pirátov", a povzbudzoval ho: "Chod', chod'!" Ale Rilley mal toho tak akurát dosť, otočil sa, pozrel naň a vyhrkol: "Chod' do p..., Ted! Nikam nejdem!"¹²⁹

Prvá tretina skončila výsledkom 18:0. Väzeň počítajúci skóre si zaumienil, že sa na to vykašle a ďalšie góly počítať nebude. Zo zvyšku exhibície sa tak stal už len tréning.¹³⁰

Aby bol ďalší priebeh exhibície zaujímavejší, Red Wings vymenili niekoľko svojich hráčov za väzňov. Domáce mužstvo posilnili dvaja detroitskí beci a gólman Sawchuk, niekoľko väzňov zasa začalo nastupovať v dresoch Red Wings. Jeden z väzňov sa mohol postaviť rovno do stredu prvého útoku po bok Howe a Lindsayho. Aj sám Howe si neskôr zahral v tíme "Pirátov" s číslom 16 na drese.¹³¹

Okrem Lindsayho si vyslúžil veľké ovácie aj bek Bob Goldham, ktorý po preskupení síl čelil niektorým hráčom Red Wings, ale ochotne sa vrhal do striel a blokoval ich.¹³²

Väzni boli v tretej tretine až natoľko vyčerpaní, že ľad prenechali už len hráčom Red Wings. Tí im predviedli modelový exhibičný zápas plný ladtého korčuľovania, krásnych prihrávok a presných striel.¹³³ Väzenské publikum si to užilo. Pre mnohých to bol najväčší zážitok v živote.¹³⁴

V exhibícii sa napokon neudialo nič zlé a z oboch strán to bol dobrosrdečný zápas. Hráči Red Wings rešpektovali, že väzni, tak ako oni samotní, milovali hokej. Väzni zasa

¹²² Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹²³ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹²⁴ Hockey Sidelights. 1954.

¹²⁵ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹²⁶ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹²⁷ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹²⁸ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹²⁹ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹³⁰ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹³¹ Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. 2012.

¹³² Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹³³ Not Even Prison Can Hold Wings. 1954.

¹³⁴ Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. 2012.

rešpektovali hráčov Red Wings za to, čo všetko v NHL dokázali. Fandili im a vážili si, že za nimi prišli,¹³⁵ a že im aspoň na chvíľu dali možnosť zabudnúť na to, kde sa nachádzajú a za aké činy pykajú.

Športový duch z tejto exhibície sa preniesol aj do reportáží novinárov. V novinách po celom štáte Michigan i mimo neho sa písal výsledok 5:2 pre Red Wings.¹³⁶ Inde, ako napríklad v autobiografii Reda Kellyho, je uvedený výsledok 8:2.¹³⁷ Novinári nechceli väzňov zosmiešňovať, osemnásťgólová prvá tretina sa spočiatku nikde nespomínala. Koniec koncov, na výsledku nezáležalo.

"Medové vedro" pre víťazov

Vzájomný rešpekt medzi väzňami a hokejistami Red Wings bol preukázaný aj po skončení exhibície, kedy všetci zúčastnení nakorčuľovali na ľadovú plochu, kde si podali ruky a urobili si spoločnú fotografiu.¹³⁸

Väznica pripravila pre víťazných Red Wings trofej zvanú Doniker Trophy. Bola to plechová odpadová nádoba, ktorá sa v Marquette používala v celách bez toaliet. Väzni jej hovorovali "medové vedro". Boli na ňom vyryté mená všetkých hráčov, vrátane členov väzenského tímu, a dátum 2. február 1954.¹³⁹

Odovzdávanie trofeje sa zhostil väzenský kouč Oakie Brumm. "Vyhrali Stanley Cup a veľa ďalších veľkých cien," začal svoj príhovor, "ale teraz Red Wings dostanú trofej, ktorú žiadny iný hokejový tím vyhrať nemôže." Následne odovzdal Doniker Trophy trénerovi Ivanovi a manažérovi Adamsovi. Adams ju za burácania väzňov víťazoslávne dvihol nad hlavu.¹⁴⁰

"Bol to skvelý deň," prehovoril k väzňom Adams. "Som hrdý na to, že tu na severe mám takýto dobrý farmársky tím. Problém je, že vy, chlapi, ste mi sťažili, aby som kohoľvek z vás mohol povolať."¹⁴¹

Hráči Red Wings dostali aj ručne vyrábané peňaženky s ich menami a klubovým logom.¹⁴² Vyrobili ich samotní väzni v dielni, v ktorej sa Red Wings prezliekali a sprchovali. Peňaženky im mal odovzdať jeden z väzňov, Joe. Niekde sa pozabudol, tréner Brumm však pobavil prítomných, keď vyhlásil: "Joe tu práve teraz nie je, ale sakramentsky dobre viem, že nie je ďaleko."¹⁴³

Red Wings po exhibícii absolvovali ešte spoločný obed s väzňami a zamestnancami väznice.¹⁴⁴ Hráčom väzenských "Pirátov" ponechali mnohé časti svojho výstroja.¹⁴⁵ Väznicu v Marquette opustili večer a o šiestej hodine chvíľu odpočívali v hoteli.¹⁴⁶

¹³⁵ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹³⁶ Red Wings Defeat Prison Sextet 5-2. 1954.

¹³⁷ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

¹³⁸ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹³⁹ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

¹⁴⁰ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹⁴¹ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹⁴² Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

¹⁴³ Hockey Sidelights. 1954.

¹⁴⁴ Red Wings Defeat Prison Sextet 5-2. 1954.

¹⁴⁵ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹⁴⁶ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

Neskôr večer čakal na Red Wings ešte jeden dohodnutý exhibičný zápas proti Marquette Sentinels. Odohral sa v krytej hale pred vypredaným hľadiskom s 3 000 divákmi a Red Wings vyhrali 16:6.¹⁴⁷

Zaujímavosťou večernej exhibície v krytej hale bolo, že za Sentinels nastúpil aj väzenský kouč Brumm, čo poriadne rozhodilo detroitského obrancu "Red Eye" Haya. "Do pekla, ako si sa sem dostal?!" spýtal sa ho zdesene.¹⁴⁸ Neuvedomil si, že Brumm vo väznici v Marquette iba pracoval.

Zo spomienok slávnych

Exhibícia pod šírým nebom z 2. februára 1954 dodnes patrí medzi najvzácnejšie príbehy hokejovej histórie. Jej priami účastníci na ňu často spomínali aj po rokoch.

"Až keď najlepší hokejový tím na svete hrá proti tomu najhoršiemu, až vtedy si uvedomíte, akí dobrí títo Red Wings skutočne boli," napísal v roku 2002 vo svojej knihe väzenský tréner Brumm.¹⁴⁹

"Terrible" Ted Lindsay v roku 2012 uviedol, že spoločnosti vrahov v marquettejskej štátnej väznici sa nebál, pretože vedel, že sa o seba vie postarať. A vedel tiež, čo ho čaká. Keď sa pri prvej návšteve väznice uisťoval, ako to v nej chodí, dozorcovia ho ubezpečovali, že sa nič nemôže stať. "Ak by sa niekto o niečo pokúsil, bol by mŕtvy skôr, ako urobí dva kroky," hovorili mu.¹⁵⁰

Gordie Howe s úsmevom spomínal na konverzáciu medzi väzenským brankárom Bugsym a jedným obrancom "Pirátov", keď Bugsy nezniesol smiech svojho spoluhráča po inkasovanom góle a zavrčal na neho: "Zabijem ťa, ty bastard!"¹⁵¹ Táto fráza sa na klziskách používala bežne, ale až v marquettejskej väznici mohla mať skutočnú váhu.

Inokedy Howe spomínal, ako ho zaujal jeden z dobre stavaných a šikovných väzňov. Howe mu počas zápasu povedal, že je škoda, že skončil na tomto mieste. Väzeň mal pre neho svojské vysvetlenie: "No vidíš, a ja som tu len preto, že som si čistil nechty nožom, a zrazu ku mne spoza rohu pribehol muž a päťkrát sa naň napichol."¹⁵²

Vtipnú príhodu si zachoval aj Marcel Pronovost: "Jeden z väzňov mi chcel dať dva doláre, ak zrazím bachara, ktorý s nimi hral tiež a často ho posielal na samotku."¹⁵³

Marty Pavelich mal v Marquette dokonca známeho: "Korčuľujem vpred a zrazu počujem, ako jeden z väzňov v hľadisku kričí moje meno. Pomyslel som si: 'Koho tu môžem poznať?' Ukázalo sa, že to bol môj poštár zo Sault Ste. Marie, kde som kedysi vyrastal! Asi sa dostal do problémov."¹⁵⁴

"Bola to krásna skúsenosť pre nás všetkých a viem, že aj pre nich," spomínal pri ďalšej príležitosti obľúbenec väzňov Lindsay. "Dával som si pozor, aby som nikoho z tých chlapíkov nenahneval."¹⁵⁵ Ale musím povedať, že všetci sa správali ako džentlmeni."¹⁵⁶

¹⁴⁷ Red Wings Defeat Prison Sextet 5-2. 1954.

¹⁴⁸ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹⁴⁹ Brumm, Leonard "Oakie". We Only Played Home Games. 2002.

¹⁵⁰ Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. 2012.

¹⁵¹ Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

¹⁵² Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

¹⁵³ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

¹⁵⁴ Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

¹⁵⁵ Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

¹⁵⁶ Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. 2012.

Unikátne miesto v histórii

"Piráti" z marquettejskej väznice si vďaka zápasu s Red Wings vytvorili meno a pod vedením kouča Oakieho Brumma začali v nasledujúcich sezónach hrať v organizovanej súťaži. Keď v roku 1957 Brumm z väznice odišiel a začal podnikáť, Jack Adams do nej ďalej posielal hokejové výstroje.¹⁵⁷

Red Wings opustili Marquette v stredu 3. februára 1954. Pôvodne mali odletieť ráno, ale pre silný mráz im zamrzli motory lietadla a museli počkať až do obeda.¹⁵⁸ Manažér Adams mal obavy, že polovica mužstva ochorie.¹⁵⁹ Vracali sa do reality kolotoča NHL, na druhý deň ich čakal zápas s Boston Bruins.

Desať týždňov po exhibícii v Marquette Red Wings zdolali tím Montreal Canadiens v siedmom zápase finále¹⁶⁰ a tretíkrát za ostatných päť rokov vyhrali Stanley Cup.

Môžete si byť istí, že nikto im vtedy nefandil hlasnejšie ako väzni v Marquette.¹⁶¹

Už len preto, že Detroit Red Wings od tej doby až dodnes zostávajú jediným hokejovým klubom, ktorý hral proti väzňom v štátnej väznici s najvyšším stupňom stráženia. A okrem toho prvým profiligovým klubom, ktorý odohral zápas pod šírým nebom.

¹⁵⁷ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹⁵⁸ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

¹⁵⁹ Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. 2015.

¹⁶⁰ Podrobne od strany 31.

¹⁶¹ Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. 2009.

O tom, ako Red Wings opäť uspeli v predĺžení siedmeho finále

Detroit Red Wings a Montreal Canadiens boli v päťdesiatych rokoch minulého storočia veľkými rivalmi a preťahovali sa o pozíciu najlepšieho mužstva Národnej hokejovej ligy. Prebiehala sezóna 1953/54, keď Detroit šiesty raz za sebou ovládol základnú časť, zatiaľ čo Montreal skončil tretíkrát v rade na druhom mieste. Red Wings si chceli v tejto sezóne napraviť chuť po zbabranom závere predchádzajúceho ročníka 1952/53, kedy po jednoznačnom víťazstve v základnej časti vypadli v semifinále play-off, zatiaľ čo ich soko-
via z Montrealu sa dočkali víťazstva Stanley Cupu.

Detroit prehral v základnej časti sezóny 1953/54 iba 19 zápasov, Montreal zasa nastrielal najviac gólov (195). Red Wings mali v kádri najproduktívnejšieho hráča súťaže Gordieho Howea, najlepšieho obrancu a najslušnejšieho hráča Reda Kellyho, srdnatého kapitána Teda Lindsayho a fenomenálneho brankára Terryho Sawchuka. Canadiens sa spoliehali na najlepšieho strelca ligy Mauricea "Rocket" Richarda, produktívneho zadáka Douga Harveyho, či robustného mladíka Jeana Béliveaua.

Red Wings a Canadiens vstúpili do play-off 1954 ako hlavní adepti na postup do finále Stanley Cupu a svoju dominantnú pozíciu obhájili. Detroit v semifinále vyrad'ovacích bojov vyradil 4:1 na zápasy Toronto Maple Leafs, Montreal potreboval iba štyri zápasy, aby prešiel cez Boston Bruins.

Finále medzi obhajcami prvenstva Canadiens a dlhoročnými panovníkmi základnej časti Red Wings sľubovalo ten najlepší hokej, aký sa v ére Original Six hral, aj preto, že tieto kluby sa stretli v druhom finále za posledné tri roky a mali nabitú zostavu.

V úvodných dvoch finálových stretnutiach na ľade Detroitu obe mužstvá zaknihovali po jednom víťazstve. Red Wings následne ovládli oba zápasy v Montreale, no Canadiens dokázali uspieť v piatom i šiestom súboji a finálovú sériu dotiahli do siedmeho zápasu, hraného 16. apríla 1954 v detroitskej Olympii.

Rozhodujúci zápas finálovej série bol po 60 minútach vyrovnaný 1:1. Montreal viedol od 10. minúty prvej tretiny zásluhou gólu Floyd Curryho, Detroit vyrovnal v 22. minúte v presilovej hre po góle Reda Kellyho.

Len po druhýkrát v histórii NHL sa stalo, že o víťazovi Stanley Cupu muselo rozhodnúť predĺženie siedmeho zápasu. Predtým sa niečo také udialo iba vo finále 1950 medzi Red Wings a New York Rangers, pričom autorom rozhodujúceho zásahu v predĺžení bol detroitský Pete Babando.

Ako sa zakrátko ukázalo, červeno-biely dres s okrídleným kolesom na hrudi mal na sebe aj strelec víťazného gólu z predĺženia siedmeho finále 1954.

Po štyroch minútach a 29 sekundách nadstaveného času prišiel životný okamih forvarda Tonyho Leswicka. Stál na pravej strane útočného pásma, len kúsok od mantinelu a modrej čiary, a zo strany sa na neho rútil Richard, ktorého po celú sériu bedlivo strážil a prenasledoval ho ako tieň. Aby Leswick ustál jeho atak a zároveň mu neprenechal puk, nahodil ho oblúkom k montrealskej bráne.¹⁶² Plachtiači puk chcel spracovať rukou a následne rýchlo rozohrať obranca Harvey, nešťastne sa však odrazil od jeho rukavice a na

¹⁶² Howe, Gordie. Mr. Hockey: My Story. 2014.

obrovské prekvapenie všetkých zúčastnených skončil za chrbtom bezmocného brankára Gerryho McNeila.¹⁶³

Montrealský krídelník Bert Olmstead neskôr vyhlasoval, že puk z hokejky Leswicka plachtil vzduchom s takou ľahkosťou, že by sa dal chytiť do zubov.¹⁶⁴ Nešťastník Harvey, inak schopný hráč bejzbalu a jeden z najlepších bekov v ligových dejinách, sa preslávil vyhlásením, že Leswickov nahodený puk sa prevaľoval vo vzduchu tak pomaly, že si mohol prečítať štítok, ktorý bol na ňom vyobrazený.¹⁶⁵ Títo a ďalší hráči Canadiens boli rozčarovaní z toho, že prehrali po takomto nešťastnom góle.

Víťazný zásah finále 1954 je považovaný za jeden z najpodivnejších rozhodujúcich zásahov v histórii finálových bojov o Stanley Cup. Navyše prišiel od nečakaného strelca. Tony Leswick patril so svojimi 168 centimetrami medzi najmenších hráčov v súťaži. Mal slabšiu strelu, ale dobre korčuľoval, rozdával bodyčky a dostával sa pod kožu najlepších hráčov súpera, vďaka čomu bol efektívny. Vo finále 1954 to dokazoval práve v súbojoch s veľkým "Rocket" Richardom, ktorému na ľade nedal dýchať a aj medzi striedaniami ho neustále provokoval a podpichoval.

Svet postupne obletelo niekoľko fotografií a po čase aj televíznych záberov, na ktorých hrdina Leswick so svojimi detroitskými kumpánmi mohutne oslavuje a bozkáva Stanleyho pohár. Oslavy, ktoré sa v Olympii strhli prakticky okamžite po strelení nečakaného gólu, však nevoňali porazeným hokejistom Canadiens, ktorí si s Red Wings nepodali ruky a po Leswickovom góle ihneď odišli do šatne.^{166 167}

Pre montrealských bola táto porážka nesmierne bolestivá. Nezniesli fakt, že o držiteľovi pohára nakoniec rozhodol práve provokatér Leswick, a ku všetkému takým nevýdatným spôsobom a krátko predtým, ako uhýbal bodyčku ich miláčika Richarda.

Denník Montreal Gazette na druhý deň ráno zverejnil povedľa pozápasovej reportáže novinára Dinka Carrola veľkú fotografiu Stanley Cupu na čiernom pozadí, obsypanú kvetmi a pre hokejom pobláznený Montreal doplnenú výstižnými slovami: "Odpočívaj v pokoji, Stanley Cup. Smútia za tebou mnohí Montrealčania."¹⁶⁸

Canadiens pravdepodobne škrelo aj to, že Richard sa v tretej tretine a za vyrovnaného stavu 1:1 za každú cenu hnal za voľným pukom pred bránkovou čiarou Red Wings a nakoniec aj skóroval, ale urobil to so zlomenou hokejkou, čo bolo zakázané, takže gól nebol uznaný. Tento málo známy príbeh pripomenul po mnohých rokoch jeho vtedajší spoluhráč Olmstead. V inkriminovanom momente mal Richard za sebou spoluhráčov, a ak by nehral so zlomenou hokejkou a nechal puk ležať na ľade, niekto iný ho mohol poľahky poslať do odkrytej bránky a Canadiens mohli uspieť. "Nikto o tom nepovedal ani slovo, ani Richard. Ale nikdy som na to nezabudol. Každý z nás veľmi dobe vedel, že takto sa góly strieľať nemôžu. Všetko, čo mal v tej chvíli urobiť, je nerobiť nič, a vyhrali by sme Stanley Cup," pošťazoval sa Olmstead.¹⁶⁹

Jediným montrealským hráčom, ktorý neskôr po skončení finále zagrataloval víťazom, bol Gaye Stewart, bývalý útočník Red Wings. Uvedomoval si, že jeho spoluhráči

¹⁶³ Weary Wings Work Overtime to Win. 1954.

¹⁶⁴ Chaput, John. Leswick's shot found net in OT of Game 7. 2004.

¹⁶⁵ Howe, Gordie. Mr. Hockey: My Story. 2014.

¹⁶⁶ Dann, Marshall. Champ Wings Snubbed by Canadiens. 1954.

¹⁶⁷ Weekes, Don & Banks, Kerry. The Unofficial Guide to Even More of Hockey's Most Unusual Records. 2004.

¹⁶⁸ Carroll, Dink. Wings Cop Stanley Cup on Leswick's Overtime Goal. 1954.

¹⁶⁹ Chaput, John. Leswick's shot found net in OT of Game 7. 2004.

to s prirýchlym odchodom zo scény prehnali. "Asi by som sa mal za niektorých našich chlapíkov ospravedlniť," vyhlásil pred novinármi.¹⁷⁰

Montrealský útočník Lorne Davis po rokoch uviedol, že niektorí hokejisti Canadiens chceli svoju pozápasovú chybu napraviť, ale už to podľa jeho tvrdení nešlo: "Keď sme prišli do šatne, uvedomili sme si, že sme si s nimi nepodali ruky. Pokúšali sme sa vyjsť zo šatne a ísť im pogratulovať do ich šatne, ale fanúšikovia nám to nedovolili."¹⁷¹

Ostatní členovia Canadiens niesli porážku ťažko. Brankár McNeil sa v šatni rozplakal. Tréner Dick Irvin neskôr vyhlásil, že aj keby si s Red Wings podal ruky, nebolo by to úprimné, preto to radšej neurobil. Podobný názor zdieľal manažér Canadiens, Frank J. Selke. Novinár Edgar Hayes z denníka Detroit Times však nemal pre takéto správanie pochopenie a patrične si do nich rypol: "Olympiu opustili v rekordne krátkom čase, oči-vidne nedočkaví domov na ďalší hokejový zápas niekedy v októbri."¹⁷²

Šťastná strela Tonyho Leswicka priniesla Detroitu v poradí šieste víťazstvo Stanley Cupu, druhé za posledné tri roky a tretie za posledných päť rokov.

Red Wings zopakovali triumf z roku 1954 aj v nasledujúcom roku, pričom vo finále znova čelili Canadiens a znova ich porazili až v siedmom zápase série. Predĺženie však už nutné nebolo, čo platí prakticky dodnes. Leswickov gól je totiž posledným gólom, ktorý padol v nadstavenom čase siedmeho zápasu finále Stanley Cupu. Red Wings teda zostávajú jediným profiligovým tímom, ktorý dokázal skórovať v predĺžení siedmeho zápasu finálovej série, a na dôvažok to dokázali až dvakrát (1950 a 1954).

Kvalita a rivalita vtedajších mužstiev Detroit Red Wings a Montreal Canadiens, neobvyklé vyvrcholenie finálovej série a udalosti, ktoré sa odohrali bezprostrednej po jej skončení, zabezpečili siedmemu zápasu finále 1954 pevné a významné miesto v histórii Národnej hokejovej ligy. Tento zápas býva aj po rokoch pravidelne zaraďovaný medzi najlepšie siedme zápasy play-off, aké sa kedy odohrali, a spomína sa naň prakticky za každým, keď sa o víťazovi Stanleyho pohára rozhoduje v poslednom možnom zápase. Napríklad v roku 2009 bol kanadskou stanicou TSN¹⁷³ zaradený na štvrté miesto rebríčka najlepších siedmich zápasov v histórii finálových bojov o Stanley Cup.

¹⁷⁰ Dann, Marshall. Champ Wings Snubbed by Canadiens. 1954.

¹⁷¹ Chaput, John. Leswick's shot found net in OT of Game 7. 2004.

¹⁷² Stubbs, Dave. Red Wings rode 'Production Line' to Stanley Cup in 1953-54. 2018.

¹⁷³ Top 10 Game 7 Stanley Cup Final matches. 2009.

O predčasne ukončenom zápase a nepokojoch v Montreale

Vo štvrtok 17. marca 1955, na Deň svätého Patrika, nastúpili hráči Detroit Red Wings v preslávenej montrealskej hale Forum proti domácim Canadiens. Bol to duel dvoch jednoznačne najlepších mužstiev ročníka 1954/55, priamy súboj o víťazstvo základnej časti a jediný zápas, ktorý sa toho dňa v NHL hral. Do histórie však vošiel incidentmi, ktoré sa udiali v hale, zápas predčasne ukončili a zakrátko prerástli do nepokojov v montreal-ských uliciach.

Príčinou incidentov a nepokojov bola nespokojnosť montrealských fanúšikov s rozhodnutím ligového prezidenta Clarencea Campbella, ktorý deň predtým, krátko po dovtedy poslednom zápase Canadiens, hranom v Bostone, suspendoval na zvyšok sezóny 1954/55 Mauricea "Rocket" Richarda,¹⁷⁴ hviezdneho kanoniera, lídra ligového bodovania a ikonu frankofónnej provincie Québec. Richard bol suspendovaný za to, že pri bitke s jedným z hráčov Bostonu udrel do tváre čiarového rozhodcu.¹⁷⁵

Obyvatelia Montrealu boli týmto rozhodnutím rozhorčení. Boli presvedčení, že Richard dostal takýto vysoký trest za to, že bol frankofónnym Kanadčanom. Frankofónni Kanadčania sa v tej dobe cítili byť utláčaní anglicky hovoriacimi Kanadčanmi a Američanmi, a Campbellov verdikt vnímali ako ukážkový príklad tohto útlaku.¹⁷⁶

Campbell dostal od fanúšikov viacero vyhrážok smrťou, deklaroval však, že nebude ustupovať, že Richardov trest nezmierni, a že sa príde osobne pozrieť na domáci zápas Canadiens s Red Wings.¹⁷⁷

Montrealskí boli rozzúrení už pred začiatkom zápasu. Pred Forum sa okrem priaznivcov zhromaždili tisícky demonštrantov a násilím sa chceli dostať dovnútra.¹⁷⁸ Keď im to polícia nedovolila, rozohnilo ich to ešte viac a začali navôkol rozbíjať okná.¹⁷⁹

Campbell sa usadil vo Forum v polovici prvej tretiny, za stavu 2:0 pre Red Wings.¹⁸⁰ Viac než 15 tisíc fanúšikov na neho začalo bučať. Mnohí priaznivci v jeho okolí na neho opakovane hádzali ovocie, zeleninu, vajcia, mince, vrecká s vodou a odpadky. Atakovali ho pri každom ďalšom góle Detroitu.¹⁸¹

Keď sa prvá tretina skončila a Red Wings vyhrávali 4:1, fanúšikovia začali na Campbella útočiť opäť. Jeden z priaznivcov predstieral, že je jeho priateľ a chce mu podať ruku, no udrel ho¹⁸² a pokúsil sa ho kopnúť.¹⁸³ Krátko na to vybuchla niekoľko metrov od

¹⁷⁴ Kreiser, John. March 17: Brodeur becomes NHL all-time wins leader. 2019.

¹⁷⁵ Fitzgerald, Tom. Richard Stick Duels Laycoe, Fights With Official. 1955.

¹⁷⁶ Melancon, Benoit. The Rocket: A Cultural History of Maurice Richard. 2009.

¹⁷⁷ Béliveau, Jean; Goyens, Chris & Turowetz, Allen. Jean Béliveau: My Life in Hockey. 1994.

¹⁷⁸ Melancon, Benoit. The Rocket: A Cultural History of Maurice Richard. 2009.

¹⁷⁹ Montreal Hockey Fans Riot, Battle Police, Smash Windows, Loot Stores, Attack Official. 1955.

¹⁸⁰ Morris, Mel. Anti-Campbell Mobs Terrorize City. 1955.

¹⁸¹ MacDonald, D. A. L. Mob rule wrecks Forum, Game. 1955.

¹⁸² MacDonald, D. A. L. Mob rule wrecks Forum, Game. 1955.

¹⁸³ Morris, Mel. Anti-Campbell Mobs Terrorize City. 1955.

Campbella bomba so slzným plynom.¹⁸⁴ Forum bolo následne evakuované¹⁸⁵ a ligový prezident musel do útrov haly na ošetrovanie.¹⁸⁶

Campbell a montrealský generálny manažér Frank Selke sa dohodli, že za týchto podmienok bude najrozumnejším riešením, keď sa zápas ukončí predčasne a Red Wings vyhrajú s dovtedajším skóre 4:1. Manažérovi Red Wings, Jackovi Adamsovi, nechali o tom v šatni odkaz.¹⁸⁷ Adams si ho našiel a nenamietať. Red Wings sa bleskurýchlo osprchovali, prezliekli, pobalili a potichu opustili Forum.

Adams sa neskôr obul do činovníkov Canadiens: "Ak by Mauricea Richarda nerozmaznávali, nerobili z neho hrdinu a nedali mu pocit, že znamená viac než samotný hokej, toto by sa nestalo."¹⁸⁸

Mnohí fanúšikovia sa po evakuácii pridali k demonštrantom pred halou a začali ničť všetko, čo im prichádzalo pod ruky.¹⁸⁹ Rozbýjali okná a výklady, napádali okoloidúcich, prevracali autá, rabovali a demolovali obchody.^{190 191} Zranili približne tucet policajtov¹⁹² a 25 civilistov.¹⁹³ Montrealskí policajti boli vzhľadom na veľkú intenzitu vyčistenia prevapení, že v uliciach nikto nezomrel.¹⁹⁴

Nepokoje sa skončili až na druhý deň, v piatok 18. marca 1955, okolo tretej hodiny v noci. Polícia zaistila do 100 výtržníkov.¹⁹⁵ Škody sa vyšplhali na zhruba 100 tisíc amerických dolárov vo Forum¹⁹⁶ a ďalších 500 tisíc v meste Montreal.¹⁹⁷ Samozrejme, v tom období to boli veľké peniaze.

Okrem Campbella bol na zápase aj samotný Richard; sedel medzi divákmi za jednou z bránok. Svoj trest sprvoti odmietal komentovať, keď však videl, čo sa v hale a neskôr v uliciach dialo, na druhý deň sa rozhodol prehovoriť pre rozhlas i televíziu a vyzval fanúšikov k pokoju a podpore Canadiens.¹⁹⁸

Góly Red Wings v predčasne ukončenom zápase strelili Dutch Reibel a Red Kelly – obaja sa trafili dvakrát. Terryho Sawchuka v bránke Red Wings dokázal prekonať iba Calum MacKay.

Red Wings po tomto predčasne ukončenom stretnutí čakal v základnej časti sezóny 1954/55 ešte jeden zápas, znova proti Montrealu, tento krát v detroitskej Olympii. Red Wings ho vyhrali 6:0, potvrdili svoje prvenstvo v základnej časti a do play-off vstupovali po šnúre deviatich víťazstiev za sebou. V play-off vyhrali prvých šesť zápasov, keď najsôr štyrikrát porazili Toronto Maple Leafs a potom vo finále Stanley Cupu vyhrali prvé dva zápasy proti Canadiens, čím natiahli svoju víťaznú sériu v súťažných zápasoch na 15 za sebou. Domáce mužstvo nakoniec vyhrávalo až do skončenia finálovej série – ďal-

¹⁸⁴ Wheatley, Walter R. Richard Fans Go Mad. 1955.

¹⁸⁵ MacDonald, D. A. L. Mob rule wrecks Forum, Game. 1955.

¹⁸⁶ Morris, Mel. Anti-Campbell Mobs Terrorize City. 1955.

¹⁸⁷ Wheatley, Walter R. Richard Fans Go Mad. 1955.

¹⁸⁸ They Make Him Think He's Bigger Than Game, Red Wings Boss Says. 1955.

¹⁸⁹ Melancon, Benoit. The Rocket: A Cultural History of Maurice Richard. 2009.

¹⁹⁰ Montreal Hockey Fans Riot, Battle Police, Smash Windows, Loot Stores, Attack Official. 1955.

¹⁹¹ Morris, Mel. Anti-Campbell Mobs Terrorize City. 1955.

¹⁹² Hunt, Jim. Montreal Cops Amazed No One Killed in Mad Violence After Game. 1955.

¹⁹³ Croll, Bruce. Innocent Injured in Riot. 1955.

¹⁹⁴ Hunt, Jim. Montreal Cops Amazed No One Killed in Mad Violence After Game. 1955.

¹⁹⁵ MacDonald, D. A. L. Mob rule wrecks Forum, Game. 1955.

¹⁹⁶ Fear Stalks Downtown. 1955.

¹⁹⁷ Frederick, Shane. The Ultimate Guide to Pro Hockey Teams. 2010.

¹⁹⁸ Get Behind Canadiens, Rocket asks. 1955.

šie dva zápasy vyhrali Canadiens, potom vyhrali Red Wings, potom Canadiens a na záver znova Red Wings. Red Wings teda uspeli 4:3 na zápasy, obhájili víťazstvo Stanley Cupu z roku 1954 a potvrdili pozíciu najlepšieho a najúspešnejšieho klubu NHL v prvej polovici päťdesiatych rokov, keďže sa dočkali štvrtého víťazstva Stanley Cupu za ostatných šesť sezón.

Richard sa vrátil do hry v nasledujúcej sezóne 1955/56. Canadiens boli viac neprekonateľní a hneď päťkrát v rade vyhrali Stanley Cup, čo nedokázal žiadny iný klub v dejinách NHL. Richardova suspendácia z marca 1955, neskorší predčasne ukončený zápas s Red Wings a následné nepokoje v uliciach Montrealu však zostali a dodnes zostávajú trňom v oku mnohých starších priaznivcov Canadiens (teda aspoň tých, s ktorými som mal možnosť o týchto udalostiach debatovať), pretože dodnes veria, že ak by sa nič z toho nestalo a Richard by nebol suspendovaný, história by možno nehovorila o piatich víťazstvách Canadiens za sebou, ale o šiestich.

Howea a Lindsayho nezastavila ani vyhrážka smrťou

Sobota 24. marca 1956, Toronto. Arénu Maple Leaf Gardens čakal tretí zápas semifinále play-off medzi Maple Leafs a hosťujúcimi Detroit Red Wings. Kanadskí priaznivci boli zvedaví, ako "Javorové listy" odpovedia na rany detroitského súpera, ktorý im v ostatnom čase sústavne bránil v postupe do finále Stanley Cupu.

Pre obe mužstvá to bola už piata vzájomná séria play-off počas päťdesiatich rokov. V predchádzajúcich štyroch sériách sa zakaždým stretli v semifinále vyradovacích bojov a z postupu do finále Stanley Cupu sa zakaždým radovali Red Wings. Maple Leafs na nich nestačili v semifinále 1950, 1952, 1954 a 1955.

Séria 1956 začala na ľade Detroitu, kde Maple Leafs prehrali 2:3 a 1:3. Neustále prehrávanie s Red Wings začalo mnohých torontských fanúšikov a ľudí, ktorí im drukovali, znechucovať. Už-už videli, ako ich milované mužstvo nebude stačiť na Red Wings ani piaty raz, takže otvorene dávali najavo nespokojnosť. Jeden z nich to však prehnal.

Keď sa séria 1956 presúvala do Maple Leaf Gardens, do torontských novín zatelefonoval neznámy muž, pravdepodobne kanadský fanúšik, ktorý uviedol, že počas tretieho zápasu série zastrelí hviezdy Detroitu, Gordieho Howe a Teda Lindsayho.¹⁹⁹ Mal mať na to dôvod: Red Wings v druhom zápase dávali Leafs na frač, Lindsay a hviezda Toronta, Tod Sloan, sa v jednej chvíli osekávali hokejkami, Lindsayovi po tomto súboji zostala nad okom krvavá rana²⁰⁰ a Howe Sloana neskôr narazil na mantinel natoľko tvrdo, že mu zlomil rameno a predčasne ukončil sezónu.²⁰¹ Sloanov koniec škrel torontských fanúšikov i tamojších novinárov, ktorí Howe a Lindsayho za to kritizovali.²⁰² Skrátka, hnev z tohto sledu udalostí bolo cítiť v celom Toronte. Vyhrážajúci sa muž teda zrejme využil príležitosť a doslova uviedol: "Nebojte sa. Ak nastúpia, zastrelím ich."²⁰³

Tieto vyhrážky sa mali dostať aj k hlavnému trénerovi Red Wings, Jimmymu Skinnerovi, ako sám prezradil novinárom. Prijal ich telefonicky v zhruba 72 kilometrov vzdialenom hoteli v Hamiltone, v ktorom boli Red Wings ubytovaní a odkiaľ dochádzali k zápasom v Maple Leaf Gardens. Skinner však podľa vlastných slov o tom Howeovi a Lindsayovi nehovoril.²⁰⁴

Mal to byť kanadský žartík, ktorý mohol viesť k tomu, že Howe a Lindsay sa zľaknú a do zápasu nakoniec nenastúpia. Prípadne to mohla byť nepodarená ukážka toho, čoho všetkého sú schopné torontské médiá a akými zbytočnosťami dokážu dostať do pozornosti celý národ, ako vo svojom komentári adresne naznačoval windsorský stĺpčekár Doug Vaughan.²⁰⁵ Tak alebo onak, torontská polícia musela zareagovať a na zápase posilnila hliadky, aby sa nestalo, že beztak rozzúrení fanúšikovia Maple Leafs sa priblížia k detroitským hráčom.²⁰⁶

¹⁹⁹ Threatens to Shoot Howe, Lindsay. 1956.

²⁰⁰ Robinson, Chris. Great Left Wingers: Stars of Hockey's Golden Age. 2006.

²⁰¹ Guard Wings. 1956.

²⁰² Dann, Marshall. Threats To Wings Prove 'Hoax'. 1956.

²⁰³ Dann, Marshall. Lindsay Stunned, But Doesn't Look Gift Goal in Mouth. 1956.

²⁰⁴ Guard Wings. 1956.

²⁰⁵ Vaughan, Doug. On The Rebound. 1956.

²⁰⁶ Guard Wings. 1956.

Howea, Lindsayho a ostatných hráčov Red Wings sprevádzala do Maple Leaf Gardens eskorta mužov zákona v civilných odevoch.²⁰⁷ Red Wings dostali možnosť využiť na ceste do haly klasickú policajnú ochranku, tú však odmietli.²⁰⁸ Torontská polícia nechcela podceňovať, ak by sa skutočne objavil nejaký šialený strelec, a hliadky v aréne posilnila o tucet policajtov v civilných odevoch.²⁰⁹ Napriek tomu si vôbec nevšimla novinára denníka Toronto Star, Jima Hunta. Ten sa do Gardens vybral zamaskovaný klobúkom, v slnečných okuliarech a dlhom kabáte, pod ktorým schovával drevenú napodobeninu útočnej pušky. Hunt ju držal medzi kolenami po celú prvú tretinu a neskôr si ju dal pod sedadlo. Nikto kompetentný si to nevšimol, ani Howe a Lindsay. Hunt to neskôr opísal na stránkach denníka Toronto Daily Star, čím v Toronte vyvolal ďalšie pozdvihnutie.²¹⁰ Prakticky tým demonštroval, aké jednoduché bolo priniesť do hokejovej haly zbraň, ak by to niekto skutočne chcel urobiť.

Howe a Lindsay spočiatku nebrali vyhrážky veľmi vážne. V Toronte už čo-to prežili: rok predtým jeden domáci fanúšik napadol Howea počas hry a Lindsay mu to vrátil tak, že ho napadol hokejkou, za čo si vyslúžil desaťdňovú suspendáciu, v tej dobe najdlhšiu, akú kedy hráč Red Wings dostal.²¹¹ Obaja vedeli, že v tejto aréne ich fanúšikovia nemajú v láske a budú robiť všetko pre to, aby ich napálili. Lindsay si bol dobre vedomý toho, že ho zo srdca nenávidia nielen v Toronte, ale aj všade inde.²¹²

Vážne to nebrali ani ich postarší detroitskí spoluhráči, ktorí si z toho robili skôr žarty.²¹³ Napríklad obranca Bob Goldham si vystrelil z nováčika Cummyho Burtona, keď mu povedal, že na predzápasové rozkorčuľovanie pôjde sám s Howeovou deviatkou na chrbte a Lindsayho sedmičkou na hrudi, a uvidí, čo sa bude diať a či po ňom bude niekto strieľať. Burton, samozrejme, odmietol.²¹⁴ ²¹⁵ Red Wings vyšli na rozkorčuľovanie spoločne, aj s Howeom a Lindsayom. Privítalo ich iba silné bučanie, tak typické pre ich zápasy v Maple Leaf Gardens.²¹⁶

Žarty však napokon predsa len išli stranou po tom, ako drahá matka Gordieho Howea, sedemdesiatročná Katherine, sa dopyčovala o vyhrážkach voči jej synovi pri počúvaní rozhlasu doma v ďalekom Saskatoone, a po týchto správach sa zrútila.²¹⁷

Howe a Lindsay nemali strach a ani na moment nedali najavo, že by do stretnutia nastúpili. Ale po správe o Katherine doň išli nielen nebojácne, ale – ako vyhlásil samotný Howe – aj poriadne nahnevane.²¹⁸

Maple Leafs ich hnevu sprvoti odolávali. Zdalo sa, že niektorí hráči Red Wings boli okolnosťami vyvedení z miery a ovplyvnili ich výkonnosť, čoho sa pred zápasom obával manažér Jack Adams.²¹⁹ Navyše, hala mala problém s časomierou a zápas viackrát náhle

²⁰⁷ Robinson, Chris. *Great Left Wingers: Stars of Hockey's Golden Age*. 2006.

²⁰⁸ Dann, Marshall. *Threats To Wings Prove 'Hoax'*. 1956.

²⁰⁹ Bastable, Jim. *Wings Move Ahead, 3-0, on Lindsay's Overtime Counter*. 1956.

²¹⁰ Hunt, Jim. *Shoot Howe, Lindsay? Easy! Jim Carries Gun Into Gardens*. 1956.

²¹¹ *Tussle With Fan Brings 10-Day Suspension*. 1955.

²¹² Duff, Bob & Roose, Bill. *Seven: A Salute to Ted Lindsay*. 2008.

²¹³ Dann, Marshall. *Threats To Wings Prove 'Hoax'*. 1956.

²¹⁴ Conner, Floyd. *Hockey's most wanted*. 2002.

²¹⁵ Robinson, Chris. *Great Left Wingers: Stars of Hockey's Golden Age*. 2006.

²¹⁶ Dann, Marshall. *Threats To Wings Prove 'Hoax'*. 1956.

²¹⁷ Dann, Marshall. *Threats To Wings Prove 'Hoax'*. 1956.

²¹⁸ Dann, Marshall. *Lindsay Stunned, But Doesn't Look Gift Goal in Mouth*. 1956.

²¹⁹ Vaughan, Doug. *On The Rebound*. 1956.

prerušila siréna, ktorá bežne ohlasuje koniec tretiny.²²⁰ Red Wings inkasovali prvý gól už v 29. sekunde zápasu a v 49. minúte prehrávali 2:4. A aby toho nebolo málo, väčšina z 13 366 hlučných priaznivcov si naplno užívala, že Maple Leafs strelili dva góly v presilovej hre, zatiaľ čo nenávidený Lindsay si odpykával menšie tresty za sekание, resp. hru so zdvihnutou hokejkou.²²¹

Spočiatku to teda skutočne vyzeralo tak, že správy o vyhrážkach mohli Red Wings rozhodíť. Potom však začal strelecký koncert v podaní tých, ktorým bolo vyhrávané.

Howe najskôr na začiatku 50. minúty znížil na 3:4 strelou pod hornú žrdku. Lindsay ho napodobnil o päť minút neskôr po prudkej strele z pravého kruhu. Za stavu 4:4 sa muselo predlžovať, ale už po štyroch minútach a 22 sekundách prvého predĺženia bolo po všetkom, keď Lindsay po kombinácii s Howeom a obrancom Goldhamom strelil do odkrytej bránky svoj druhý gól a zápas ukončil.

Lindsay po svojom víťaznom zásahu najskôr iba zdvihol hokejku a niekoľko sekúnd zostal stáť ako prikovaný (po zápase vysvetlil, že to urobil zámerne).²²² Neskôr, keď už zostal na ľade ako posledný, nakorčuľoval k stredu klziska, zamával do obecnstva, kde podľa vlastných slov videl niekoľko detroitských priaznivcov, oprel hokejku o rameno a začal predstierať streľbu do šokovaného obecnstva Maple Leaf Gardens.²²³ Niečo také si nikto pred ním nedovolil (mimochodom, táto slávna Lindsayova póza bola sfilmovaná v snímke *Net Worth*,²²⁴ bola však vytrhnutá zo skutočného príbehu).

"Myslím, že môžem povedať, že kto sa smeje naposledy, ten sa smeje najlepšie," vyhlásil po príchode do šatne Lindsay. Zo streľby do obecnstva však nerobil veľké haló. Viac sa venoval prekvapeniu z toho, že hráči Maple Leafs ho nechali pred bránkou úplne voľného a mohol tak ľahko zakončiť do poloprázdnej svätyne domácich.²²⁵

Howe a Lindsay týmto dokázali, že sa nenechali len tak vydesiť. Keď sa nahnevali, hrali ešte lepšie ako predtým. Red Wings s ich pomocou po víťazstve 5:4 po predĺžení zvýšili náskok v sérii na 3:0 a hoci v nasledujúcom zápase v Toronte prehrali 0:2, sériu ukončili v piatom zápase na domácom ľade po víťazstve 3:1. Maple Leafs tak vyradili aj po piatykrát v priebehu siedmich rokov.

To bol však iba jeden z mnohých nevšedných príbehov, ktoré "Mr. Hockey" Gordie Howe a "Terrible" Ted Lindsay vo svojich úchvatných kariérach napísali. A tiež iba jeden z mnohých dôvodov, prečo ich čísla navždy zostávajú visieť pod stropom detroitskej arény a nesmie ich nosiť žiadny hokejista Detroit Red Wings.

²²⁰ Dann, Marshall. Threats To Wings Prove 'Hoax'. 1956.

²²¹ Bastable, Jim. Wings Move Ahead, 3-0, on Lindsay's Overtime Counter. 1956.

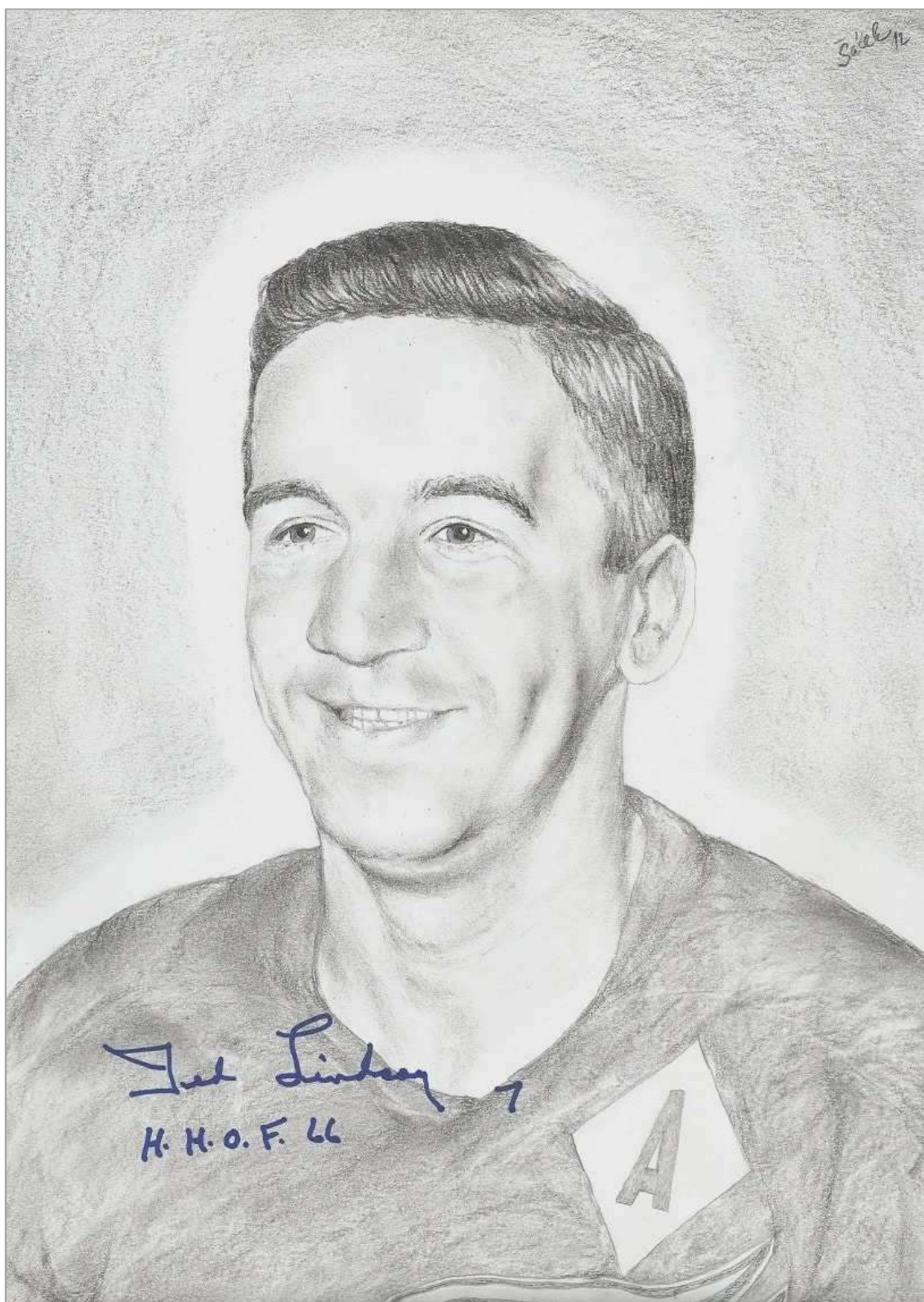
²²² Dann, Marshall. Lindsay Stunned, But Doesn't Look Gift Goal in Mouth. 1956.

²²³ Ted Gets It: The Parting Shot. 1956.

²²⁴ Net Worth. 1995.

²²⁵ Bastable, Jim. Wings Move Ahead, 3-0, on Lindsay's Overtime Counter. 1956.

- Ted Lindsay -

Neospevovaný hrdina menom Marty Pavelich

Keď príde reč na najlepšie brániacich útočníkov v histórii Detroit Red Wings, človeku napadajú mená ako Sergej Fiodorov, Kris Draper či Pavel Daciuk. Slávni to centri, ktorí obliekali červeno-biely dres Red Wings v ich druhej zlatej ére (v rokoch 1997 až 2008), každý z nich s Red Wings minimálne dvakrát vyhral Stanley Cup a každý z nich získal aspoň jednu Frank J. Selke Trophy pre najlepšie brániaceho útočníka NHL. Red Wings však mali výborne brániacich forvardov aj dávno predtým – už počas svojej prvej zlatej éry (v rokoch 1950 až 1955), kedy žiadna Selkeho trofej ešte neexistovala. A tým najlepším z nich bol Kanadčan Marty Pavelich.

Kariéra v číslach

Pavelich odštartoval svoje pôsobenie u Red Wings ako dvadsaťročný v decembri roku 1947. V tej dobe sa v Detrote formovalo nové silné jadro mužstva. Pavelich sa pridala ku Gordiemu Howeovi, Tedovi Lindsayovi či Redovi Kellymu, ďalším výborným mladíkom, ktorí všetci spoločne bývali v ubytovni neďaleko detroitskej haly Olympia.²²⁶ Na ľade na nich dohliadal ostrieľaný Sid Abel, s ktorým Howe a Lindsay vytvorili legendárnu útočnú formáciu Production Line. O niekoľko rokov doplnili toto silné zoskupenie aj Terry Sawchuk, Marcel Pronovost, Johnny Wilson či Alex Delvecchio. Čo meno, to pojem. A medzi nimi Pavelich, podľa Kellyho²²⁷ prezývaný Blacky či Sabu.

V ére Original Six hokejisti nenosili prilby a na chrbtach mali len čísla. U Pavelicha to bolo číslo 11, hoci v kariére krátko nosieval aj čísla 15 a 19. Nastupoval na pozícii ľavého krídla, menej často ako stredný útočník. Podľa potreby sa objavoval v druhom či treťom útoku Red Wings, väčšinou však hrával vo štvrtej formácii, kde sa najväčšmi preslávil po boku Glena Skova a Tonnyho Leswicka.²²⁸ Táto útočná formácia sa postarala napríklad o preslávený rozhodujúci gól Stanley Cupu 1954.²²⁹

Pavelich obliekal dres Red Wings po dobu desiatich sezón – do roku 1957. Keď silné jadro mužstva dozrelo a stalo sa najdominantnejším v NHL, Pavelich mu v krátkom časovom období pomohol štyrikrát vyhrať Stanley Cup (v rokoch 1950, 1952, 1954 a 1955). Stal sa jedným z jedenástich hokejistov, ktorí s Red Wings štyrikrát vybojovali strieborný pohár, čo je v tomto klube individuálne hráčske maximum. Ostatnými štvornásobnými víťazmi z jeho generácie boli Howe, Lindsay, Kelly, Pronovost a Wilson.

V drese Red Wings odohral 634 zápasov základnej časti so ziskom 252 kanadských bodov (93+159) a 454 trestných minút, v play-off nastúpil do 91 zápasov a pozbieral 28 kanadských bodov (13+15) a 74 trestných minút. Jeho sezónnym maximom bolo 17 gólov a 36 bodov v 68 zápasoch ročníka 1951/52, kedy Red Wings porážali jedného súpera za druhým a na ceste za Stanley Cupom, ku ktorému Pavelich prispel štyrmi bodmi (2+2), neprehrali ani jeden jediný zápas, v celom play-off inkasovali iba päť gólov a v domácej Olympii nedovolili svojim súperom skórovať ani len jedenkrát. Mimochodom, tento tím býva dodnes považovaný za najlepší v histórii klubu.

²²⁶ Howe, Gordie. Mr. Hockey: My Story. 2014.

²²⁷ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²²⁸ Marty Pavelich – Detroit Red Wings History. 2015.

²²⁹ Podrobne od strany 31.

V sezóne 1956/57 sa začal v NHL objavovať aj jeho mladší brat Matt, čiarový rozhodca. Bolo to po prvýkrát v histórii, čo mal niektorý z hráčov medzi rozhodcami vlastného brata. Matt spolurozhodoval vo všetkých piatich zápasoch Martyho Red Wings v play-off 1957.²³⁰ Boli to Martyho posledné zápasy.

Marty Pavelich ukončil aktívnu kariéru už vo veku 29 rokov. Mal strach, že manažér Adams ho odvedí do nižšej súťaže alebo vymení inam za to, že so spoluhráčom Tedom Lindsayom začal podnikáť.²³¹ ²³² Despotickému Adamsovi prekážalo, ak sa jeho hráči venovali obchodným aktivitám a nesústredili sa iba na hokej, tobôž pokiaľ mysleli na svoje zadné dvierka a zabezpečenie po skončení kariér. Lindsay vtedy pracoval na založení hráčskych odborov, za čo sa mu krutý Adams pomstil tým, že ho vytrejdoval k nevyrazným Chicago Black Hawks. Faktom však je, že Pavelichovi sa v posledných dvoch sezónach na ľade prestalo dariť a keď mu Adams ponúkol kontrakt za slušný základný plat sedem tisíc dolárov i v prípade pôsobenia na farme,²³³ Pavelich svoj postoj nezmenil. Než by sa mal trápiť na farme v inom meste a prísť o obchodné kontakty v Detroite, tak s hokejom radšej skončil, ako to v tej dobe robili mnohí ligoví hráči.

Defenzívny klenot

Pavelichova kariéra v číslach neohúri. Koniec koncov, za jeho éry hrali prvé husle všetci predtým spomínaní veľikáni a všetci ostatní stáli v ich úzadí. Ofenzívna produkcia však nebola tým, čo u Pavelicha a vtedajších Red Wings hralo veľkú rolu. Red Wings si ho cenili predovšetkým pre jeho excelentné defenzívne schopnosti.

Pavelich prežíval vrchol kariéry okolo roku 1952. Práve v tomto období odštartovalo v Kanade televízne vysielanie zápasov NHL (a to navyše zápasom Red Wings na ľade Montreal Canadiens²³⁴), takže jeho vzácne defenzívne schopnosti sú dobre zdokumentované na desiatkach krátkych až rozsiahlych záznamov, ktoré si dnes dokáže zaobstarať každý milovník histórie NHL.

Na týchto záznamoch je dobre vidieť, ako bol Pavelich od väčšiny ostatných hráčov vtedajšej doby rýchlejší, bojovnejší a ochotnejší agresívne forčekovať. Na ľade prekypoval súťaživosťou, nezlomnosťou a neúnavnosťou. Chodieval brániť presilovky súpera, svojou intenzívnou a húževnatou hrou dokázal protivníkov uštváť a unaviť. Korčuľoval po ich boku ako tieň. Vypichoval im puk ešte predtým, než ho stihli spracovať. Nasledoval ich všade, kam sa pohli. Nenechal ich dýchať. Doslova ich frustroval. Pri tom všetkom, keď sa zmocnil puku alebo zameral na iného protivníka, vystreľoval po ľade hore, dole, hore a znova dole, akoby to malo byť naposledy.

Takýchto hráčov je v dnešnom hokeji mnoho, sú súčasťou tretej či štvrtej lajny každého moderného tímu. Avšak v tej dobe, kedy v NHL hrávalo iba šesť celkov, niektoré z nich boli nabité hviezdami na každom poste a niektoré iné mali na súpiske skôr rádových hráčov, bol Pavelich vzácnym úkazom.

Vďaka majstrovskému forčekingu a schopnosti tieňovať súpera počas celého striedania bol Pavelich nasadzovaný proti najlepším protivníkom, akým vtedy Red Wings čelili, a to hlavne vo vyraďovacích bojoch v play-off. Maurice "Rocket" Richard, Jean Béli-

²³⁰ Roose, Bill. Wings were upset by Bruins in 1957 series. 2014.

²³¹ King, Kelley. Ted Lindsay, Hero of Hockey. 1957.

²³² List, Kevin. Looking back: Marty Pavelich. 2006.

²³³ Marty Pavelich – Detroit Red Wings History. 2015.

²³⁴ Hockey Night in Canada. 1952.

veau, Bill Mosienko, "Teeder" Kennedy, Bernie "Boom-Boom" Geoffrion, Dickie Moore, Milt Schmidt či bratia Doug a Max Bentleyovci – to sú len niektoré z legiend, ktoré Pavelich bránil. Najlepším dôkazom toho, že to robil dobre, sú štyri víťazstvá pohára v období, kedy všetci títo hráči v NHL dominovali a zvykli prevýšiť ostatných.

Pavelich bol pri defenzíve natoľko prenikavý, že uznávaný historik Stan Fischler ho v roku 1984 vo svojej knihe "Hockey's 100" zaradil na štvrté miesto rebríčka najlepšie brániacich útočníkov v histórii NHL. Iba Claude Provost, Joe Klukay a Ed Westfall sa dostali pred neho.²³⁵ Dave Keon, Bobby Clarke, Bob Gainey, Guy Carbonneau a mnohí ďalší legendárni, defenzívne zdatní útočníci sa v NHL preslávili až po ňom.

Neospevovaný hrdina

Manažér Jack Adams o Pavelichovi raz povedal, že bol jedným zo štyroch kľúčových hráčov, okolo ktorých postavil vtedajší dominantný tím Red Wings.²³⁶ Napriek tomu je pravdou, že Pavelich dodnes zostáva neospevovaný a pri spomínaní na prvú zlatú éru Red Wings býva prehliadaný. Veď ako by aj mohol byť taký slávny, keď jeho spoluhráčmi boli ikony ako Howe, Lindsay, Abel, Delvecchio, Kelly a Sawchuk.

Pavelichovu kvalitu a veľký podiel na vytvorení dynastie Red Wings v päťdesiatych rokoch po čase oceňujú skôr pamätníci a milovníci hokejovej histórie. Je to ťažký údel každého pracanta, ktorý na ľade robil čiernu robotu a slávu prenechával iným. V priebehu kariéry a aj po jej skončení sa mu však podarilo to, čo sa podarilo mnohým ďalším veľkým hokejovým pionierom z dávnych čias (a čo sa dnešným hokejistom mnohokrát už nedarí): podarilo sa mu osobne a ľudsky spojiť s fanúšikmi a ukázať im, že nie je nič viac a je taký obyčajný ako oni sami.

Keď ešte Pavelich hrával, brával spoluhráčov na bowling, tanečné párty a do ulíc, kde spolu sledovali, ako sa hokejom baví deti.²³⁷ ²³⁸ Len si predstavte, ako sa preháňate za pukom či tenisovou loptičkou so svojimi priateľmi, a z niekoľkých metrov obďaleč vás pozorujú a povzbudzujú Gordie Howe, Ted Lindsay či Red Kelly. Veľké to mená, ktoré trávili čas spoločne aj mimo hokejových hál a interakcia s fanúšikmi bola pre nich úplne všetkým. Vrelým vzťahom k priaznivcom sa preslávil najmä Howe, s ktorým si bol Pavelich podobne blízky ako s Lindsayom. Traduje sa, že Gordieho najstarší syn Marty bol pomenovaný práve po Pavelichovi.

Keď neskôr Pavelich zavesil korčule na klinec, stal sa z neho nielen obchodník, ale aj vášnivý lyžiarsky inštruktor. Presťahoval sa na severozápad USA, do štátu Montana, kúsok od národného parku Yellowstone.²³⁹ Na zasnežených svahoch lyžiarskeho strediska Big Sky ho stretli a spoznali mnohí verní priaznivci Red Wings. Mnohí z nich neskôr neváhali a verejne prehovorili o tom, aký milý na nich tento džentlmen bol, ako rád sa s nimi rozprával o Red Wings a NHL, a ako rád s nimi naďalej udržiaval kontakt, hoci predtým sa osobne nepoznali.

Pavelich po skončení kariéry nezanevrel ani na samotných Detroit Red Wings. Rád dáva najavo, že ani po rokoch na nich nedá dopustiť a intenzívne prežíva ich zápasy.²⁴⁰

²³⁵ Fischler, Stan & Hall, George. Hockey's 100. 1984.

²³⁶ Fischler, Stan & Fischler, Shirley. Who's Who In Hockey. 2003.

²³⁷ Howe, Gordie. Mr. Hockey: My Story. 2014.

²³⁸ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²³⁹ List, Kevin. Looking back: Marty Pavelich. 2006.

²⁴⁰ Schrader, Steve. Ex-Wing Pavelich still can't stand Habs. 2015.

V dobe, kedy ešte hrával, nebolo možné oslavovať víťazstvo Stanley Cupu v uliciach mesta a s priaznivcami, ako je tomu v súčasnosti. Bolo to teda jedno veľké zadosťučinenie, keď v deväťdesiatych rokoch Red Wings pozvali svojich bývalých hokejistov z prvej zlatej éry a hrdinov, ktorí tučným písmom písali ich úspechmi ovenčené dejiny, vrátane Pavelicha, na oslavy Stanley Cupu v uliciach mesta Detroit.²⁴¹

V roku 2015 Pavelich poskytol denníku Detroit Free Press interview, v ktorom odhalil, ako on a jeho spoluhráči nenávideli Montreal Canadiens a Toronto Maple Leafs, svojich najväčších rivalov v ére Original Six. V tej dobe s nimi hrávali aj 14 a viac zápasov za sezónu, pričom boli to zápasy plné ukrutných stretov a surových zákrokov, takže nejednému z nich veľmi prekážalo, keď dookola čítali a počúvali len o znepriatelených sokoch. "Vedeli sme, kedy chodia do sprchy, a keď jedli, tak sme vedeli, čo jedli. Bola medzi nami veľká nevraživosť," spomínal v onom rozhovore Pavelich. "Neboli sme si blízki, ako je tomu dnes. Keď 'Rocket' Richard kráčal po chodníku a ja som kráčal oproti nemu, prešiel na druhú stranu ulice, len aby sme sa nemuseli rozprávať. Ak by to neurobil on, na druhú stranu ulice by som prešiel ja. Bola to iná éra."²⁴²

V sobotu 6. novembra 2021 oslávil Marty Pavelich 94. narodeniny. V čase vydania tejto e-knihy bol tretím najstarším žijúcim "Červeným krídlom", starší ako on boli len Steve Wochy (99; najstarší žijúci bývalý hráč NHL) a Tom McGrattan (94). Napriek vysokému veku naďalej chodieval na zasnežené svahy v Montane, naďalej sa stretával s fanúšikmi, naďalej rád spomínal na svoju kariéru, naďalej sledoval zápasy Red Wings a mal obraz o tom, čo sa v klube deje.

Do Siene slávy uvedený nebol a pravdepodobne nikdy nebude. Keď sa spomínajú úspechy Red Wings z päťdesiatych rokov, jeho meno zaznieva málokedy. Neznamená to však, že by k nim neprispel, práve naopak: bez pracanta a obránára jeho kalibru by Red Wings vo vtedajšej silnej konkurencii sotva dokázali to, čo dokázali.

"Unsung Hero" - neospevovaný hrdina ako vyšitý. To je Marty Pavelich.

²⁴¹ Pelletier, Joe. Marty Pavelich. 2007.

²⁴² Schrader, Steve. Ex-Wing Pavelich still can't stand Habs. 2015.

Ako jedna veľká noc dojala Gordieho Howe a k slzám

Legendárny "Mr. Hockey" Gordie Howe bol jedným z najtvrdších a najhúževnatejších hráčov v histórii NHL. Vytvoril si rešpekt svojou medved'ou silou, svojimi tvrdými lakťami a päťami, keď s ľahkosťou zrážal súperov k ľadu a lámal im kosti. Popri tom predvádzal grandiózny hokej, dvíhal fanúšikov zo sedadiel svojimi gólmi a zápas čo zápas robil všetko pre to, aby dokázal, kto je najlepši.

Mimo ľadu vyrástol v džentlmena prvej veľkosti. Bol zdvorilý a ohľaduplný. Mnohí, ktorí ho poznali osobne, o ňom dodnes hovoria ako o najmilšom človeku, akého kedy stretli. "Akoby bol na úplne inej úrovni než my ostatní," povedal o ňom jeden z jeho veľkých obdivovateľov, Wayne Gretzky.²⁴³

Vzhľadom na spôsob svojej hry nemal Gordie v NHL veľa možností ukázať aj tú nežnejšiu stránku svojej osobnosti. NHL v ére Original Six bola mimoriadne tvrdá a surová, Gordie získal prezývku Mr. Hockey až po skončení kariéry a príbehy o jeho vzácnej galantnosti²⁴⁴ sa začali šíriť až postupom rokov.

O prvú väčšiu prezentáciu jeho krehkej stránky v období, kedy sa v arénach oháňal lakťami, sa postarali Detroit Red Wings, ich fanúšikovia a činovníci mesta Detroit.²⁴⁵ Tí na jeho počesť v utorok 3. marca 1959 zaranžovali "Noc Gordieho Howe a" a spolu s jeho milovanými mu pripravili najväčšie prevkapanie v živote.

* * *

Noc Gordieho Howe bola oslavou kapitána a najlepšieho hráča v červeno-bielom drese s okrídleným kolesom. Red Wings hrali vo svojej Olympii proti mužstvu Boston Bruins. V NHL sa tú noc hral iba tento zápas. Slávnosť Gordieho Howe bola v hokejovej Amerike hlavnou udalosťou.

Gordieho noc odštartovala dvoma gólmi Red Wings v úvodnej tretine. Jeho priateľa a bývalého detroitského gólmána Harryho Lumleyho v bránke Bruins najskôr prekonal Marcel Pronovost po krkolomnej strele cez hradbu tiel. Na 2:0 zvýšil Alex Delvecchio po asistencii Howe a: Howe zaviezol puk pred bránku, jeden z obrancov Bruins ho natlačil do Lumleyho, zrazili sa a Delvecchio poslal puk do odkrytej siete.²⁴⁶

V druhej tretine Bruins znížili a Red Wings mohli vzápätí skórovať na 3:1, ale veterán Lumley, ktorý bol krátko pred zápasom povolaný z nižšej AHL, bol proti. Najskôr zneškodnil samostatný únik Howe vo vlastnom oslabení²⁴⁷ (pritom Howe dovtedy nastrieľal Lumleymu 54 gólov, najviac spomedzi všetkých brankárov v NHL²⁴⁸) a zanedlho po tom zastavil pri úniku aj Red Kellyho s Normom Ullmanom.²⁴⁹

Samotná ceremónia prišla na rad v prestávke medzi druhou a treťou tretinou. Gordie stál v strede ľadovej plochy a Red Wings mu postupne venovali rôzne dary v hodnote viac ako 10 tisíc dolárov,²⁵⁰ čo boli v tej dobe veľké peniaze. Od spoluhráčov dostal diamantový prsteň. Red Wings a mesto Detroit mu podarovali rodinnú dovolenku v Miami,

²⁴³ Stubbs, Dave. Gretzky: Howe was 'greatest player ever'. 2016.

²⁴⁴ Niektoré z nich od strany 225.

²⁴⁵ Dann, Marshall. 'Lum' Uninvited Guest at Gordie Howe Night. 1959.

²⁴⁶ Bucyk Spoils Howe's "Night". 1959.

²⁴⁷ Gordie Howe Night But Harry Lumley Gave Him No Gifts. 1959.

²⁴⁸ Dann, Marshall. 'Lum' Uninvited Guest at Gordie Howe Night. 1959.

²⁴⁹ Gordie Howe Night But Harry Lumley Gave Him No Gifts. 1959.

²⁵⁰ Dann, Marshall. 'Lum' Uninvited Guest at Gordie Howe Night. 1959.

oblečenie, batožinu, záhradný gril, farebný televízor, golfové palice, motorovú kosačku, hračky a výbavu pre deti, množstvo iných potrieb do domácnosti, športové náčinie²⁵¹ ²⁵² a na záver nové auto s poznávacou značkou GH-9000.²⁵³

Red Wings doviezli automobil na ľadovú plochu, zabalený v celofáne. Keď sa celofán strhol a Gordie sa natiahol k dverám, rozplakal sa.²⁵⁴ Zistil, že v aute sedia jeho rodičia, otec Albert a matka Katherine. Bol to ten najkrajší dar, aký mu detroitskí mohli venovať.

Ab a Katherine žili v Saskatoone v kanadskej provincii Saskatchewan, v Gordieho rodisku. Gordie nezarábal toľko, aby mohol rodičov len tak zavolať do Detroitu, a ani oni sami si to nemohli dovoliť. Do Detroitu prišli na apel klubu a mesta potajomky, aby Gordieho prekvapili; klub im zaplatil letenky i hotel.²⁵⁵ Otec Ab bol tej noci v Detroitu prvýkrát a po prvýkrát v živote videl svojho syna hrať v NHL. Katherine ho videla hrať NHL už predtým, pred piatimi rokmi, v čase narodenia jeho prvého potomka Martyho.²⁵⁶

Keď Ab a Katherine vystúpili z auta a za búrlivých ovácií pätnástich tisícok divákov v Olympii svojho syna objali a pobožkali,²⁵⁷ oči veľkého a tvrdého Gordieho Howea sa ligotali ešte viac.²⁵⁸

To bola tá veľmi vzácna, krehká scéna, akú NHL dovtedy u tohto bojovníka s číslom 9 nevidela.

Howe tiež dostal občianske vyznamenanie od detroitského starostu Louisa Mirianiho.²⁵⁹ Diváci v Olympii si následne od Gordieho vypýtali krátku reč.²⁶⁰

"Slzy mi nevadia," povedal po hodnej chvíli. "Zo Saskatoonu je to dlhá cesta. Chceme vám poďakovať, že ste mi pripravili najväčšie vzrušenie v mojom živote."²⁶¹ ²⁶²

Neskôr poďakoval aj konkrétnym osobám Red Wings. Verejného poďakovania sa dočkali majiteľ Bruce Norris, generálny manažér Jack Adams, tréner a niekdajší spoluhráč Sid Abel, súčasní spoluhráči, ba aj bývalý spoluhráč Ted Lindsay,²⁶³ ktorého Adams v roku 1957 vymenil do Chicaga z pomsty za snahu o založenie hráčskych odborov.

Noc Gordieho Howea mala nakoniec iba jednu chybičku krásy: Bruins v ďalšom priebehu zápasu vyrovnali na 2:2 a týmto výsledkom sa zápas aj skončil. Pre Red Wings to bola ďalšia komplikácia na ceste za postupom do play-off (nakoniec doň po prvýkrát po 20 rokoch nepostúpili).

Gordie sa vracal k svojmu emotívnemu stretnutiu s rodičmi ešte mnohokrát.

"Keď som toho dňa šiel do Olympie, napadlo ma, aké by bolo pekné, ak by tu so mnou boli mama a otec," povedal po rokoch. "Nakoniec tam boli, boli v tom aute. Mal byť zo

²⁵¹ Dow, Bill. The best gift ever given to Gordie Howe brought the Detroit legend to tears. 2014.

²⁵² Dann, Marshall. 'Howe Night' – But Wings Only Tie. 1959.

²⁵³ Dow, Bill. The best gift ever given to Gordie Howe brought the Detroit legend to tears. 2014.

²⁵⁴ Dann, Marshall. 'Howe Night' – But Wings Only Tie. 1959.

²⁵⁵ Howe, Gordie. Mr. Hockey: My Story. 2014.

²⁵⁶ McGregor, Gord. Well-Kept Secret: Howe's Parents Score Surprise. 1959.

²⁵⁷ Bucyk Spoils Howe's "Night". 1959.

²⁵⁸ Dann, Marshall. 'Howe Night' – But Wings Only Tie. 1959.

²⁵⁹ Dann, Marshall. 'Lum' Uninvited Guest at Gordie Howe Night. 1959.

²⁶⁰ Dow, Bill. The best gift ever given to Gordie Howe brought the Detroit legend to tears. 2014.

²⁶¹ Dann, Marshall. 'Howe Night' – But Wings Only Tie. 1959.

²⁶² Dow, Bill. The best gift ever given to Gordie Howe brought the Detroit legend to tears. 2014.

²⁶³ Bucyk Spoils Howe's "Night". 1959.

mňa húževnatý muž, ako ma všetci poznali, ale keď som ich uvidel, tak ma to zlomilo, úplne ma to zlomilo."²⁶⁴

A takisto sa ešte mnohokrát vrátil k iným myšlienkam, ktoré ho sprevádzali, keď mu Red Wings spolu s fanúšikmi a predstaviteľmi mesta pripravili túto slávnosť.

Gordie mal vtedy 28 dní pred 31. narodeninami. Za Red Wings nastupoval už trinástu sezónu a dosiahol prakticky všetko, čo mohol: štyrikrát vyhral Stanley Cup, päťkrát získal Art Ross Trophy pre najproduktívnejšieho hráča NHL a štyrikrát Hart Trophy pre najužitočnejšieho hokejistu ligy. Vytvoril desiatky ligových rekordov. Hoci bol trochu starší a zamýšľal sa nad tým, čo ďalej, stále cítil, že má v nohách ešte dosť síl,²⁶⁵ a že má pred sebou ešte mnohé.

Po emotívnej oslave z 3. marca 1959 prišli ďalšie a ďalšie trofeje, ďalšie a ďalšie rekordy, ďalšie a ďalšie roky v NHL a dokonca ešte šesť sezón vo WHA, kde si zahral po boku svojich synov Marka a Martyho, a v sezóne 1979/80, keď mal 52 rokov, s nimi za veľkej slávy odohral svoj 26. a posledný rok v NHL, aby dotvoril jednu úžasnú kariéru.

V jeho poslednej sezóne v NHL mu diváci tleskali všade, kde sa objavil. Pri zápasoch v legendarnej montrealskej aréne Forum mu fanúšikovia zvykli aplaudovať v stoji pri každom striedaní.

Niet divu, že sa mu hovorilo a navždy bude hovoriť Mr. Hockey.

A niet divu, že jeho preveľký obdivovateľ Wayne Gretzky, ktorý ho postupom rokov pripravil o mnohé rekordy, o ňom vyhlásil a prakticky neustále vyhlasuje, že bol "najväčším hokejistom všetkých čias".²⁶⁶

²⁶⁴ Dow, Bill. The best gift ever given to Gordie Howe brought the Detroit legend to tears. 2014.

²⁶⁵ Howe, Gordie. Mr. Hockey: My Story. 2014.

²⁶⁶ Stubbs, Dave. Gretzky: Howe was 'greatest player ever'. 2016.

Red Kelly bol vymenený za to, že povedal pravdu

V decembri roku 1953 dostal bostonský kouč Lynn Patrick od agentúry Associated Press otázku o tom, ktorého hráča by si vzal do svojho tímu, ak by mohol: Gordieho Howe, alebo Mauricea "Rocket" Richarda? Patrickova odpoveď bola pohotová: "Ani jedného! Vzal by som si Reda Kellyho! Kelly je najkompletnejší hráč v našej lige."²⁶⁷

Toto vyjadrenie je i po rokoch jedným z najčastejšie citovaných vyjadrení v príbehoch o legendárnom džentlmenovi menom Leonard "Red" Kelly.

Ako začínal, kam to dotiahol, čo v NHL dokázal a ako zasiahla do jeho života a kariéry krutá výmena za to, že povedal pravdu?

S druhou šancou a posledný z ľadu

Leonard Patrick "Red" Kelly sa narodil v roku 1927 v kanadskom mestečku Simcoe pri Jazere svätej Kláry v Ontáriu. Pochádzal z katolíckej, hlboko veriacej rodiny. Vyrastal na veľkej rodinnej farme s tabakovými plantážami. Všetci mu hovorievali Red, pretože mal ryšavé vlasy a írskych predkov. Ako štvorročný sa takmer utopil. Zachránil ho kamarát Stanton Berton, ktorý o niekoľko mesiacov zomrel pri automobilovej nehode. Táto udalosť zohrala v jeho živote dôležitú úlohu.²⁶⁸

Popri tvrdej práci na plantážach si zamiloval hokej. Tréner jeho mládežníckeho tímu každému hráčovi na konci tréningu hovoril, že z ľadu môžu zísť až vtedy, keď dajú gól. Kelly preto cielene triafal tyčku, aby mohol na ľade zostať čo najdlhšie a ďalej sa zdokonaľoval. Z ľadu schádzal vždy posledný, no nikto si nevšimol, že to robí zámerne.²⁶⁹

Pri štúdiu na strednej škole v Toronte svoju hru ešte vycibril. Spočiatku mal menšie problémy s korčuľovaním dozadu a zatáčaním doprava, ale tieto nedostatky rýchlo odstránil.²⁷⁰ Na konci tréningov mu kládli na chrbát šálku kávy, aby svoje korčuľovanie ešte vylepšil. Na prekvapenie kávu ani raz nevyliat a so šálkou na chrbte bol často rýchlejší než niektorí spoluhráči. V sedemnástich rokoch krátko boxoval v strednej váhe a ani pri tomto športe nepoznal premožiteľa.²⁷¹

Nebolo divu, že si ho onedlho všimol skaut Carson Cooper z Detroitu a od sezóny 1947/48, keď mal po dvadsiatke, začal za Red Wings pravidelne hrať v NHL.²⁷²

Budovanie renomé a kanadský žartík

Svoju prvú sezónu v drese Red Wings odohral s číslom 20. Až neskôr mu prísny generálny manažér Jack Adams prikázal, aby nosil číslo 4. Odmietal, ale nemal na výber.²⁷³

V silnom tíme Red Wings, popri viacerých ostrieľaných veteránoch, sa nestratil. Zdobilo ho výborné korčuľovanie a schopnosť prihrať spoluhráčovi puk do jazdy. S pukom na hokejke vedel prejsť celým klziskom, inokedy si ho dokázal prikopnúť. Mnohí hoke-

²⁶⁷ Olan, Ben. Red Kelly Picked By Lynn Patrick As Hockey's Best. 1953.

²⁶⁸ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁶⁹ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁷⁰ Duhatschek, Eric; Frayne, Trent; Hornby, Lance; Miller, Gord & Strachan, Al. Hockey Chronicles. 2001.

²⁷¹ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁷² Duff, Bob. Red Kelly: Trailblazer on the blueline. 2018.

²⁷³ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

jisti tej doby to nedokázali. Tvrdo strieľal, bol silný, zapájal sa do prečíslení, rozdával presné pasy, mal cit pre hru. Hral tvrdo, ale čisto. Rýchlo si vytvoril renomé ofenzívneho obrancu, no exceloval aj pri bránení.

Red Wings si jeho schopností veľmi rýchlo všimli a už v mladom veku ho začali posieľať do všetkých herných situácií. Keď sa zranil forward, stavali ho do útoku. Niektoré noci hral obrancu, krídelníka, v presilovkách i oslabeniach. Bol natoľko schopný, že často hrával aj 40 či 45 a viac minút za zápas.²⁷⁴

V tíme sa vtedy formovalo silné mladé jadro. V podobne mladom veku rástli po jeho boku aj Gordie Howe, Ted Lindsay či Marty Pavelich, o niečo neskôr aj Alex Delvecchio či Terry Sawchuk. Kelly nakazil ostatných svojou láskou k tancu, partie mladých hráčov začali spoločne chodiť na tanečné zábavy, na bowling a trávili spolu všetok čas.²⁷⁵ V tíme si ho obľúbili. A ako inak, v jeho prvej sezóne si z neho aj mnohokrát vystrelili.

Jeden z najslávnejších kanadských žartíkov sa datuje k januáru 1948, kedy mladý Red Kelly dostal pokutu za zlé odbočenie autom a medzi rečou tento incident spomenul pred manažérom Adamsom. Adams a ostatní členovia tímu hneď na druhý deň zaranžovali fiktívny súd, aby si z neho vystrelili a dali mu nováčikovskú lekciu. Najali si súdnu sieň a na súd ho prišli morálne podporiť. Kelly najskôr ničomu neveril, ale keď zbadal sudkyňu a dvanásť starších žien v porote, začal sa obávať. Sudkyňa ho na konci procesu vyzvala, aby sa postavil. Súdna sieň zrazu stíchla, Kelly ešte viac znervóznel a sudkyňa riekla: "Leonard P. Kelly, súd vás týmto považuje za vinného. Týmto vám ukladam trest v podobe... dvoch gólov! A dajte si záležať na tom, aby ste ich strelili dnes v noci proti (New York) Rangers, inak sa postavíte pred súd znova!"²⁷⁶

V súdnej sieni prišlo na erupciu smiechu a dupot nôh, Kelly sa len pousmial a pokrútil hlavou. Vedel, že ho opäť dostali,²⁷⁷ ale už za niekoľko rokov vyrástol v jedného z najrešpektovanejších hráčov NHL.

Víťazstvá, Stanleyho poháre, rekordy

Detroit Red Wings s úhľadným korčuliarom Kellym sa postupne vyformovali v najlepší tím NHL a vytvorili dynastiu. V rokoch 1949 až 1955 sedemkrát po sebe vyhrali základnú časť, čo je rekord NHL, a v rokoch 1950, 1952, 1954 a 1955 vyhrali Stanley Cup.

NHL sa od roku 1949 začala hrať na 70 zápasov základnej časti za sezónu a Kelly ako obranca bežne zbieral 40, 50 a viac bodov, čo bolo v tej dobe nevídané. Stal sa najlepším ofenzívnym obrancom, akého NHL dotedy poznala. Niektorí manažéri a tréneri ostatných mužstiev v ére Original Six, nielen predtým spomínaný Lynn Patrick,²⁷⁸ sa netajili superlatívami, že Kelly je nielen najlepší hráč Detroitu, dokonca lepší ako Howe či Lindsay, ale zároveň najkomplexnejší hráč celej ligy.²⁷⁹²⁸⁰ A nezostalo len u rečí.

Kelly bol v máji 1954 vyhlásený za prvého držiteľa Norris Trophy pre najlepšieho záďáka NHL a v rokoch 1951, 1953 a 1954 sa stal víťazom Lady Byng Trophy pre najslušnejšieho hráča súťaže. Ako jediný obranca v histórii súťaže vyhral obe tieto trofeje v jednom

²⁷⁴ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁷⁵ Howe, Gordie. Mr. Hockey: My Story. 2014.

²⁷⁶ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁷⁷ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁷⁸ Olan, Ben. Red Kelly Picked By Lynn Patrick As Hockey's Best. 1953.

²⁷⁹ Fischler, Stan & Fischler, Shirley. Who's Who In Hockey. 2003.

²⁸⁰ Duff, Bob. Red Kelly: Trailblazer on the blueline. 2018.

roku (1954) a ako jediný obranca v histórii vyhral trofej Lady Byngovej trikrát. Dvakrát skončil tretí a raz druhý v hlasovaní o Hart Trophy pre najužitočnejšieho hráča NHL. Osemkrát po sebe bol uvedený do All-Star tímu sezóny, z toho šesťkrát do prvého tímu. Deväťkrát si zahral v Zápase hviezd.

V decembri 1955 mali Red Wings viacero zranených útočníkov a Kelly bol presunutý z obrany na ľavé krídlo prvého útoku.²⁸¹ Nie na jeden zápas alebo niekoľko striedaní, ako to bývalo dovtedy, ale rovno na 26 zápasov za sebou. Do zadných radov sa vrátil až koncom sezóny 1955/56 po tom, čo sa zranil obranca Marcel Pronovost.²⁸² Red Wings to zvládli bez väčších problémov.

V Detroite sa zoznámil s krasokorčuľarkou Androu McLaughlinovou a po rokoch si ju zobral za ženu. Aj ona mala európske korene – jej matka pochádzala z Československa.²⁸³

Sláva ho nezmenila. Platy hráčov boli vtedy skromné, manažéri ich klamali a okrádali, nemali veľa možností na zabezpečenie. Kelly sa každé leto vracal na farmu do Simcoe. Prichýlil aj spoluhráčov, fanúšikov či novinárov. Vďaka tvrdej práci na poli bol každý rok v excelentnej kondícii.²⁸⁴

Pred sezónou 1956/57 bol vymenovaný za nového kapitána Red Wings namiesto Teda Lindsayho, ktorého mal Adams plné zuby za jeho prvé pokusy o založenie hráčskych odborov, ale aj za to, že sa mu snažil hovoriť do manažovania tímu a začal myslieť aj na zadné dvierka po skončení kariéry, keď rozbiehal svoj vlastný biznis.²⁸⁵ Kelly kapitánske céčko najskôr odmietol, pretože si myslel, že Adams tým ublíži Lindsayovi i tímu, ale po nátlaku Adamsa si ho vzal.²⁸⁶ Spoluhráči ho rešpektovali, vo funkcii kapitána však vydržal iba dve sezóny a následne kapitánstvo prenechal Gordiemu Howeovi, ktorý z tejto úlohy tiež nebol nadšený.²⁸⁷ V tej dobe už začal rozklad niekdajšej víťaznej dynastie.

Zdanlivo nevinný rozhovor

Detroitský manažér Jack Adams mal vtedy pod rukou, ako sám zvykol hovorievať, "najlepšie mužstvo v histórii hokeja",²⁸⁸ napriek tomu postupom rokov vplyvom svojich despotických manierov povymieňal mnoho kľúčových hráčov a pôvodné dominantné mužstvo celkom rozbil. Niektorých hráčov trejdoval už len preto, aby ich exemplárne potrestal. To bol aj prípad Reda Kellyho.

Všetko to začalo ešte v januári 1959. Kelly utrpel zlomeninu členka, ale po týždni absencie, keď Red Wings prehrávali jeden zápas za druhým, ho Adams primäl, aby opäť hral. Kelly nedbal a skúsil to, ale vinou zranenia nemohol dobre korčuľovať a zatáčať doľava. Pred každým zápasom členok omotal a spevnil, po zápase mu z neho tiekla krv. Nikto to však nevedel. Manažér Adams do médií vyhlasoval, že Kelly je v poriadku, navyše Kelly sa nikdy verejne nepostažoval.²⁸⁹ Nechcel, aby sa o zranení dozvedeli súper

²⁸¹ Walter, Lewis H. Red Kelly Valuable To Wings. 1955.

²⁸² Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁸³ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁸⁴ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁸⁵ Duff, Bob & Roose, Bill. Seven: A Salute to Ted Lindsay. 2008.

²⁸⁶ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁸⁷ Howe, Gordie. Mr. Hockey: My Story. 2014.

²⁸⁸ Net Worth. 1995.

²⁸⁹ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

a zámerne mu členok osekávali,²⁹⁰ čo bolo v tej dobe bežné. Takto napokon odohral celý zvyšok sezóny 1958/59. Red Wings skončili poslední v NHL a po prvýkrát po 20 rokoch nepostúpili do play-off.

V lete 1959 začali novinári Kellyho kritizovať za to, že prišiel o svoje jedinečné nohy. Nikto sa ho nezastal; žiadny klubový činovník nepovedal, ako to bolo naozaj a že hrával so zranením.²⁹¹ Dokonca bol jedným z detroitských hráčov, ktorí pre neuspokojivé výkony dostali od klubu 100-dolárovú pokutu.²⁹²

Kelly nechal na správy z médií na chvíľu zabudnúť, keď sa oženil so svojou milovanou partnerkou, krasokorčuliarkou Androu McLaughlinovou. Čakali prvé dieťa, po dlhej dobe bol znova šťastný, hoci stále frustrovaný z toho, že si verejnosť myslela, že vyhorel, prišiel o sebavedomie a pozviechal sa iba vďaka sobášu s Androu.^{293 294}

Pravda vyšla na povrch až po polovici nasledujúcej sezóny 1959/60 po tom, čo Kelly urobil veľký rozhovor s torontským autorom Trentom Frayneom z magazínu Star Weekly. Frayne na neho zatlačil, chcel vedieť, prečo spomalil. Kelly spočiatku váhal, ale napokon usúdil, že po tak dlhom čase to predsa nemôže nikomu prekážať, a neodbytnému Fraynemu teda prezradil, že hral zranený.^{295 296}

Frayneho exkluzívne informácie sa rozšírili medzi ďalších novinárov a vo štvrtok 4. februára 1960 naň nadviazali aj niektoré detroitské médiá, ktoré celú udalosť ešte zveličili. Život Kellyho a jeho tehotnej manželky Andry sa ihneď zmenil. Marshall Dann z denníka Detroit Free Press napísal článok s titulkom "Hrali Red Wings s mrzákom?", a v prvej vete položil štipľavú rečnícku otázku: "Bol Red Kelly minulú sezónu donútený hrať so zlomeným členkom?"²⁹⁷ Frayne nič také nenapísal a Kelly to nepovedal, ale Adamsovi to stačilo.

"Kellyho členok poriadne zlomený nebol," zúrili Adams. "Všetci hráči majú v zmluve klauzulu o tom, že ak sa zrania, tak sami rozhodnú, kedy môžu opäť nastúpiť."²⁹⁸

Samozrejme, zlomenina členka nie je žiadna maličkosť. Ak si raz zlomíte členok a zlomenina sa zahojí, neznamená to, že ho môžete okamžite zaťažovať. So zraneniami nastupovali aj mnohí ďalší ligoví hokejisti, pričom mnohí ani nemali inú možnosť. Adams nechcel, aby sa o tom písalo. Vrhalo to na neho a ostatných manažérov zlý tieň²⁹⁹ – bol by to len ďalší silný verejný argument pre založenie hráčskych odborov. Každá takáto a podobná správa v novinách, hoci s prehnaným titulkom, bola ďalším krokom na ceste za posilňovaním práv hráčov. A o tom Adams nechcel ani počuť.

Pravdou je taktiež to, že Kelly nikdy netvrdil, že Adams sa nechal uniesť prehnaným novinovým titulkom. Nešlo mu ani tak o to, že detroitské médiá na čele s denníkom Detroit Free Press celú udalosť zveličili. To robia novinári bežne a Adams aj Kelly to vedeli. Adamsovi vadilo už len Kellyho priznanie – už len to, že o tom rozprával v médiách, že si vôbec dovolil o tom prehovoriť.

²⁹⁰ MacSkimming, Roy. Gordie: A Hockey Legend. 2003.

²⁹¹ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁹² Dann, Marshall. Did Red Wings Play a 'Cripple'? 1960.

²⁹³ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁹⁴ Dann, Marshall. Did Red Wings Play a 'Cripple'? 1960.

²⁹⁵ MacSkimming, Roy. Gordie: A Hockey Legend. 2003.

²⁹⁶ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

²⁹⁷ Dann, Marshall. Did Red Wings Play a 'Cripple'? 1960.

²⁹⁸ Dann, Marshall. Did Red Wings Play a 'Cripple'? 1960.

²⁹⁹ Duff, Bob & Roose, Bill. Seven: A Salute to Ted Lindsay. 2008.

Adams bol skutočný hokejový despota. Stačilo mu málo, čo i len náznak, a úplne sa rozčertil. Na jar 1942, keď ešte zastával funkciu kouča Red Wings, dostal po jednej spornej situácii záchvat hnevu, udrel rozhodcu a ako prvý kouč v histórii finále Stanley Cupu bol suspendovaný.³⁰⁰ Ako manažér si vo svojej kancelárii zvykol nechať schválne pootvorené dvere, aby jeho argumenty počuli ostatní hráči a pracovníci, a dobre si rozmysleli, čo od neho budú žiadať. Keď jednal s hráčmi o nových zmluvách a chceli pridať, dokázal na nich kričať dovtedy, kým nevzali rovnaký plat, aký mali naposledy, alebo ešte nižší. Dokázal vyhodiť z tréningového kempu nového hráča len preto, že sa zasmial na vtip na jeho osobu. Keď ho niekto z nových hráčov napálil, poslal ho za trest do nižšej ligy.^{301 302} Jeho činy a ich následky hovorili samé za seba, hoci koncom kariéry ich vyvracal, zľahčoval a prekrúcal.³⁰³ Priateľa nepoznal ani u hokejistov, ktorí odvádzali výborné služby. Kelly bol len ďalším z nich.

Výmena z pomsty za pravdu

Toho osudného rána, vo štvrtok 4. februára 1960, zazvonil v dome Kellyovcov telefón. Zdvihla ho Andra. Volala jej Pat Lindsayová, manželka Teda Lindsayho, ktorého Adams v lete 1957 z pomsty vymenil k Chicago Black Hawks, do najhoršieho tímu súťaže. Pat chcela Andru pripraviť na najhoršie.³⁰⁴

"Andra, už máš pobalené kufre?" spýtala sa jej Pat. "Ako to myslíš?" zostala zarazená. "Nuž, Red bude čoskoro vymenený! Možno už dnes!"^{305 306}

Andra, vo štvrtom mesiaci tehotenstva, zostala v šoku. Kelly jej povedal, aby na to zabudla. Neskôr spolu odišli na večerný zápas do detroitskej Olympie proti New York Rangers. Red Wings prehrali 1:3 a Adams po zápase poslal po Kellyho, nech príde do jeho kancelárie.^{307 308}

"Po zápase som sa osprchoval, prezliekol a ako som kráčal dlhou chodbou do kancelárie, počul som, ako nejakí ľudia na mňa pokrikovali: 'Tu si skončil, Kelly! Tu si skončil!'," spomínal po rokoch. "Ale bolo mi to jedno, išiel som rovno za Adamsom."³⁰⁹

Adams sedel za svojím pracovným stolom. V úzadí za ním mlčky stál zadumaný majiteľ Red Wings, Bruce Norris. Adams Kellyho po prvýkrát po rokoch oslovil priezviskom a nie menom, a oznámil mu, že na druhý deň ráno, v piatok 5. februára 1960, sa má hlásiť u generálneho manažéra Rangers.³¹⁰ Toho dňa mala vstúpiť do platnosti jeho výmena. Kelly bol vymenený spolu s útočníkom Billym McNeillom za beka Billa Gadsbyho a útočníka Eddieho Shacka.

Kelly Adamsovi s gráciou odvetil, že si to ešte rozmyslí. To ale Adamsa rozzúrilo ešte viac.

³⁰⁰ Record Detroit crowd sees battling Toronto team win wild match from Red Wings. 1942.

³⁰¹ Net Worth. 1995.

³⁰² Duff, Bob & Roose, Bill. Seven: A Salute to Ted Lindsay. 2008.

³⁰³ Frayne, Trent & Adams, Jack. The high spots of a lifetime with the Red Wings. 1961.

³⁰⁴ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³⁰⁵ MacSkimming, Roy. Gordie: A Hockey Legend. 2003.

³⁰⁶ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³⁰⁷ MacSkimming, Roy. Gordie: A Hockey Legend. 2003.

³⁰⁸ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³⁰⁹ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³¹⁰ MacSkimming, Roy. Gordie: A Hockey Legend. 2003.

"Rozmyslíš si to? Rozmyslíš si to? Čo tým myslíš, že si to rozmyslíš?!" kričal Adams. Celý sčervenal a nahnevane mu ukázal prstom na tvár: "Zajtra o 08:30 ráno budeš v hoteli Leland, kde sa streneš s Muzzom Patrickom! Čo tým myslíš, že si to rozmyslíš?!"^{311 312}

"To, čo som povedal! Rozmyslím si to!" odvetil rázne Kelly, otočil sa Adamsovi chrbtom a zabuchol za sebou dvere. Bolo to naposledy, čo spolu hovorili tvárou v tvár.³¹³

"Sklamaný a zronený"

Kelly a Andra boli z tejto správy zlomení. A nielen oni. Keď správu o výmene oznamoval v televízii komentátor Budd Lynch, ktorý im predtým aranžoval svadbu, zadržoval slzy.³¹⁴ Muž, ktorý trinásť rokov hrdo nosil dres Red Wings, žiaril, hral celým svojím srdcom, nastupoval aj cez bolesti a na rôznych postoch, zmeškal pramálo zápasov, bol džentlmenom prvej veľkosti, mal stále len 32 rokov a mnoho dobrých rokov pred sebou, bol zrazu preč. Adams sa mu skrátka pomstil tak, ako to predtým urobil Lindsayovi.

Čo je zaujímavé, Adams kedysi o Lindsayovi i Kellym vyhlásil, že sú to hokejisti, ktorí vzhľadom na svoje kvality môžu zostať v Detroite tak dlho, ako budú chcieť. Hovoril to aj o Gordiem Howeovi,³¹⁵ a ten bol nakoniec jediným, koho si nechal celý čas. Howe bol jedinou detroitskou hviezdou, ktorú krutý a neoblomný Adams rešpektoval, hoci ani pri ňom to nebolo bezproblémové. Aj Howea neustále klamal a strpčoval mu život. Napríklad Alex Delvecchio prezradil,³¹⁶ že Adams na tréningoch Howeovi často vzial všetky hokejky a zahodil ich na tribúnu, pretože sa mu zdali príliš krátke.

Odísť do New Yorku odmietol aj McNeill. Podobne ako Kelly, aj on radšej ohlásil koniec kariéry.³¹⁷ Rangers boli v tej dobe najhorším tímom NHL s najhoršími podmienkami (po rokoch ich podrobnejšie opísal napríklad Andy Bathgate³¹⁸), hráči boli do New Yorku vymieňaní za trest. Kelly Rangers odmietol pre svoje väzby v Detroite. Rozhodol sa radšej skončiť³¹⁹ a nastúpiť do bežného zamestnania – to bolo to jediné, nad čím mal plnú kontrolu. Výmena bola zrušená o dva dni, v nedeľu 7. februára 1960.

Pochopiteľne, Rangers a ich fanúšikovia boli Kellyho odmietnutím znechutení. Kelly neskôr vo svojej autobiografii prezradil, že aj po rokoch od ukončenia kariéry mal kvôli tomu v New Yorku množstvo problémov.³²⁰

Možno vás napadá, že Kelly a McNeill sa mali so svojim náhlým koncom v Detroite zmieriť, poslušne odísť do New Yorku a posnažiť sa pozdvihnúť biednych Rangers. Táto doba však bola iná ako dnes. Mnohí hokejisti pochádzali z veľmi skromných pomerov. Boli vďační za každý jeden dolár. Väčšina z nich žila len v prenájmoch, pretože sa obávali výmeny. Ako po rokoch spomínal Delvecchio,³²¹ zázemie s istotou penzie, hoci

³¹¹ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³¹² MacSkimming, Roy. Gordie: A Hockey Legend. 2003.

³¹³ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³¹⁴ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³¹⁵ Frayne, Trent & Adams, Jack. The high spots of a lifetime with the Red Wings. 1961.

³¹⁶ Dow, Bill. Red Wings' Alex Delvecchio got phone calls mid-game from 'hammered' owner about players. 2021.

³¹⁷ Dennis, Matt. Kelly, McNeill Quit Hockey After Trade to Rangers. 1960.

³¹⁸ Užák, Martin. Red Wings Corner. 2015.

³¹⁹ Duhatschek, Eric; Frayne, Trent; Hornby, Lance; Miller, Gord & Strachan, Al. Hockey Chronicles. 2001.

³²⁰ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³²¹ Dow, Bill. Red Wings' Alex Delvecchio got phone calls mid-game from 'hammered' owner about players. 2021.

len veľmi skromnej, si mohli budovať až po tom, čo v súťaži odohrali minimálne desať rokov. Neboli platení tak štedro – kluby ich dlhé roky potajomky a systematicky klamali, okrádali a vydierali. Hráčske odbory dlhé roky neexistovali a aj keď sa už postupne začínali formovať, nedokázali svojich členov plnohodnotne ochrániť. Hráči sa desili predstavy, že ich krvopotne vybojované miesto v poprednom mužstve zaujme niekto iný. Že po všetkom, čo za tie roky na ľade odvodili, budú zo dňa na deň vymenení tam, kde panujú horšie podmienky. Hoci výmeny hráčov do iných klubov boli bežné, mnohí hráči v takýchto situáciách radšej otočili, skončili skôr, ako by mohli, našli si obyčajnú prácu mimo hokeja a stali sa rádovými občanmi, akoby v NHL nikdy nehrali, no na druhú stranu občanmi, ktorí mali v zálohe aspoň nejaké istoty v dobre známom prostredí.

Kelly mal tehotnú manželku, pre klub toho urobil viac než dosť, Red Wings miloval a v Detroiti mal vybudované pevné zázemie. Po rokoch mu bolo jasné, že Adams ho vymenil aj preto, lebo sa nechcel priznať k tomu, aké praktiky používal.³²² Tieto praktiky manažérov a majiteľov NHL vychádzali na svetlo sveta postupne a vytratil sa až po rokoch, keď už hokejisti mali svoje odbory, dokázali sa voči nekalým rečiam a praktikám manažérov a majiteľov brániť, neboli viac ich otrokmi a mohli začať bez strachu rozprávať. Ako raz pripomenul Ted Lindsay,³²³ často až po rokoch sa naozaj ukázalo, aké boli motívy týchto mužov (najmä však Adamsa) a akú veľkú rolu hrala v ich rozhodnutiach obyčajná pomsta a snaha potrestať tých, ktorí sa im vzopreli, hoci bezprostredne po takýchto výmenách to všemožne popierali a rozumne ich obhajovali.

"Pred piatimi rokmi by som túto výmenu akceptoval a do New Yorku šiel," vysvetľoval Kelly. "Ale teraz mám už 32 rokov a nemôžem pokračovať donekonečna. Budúcnosť mám tu, nie v New Yorku."³²⁴

Kelly nebol prvý ani posledný, kto takúto výmenu za takýchto podmienok odmietol. Aj keď priznal, že si bol vedomý toho, že sa to môže stať, pretože sa to stalo už aj iným, rozhodol sa radšej skončiť³²⁵ a udržať si vybudované zázemie v Detroiti.³²⁶

"Cítim sa sklamaný a zronený. Všetko, čo som v hokeji kedy urobil a túžil urobiť, bolo pre Red Wings," pokračoval smutne. "Nemyslím si, že dokážem hrať za iný klub."³²⁷

Krátko po tom, ako oznámil koniec, mu zatelefonoval samotný ligový prezident Clarence Campbell. Varoval ho, že ak sa nebude hlásiť v New Yorku, Adams ho suspenduje a už nikdy nebude môcť hrať hokej, ani robiť rozhodcu, trénera, ba ani len kustóda. Tvrdil mu, že Adamsa zatiaľ odbíja; dal mu niekoľko dní na rozmyslenie. Ale Kelly mal jasno: "To je v poriadku, pán Campbell. Ďakujem za vašu ponuku. Hokeju som dal úplne všetko od útleho detstva. Ak to chcete urobiť, nech sa páči, urobte to. Premýšľal som naozaj dosť. Nebudem sa hlásiť v New Yorku. Je to moje konečné rozhodnutie."³²⁸

Majstrovský plán Toronto

Po niekoľkých dňoch v bežnom zamestnaní a na hokejovom dôchodku svitla Kellymu nová nádej, keď o neho prejavili záujem Toronto Maple Leafs. To bol klub, ktorému Kel-

³²² Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³²³ Duff, Bob & Roose, Bill. Seven: A Salute to Ted Lindsay. 2008.

³²⁴ Interested In Coaching Says Red. 1960.

³²⁵ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³²⁶ Dann, Marshall. Here's Why Kelly and McNeill Quit. 1960.

³²⁷ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³²⁸ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

ly fandil predtým, ako začal nosiť dres Red Wings. A to bol klub, ktorý na neho v mladosti vlastnil práva, ale veľmi zle odhadol jeho schopnosti a nechal Red Wings, nech si ho vezmú.³²⁹ Leafs takú istú chybu už neurobili, oslovili ho a dohodli sa aj s Adamsom, čo bolo kľúčové, takže Kelly mohol znova hrať a mohol si splniť svoj detský sen o reprezentovaní Maple Leafs. V neposlednom rade mu dali najavo, že sa o neho dobre postarajú, čo práve v tejto fáze života potreboval. Aj keď zo začiatku váhal, manželka Andra ho napokon presvedčila, aby svoje pôvodné rozhodnutie o konci kariéry prehodnotil, prišiel sa k Leafs a urobil to, po čom v detstve túžil.³³⁰

Druhá, už úspešná výmena, bola dotiahnutá v stredu 10. februára 1960. Kelly bol vymenený k Maple Leafs za rádového beka Marca Reaumeho.³³¹ Manažér Adams sa ho na druhý pokus zbavil, ako chcel, a tým pre neho celá záležitosť skončila. Ako vo svojej knihe o Gordiem Howeovi trefne poznamenal Roy MacSkimming,³³² bola to jedna z výmen, akými Adams rozbil dominantný tím Detroitu: za každú cenu sa zbavil hráča, nad ktorým stratil kontrolu, ale adekvátnu náhradu zaň nedostal, hoci si to spočiatku myslel.

Kelly v Toronte už nenastupoval ako obranca. Maple Leafs z neho urobili centra, aby ho stavali proti Jeanovi Béliveauovi,³³³ dominantnému centrovi Montreal Canadiens. Túžili zosadiť Canadiens z hokejového trónu. Vedeli, že k tomu budú potrebovať niekoho, kto hrá tak dobre ako Kelly – veď už v Detroitu príležitostne alternoval na krídle. Vedeli, že môže byť platný aj v útoku.

Kelly nastúpil za Maple Leafs po prvýkrát hneď v deň výmeny, teda necelý týždeň po svojom poslednom zápase za Red Wings. Leafs hrali proti Canadiens, medzi divákmi nechýbala ani jeho manželka Andra. Kelly sa postavil do stredového kruhu na prvé buly proti Béliveauovi, viac ako 14 tisíc fanúšikov v aréne Maple Leaf Gardens hromadne povstalo a venovalo mu potlesk v stoji.³³⁴ Keď tehotná Andra spozorovala, s akým veľkým nadšením ho Toronto uvítalo, od dojatia sa rozplakala.³³⁵ Znovuzrodený Kelly hral tak, akoby hral centra celý svoj život.

Od tej chvíle a v nasledujúcich siedmich rokoch až do konca kariéry začal Red Kelly opäť predvádzať podobné úchvatné kúsky, aké predvádzal vo svojich najlepších rokoch v drese Red Wings.

Odvážny plán Maple Leafs o zosadení Canadiens z hokejového trónu bol nakoniec úspešný. Leafs, v strede útoku s Kellym, vytvorili novú dynastiu a v rokoch 1962, 1963, 1964 a 1967 vyhrali Stanley Cup. Vo finále 1963 a 1964 si poradili práve s Red Wings.

Kelly definitívne skončil v roku 1967, krátko pred svojimi štyridsiatymi narodeninami, hoci Maple Leafs mu ešte ponúkali nový štvorročný kontrakt. Neskôr priznal, že nikdy nepociťoval veľké potešenie z toho, keď skóroval v zápasoch proti Red Wings a svojim niekdajším detroitským spoluhráčom. Na Detroit nezanevrel, podľa vlastných slov bol nahnevaný iba na to, ako sa k nemu Adams zachoval.³³⁶

Adams sa nakrátko vrátil k výmene Kellyho (a aj Lindsayho) o rok neskôr, v januári 1961, kedy pre kanadský magazín Maclean's rozprával o svojich vrcholoch u Red Wings.

³²⁹ Duff, Bob. Red Kelly: Trailblazer on the blueline. 2018.

³³⁰ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³³¹ Toronto Lands Wings' Kelly For Reaume. 1960.

³³² MacSkimming, Roy. Gordie: A Hockey Legend. 2003.

³³³ Duhatschek, Eric; Frayne, Trent; Hornby, Lance; Miller, Gord & Strachan, Al. Hockey Chronicles. 2001.

³³⁴ Kelly Plays First Game for Toronto. 1960.

³³⁵ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³³⁶ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

O oboch výmenách hovoril pokojne a tvrdil, že ich plánoval dlhšie, aj keď Lindsay a Kelly (a nielen oni) mu to nikdy neverili. O tom, že Kelly hral so zlomeným členkom, hovoril nestranne. Už sa tomu nebránil a nespochybňoval to ako predtým. Dodal tiež, že práca manažéra v NHL pre neho nie je prácou, v ktorej by si získaval priateľov.³³⁷ Koniec koncov, pre jeho časté výmeny sa mu hovorievalo Trader Jack.

Po rokoch napravená krivda

Red Kelly dodnes zostáva jediným hokejistom, ktorý osemkrát vyhral Stanley Cup a nikdy pritom nenastupoval za Montreal Canadiens. Viac pohárov lorda Stanleyho vyhrali iba montrealské ikony Henri Richard (11), Jean Béliveau (10) a Claude Provost (9). Vo finále Stanley Cupu si zahral až dvanásťkrát a ako jediný hokejista v histórii NHL vyhral Stanley Cup po štyrikrát v dresoch dvoch rôznych mužstiev. V roku 1961 vyhral v drese Maple Leafs svoju štvrtú a poslednú Lady Byng Trophy pre najslušnejšieho hráča NHL a ako jediný hráč v dejinách NHL ju získal ako obranca aj útočník. V NHL odohral celkovo 1 316 zápasov základnej časti (846 v drese Red Wings) so ziskom 823 bodov (281+542) a 164 zápasov v play-off (94 v drese Red Wings) so ziskom 92 bodov (33+59). V tíme Red Wings pozbieral 472 bodov v zápasoch základnej časti a do októbra 1984 bol najproduktívnejším obrancam v ich histórii.

V auguste roku 1969 bol uvedený do Siene slávy. NHL v jeho prípade urobila výnimku a skrátila trojročnú čakaciu lehotu.³³⁸ Nečudo – mal obrovský podiel na vytvorení dynastie v dvoch rôznych kluboch. Niečo také nedokázal žiadny iný hokejista.

Prvých desať rokov po skončení aktívnej kariéry robil hlavného kouča a v štyroch sezónach viedol aj Toronto. V roku 2001 sa stal držiteľom Rádu Kanady, najvyššieho civilného vyznamenania v Kanade. Ešte počas aktívnej kariéry v Toronte bol dvakrát zvolený do kanadského parlamentu. V Kanade si ho uctili aj vydaním poštovej známky. V januári 2017 bol vyhlásený jedným zo stovky najlepších hokejistov v storočnej histórii NHL.

V októbri 2016 Maple Leafs slávnostne vyradili z užívania jeho číslo 4. Red Wings tak učinili v piatok 1. februára 2019, symbolicky pred domácim zápasom s Maple Leafs. Dlhoročnú krivdu, spôsobenú zbytočnou výmenou od pomstychtivého Jacka Adamsa, Red Wings napravili len tri mesiace pred Kellyho smrťou. Slávny džentlmen a jeden z najväčších hrdinov tohto klubu sa tak na sklonku života – za ligotania očí a potlesku v stojí – opäť raz cítil ako právom oslavované "Červené krídlo".

Red Kelly sa dožil 91 rokov. Viedol pokojný život. Pracoval pre boha, rodinu, pre svoj tím, svojich spoluhráčov, svoju krajinu a svoj šport. Išiel príkladom. Nesťažoval sa, nenaďával. Potichu viedol iných, učil a inšpiroval ich veľkým odhodlaním.³³⁹ Dokázal toho mnoho. Napísal úžasný životný príbeh.

Napriek tomu si nemohol pomôcť a často sa vracal do detstva, kedy ho zachránil jeho starší kamarát Stanton Berton, ktorý sám o niekoľko mesiacov o svoj život prišiel. "Prečo on a nie ja?" pýtal sa odvtedy mnohokrát.³⁴⁰

Dnes je tá odpoveď jednoduchá: aby z neho mohol vyrásť Red Kelly.

³³⁷ Frayne, Trent & Adams, Jack. The high spots of a lifetime with the Red Wings. 1961.

³³⁸ Wings' Head, Abel, Kelly in Hall of Fame. 1969.

³³⁹ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

³⁴⁰ Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. The Red Kelly Story. 2016.

Ted Lindsay ako priekopník, inovátor a iniciátor

Hovorievali mu "Terrible Ted" (Strašný Ted) alebo "Scarface" (Zjazvená tvár). Na ľade dominoval hokejovými schopnosťami, svižným korčuľovaním i tvrdými päťami. Jeho telo bolo zošívané takmer 700 stehmi.³⁴¹ Bol srdnatým rebelom a nenávideným súperom. Štyrikrát vyhral Stanley Cup, osemkrát sa dostal do prvého All-Star tímu sezóny NHL, jedenásťkrát nastúpil v Zápase hviezd. Bol členom legendárnej Production Line. Detroit Red Wings viedol ako kapitán a neskôr aj ako generálny manažér a tréner. V Little Caesars Arene má vlastnú sochu. Jeho číslo 7 nesmie nosiť žiadny hráč Red Wings. Stal sa držiteľom ocenenia za rozvoj hokeja v USA, členom Siene slávy NHL i Siene slávy kanadského športu. Jeho meno dnes nesie trofej pre najlepšieho hokejistu NHL podľa hlasovania samotných hráčov. V januári 2017 bol vyhlásený za jedného zo stovky najlepších hokejistov v storočnej histórii NHL.

Ted Lindsay nebol taký populárny ako Gordie Howe či Terry Sawchuk. Koniec koncov, na ľade i mimo neho mal fúru nepriateľov. Činy, ktorými zmenil alebo vyformoval ľadový hokej, však z neho spravili jednu z najväčších legiend NHL. Mnohé z tých činov totiž urobil ako prvý alebo jediný hokejista v dejinách.

Prvý nasledovník bývalého hráča NHL

Ted Lindsay podpísal svoju prvú zmluvu s Detroit Red Wings 18. októbra 1944. O jedenaásť dní neskôr, 29. októbra 1944, sa postavil do svojho prvého zápasu v NHL, a o ďalšie štyri dni neskôr, 2. novembra 1944, strelil svoj prvý gól v NHL. Všetky tieto dátumy vošli do histórie, pretože Lindsay sa stal prvým hokejistom, ktorý to dokázal ako syn bývalého, pravidelne nastupujúceho ligového hráča.^{342 343}

Ted bol synom Berta Lindsayho, kedysi brankára Montreal Wanderers a Toronto Arenas. Až po ňom prichádzali do ligy ďalší a ďalší mladíci, ktorí pravidelným nastupovaním v NHL pokračovali v šľapajach svojich otcov.

Úmyselná prihrávka o zadný mantinel

Detroit Red Wings sú považovaní za prvý klub, ktorý začal s cieľovým nahadzovaním puku do útočného pásma. Táto ich taktika sa objavila v štyridsiatych rokoch,³⁴⁴ pričom po nasledujúce roky sa neustále zdokonaľovala.

Jedným z inovátorov nahadzovania puku do útočnej tretiny bol práve Ted Lindsay. Prišiel na to, že puk by mohol nahodiť tak, aby sa odrazil priamo na hokejku spoluhráča. Tento trik začal skúšať so svojim kumpánom z Production Line, Gordiem Howeom. Vycibрили ho do dokonalosti a začali ho využívať aj v súťažných zápasoch, dokonca i v play-off. Pomáhalo im, že brankári v tej dobe takmer neopúšťali bránkovisko.³⁴⁵

Krídelníci Lindsay a Howe využívali mantinel takým spôsobom, ako nikto pred nimi. Jeden z nich nastreľoval puk do protiľahlého rohu klziska, aby sa odrazil presne na ho-

³⁴¹ Conner, Floyd. Hockey's most wanted. 2002.

³⁴² Duff, Bob & Roose, Bill. Seven: A Salute to Ted Lindsay. 2008.

³⁴³ Allen, Kevin & Regner, Art. Red Wing Nation. 2015.

³⁴⁴ Duff, Bob & Roose, Bill. Seven: A Salute to Ted Lindsay. 2008.

³⁴⁵ Krupa, Gregg. Ted Lindsay's legacy leaves indelible mark on hockey. 2019.

kejku toho druhého. Ten druhý následne buď sám vystrelil, alebo ešte prihrával Sidovi Abelovi, centrovi Production Line.

Túto šikovnú a náročnú prihrávku začali postupom rokov využívať aj iní hráči, v Detrote o mnoho rokov neskôr napríklad Alex Delvecchio a Mickey Redmond.³⁴⁶ V posledných rokoch s touto prihrávkou z času na čas vyrukovali bratia Daniel a Henrik Sedinovi z Vancouveru.

Korčuľovanie s pohárom lorda Stanleyho

Písal sa 23. apríl 1950. Detroitký útočník Pete Babando skóroval v druhom predĺžení rozhodujúceho siedmeho zápasu finále Stanley Cupu do siete New York Rangers a rozjasal detroitskú Olympiu.

Stanley Cup bol najskôr prezentovaný generálnemu manažérovi Jackovi Adamsovi. Potom prišli na rad hráči. Ich úlohou bolo vziať pohár do šatne, kde sa ním mali pokochať, a následne sa s ním museli rozlúčiť s vedomím, že pokiaľ ho chcú ešte niekedy vidieť, musia ho opäť vyhrať. Ted Lindsay však na prekvapenie všetkých zúčastnených predviedol niečo nečakané.

Lindsay usúdil, že pohár by mali vidieť aj tí, vďaka ktorým je platený. Vzal ho preto zo stredu klziska k mantinelu, kde ešte chýbalo plexisklo, a umožnil priaznivcom, aby ho videli zblízka a mohli si z neho čítať. S pohárom obkorčuľoval celú Olympiu.³⁴⁷ Takto sa zrodila jedna z najslávnejších tradícií v NHL.

Mnohí autori pripisujú Lindsayovi aj zdvihnutie pohára nad hlavu, čo je ďalšia slávna tradícia, bez ktorej si dnešnú NHL nemožno predstaviť. Sám Lindsay však vyhlásil, že tradíciu dvíhania pohára nad hlavu nezačal on, ale kapitán víťazného tímu z nasledujúceho play-off 1951,³⁴⁸ teda torontský Teeder Kennedy.

Zavedenie trestov za faul lakťom a kolenom

Ted Lindsay patril medzi najtvrdších hráčov svojej doby. Traduje sa, že on sám sa postaral o zrod vylúčení za úder lakťom a úder kolenom. NHL mala tieto tresty zaviesť, keď videla, ako sa Lindsay na ľade správal.³⁴⁹ Dokázal byť produktívnym ľahúňom, no popri tom svojim súperom absolútne nič nedaroval. Šéfovia ligy, rozhodcovia, protihráči, ale i fanúšikovia iných mužstiev ho doslova nenávideli, pretože v zápale boja nepoznal hranice a často zvykol hrať zlomyseľne.

Lindsay sa púšťal aj do ostrých bitiek, v ktorých nehrali prím len jeho päste, ale aj hokejka. Vo svojej kariére v základnej časti NHL nazbieral celkovo 1 808 trestných minút, čo je absolútny rekord medzi hráčmi, ktorí v NHL pôsobili v štyridsiatych a päťdesiatych rokoch minulého storočia. Ako jediný hokejista v histórii súťaže sa umiestnil v prvej desiatke najvyľučovanejších hráčov až v 14 sezónach.

³⁴⁶ Dow, Bill. Detroit Red Wings' Mickey Redmond was in huge trade 50 years ago. 2021.

³⁴⁷ Duff, Bob & Roose, Bill. Seven: A Salute to Ted Lindsay. 2008.

³⁴⁸ Monroe, Mark. Detroit Red Wings legend credited with Cup tradition. 2010.

³⁴⁹ Duff, Bob & Roose, Bill. Seven: A Salute to Ted Lindsay. 2008.

Štyri momentky so Stanleyho pohárom

Ted Lindsay bol nielen prvým hokejistom, ktorý dvihol strieborný pohár lorda Stanleyho z podstavca v strede klziska a ukázal ho fanúšikom, ale tiež prvým hokejistom, ktorý niečo také urobil až štyrikrát. Po úspechu z jari 1950 sa pri korčuľovaní s pohárom okolo klziska tešil aj v rokoch 1952, 1954 a 1955, pričom v posledných dvoch prípadoch bol kapitánom Detroitu.

Lindsay bol jedným z jedenástich hráčov, ktorí štyrikrát vyhrali Stanley Cup v drese Red Wings, čo je v tomto klube individuálne hráčske maximum. Ostatnými členmi tejto mimoriadne vzácnej spoločnosti boli Gordie Howe, Red Kelly, Marty Pavelich, Marcel Pronovost, Johnny Wilson (všetci hrali spolu s ním), Kris Draper, Tomas Holmström, Nicklas Lidström, Kirk Maltby a Darren McCarty.

"Nebojte sa. Ak nastúpia, zastrelím ich!"

Matka Gordieho Howea sa zrútila.³⁵⁰ Do torontských novín zatelefonoval neznámy muž, pravdepodobne kanadský fanúšik, ktorý uviedol, že počas tretieho zápasu série prvého kola play-off 1956 v aréne Maple Leaf Gardens zastrelí Gordieho Howea a Teda Lindsayho.³⁵¹ Hviezdy Red Wings sa však nezľakli, do zápasu nastúpili a nakoniec sa postarali o víťazný obrat s neobvyklou dohrou.³⁵²

Toronto viedlo v 50. minúte 4:2, ale ku koncu zápasu začalo strádať, keď na 4:3 znížil Howe. O päť minút vyrovnal na 4:4 Lindsay a sám Lindsay nakoniec rozhodol o obraťe a víťazstve Red Wings 5:4 po predĺžení.

Lindsay po svojom víťaznom góle v nadstavenom čase nakorčuľoval do stredu klziska, uchmatol hokejku za čepeľ, oprel si ju o rameno a začal predstierať strelbu do šokovaného obecnstva v Maple Leaf Gardens.³⁵³ Bola to bezprecedentná situácia – niečo také si nikto pred ním nedovolil.

"Myslím, že môžem povedať, že kto sa smeje naposledy, ten sa smeje najlepšie," vyhlásil po zápase.³⁵⁴

Prvý pokus o založenie hráčskych odborov

Sezóna 1956/57 bola pre Teda Lindsayho najlepšou v kariére. S 85 bodmi skončil druhý v ligovej produktivite a zároveň vytvoril nový ligový rekord v počte bodov medzi ľavými krídelníkmi. Napriek tomu musel Detroit opustiť, pretože generálny manažér Jack Adams nemal pochopenie pre jeho snahu o sformovanie hráčskych odborov.³⁵⁵ Adams ho za trest vymenil k Chicago Black Hawks (v tom období sa ich názov písal takto), teda do najhoršieho mužstva NHL.

Lindsay sa pokúšal o sformovanie hráčskych odborov spolu s hviezdny montreal-ským obrancom Dougom Harveyem po tom, ako zistili, že vlastníci klubov ich systema-

³⁵⁰ Dann, Marshall. Threats To Wings Prove 'Hoax'. 1956.

³⁵¹ Threatens to Shoot Howe, Lindsay. 1956.

³⁵² Podrobne od strany 37.

³⁵³ Ted Gets It: The Parting Shot. 1956.

³⁵⁴ Bastable, Jim. Wings Move Ahead, 3-0, on Lindsay's Overtime Counter. 1956.

³⁵⁵ Duff, Bob & Roose, Bill. Seven: A Salute to Ted Lindsay. 2008.

ticky klamú a okrádajú.³⁵⁶ Vznik hráčskej asociácie (NHLPA) bol oznámený vo februári roku 1957 s prezidentom Lindsayom na jej čele, no majitelia klubov ju rozbili, keď mnohí z nich začali hráčov očierňovať na verejnosti.³⁵⁷

Lindsayho snaha aspoň presvedčila majiteľov klubov, aby na hráčov nehľadeli ako na otrokov, a položila základy asociácie, ktorá bola oficiálne sformovaná v roku 1967.

Opanovanie hlavných sezónnych štatistík

História NHL pozná už desiatky hokejistov, ktorí v jednej sezóne zaznamenali najviac gólov, alebo najviac asistencií, alebo najviac kanadských bodov, alebo najviac trestných minút. Ted Lindsay bol ako jediný hokejista v dejinách ligy minimálne jedenkrát najlepším vo všetkých týchto ukazovateľoch.

V sezóne 1947/48 bol Lindsay najlepším strelcom ligy s 33 gólmi. V sezónach 1949/50 a 1956/57 bol najlepším nahrávačom, keď nazbieral 55 asistencií, pričom jeho počin zo sezóny 1949/50 sa stal novým ligovým rekordom. V ročníku 1949/50 ovládol aj tabuľku produktivity so 78 bodmi. No a nakoniec v sezóne 1958/59 sa stal najvyužívanejším ligovým hráčom so 184 trestnými minútami.

Lindsay vynikal aj v ročníkoch 1951/52 a 1952/53, kedy patril do prvej trojky najlepších strelcov, nahrávačov, najproduktívnejších hráčov i najtrestanejších hráčov.

Veľké čísla sa nerodia za každú cenu

Ted Lindsay bol po sezóne 1959/60 historickým lídrom NHL v počte zápasov v základnej časti (999), v počte trestných minút (1 635) a aj v počte strelených gólov medzi ľavými krídelníkmi (365). Mal krátko pred 35. narodeninami, takže sa očakávalo, že v NHL ešte bude pokračovať. V Chicagu, kde odohral posledné tri sezóny po tom, čo ho tam za trest vymenil detroitský manažér Jack Adams, sa však podľa vlastných slov³⁵⁸ necítil najlepšie, preto sa rozhodol skončiť a sústrediť sa na podnikanie.

Lindsayho od tohto zámeru neodradila ani skutočnosť, že sa mohol stať prvým hráčom v histórii NHL s tisíckou zápasov v základnej časti. Ale keďže skončil, túto poctu prenechal svojmu bývalému spoluhráčovi Gordiemu Howeovi, ktorý ako prvý odohral svoj tisíci zápas 26. novembra 1961. Lindsayovi na to stačil už len jeden jediný zápas, no napriek tomu sa rozhodol z hokeja odísť, čo bolo nevídané.

Lindsayho tisícka napokon predsa len prišla o niekoľko rokov neskôr. Stalo sa tak 15. októbra 1964, kedy sa prekvapujúco vrátil na svoju poslednú sezónu v NHL. Čo je však dôležitejšie, rozlúčil sa v drese svojich milovaných Detroit Red Wings a zostal im verný po zvyšok života.

Lindsay bol jediným hokejistom, ktorý do roku 1979 odohral minimálne tisíc zápasov v základnej časti NHL a pripísal si v nich minimálne 800 bodov a 1 800 trestných minút. Podobnou kombináciou dlhovekosti, produkcie a tvrdosti sa do roku 1979 nemohol pochváliť žiadny iný hokejista NHL.

³⁵⁶ Robinson, Chris. *Great Left Wingers: Stars of Hockey's Golden Age*. 2006.

³⁵⁷ Ross, J. Andrew. *Trust and Antitrust*. 2003.

³⁵⁸ Duff, Bob & Roose, Bill. *Seven: A Salute to Ted Lindsay*. 2008.

Podnet na zmeny poriadkov v Sieni slávy

Ted Lindsay sa počas svojej hráčskej kariéry preslávil ako významný priekopník, inovátor a iniciátor mnohých zásadných zmien, bez ktorých si dnes NHL nemožno predstaviť. Čo je však zaujímavé, progresívny zostal aj po zavesení korčúľ na klinec.

Najslávnejší príklad jeho nekončiacej iniciatívnosti pochádza z augusta 1966. Lindsay bol za svoje úspechy a výkony na klziskách poctený uvedením do Siene slávy v Toronte, odmietol sa však zúčastniť slávnostnej ceremónie, pretože v tej dobe ju navštevovali iba niekdajší hokejisti, pričom mali zakázané priviesť so sebou aj manželku a deti.³⁵⁹

Lindsay bol prvý, kto tieto vtedajšie pravidlá verejne skritizoval a zaujal k nim odmietavé stanovisko. "Verte mi, uvedenie do Siene slávy bola pre mňa veľká česť," spomínal po rokoch, "ale slávnosť bola výhradne mužskou záležitosťou, a ja som chcel, aby tam so mnou bola aj moja žena Joanne. Moja žena a moje deti toho počas mojej kariéry veľmi veľa obetovali. Cítil som, že je dôležité, aby túto poctu so mnou zdieľala aj moja rodina. Keď nemohli ísť oni, nešiel som ani ja."³⁶⁰

Lindsayho stanovisko sa stretlo s odozvou. Sieň slávy hneď nasledujúci rok upravila pravidlá a dovolila novým členom, aby si na slávnosť mohli zobrať aj svojich blízkych. No a veľký Ted Lindsay si dal záležať na tom, aby do konca svojho života nevynechal ani jednu ceremóniu pre ďalších nových členov.

³⁵⁹ Lindsay Slaps Hall of Fame. 1966.

³⁶⁰ Sodergren, Andrew. Lindsay remembers hockey's good ol' days. 2007.

Gordie Howe a jeho nezvyčajný strach o miesto

"Nikdy nedovoľ, aby sa k tebe správali špinavo. Pokiaľ im to raz dovolíš, tak s tým neprestanú." To bola veta, ktorú mladučký Gordie Howe často počúval od svojho otca Aba. Robotník Ab sa musel poriadne oháňať, aby zo štyroch dolárov na deň uživil deväť detí, a popri tom udržal pracovnú pozíciu, na ktorú mali záľusk ďalší stavebníci. Ab neraz rozprával o tom, ako sa staval k ľuďom, ktorí ho chceli pripraviť o jeho miesto. Jedného z nich zrazil na zem a vyhrážal sa mu, že pokiaľ to na neho ešte raz skúsi, vypravadí ho do nemocnice.³⁶¹

Gordie Howe, hanblivý to chlapec, ktorý bol miernym dyslektikom, desil sa samoty a dvakrát opakoval tretiu triedu základnej školy, si vzal otcove rady k srdcu. Gordie ale nebol len tvrdý a húževnatý, ale aj jemný a náruživý. Tieto vlastnosti zdedil po milovanej matke Katherine. Keď dospieval, po nociach si prezeral módné časopisy a matke sľuboval, že až raz bude slávnym hokejistom, všetky tie krásne veci jej kúpi.^{362 363}

Z Gordieho Howea sa ten slávny hokejista skutočne stal. Drsné rady, ktoré mu dával otec, využíval hlavne v počiatočoch svojej kariéry, kedy sa oháňal lakťami a päšťami. Za lásku svojej matky sa odvdáčil pôvabnými modelmi šiat, aké by si pani Katherine inak nemohla dovoliť.

Gordie Howe obstál vďaka génom, tvrdej práci a výchove svojich rodičov. Nestal sa z neho ustráchaný zbabelec, ktorý by si nechal skákať po hlave, no ani zákerný človek, ktorý by urobil čokoľvek, aby uspel. Už počas svojej aktívnej kariéry sa stal najväčšou osobnosťou, akú kedy severoamerický ľadový hokej poznal, napriek tomu nikdy nenaobudol pocit, že by mal mať automaticky výsostnejšiu pozíciu ako niekto druhý, alebo že by mal prestať drieť.

Vlastnosťou, ktorá Howea uchránila od roztopašných manierov mnohých hviezd, bol prostý strach. Gordie Howe – nech bol akokoľvek slávny a uznávaný – sa totiž neustále obával o svoje miesto v zostave.

Howe, spočiatku veľký introvert, sa k tejto skutočnosti nikdy otvorene nepriznal. Jeho obavy vyšli na povrch až v januári roku 1980 na stránkach časopisu Sports Illustrated. Mužom, ktorý sa o Gordieho málo známej vlastnosti rozhovoril pred novinárom E. M. Swiftom, bol jeho bývalý spoluhráč z Detroitu, Ted Lindsay.

"Vždy sa obával, že sa mu nepodarí dostať do prvého tímu," začal Lindsay. "V každom tréningovom kempе bol na nás poriadne tvrdý. Žil pre to, aby mohol hrať hokej, takže nám dával pocítiť, že nik z nás mu nevezme jeho prácu. Skutočne cítil, že si musí robiť starosti o svoju pozíciu."³⁶⁴

Lindsay bol Howeov spoluhráč po dobu 12 sezón. Za ten čas sa v kádri Detroit Red Wings objavilo viacero hokejistov, ktorí dokázali byť ofenzívnymi ťahúňmi (napríklad Sid Abel, Alex Delvecchio či Norm Ullman). Nikto z nich však nebol taký dobrý, aby ho Gordie neprekonal a nedokázal, že on je ešte lepší.

³⁶¹ Swift, Ed M. On And On And On And... 1980.

³⁶² Swift, Ed M. On And On And On And... 1980.

³⁶³ Howe, Gordie & Condron, Frank. Gordie Howe: My Hockey Memories. 1999.

³⁶⁴ Swift, Ed M. On And On And On And... 1980.

"Páni, dúfam, že sa mi podarí prebojovať do prvého tímu. Tamten chlapík nedostane moju prácu. Ak ju chce dostať, tak len cez moju mŕtvolu," zvykol hovoriť Howe podľa tvrdení Lindsayho.³⁶⁵

Pod strach Gordieho Howea o vlastnú pozíciu sa podpísala výchova jeho otca, ktorý mu zvykol pripomínať, že môže natrafiť na zlomyseľných ľudí. Gordie mal obavy z toho, že do tímu príde niekto, kto prevezme jeho miesto (pretože v športe a neraz aj v samotnom živote to tak, skrátka, chodí). Nikdy sa však nestalo, že by Howe vnímal spoluhráčov ako nepriateľov, čo neraz potvrdil aj on sám.³⁶⁶ Tento jeho strach sa totiž prejavoval vlastnosťami, ktoré často môžeme spozorovať a obdivovať u absolútne najlepších športovcov: prejavoval sa pokorou, nekonečne tvrdou prácou a nesmiernou súťaživosťou, ktorou chcel všetkým ukázať, že práve on je ten najlepší. Báľ sa, že nebude dostatočne pripravený, že nebude dosť dobrý. Práve preto mu záležalo na tom, aby bol pripravený a dobrý vždy. Nečudo, že ako jediný si zahral v NHL až v piatich dekádoch.

Gordie Howe sa obával o svoje miesto aj v dobe, keď už bol historickým lídrom niekoľkých okázalých štatistík, držiteľom ligových rekordov a pre mnohých najlepším hokejistom, aký sa kedy narodil. Neskôr, keď s hokejom skončil a získal veľavravnú prezývku Mr. Hockey, bol ešte pokornejší ako predtým.

Hokejovej legendy, ktorá by sa správala rovnako, niet.

³⁶⁵ Swift, Ed M. On And On And On And... 1980.

³⁶⁶ Howe, Gordie & Condron, Frank. Gordie Howe: My Hockey Memories. 1999.

Jedinečný príbeh "porazeného víťaza" Roger Croziera

V roku 1967 uzrela svetlo sveta kniha *The Men in the Nets* (Muži v bránkach). Jej autor Jim Hunt v nej popisoval a sponedoval najlepších brankárov, ktorí v tej dobe riskovali životom v NHL. Jedným z nich bol Roger Crozier, menší a na tú dobu neobvykle akrobatický gólman, chytajúci za Detroit Red Wings. Crozier v jednej pasáži zo seba vypustil niekoľko viet, ktoré ho v plnej miere charakterizovali.³⁶⁷

"Na hokeji mám rád všetko," začal dvadsaťpäťročný Crozier. "Mám rád cestovanie, priateľov, rozhovory. Na hokeji mám rád všetko okrem zápasov. To sú čisté muky."³⁶⁸

Čo sú to "čisté muky"

Zápasy v NHL boli pre Croziera i pre mnohých iných brankárov vtedajšej doby utrpením. Gólmani chytávali v slabom výstroji a bez masiek, ich telá boli plné jaziev, hrali aj napriek zraneniam a na ľad nastupovali s vedomím, že pokiaľ na strelu súpera nebudú pripravení, môže ich celkom dokaličiť. Navyše nemávali nič isté a aj tí najlepší z nich sa neraz obávali o miesto v zostave.

Crozier to nemal ľahké ešte vinou mnohých ďalších okolností. Pochádzal zo širokej rodiny s trinástimi súrodencami³⁶⁹ a musel sa poriadne oháňať, aby sa uživil. Život mu strpčovala pankreatitída, nebezpečná zápalová choroba, ktorá sa u neho začala prejavovať v juniorských rokoch³⁷⁰ a za pôsobenia v NHL ho viac ako v 30 prípadoch doviedla k hospitalizácii, pričom v jednom prípade takmer zomrel.³⁷¹

Namiesto tradičného štýlu chytania v stoji preferoval chytanie motýlikom,³⁷² čo bolo v tej dobe ojedinelé. Zo začiatku ho mnohí odpisovali nielen pre menšiu postavu, ale aj pre netradičný akrobatický štýl,³⁷³ pri ktorom sa hádzal po ľade, zastavoval i puky smerujúce mimo bránu a jednu ruku často zvykol vešať na tyčku, aby sa s jej pomocou mohol po zákroku vrátiť do postoja.

Na začiatku jeho prvého zápasu v NHL mu tvrdá strela súpera roztrieštla lícnu kosť, napriek tomu zápas dotiahol do remízy 1:1 a až po jeho skončení odišiel do nemocnice a neskôr maródovať.³⁷⁴ V inej fáze kariéry ho dobehli depresie a stres, keď neznesol tri prehry po sebe s celkom 18 inkasovanými gólmi. Vtedy sa rozhodol náhle skončiť s hokejom³⁷⁵ a odísť späť domov do Kanady, kde pracoval ako stolár,³⁷⁶ než svoje rozhodnutie o niekoľko mesiacov neskôr prehodnotil a do NHL sa vrátil. Desil sa lietania,³⁷⁷ mimo

³⁶⁷ Hunt, Jim. *The Men in the Nets: Hockey's Tortured Heroes*. 1967.

³⁶⁸ Hunt, Jim. *The Men in the Nets: Hockey's Tortured Heroes*. 1967.

³⁶⁹ Fischler, Stan & Fischler, Shirley. *Who's Who In Hockey*. 2003.

³⁷⁰ Wings' goalie Crozier retires because of hockey's 'torture'. 1967.

³⁷¹ Pelletier, Joe. *Roger Crozier*. 2008.

³⁷² Fischler, Stan & Fischler, Shirley. *Who's Who In Hockey*. 2003.

³⁷³ Fischler, Stan. *Detroit Red Wings: Greatest Moments and Players*. 2017.

³⁷⁴ Lardner, Rex. *Wispy and worrying, but he wins*. 1964.

³⁷⁵ Wings' goalie Crozier retires because of hockey's 'torture'. 1967.

³⁷⁶ Pelletier, Joe. *Roger Crozier*. 2008.

³⁷⁷ Lardner, Rex. *Wispy and worrying, but he wins*. 1964.

Ľadu býval rozpačitý, strachoval sa o miesto v zostave³⁷⁸ a mal problémy s odolnosťou voči kritike. Stalo sa, že reportér sa ho spýtal, aké stanovisko zaujíma ku kritike na jeho osobu od jedného z ligových predstaviteľov, a on sa takmer rozplakal.³⁷⁹

Crozierovi stáli v ceste mnohé dôvody, pre ktoré zápasy NHL neobľuboval tak ako ostatné aspekty hokejového života a považoval ich za "čisté muky". Keď sa ale vzoprel a rozhodol sa bojovať, vždy našiel spôsob, ako aj cez utrpenie a nepriaznivé okolnosti uspieť a dokázať svoje kvality. Dokázal to predovšetkým počas sezóny 1965/66, kedy sa výrazne zapísal do dejín NHL.

Cesta do finále 1966

V sezóne 1965/66 pôsobil Crozier v NHL iba druhý kompletný rok, v lige však už mal vybudované slušné meno, aj napriek príležitostnej kritike. V predchádzajúcej sezóne dokázal odchytať všetkých 70 zápasov Red Wings v základnej časti, čo sa od tej doby nepodarilo žiadnemu ďalšiemu brankárovi NHL. Aj vďaka svojej výdrži sa stal držiteľom Calder Memorial Trophy pre najlepšieho ligového nováčika. Z tímu vedeného Sidom Abelom vytlačil slávneho Terryho Sawchuka a ak nechytal, bolo to len vinou pankreatitídy. Hoci kvôli nej zmeškal prvých šesť zápasov sezóny 1965/66,³⁸⁰ v ostatných 64 zápasoch udržal sedem núl, najviac v súťaži.

Crozier bol výnimočný rýchlymi reflexami a schopnosťou bleskovo vstať po páde. Mal fenomenálnu lapačku a výborný pohyb. Aj keď ho tréneri spočiatku vyzývali, aby prestal s akrobatickými kúskami, pretože s nimi neuspeje,³⁸¹ práve vďaka nim dokázal byť dominantný. Keď išiel do bránky, jeho spoluhráči si mohli byť istí tým, že sa bude hádzať po puku, pretekať oň s útočníkmi súpera, vykopávať ho nohami a poskakovať, aby naň dosiahol. Inokedy zámerne odkrýval časti bránky, aby na ne nalákal strelcov súpera, a keď sa podarilo a oni naozaj vystrelili, vrhol sa po puku a na ich prekvapenie ho bravúrne zneškodnil. Väčšina ostatných góľmanov takto nechytala. V bránke predvádzal divadlo, ktoré bolo veľkou pastvou pre oči fanúšikov,³⁸² no nielenže to bolo divadlo veľmi efektívne, ale v prvom rade efektívne.

Red Wings s akrobatom Crozierom medzi tromi tyčami, Dougom Barkleym v obrane a Gordiem Howeom, Alexom Delvecchiom a Normom Ullmanom v útoku ukončili základnú časť sezóny 1965/66 so ziskom 74 bodov, vďaka čomu si zaistili postup do play-off z posledného štvrtého miesta. V semifinále play-off ich vyzvali Chicago Black Hawks (v tej dobe sa ich názov písal takto), ktorí kedysi Crozierovi nedali šancu a v júni 1963 ho vymenili práve k Red Wings.

Black Hawks mali v zostave viacero osobností. Ich bránku okupoval Glen Hall, v tom období najlepší brankár súťaže, preťahujúci sa s Crozierom o to, kto z nich viac štylizuje chytanie motýlikom. Obrane velil Pierre Pilote, jeden z najlepších bekov NHL v šesťdesiatych rokoch. V útoku to bol mladučký Phil Esposito a obávané duo Bobby Hull – Stan Mikita. Hull bol najtvrdší strelca, najlepší strelca a najproduktívnejší hráč súťaže, Mikita bol najlepší nahrávač a druhý najproduktívnejší hráč po Hullovi.

³⁷⁸ Wings' goalie Crozier retires because of hockey's 'torture'. 1967.

³⁷⁹ Lardner, Rex. Wispy and worrying, but he wins. 1964.

³⁸⁰ Dulmage, Jack. Howe breaks records, 5-2. 1965.

³⁸¹ Fischler, Stan. Detroit Red Wings: Greatest Moments and Players. 2017.

³⁸² Fischler, Stan & Fischler, Shirley. Who's Who In Hockey. 2003.

Black Hawks vstupovali do semifinále play-off 1966 ako jasný favorit – v základnej časti si to s Red Wings rozdelili v štrnástich zápasoch a iba jeden jediný raz ich neporazili. Play-off ale zvládli lepšie Red Wings, ktorí zvíťazili 4:2 na zápasy. Hlavný podiel na vyradení Black Hawks a postupe Red Wings do finále Stanley Cupu mal práve Crozier, prezývaný Roger the Dodger. Crozier v sérii inkasoval iba 10 gólov a v druhom zápase, ktorý sa hral v hale Chicago Stadium, pochytil všetkých 32 striel a doviedol Red Wings k vysokému víťazstvu 7:0.

Prvý porazený víťaz

Vo finále play-off 1966 čakali na Red Wings graciózni šampióni základnej časti menom Montreal Canadiens. V ich bránke stál hviezdny Gump Worsley, v zadných radoch vynikali Jacques Laperriere a Jean-Claude Tremblay, v útoku zasa dominovala päťica Bobby Rousseau, Jean Béliveau, Henri Richard, Claude Provost, Gilles Tremblay. Čo meno, to pojem. Red Wings, ktorí s nimi často (a neraz vysoko) prehrávali, začali finálovú sériu víťazstvami 3:2 a 5:2 v hale Montreal Forum (a následne urobili chybu, keď na druhý deň po druhom zápase odchádzali z Forum dobre naladení a s cigarami v ústach, čoho si všimli urputne trénujúci hráči Canadiens a ešte viac ich to rozohnilo³⁸³). Canadiens vyrovnali stav série víťazstvami 4:2 a 2:1 v detroitskej Olympii.

Akrobat na korčuliach Crozier dovtedy predvádzal úchvatné výkony, dvíhal fanúšikov zo sedadiel a pútal pozornosť nielen v Olympii, ale aj na ľade súperov. Vo štvrtom finále si však poranil členok³⁸⁴ a zo zápasu musel, chtiac-nechtiac, odstúpiť.

Crozier bol späť v bránke v piatom zápase série, zranený členok ho ale obmedzoval v pohyblivosti a akrobacii,³⁸⁵ čoho Canadiens naplno využili, piaty zápas vyhrali pomerom 5:1 a v šiestom zápase z 5. mája 1966 po víťazstve 3:2 po predĺžení získali Stanley Cup. O rozhodujúci zásah sa postaral po 140 sekundách predĺženia Henri Richard, ktorý sa predral k bránke a zakončil aj napriek pádu na ľad.

Keď po skončení finále prišlo na udeľovanie Conn Smythe Trophy pre najužitočnejšieho hráča play-off, NHL po prvýkrát v histórii ocenila hráča z porazeného mužstva. Hoci z víťazného a hviezdami nabitého mužstva Canadiens mohli na túto trofej reálne pomýšľať Worsley, Béliveau, Rousseau či jeden alebo druhý Tremblay, NHL ju venovala Crozierovi, ktorý uzavrel play-off 1966 so šiestimi víťazstvami, piatimi prehrami, jednou vychytanou nulou, priemerom inkasovaných gólov na zápas 2,34 a úspešnosťou zákrokov 91,4 % (nenechajte sa pomýliť – v tejto ére to bolo vynikajúce číslo). Čo bolo ešte dôležitejšie, Crozier v takmer každom stretnutí zažiaril a keď už sa zdalo, že lepšie chytáť ani nemôže, v nasledujúcom zápase predviedol ešte udivujúcejší výkon.

Crozier sa nielenže stal historicky prvým porazeným finalistom, ktorý vyhral Conn Smythe Trophy, ale aj prvým brankárom s touto trofejou. S odstupom času zostáva jedným z piatich hokejistov, ktorí vo finále Stanley Cupu neuspeli, no napriek tomu boli vyhlásení za najužitočnejších hráčov vyradovacích bojov. Tými zostávajúcimi sú Glenn Hall (St. Louis Blues, 1968), Reggie Leach (Philadelphia Flyers, 1976), Ron Hextall (Philadelphia Flyers, 1987) a Jean-Sébastien Giguère (Anaheim Mighty Ducks, 2003).

³⁸³ Stubbs, Dave. Lafleur, Cournoyer share Mr. Hockey stories. 2016.

³⁸⁴ Diamond, Dan; Duplacey, James & Zweig, Eric. The ultimate price: The Stanley Cup. 2003.

³⁸⁵ Diamond, Dan; Duplacey, James & Zweig, Eric. The ultimate price: The Stanley Cup. 2003.

Crozier je okrem toho jedným z piatich hráčov, ktorí vyhrali trofej Conna Smytha vo farbách Red Wings. Ostatnými "Červenými krídlami" s touto trofejou sú Mike Vernon (1997), Steve Yzerman (1998), Nicklas Lidström (2002) a Henrik Zetterberg (2008).

Roger Crozier nosil dres Detroit Red Wings do roku 1970 a hoci zápasy NHL "nemal rád" a vnímal ich ako "čisté muky", napokon do nich vydržal nastupovať do roku 1977 a s neskoršími zastávkami u Buffalo Sabres a Washington Capitals ich odchytil celkom 518 v základnej časti a ďalších 32 v play-off. Zomrel v roku 1996 vo veku 53 rokov po dlhom boji s rakovinou.³⁸⁶ NHL na jeho počesť v rokoch 2000 až 2007 udeľovala ocenenie Roger Crozier Saving Grace Award, určené pre brankára, ktorý dosiahol najvyššiu percentuálnu úspešnosť zákrokov v sezóne.

³⁸⁶ Roger Crozier, 53, a Hockey Goaltender. 1996.

Mickey Redmond prvým 50-gólovým strelcom

Sedemdesiate roky minulého storočia boli pre Detroit Red Wings najhorším obdobím v ich dejinách. V neslávne známej "mŕtvej ére" mali v zostave len niekoľko kvalitných, rozdielových hráčov, a najlepším z nich bol strelec Mickey Redmond.

V sezóne 1971/72, svojej prvej kompletnej v detroitskom drese, nastrielať Redmond 42 gólov. V sezóne 1972/73 následne dosiahol na bájnú métu 50 gólov. Podarilo sa mu to 27. marca 1973 pri víťazstve 8:1 na ľade Toronto Maple Leafs.

Redmond dal svoj 50. gól v sezóne 1972/73 v 47. minúte zápasu, kedy tečoval strelu beka Garyho Bergmana a zvýšil na 6:1. O ďalších 18 sekúnd dal ďalší gól, svoj 51. v sezóne, vďaka čomu sa v tabuľke najlepších strelcov ligy vyrovnal Philovi Espositovi.

"Priznám sa, že som ani poriadne nevidel puk," okomentoval svoj 50. gól Redmond. "Videl som len, ako sa brankár otáča za seba, a tak som vedel, že sa mi to zrejme podarilo."³⁸⁷ Obzvlášť ho tešilo, že tento zápas osobne navštívili jeho rodičia, ktorí ho podľa jeho slov "nikdy poriadne nevideli hrať v NHL naživo", takže bol šťastný, že ho mohli sledovať práve v deň, kedy sa významne zapísal do hokejovej histórie.³⁸⁸

Pod výhru 8:1 sa výrazne podpísali aj Bill Collins (2+1) či Marcel Dionne (1+3), Redmondov dvorný nahrávač. V bránke Red Wings stál Roy Edwards a chytil 32 striel.

Redmond sa stal prvým hráčom v dejinách Red Wings s minimálne 50 gólmi v základnej časti jednej sezóny. Prekonal dovtedy rekordných 49 gólov v podaní Gordieho Howea (1952/53) a Franka Mahovlicha (1968/69). Stal sa siedmym hráčom NHL s 50 a viac gólmi v jednej sezóne. Pred ním to dokázali iba Maurice "Rocket" Richard, Bernie "Boom-Boom" Geoffrion, Phil Esposito, Bobby Hull, Johnny Bucyk a Vic Hadfield.

Redmond strelil do konca základnej časti sezóny 1972/73 ešte jeden gól a s 52 gólmi bol druhým najlepším strelcom súťaže po Espositovi (55). Na 50-gólovú hranicu dosiahol aj v nasledujúcej sezóne 1973/74. Ktovie, čo všetko by ešte dokázal, ak by ho následne nepribrzdili vážne problémy s chrbtom a predčasne neukončili jeho kariéru.

Pokoriť v jednom ročníku NHL hranicu 50 gólov sa dodnes podarilo 91 hokejistom. V Detrote to po Redmondovi dosiaľ dokázali piati muži: Danny Grant (1974/75), John Ogrodnick (1984/85), Steve Yzerman (1987/88, 1988/89, 1989/90, 1990/91 a 1992/93; dvakrát prekonal 60-gólovú métu), Sergej Fiodorov a Ray Sheppard (obaja 1993/94).

Málo známou zaujímavosťou je príbeh Gordieho Howea, ktorého sezónnym maximum bolo predtým spomínaných 49 gólov z ročníka 1952/53. Howe je s 801 gólmi druhým najlepším strelcom všetkých čias a jediným hokejistom z prvej dvadsiatky najlepších kanonierov histórie bez čísla i len jedného 50-gólového ročníka. Existuje však tvrdenie, podľa ktorého svoj 50. gól v sezóne predsa len dal. Pochádza od Sida Abela, jeho niekdajšieho spoluhráča zo slávnej Production Line. Abel v januári 1980 prezradil pre časopis Sports Illustrated,³⁸⁹ že Howe strelil svoj gól číslo 50 v marci 1953 v Bostone, keď tečoval strelu Reda Kellyho. Gól bol pripísaný Kellymu, na čo však Howe podľa Abela nenamietal, keďže na dosiahnutie bánej hranice mal ešte niekoľko zápasov. Ak by to bolo tak, práve Howe mohol byť prvým 50-gólovým strelcom Red Wings pred Redmondom.

³⁸⁷ Mickey passes 50; Wings still trail. 1973.

³⁸⁸ Roose, Bill. Redmond's 50-goal effort was Wings' first. 2009.

³⁸⁹ Swift, Ed M. On And On And On And... 1980.

Big Ned: od premiéry v NHL po pripravovaný film

Piatok 18. novembra 1977, štadión Omni Coliseum, Atlanta.

Na rozkorčuľovaní pred zápasom NHL medzi Atlanta Flames a Detroit Red Wings sa objavuje nový muž. Nastupuje v drese Red Wings. Má husté vlasy, bujnú bradu, zapálené oči. Je dobre stavaný, mohutný. Na chrbte má číslo 20.

Ktože to je?!

Ďalší z veľkých a silných Severoameričanov, hrajúcich brutálny hokej často na hranici pravidiel?

Kdeže!

Je to Václav Nedomanský.

Prvý hokejista, ktorý ušiel z komunistického Československa počas Studenej vojny. Riskoval svoj život, aby odišiel za lepším – aby odišiel za slobodou. V pokročilom veku sa chcel presadiť v Severnej Amerike, kde sa hral celkom iný hokej ako u neho doma či na medzinárodnej scéne.

Niektorí ho poznali zo Svetovej hokejovej asociácie (WHA), vtedajšej konkurentky NHL. Ďalší z jeho predchádzajúcich vystúpení v reprezentácii, keď pri jednom zápase vo Winnipegu nasúkal tri góly a ten štvrtý mu neuznali len preto, že svojou delovkou pretrhol sieť a nikto si to nevšimol.³⁹⁰ V Detroite si ho možno pamätali z veľkej reklamy na žiletky povedľa diaľnice.

Niektorí o ňom počuli po prvýkrát. Ale už čoskoro zistili, s kým majú tú česť.

Prichádza hviezda

Nedomanský ušiel z Československa v júli 1974 vo veku tridsať rokov. Spolu s manželkou Věrou a synom Václavom odletel zo Švajčiarska do Kanady³⁹¹ a začal hrať za Toronto Toros vo WHA. "Česká hokejová hviezda emigruje do Kanady," písal vtedy slovenský rodák George Gross na titulnej strane športovej rubriky novín Toronto Sun.³⁹²

Nedomanský opúšťal vlasť ako najlepší strelec v histórii československej reprezentácie. Bol dlhoročnou ústrednou postavou bratislavského Slovana (mnohí starší Bratislavčania si dodnes myslia, že je Slovákom, a aj sám Nedomanský – syn slovenských rodičov – neraz vyhlásil, že sa cíti byť viac Slovákom ako Čechom). Bol majstrom sveta a olympijským medailistom. Po úteku ho však vyhlásili za zradcu a vymazali z histórie reprezentácie, akoby v nej nikdy nehral.

V prvej sezóne v Kanade nasúkal za Toros 41 gólov, v tej druhej dokonca 56. Klub sa následne presťahoval do Birminghamu a zmenil si názov na Bulls. Nedomanský s ním zostal ešte jednu kompletnú sezónu a krátko na začiatku tej štvrtej prešiel do NHL.

Do NHL ho zlanáril Ted Lindsay, bývalý ikonický hokejista Red Wings, v tom čase ich nový manažér. Do Detroitu ho pretiahol 15. novembra 1977. O tri dni, onoho 18. novembra 1977, s ním dokončil náležitosti zmluvy a o niekoľko hodín ho poslal do akcie

³⁹⁰ Knap, Karel. Češi a Slováci v dejinách NHL. 2005.

³⁹¹ Pinchevsky, Tal. Vaclav Nedomansky paved the way for hockey defectors who followed. 2016.

³⁹² Gross, George. Czech Hockey Star Defects to Canada. 1974.

ako historicky prvého československého hokejistu v drese Red Wings. Vo veku 33 rokov. A ako prvého hráča, ktorý počas sezóny prestúpil z WHA do NHL.

Nedomanský zažil proti Flames debut ako hrom. V jedinom zápase NHL tej noci zažiaril tromi gólovými prihrávkami. Všetky asistencie boli primárne; pripravil nimi góly Andrého St. Laurenta, Reeda Larsona a Grega Jolyho. Prvé dve gólové prihrávky rozdal v presilovej hre.

Red Wings prehrali s Flames 3:5. V tom období sa utápali vo svojej neslávne známej mŕtvej ére a dostávali viac na frak ako víťazili. Nedomanský sa však uviedol výborne a už onedlho mu aj v Detroite nik nepovedal inak ako Big Ned (Veľký Ned).

Stovka v pokročilom veku

V sezóne 1977/78, svojej prvej v NHL, pozbieral Nedomanský 28 bodov v 63 zápasoch základnej časti a ďalších osem bodov pridal v siedmich zápasoch play-off. Nastúpil aj do ojedinelého zápasu proti Tesla Pardubice³⁹³ a rovno skóroval a pridal asistenciu.

V ďalšej sezóne 1978/79 to už rozbalil naplno, keď strelil 38 gólov a pozbieral 73 bodov. Ako prvý Európan v dejinách súťaže sa stal najlepším strelcom i najproduktívnejším hráčom svojho mužstva a aspoň v jednej z týchto kategórií skončil medzi najlepšimi v celej NHL (bol jedenásty v súťaži v počte gólov, čo bol najlepší výkon Európana v dovtedajšej histórii súťaže).³⁹⁴ Stal sa premiérovým európskym strelcom hetriku v dejinách Red Wings³⁹⁵ a tiež prvým Čechoslovákom, ktorý sa v drese Detroitu pobil.³⁹⁶ Koncom februára 1979 strelil hetrik vo dvoch zápasoch za sebou, čo okrem neho dokázal v drese Red Wings už len Brendan Shanahan o bezmála 18 rokov neskôr.³⁹⁷

Svišťal okolo mantinelov, kľučkoval pred bezmocnými brankármi. Zdokonaľoval sa v bránení, ktoré nikdy nebolo jeho silnou stránkou. Nemusel vzdorovať zastrašovaniu súperov – na tú dobu mal slušné fyzické parametre a aj vďaka nim sa dokázal v Amerike presadiť. Vynikal robustnou postavou, vydobyl si rešpekt. Už nebol taký rýchly ako za mlada, ale stále mal výbornú techniku a strelu.³⁹⁸ Bol skrátka overenou hviezdou.

V podobnom tempe pokračoval v sezóne 1979/80, svojej tretej v drese Red Wings. V nej pozbieral 74 bodov za 35 gólov a 39 asistencií. Bol druhým najlepším strelcom i druhým najproduktívnejším hráčom Detroitu. Stal sa dokonca jedným z deviatich ligo-vých pravých krídelníkov, ktorí získali aspoň jeden hlas v hlasovaní do All-Star tímu sezóny. Koncom roka 1979 zažil otvorenie Joe Louis Areny a ako jeden z prvých hokejistov v nej skóroval pri prvom víťazstve Red Wings.

V Detroite odohral ešte dve sezóny so ziskom 32 a 40 bodov. Sezónu 1982/83, svoju šiestu a poslednú v NHL, rozdelil medzi St. Louis Blues a New York Rangers.

Na konci hráčskej kariéry sa preslávil aj prekvapujúcim súdnym sporom o porušení podmienok v zmluve zo strany jeho niekdajšieho agenta Alana Eaglesona, ktorý – ako sa ukázalo neskôr – cielene klamal a okrádal mnohých hráčov.³⁹⁹

³⁹³ Podrobne od strany 72.

³⁹⁴ Užák, Martin. 8. apríl v histórii Detroit Red Wings. 2021.

³⁹⁵ Užák, Martin. Češi a Slováci s hetrikom v drese Detroit Red Wings. 2019.

³⁹⁶ Užák, Martin. Češi a Slováci v pástných súbojoch. 2012.

³⁹⁷ Užák, Martin. O dvoch vzácných hetrikoch Václava Nedomanského. 2019.

³⁹⁸ Knap, Karel. Češi a Slováci v dejinách NHL. 2005.

³⁹⁹ Pinchevsky, Tal. Vaclav Nedomansky paved the way for hockey defectors who followed. 2016.

Za Red Wings odohral 364 zápasov základnej časti, nastrieľal 108 gólov a pozbieral 247 kanadských bodov. Iba jedenásť Európanov nastrieľalo v drese Detroitu viac gólov ako on. Nastrieľať 100 a viac gólov v drese Red Wings vo veku 33 a viac rokov dokázali z európskych hokejistov iba on, Nicklas Lidström a Tomas Holmström.

V základnej časti NHL odohral dovedna 421 zápasov so ziskom 122 gólov a 278 bodov. To všetko v období, kedy mu na vlasoch vyskakovali prvé šediny. V mužstvách, čo v tej dobe za veľa nestáli. A na klziskách, na ktorých to Európania nemali ľahké.

Pripravuje sa dokument

Po ukončení kariéry v NHL odišiel Václav Nedomanský do Nemecka a Rakúska, kde chvíľu trénoval. Počas anabázy v Nemecku vystúpil vo vysielaní televíznej spoločnosti ZDF a pri tej príležitosti vyhlásil, že je občanom Kanady a že s tým, čo sa deje v komunistickom Československu, nechce mať nič spoločné.⁴⁰⁰

Po páde komunizmu sa konečne mohol ukázať doma. Neskôr robil skauta pre Los Angeles Kings, Nashville Predators či Vegas Golden Knights. Ako skaut patrilo k strojom nečakaného druhého miesta tímu Európy na Svetovom pohári 2016. Žije v Amerike, do Čiech a na Slovensko sa vracia len ojedinele. V rodnom Hodoníne je po ňom pomenovaný hokejový štadión.

Keď v roku 1997 Medzinárodná hokejová federácia (IIHF) otvárala svoju Sieň slávy, bol jednou z prvej tridsiatky uvedených osobností. Onedlho sa stal členom Siene slávy slovenského hokeja (2002) a neskôr Siene slávy českého hokeja (2008).

Slovensko si ho uctilo aj vydaním poštovej známky a príležitostnej poštovej pečiatky. Znáмка bola vydaná v septembri 2017, Big Ned sa na nej objavil spolu s legendárnym futbalistom Andrejom Kvašňákom a legendárnym boxerom Júliusom Tormom.⁴⁰¹

V pondelok 18. novembra 2019, teda presne 42 rokov od svojho debutu v drese Red Wings, bol uvedený aj do Siene slávy v Toronte. Stal sa 80. niekdajším "Červeným krídlom" v tejto vzácnej spoločnosti. Z Čechov a Slovákov, ktorí si zahrli za Red Wings, sa tejto pocty dočkali už len Dominik Hašek a Marián Hossa.

V Amerike pre neho chystajú aj ďalšiu poctu: jeho syn Václav (Vashi) v posledných rokoch zbiera materiál pre dokumentárny film, ktorý sa ohliadne za jeho útek a úspešnou kariérou. Podľa pôvodných plánov mal byť tento dokument dokončený v roku 2017, ale jeho príprava pokračuje aj po 30. decembri 2021.

V Amerike poznajú Václava Nedomanského najmä ako prvého hokejistu, ktorý sa zovrel spod pazúrov komunistov a dotiahol to do NHL.⁴⁰² Až po ňom utekali za slobodu bratia Šťastný, Miroslav Fryčer, Petr Klíma a ďalší.

Chcel dokázať, že je schopný hrať aj tvrdý severoamerický hokej. Dokázal to vo veľkom štýle: po úteku z krutej krajiny, v pokročilom veku a tak, ako málokto ďalší Európan (minimálne v histórii Detroit Red Wings).

Jeho úchvatný príbeh však nebol rozpovedaný úplne celý. Práve dokument Big Ned to má napraviť.

⁴⁰⁰ Sport aus dem Archiv – Vaclav Nedomansky. 1987.

⁴⁰¹ Slávnostná inaugurácia poštovej známky Šport: A. Kvašňák, V. Nedomanský, J. Torma. 2017.

⁴⁰² Pinchevsky, Tal. Vaclav Nedomansky paved the way for hockey defectors who followed. 2016.

Ako Red Wings nastúpili proti Tesle Pardubice

Pondelok 2. januára 1978, štadión Detroit Olympia, Detroit. Domáci Detroit Red Wings si dali krátku pauzu od rozbehnutej sezóny NHL a po prvýkrát v histórii nastúpili proti európskemu klubu. V Olympii na nich čakalo mužstvo Tesla Pardubice – popredný to český klub, ktorý sa koncom roka 1977 vydal na turné po USA.

Neurobiť hanbu

Pre Pardubice išlo o jedinečnú skúsenosť. Na turné v Spojených štátoch sa po prvýkrát stretli s klubmi NHL. Spolu s nimi odcestovali za more aj hokejisti Poldi Kladno. Do tej doby jazdievali do zámoria hlavne sovietske kluby. Pozvať dve české mužstvá bolo dovtedy nevídané.

Bolo pre nich veľkou poctou už len nastúpiť do týchto zápasov. Koniec koncov, ešte pred odchodom do Ameriky si predsavzali, že ich prvoradým cieľom bude neurobiť si hanbu.⁴⁰³ Niektorí hráči Tesly síce mali skúsenosti z Kanadského pohára, avšak pre klub ako taký išlo o unikátnu udalosť. Bez prípravy sa museli vyrovnáť s užším klziskom a iným štýlom hokeja – tvrdým hokejom s dohrávanými súbojmi. Mnohí z nich dovtedy videli užšie severoamerické klzisko iba na fotografii a proti tvrdým Kanadčanom nehrali. Informácie o NHL boli v tej dobe v Československu zakázané.

Pardubickí boli na turné patrične posilnení. Nemali so sebou všetkých svojich hráčov, niektoré články zostavy nechali doma a nahradili ich zvučnými posilami z iných klubov. V USA ich preto sprevádzali napríklad aj brankár Jiří Králík (Dukla Jihlava), obranca Jiří Bubla (CHZ Litvínov) a útočníci Josef Augusta (Dukla Jihlava), Libor Havlíček (Zetor Brno) či Ivan Hlinka (CHZ Litvínov).^{404 405} Pardubickými hviezdami boli gólman Jiří Crha či útočníci Vladimír Martinec a Bohuslav Šťastný.

Pre hráčov boli zápasy v Amerike veľkou výzvou a jedinečnou skúsenosťou, ale doma to bolo inak. Nikto sa nesmel dozvedieť, že na západe sa majú lepšie ako v tuhom komunizme. Novinári nesmeli písať o tom, že za Detroit hráva Václav Nedomanský.⁴⁰⁶ Keď v roku 1974 riskoval život a emigroval, pre komunistický režim prestal existovať.⁴⁰⁷ Niektorí hokejisti Tesly sa spočiatku tešili, že na svojho kamaráta opäť narazia, ale ochorel a nikde sa nestretli – aspoň taká bola a dodnes je verzia niektorých pardubických hráčov.⁴⁰⁸ Nedomanský nakoniec nielenže do tohto stretnutia nastúpil, ale zdravý ako ryba o niekoľko dní pokračoval v NHL.

Pardubickí prišli do Detroitu dobre naladení. Na úvod turné síce prehrali s obávanými Philadelphia Flyers vysoko 1:6, ale následne zdolali klub Minnesota North Stars 4:2. Ako po rokoch spomínal pre klubový web Martinec,⁴⁰⁹ z tohto víťazstva mali obrovskú radosť – porazili predsa klub NHL.

⁴⁰³ Hrabal, Jan. Tesla Pardubice hrála proti klubům NHL. Už je to přes třicet let! 2008.

⁴⁰⁴ Ryšavý, Pavel. Drsňák z Detroitu se oháněl pistolí. Byla z Brna. 2013.

⁴⁰⁵ Hrabal, Jan. Tesla Pardubice hrála proti klubům NHL. Už je to přes třicet let! 2008.

⁴⁰⁶ Ryšavý, Pavel. Drsňák z Detroitu se oháněl pistolí. Byla z Brna. 2013.

⁴⁰⁷ Pinchevsky, Tal. Vaclav Nedomansky paved the way for hockey defectors who followed. 2016.

⁴⁰⁸ Ryšavý, Pavel. Drsňák z Detroitu se oháněl pistolí. Byla z Brna. 2013.

⁴⁰⁹ Hrabal, Jan. Tesla Pardubice hrála proti klubům NHL. Už je to přes třicet let! 2008.

V Detroitě dostali hráči Tesly výstrahu, aby po večerach v žiadnom prípade nechodili sami do ulíc, pretože v nich zúrila veľká kriminalita. Do autobusu im dokonca nasadili ochranku. Keď ostrí chlapci vytiahli pištole a začali ich pardubickým ukazovať, prekvapení zistili, že ich vyrobila Zbrojovka Brno. Čo na tom, že komunistický režim doma šíril bájky o tom, ako chce zlý americký občan pošliapať komunistické ideály a že všetko západné je zlé. Dolár komunistom nesmrdel.⁴¹⁰

Rozdielne očakávania

To Detroit Red Wings mali svoje vlastné starosti. Na začiatku roka 1978 sa ďalej utápali vo svojej neslávne známej mŕtvej ére. V NHL patrili medzi horšie mužstvá, často dostávali na frač, pred zápasom s Teslou prehrali doma s Boston Bruins vysoko 0:7. A mnohým z nich sa do zápasu s Pardubicami dvakrát nechcelo.

V predvečer duelu proti Tesle vyšiel v denníku Detroit Free Press krátky článok s titulkom "Česi vs Krídla: kontrast v štýle a spôsobe života".⁴¹¹ Odhalil napríklad, aké rozdielne očakávania mali Red Wings od zápasu s tímom z komunistického sveta (z tohto článku pochádzajú všetky nižšie uvedené vyhlásenia aktérov).

Niektorí hráči Red Wings sa na zápas tešili. Napríklad zadák Terry Harper uviedol, že nacionalizmus je pre neho nezmysel, že v neho neverí. Chcel si vyskúšať, ako sa hrá proti šikovným Európanom, chcel sa od nich niečo naučiť. Nešlo mu o to, aby obhájil národnú hrdosť a dokázal komunistom, že je lepší. Tešil sa, že si zahrá proti hokejistom, o ktorých už počul, ale nikdy predtým ich nevidel.

Niektorí ďalší hráči Red Wings vzhládali k zápasu proti českému klubu so všetkou vážnosťou a vyhlasovali, že mužstvo z Pardubic musia poraziť. "Chceme dokázať, že sme najlepší, že kanadský a severoamerický štýl hokeja je najlepší," vyhlásil gólman Jim Rutherford. "Chceme dokázať, že sme lepší," prikyvoval útočník Dennis Hull, brat slávneho Bobbyho Hulla.

Najďalej zašiel útočník Bill Lohead, ktorý sa nechal počuť, že ľudia z programu Hockey Night in Canada sú "idioti", keď vyhlasujú, že Sovieti a Čechoslováci sú najlepší hokejisti na svete. "V žiadnom prípade. Pokiaľ nebudeme faulovať, nebudeme mať s nimi žiadne problémy," vyhlásil Lohead.

A potom sa našli aj takí, ktorým sa do zápasu s Teslou nechcelo vôbec. Jedným za všetkých bol Ted Lindsay, ustarostený manažér Red Wings. "Do pekla, prajem si, aby sme tento zápas vôbec nehrali," vyhlásil deň pred duelom. "Ak sa títo hráči chcú dostať do NHL, fajn, dajte im šancu. Ale nevolajte sem celé kluby. Neverím v medzinárodný hokej - neverím v spôsob, akým sa robí."

Zápas mal mať osobitný význam pre Václava Nedomanského, jediného československého hokejistu na súpiske Detroitu. Komunisti najskôr žiadali, aby mu NHL zakázala nastúpiť. Liga nenamietala, ale manažment a hráči Red Wings komunistom odkázali, že buď nastúpia aj s Nedomanským, alebo nenastúpia vôbec. Koniec koncov, Big Ned bol jednou z ich najväčších hviezd. Nedomanského tento prístup spoluhráčov tešil. "Nemyslel som si, že budem môcť nastúpiť," uviedol. "A nečakal som, že sa mi dostane takejto podpory. Je to dobrý pocit, keď viete, že spoluhráči sa vás zastali."

⁴¹⁰ Ryšavý, Pavel. Drsník z Detroitu se oháněl pistolí. Byla z Brna. 2013.

⁴¹¹ Henderson, Tom. Czechs vs. Wings: Contrast In Style and Way of Life. 1978.

Red Wings s víťazstvom 5:4

Big Ned teda nastúpiť mohol a bol to práve on, kto pripravil prvý gól Red Wings. Podľa stručnej reportáže z denníka The Ottawa Journal (z tejto reportáže pochádzajú všetky nižšie uvádzané štatistiky)⁴¹² viedol Detroit už po 83 sekundách hry 1:0, keď brankára Jiřího Crhu prekonal Dennis Hull.

Tesla vyrovnala v čase 16:32 v presilovke. Skóroval Jiří Bubla po prihrávkach Ivana Hlinku a Bohuslava Štastného. Na trestnej lavici práve sedel Dennis Hextall, ostrieľaný bitkár. Bolo to už tretie vylúčenie Red Wings v úvodnej tretine, oproti jednému v tíme Tesly. Red Wings sa teda aj na vlastnej koži presvedčili, že ak chcú nad pardubickými vyhrať, nesmú sa nechať vylučovať.

V druhej tretine mierili do čierneho iba Red Wings. V čase 28:15 skóroval v presilovej hre aj sám Nedomanský po asistencii Dana Maloneyho. V čase 36:58 bolo už 3:1, keď po prihrávkach Perryho Millera a Paula Woodsa skóroval Bill Lothead.

Zatiaľ čo v prvých dvoch tretinách rozhodcovia odpískali jedenásť faulov – šesť na strane Red Wings a päť na strane Tesly, posledná časť hry bola už bez vylúčení. Gólom pribudlo. V čase 43:38 viedol Detroit už 4:1, keď skóroval Dale McCourt. Pardubice sa zakrátko dotiahli na rozdiel jedného gólu – v čase 46:35 skóroval Ivan Hlinka po prihrávkach Bohuslava Štastného a Vladimíra Martinca, a o ďalších 141 sekúnd sa presadil Martinec, hoci gól bol najskôr pripísaný obrancovi Horymírovi Sekerovi. Detroit odskočil na rozdiel dvoch gólov v čase 50:32 po ďalšom zásahu namotivovaného Locheada. Skóre uzavrel v čase 53:03 Libor Havlíček po asistenciách Hlinku a Milana Kajkla.

Red Wings prestrieľali Pardubice 32:23. Rozdiel bol najmarkantnejší v druhej tretine, ktorú Red Wings vyhrali na strely pomerom 13:5. Jiří Crha zastavil 27 striel, Jim Rutherford v bránke Detroitu kryl 19 pokusov Tesly. Podľa zápisu spomínaného denníka The Ottawa Journal zápas sledovalo 4 216 divákov.

Niektorí hráči Tesly po rokoch priznali, že zápas s Red Wings bol jeden z ich lepších zápasov na turné po Amerike, a hoci ho prehrali, obstáli. Možno im uškodil až priveľký rešpekt. Mnohí hráči Red Wings vystupovali a pôsobili namyslene, naopak pardubickí mali obavy, aby s nimi súper nezatočil.⁴¹³

Dozvyky a odozvy

V Pardubiciach sa na tento zápas s hrdosťou spomína dodnes. Podobne ako ostatné zápasy Tesly na klziskách NHL, tučným písmom je zapísaný v bohatej histórii pardubického hokeja. Koniec koncov, žiadny iný československý, český alebo slovenský klub okrem pardubického klubu doposiaľ proti Detroit Red Wings nehral.

V Detrote je to trochu inak. Detroitské médiá zápasu nevenovali priveľkú pozornosť. Na druhý deň po zápase bola správa o ňom uverejnená iba v predtým spomínanom kanadskom denníku The Ottawa Journal.⁴¹⁴ Nešlo ani tak o správu, ale len o strohý súpis gólov a vylúčení. Dokonca i newyorský Poughkeepsie Journal,⁴¹⁵ hoci len veľmi stručne, informoval o tomto stretnutí skôr ako detroitské noviny.

⁴¹² Hockey Summaries – Red Wings 5 Pardubice 4. 1978.

⁴¹³ Hrabal, Jan. Tesla Pardubice hrála proti klubům NHL. Už je to přes třicet let! 2008.

⁴¹⁴ Hockey Summaries – Red Wings 5 Pardubice 4. 1978.

⁴¹⁵ Capitals defeat Penguins. 1978.

V Detroitě sa o tomto zápase po prvýkrát bližšie písalo až dva dni po jeho skončení, v stredu 4. januára 1978. Denník Detroit Free Press však uverejnil iba výsledok zápasu a krátko ho spomenul ešte v jednom stĺpčeku, kde sa ale venoval skôr tomu, ako v Olympii hneď na druhý deň muži Dynama Moskva rozprášili mladíkov Michigan Wolverines z Michiganskej univerzity 12:0. Zápas s Teslou bol spomínaný v tom smere, že do Olympie prišla taká slabá návšteva, že pracovníci arény sa ju hanbili vyhlásiť. Podľa denníka Detroit Free Press prišli na zápas Red Wings a Pardubíc sotva dve tisícky divákov,⁴¹⁶ teda výrazne menej ako podľa záznamov z denníka The Ottawa Journal.⁴¹⁷ Tak alebo onak, bolo to ďaleko od pätnásťtisícových návštev, ktoré chodievali na Toronto Maple Leafs či Montreal Canadiens.

O zápase medzi Red Wings a Pardubicami sa v Detroitě nehovorí prakticky dodnes. Nie sú z neho fotografie, bližšie informácie chýbajú dokonca aj v bohatom klubovom archíve. V oficiálnom sprievodcovi pre novinárov,⁴¹⁸ čo je zhruba 300-stranová príručka, ktorú klub vydáva pred každou sezónou, nie je o ňom ani len zmienka.

Pardubice po tomto zápase odohrali v Amerike ešte jedno stretnutie. O dva dni nastúpili proti New York Islanders, ktorí si na nich vybili zlosť, vo veľkom faulovali, hrali bez úcty a rozprášili ich 8:3.⁴¹⁹ Po tomto zápase sa Pardubice i hráči Poldi Kladno vrátili späť do Československa.

Od 26. decembra 1977 do 4. januára 1978 odohrali Pardubice a Kladno v Amerike po štyri zápasy. Tým sa experiment s českými klubmi na klziskách NHL skončil. NHL ďalej pozývala na svoje klziská už len sovietske kluby. Skrátka a dobre, pre Severoameričanov boli atraktívnejší Sovieti.

Niekoľko sovietskych klubov postupom rokov privítali aj Red Wings. V januári roku 1979 nastúpili proti moskovským Krídlam Sovietov (vyhrali 6:5),⁴²⁰ v decembri 1989 si zahrali proti Chimiku Voskresensk (prehrali 2:4), v decembri 1990 absolvovali zápas proti slávnemu armádnemu klubu CSKA Moskva (prehrali 2:5).

Od zápasov so sovietskymi klubmi hrali Red Wings proti európskemu klubu už len jeden raz – v septembri 2009. Vtedy sa predstavili na ľade švédskeho Färjestad BK počas prípravy na štart novej sezóny 2009/10 a zvíťazili 6:2.⁴²¹

S odstupom rokov je zjavné, že zápas Red Wings a Tesly Pardubice bol oveľa zaujímavejší z pohľadu československých hokejistov, ktorí vďaka nemu zažili neopakovateľnú skúsenosť.

A hoci sa o tomto zápase v Detroitě dnes už takmer nevie, Pardubice a pardubický hokejový klub sú v tomto meste a u znalcov naďalej skloňovaným termínom, pretože postupom rokov si za Red Wings zahrali už štyria hráči, ktorí vyrastali v pardubickom hokejovom klube. Tým prvým bol fenomenálny brankár Dominik Hašek, ktorý nakoniec do Pardubíc priniesol ukázať Stanley Cup. Ďalšími boli obranca Jakub Kindl a forvardi Tomáš Nosek a Filip Zadina.

⁴¹⁶ Henderson, Tom. Touring Russians Blast U-M. 1978.

⁴¹⁷ Hockey Summaries – Red Wings 5 Pardubice 4. 1978.

⁴¹⁸ Beam, Todd; Kujawa, Kyle & DiFilippo, Alex. 2020-21 Detroit Red Wings Media Guide. 2020.

⁴¹⁹ Hrabal, Jan. Tesla Pardubice hrála proti klubům NHL. Už je to přes třicet let! 2008.

⁴²⁰ Podrobne od strany 76.

⁴²¹ Užák, Martin. Prehľad: Detroit Red Wings proti európskym klubom. 2019.

Ako Big Ned dokázal Sovietom, že je stále nažive

Takmer presne do roka a do dňa po zápase proti Tesle Pardubice⁴²² čakal na hokejistov Detroit Red Wings druhý súboj proti celku z vtedajšieho východného bloku. V rámci Super Series 1978/79 nastúpili vo štvrtok 4. januára 1979 na vlastnom ľade v legendárnej hale Olympia po prvýkrát vo svojej histórii proti sovietskemu klubu – Krídlam Sovietov Moskva.

"Nedomanský? Ešte stále?"

Krídla Sovietov boli moskovskou odborovou organizáciou. Mali prísny tréningový režim, ich hokejisti museli byť výborne fyzicky pripravení a nikde nemohli ceknúť ani pol slova. V Detroite sa ubytovali v hoteli Plaza s dvojdňovým predstihom pred samotným zápasom. Ukázali sa v baraniciach a s vážnymi výrazmi v tvári.⁴²³ Do hotela prišli rovno zo zápasu, v ktorom uhrali cennú remízu 4:4 s obávanými Broad Street Bullies, čo bola vtedajšia prezývka tímu Philadelphia Flyers. Predtým rozstrieľali 8:5 mužstvo Minnesota North Stars.

Na recepcii hotela Plaza sa akurát organizovali na exkurziu do automobilovej továrne Ford, kam ich bral legendárny Budd Lynch,⁴²⁴ v tom čase pracujúci pre Red Wings ako riaditeľ pre styk s verejnosťou. Moskovskí mali so sebou svojho vlastného komentátora, s ktorým sa chvíľu zhováral voľnočasový novinár Jacob Westerman. Westerman sa narodil v Lotyšsku, ale emigroval a usadil sa v Chicagu, kde sa rozmáhala početná ruská komunita s približne 50 tisíc obyvateľmi.⁴²⁵

Westerman dostal od sovietskeho komentátora otázku, kto je najlepším hráčom Red Wings – na koho si majú dať moskovskí hokejisti pozor.⁴²⁶ Keď Westerman vyslovil meno Václav Nedomanský, čo bol jeho obľúbený hokejista, ktorý pred rokmi emigroval do Ameriky a v komunistickom Československu bol preto vymazaný z hokejovej histórie,⁴²⁷ asi tucet zadumaných sovietskych hráčov zaraz otočilo hlavou a mnohým z nich prekvapene padla sánka. "Nedomanský? Ešte stále?" zaskočene si zamrmlal jeden z hokejistov Moskvy. "Da," odvetil Westerman. "Má 34 rokov a je najlepším strelcom tímu so 16 gólmi. Stále hrá skvele."⁴²⁸

Šokovaní Sovieti si ešte niečo zahundrali, niektorí sa poškriabali po brade a s vážnymi tvármi odišli do továrne.⁴²⁹ Mnohí z nich netušili, že Nedomanský ešte stále hrá hokej na vysokej úrovni. Ľudia v Sovietskom zväze si mysleli, že je mŕtvý.⁴³⁰ Moskovskí sa začali obávať, že ich zosmiešni tak, ako to často robieval v drese československej reprezentácie na svetových šampionátoch.

⁴²² Podrobne od strany 72.

⁴²³ Lapointe, Joe. Soviet TV to see a ghost: Non-person Nedomansky. 1979.

⁴²⁴ Príbeh Budda Lyncha od strany 217.

⁴²⁵ Lapointe, Joe. Soviet TV to see a ghost: Non-person Nedomansky. 1979.

⁴²⁶ Lapointe, Joe. Soviet TV to see a ghost: Non-person Nedomansky. 1979.

⁴²⁷ Pinchevsky, Tal. Vaclav Nedomansky paved the way for hockey defectors who followed. 2016.

⁴²⁸ Lapointe, Joe. Soviet TV to see a ghost: Non-person Nedomansky. 1979.

⁴²⁹ Lapointe, Joe. Soviet TV to see a ghost: Non-person Nedomansky. 1979.

⁴³⁰ Nedomansky shows Soviets he's still alive. 1979.

"Ukázal som im, že to stále dokážem"

Zápas bol vysielaný v kanadskej a sovietskej televízii. V Detroite mu nevenovali veľkú pozornosť, nevysielal sa ani v detroitskom rozhlase. Prišlo sa naň pozrieť 6 142 divákov, čo bola na vtedajšie pomery detroitskej Olympie smiešne nízka návšteva. Navyše, mnohí z divákov boli ukrajinskými demonštrantami proti krutému sovietskemu režimu. Keď krátko pred začiatkom stretnutia začala v Olympii znieť sovietska hymna, demonštranti vytiahli ukrajinské vlajky a na ľad nahádzali letáky s nápismi ako "koniec červenej tyranii" či "smrť komunizmu".^{431 432}

Krídla Sovietov začali lepšie a v prvej tretine zápasu dvakrát vyhrávali. Red Wings však v druhej časti hry odskočili na rozdiel dvoch gólov, vedenie si udržali až do konca zápasu a tešili sa z víťazstva 6:5.

Góly domácich strelili Dennis Polonich, Willie Huber, Nick Libett, Dan Labraaten, Errol Thompson a aj muž, ktorého sa Sovieti obávali najviac zo všetkých – Václav Nedomanský.

Big Ned, ako sa Nedomanskému hovorilo, skóroval po 46 sekundách tretej tretiny zo strely švihom z ostrého uhla.⁴³³ Zvýšil na 5:3 a v Olympii si vyslúžil obrovský aplauz.⁴³⁴ Okrem jedného gólu bol ešte jedenkrát vylúčený, vytiahol niekoľko excelentných prihrávkov a niekoľkokrát nebezpečne vypálil.⁴³⁵

"Bol som strašne rád, že som skóroval, pretože veľa ľudí v Sovietskom zväze nevie, či ešte žijem, alebo či ešte hrám hokej," uviedol po stretnutí. "Ukázal som im, že to stále dokážem, že stále dokážem hrať proti ich tímu." Ale vzápätí obrátil pozornosť na svoje mužstvo a nechcel byť jediným cieľom reportérov: "Myslím si, že tento zápas bol pre celý náš tím dobrou skúsenosťou."⁴³⁶

Okrem Nedomanského predtým nastúpil proti sovietskym hokejistom v reprezentačnom drese aj Švéd Labraaten a aj on sa stal jednou z hlavných postáv zápasu, keď okrem gólu zaknihoval aj dve gólové prihrávky. Motiváciu navyše mal a zužitkoval aj tretí muž do partie, bitkár Polonich, inak hokejista ukrajinského pôvodu a otvorený odporca sovietskeho režimu. Bol najlepším hráčom Detroitu v prvej tretine, neúnavne forčekoval, korčuľoval a miestami poriadne pritvrdil. Po zápase potom s hrdosťou vyhlásil, že by nikdy nenastúpil za sovietske mužstvo, ale veľmi rád by si proti Sovietom zahral v drese ukrajinského tímu.⁴³⁷

Jednou z hviezd duelu bol aj detroitský brankár Rogie Vachon, ktorý v polovici zápasu vystriedal Jima Rutherforda a zastavil niekoľko veľkých gólových príležitostí Sovietov v druhej polovici druhej tretiny a potom neskôr, v samotnom závere zápasu, kedy sa Moskovčania snažili vyrovnať a dostali Red Wings pod obrovský tlak.⁴³⁸ Hoci Vachon za polovicu hracieho času dvakrát inkasoval, vytiahol asi poltucet nádherných zákrokov⁴³⁹ a celkovo chytil 11 z 13 striel.

⁴³¹ Lapointe, Joe. Wings hold on to lead for a change, 6-5. 1979.

⁴³² Lapointe, Joe. Wings stick to their own party line in cold war exhibition against Soviets. 1979.

⁴³³ Lapointe, Joe. Wings hold on to lead for a change, 6-5. 1979.

⁴³⁴ Nedomansky shows Soviets he's still alive. 1979.

⁴³⁵ Lapointe, Joe. Wings stick to their own party line in cold war exhibition against Soviets. 1979.

⁴³⁶ Nedomansky shows Soviets he's still alive. 1979.

⁴³⁷ Lapointe, Joe. Wings stick to their own party line in cold war exhibition against Soviets. 1979.

⁴³⁸ Lapointe, Joe. Wings hold on to lead for a change, 6-5. 1979.

⁴³⁹ Lapointe, Joe. Wings stick to their own party line in cold war exhibition against Soviets. 1979.

Moskovskí hokejisti predvádzali typický sovietsky hokej. Boli výborne zohratí a nesmierne pohybliví. Niekoľkokrát za zápas vytiahli strojovo presné kombinácie.⁴⁴⁰ Na proti tomu Red Wings boli tvrdší, bojovnejší, dôraznejší a efektívnejší v ofenzíve i defenzíve. Ustáli aj 75 sekúnd trvajúce oslabenie troch proti piatim.⁴⁴¹

Inde než v zovretí železnej opony

Red Wings teda zdolali sovietsky oddiel hneď na prvý pokus (a ako sa ukázalo neskôr, bolo to ich prvé a jediné víťazstvo proti sovietskemu klubu⁴⁴²). Toto víťazstvo malo, samozrejme, veľkú cenu, pretože prišlo v nepriateľskej atmosfére, počas studenej vojny medzi západom a východným socialistickým blokom. Navyše, Red Wings v tej dobe ani zďaleka nepatrili medzi popredné kluby NHL. Krídlam Sovietov ušetrili prvú a jedinú prehru na ich tohoročnom turné po USA.

Hráčov Red Wings po zápase čiastočne ocenil aj jeden zo sovietskych trénerov, Igor Tuzik. Za pomoci prekladateľa vyhlásil, že sa snažili hrať európskym štýlom a že zápas to bol veľmi zaujímavý. Potom si už ale posťažoval na odlišné rozmery klziska, čo bola pre jeho mužstvo nevýhoda, a na údajné slabé osvetlenie v hale a pred brámkami.⁴⁴³ Ale to, že Moskovčania mali v zostave okrem svojich vlastných hráčov ešte aj najlepších hráčov z iných sovietskych klubov a oddielov, čo bola vopred dohodnutá kompenzácia za to, že nehrali na vlastnom ľade, to už Tuzik akosi nespomenul.

Tuzik a ani nikto iný zo sovietskeho celku nepovedal o Václavovi Nedomanskom už ani slovka. Big Ned Sovietom dokázal, že je stále nažive, že to v sebe stále má, a že ich ešte stále dokáže poraziť.

Ale hlavne im ukázal, že existuje život aj niekde inde než v zovretí železnej opony.

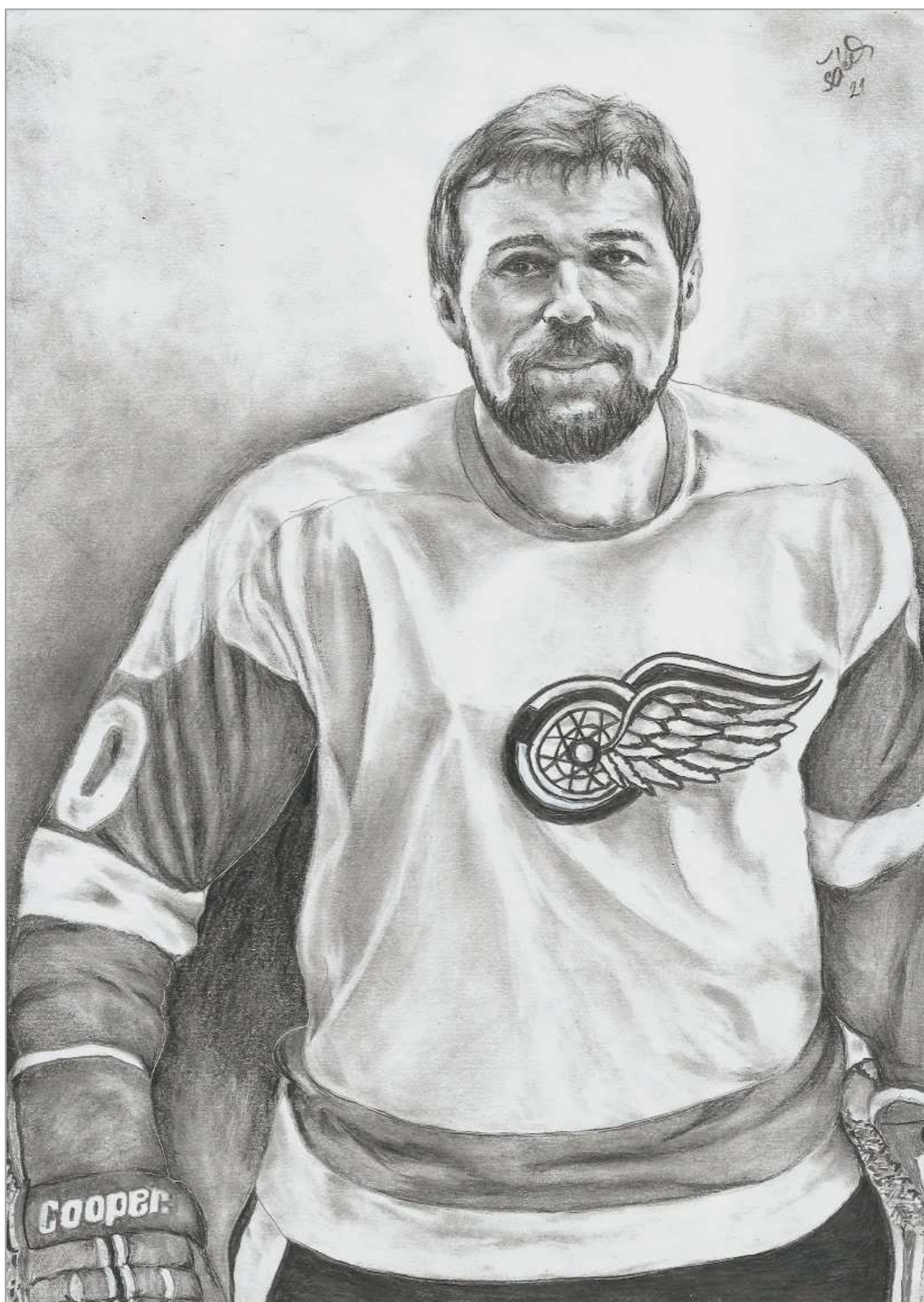
⁴⁴⁰ Lapointe, Joe. Wings hold on to lead for a change, 6-5. 1979.

⁴⁴¹ Lapointe, Joe. Wings stick to their own party line in cold war exhibition against Soviets. 1979.

⁴⁴² Užák, Martin. Prehľad: Detroit Red Wings proti európskym klubom. 2019.

⁴⁴³ Nedomansky shows Soviets he's still alive. 1979.

- Václav Nedomanský -

O tom, ako Red Wings postupne rozstrieľali Chicago

Detroit Red Wings a Chicago Blackhawks patria medzi najčastejších súperov v histórii NHL. Do súťaže vstúpili v roku 1926, boli frekventovanými protivníkmi v ére Original Six, často sa stretávali aj vo vyraďovacích bojoch a vytvorila sa medzi nimi rivalita. Koniec koncov, do konca roka 2021 odohrali už 829 vzájomných súťažných zápasov. Mnoho z nich bolo vyrovnaných, čo k rivalite nesporne patrí. Výnimkou bol ale zápas, ktorý sa hral 4. decembra 1987 v detroitskej Joe Louis Arene. Zrodil sa v ňom totiž jeden z najväčších debaklov v histórii NHL.

"My chceme desať!"

Red Wings začali onoho 4. decembra 1987 zhurta a už po 37 sekundách hry viedli 2:0. Ako prvý skóroval v 24. sekunde Tim Higgins a o 13 sekúnd ho napodobnil mladý kapitán Steve Yzerman. Red Wings nikdy predtým a ani nikdy potom neskórovali na začiatku zápasu takto rýchlo. V prehľade klubových rekordov⁴⁴⁴ sú tieto dva góly dodnes ich dva najrýchlejšie od začiatku zápasu.

V 108. sekunde prvej tretiny bolo už 3:0 po tom, čo sa strela Johna Chabota obtrela o Higginsa. Red Wings do konca prvej časti strelili ešte ďalšie tri góly: v 8. minúte využil presilovú hru nováčik Joe Murphy, v polovici 16. minúty sa presadil Petr Klíma a na začiatku 18. minúty skóroval vo vlastnom oslabení Brent Ashton.

Red Wings pokračovali v kanonáde aj v druhej tretine. V 27. minúte skóroval v presilovke Bob Probert, ktorý noc predtým trávil vo väzení za porušenie prikázanej liečby zo závislosti na alkohole.⁴⁴⁵ V čase 31:55 tretikrát mieril do čierneho Higgins. Osem sekúnd pred koncom druhej tretiny bolo 9:0, keď sa druhý raz presadil Yzerman.

Red Wings v prvých dvoch tretinách prestrieľali Blackhawks 36:8. Počas prvých 40 minút trpel v bránke hostí Bob Mason, autor 27 úspešných zákrokov. Tréner Bob Murdoch ho vystriedal až po druhej siréne a do bránky poslal mladíka Darrena Panga.

Tretia tretina sa niesla v znamení čakania na desiaty gól v sieti Blackhawks. Mnohí z 19 588 divákov v Joe Louis Arene začali skandovať "My chceme desať! My chceme desať!"⁴⁴⁶ A hoci Pang spočiatku odolával, detroitskí fanúšikovia sa desiatky napokon dočkali a dočkali sa aj prídavku.

O desiaty gól v sieti Blackhawks sa postaral v 56. minúte Joey Kocur, hoci tento gól bol najskôr pripísaný bekovi Steveovi Chiassonovi. O ďalších 11 sekúnd bolo už 11:0, keď skóroval Gerard Gallant. Skaza Blackhawks bola dokonaná v polovici 57. minúty po druhom presnom zásahu Petra Klímu. Slávny československý hokejista, ktorý hral za Red Wings tretím rokom, uzavrel na konečných 12:0.

Domácu bránku hájil Greg Stefan a po 19 úspešných zákrokoch si pripísal prvé čisté konto v sezóne a piate v kariére. Po zápase priznal, že sa nudil. Ostatne, v druhej tretine čelil iba jednej strele Blackhawks. Ocenil však spoluhráčov, že ani za rozhodnutého stavu neprestali hrať, poctivo sa vracali a zodpovedne bránili.⁴⁴⁷

⁴⁴⁴ Beam, Todd; Kujawa, Kyle & DiFilippo, Alex. 2020-21 Detroit Red Wings Media Guide. 2020.

⁴⁴⁵ Gave, Keith. Probert jailed, he violated probation. 1987.

⁴⁴⁶ Gave, Keith. Wings go wild, 12-0. 1987.

⁴⁴⁷ Gave, Keith. Wings go wild, 12-0. 1987.

Jedným z hrdinov bol Tim Higgins, bývalý hráč Blackhawks. Hetrikom dosiahol na svoje prvé tri góly v sezóne 1987/88. Bol to jeho jediný hetrik v NHL.

Okrem trojgólového Higginsa žiarili aj Steve Yzerman (2+2), Brent Ashton a Gerrard Gallant (obaja 1+2). Prepustený Bob Probert si pripísal hetrik Gordieho Howea za gól, asistenciu a bitku s Curtom Fraserom. Probert nastupoval v lajne s Yzermanom a Gallantom; tento útok pozbieral deväť bodov (4+5). Vysoké víťazstvo však vylepšilo štatistiky všetkým hráčom Red Wings. Z útočníkov nebodoval len Shawn Burr, z obrancov odišli zo zápasu bez bodu iba Rick Zombo a Gilbert Delorme, ktorý bol na ľade pri šiestich strelených góloch. Kladnými hodnoteniami v tíme Red Wings sa to len hemžilo: aspoň jeden plusový bod si pripísal každý z 18 korčuliarov. U Blackhawks naopak nebolo ani jedného hráča, ktorý by na ľade nebol aspoň pri jednom inkasovanom góle.

Historický výprask

Red Wings po zápase žiarili šťastím. Blackhawks ich v prvých dvoch vzájomných zápasoch v sezóne 1987/88 porazili, takže boli radi, že im to mohli oplatiť aj s úrokmi. Red Wings poznali väčšinu hráčov Chicaga ešte z prvého kola play-off 1987, kde sa im darilo taktiež a Blackhawks zdolali hladko 4:0 na zápasy.

"Bol to ten najľahší zápas, aký som kedy trénoval," uviedol domáci kouč Jacques Demers, ktorý na pozápasovú tlačovku prišiel s cigarou v ústach. "Celý čas sme sa dostávali do prečíslení. Povedzme si pravdu, sme hladní po víťazstvách a strieľame krásne góly. Môžeme hrať s kýmkoľvek."⁴⁴⁸

Víťazstvo 12:0 bolo pre Red Wings piate za sebou. Počas päťzápasovej víťaznej série strelili svojim súperom 38 gólov (v priemere 7,6 na zápas), inkasovali ich len 14 a dvakrát udržali čistý štít. Naposledy sa im takto darilo vo februári 1984.

Red Wings boli tak dobre naladení, že sa vôbec nechceli baviť o ďalších problémoch Boba Proberta. "Vyhrali sme päť zápasov za sebou. Zažívame šťastné časy, nemám náladu na zlé správy," vyhlásil generálny manažér Jimmy Devellano. Iní, vrátane samotného Proberta, vyrukovali s floskulou "bez komentára".⁴⁴⁹

Pre Blackhawks to bola piata prehra v rade a trinásta v rade na ľade súpera. A mohla byť ešte potupnejšia, aspoň podľa ich trénera Boba Murdocha. "Pokojne mohli vyhrať aj 15:0," zúfal po zápase Murdoch. "Robili si s nami, čo chceli."⁴⁵⁰

Zatiaľ čo Detroit si vďaka tomuto víťazstvu upevnil prvé miesto v Norrisovej divízii, divíziu neskôr vyhral a neskôr postúpil do finále Campbellovej konferencie, Chicago sa ešte viac zahrabalo v suteréne tabuľky a hoci sa do konca základnej časti zlepšilo a začalo vyhrávať, so sezónou sa rozlúčilo po prvom kole play-off.

Výsledok 12:0 dodnes patrí medzi desať najväčších debaklov na nulu vo viac ako storočnej histórii NHL. Je to najväčší debakel, aký sa zrodil vo vzájomných meraniach síl medzi Detroit Red Wings a Chicago Blackhawks. A ako pripomína chicagský sprievodca pre novinárov,⁴⁵¹ je to aj najväčší debakel, aký kedy Blackhawks utržili.

⁴⁴⁸ Gave, Keith. Wings go wild, 12-0. 1987.

⁴⁴⁹ Gave, Keith. Five-game streak is best since 1984. 1987.

⁴⁵⁰ Gave, Keith. Five-game streak is best since 1984. 1987.

⁴⁵¹ Chukerman, Will; Gao, Emerald; Kempenaar, Adam; Rogowin, Adam; Steinmiller, John & Stroope, Lynsey. The 2017/18 Chicago Blackhawks Media Guide. 2017.

Ako Petr Klíma prepisoval dejiny v play-off 1988

Keď v roku 2012 niekdajší útočník Petr Klíma poskytol klubu Detroit Red Wings dosiaľ posledné rozsiahle interview, poodhalil svoju najkrajšiu spomienku na pôsobenie v červeno-bielom drese s okrídleným kolesom. Uviedol, že zo svojich čias v Detroite najradšej spomína na play-off 1988.⁴⁵²

Play-off 1988 zostáva pamätne dodnes. Red Wings sa vtedy darilo, Klíma bol jednou z ich hviezd, strieľal góly a pri tom všetkom prekonal aj jeden bradatý rekord legendárneho Gordieho Howea, hoci už onedlho po tom sa predviedol aj svojím typickým prešľapom mimo ľadu.

Kľúčový strelec

Detroit Red Wings postúpili do play-off 1988 z prvého miesta Norrisovej divízie. Túžili nadviazať na prekvapujúci úspech z predchádzajúcej sezóny, v ktorej sa prebojovali až do konferenčného finále.

Klíma pomohol na ceste do vyradovacej fázy 1988 veľkou mierou. Vo svojej tretej sezóne za morom dal v základnej časti 37 gólov a bol druhým najlepším strelcom mužstva po mladom kapitánovi Steveovi Yzermanovi. Jeho dôležitosť ešte vzrástla, keď sa Yzerman zranil a v play-off sprvoti nehral.

V prvom kole bolo súperom Detroitu Toronto, štvrtý najlepší tím Norrisovej divízie. Maple Leafs zo začiatku hrýzli a úvodný zápas vyhrali, no Red Wings na nich našli recept a vyradili ich 4:2 na zápasy.

Klíma nastupoval v druhej lajne s Johnom Chabotom a Bobom Probertom. Chabot bol center, tvorca hry, Klímov dvorný nahrávač. Probert bol drsný rabiát, prominentný silový útočník v životnej forme,⁴⁵³ Klímov častý spolubývajúci na cestách a spoločník na večierkoch. Klíma bol rýchly a šikovný, no takisto ako Probert problémový. V Detroite sa o ňom vedelo, že do hry nedáva úplne všetko, nerád bráni a má problémy s pitím. Chyrovalo sa, že pri zápasoch sa "nikdy nespopil".

Klíma pozbieral v sérii s Maple Leafs 11 bodov za šesť gólov a päť asistencií. V prvom dueli série ešte nebodoval, ale v tom druhom sa už zmenil na kľúčového strelca mužstva a dal tri góly, vďaka čomu sa stal prvým európskym hráčom v histórii Red Wings s hetrikom v zápase play-off.⁴⁵⁴ V treťom zápase sa predviedol dvoma gólmi a jednou asistenciou a stal sa historicky prvým Európanom, ktorý v play-off skóroval v drese Red Wings z trestného strieľania.^{455 456}

Nový rekord

Play-off sa v tých dobách hralo rovnakým formátom ako v súčasnosti, takže po postupe cez prvého súpera čakalo na Red Wings divízne finále. Ich súperom boli St. Louis Blues,

⁴⁵² Roose, Bill. Alumni Reunion: Petr Klíma. 2012.

⁴⁵³ Príbeh Boba Proberta podrobne od strany 96.

⁴⁵⁴ Užák, Martin. Česi a Slováci s hetrikom v drese Detroit Red Wings. 2019.

⁴⁵⁵ Beam, Todd; Kujawa, Kyle & DiFilippo, Alex. 2020-21 Detroit Red Wings Media Guide. 2020.

⁴⁵⁶ Užák, Martin. 9. apríl v histórii Detroit Red Wings. 2020.

druhý najlepší celok v Norrisovej divízii. Red Wings ich vyradili po výsledku 4:1 na zápasy, opäť s nemalým príspevom Klímu.

Klíma pozbieral v sérii s Blues sedem bodov. Najviac žiaril v druhom zápase, v ktorom si pripísal ďalší hetrik a pridal aj asistenciu. Po Normovi Ullmanovi (1964) sa stal iba druhým hráčom v histórii Red Wings s dvoma hetrikmi v jednom ročníku vyradovacích bojov.

Po druhom zápase proti Blues mal Klíma na konte deväť gólov. Toľko gólov v jednom play-off dokázal v dovtedajšej histórii Red Wings nasúkať iba ten, komu sa hovorilo Mr. Hockey. Gordie Howe to dokázal v rokoch 1955 a 1964. V tých dobách sa play-off hralo na osem víťazstiev, takže bolo zrejmé, že Howea pri zvyšujúcom sa počte zápasov a sérií skôr či neskôr niekto prekoná.

Prastarý rekord Gordieho Howea sa stal minulosťou dňa 25. apríla 1988, kedy Red Wings zvíťazili v St. Louis 3:1 a jeden z ich gólov, svoj desiaty a rekordný, strelil práve Klíma. Dočkal sa ho vo svojom desiatom zápase v play-off 1988.

Red Wings ukončili sériu s Blues v piatom stretnutí. Klíma v ňom jedenkrát asistoval a po prvých 11 zápasoch vyradovacej časti 1988 mal na konte až 18 bodov (10+8), pričom až štyri jeho góly boli víťazné.

Nešťastný koniec

Po postupe cez St. Louis čakalo na Red Wings ďalšie finále Campbellovej konferencie. Ich súperom boli úradujúci šampióni, suverénni Edmonton Oilers. Na súpiske mali hokejistov ako Wayne Gretzky, Mark Messier, Jari Kurri, Esa Tikkanen, Glenn Anderson či Grant Fuhr. Red Wings sa snažili, ale proti hviezdami nabitému mužstvu nemali nárok a sériu stratili 1:4. S Oilers tak prehrali aj druhé konferenčné finále po sebe.

Do posledných troch zápasov série s Oilers zasiahol už aj uzdravený kapitán Yzerman, ale to už Klíma nehral pre zlomený palec. Zranil sa počas prvého zápasu po sekere od Charlieho Huddyho. Zápas nedohral a neskóroval v ňom, takže svoj nový klubový rekord už nezveľadil.

Desať gólov v jednom play-off je s odstupom času úžasný počín, aký sa len tak nevidí, ale v tej dobe to bola skôr zaujímavosť pre štatistikov a historikov. Klub z toho veľké halo nerobil. Aj preto, že Klímov koniec bol nešťastný nielen pre zlomený palec.

Keď sa Klíma zranil, s tímom ďalej jazdil na zápasy, ale keďže nemohol hrať, ťahalo ho to do nočných podnikov. V tom čase už mával prvé medializované problémy s alkoholom. Všetko sa to vyhrotilo pred piatym duelom série, kedy sa ukázalo, že Klíma spolu s päťcou Darren Veitch, John Chabot, Joey Kocur, Bob Probert a Darren Eliot odignoroval nočný zákaz vychádzok a ešte o druhej v noci popíjal v jednom edmontonskom bare. Klímu a ďalších hráčov tam mali nájsť asistent trénera Colin Campbell a šéf skautingu Neil Smith po tom, čo zistili, že nie sú vo svojich posteliach na hoteli.⁴⁵⁷

Nasledujúce ráno sa hráči schádzali na raňajky v hotelovej reštaurácii. Kauza vyšla na povrch po tom, čo do reštaurácie prišiel útočník Brent Ashton a nahnevane zháňal Klímu, aby ho – ako nahlas vykričal – "nakopal do zadku za to, že v noci vytiahol Proberta piť". Ostatní hokejisti Ashtona umiernovali, aby sa stíšil, všetko však započul novinár

⁴⁵⁷ Demers: Drinking by Probert, others caused Detroit's loss. 1988.

Mitch Albom z denníka Detroit Free Press, prezradil započuté svojim kolegom, tí to, samozrejme, bez váhania spísali, a bolo vymaľované.⁴⁵⁸

Detroitký tréner Jacques Demers už tušil, čo sa bude na druhý deň písať v detroit-ských novinách, preto svojich hráčov pred piatym zápasom série upozornil: "Ak dnešný zápas vyhráte, môžete sa objaviť na zadnej strane športovej rubriky novín. Ak prehráte, budete na prvej strane."⁴⁵⁹

Nočné popíjanie malo nepríjemnú dohru po tom, čo Oilers vyhrali piaty zápas 8:4, sériu ukončili a detroitské noviny ochotne popísali, čo niektorí hráči v Edmontone vyviedli.⁴⁶⁰ Demers bol rozzúrený a prestal si dávať pred ústa servítku: "Bol to náš najväčší zápas v sezóne. Úprimne verím, že sme ho mohli vyhrať, a ak by nebolo tých šiestich idiotov, dnes by sme hrali zápas číslo šesť."⁴⁶¹

Demers sa obúval najmä do známeho alkoholika Proberta, ktorý tak ako Klíma prekonal jeden starý rekord Gordieho Howea (v počte kanadských bodov v jednom play-off). "V Detrote z neho urobili hrdinu, ale ani trochu si to nezaslúži," penil na adresu Proberta Demers a znova sa vrátil k ostatným previnilcom: "Ale to nebol len Probert. Čo tí ostatní? Všetci sú vinní!"⁴⁶²

Verejnosť brala Demersove slová vážne. Z priemerného mužstva urobil dvojnásobných finalistov konferencie, rok predtým sa stal držiteľom Jack Adams Award pre najlepšieho kouča v NHL a po sezóne 1987/88 získal túto trofej opäť. Ako jediný kouč v dejinách NHL ju vyhral dva roky za sebou. Vedel, čo robí a hovorí.

Klíma i Probert Demersove obvinenia odmietli a vyhlasovali, že v bare neboli, čo klub dopálilo ešte viac. Každý z previnilcov dostal od Red Wings pokutu 16 tisíc dolárov. Klíma i po rokoch ďalej tvrdil, že v inkriminovanom bare nebol, no zároveň sa niekoľkokrát priznal, že "nebol na hoteli, ale inde,"⁴⁶³ čím sa prakticky usvedčoval z porušenia zákazu nočných vychádzok a to na obhajobu postoja Red Wings stačilo.

Na začiatku ďalšej sezóny boli Klíma aj Probert suspendovaní pre ďalšie problémy s alkoholom a na čas skončili vo väzení.^{464 465} Problémov u jedného aj druhého postupom rokov stále pribúdalo, až Red Wings došla trpezlivosť, Klímu vymenili a Proberta nechali odísť. To už je ale iný príbeh z iných období.

Navždy prvý s desiatkou

Klímov jedinečný počin v podobe desiatich gólov v jednom ročníku Stanley Cupu vydržal ako klubový rekord Red Wings po dobu 20 rokov. V roku 2008 ho prekonal Johan Franzén a Henrik Zetterberg, autori 13 gólov. Obom to výdatne padalo aj v roku 2009: Franzén dal 12 gólov a Zetterberg 11.

Niekoľko ďalších hráčov Red Wings Klímových desať gólov v jednom ročníku vyradovacích bojov vyrovnalo. Dokázali to Sergej Fiodorov v roku 1998, Brett Hull v roku 2002 a Pavel Daciuk v roku 2008.

⁴⁵⁸ Gave, Keith. Bob Probert, Goose Loonies, a hat trick of horrific headlines. 2019.

⁴⁵⁹ Tough Guy: The Bob Probert Story. 2019.

⁴⁶⁰ Gave, Keith. Bob Probert, Goose Loonies, a hat trick of horrific headlines. 2019.

⁴⁶¹ Demers: Drinking by Probert, others caused Detroit's loss. 1988.

⁴⁶² Demers: Drinking by Probert, others caused Detroit's loss. 1988.

⁴⁶³ Tough Guy: The Bob Probert Story. 2019.

⁴⁶⁴ Suspended Detroit Red Wings forward Petr Klima was arrested. 1988.

⁴⁶⁵ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

Mnohí ďalší hráči Red Wings boli na najlepšej ceste Klímu minimálne vyrovnať, ale na jeho métu napokon nikdy nedosiahli. Blízko desiatim gólom v jednom ročníku play-off boli napríklad Gerard Gallant, Dino Ciccarelli, Slava Kozlov, Steve Yzerman, Martin Lapointe, Brendan Shanahan, Tomas Holmström či Danny Cleary.

Klímov rekord dnes už neplatí, ale jedno mu nikto nevezme: raz a navždy zostane prvým hráčom v histórii Detroit Red Wings s desiatimi strelenými gólmi v jednom ročníku play-off. A tiež prvým, kto prekonal rekord Gordieho Howea.

Kocur vs Kyte. Bitka, akú NHL už nechce vidieť

Osemdesiate roky minulého storočia boli v Národnej hokejovej lige vzácnym obdobím. Nielenže v nich padalo historicky najviac gólov, ale zároveň sa v nich najčastejšie zhadzovali rukavice a odohrávali pästné súboje.

V tej dobe sa v každom mužstve našiel jeden alebo hneď niekoľko čistokrvných bitkárov. Títo muži nepobrali veľa hokejového talentu, hrali málo a mali nízke platy, napriek tomu mali svoje miesta na súpiske isté. Chránili šikovných spoluhráčov, pôsobili zastrašujúco a keď prišiel ich čas, jednoducho zhodili rukavice a pustili sa do (často brutálnej) bitky. Vytvorili si dokonca vlastné pravidlá, pästné súboje si neraz dohadovali vopred a často sa bili bezdôvodne. Inokedy, keď sa na ľade stretli náhodou, tak sa do seba pustili už len preto, že zaznamenali vzácnu prítomnosť jeden druhého.

Títo tvrdí muži okrem toho dobre vedeli, kto z nich patrí do akej váhovej kategórie a s kým si to môžu rozdať. Ich pästné súboje preto bývali vyrovnané a často sa končili nerozhodne.

Niekedy sa však stalo, že aj bitka dvoch ostrieľaných rabiátov z rovnakej váhovej kategórie vyzerala ako nerovný boj a napokon skončila jednoznačným triumfom jedného z nich, zatiaľ čo ten druhý bol tvrdo porazený.

Inak tomu nebolo ani v piatok 25. novembra 1988 v zápase medzi Detroit Red Wings a pôvodnými Winnipeg Jets (6:3), keď si to rozдали Joey Kocur a Jim Kyte.

Dve ťažké váhy

Joey Kocur bol útočníkom, jedným z popredných bitkárov Detroitu. Bol známy pod prezývkou K. O., pretože svojich súperov dokázal brutálne knokautovať a neraz aj vážne zraniť. U Red Wings tvoril bitkársky tandem s nemenej slávnym Bobom Probertom. Fanúšikovia im hovorili Bruise Brothers. Kocur mal len 183 cm, ale svojou mimoriadne tvrdou pravačkou dokázal skoliť prakticky kohokoľvek.

Jim Kyte bol winnipeuským defenzívnym becom. Nepatril medzi najslávnejších bitkárov týchto časov, ale so 196 centimetrami a mohutnou muskulatúrou nemal problém postaviť sa ani najobávanejším súperom. Často ani nemal inú možnosť, pretože bol hluchý a aby sa v súťaži udržal, potreboval niečím vynikať. Musel nastupovať s načúvacím prístrojom v ušiach a zbierať ho z ľadu po svojich bitkách. Dodnes zostáva jediným nepočujúcim hráčom, ktorý to dotiahol až do NHL.⁴⁶⁶

Kocur a Kyte sa toho dňa chystali na svoju tretiu vzájomnú bitku v NHL. V ich prvom súboji z marca 1986 mal navrch Kyte, ich druhý pästný súboj z januára 1988 sa skončil nerozhodne.

V tretej pästnej potýčke medzi Kocurom a Kyteom sa zrodilo víťazstvo Kocura, a nebolo obyčajné. Kocur totiž predviedol jeden z najdevastujúcejších knokautov, aké kedy NHL zažila.

⁴⁶⁶ Duffy, Andrew. Outside the box: The life and times of Ottawa's Jim Kyte. 2016.

Brutálny knokaut

Bitka sa strhla v 55. minúte za stavu 6:3 pre Red Wings a trvala len niekoľko sekúnd. Kyte začal o niečo agresívnejšie, ale Kocur ho porazil vďaka trom direktívnym úderom zo svojej povestnej pravačky. Prvým úderom Kocur Kytea zneistil, tým druhým mu odstrelil z hlavy prilbu a po treťom údere ho zložil k ľadu. Ako Kyte padal, Kocur ho ešte držal za dres a v zápale boja mu uštedril ešte štvrtý direktívny (už zbytočný) úder, čím ho definitívne priklincoval k ľadu.

Keď bolo po všetkom a Kyte zostal otrasene ležať na ľade, jeden z čiarových rozhodcov bleskovo vyštartoval k lavičke Jets a volal po rýchlej lekárskej pomoci. Kyte sa dvíhal ťažko, vstal s pomocou iných a keď chcel zo scény odkorčuľovať po vlastných, opäť stratil rovnováhu a padol na kolená.

Ako Kyte neskôr priznal, ešte šesť týždňov po tejto bitke ho bolela hlava.⁴⁶⁷ Bolo jasné, že utrpel otras mozgu, napriek tomu pokračoval, nastupoval do zápasov a ďalej sa bil, akoby sa nič nestalo. Zatiaľ čo jeden večer ležal otrasený na ľade Joe Louis Areny, už na druhý deň nastúpil do zápasu proti St. Louis Blues a v zostave Jets nechýbal ani v ďalších dňoch, týždňoch a mesiacoch. O protokole k ošetrovaniu hráčov s podozrením na otras mozgu vtedy nebolo ani chýru.

Kocur po tejto bitke zamieril do šatne a nestaral sa o to, ako sa Kyte má. V brutálnych bitkách pokračoval aj naďalej. Keď ho vo februári 1989 vyprovokoval obor Brad Dalgarno z New York Islanders, Kocur ho zmlátil natoľko, že mu dolámal čeľusť, lícnu kosť aj očnicu, spôsobil mu ťažký otras mozgu⁴⁶⁸ a vyradil ho z hry na zostávajúcu časť sezóny 1988/89 i celú nasledujúcu sezónu 1989/90. V 820 zápasoch v základnej časti NHL absolvoval 213 bitiek (viac ako 270 spolu so šarvátkami) a s 2 519 trestnými minútami zostáva 21. najvyšľachovanejším hráčom v dejinách súťaže.

Nechcená scenéria

Brutálna bitka Joeyho Kocura a Jima Kytea z 25. novembra 1988 a v neposlednom rade udalosti, ktoré po nej nasledovali, sú s odstupom času hrozivou ukážkou toho, aká bola vtedajšia NHL.

V súčasnosti, po ústupe klasických bitkárov zo scény, po temnej smrti a temných osudoch mnohých z nich a s čoraz intenzívnejším bojom proti otrasom mozgu je isté, že táto NHL sa už nevráti.

NHL v súčasnosti už neláka pozornosť priaznivcov hokejového násillia, ako tomu bolo predtým. V minulosti boli bitky a podobné šarvátky bežné, dnes sú skôr veľkou vzácnosťou. Na ilustráciu: v sezóne 1988/89 ich bolo 977 a rok predtým dokonca až 1 224, no v sezóne 2018/19 ich bolo už len 238,⁴⁶⁹ a to sa v nej odohralo o 400 zápasov viac ako počas osemdesiatych rokov. Navyše, v posledných rokoch sa sprísnilo vyhodnocovanie súbojov, ktoré sú následne považované za bitky. Hráči sú dnes neraz vylučovaní za bitku aj po tom, čo len zhodia rukavice, dostanú sa do obyčajného zovretia a rýchlo ich rozdelia rozhodcovia. Aj v tom mále súčasných bitiek figuruje množstvo súbojov, ktoré sú pri najlepšíom len šarvátkami a od skutočných bitiek majú ďaleko.

⁴⁶⁷ Duffy, Andrew. *Outside the box: The life and times of Ottawa's Jim Kyte*. 2016.

⁴⁶⁸ Ross, Sherry. *Dalgarno has shield of honor*. 1989.

⁴⁶⁹ NHL Fights Season by Season. 2018.

O úbytok bitkárov sa postarala samotná NHL, ktorá upravila pravidlá tak, aby sa do bitiek púšťali čo najmenej. Bitkári časom stratili svoju pozíciu na súpiskách – tvrdé päste a svaly im prestali stačiť. Museli sa prispôbiť zrýchľujúcej sa lige a naučiť sa, ako byť prospešní aj inak, ako len pästami.

V dnešnej NHL už niet bitkára, ktorý by bol otrokom svojho remesla, ako to bolo kedysi. Bitkári viac nemôžu chodiť na ľad s tým, že sa musia pobiť, len aby si udržali miesto v zostave a splnili svoju úlohu. Nehrá sa tak tvrdo ako predtým, mnohé súboje sa viac nedohrávajú. Bitkári už nemôžu hrať cez vážne zranenia, aj keby sami chceli – napríklad pri diagnostikovaní otrasu mozgu musia minimálne týždeň odpočívať bez ohľadu na to, či sa im to páči, alebo nie. Inokedy musia na povinné testy, ak dostanú čo i len jeden úder do hlavy, prípadne ak sa po tvrdom údere čo i len držia za hlavu a existuje podozrenie, že mohli utrpieť otras mozgu. Čoraz častejšie sú prípady, kedy je hráč po bitke alebo inom tvrdom zákroku odvolaný z hry priamo počas zápasu, aby prešiel cez protokol k ošetrovaniu hráčov s podozrením na otras mozgu. A pokiaľ sa aj nejaká tá ozajstná bitka z času na čas objaví, jej aktéri musia počítať s tým, že ak pri nej prekročia medze únosnosti a urobia niečo špinavé (ako to bolo kedysi bežné), môžu byť dodatočne pokutovaní či suspendovaní.

Ani samotní fanúšikovia už nepokladajú bitky za takú okázalú súčasť zápasov NHL, ako to bolo v minulosti, pretože mnohí si začínajú uvedomovať, aké vážne následky môžu na bitkároch zanechať.

Aj preto je bitka, ktorú 25. novembra 1988 predviedli Joey Kocur a Jim Kyte, po všetkých tých rokoch vnímaná skôr ako rarita z dôb dávno minulých a scenéria, akú dnešná NHL už nechce vidieť.

Ako Steve Yzerman dotvoril jednu dlhú bodovú šnúru

Písal sa 4. január 1989. Detroit Red Wings nastúpili vo svojej Joe Louis Arene proti St. Louis Blues a zvíťazili 4:2. Brankár Greg Stefan zastavil 33 z 35 striel, útočník Gerard Gallant strelil hetrik a pridal asistenciu, bol to však mladučký kapitán Steve Yzerman, kto pútal najväčšiu pozornosť.

Dvadsaťtiročný Yzerman tej noci zaknihoval dve asistencie a bodoval už v 28. zápase za sebou, čím dotvoril nový rekord Red Wings a jednu z najúchvatnejších bodových šnúr v dejinách NHL.

* * *

Zápas s Blues bol pre Red Wings 39. v základnej časti sezóny 1988/89. NHL vtedy bola ofenzívna, padalo v nej mnoho gólov. Yzerman žiaril od samého začiatku. Vynikal v lajne s Gallantom a Paulom MacLeanom. Ako prvý hráč v bohatej histórii klubu skóroval v úvodných šiestich zápasoch sezóny, čo sa doteraz nikomu inému nepodarilo. O niečo neskôr, od novembra do decembra 1988, skóroval v deviatich zápasoch po sebe, čím vytvoril ďalší dodnes platný klubový rekord (vyrovnal ho v roku 1992). Oba tieto rekordy sa však dostali do úzadia jeho úžasnej 28-zápasovej bodovej série.

Yzerman odštartoval svoju dlhočiznú bodovú fazónu 1. novembra 1988, kedy dvoma prihrávkami pomohol k remíze 3:3 v stretnutí s Washington Capitals. Dňa 22. decembra 1988, kedy Red Wings hrali v St. Louis, zažiaril štyrmi bodmi pri remíze 4:4 a bodoval tak v 23. zápase za sebou, čím prekonal svoj vlastný klubový rekord z predošlej sezóny. Následne zabodoval ešte päťkrát a zveľadil nový vlastný klubový rekord.

Počas 28 zápasov, v ktorých vždy zabodoval, pozbieral Yzerman obdivuhodných 65 kanadských bodov za 29 gólov a 36 asistencií. Iba sedemkrát si vystačil s jedným bodom. Dvakrát nastrelil hetrik, štyrikrát pozbieral po štyri a osemkrát po tri body.

Red Wings v tom období nepatrili medzi absolútne najsilnejšie a najproduktívnejšie mužstvá v NHL, ale Yzerman bol priam nezastaviteľný. V týchto 28 zápasoch po dobu viac ako dvoch mesiacov si Red Wings postupne zmerali sily so 17 mužstvami vtedajšej 21-člennej súťaže, ale žiadne z nich nenašlo recept na to, ako fenomenálneho útočníka Detroitu ubrániť. Dokázali to až Vancouver Canucks, ktorí 6. januára 1989 zastavili jeho produktívnu sériu na čísle 28.

Yzermanova šnúra 28 zápasov za sebou s minimálne jedným kanadským bodom sa stala jednou z najdlhších bodových šnúr v histórii NHL.

A aby sa nezabudlo, Yzerman sa vďaka tejto bodovej sérii odrazil k svojej životnej sezóne, v ktorej nasúkal 65 gólov, pridal 90 asistencií a pozbieral 155 bodov, čo sú všetky (ďalšie) dodnes platné rekordy Red Wings. Len ako štvrtý hráč v ligových dejinách dosiahol na métu 100 bodov už do 50. zápasu. Stal sa tretím najlepším strelcom i nahrávačom a tretím najproduktívnejším hráčom sezóny 1988/89. Viac gólov strelili iba Mario Lemieux (85) a Bernie Nicholls (70), v počte gólových prihrávk ho prekonal iba Wayne Gretzky a Lemieux (obaja 114), viac bodov pozbierali Lemieux (199) a Gretzky (168). Lemieux a Gretzky, najväčší veľikáni týchto časov, pobrali väčšinu slávy od fanúšikov i novinárov a obaja ho predbehli v hlasovaní o Hart Trophy pre najužitočnejšieho hráča ligy. Yzermana však ocenili samotní hokejisti, keď ho určili víťazom Lester B. Pearson Award pre najlepšieho hráča NHL podľa hlasovania samotných hráčov.

Yzerman ohuroval svojou produktivitou aj v nasledujúcich sezónach, jeho rekordy zo sezóny 1988/89, vrátane jednej dlhočiznej bodovej šnúry, však vydržali a platia dodnes. A je možné, že v Detroite ich už nikto neprekoná.

Najdlhšie bodové šnúry v jednej sezóne NHL:

51 zápasov: Wayne Gretzky (sezóna 1983/84)

46: Mario Lemieux (1989/90)

39: Wayne Gretzky (1985/86)

30: Wayne Gretzky (1982/83), Mats Sundin (1992/93)

28: Guy Lafleur (1976/77), Wayne Gretzky (1984/85), Mario Lemieux, Paul Coffey (obaja 1985/86), **Steve Yzerman (1988/89)**

26: Patrick Kane (2015/16), Taylor Hall (2017/18)

25: Bryan Trottier (1981/82), Bernie Nicholls (1984/85), Wayne Gretzky (1990/91), Brett Hull (1991/92), Sidney Crosby (2010/11)

Steve Yzerman a jeho úžasný gól v rekordnej sezóne

Nedeľa 26. februára 1989, Chicago. V legendárnom Chicago Stadium sa tiesnilo bezmála 19 tisíc fanúšikov. Boli zvedaví na súboj svojich Blackhawks a hosťujúcich Detroit Red Wings. Tešili sa, čo im predvedie domáci kapitán, grandiózny korčuliar a elegán Denis Savard, preslávený dych berúcimi otočkami a kľúčkami.

Oba celky sa stretli už deň predtým v detroitskej Joe Louis Arene. Red Wings doma zvíťazili 5:0, Blackhawks im chceli porážku vrátiť. Robili pre to všetko: boli lepší, detroit-ského brankára Grega Stefana zasypali 53 strelami a štyrikrát skórovali, no na viac ako na remízu 4:4 to nestačilo.

Savard sa predviedol asistenciou na prvý gól Stevea Larmera a vyrovnávajúcim gólom na 4:4 v tretej tretine. Ukázal aj niekoľko oku lahodiacich kľučiek a otočiek s pukom. Zatienil ho však kapitán Red Wings, dvadsaťtriročný mladík Steve Yzerman, hrajúci životnú sezónu. Vytiahol sa jedným z najkrajších gólov vo svojej kariére.

Yzermanova veľká chvíľa prišla po polovici zápasu za stavu 2:2, keď po prihrávke svojho dvorného nahrávača Gerarda Gallanta vnikol do obranného pásma domácich po ľavom krídle. Blackhawks vtedy mali na ľade päťicu Steve Konroyd, Keith Brown, Mike Hudson, Mike Stapleton a Brian Noonan. V bránke stál Darren Pang. Ich úlohou bolo Yzermana zastaviť.

Yzerman najskôr po efektnej kľúčke obišiel Konroyda. Keď mu Pang vypichol puk, Yzerman sa ho zmocnil v rohu klziska, bleskovo s ním vykorčuľoval medzi kruhy a ušiel Hudsonovi i Stapletonovi. Medzi kruhmi na moment spomalil a porozhliadol sa po ľadovej ploche. S pukom vykorčuľoval až k modrej čiare a keď už sa zdalo, že bude prihrávať na niektorého zo svojich spoluhráčov, obtočil sa späť smerom k chicagskej bránke, znova nabral rýchlosť, vrútil sa medzi Noonana a Stapletona, kľúčkou sa vyhol Brownovi a zavesil puk pod hornú žrdku Pangovej bránky.

Yzerman krúžil v pásme Blackhawks s pukom na hokejke po dobu dvanásť sekúnd. Každý z piatich domácich hráčov ho mohol počas jeho korčuľarskej exhibície zastaviť, no museli sa sústrediť aj na ostatných hokejistov Red Wings a pri bránení boli príliš pasívni, čo bol typický obrázok v ofenzívne ladených osemdesiatych rokoch. Yzerman toho maximálne využil, navyše typickým Savardovým štýlom.

Pre Yzermana bol tento gól už 59. v sezóne 1988/89. Pridal aj jednu asistenciu, svoju 72. v sezóne. O tri dni neskôr, v nasledujúcom zápase, sa dočkal gólu číslo 60.

V základnej časti sezóny 1988/89 nastrieval Steve Yzerman úchvatných 65 gólov, pridal 90 gólových prihrávok a pozbieral 155 kanadských bodov, čo sú dodnes platné rekordy Red Wings. Individuálne to bola najlepšia sezóna v jeho bohatej kariére. Stal sa vďaka nej tretím najlepším strelcom, tretím najlepším nahrávačom i tretím najproduktívnejším hráčom NHL.

Yzermana vtedy prevyšovali iba Mario Lemieux a Wayne Gretzky, vyhral však Lester B. Pearson Award pre najlepšieho hráča podľa hlasovania ligových hráčov. V hlasovaní o túto trofej ukončil sedemročnú nadvládu Gretzkyho a Lemieuxa, a ako prvý vyhral túto cenenú trofej v drese Red Wings.

Niet divu, pretože podobným štýlom, akým sa vytiahol pred Blackhawks, vrátane ich ikony Denisa Savarda, dokázal ohúriť mnoho hokejistov po celej NHL.

Detroit Red Wings a ich jedinečný draft 1989

Detroit Red Wings mali ešte donedávna povest' prezieravého klubu, ktorý – kým to bolo možné a rozdiely v draftovej politike klubov NHL boli veľké – dokázal objavovať vzácne talentovaných mladíkov v nižších kolách draftu a neštítal sa draftovať aj mladíkov, ktorých nikto iný nepoznal. Pokiaľ človek pátra po dátume, kedy sa táto ich povest' začala formovať, musí sa vrátiť o desiatky rokov späť – k 17. júnu 1989.

Boli to časy, kedy sa Red Wings pred hokejovým svetom identifikovali najmä vďaka hviezdnemu centrovi Steveovi Yzermanovi, trénerovi Jacquesovi Demersovi a mladým Bruise Brothers – Joeymu Kocurovi a Bobovi Probertovi.⁴⁷⁰ Generálnym manažérom tímu bol Jimmy Devellano, skautingu šéfoval Neil Smith. O pozíciu najlepšieho mužstva súťaže súperili Calgary Flames a Edmonton Oilers. Wayne Gretzky, ktorý sa chystal prekonať Gordieho Howea a stať sa najproduktívnejším hokejistom histórie NHL, udivoval okrem iného dovtedy nepoznanou brilantnou hrou za bránkou súpera.

V týchto dobách v NHL diktovali tón najmä kanadskí hokejisti. Európania mali dvere do ligy zväčša zatvorené vinou politiky alebo skepticizmu. Čechoslováci a Sovieti hrali v komunistických krajinách a za more mohli legálne odchádzať iba vo vyššom veku, po rokoch služieb v reprezentácii či armáde, a po povolení zväzu. Švédci zasa boli často vnímaní ako bojazlivci,⁴⁷¹ ktorí by neuniesli tvrdý zámorský štýl. Menej bolo aj Američanov – hokej v USA si budoval pozíciu a získaval rešpekt veľmi pomaly.

Ešte na sklonku osemdesiatych rokov bolo v NHL stále rozšírené nepísané pravidlo, že draftovať Európanov sa priveľmi nevyplácalo. Postupom rokov síce bolo zvolených niekoľko Švédov, Fínov a Čechoslovákov, a raz za čas boli vybraní poriadne vysoko, ako napríklad Mats Sundin, jednotka draftu 1989, ale to boli veľké výnimky. Drvivá väčšina ostatných Európanov prichádzala na rad v neskorších kolách draftu a vo vyššom veku, keďže prvé tri kolá boli v tej dobe určené iba tínedžerom. Osobitnou kapitolou boli sovietski hokejisti, ktorých si kluby vyberali z čo najnižších pozícií na drafte, pretože sa im nedávali veľké šance na opustenie vlasti, ktorá im v skorom a najmä slobodnom odchode za more tvrdo bránila.

Draftovanie hokejistu z Európy, najmä pokiaľ nebol výnimočne dobrý a dostatočne známy, bol skrátka obrovský hazard, ktorý väčšina klubov v predných kolách draftu nechcela podstupovať. Európanom navyše škodilo, že v NHL ich často dostatočne nerešpektovali ani ich spoluhráči a tréneri.

Nevôľou voči európskym hokejistom bol príznačný aj vtedajší generálny manažér Red Wings, Jimmy Devellano. Preferoval skôr veľkých a tvrdých Kanadčanov a skautom dookola prízvukoval, že Európanov môžu draftovať iba v limitovanom počte; opakoval však aj to, že bude spokojný, ak sa klubu podarí draftovať aspoň dvoch hokejistov, ktorí budú hrať NHL. Možno aj to bol dôvod, prečo 17. júna 1989 prenechal hlavné slovo skautom a tí nabrali dostatok odvahy na to, aby si na drafte vybrali európskych benjamínov, u ktorých sa dúfalo, že pri troche šťastia môžu klubu priniesť osoh.^{472 473}

⁴⁷⁰ Farber, Michael. Spirit of '89. 2009.

⁴⁷¹ Farber, Michael. Spirit of '89. 2009.

⁴⁷² Rosen, Dan. 1989 NHL Draft defined Red Wings for decades. 2015.

⁴⁷³ Farber, Michael. Spirit of '89. 2009.

Zdanlivý hazard navzdory dávnym zvyklostiam

Draft 1989 sa konal v Met Center, domácej aréne klubu Minnesota North Stars. V NHL vtedy figurovalo 21 klubov, takže Red Wings mali k dispozícii až 14 výberov, ktoré boli rozložené od prvého po dvanáste kolo.

Prvé dve voľby Red Wings padli, pochopiteľne, na Severoameričanov. V prvom kole na 11. mieste si najskôr vybrali menšieho útočníka Mikea Sillingera a v druhom kole na 32. mieste tvrdého obrancu Boba Boughnera. Následne sa rozhodli pre Európanov.

Red Wings nikdy predtým nevyužili svoje voľby v treťom a štvrtom kole draftu na dvoch európskych hráčov. Voľba v treťom kole predsa znamenala posledný cenný výber z radov tínedžerov, pozícia vo štvrtom kole zasa prinášala prvú možnosť voliť z najlepších starších hráčov z Ameriky. Red Wings sa však vzopreli svojim dlhoročným zvyklostiam a v ďalšom priebehu draftu zvolili v treťom kole na 53. mieste Švéda Nicklasa Lidströma a vo štvrtom kole na 74. mieste Rusa Sergeja Fiodorova.

Lidströma vtedy nikto iný nepoznal,⁴⁷⁴ Red Wings ako jediní boli ochotní sledovať ho počas celej sezóny.⁴⁷⁵ Pracovali inak ako ostatné kluby, rozhodli sa, že hráčov budú sledovať nielen na veľkých medzinárodných podujatiach, kam sa Lidström navyše ešte nedostával. Vo švédskej lige robil väčšinou náhradníka⁴⁷⁶ a zahral si, len keď sa zranilo viacero starších obrancov.

Naopak Fiodorov bol dobre známy, pre Red Wings to bol najlepší devätnásťročný hokejista na svete,⁴⁷⁷ problém bol však v tom, že bol zo Sovietskeho zväzu. Nikdy predtým nebol sovietsky hokejista draftovaný tak vysoko ako on. Keď jeho meno odznelo, v aréne to len zahučalo a predstavitelia ostatných klubov tvrdili, že Red Wings práve premárnili jednu dobrú voľbu⁴⁷⁸ na hráča, ktorý je síce výborný, ale do Ameriky nikdy nepríde, alebo tam príde až po tridsiatke, po svojich najlepších rokoch, keď mu to súdruhovia dovoľia. Aj Red Wings boli skeptickí⁴⁷⁹ a iba dúfali, že ho niekedy uvidia v NHL.

Voľba Fiodorova bola pre Red Wings veľkým hazardom, hoci už vopred pred draftom avizovali, že by chceli draftovať sovietskeho hokejistu.⁴⁸⁰ Ako to však pri drafte chodí, skutočné výsledky ich práce sa mali prejavíť až po rokoch, takže vtedajšia pozornosť sa upriamovala aj na ďalšie voľby.

Ďalšími voľbami Red Wings na drafte 1989 sa stali Shawn McCosh, Dallas Drake (šéf skautingu Neil Smith chcel miesto neho draftovať Rusa Pavla Bureho, hoci klubu sa zdal malý – pritom mal rovnakú výšku ako Sillinger, ale Devellano povolil vybrať ďalšieho Rusa až o niečo neskôr; navyše ho o tri pozície skôr zvolili Vancouver Canucks^{481 482}), ďalej Scott Zygluski, Andy Suhy, Bob Jones, Greg Bignell, Rick Judson, ďalší Rus Vladimir Konstantinov, Joseph Frederick a Jason Glickman.

Konstantinov bol za morom známy ako neústupčivý kapitán sovietskeho juniorského mužstva, ktoré v roku 1987 na majstrovstvách sveta v Piešťanoch zviedlo slávnú hro-

⁴⁷⁴ Rosen, Dan. 1989 NHL Draft defined Red Wings for decades. 2015.

⁴⁷⁵ Gave, Keith. Red Wings make Sillinger top choice. 1989.

⁴⁷⁶ Farber, Michael. Spirit of '89. 2009.

⁴⁷⁷ Gave, Keith. Red Wings gamble and draft two from Soviets. 1989.

⁴⁷⁸ Rosen, Dan. 1989 NHL Draft defined Red Wings for decades. 2015.

⁴⁷⁹ Gave, Keith. Wings take their first Soviet. 1989.

⁴⁸⁰ Gave, Keith. Red Wings gamble and draft two from Soviets. 1989.

⁴⁸¹ Rosen, Dan. 1989 NHL Draft defined Red Wings for decades. 2015.

⁴⁸² Gave, Keith. Wings take their first Soviet. 1989.

madnú bitku s Kanadou.⁴⁸³ Ale tak ako v prípade Fiodorova, aj jeho voľba bola považovaná za hazard⁴⁸⁴ a ani jemu sa nedávali veľké šance na to, že do NHL by mohol doraziť skôr ako pred tridsiatkou, alebo že ho tam komunisti vôbec pustia.

Red Wings teda na drafte 1989 zvolili iba šesť Kanadčanov. Ďalší piati hráči pochádzali z USA, jeden bol zo Švédska a dvaja zo Sovietskeho zväzu. Kombinácia dvoch Sovietov a jedného neznámeho Škandinávca bola na oko riskantná – dvaja z nich zabrali lukratívne pozície v treťom a štvrtom kole draftu a u dvoch z nich nebolo vôbec isté, či si v NHL niekedy zahrajú. Zakrátko sa však ukázalo, že o žiaden skok do priepasti nešlo.

Mimoriadny draft (nielen) v klubovej histórii

Z hráčov draftovaných v roku 1989 to do NHL nedotiahli Zygluski, Suhy, Jones, Bignell, Judson, Frederick a Glickman. McCosh si v lige zahral iba v deviatich zápasoch. Zvyšní šiesti hokejisti z tohto draftu do NHL naplno prerazili, ba čo viac, traja z nich sa stali jej dlhoročnými hviezdami.

Jedinečnosťou draftu Red Wings z roku 1989 bola skutočnosť, že týmito hviezdami boli práve Európania, na ktorých sa v Severnej Amerike kedysi zvyklo nazerať skepticky a cez prsty. Lidström, Fiodorov a Konstantinov sa krátko po drafte stali významnými súčasťami tímu, ktorý s ich výdatnou pomocou vystúpil do popredia NHL. "Úplne náš klub zmenili," spomínal po rokoch Steve Yzerman,⁴⁸⁵ ktorý ich viedol ako kapitán.

Lidström hral v Detroite 20 sezón, počas ktorých štyrikrát vyhral Stanley Cup, sedemkrát získal Norris Trophy pre najlepšieho obrancu NHL a v roku 2002 ako prvý Európan v dejinách NHL vyhral Conn Smythe Trophy pre najužitočnejšieho hráča play-off. Stal sa tiež prvým európskym kapitánom víťazov Stanley Cupu. Právom je považovaný za jedného z dvoch alebo troch najlepších obrancov v histórii NHL. Jeho dres s číslom 5 visí pod stropom Little Caesars Areny a nesmie ho nosiť žiadny hráč Red Wings.

Fiodorov a Konstantinov nakoniec do NHL dorazili už v mladom veku. Respektíve do nej doslova ušli. Fiodorov bol zlanárený miliónmi dolárov a keď trochu váhal, Red Wings ho jednoducho naložili do auta a vzali so sebou. Konstantinov to mal podstatne ťažšie: doma v Sovietskom zväze musel predstierať "smrteľne vážnu chorobu", aby ho komunisti pustili "liečiť sa" na západ.⁴⁸⁶

Fiodorov hral za Red Wings 13 sezón, trikrát s nimi vyhral Stanley Cup a popri tom sa stal držiteľom štyroch individuálnych ocenení, vrátane prestížnej Hart Trophy, určenej najužitočnejšiemu hráčovi NHL. Vyhral ju ako prvý Európan v histórii súťaže. Popri tom vytvoril množstvo rekordov. Je pravdepodobne len otázkou času, kedy bude jeho číslo 91 v Detroite vyradené z užívania.

Konstantinov nosil dres Red Wings po dobu šiestich sezón. S Fiodorovom a ďalšími troma sovietskymi hráčmi (Igorom Larionovom, Slavom Kozlovom, Slavom Fetisovom) v Detroite sformoval slávnu 'Ruskú päťku'. Bol blízko k zisku Norris Trophy pre najlepšieho zadáka NHL. V roku 1997 s Red Wings získal Stanley Cup a keď po následnej vážnej nehode s hokejom skončil, jeho číslo 16 odvtedy nenosil žiadny hráč tímu.⁴⁸⁷

⁴⁸³ Joyce, Gare. When the Lights Went Out. 2006.

⁴⁸⁴ Gave, Keith. Red Wings gamble and draft two from Soviets. 1989.

⁴⁸⁵ Rosen, Dan. 1989 NHL Draft defined Red Wings for decades. 2015.

⁴⁸⁶ Gave, Keith. The Russian Five. 2018.

⁴⁸⁷ Príbeh Vladimira Konstantinova od strany 132.

Lidström, Fiodorov, Konstantinov a s nimi Sillinger, Boughner, Drake a McCosh odohrali v NHL celkom 5 955 zápasov v základnej časti (z toho 3 221 za Red Wings) a 726 zápasov v play-off (z toho 547 za Red Wings). V základnej časti strelili spolu 1 227 gólov a pozbierali 3 594 bodov, v play-off nahromadili ďalších 441 bodov a rozdelili si deväť prsteňov za víťazstvo Stanley Cupu.

Niet divu, že draft 1989 je dodnes považovaný za najlepší draft v histórii Red Wings a jeden z najlepších, ak nie vôbec najlepší draft jedného klubu v dejinách NHL.

Schopnosti sú dôležitejšie ako krajina pôvodu

Draft 1989 bol v podaní Detroit Red Wings malou predzvesťou ich blízkej budúcnosti. Red Wings vtedy položili základy najlepšie fungujúcej športovej organizácie v celej Severnej Amerike, ako sa im od polovice deväťdesiatych rokov začalo hovoriť, a čo je dôležitejšie, sebe samým i ostatným klubom NHL pri neskoršom usadení a preniknutí viacerých týchto draftových volieb v súťaži dokázali, že pri posudzovaní hráčov pre túto ligu sa nemá brať do úvahy najskôr krajina pôvodu,⁴⁸⁸ ktorú majú hokejisti zapísanú v cestovných pasoch, ale v prvom rade schopnosti, ktoré ukazujú na ľade.

Úspešný draft Red Wings zo 17. júna 1989 sa nakoniec prejavil na ďaleko väčšom prenikaní európskych hráčov do NHL a na ešte výraznejšom inklinovaní tohto klubu k hokejistom zo starého kontinentu.

Red Wings nadviazali na jedinečné voľby z draftu 1989 mnohými ďalšími draftovými výbermi z nižších pozícií, kde našli ďalšie európske poklady. Za všetky hovoria Tomas Holmström, draftovaný v roku 1994 z 257. miesta; Pavel Daciuk, draftovaný v roku 1998 zo 171. miesta; či Henrik Zetterberg, draftovaný v roku 1999 z 210. miesta. Všetkých spájalo, že nik iný im nevenoval takú pozornosť ako Red Wings. Red Wings to vydržalo až dovtedy, kým ich ostatné kluby nezačali napodobňovať.

Nebyť odvážnych rozhodnutí zo 17. júna 1989 a udalostí, ktoré po nich nasledovali, Detroit Red Wings by sa pravdepodobne nikdy nedočkali toľkých úspechov, ktoré ich sprevádzali v nasledujúcich dvoch dekádach.

A všetko to pritom začalo skepticky a na oko riskantne.

⁴⁸⁸ Farber, Michael. Spirit of '89. 2009.

Bob Probert – gladiátor známy ako hrdina

Na brehu Jazera svätej Kláry leží priestranný rodinný dom. V jeho útrobach visí veľký obraz, na ktorom sa vyníma rozzúrený hokejista, ako mláti svojho protivníka. Na plátne obrazu je uvedené: "Gladiátor, ako ho popisovali Rimania, je profesionálny bojovník alebo zajatec, ktorý baví publikum tým, že sa púšťa do boja. Ak to robí pre svoje mužstvo a svoje mesto, je známy ako hrdina."⁴⁸⁹

Gladiátorom, ktorý je na plátne vyobrazený, nie je nikto iný ako Bob Probert, najtvrdší a najaktívnejší bitkár svojej doby a jeden z najslávnejších a najdrsnejších hokejistov v histórii Detroit Red Wings.

Aký bol, čo dokázal, s čím bojoval a čo po sebe zanechal?

Obávaný zurvalec

Mnohých napadne pri zaznení mena Bob Probert bitka v podaní takmer dvojmetrového a viac ako stokilového zurvalca s dlhšími vlasmi a ohnivým výrazom v očiach. Probert sa vyznačoval rôznymi danosťami, je však pravdou, že ľudia ho poznajú predovšetkým pre jeho pästné súboje.

Probert pôsobil v NHL v rokoch 1985 až 2002. Do roku 1994 obliekal dres Detroit Red Wings, po zvyšok kariéry pôsobil u Chicago Blackhawks. Najmä koniec osemdesiatych rokov bol obdobím, kedy sa v každom mužstve našli viacerí muži, ktorých úlohou bolo chrániť spoluhráčov. Probert ale nebol iba jedným z mnohých bitkárov, ktorí sa vtedy úspešne oháňali päšťami. Probert bol ten najlepší z nich.

Za 16 rokov v NHL sa päste Boba Proberta preslávili podobne ako výborné zákroky Patricka Roya alebo magické prihrávky Waynea Gretzkyho. Boli to zlopestné zbrane, ktorými sa tento robustný chlap pustil do viac ako 240 bitiek (presný počet jeho pästných súbojov v NHL však varíruje zdroj od zdroja, napríklad v jeho autobiografii sa uvádza, že ich bolo celkovo 246⁴⁹⁰). S bitkami v juniorskej OHL a na farme v AHL absolvoval viac než 350 pästných súbojov. Počet dračiek, ktoré vyhral, bol trojnásobne vyšší ako počet tých, v ktorých neuspel. Pri pôsobení u Detroit Red Wings sa mu ani raz nestalo, že by prehral dve bitky po sebe.

Najslávnejšími súpermi korby s číslom 24 boli bitkári ako Marty McSorley, Tie Domi, Craig Coxe, Tony Twist a Troy Crowder. Slávny komentátor Don Cherry prezradil,⁴⁹¹ že keď sa jeden večer stretol s bezmála dvojmetrovým Crowderom, čiaroví rozhodcovia boli už vopred dohodnutí, že ich nebudú rozdeľovať, pretože aj oni sa tešili na to, čo ich súboj prinesie. Keď sa ich bitka priblížila, hru na druhom konci klziska už ani nesledovali. Miesto toho sa pozerali, ako Probert Crowderovi uštedruje tvrdý úder, po ktorom mu prilba odletela do niekoľkometrovej výšky.

Bližší pohľad na pästné súboje hovorí aj o tom, že v takmer každej desiatej bitke Boba Proberta sa objavila krv. Probert niekedy nemal ďaleko od toho, aby sa pobil aj s fanúšikmi súperov priamo počas zápasu. Slúžil najmä ako zbraň na zastrašenie. On sám tomuto pojmu pomohol do NHL. V jeho dobe nebolo iného hokejistu, ktorý by súpera dokázal

⁴⁸⁹ Schwarz, Alan. Hockey Enforcer Bob Probert Paid a Price, With Brain Trauma. 2011.

⁴⁹⁰ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁴⁹¹ Former NHL enforcer Probert dead at 45. 2010.

doslova a do písma zastrašiť. Bol to nový šerif v meste, policajt na ľade, trestajúci každý nešetrný zákrok na hviezdu z útoku alebo vlastného brankára. Na ľad ale nechodieval preto, aby sa za každú cenu pobil, ako to začali robievať mnohí bitkári, až toto remeslo úplne znehodnotili. Išiel naň, aby bol spravodlivý, aby sa staral o poriadok, a aby svojou prítomnosťou bol jeho zárukou.

Detroit si vybral Proberta v rovnakom drafte (1983) ako Stevea Yzermana, Petra Klímu a Joeyho Kocura. Yzerman a Klíma boli tie typy hráčov, ktoré Probert na ľade chránil. S Kocurom zasa vytvoril úderné a obávané duo bitkárov so slávnym označením Bruise Brothers (bratia s monoklami).

Pseudonym Bruise Brothers vymysleli fanúšikovia Red Wings.⁴⁹² Probert a Kocur boli vo svojej dobe pre mužstvo podobnými kultovými postavami ako Yzerman, ktorý sa stal mladým kapitánom, alebo tréner Jacques Demers, ktorý z Yzermana kapitána urobil. Boli to kľúčové postavy, vďaka ktorým sa Red Wings identifikovali pred zvyškom NHL⁴⁹³ a pozvoľna pochovávali svoju dlhoročnú mŕtvu éru. Mnohí fanúšikovia Red Wings dokonca začali nosiť tričká s červeným krížom a nápisom Give Blood, Fight Probie (daruj krv, pobi sa s Probiem) – až tak si Proberta zamilovali.

Probert a Kocur si spolu zvykli sadnúť pred zápasom a prechádzať súpisu súpera. Často sa dohadovali, kto by mal zhodiť rukavice ako prvý, ak by k tomu muselo prísť, na ktorého protivníka si treba dať pozor a či je ich brankár v bezpečí.⁴⁹⁴ Pokiaľ náhodou usúdili, že ich spoluhráčom hrozí nebezpečenstvo, chodievali na ľad aj oddelene, aby na ňom krúžili a varovným pohľadom odrádzali protivníkov od neprimeraných útokov či špinavých zákrokov.

Inokedy zatiahli Bruise Brothers do svojich bitkárskeho chůfok aj spoluhráčov. Keď nastupovali so Shawnom Burrom, nabádali ho, nech sa nebojí hrať tvrdo, a niekedy ho posielali, aby podráždil súperov a sám vyvolal šarvátku,⁴⁹⁵ pretože oni by pre svoju povest dostali trest za vyvolanie bitky.

Probert a Kocur trestali svojich súperov v raketovom tempe. Kocur pozbieral v sezóne 1985/86 šialených 377 trestných minút v 59 zápasoch. Probert ho ale onedlho prekonal. Vo svojej individuálne najlepšej sezóne kariéry – sezóne 1987/88 – nazbieral Bob Probert 398 trestných minút v 74 zápasoch základnej časti, čo je dodnes platný rekord Red Wings v počte nazbieraných trestných minút jedného hráča za jednu sezónu.

Za pôsobenia v NHL odohral Bob Probert tri sezóny, v ktorých nazbieral 300 a viac trestných minút. V ďalších šiestich sezónach pozbieral 200 a viac trestných minút. V zápasoch základnej časti obdržal v drese Red Wings 2 090 trestných minút, čo je ďalší klubový rekord. Aj s pôsobením u Blackhawks pozbieral Probert v NHL až 3 300 trestných minút, vďaka čomu zostáva piatym najvyužívanejším hráčom všetkých čias.

Schopný hokejista

Tisíce trestných minút v jeho zbierke pôsobia dojmom, akoby náležali klasickému bitkárovi, ktorý sa na ľade staral iba o nekontrolované provokovanie a mlátenie súperov. Probert bol však jedným z mála bitkárov, ktorí skutočne vedeli hrať hokej. Koniec koncov,

⁴⁹² Duff, Bob. *The Bruise Brothers: Hockey's Heavyweight Champions*. 2008.

⁴⁹³ Rosen, Dan. *1989 NHL Draft defined Red Wings for decades*. 2015.

⁴⁹⁴ Rosen, Dan. *Feared tough guy Bob Probert dies at 45*. 2010.

⁴⁹⁵ Wakiji, Dana. *Former Red Wings enforcer Probert dies*. 2010.

jeho hokejové schopnosti boli tým primárnym dôvodom, prečo ho Red Wings draftovali a priviedli do NHL.

Probert pôvodne nebol bitkárom. K bitkám sa dostal celkom náhodou, keď v jednom zápase v juniorskej OHL nemohol vycúvať zo súboja s klasickým bitkárom súpera. Tak sa mu teda postavil, po šťastnom údere ho knokautoval a na hlave mu vyrobil ranu, ktorá musela byť zošívaná 11 stehmi. Probert následne usúdil, že si vytvoril renomé tvrdého muža.⁴⁹⁶ Svoju silu preto začal používať častejšie, až sa stal silovým útočníkom.

Silový útočník dokáže dominovať kombináciou sily, tvrdosti a hokejových schopností. Probertovi sa to darilo už v jeho poslednej sezóne v OHL, keď v 44 zápasoch pozbieral solídnych 72 bodov napriek tomu, že na trestnej lavici si odsedel 172 trestných minút. Tento charakteristický herný štýl si postupne preniesol aj do NHL.

Niekdajší asistent generálneho manažéra Red Wings, Jim Nill, ktorý s Probertom za Detroit hrával v rokoch 1987 až 1990, vyhlásil,⁴⁹⁷ že práve Probert sa stal tým mužom, ktorý v NHL definoval termín "silový útočník". Jeho veľkou výhodou bolo, že protihráči sa ho báli a radšej mu ustupovali. Vďaka solídnym hokejovým schopnostiam sa naučil, ako tento priestor môže využiť vo svoj prospech.

Probert v NHL začínal ako forward do prvého alebo druhého útoku. Nastupoval do dôležitých okamihov zápasov, hrával presilovky, chodil na ľad strieľať góly. V porovnaní s väčšinou iných útočníkov tej doby mal neobvykle veľkú postavu, ktorú vedel rozhybať a doplniť šikovnými rukami. Keď to bolo nutné, protihráča zbúral a vytvoril si príležitosť. Inokedy svoje svaly využil na to, aby súpera zmlátil. Jeho tvrdosť využili aj subtilnejšie stavaní spoluhráči, ktorí hrávali viac kombinačne a tvorivo (napríklad Yzerman, Adam Oates). Nemali sa viac čoho báť, pretože ak na nich súper zaútočil, Probert jednoducho odhodil hokejku a šiel mu naložiť, aby to už viackrát neurobil.

Individuálny vrchol kariéry zažil Bob Probert v sezóne 1987/88. Vtedy nielenže vytvoril predtým spomínaný klubový rekord v počte trestných minút za sezónu, ale zároveň nastrielal 29 gólov a pozbieral 62 bodov. Prirodzene, hokej v tej dobe bol iný ako je dnes. Brankári a obrancovia neboli takí dobrí, brankárska výstroj bola menšia a brankári chytajúci štýlom motýlika boli len vzácnymi výnimkami, čo sa prejavovalo na väčšom počte strelených gólov. Pozbierať 62 bodov popri takmer 400 minútach na trestnej lavici bol napriek tomu úchvatný výkon, čo nakoniec ocenila aj samotná NHL, ktorá Proberta nominovala do Zápasu hviezd 1988. Tam ho, okrem iného, preslávila fotografia, na ktorej pózuje medzi Markom Messierom a Wayneom Gretzkym.

V sezóne 1987/88 to však nebolo všetko. Probert pokračoval v dobrých výkonoch aj vo vyráďovacej časti, kde aj bez pomoci zraneného Yzermana pozbieral v 16 zápasoch 21 bodov (8+13), vďaka čomu vytvoril (vtedy nový) klubový rekord v počte kanadských bodov jedného hráča v jednom play-off.

Tučné ofenzívne čísla zo sezóny 1987/88 Probert už nikdy nezopakoval, no stále patril k hráčom, ktorí vedeli strieľať góly a zbierať body. V sezóne 1991/92 nasúkal 20 gólov a pozbieral 44 bodov, ďalší rok pridal 43 bodov. Produktívny bol aj vo svojej prvej sezóne v Chicagu – v ročníku 1995/96 pozbieral 40 bodov.

Probert odohral v základnej časti NHL 935 zápasov so ziskom 384 bodov, z toho 163 gólov. Popri 3 300 trestných minútach to boli veľmi slušné čísla. Ďalších 48 bodov a 274 trestných minút pridal v 81 zápasoch play-off. Dokázal produkovať napriek množstvu

⁴⁹⁶ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. *Tough Guy: My Life on the Edge*. 2010.

⁴⁹⁷ Khan, Ansar. *Former Red Wings enforcer Bob Probert, 45, dies after collapsing on boat*. 2010.

času, ktorý trávil na trestnej lavici. V Detroite ho za to ocenili tím, že ho nechali hrať po boku talentovaných hráčov a tí sa pri ňom mohli uvoľniť. Red Wings z neho jednu dobu urobili aj asistenta kapitána Yzermana.

Probert niekedy ofenzívne explodoval, inokedy sa staral predovšetkým o udržiavanie poriadku na ľade. Napríklad 14. novembra 1987, pri výhre Red Wings 6:4 na ľade New Jersey Devils, pozbieral šesť bodov za dva góly a štyri asistencie. Už o päť dní neskôr ale úradovali jeho päste, keď v domácom zápase s Vancouver Canucks (1:4) predviedol dve bitky a pozbieral 16 trestných minút.

Bol to jednoducho muž, ktorý vedel žiariť v mnohých smeroch – vedel hrať šikovne a produkovať, ale vedel sa zmeniť aj na rozzúreného šialenca. Red Wings ho z toho dôvodu považovali za jedného z najkompletnejších hráčov, akých kedy draftovali.

Odvrátená strana

Bob Probert bol neprehliadnuteľným živlom. Protihráči sa ho báli a jediní, ktorí mu mohli konkurovať, boli najtvrdší bitkári. V jeden moment strelil dôležitý gól, v iný moment pomstil spoluhráča. Jeho tvrdý herný štýl bol pritom odrazom jeho nemenej náročného životného štýlu mimo ľadu.

Probert bol nielen bitkárom schopným hrať hokej, ale aj veľkým magnetom na problémy. Turbulentný bol predovšetkým koniec osemdesiatych a začiatok deväťdesiatych rokov, kedy pôsobil u Red Wings. Pre svoje okolie nebol žiadnou tajomnou záhadou. Jeho problémy boli pretriasané na verejnosti – vedelo a písalo sa o nich prakticky stále.

Probert mal za sebou temné dospievanie. Od puberty mával blízko k alkoholu, ktorý bol v jeho rodine rutinou a neskôr sa stal jednou z príčin smrti jeho otca. Aj vinou alkoholu trpel sebadeštrukčnými sklonmi. Hokej bol preň únikom od reality, ale veľmi často sa mu unikať nedarilo.^{498 499}

Probert začal piť vo veku 14 rokov. Svoje pitie prestal ovládať už ako sedemnásťročný. Absolvoval množstvo protialkoholických liečení. Len do 22. roku života ich absolvoval päť. S alkoholom mal problémy už u juniorov, v NHL a s profesionálnou zmluvou vo vrecku sa to len znásobovalo. S nadmerným užívaním alkoholu postupne prichádzal ľahkovážnejší prístup k životu. Probertovi neboli cudzie bary, lacné putiky, ľahké ženy a drogy. Bežnou súčasťou jeho života sa stali aj silné lieky proti bolesti. Bez nich by svoje frekventované pästné súboje na klziskách NHL v žiadnom prípade neustál.⁵⁰⁰

Jeho problémy v súvislosti s alkoholom upútali pozornosť verejnosti na jar roku 1988, kedy ho pred piatym zápasom finále Západnej konferencie v Edmontone viacerí spoluhráči vytiahli do tanečného baru, kde ešte o druhej v noci popíjal. Bolo to akurát jeden deň po tom, čo zaznamenal svoj 21. bod v play-off a vytvoril nový klubový rekord. Tréner Demers bol z tejto správy rozčarovaný. Hnevalo ho predovšetkým to, že spoluhráči ho vytiahli piť, keď vedeli, aké má problémy, ale kritizoval aj jeho samotného. Pred novinármi ho nazval "idiotom" a povedal mu, že je "rakovinou tímu".⁵⁰¹

Bujarý spôsob života privádzal Proberta ešte do väčších problémov. Prvé veľké ťažkosti prišli v roku 1989, kedy mu kanadskí policajti našli 14,3 gramu kokaínu. Nechali

⁴⁹⁸ Campbell, Ken. Looking back at the life of Bob Probert. 2010.

⁴⁹⁹ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵⁰⁰ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵⁰¹ Demers: Drinking by Probert, others caused Detroit's loss. 1988.

ho vyzliecť v tuneli pod riekou spájajúcou Detroit a jeho rodné mesto Windsor; kokaín mal ukrytý v spodnej bielizni. Obvinili ho, že mienil prepašovať drogy na kanadské územie.⁵⁰² Za tento čin bol NHL suspendovaný⁵⁰³ a vylúčený (ako historicky prvý hráč dostal takýto trest za kokaín⁵⁰⁴), a do decembra 1992 nemohol hrať na klziskách kanadských klubov, pretože ak by sa tam objavil, bol by uväznený.^{505 506} Probert miesto väzby v Kanade odišiel do väzenia v Minnesote, kde strávil tri mesiace.⁵⁰⁷ Na ďalšie tri mesiace dostal domáce väzenie. K tomu prišli podmienky.⁵⁰⁸ Vydaniu do Kanady sa musel brániť, s čím mal problémy aj jeho zamestnávateľ z Detroitu.

Probert vyskúšal kokaín po prvýkrát na jar roku 1986 po tom, čo v drese Adirondack Red Wings, záložného mužstva Detroitu v AHL, vyhral Calder Cup. Onedlho si kupoval jednu uncu (t.j. zhruba 30 gramov) kokaínu týždenne za 800 amerických dolárov. V jednom zo svojich bujarých rokov minul na kokaín 42 tisíc dolárov.⁵⁰⁹

V júli 1994 mal Probert nehodu na motocykli, pri dychovej skúške mu namerali trojnásobok povolenej hranice alkoholu v krvi⁵¹⁰ a našli aj stopy po kokaíne.⁵¹¹ Inokedy vrazil autom do reštaurácie a dolámal si šesť rebier. Zašlo to tak ďaleko, že Red Wings pre neho pripravili aj 45-minútové video, v ktorého závere mu emotívne pripomenuli, čo sa stalo jeho otcovi a prečo by sa mal zmeniť.⁵¹² Nič však nepomohlo.

Po deviatich sezónach riešenia Probertových problémov došla Red Wings v júli 1994 trpezlivosť⁵¹³ a napriek tomu, že s jeho službami na ľade boli spokojní a jeho vplyv na hokej v celom Michigane vnímali ako obrovský, rozhodli sa, že sa s ním rozlúčia. "Toto je koniec," vyhlásil vtedy viceprezident Jimmy Devellano.⁵¹⁴

V Detroitě sú dodnes presvedčení, že pre tieto a ďalšie problémy nedostali z Proberta úplne všetko, čo mohli.⁵¹⁵ Red Wings mali podobné problémy aj s mnohými inými hráčmi (s alkoholom mali ťažkosti Klíma, Steve Chiasson a Sheldon Kennedy, Sergej Fiodorov mal problémy s hazardom, Joey Kocur čelil žalobám za násilie na ženách, s alkoholom a hazardom bojoval Darren McCarty), no podľa Devellana⁵¹⁶ sa so žiadnym hokejistom nenatrápili tak, ako s Probertom. Kombinácia tvrdých pästí, krvi, alkoholu a napudrovaného nosa sa pre nich stala priveľkou záťažou.

S koncom Probertovho pôsobenia v Detroitě, ale aj neskôr po jeho odchode sa vynárala otázka, prečo Red Wings miestami tlačili na liečebňu, v ktorej Probert pobýval, a brali ho z nej už po niekoľkých týždňoch, aby za nich mohol nastúpiť v NHL. Riaditeľ liečebne prehlásil, že Probert by v nej nemal zostať iba niekoľko týždňov alebo mesiacov, ale najlepšie po celý rok.⁵¹⁷ Pre Red Wings to však nebol argument, ktorý by obstál.

⁵⁰² Probert hit with cocaine arrest. 1989.

⁵⁰³ Cocaine charge darkens Probert's nightmare. 1989.

⁵⁰⁴ NHL expels Probert after cocaine arrest. 1989.

⁵⁰⁵ Former NHL enforcer Probert dead at 45. 2010.

⁵⁰⁶ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵⁰⁷ Hornberger, Bob. Drug case no basis for deportation. 1989.

⁵⁰⁸ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵⁰⁹ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵¹⁰ Probert arraigned on drunk driving charge. 1994.

⁵¹¹ Rosen, Dan. Feared tough guy Bob Probert dies at 45. 2010.

⁵¹² Campbell, Ken. Looking back at the life of Bob Probert. 2010.

⁵¹³ Probert arraigned on drunk driving charge. 1994.

⁵¹⁴ Albom, Mitch. Probie's release a result of another Wings' error. 1994.

⁵¹⁵ Rosen, Dan. Feared tough guy Bob Probert dies at 45. 2010.

⁵¹⁶ Rosen, Dan. Feared tough guy Bob Probert dies at 45. 2010.

⁵¹⁷ Campbell, Ken. Looking back at the life of Bob Probert. 2010.

Probert krátko po svojom odchode z Detroitu podpísal zmluvu s Blackhawks, ktorí mu zaplatili štvornásobok toho, čo zarábal v poslednej sezóne u Red Wings.⁵¹⁸ V skrátenej sezóne 1994/95 však neodohral žiadny zápas, pretože NHL ho opäť suspendovala, tentoraz za porušenie jej oficiálneho odvykacieho programu.⁵¹⁹

Problémy s alkoholom a drogami sa s Probertom vliekli aj naďalej. Vysvitlo dokonca, že počas svojej anabázy u Blackhawks systematicky klamal dopingových inšpektorov, ktorých si NHL najala, a pri testoch na drogy im zámerne predkladal čisté vzorky moču z mikrovlnnej rúry. Probert sa neskôr priznal i k tomu, že bol viackrát neverný svojej žene Dani, ktorú si vzal v roku 1993 ešte počas pôsobenia v Detroiti.⁵²⁰

Probert pokračoval v liečení aj po prerušení kariéry - v lete 2002. Z liečební odchádzal, aby sa do nich zakrátko vrátil.⁵²¹ Najskôr chvíľu zostal pri hokeji, keď začal pracovať pre rozhlasovú stanicu, ktorá vysielala zápasy Blackhawks. Pri jednom stretnutí Chicaga a Detroitu zareval v priamom prenose do mikrofónu obľúbenú chicagskú frázu "Detroit sucks", čím rozprúdil krv v žilách fanúšikov oboch tímov. Presne taký bol - spontánny. V chicagskom rozhlase však nevydržal dlho, pretože jeden večer doň prišiel opitý a viackrát sa preriekol, na čo bol prepustený⁵²² a opäť musel na liečenie.

Probert počítal s tým, že k aktívnej kariére sa ešte vráti, hoci v ročníku 2002/03 nikde nehral, ale v lete 2003 oznámil definitívny koniec. Tým sa však neskončili jeho veľké ťažkosti s alkoholom a drogami.

Ďalšie vážne problémy prišli v júni 2004, kedy na seba upútal pozornosť zlým parkovaním, následne sa ostro pohádal s okoloidúcimi kvôli drogám a nakoniec musel byť upokojený privolanými policajtmi, ktorí ho dokonca museli viackrát paralyzovať, pretože si ich zamieňal so súpermi, ktorých kedysi mlátil na klziskách.⁵²³ Útoky na policajtov sa postupne stali bežnou súčasťou jeho širokého trestného registra. Množili sa v ňom aj jazdy pod vplyvom alkoholu a bitky v baroch.⁵²⁴

Labutia pieseň

Po skončení aktívnej kariéry trvalo niekoľko rokov, kým sa Bob Probert dostal na správnu životnú cestu a prestal s pitím a drogami.⁵²⁵ Podľa jeho manželky Dani bol čistý asi po dobu ôsmich rokov.⁵²⁶

Keď bol Probert čistý, pravidelne navštevoval charitatívne zápasy, hrával v tímoch starých gárd bývalých hráčov NHL a organizoval rôzne aktivity pre deti.⁵²⁷ Jeho vzťahy s Blackhawks boli pevné a dobré, často bol vidieť na ich komunitných akciách. Hawks mu vo februári 2009 venovali jednu zo svojich tradičných pripomienkových nocí, kedy navštívil ich arénu pred zápasom NHL a za jasaní publika vhodil slávnostné vhadzovanie. Slávnostné buly vhodil aj pred tretím zápasom finálovej série Západnej konferencie 2009 medzi Chicagom a Detroitom.

⁵¹⁸ Hall, Dave. Probert, Blackhawks 'the right fit', Ducharme says. 1994.

⁵¹⁹ Rosen, Dan. Feared tough guy Bob Probert dies at 45. 2010.

⁵²⁰ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵²¹ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵²² Campbell, Ken. Looking back at the life of Bob Probert. 2010.

⁵²³ Probert arrested. 2004.

⁵²⁴ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵²⁵ Campbell, Ken. Looking back at the life of Bob Probert. 2010.

⁵²⁶ Late Bob Probert's life of booze, drugs, women and hockey revealed in memoir. 2010.

⁵²⁷ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

Probert neskôr uhladil aj vzťahy s Red Wings. V drese ich starej gardy, ktorá chodila hrať najmä do Kanady, však nemohol nastupovať často, pretože vinou kriminálnej minulosti musel nahlasovať každý prechod cez kanadsko-americkú hranicu,⁵²⁸ dokým by nepožiadal o výnimku. Objavil sa aj na slávnosti spojenej s vyradením čísla Stevea Yzermana v januári 2007. V ten večer sa v Joe Louis Arene dočkal veľkých ovácií, bývalému spoluhráčovi Vladimirovi Konstantinovi pomohol na ľad s posuvným vozíkom a so svojou niekdajšou dvojičkou z Bruise Brothers, Joeym Kocurom, ostal pozerateľ následný zápas Red Wings proti Anaheim Ducks (2:1), a to symbolicky spoza trestnej lavice.

Keď Probert nepil a nebral drogy, jeho okolie ho milovalo. Milovali ho spoluhráči, za ktorých by na ľade položil svoj život. Milovali ho fanúšikovia, ktorým ukázal, ako sa bojuje za svoje mužstvo a svoje mesto. Milovali ho aj lokálni novinári, ktorí si tak ako iní priali, aby boj s neduhmi vyhral. Mal ružové líca, rozstrapatené vlasy, úprimný úsmev⁵²⁹ a pohľad človeka, ktorý mohol byť tak šťastný, keby nebolo tých prekliatych démonov.

Probert bol po skončení kariéry lepším človekom. Po opustení ľadových plôch si ešte viac upevnil priateľstvo s Kocurom, ktorý bol nielen jeho spoluhráčom, ale neskôr aj súperom. V roku 2008 sa spolu čiastočne podieľali na knihe Bruise Brothers: Hockey's Heavyweight Champions (Bratia s monoklami: Hokejoví šampióni ťažkej váhy).⁵³⁰ Rešpektujúci vzťah si vytvoril aj s "albánskym zabijakom" Domim,⁵³¹ s ktorým sa počas svojej aktívnej kariéry deväťkrát pobil.

Zatiaľ čo na ľade bol Probert beštou, mimo ľadu bol úplne iný, ako to napokon býva u mnohých bitkárov. Keď od hokeja odišiel, naplno vysvitlo, aký býval dobrý a milý na najbližších i spoluhráčov. Bol láskavý, skromný, tichý, charakterný, vtipný, nesebecký, a aj keď bol niekedy drsný, tak mal jemnú dušu. Ak mal tú možnosť, venoval sa svojim veľkým záľubám – rýchlym autám a motorkám, na ktorých si čistil hlavu. Po skončení kariéry bolo pre neho dôležité z času na čas vypadnúť, sadnúť na rýchly stroj a stratiť sa v diaľke, kde ho nikto nebude poznať. Stal sa z neho milujúci otec a zodpovedný občan. Ak zašiel na hokej, chodil najmä do Windsoru na miestnych Spitfires, hrajúcich v juniorskej OHL.⁵³² Niekoľkokrát odišiel do Afganistanu, aby vzdal hold kanadským vojakom, u ktorých bol veľmi populárny.⁵³³ Príležitostne hrával golf, často chodil na výlety na svojej lodi.⁵³⁴ V roku 2009 sa objavil v krasokorčuľarskej reality show Battle of the Blades.

Uhladenosť života Boba Proberta po skončení aktívnej kariéry sa stala cestou, ktorou sa na verejnosť postupne dostali ďalšie informácie z jeho nie vždy bujarého spôsobu života. Keď napríklad ešte hrával a po zápasoch chodil do baru, často tam narážal na agresívnych hostí, ktorí ho vyzývali, aby si to s nimi rozdal. Probert sa na nich iba usmieval. Inokedy bola do jeho domu privolaná polícia, aby ho upokojila. Zábery bezpečnostných kamier však ukázali, že práve policajti boli tí, ktorí boli agresívni, zatiaľ čo Probert sa iba bránil ich úderom. Keď pravda vyšla najavo, obvinenia jeho osoby boli stiahnuté. Vtedy mal príležitosť podať na agresívnych policajtov žalobu, ale nechal to tak a len vyhlásil, že nechce mať žiadne problémy.⁵³⁵

⁵²⁸ Duff, Bob. Probert helps out. 2007.

⁵²⁹ Albom, Mitch. Probert's tough story ended far too soon. 2010.

⁵³⁰ Duff, Bob. The Bruise Brothers: Hockey's Heavyweight Champions. 2008.

⁵³¹ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵³² Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵³³ Campbell, Ken. Looking back at the life of Bob Probert. 2010.

⁵³⁴ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵³⁵ Campbell, Ken. Looking back at the life of Bob Probert. 2010.

Jeho meno a povest' mu mnohokrát uškodili, existujú však aj také príbehy, kde na mene a povesti Boba Proberta vôbec nezáležalo. Jeden taký príbeh⁵³⁶ hovorí o tom, ako Probert jednému dievčatku z Windsoru zaplatil dlhý let, aby mohla ísť na operáciu, ktorá zachráni jej oko. Dal si pritom záležať, aby sa ona ani jej rodičia nedozvedeli, kto v skutočnosti bol tým anonymným darcom.

Bol to skrátka muž s veľkým srdcom, ktorý aj napriek tomu, že sa často bil a systematicky ničil svoje telo, stále dbal na svojich fanúšikov, rozdával lístky deťom z chudobných rodín, navštevoval štátne školy, usporadúval hokejovú akadémiu, zbieral peniaze na charitatívnych akciách a pokiaľ mohol, rád pomohol.⁵³⁷

Navždy voľný

Všetky indície navonok nasvedčovali tomu, že Probert sa po skončení kariéry dokázal vzchopiť. Jeho niekdajší spôsob života a herný štýl prezentovaný v NHL sa však musel prejaviť na jeho zdraví. Bola to zákonitosť, ktorú si uvedomovali mnohí, a uvedomoval si ju aj on sám.

Napriek tomu, že Probert zanechal hokej spojený s bitkami a tvrdosťou, a na hodné obdobie aj drogy a alkohol, bolesti ho nikdy neopustili. Aj keď bol čistý, bez liekov proti silnej až veľmi silnej bolesti sa mu žilo ťažko. Manželka Dani pred ním musela schovávať tablety oxykodónu, silného narkotika na utlmenie bolesti. Bála sa, že ak Bob tabletky nájde, vráti sa k minulosti, alebo sa predávkuje.^{538 539}

Probert mal okrem toho vážne podozrenie, že trpí chronickou traumatickou encefalopatiou,⁵⁴⁰ ľudovo boxerskou demenciou. Toto ochorenie patrí medzi mozgové poranenia vyskytujúce sa u bývalých hráčov ľadového hokeja a iných tvrdých športov, napríklad boxu, amerického futbalu a bojových umení. Ochorenie sa formuje postupne a môže sa prejaviť aj po rokoch od skončenia aktívnej kariéry. Typickými príznakmi sú vypadávanie pamäte, depresia, náladovosť a strata sebaovládania.⁵⁴¹ Probert sa o tomto ochorení rozprával so svojou ženou a povedal jej, že keď raz umrie, bol by rád, ak by jeho mozog venovala na vedecké skúmanie. Probert prišiel k záveru, že týmto činom by mohol pomôcť NHL a jej hráčom v lepšom predchádzaní tomuto ochoreniu a vôbec následkom poranení súvisiacich s otrasmi mozgu po bitkách a tvrdých úderoch.⁵⁴²

Bolesti, ktoré Probert mal, je ťažké opísať. Dani ich opisovala ako neznesiteľné bolesti, pri ktorých musela svojho manžela každé ráno "dvíhať z postele".⁵⁴³ Proberta často pobolievala hlava, veľké bolesti mal aj na bedrách, nohách a v kolenách. Radosť mu robila len rodina, pozícia starostlivého otca, motorka a možnosť, ako si sem tam vyjsť loďou na Ja-zero svätej Kláry a kochať sa pohľadom na svoj neďaleký dom.⁵⁴⁴

⁵³⁶ Campbell, Ken. Looking back at the life of Bob Probert. 2010.

⁵³⁷ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵³⁸ Late Bob Probert's life of booze, drugs, women and hockey revealed in memoir. 2010.

⁵³⁹ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵⁴⁰ Schwarz, Alan. Hockey Enforcer Bob Probert Paid a Price, With Brain Trauma. 2011.

⁵⁴¹ Stern, Robert A.; O'Riley, David O.; Daneshvar, Daniel H.; Nowinski, Christopher J.; Cantu, Robert C. & McKee, Ann C. Long-term consequences of repetitive brain trauma: chronic traumatic encephalopathy. 2011.

⁵⁴² Schwarz, Alan. Hockey Enforcer Bob Probert Paid a Price, With Brain Trauma. 2011.

⁵⁴³ Late Bob Probert's life of booze, drugs, women and hockey revealed in memoir. 2010.

⁵⁴⁴ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

Písal sa 5. júl 2010, keď si Bob Probert opäť vyšiel na Jazero svätej Kláry. Bolo to štyri dni po 17. výročí jeho svadby s Dani, štyri dni po Dni Kanady, čo je v krajine javorového listu významný štátny sviatok, a rovný mesiac po jeho 45. narodeninách. Krásny to deň – síce s bolesťami nad ránom,⁵⁴⁵ ale takých už bolo habadej.

Zatiaľ čo v minulosti zasypávali verejnosť správy o tom, ako Probert zmlátil protihráča, pobil sa v bare alebo s policajtni, prevážal kokaín, nabúral na svojom aute či motorke, porušil liečebný program a pohyboval sa v drogami nasiaknutých častiach miest, v pondelok 5. júla 2010 uzrela svetlo sveta správa o tom, že bývalý kanadský hokejista Robert Alan Probert skolaboval na svojej výletnej lodi a následne zomrel na infarkt, zanechajúc manželku Dani a deti Brogan, Tierney, Jacka a Declyn.

Probert zomrel podobne ako jeho otec Al, bývalý kanadský policajt. Ten po 41 rokoch, ktorých veľkú časť trávil bojom so zločinom, skončil na zlyhanie srdca,⁵⁴⁶ ktoré v tej chvíli nikto nečakal. Áno, infarkt možno predvídať – existujú predsa príznaky, ktoré naznačujú jeho príchod. Človek si ale zo svojej kajúcej povahy nechce pripustiť, že by mal prísť práve vtedy, keď je jeho život konečne usporiadaný a keď namiesto násilia, krvi, bolesti a démonov hrajú prím blízki a radostný úsmev na ich tvárach.

Probert, ktorý dlhé roky žil na hrane a následky tohto spôsobu života sa u neho začali prejavovať najmä po skončení kariéry, pociťoval niekoľko hodín pred smrťou veľký tlak na hrudi a nevoľnosť,⁵⁴⁷ tieto príznaky však ignoroval – možno aj preto, že na každodennú bolesť bol po všetkých tých útrapách zvyknutý.

S odchodom Proberta prišla NHL o jednu zo svojich najkontroverznejších legend. Jeho smrť hlboko zasiahla nielen jeho najbližších, ale aj fanúšikov a bývalých spoluhráčov. "Keď som sa to dozvedel, plakal som," zúfal Kocur,⁵⁴⁸ jeho oddaný Bruise Brother.

Posledná rozlúčka s Bobom Probertom sa konala 9. júla 2010 vo Windsore. Na pohreb prišla viac než tisícka ľudí,⁵⁴⁹ medzi nimi aj bývalí spoluhráči Kocur, Yzerman, McCarty, Dino Ciccarelli, Gerard Gallant a Brad McCrimmon, generálny manažér Ken Holland či vlastníci Red Wings, Mike a Marian Ilitchovci. Nechýbali ani jeho niektorí niekdajší súper: Domi, Stu Grimson, Chris Nilan. Pohrebný sprievod bol vedený motorkármi. Mnohí z nich mali na sebe jeho detroitský alebo chicagský dres s číslom 24. Cestu do kostola lemovali mnohí fanúšikovia Red Wings a Blackhawks v červeno-bielych a čiernych dresoch s vlajkami. Rakva s jeho telom bola pripevnená na jednej z motoriek, na ktorej stál veľavravný nápis Forever Free (navždy voľný).

O niekoľko mesiacov neskôr bol mozog Boba Proberta podrobený výskumu, ako si to pred smrťou želal. Prvé výsledky výskumu sa dostavili koncom februára 2011 a potvrdili dávne predtuchy: v jeho mozgu bola identifikovaná chronická traumatická encefalopatia.⁵⁵⁰ Niektorí bývalí hráči NHL, ako napríklad Keith Primeau, ktorý bol Probertovým spoluhráčom v Detroite od roku 1990 a ktorého kariéra sa taktiež zvrátila vinou otrasov mozgu, na to zareagovali tým, že aj oni sa upísali k posmrtnému venovaniu svojho mozgu na vedecké účely.⁵⁵¹

⁵⁴⁵ Rosen, Dan. Feared tough guy Bob Probert dies at 45. 2010.

⁵⁴⁶ Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. Tough Guy: My Life on the Edge. 2010.

⁵⁴⁷ Rosen, Dan. Feared tough guy Bob Probert dies at 45. 2010.

⁵⁴⁸ Kulfan, Ted. Red Wings mourn Bob Probert's sudden passing. 2010.

⁵⁴⁹ Family, friends and fellow hockey players remember Bob Probert as 'gentle giant'. 2010.

⁵⁵⁰ Researchers: Bob Probert had CTE. 2011.

⁵⁵¹ Schwarz, Alan. Hockey Enforcer Bob Probert Paid a Price, With Brain Trauma. 2011.

V októbri 2010 uzrela svetlo sveta Probertova dlho pripravovaná kniha *Tough Guy: My Life on the Edge* (Tvrdý muž: Môj život na hrane). Keď Probert zomrel, kniha bola takmer hotová. Na jej dokončenie bolo treba urobiť posledné korekcie, manželka Dani sa však rozhodla, že po smrti svojho druhu ju viac nebude škrtať. Dopísala akurát krátky predslov, v ktorom si zaspomínala aj na jeho posledný deň. Ďalší predhovor napísal jeho niekdajší kapitán Yzerman.^{552 553} Kniha je to drsná a otvorená. Probert je v nej taký, aký býval vždy – nadovšetko priamočiary.

Od roku 2011 sa vo Windsore začala každoročne usporadúvať spomienková motorkárska jazda na Probertovu počesť. Jazda je spojená s charitatívnymi aktivitami, jej cieľom je zvýšiť povedomie o kardiovaskulárnych ochoreniach a zbierať peniaze pre zdravotnícke zariadenia vo Windsore.⁵⁵⁴ Pri premiére tohto podujatia v roku 2011 sa podarilo vyzbierať viac ako 100 tisíc kanadských dolárov⁵⁵⁵ a do roku 2015 bolo vyzbieraných takmer 500 tisíc.⁵⁵⁶ Na piatom ročníku akcie sa ukázal aj Probertov bývalý spoluhráč a priateľ McCarty, ktorý bol menovaný za kapitána motorkárskeho konvoja.⁵⁵⁷

Probert bol po svojej smrti každú chvíľu a z najrôznejších odborných i laických strán vyhlasovaný za najlepšieho bitkára všetkých čias. Na jeho vnímaní ako najlepšieho alebo jedného z najlepších bitkárov sa už nič nezmení.

Jeho tradičný súper Domi o ňom prehlásil: "Bol to nežný obor, ktorý mal srdce zo zlata. Bol to ten najlepší bitkár, akého NHL kedy mala. Všetci sme ho s obdivom sledovali pre jeho profesionalizmus, húževnatosť a vášeň pre hru. Probie dal tejto hre úplne všetko, obetoval všetko pre svojich spoluhráčov. Tímy, v ktorých hral, si vďaka nemu vydobyli veľký rešpekt. Jeho spoluhráči ho milovali. Mimo ľadu bol ohromným otcom a manželom. Všetkým nám bude chýbať."⁵⁵⁸

Kocur o Probertovi často hovoril, že bol preňho bratom, ktorého nikdy nemal.⁵⁵⁹ Kocur si ho uctil aj tým, že v posledný deň roka 2013, pred exhibičným stretnutím starých gárd Red Wings a Toronto Maple Leafs, vyšiel na otvorené klzisko detroitského bejzbalového štadióna Comerica Park v jeho červeno-bielom drese s číslom 24.

Vdova Dani si ho uctila napríklad aj tým, že v apríli 2017, pri poslednom zápase Red Wings v legendárnej Joe Louis Arene, rozsypala jeho popol na trestnej lavici,⁵⁶⁰ teda tam, kde trávil veľké množstvo času.

V decembri 2018 uzrel svetlo sveta aj dlho očakávaný dokumentárny film *Tough Guy: The Bob Probert Story* (Tvrdý muž: Príbeh Boba Proberta). Dokument je založený na jeho knihe z roku 2010. Pojednáva o jeho turbulentnej kariére v drese Red Wings a Blackhawks, o jeho bitkách, problémoch s alkoholom, drogami, zákonom či liečebňami. Predstavuje aj depresie, ktoré ho začali prepadať vinou závislosti a otrasov mozgu. Popisuje tiež posledné chvíle jeho života. Ukazuje však aj jeho prívetivú tvár v kruhu rodiny – dni, kedy bol šťastný, kedy bol verným manželom a vzorným otcom, kedy bol skutoč-

⁵⁵² Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. *Tough Guy: My Life on the Edge*. 2010.

⁵⁵³ Late Bob Probert's life of booze, drugs, women and hockey revealed in memoir. 2010.

⁵⁵⁴ Puzic, Sonja. Probert memorial ride to aid Dieu's cardiac lab. 2011.

⁵⁵⁵ Savard, Chris. Second Bob Probert Memorial Ride, a huge success. 2012.

⁵⁵⁶ Probert, Dani. 5th Annual Bob Probert Ride – June 14, 2015. 2015.

⁵⁵⁷ Pervaiz, Amna. McCarty named Road Captain for Probert Ride. 2015

⁵⁵⁸ Former NHL enforcer Probert dead at 45. 2010.

⁵⁵⁹ Former NHL enforcer Probert dead at 45. 2010.

⁵⁶⁰ Bob Probert's ashes sprinkled in penalty box at Joe Louis Arena. 2017.

ným "nežným obrom so srdcom zo zlata".^{561 562} Dokument je v mnohých pasážach veľmi emotívny, napríklad Jeff Seidel z denníka Detroit Free Press o ňom napísal: "Keď sa film skončí a objaví sa čierne plátno, vaše oči sa naplnia slzami a zasiahne vás príval emócií. Zasiahne vás smútok. Frustrácia. Prázdnota. A príšerná bolesť."⁵⁶³

Bob Probert bol obávaným zurvalcom, schopným hokejistom, ale aj dobrosrdečným a nežným chlapíkom, ktorý bol karhaný za veľké prehrešky a zároveň zbožňovaný pre svoju lojalitu a schopnosť obetovať sa pre vlastné mužstvo a mesto. Často pôsobil nezničiteľne. Niekedy nad svojimi démonmi vyhral, inokedy im dovolil, aby ho ovládli. Vždy sa však dokázal oklepať a na démonov nechať aspoň na moment zabudnúť.

Nikto však nie je nezničiteľný, ani ten najdrsnejší gladiátor, ktorý zabával publikum tým, že sa bez váhania púšťal do boja. Bob Probert bavil publikum tým, že bojoval pre svoje mužstvo a svoje mesto, a že to robil s takou vervou a takým odhodlaním, ako nikto pred ním a nikto po ňom.

Aj preto navždy zostane gladiátorom, ktorý je známy ako hrdina.

⁵⁶¹ Tough Guy: The Bob Probert Story. 2019.

⁵⁶² Užák, Martin. Film o Bobovi Probertovi čaká televízna premiéra. 2018.

⁵⁶³ Seidel, Jeff. Bob Probert movie a heart-breaking mix of honesty and tender humanity. 2018.

Debut "Ruskej päťky" priniesol potupu Calgary

Mala to byť veľká sláva, keď v piatok 27. októbra 1995 dorazili do Calgary poslední finalistu Stanley Cupu menom Detroit Red Wings. Calgary Flames sa proti nim chceli vytiahnuť a po zlom štarte do sezóny túžili zaknihovať svoje prvé víťazstvo. To však ešte netušili, aká mizéria ich tú noc čaká.

Flames začali sezónu 1995/96 siedmimi stretnutiami na ľade súperov, pretože v ich domácej aréne Saddledome finišovala rekonštrukcia.⁵⁶⁴ Vo svojich prvých siedmich zápasoch ani raz nevyhrali, čo sa im nepodarilo ani v prvom zápase vo vynovenej aréne. Zápas s Red Wings bol ich druhým domácim predstavením a celkovo deviatym v ročníku 1995/96. Flames však nielenže opäť nevyhrali, ale pod zovretím šikovnej defenzívy a nátlakom jednej úchvatnej detroitskej formácie predviedli málo vídaný bezbranný výkon, z ktorého sa zrodil negatívny klubový rekord.

Historicky nízka streľba

Red Wings využili proti Flames povestnú defenzívnu stratégiu so stiahnutým ľavým krídelníkom, ktorý zatváral jednu stranu klziska v strednom pásme a útočiaceho hráča väčšinou sám zastavil, alebo ho donútil útočiť po opačnej strane klziska, čo u útočiaceho tímu často končilo stratou puku.

Red Wings touto dobou využívali túto stratégiu ako jediný klub v NHL (v Amerike je známa pod názvom "left wing lock", vymysleli ju však počas sedemdesiatych rokov v Československu ako taktiku proti dominantným sovietskym tímom⁵⁶⁵). V Detrote ju uviedol do praxe tréner Scotty Bowman po tom, ako sa s ňou stretol jeho asistent Barry Smith v Európe.⁵⁶⁶ Bowman ju na odporúčanie Smitha zaviedol, aby dal svojim zverencom možnosť zastaviť útočnú akciu súpera v strednom pásme a po zisku puku vyrážať do rýchleho útoku. Tímom, ktoré túto stratégiu nepoznali, trvalo dlho, kým si ju dokázali rozobrať a naučili sa proti nej hrať, takže Detroit z nej náležite profitoval.

Proti Calgary nastupovali na pozícii ľavého krídla najmä Viačeslav Kozlov, Bob Errey a Tim Taylor. Flames na ich bránenie nevedeli dostatočne zareagovať a hoci sa snažili, nedostávali sa do mnohých gólových príležitostí. Popravde si takmer žiadne nevypracovali – na hosťujúceho brankára Chrisa Osgooda vyslali chudobných osem striel. Práve týmto počínom vytvorili svoj negatívny klubový rekord,⁵⁶⁷ platný dodnes.

V prvej tretine zápasu vyslali Flames na Osgooda iba dve strely. V druhej časti hry pridali ďalšie tri a v tej poslednej ďalšie tri. Svoju štvrtú strelu na bránku si pripísali 32 sekúnd pred koncom druhej tretiny. Postaral sa o ňu drobný forward Theo Fleury, ktorý zo zúfalstva strieľal z ostrého uhla z pravého krídla. Keď Osgood jeho ľahučký puk efektne vykopol do opačnej strany klziska, v Saddledome sa ozval sarkastický potlesk kanadských fanúšikov. Samozrejme, bol adresovaný domácim hokejistom, ktorí boli po ofenzívnej stránke absolútne jaloví.

⁵⁶⁴ Knap, Karel. Robert Reichel – kapitán zlaté generace. 2010.

⁵⁶⁵ Raimondo, Gianni. The Left Wing Lock. 2007.

⁵⁶⁶ Hackel, Stu. The Morning Skate: Barry Smith on Magnitka, the Rangers' Victoria Cup Foe. 2008.

⁵⁶⁷ Hanlon, Peter; Kelso, Sean & Buer, Greger. 2015-16 Calgary Flames Media Guide. 2015.

Ironické ovácie si domáci hokejisti vypočuli aj na začiatku tretej časti hry, kedy na Osgooda vyslali ďalšiu propagačnú, celkovo šiestu strelu. Inokedy nedokázali na Osgooda vystreliť ani pri precíslení dvoch proti jednému. V zápase pritom hrali až sedem presiloviek. Z 18 korčuliarov, ktorých Flames do zápasu postavili, ohrozili Osgooda iba šiesti, pričom iba Fleury a German Titov vyslali dve strely a ostatní štyria sa zmohli iba na jeden strelecký pokus na bránku.

To Red Wings strelali častejšie - na bránku domáceho Trevora Kidda poslali 25 striel a tri z nich skončili gólom. Do čierneho mierili Kozlov, Keith Primeau a Igor Larionov.

Kozlov otvoril skóre v 11. minúte po tom, čo na dvakrát prekonal Kidda zo samostatného úniku. Primeau zvýšil na 2:0 v 27. minúte, keď krátko po skončení presilovky Red Wings zužitkoval ukážkový pas Paula Coffeyho. Larionov uzavrel na 3:0 v 46. minúte vo vlastnom oslabení po tom, ako pohodlne dorazil do bránky svoju pôvodnú strelu, na ktorú ho vyzval Sergej Fiodorov.

Potupa od 'Ruskej päťky'

Rozdiel v skóre mohol byť ešte väčší, ak by svoje dobré príležitosti využili aj Dino Ciccarelli, Steve Yzerman, Nicklas Lidström, Vladimir Konstantinov, Fiodorov či Taylor. Výsledok 3:0 nakoniec nebol taký zarážajúci, zarážajúci bol však spôsob, akým Flames prehrali. Popri ťažko priestupnom zámku od ľavých krídel ich totiž potupila dominantná ruská formácia, akú NHL nikdy predtým nepoznala.

V 'Ruskej päťke', ako sa tejto formácii začalo hovoriť, nastupovali Viačeslav Fetisov, Vladimir Konstantinov, Igor Larionov, Sergej Fiodorov a Viačeslav Kozlov. Prví dvaja menovaní boli šikovní a pomerne mobilní obrancovia, ktorí vedeli zaútočiť, no neštítali sa ani mimoriadne tvrdej hry na hranici pravidiel. Poslední traja boli fantastickí korčuliari, schopní nepožičať súperovi puk i po celé striedanie, v ktorom neraz predvádzali znamenité prihrávky do druhej vlny, spolu s obrancami si dokázali nepredvídateľne vymieňať pozície a s pukom dokázali sústavné cirkulovať dokonca aj vtedy, keď hrali vo vlastnom oslabení.

'Ruská päťka' sa v tomto stretnutí zrodila vďaka geniálnemu Larionovovi, ktorého Detroit získal tri dni predtým od San Jose Sharks výmenou za kanoniera Raya Shepparda. A ako naznačili už predtým uvedené základné štatistiky, táto formácia v zápase celkom dominovala. Okrem dvoch gólov si pripísala ešte tri asistencie, deväť plusových bodov a 15 striel na bránku. 'Ruská päťka' teda vyslala takmer dvakrát toľko streleckých pokusov ako celé mužstvo Flames dohromady.

Flames nemali proti tancujúcim Rusom žiadnu šancu. 'Ruská päťka' nad nimi dominovala nielen kombinačnými akciami, ale aj neústupčivosťou a tvrdosťou, ktorou sa prezentovali predovšetkým Fetisov a Konstantinov. Tvrdeho poňatia hry sa nebál ani priamočiary Kozlov, ktorý v priebehu tretej tretiny vyprovokoval domáceho útočníka a svojho bývalého spoluhráča Stevea Chiassona natoľko, až mu praskli nervy a po prerušení hry na Kozlova zúrivo napálil puk.

Nervozita Flames a strojová nepoddajnosť Red Wings na čele s päticou Rusov sa nakoniec stretli ruka v ruke v závere zápasu, kedy sa do pästných súbojov pustili domáci Sandy McCarthy a hosťujúci Stu Grimson, domáci Todd Simpson a hosťujúci Martin Lapointe a v 58. minúte opäť Simpson a hosťujúci Darren McCarty. Tieto bitky boli jedinými pasážami, v ktorých sa hokejisti Flames dočkali aspoň akého-takého povzbudzujúceho aplauzu od rozčarovaného kanadského publika.

Malá predzvesť budúcnosti

Keď sa zápas z 27. októbra 1995 pomaly chýlil ku koncu, v aréne Saddledome sa ozývalo bučanie kanadských priaznivcov. Red Wings zvíťazili po dôslednej obrane v strednom pásme a dominantnom debute 'Ruskej päťky', zatiaľ čo Flames boli bombardovaní kritikou za vôbec najhorší strelecký výkon, aký kedy za svojej existencie predviedli. Nasledujúce dni, mesiace a roky pritom ukázali, že tento zápas bol pre oba kluby malou predzvesťou ich budúcnosti.

Red Wings naďalej pokračovali v aktívnom využívaní zámku na ľavom krídle, až sa tento defenzívny systém rozšíril medzi ďalšie kluby. S najlepšou obranou v lige a s veľkým príspevom 'Ruskej päťky' ukončili základnú časť sezóny 1995/96 so 62 víťazstvami, čo bol najlepší výkon za jednu sezónu v histórii NHL (v sezóne 2018/19 vyrovnal tento počet tím Tampa Bay Lightning). Na jar roku 1996 to dotiahli do finále Západnej konferencie proti Colorado Avalanche, v ďalšom ročníku ukončili viac ako 42 rokov trvajúce čakanie na Stanley Cup. A hoci sa ich oku lahodiaca 'Ruská päťka' vinou následnej vážnej automobilovej nehody Fetisova a Konstantinova rozpadla, k víťazstvu Stanley Cupu dokráčali aj v roku 1998.

Flames po onom zápase s Red Wings nevyhrali ani v nasledujúcom stretnutí. Z prvej výhry v sezóne 1995/96 sa tešili až na jedenásty pokus. Po ďalšej prehre im už nadobro došla trpezlivosť a vyhodili manažéra Douga Risebrougha,⁵⁶⁸ hoci tvrdili, že sa nerozhodovali podľa vtedajších výsledkov. Nakoniec vyhrali iba tri z prvých 23 zápasov v ročníku a aj keď sa napokon ešte pretlačili do play-off, rýchlo z neho vypadli po štyroch zápasoch s Chicago Blackhawks.

V nasledujúcich siedmich sezónach už Calgary Flames do play-off nepostúpili, pričom hneď päťkrát patrili medzi desať strelecky najmenej efektívnych klubov v súťaži. Popri tom vyrobili niekoľko ďalších negatívnych klubových rekordov, no žiaden z nich nebil a naďalej nebije do očí tak ako ten z 27. októbra 1995, kedy ich potupili Detroit Red Wings na čele s dominantnou 'Ruskou päťkou'.

⁵⁶⁸ Flames fire GM Risebrough. 1995.

Ako Red Wings zadržali éru Patricka Roya v Montreale

Bola to veľká udalosť, keď v sobotu 2. decembra 1995 proti sebe nastúpili Montreal Canadiens a Detroit Red Wings. Legendárnou montrealskou halou Forum otriasali ovácie, ktoré kanadskí fanúšikovia pripravili pre tamojšie legendy Mauricea "Rocket" Richarda a Bernieho "Boom-Boom" Geoffriena.⁵⁶⁹ Mnohí ďalší hokeja chtiví priaznivci sedeli pred televíznymi obrazovkami, kde bežal program Hockey Night in Canada.

Pre Canadiens a Red Wings to bol ich jediný vzájomný zápas v Montreale v základnej časti sezóny 1995/96. Nabudení domáci hokejisti chceli Red Wings vrátiť tesnú prehru 2:3, ktorú utrpeli pred štyrmi dňami v Detroiti. Nakoniec ale museli prehltnúť kolosálnu porážku, ktorá pre nich mala fatálne následky.

'Môj posledný zápas v Montreale'

Zápas odštartoval bitkou domáceho Turnera Stevensona s hosťujúcim Darrenom McCartym. Krátko na to začali padať góly, o ktoré sa až na jednu výnimku postarali hokejisti Red Wings. Tí od začiatku dominovali a už po prvej tretine viedli 5:1. Domácu ikonu Patricka Roya prekonali Igor Larionov, Nicklas Lidström, Greg Johnson a Viačeslav Kozlov, ktorý sa trafil dvakrát. Za Canadiens skóroval Mark Recchi.

V hokeji je nepísaným pravidlom, že pokiaľ má brankár mizerný deň, je lepšie ho vystriedať. Patrick Roy očividne nebol vo svojej koži, na domácu striedačku poškúľoval už po štvrtom inkasovanom góle, vystriedania sa však nedočkal. Na prekvapenie mnohých stál Roy v bránke Habs aj na začiatku druhej časti hry.

Red Wings medzitým pokračovali tam, kde v úvodnej tretine prestali. Už v 25. minúte sa dostali do priepastného vedenia 7:1. Najskôr skóroval Kozlov, ktorý tým zavřil svoj hetrik. Po ňom navýšil náskok Red Wings Mathieu Dandenault. Ten pri svojom samostatnom úniku ani poriadne nevystrelil, pretože puk mu na poslednú chvíľu sklzol z čepele hokejky, no i tak ho dotlačil za Roya. Roy po tomto góle zostal stáť ako zdrevenený a ďalej hľadel na striedačku. Pokyn na vystriedanie ale neprichádzal.

Na začiatku 26. minúty duelu sa Red Wings hnali do ďalšieho útoku. Sergej Fiodorov vyslal na Roya ľahkú, propagačnú strelu príklepom spoza modrej čiary. Keď Roy tento puk zastavil a rozohral na svojho spoluhráča, v hale sa ozval sarkastický potlesk kanadských fanúšikov. Roy neváhal a na posmešnú reakciu domáceho publika zareagoval tak, že dvihol ruky nad hlavu. V tej chvíli celkom rezignoval. Ďalšia propagačná strela, ktorá prišla z hokejky Boba Erreyho, ho doslova iba trafila. Roy nevyvíjal žiadnu snahu, aby ju zastavil, ako sa patrí.

Šesť sekúnd po polovici riadnej hracej doby prišiel gól na 8:1, keď druhýkrát skóroval Johnson. Na konci 32. minúty bolo už 9:1 po tom, čo presnejšie zamieril Fiodorov. Až po tomto zásahu poslal domáci tréner Mario Tremblay do hry náhradného brankára Pata Jablonskiho.

Roy v tom momente dvihol bradu, krátko sa poobzeral po tribúnach Forum, v ktorom sa ďalej ozýval ironický potlesk, a so zdvihnutou hlavou zamieril na striedačku. Zápas opúšťal po 31 minútach a 57 sekundách, počas ktorých chytil iba 17 z 26 striel.

⁵⁶⁹ Roy, Michel. Patrick Roy: Winning, Nothing Else. 2008.

Keď Roy dorazil na lavičku, Montreal Forum stíchlo. Odložil svoju hokejku, dal si dole masku, lapačku i vyrážačku a pomaly sa prešiel na druhý koniec striedačky. Ako prechádzal okolo kouča Tremblayho, na moment na neho pozrel a niečo si zamrmľal. Vzápätí sa ešte otočil a vrátil sa o pár krokov späť. Naklonil sa za prezidentom klubu Ronaldom Coreym, sedávajúcim hneď za striedačkou, kde nebolo plexisklo – asi jeden meter od Tremblayho, ktorý to celé sledoval. "Je to môj posledný zápas v Montreale,"⁵⁷⁰ prezradil Coreymu. Následne sa vrátil na druhý koniec lavičky, na miesto, kde sedával náhradný brankár, a smerom k Tremblayovi ešte niečo zakričal.

Red Wings strelili do konca stretnutia ešte dva góly – štvrtýkrát skóroval Kozlov a po druhýkrát Dandenault. Canadiens teda prehrali zahanbujúco 1:11.

"Nikto nezomrel," písalo sa na druhý deň na titulnej strane športovej rubriky denníka Montreal Gazette, "ale pre Canadiens a osobitne pre Roya to bola noc v pekle."⁵⁷¹

Canadiens nikdy predtým nezažili zápas, v ktorom by boli na vlastnom ľade potupejší takouto vysokou prehrou. Viac ako zdrvivúca prehra ich však mohlo mrzieť radikálne vyhlásenie ich ikonického brankára.

Bionic Blueberry vs Saint Patrick

Tremblay sa sprvoti tváril, že prehovorenie Roya k prezidentovi klubu Coreymu nepočul,⁵⁷² v šatni ale nazval Roya idiotom, na čo mu Roy odvrkol, že takto sa k nemu v šatni Canadiens správať nebude.⁵⁷³ Tremblay sa následne snažil celú situáciu upokojiť tým, že si s Royom musí pohovoriť na najbližšom tímovom mítingu.⁵⁷⁴ Klub však nemal inú možnosť, ako Roya na druhý deň po zápase suspendovať.⁵⁷⁵

Tremblay a Roy medzi sebou nemali ideálny vzťah.⁵⁷⁶ V Montreale a, koniec koncov, v celej Kanade to bolo najhoršie strážené verejné tajomstvo. Veľký podiel na tom niesli ich výrazné osobnostné črty a silné egó.

Tremblay hral za Montreal celú svoju kariéru v NHL. V klube mu hovorievali Bionic Blueberry. Pochádzal z oblasti, ktorá je v Kanade známa pestovaním brusníc. Priaznivci ho spájali aj s bionikou, pretože bol tak konštantne pracovitý a šikovný, že im pripomínal skôr robota ako ľudskú bytosť.⁵⁷⁷ Ako hráč nikdy neustupoval zo súbojov. S Canadiens päťkrát vyhral Stanley Cup. Keď ho v roku 1986 zastavili zranenia, stal sa rozhlasovým a televíznym analytikom. Z tejto role vystúpil krátko po štarte sezóny 1995/96. Prezident klubu Corey stratil po prehrách v prvých piatich zápasoch sezóny trpezlivosť s koučom Jacquesom Demersom i generálnym manažérom Sergeom Savardom a na ich miesta dosadil neskúsených mužov Tremblayho a manažéra Réjeana Houlea. Tremblay začal vo svojej novej funkcii nad očakávania, keď vyhral prvých šesť zápasov, čím vytvoril nový rekord NHL (paradoxne, tento rekord vyrovnal o mnoho rokov neskôr Patrick Roy ako kouč Colorada). Správal sa pritom tak, ako počas hráčskej kariéry – bol neoblomný a tvrdý na seba i svoje okolie.

⁵⁷⁰ Remembering Roy's career-changing game. 2005.

⁵⁷¹ Fisher, Red. Habs humiliated by Red Wings. 1995.

⁵⁷² Habs are red-faced, Roy get hook in a rout. 1995.

⁵⁷³ Roy, Michel. Patrick Roy: Winning, Nothing Else. 2008.

⁵⁷⁴ Fisher, Red. Habs humiliated by Red Wings. 1995.

⁵⁷⁵ Canadiens trade Roy to Colorado. 1995.

⁵⁷⁶ Roy, Michel. Patrick Roy: Winning, Nothing Else. 2008.

⁵⁷⁷ Mario Tremblay. 2015.

Tremblay bol v Montreale uznávaný, ale Roy bol ešte väčšou ikonou. Fanúšikovia ho milovali ako žiadneho iného hokejistu Habs za posledných 20 či 30 rokov. Uctievali ho ako boha. Pre jeho posadnutosť vyhrávaním a úžasné výkony, ktoré predvádzal hlavne v play-off, mu hovorili Svätý Patrick. Roy začínal v Montreale v sezóne 1984/85. To znamená, že v prvých dvoch rokoch bol jeho spoluhráčom aj Tremblay. S Canadiens dvakrát vyhral Stanley Cup a v oboch prípadoch si odniesol Conn Smythe Trophy pre najužitočnejšieho hráča play-off. Okrem toho v ich drese trikrát vyhral Vezina Trophy pre najlepšieho brankára NHL a štyrikrát William M. Jennings Trophy pre brankára mužstva s najnižším počtom inkasovaných gólov v sezóne.

Dokým do mužstva neprišiel tréner Tremblay, Roy bol vedený už spomínaným mágom Jacquesom Demersom. Demers vedel, akú silnú osobnosť v Royovi má, preto mu nechal viac právomocí, ako je obvyklé.^{578 579} Roy bol vlastne všetkým, čo Montreal Canadiens predstavovali. Bol pánom ich šatne. Keď sa rozhodol prehovoriť, nebolo počuť jediný hlások. Pokiaľ sa mužstvu nedarilo, bol to práve Roy, kto spoluhráčov zrovnával, aby sa obrátili k lepším výkonom.⁵⁸⁰ Podobná silná osobnosť ale driemala aj v Tremblayovi. Ten si tieto rysy u Roya všimol ešte v dobe, keď spolu hrávali. S Royom si aj preto nerozumeli. Sprvoti síce bývali spolu na hotelových izbách pri zápasoch na ľade súperov, neskôr sa ale začalo tradovať, že si nikdy nepozreli priamo do očí.⁵⁸¹

Keď Tremblay prešiel do funkcie trénera a z Roya sa stal jeho zverenec, zrejme si zaumienil, že mu ukáže, kto je v tíme pánom a kto v ňom robí rozhodnutia. Preto ho nechal, aby onoho 2. decembra 1995 pretrpel v bránke Habs deväť gólov od hráčov Red Wings. Tremblay ho v bráne ponechal, aby ho v Montreal Forum verejne zosmiešnil a znechutil mu jeho dominantnú rolu, ktorú do jeho príchodu u Canadiens zastával. Nechal ho tam, aby mu ukázal, kto je v mužstve trénerom.

Nešťastný zápas s Red Wings bol len vyvrcholením niekoľkoročných sporov, ktoré Tremblay a Roy medzi sebou mali. Keď ešte spolu hrávali, Tremblay si pri jednej príležitosti dal záležať na tom, aby Royovi na tréningu cielene mieril na krk. Po tomto incidente sa takmer pobili. Inokedy sa takmer pobili v kaviarni.⁵⁸² Keď Roy prišiel do tímu ako nováčik, veterán Tremblay ho často zhadzoval pre jeho lámanú angličtinu, pritom aj sám Tremblay bol frankofónnym Kanadčanom a anglický jazyk mu nešiel najlepšie.⁵⁸³ Roya pravidelne kritizoval aj z role rozhlasového a televízneho analytika. Keď bol Tremblay po prvýkrát zavedený do šatne ako nový tréner tímu, Roy mu to vrátil aj s úrokmi a pred všetkými spoluhráčmi ho vysmial.⁵⁸⁴ Nový tréner tak stratil jeho rešpekt už pri prvom kontakte s mužstvom.

Po blamáži z 2. decembra 1995 si mohol byť každý istý, že Patrick Roy to so svojím vyhlásením o poslednom zápase v drese Canadiens myslel vážne. Roy neskôr svoje vyhlásenie poopravil, keď uviedol, že za Montreal by nehral iba v prípade, že jeho trénerom bude naďalej Tremblay.⁵⁸⁵ To už ale nebolo nič platné. Habs si boli vedomí toho, že je koniec. O Royovej výmene uvažovali ešte v dobe, keď mužstvo manažoval Savard,⁵⁸⁶

⁵⁷⁸ Hickey, Pat. Canadiens might be better off without great goalie. 1995.

⁵⁷⁹ Lagrange, J. D. The Mario Tremblay vs. Patrick Roy Saga – Who is to Blame? 2011.

⁵⁸⁰ Roy, Michel. Patrick Roy: Winning, Nothing Else. 2008.

⁵⁸¹ Lagrange, J. D. The Mario Tremblay vs. Patrick Roy Saga – Who is to Blame? 2011.

⁵⁸² Remembering Roy's career-changing game. 2005.

⁵⁸³ Roy, Michel. Patrick Roy: Winning, Nothing Else. 2008.

⁵⁸⁴ Roy, Michel. Patrick Roy: Winning, Nothing Else. 2008.

⁵⁸⁵ Remembering Roy's career-changing game. 2005.

⁵⁸⁶ Cantin, Philippe. Serge Savard: Canadien jusqu'au bout. 2019.

ten však dostal výpoveď a výmenu neurobil. Keď však o výmenu požiadal sám Roy, Canadiens sa razom dostali do nevýhody⁵⁸⁷ a nemali inú možnosť, ako mu vyhovieť.

Podiel mali aj Detroit Red Wings

Veľký podiel na rozhodnutí Patricka Roya opustiť Montreal niesli jeho spory s trénerom Tremblayom. Boli navyše pretriasané v montrealských médiách, ktoré Svätého Patricka otravovali a deprimovali.⁵⁸⁸ Nejaký ten podiel na jeho rozhodnutí však niesli aj Detroit Red Wings, a to z dvoch hlavných dôvodov.

Prvým dôvodom bol hlavný tréner Red Wings a bývalý kouč Montrealu, Scotty Bowman. Pred stretnutím ho zbytočne podpichoval Tremblayho asistent a Bowmanov bývalý montrealský zverenec Yvan Cournoyer. Samotný Tremblay, ktorý hral pod Bowmanom prvých päť rokov svojej kariéry, zašiel ešte ďalej a niekoľko dní predtým sa posťažoval bulvárnemu plátku Le Journal de Montréal, ako si naň Bowman kedysi údajne zasadol a ako mu strpčoval hokejový život.⁵⁸⁹ Bowman sa teda odvdáčil tým, že prakticky po celý zápas, i za rozhodnutého stavu, posielal na ľad najmä svoje dve dominantné formácie. Tou prvou bola 'Ruská päťka', v ktorej nastupovali Viačeslav Fetisov, Vladimir Konstantinov, Larionov, Kozlov a Fiodorov. Tou druhou bol útok kapitána Stevea Yzermana, po ktorého boku sa striedali najmä Johnson, Dandenault a Errey.

Prvé dva útoky Red Wings absolútne ovládli zápas a namiesto toho, aby po vytvorení náskoku oddychovali, radšej sústavne naskakovali na ľad a strieľali ďalšie a ďalšie góly do domácej siete. Najväčšmi zažiaril Kozlov so štyrmi gólmi. Fiodorov sa dočkal jedného gólu a štyroch asistencií, Larionov skončil s jedným presným zásahom a tromi asistenciami. 'Ruská päťka' pozbierala celkovo 15 bodov (6+9), bol to jej bodovo najproduktívnejší zápas. K skaze Canadiens výraznejšie prispeli aj Johnson (2+1), Dandenault (2+0), Yzerman (0+2) a z obrany najmä Paul Coffey (0+3).

Druhým dôvodom bol detroitský brankár Mike Vernon. Ten v novembri 2013 pri rozhovore pre kanál CBC a program Hockey Night in Canada⁵⁹⁰ odhalil niečo, o čom verejnosť dovtedy netušila (nasledujúce štyri odseky sú premietnutím jeho slov).

Mnohým hráčom Red Wings bolo divné, prečo Vernon po skončení zápasu z 2. decembra 1995 pobehoval po šatni, rýchlo sa osprchoval, zbalil si veci a Forum rezko opustil, aby sa nestretol s montrealskými novinármi. Spoluhráči sa ho aj pýtali, či sa mu niečo stalo. Odvetil im, že im to porozpráva neskôr, že teraz musí "rýchlo vypaďnúť".

Nik netušil, že Vernon ráno pred zápasom zašiel do reštaurácie a narazil tam na Patricka Roya. Nikdy predtým sa spolu nerozprávali, Roy ho však zavolať k sebe a povedal mu, že si s ním potrebuje pohovoriť. Roy začal Vernonovi rozprávať, aký je už unavený z obrovského tlaku, ktorému musí v Montreale čeliť; ako na neho sústavne tlačia miestne médiá i fanúšikovia.

Vernon si to v tej chvíli možno ani neuvedomil, ale Royovi povedal, že by sa mal nechať vymeniť. Povedal mu, ako si on sám užíva, že ho Calgary Flames vymenili do Detroitu; ako dobre sa mu chytá v Detroiti i kdekoľvek inde, kam s Red Wings zavíta, pretože už necíti ten obrovský tlak. Vernonovi to potom došlo vo chvíli, keď sledoval Roya,

⁵⁸⁷ Zurkowsky, Herb. Houle faces first major transaction. 1995.

⁵⁸⁸ Roy, Michel. Patrick Roy: Winning, Nothing Else. 2008.

⁵⁸⁹ Roy, Michel. Patrick Roy: Winning, Nothing Else. 2008.

⁵⁹⁰ Mike Vernon reflects on his amazing career. 2013.

ako sa po deviatom inkasovanom góle nakláňa za klubovým prezidentom Coreym, aby mu oznámil, že odohral posledný zápas za Canadiens. Roy bol už ráno tak psychicky na dne, že Vernon veľmi dobre vedel, čo sa deje.

Vernon vložil do Royovej hlavy ideu, ktorá by sa skôr či neskôr zrejme aj tak naplnila, ale v prvej chvíli sa obával, že by na to prišli montrealské médiá, ktoré by ho mohli obviňovať, že to bol on, kto Roya naviedol k odchodu. Roy mu dokonca povedal, že chce skončiť s kariérou. Vernon ho však pribrzdil a pripomínal mu, že to nemôže urobiť, že je jedným z najlepších brankárov. Reči o benefitoch novej výmeny však už vrátiť nemohol.

Fatálne následky pre Canadiens

Po všetkom, čo sa v sobotu 2. decembra 1995 v Montreale stalo, a po všetkom, čo k týmto udalostiam viedlo, bolo už len otázkou času, kedy bude veľkému Patrickovi Royovi vyhovené a z Montrealu odíde.

S myšlienkou angažovať Patricka Roya sa pohrávali viaceré kluby. Roy pútal veľký záujem,⁵⁹¹ pretože bolo zrejme, že jeho výmena prinesie nové prerozdelenie moci v NHL. V niektorých kanadských médiách⁵⁹² sa písalo, že o neho stoja aj Red Wings, nemali však frankofónneho brankára, ktorého Habs požadovali ako protihodnotu.

Štyri dni po poslednom vystúpení v drese Montrealu bol Roy vymenený do Colorada. Zamieril tam spolu s kapitánom Canadiens Mikeom Keaneom⁵⁹³ (mimočodom, to bol muž, ktorý sa ho vždy zastával a okrem iného zadržoval smiech, keď Roy vracal Tremblayovi požičané a sám sa mu vysmieval pre jeho lámanú angličtinu⁵⁹⁴). Už o niekoľko mesiacov po tejto výmene doviedol Roy Avalanche k ich prvému víťazstvu Stanley Cupu. V skalnatých denverských horách strávil zostávajúcich sedem sezón kariéry. Ďalšieho Stanley Cupu sa dočkal na jar 2001. Navyše ho okorenil ziskom tretej Conn Smythe Trophy pre najužitočnejšieho hráča play-off, čo sa nepodarilo žiadnemu inému hokejistovi. Za osem sezón v Colorade odchytil 22 sérií play-off a až 16 z nich vyhral.

Detroit Red Wings išli svojou vlastnou cestou. V nasledujúcich siedmich sezónach sa dočkali mnohých úspechov, hoci sa k nim často museli predierať práve cez Roya, ktorý sa stal ich veľkým a častým súperom. Niekedy im to vyšlo, ako napríklad v roku 1997, kedy sa počas 'Krvavej stredy' Roy pobil s Vernonom⁵⁹⁵ a neskôr bol "Červenými krídlami" pokorený v konferenčnom finále. Alebo tiež v roku 2002, kedy ho Red Wings vyštvali z bránky v siedmom finále konferencie⁵⁹⁶ a o niekoľko dní opäť vyhrali Stanley Cup. Inokedy však na neho nemali, ako napríklad v play-off 1996, 1999 a 2000.

No a Montreal Canadiens?

Habs získali z Royovej výmeny frankofónneho brankára Jocelyna Thibaulta a európskych útočníkov Martina Ručinského a Andreja Kovalenka. Bol to jeden z najhorších trejdov v ich dlhoročnej histórii, v Montreale dodnes neslávne známy ako Le Trade. Canadiens odvtedy už nevyhrali Stanley Cup a v súčasnosti naň čakajú najdlhšie vo svojich bohatých dejinách.

⁵⁹¹ Remembering Roy's career-changing game. 2005.

⁵⁹² Napríklad: Fisher, Red. Calling Colorado, Detroit. 1995.

⁵⁹³ Canadiens trade Roy to Colorado. 1995.

⁵⁹⁴ Roy, Michel. Patrick Roy: Winning, Nothing Else. 2008.

⁵⁹⁵ O význame tohto zápasu od strany 124.

⁵⁹⁶ Podrobne od strany 148.

Prezident Ronald Corey, ktorý v hokejom pobláznenom meste vyhodil Savarda a Demersa a na ich miesto dosadil manažéra a trénera bez skúseností, vydržal vo funkcii do roku 1999. Habs viedol tak mizerne, že začali strádať, produkovali menšie zisky⁵⁹⁷ a nakoniec boli predaní novému vlastníkovi.

Manažér Réjean Houle, ktorý bol počas Le Trade vo funkcii sotva šiesty týždeň a Roya vymenil bez toho, že by sa situáciu snažil urovnať,^{598 599} ďalej pokračoval v zlých ťahoch a postupne vytrejdoval aj ďalších kľúčových hráčov tímu. Keď bol v roku 2000 prepustený, Canadiens patrili do suterénu NHL.

Tréner Mario Tremblay, ktorý nechal Roya trpieť v bránke Habs pod ťarchou deviatich gólov hráčov Red Wings, zostal na lavičke mužstva do konca sezóny 1996/97. Krátko po jej štarte sa dostal do konfliktu s bitkárom Donaldom Brashearom,⁶⁰⁰ čo o štyri dni na to vyústilo v Brashearovu výmenu do Vancouveru. Tremblay po skončení sezóny odstúpil z funkcie a ako hlavný dôvod svojej rezignácie uviedol intenzívnu kritiku montrealských médií.⁶⁰¹ Do funkcie hlavného kouča sa už nikdy viac nevrátil. Jedinú ďalšiu funkciu v lige dostal v Minnesote, kde sa zabiehal nový klub NHL. Plnil tam úlohu asistenta trénera Jacquesa Lemairea, s ktorým kedysi hrával za Montreal. Každopádne, ani s ním ako kouč nikdy nič významné nevyhral.

Roy a Tremblay spolu dlhé roky neprehovorili. Ľady sa výraznejšie prelomili až v lete 2013, kedy sa krátko pozdravili na golfovom turnaji. Tremblay potom v roku 2014 pre denník Montreal Gazette priznal, že každý z nich urobil onoho 2. decembra 1995 chybu a že si je vedomý toho, že Roya mal vystriedať skôr a nie až po deviatom góle.⁶⁰²

História sa však zmeniť nedá.

Druhý december 1995 preto zostáva v pamäti ako deň, kedy vinou rôznych okolností odišiel z jedného slávneho klubu jeden z najlepších hráčov, akých ten klub kedy mal.

A zatiaľ čo onen hráč ukázal, že bol výnimočný a ďalej vyhrával, jeho klub sa vytrestal sám a dlhé roky pociťoval fatálne následky, ktoré toto konanie prinieslo.

⁵⁹⁷ Todd, Jack. New hope for Habs fans. 1999.

⁵⁹⁸ Zurkowsky, Herb. Houle faces first major transaction. 1995.

⁵⁹⁹ Meagher, John. 'I've never been back there'. 2005.

⁶⁰⁰ Todd, Jack. Habs lucky to get breathing body for Brashear. 1996.

⁶⁰¹ Fisher, Red. Tremblay calls it quits. 1997.

⁶⁰² Cowan, Stu. Patrick Roy and Mario Tremblay back on speaking terms. 2014.

Spomienka na gólovú strelu Chrisa Osgooda

Do roku 1979 bolo v NHL nevídané, aby brankár strelil gól. Od roku 1979 až do súčasnosti sa to podarilo dvanástim mužom v maskách a iba siedmi skórovali po priamej strele na bránu súpera. Jedným z nich bol aj detroitský Chris Osgood.

Prvým gólmanom, ktorému v NHL pripísali gól, bol Billy Smith, brankár New York Islanders. Ten v roku 1979 profitoval z toho, že bol posledným hráčom, ktorý sa dotkol puku predtým, ako súper v hre bez brankára nešťastne skóroval do vlastnej siete.

Gólmanom, ktorý ako prvý dokázal skórovať priamou strelou do súperovej bránky, bol Ron Hextall z mužstva Philadelphia Flyers. Hextallovi sa to podarilo najskôr v decembri 1987 potom aj v prvom kole play-off 1989.

Osgoodova veľká chvíľa prišla v stredu 6. marca 1996 v zápase Detroit Red Wings na ľade Hartford Whalers. Red Wings vtedy krátko pred koncom riadneho hracieho času viedli 3:2 po 26 úspešných zákrokoch Osgooda a góloch Viačeslava Kozlova, Dina Ciccarelliho a Sergeja Fiodorova. Whalers, za ktorých skórovali Nelson Emerson a Andrej Nikolišin, v závere odvolali brankára Seana Burkea, aby sa s jedným mužom navyše pokúsili vyrovnať, ale napokon sa len prizerali tomu, ako puk z Osgoodovej hokejky plachtí vzduchom, dopadá pred modrú čiaru a pomaly sa kotúľa do prázdnej brány.

Vtedy dvadsaťtriročný Osgood skóroval 10,4 sekundy pred koncom riadnej hracej doby a uzavrel skóre na 4:2. Stal sa iba druhým brankárom, ktorý dal v NHL gól po tom, čo vystrelil na bránu súpera. V histórii Red Wings dodnes figuruje ako jediný brankár so streleným gólom.

Keď bolo v Hartforde po všetkom a svetom sa začala valiť správa, že v NHL sa po siedmich rokoch objavil ďalší brankár, ktorý strelil gól, Osgood predstúpil pred novinárov a priznal, že na bránu súpera mieril zámerne,⁶⁰³ aj preto, aby napravil svoje váhanie spreď necelých troch týždňov zo zápasu v Toronte, kde mal rovnako dobrú možnosť vystreliť na prázdnu bránu, ale k strele sa neodhodlal. Osgood si tým zároveň napravil reputáciu po zbabranej rozohrávke zo siedmeho duelu úvodného kola play-off 1994 proti San Jose Sharks, kedy ako nováčik po hrubej chybe daroval outsiderom z Kalifornie rozhodujúci gól série a veľkou mierou zapríčinil ich postup.

Patrí sa spomenúť, že pre Osgooda bol tento gól druhý v jeho hokejovej kariére. Po prvýkrát skóroval už 3. januára 1991 v drese mužstva Medicine Hat Tigers v juniorskej Western Hockey League.

Brankári, ktorí v NHL skórovali po priamej strele na bránu súpera:

Ron Hextall (1987 a 1989), **Chris Osgood (1996)**, Martin Brodeur (1997), José Theodore (2001), Jevgenij Nabokov (2002), Mike Smith (2013), Pekka Rinne (2020)

⁶⁰³ Osgood Makes His Point As Red Wings Win Again. 1996.

Gól proti Hartfordu bol pre Osgooda malým podčiarknutím jeho vynikajúcej sezóny 1995/96. Zahral si v nej v Zápase hviezd, vyhral najviac zápasov spomedzi všetkých góľmanov NHL (39), hoci chytal iba v 50 dueloch, s priemerom 2,17 inkasovaného gólu na zápas sa podelil o prvé miesto v lige s Ronom Hextallom, s kolegom Mikeom Vernonom vyhral William M. Jennings Trophy pre brankárov mužstva s najnižším počtom inkasovaných gólov v základnej časti a na konci ročníka bol ocenený nomináciou do druhého All-Star tímu NHL.

Bol to pritom len začiatok niečoho veľkého, keďže v nasledujúcich rokoch sa v Hockeytowne stal populárny pod prezývkou Ozzie, s Red Wings sa dočkal troch víťazstiev Stanley Cupu (dvakrát ako štartujúci brankár) a ku koncu kariéry sa stal iba desiatym góľmanom so 400 víťazstvami⁶⁰⁴ v základnej časti NHL.

⁶⁰⁴ Podrobne od strany 210.

Stevie Y a jeho gól v druhom predĺžení zápasu č. 7

Štvrtok 16. mája 1996, Joe Louis Arena, Detroit. Siedmy zápas semifinále Západnej konferencie medzi Detroit Red Wings a St. Louis Blues naberá priam epické kontúry. Zatiaľ čo v doterajšom priebehu série padá v priemere viac ako šesť gólov na zápas, rozhodujúci siedmy súboj sa nesie v znamení bezchybných výkonov brankárov.

Chris Osgood v bráne Red Wings a Jon Casey v bráne Blues sú dominantnými postavami riadneho hracieho času a prvého predĺženia. Ani jeden z nich nepúšťa za svoj chrbát žiadny puk. Osgood zastavuje v prvých 80 minútach 29 striel, Casey 38. Na Osgoodovi stroskotávajú Wayne Gretzky, Brett Hull či Shayne Corson, Caseyho nemôžu prekonať Igor Larionov, Bob Errey, Sergej Fiodorov a najmä Steve Yzerman.

Do 80. minúty zápasu končí na Caseyho tele až sedem Yzermanových striel. Dlhoročný kapitán Red Wings je najsilovnejším strelcom zápasu. Nastupuje v lajne s Fiodorovom, po ich boku sa striedajú Darren McCarty a Doug Brown. Ich primárnou úlohou je zastavovať údernú lajnu súpera v zložení Corson – Gretzky – Hull. Stačí jedna malá chyba a môže byť koniec.

Casey v bráne Blues žiari aj v úvodných sekundách druhého predĺženia, kedy bravúrne likviduje obrovskú príležitosť Fiodorova, ktorému prihráva pred poloprázdnu bránku práve Yzerman.

Yzerman je znova na ľade na začiatku druhej minúty druhého predĺženia – 82. minúty zápasu. V blízkosti vlastnej modrej čiary napráva chybnú rozohrávku spoluhráča Vladimira Konstantinova, berie puk spopred nôh točiaceho sa Gretzkyho a rýchlo s ním vykorčuľuje vpred. Spoluhráč Dino Ciccarelli mu radšej uhýba. Yzerman z modrej čiary Blues vysielá svoju ôsmu strelu na bránku. Puk plachtí vzduchom a razom sa ocitá za Caseyho chrbtom, v pravom hornom rohu bránky.

Yzerman skóruje v čase 81:15, len 18 minút pred polnocou. Svojou delovou strelou ukončuje zápas i celú sériu a v Joe Louis Arene vyvoláva erupciu radosti. Je to jeho radosť, pri ktorej mohutne skáče, akoby práve strelil svoj prvý gól v NHL. Je to radosť jeho spoluhráčov, ktorí sa naň vrhajú v rohu klziska. Je to radosť jeho trénera Scottyho Bowmana, ktorý má toho za sebou viac ako ktorýkoľvek iný kouč v histórii NHL, no napriek tomu spontánne uteká na ľad za svojimi zverencami. A samozrejme radosť tisícov fanúšikov, ktorí sa opäť presvedčajú, akým veľkým hráčom Steve Yzerman je.

Red Wings prehrávali v tejto sérii 2:3 na zápasy a boli na pokraji vypadnutia. Yzerman najskôr vyhlásil, že jeho mužstvo vyhrá zápas č. 6 a vráti sériu do Joe Louis Areny. Keď sa podarilo, vyhlásil, že Red Wings vyhrajú aj rozhodujúci zápas č. 7.⁶⁰⁵ Sám sa napokon postaral o to, aby sa tak skutočne stalo.

"O takomto góle sníva každý hokejista," žiari bezprostredne po skončení série oslavovaný Stevie Y.⁶⁰⁶

Yzermanov veľkolepý zásah sa zapisuje do histórie NHL ako deviaty, ktorý ukončil siedmy zápas série až po 80. minúte. Yzerman je po Peteovi Babandovi (1950) iba druhým hráčom v dejinách Red Wings s gólom v druhom predĺžení siedmeho zápasu. Red

⁶⁰⁵ Myers, Gene. The Joe: Memories from the Heart of Hockeytown. 2017.

⁶⁰⁶ Albom, Mitch. Yzerman's goal breaks double-overtime agony. 1996.

Wings vďaka nemu len po štvrtýkrát vo svojej histórii a prvýkrát za ostatných 32 rokov otáčajú sériu play-off z 2:3 na 4:3.

Onoho 16. mája 1996 je to tiež absolútny vrchol jednej fantastickej sezóny, počas ktorej Red Wings vyhrávajú rekordných 62 zápasov základnej časti a opäť sa dostávajú do finále Západnej konferencie.

Konferenčné finále 1996 končí pre Red Wings prehrou 2:4 s tímom Colorado Avalanche a surovým faulom Claudea Lemieuxa na Krisa Drapera,⁶⁰⁷ čím eskaluje nenávistná rivalita medzi týmito dvoma klubmi. Krvavá odplata⁶⁰⁸ prichádza v nasledujúcej sezóne 1996/97, kedy Red Wings získavajú svoj prvý Stanley Cup po dlhých 42 rokoch. O rok neskôr víťazia opäť, aby sa prizerali, ako ich kapitán okrem pohára preberá aj prestížnu Conn Smythe Trophy pre najužitočnejšieho hráča play-off.

Stevie Y a jeho gól v druhom predĺžení zápasu č. 7 je od roku 2004 zvečnený na DVD boxe Detroit Red Wings: A Celebration of Champions (Detroit Red Wings: oslava šampiónov).⁶⁰⁹ Figuruje na ňom, okrem iného, päť najlepších a najslávnejších zápasov novodobej histórie Red Wings, alebo ak chcete druhej zlatej éry, ktorá sa začala pomaly rýsovať práve týmto veľkolepým gólom.

⁶⁰⁷ Podrobne od strany 121.

⁶⁰⁸ O význame tohto zápasu od strany 124.

⁶⁰⁹ Detroit Red Wings: A Celebration of Champions. 2004.

- Steve Yzerman -

Rivalita Detroitu a Colorada eskalovala po špinavom faule

V roku 1995 to Detroit Red Wings dotiahli do finále Stanley Cupu, kde prehrali 0:4 na zápasy s New Jersey Devils. V sezóne 1995/96 znova patrili medzi najlepšie celky NHL a v základnej časti vyhrali až 62 zápasov, čím vytvorili nový ligový rekord. Aj v play-off mali tie najvyššie ciele. Túžili ukončiť dlhoročné 41-ročné čakanie na víťazstvo Stanley Cupu – žiadny iný klub NHL vtedy nečakal na triumf dlhšie ako oni. Ich nádeje sa však rozplynuli v konferenčnom finále po porážke 2:4 v sérii s Colorado Avalanche. Koniec dovtedy rozprávkovej sezóny prišiel v stredu 29. mája 1996, kedy prehrali v coloradskej McNichols Arene 1:4.

Hlavnou postavou šiesteho duelu série bol domáci kapitán Joe Sakic, autor dvoch gólov a jednej asistencie. Patrick Roy v bránke Avalanche chytil 23 z 24 striel, Chris Osgood v bránke Red Wings zneškodnil 18 striel. O posledný gól Red Wings v sezóne 1995/96 sa postaral v 16. minúte v presilovej hre Paul Coffey.

Veľkou škvrnou a zároveň historicky významnou črtou tohto stretnutia bol špinavý faul coloradskeho Claudea Lemieuxa na detroitskeho Krisa Drapera.

Lemieux fauloval v 15. minúte úvodnej tretiny za stavu 1:0 pre Avalanche. Draper pri lavičke Red Wings rozohral puk, Lemieux k nemu o niekoľko sekúnd prikorčuoval z boku a v zraniteľnej pozícii ho uvalil o mantinel. Draper sa pri páde udrel o hranu mantinelu, čo mu spôsobilo mnohonásobné zranenie hlavy. Podľa pozápasových reportáží^{610 611} utrpel otras mozgu, zlomil si čeľusť, nos a lícnu kosť.

Draper odišiel z ľadu za pomoci fyzioterapeuta Johna Whartona a spoluhráča Keitha Primeaua.⁶¹² Ešte dve hodiny po zranení mu z úst a nosa tiekla krv.⁶¹³ Po návrate do Detroitu podstúpil zložitú operáciu na zrekonštruovanie dokaličenej tváre.⁶¹⁴ Následne sa niekoľko týždňov ukazoval na verejnosti so zadrôtovanou čeľusťou.

Lemieux bol vylúčený do konca zápasu a neskôr bol NHL suspendovaný na dva zápasy.⁶¹⁵ Išlo pritom už o jeho druhú suspendáciu v play-off 1996 a druhú v tej istej sérii: v treťom stretnutí konferenčného finále s Red Wings udrel zozadu do hlavy Viačeslava Kozlova, za čo bol suspendovaný na jeden zápas.⁶¹⁶

Niektorí hráči Red Wings si uvedomili rozsah Draperových zranení až po skončení zápasu, keď si s hráčmi Avalanche, vrátane Lemieuxa, podali ruky, a až potom zbadali Drapera v útrobach arény. Dino Ciccarelli bol jedným z tých, ktorí Drapera najskôr nevideli, ale i bez toho vzhladal k Lemieuxovi s odporom, keď vyhlásil: "Nemôžem uveriť tomu, že som si s tým *** chlapom podal ruku."⁶¹⁷

Ďalším otvoreným kritikom Lemieuxovho špinavého zákroku bol brankár Chris Osgood, Draperov blízky priateľ a spolubývajúci na cestách: "Suspendácia tu viac nepomô-

⁶¹⁰ Elliott, Helene. 'Cheap Shot' Nets Lemieux Suspension for Two Games. 1996.

⁶¹¹ Lapointe, Joe. Lemieux's Latest Hit Enrages Wings. 1996.

⁶¹² Myers, Gene. Stanleytown. 2021.

⁶¹³ Lapointe, Joe. Lemieux's Latest Hit Enrages Wings. 1996.

⁶¹⁴ Elliott, Helene. 'Cheap Shot' Nets Lemieux Suspension for Two Games. 1996.

⁶¹⁵ Elliott, Helene. 'Cheap Shot' Nets Lemieux Suspension for Two Games. 1996.

⁶¹⁶ Lapointe, Joe. Lemieux's Latest Hit Enrages Wings. 1996.

⁶¹⁷ Myers, Gene. Stanleytown. 2021.

že. Určite na to nezabudneme. Budeme na neho pripravení. Nie je to vyhrážka, ale už sme z toho unavení. Stalo sa to už príliš veľa krát. Veď mohol Draperovi zlomiť krk. Je to choré."⁶¹⁸

Colorado po uzavretí finálovej série Západnej konferencie postúpilo do finále play-off, kde v štyroch zápasoch porazilo mužstvo Florida Panthers a po prvýkrát v histórii sa dočkalo víťazstva Stanley Cupu.

Lemieuxov faul sa napokon postaral o zvýšenie napätia medzi Red Wings a Avalanche, ešte väčšiu eskaláciu ich rivality, v tom období najväčšej rivality v celom športovom svete, a jej prerastanie až do nenávisťnej podoby.

Red Wings sa pomstili v nasledujúcom ročníku 1996/97. Lemieuxa najskôr počas 'Krvavej stredy' brutálne zmlátil Darren McCarty,⁶¹⁹ a keď sa Red Wings a Avalanche znova stretli v konferenčnom finále, Red Wings tentoraz už uspeli a tešili sa z postupu po výhre 4:2 na zápasy. V následnom finále play-off zmietli 4:0 na zápasy tím Philadelphia Flyers a dočkali sa vytúženého Stanley Cupu, ich prvého po 42 rokoch.

⁶¹⁸ Lapointe, Joe. Lemieux's Latest Hit Enrages Wings. 1996.

⁶¹⁹ O význame tohto zápasu od strany 124.

Spomienka na strelecký koncert Sergeja Fiodorova

Štvrtok 26. decembra 1996, Joe Louis Arena, Detroit. Zápas medzi Detroit Red Wings a Washington Capitals sa zmenil na streleckú prestrelku s mnohými krásnymi gólmi.

Capitals prehrávali 0:1 a 1:2, skóre však otočili a v druhej polovici stretnutia viedli 3:2 a 4:3. Ich góly strelili Andrej Nikolišin, Dale Hunter a Peter Bondra, ktorý mieril za chrbát domáceho Chrisa Osgooda dvakrát. Caps okrem toho eliminovali trio Steve Yzerman, Brendan Shanahan, Nicklas Lidström. Nakoniec im to ale nebolo veľa platné, pretože v domácom tíme žiarila "Ruská päťka".

Päťka sovietskych rodákov v zložení Slava Fetisov, Vladimir Konstantinov, Sergej Fiodorov, Igor Larionov a Slava Kozlov znemožňovala hokejistov Capitals takmer pri každom striedaní a sama sa postarala o všetky góly Red Wings. Všetky pritom strelil jeden a ten istý muž – Sergej Fiodorov, elegantný útočník, excelentný korčuliar a niekdajší víťaz Hart Trophy pre najužitočnejšieho hráča NHL.

Fiodorov otvoril skóre po nádhernej kombinácii s ostatnými členmi ruskej formácie. Druhý gól strelil po bleskovom samostatnom úniku a pohotovom zavesení puku pod hornú žrdku. Tretíkrát sa trafil po tom, čo ho pred odkrytou brámkou našiel Konstantinov. Štvrtý gól vsietil po podobne utešenej prihrávke Larionova necelých osem minút pred koncom tretej tretiny. Piaty raz napol sieť v tretej minúte predĺženia po ďalších oku lahodiacich prihrávkach Larionova a Konstantinova a efektom spracovaní a prikopnutí puku vlastnou korčuľou. Red Wings teda vyhrali 5:4 po predĺžení a "Ruská päťka" odišla zo stretnutia s bilanciou päť gólov, osem asistencií a 17 plusových bodov.

Fiodorov sa stal prvým hráčom v dejinách klubu s presne piatimi gólmi v jednom zápase. Viac gólov v jednom zápase, konkrétne šesť, dal v drese Red Wings už len Syd Howe vo februári 1944. Paradoxne, Fiodorov mal blízko k piatim gólom v jednom zápase už vo februári 1995, kedy pri remíze 4:4 s Los Angeles Kings dal štyri góly a ten piaty mohol pridať v predĺžení z trestného strelenia, ktoré však nepremenil. Po Fiodorovovi strelil päť gólov v jednom zápase v detroitskom drese už len Johan Franzén vo februári 2011. Taký výnimočný strelecký koncert to je, keď sa niekto v NHL trať päťkrát.

Čo je ešte zaujímavejšie, Sergej Fiodorov sa vďaka tomu stal prvým a doposiaľ jediným hráčom v dejinách NHL s piatimi gólmi v zápase, v ktorom víťazné mužstvo skórovalo päťkrát a vyhralo o jeden gól. Inými slovami: žiadny iný hokejista okrem neho nedokázal streliť všetky góly svojho mužstva, ak ich toto víťazné mužstvo strelilo presne päť a vyhralo pritom jednogólovým rozdielom. Stal sa tiež jediným hokejistom histórie s piatimi strelenými gólmi v stretnutí základnej časti NHL v situácii, kedy víťazné mužstvo skórovalo presne päťkrát.

Päť a viac gólov v jednom zápase NHL dosiaľ nastrielať celkovo 46 hráčov v 62 zápasoch.⁶²⁰ Fiodorov je ale jediný, kto pri toľkých góloch vystrelal víťazstvo vo vyrovnanom zápase sám.

Bol to pritom len jeden z mnohých úchvatných kúskov, ktoré tento dynamický hokejista vo svojej kariére predviedol. A tiež iba jeden z mnohých dôkazov toho, ako dokázal úplne ovládnuť zápas.

⁶²⁰ Prehľad všetkých strelcov s minimálne päť a viac gólmi v zápase NHL je na strane 213.

Čo všetko zmenila jedna "Krvavá streda"

Detroit Red Wings boli donedávna najúspešnejším klubom dvoch dekád. Od polovice deväťdesiatych rokov sa dokázali dlhé roky držať medzi špičkou a rok čo rok postupovali do play-off. Nezmenilo sa to ani krátko po tom, ako bol v NHL zavedený platový strop a liga sa vyrovnala.

Čo však bolo príčinou tejto ich dlhodobej dominancie? Oduševnený vlastník, manažéri a tréneri? Jedinečný čuch na skryté talenty v drafte? Profesionalita? Alebo snáď spoliehanie sa na mimoriadne osobnosti a rodinná atmosféra? To všetko sú aspekty, ktorými boli Red Wings opradení mnoho rokov.

Postupom rokov sa medzi všetkými charakteristickými znakmi začal postupne zdôrazňovať aj jeden trochu opomínaný aspekt. Aspekt vracajúci sa do časov, kedy dominancia tohto klubu v novodobej NHL skutočne začala. Aspekt vracajúci sa k stretnutiu z 26. marca 1997, kedy Red Wings hrali s Colorado Avalanche. Aspekt dodnes známy ako "Krvavá streda" (tento termín ako prvý použil denverský novinár Terry Frei v reportáži na druhý deň po zápase⁶²¹), "Bitka v Joe" alebo "Bitka v Hockeytowne".

"Krvavá streda" má v histórii NHL natoľko významné postavenie, že ju snáď ani netreba obsérne predstavovať. Toto označenie je spojené so stretnutím, v ktorom sa po prvýkrát naplno prejavila a zároveň celosvetovo preslávila skutočná nenávisť medzi dvoma dominantnými mužstvami z prelomu tisícročia. Red Wings sa v tomto zápase pomstili za surový zákrok Claudea Lemieuxa na Krisa Drapera z play-off 1996,⁶²² čím dali definitívnu podobu veľkej rivalite, v tej dobe bezkonkurenčne najväčšej rivalite nielen v ľadovom hokeji, ale v celom športovom svete. Zápas zo stredy 26. marca 1997 priniesol mnoho pästných súbojov vrátane šarvátky brankárov Mikea Vernona a Patricka Roya. Bolo v ňom udelených celkom 148 trestných minút. Pri tom všetkom sa niekedy zabúda na výsledok: Red Wings zdolali Avalanche 6:5 po predĺžení.

O ohnivom večeri v Joe Louis Arene bolo napísaných už množstvo článkov a príbehov. "Krvavá streda" zvykne byť bohato popisovaná v encyklopédiách a na najrôznejších domácich i zahraničných weboch. Svoj podstatný part zastáva vo výbornej knihe Blood Feud (Krvná pomsta)⁶²³ od denverského novinára Adriana Datera.

Ohliadajúc sa späť je trochu na škodu, že až taká veľká pozornosť sa nevenuje významu, ktorý táto slávna bitka mala. Práve ona totiž odštartovala skutočný rozlet novodobých Detroit Red Wings.

Od 26. marca 1997 začalo postupne platiť, že čím boli všetky úspechy Detroitu bohatšie, tým väčší význam sa začal prikladať práve tomuto krvavému zápoleniu, ktoré z Red Wings urobilo odolnejšie mužstvo schopné dominovať v tých najťažších chvíľach. Myslia si to nielen samotní aktéri zápasu a hokejoví odborníci, ale aj mnohí fanúšikovia, ktorí vtedajšie zápolenie Red Wings s nenávideným súperom z Denveru navštívili osobne. Jedným z nich bol aj Carl Schoenfeld, stavebný inžinier žijúci na predmestí Hockeytownu a verný priaznivec Red Wings a bejzbalových Detroit Tigers.

⁶²¹ Frei, Terry. Bloody Wednesday! Avalanche brawl with Red Wings in 6-5 loss. 1997.

⁶²² Podrobne od strany 121.

⁶²³ Dater, Adrian. Blood Feud - Detroit Red Wings vs. Colorado Avalanche. 2007.

"Claude Lemieux veľmi dobre vedel, čo ho tu čaká. Tomu večeru sa nemohol vyhnúť. Všetci to vedeli," spomínal Schoenfield na zápas, pred ktorým Lemieuxovu hotelovú izbu strážila policajná ochranka,⁶²⁴ pretože v Detroite bol nepriateľom číslo jeden.

Ráno pred týmto zápasom denník The Detroit News zverejnil na svojej titulnej športovej strane veľký nápis "Je čas na odplatu!" a Lemieuxa vyobrazil ako zločinca. Novinár Bob Wojnowski vyzýval Red Wings, aby urobili to, čo mali urobiť, a pomstili sa za Lemieuxov špinavý faul na Drapera.⁶²⁵ Onoho dňa sa v Detroite dokonca predávali tričká hanobiace Lemieuxa, pretože Red Wings potupil nielen špinavým zákrokom na Drapera a tým, že nad týmto zbabelým zákrokom nikdy nevyjadril ľútosť, ale aj dominantným výkonom vo finále Stanley Cupu 1995, kde ešte ako hráč New Jersey Devils "Červené krídla" porazil a stal sa najužitočnejším hráčom vyradovacích bojov.

"Pomsta bola to jediné, čo vtedy každého zaujímalo," pokračoval Schoenfield.

Schoenfield, rodák z michiganského mestečka Port Huron, odbočil ku krvavej bitke proti Coloradu počas rozhovoru, ktorý sme spolu viedli na jeseň roku 2011. Svojimi spomienkami a niekoľkými vzácnymi fotografiami sa predstavil ako oddaný, dlhoročný fanúšik, ktorý chodil na Red Wings ešte v dobe, keď hrávali v legendárnej Olympii.

"Sledovaním Red Wings som vyrastal," hovoril mi. "Otec ma sem-tam brával na Gordieho Howe, Alexa Delvecchia, Norma Ullmana a Franka Mahovlicha. Na tento tím nedám dopustiť."

Schoenfield sa s odstupom času radí k tým priaznivcom, ktorí si myslia, že až v krvavom zápase z 26. marca 1997 urobili Red Wings zo svojej Joe Louis Areny skutočný domov – taký domov, aký mali kedysi v Olympii. Neznamená to ale, že by ich aréna opäť páchla pivom a cigaretovým dymom (hoci Joe naozaj páchla ako zatuchnuté pivo). Spomienku na Olympiu pripomínala skôr schopnosť Red Wings poraziť dovtedy najsilnejší tím NHL. No a samozrejme krv kropiaca ľad. A že jej nebolo málo.

Veľká krvavá škvrna zostala pri lavičke Red Wings po brutálnej bitke McCartyho s Lemieuxom. Krv sa objavila aj po šarvátke Brendana Shanahana s Adamom Footeom. Hojne tiekla z brankára Roya a zdobila tiež výstroj Tomasa Holmströma, ktorý sa ňou zašpinil ešte pred svojou bitkou.

"Bol to jeden z tých zápasov, ktorý Red Wings a ich fanúšikovia veľmi potrebovali. Priaznivci po celý čas vyskakovali zo sedadiel a v ovzduší cítili krv. Po McCartyho góle v predĺžení nik nepochyboval o tom, že sa tu niečo veľké zlomilo. Hráči Red Wings konečne ukázali, že v napätom zápase si vedia urobiť poriadok a zároveň zvíťaziť. Niečo také im predtým strašne chýbalo," povedal Schoenfield na adresu tohto zrelejšieho mužstva, ktoré sa dokázalo poučiť z nezdarov a od onoho krvavého zápolenia zrazu rástlo každým ďalším striedaním, každým ďalším zápasom.

Krvavá bitka z 26. marca 1997 mala na Red Wings naozaj mimoriadne účinky. V play-off 1997 dokráčali k svojmu prvému Stanley Cupu po predĺhých 42 rokoch, keď konečne prešli aj cez nenávidené Colorado a v desiatich domácich zápasoch zaznamenali deväť víťazstiev s dominantným skóre 31:12.

Z domácej nadvlády Red Wings sa postupne stal obávaný chýr, aký nemal v modernej NHL obdoby. Triumf zo sezóny 1996/97 pritom len otvoril dvere pre ďalšie tri víťazstvá Stanley Cupu v rokoch 1998, 2002 a 2008.

⁶²⁴ Dow, Bill. 20 years later: Red Wings vs. Avalanche fight night is still the best. 2017.

⁶²⁵ Wojnowski, Bob. It's time for revenge! 1997.

Od jari 1997 spravili Red Wings zo svojej Joe Louis Areny priam nedobytnú pevnosť, odkiaľ sa body odnášali len výnimočne. Od ročníka 1997/98 do sezóny 2012/13 sa ani raz nestalo, že by Red Wings na domácom ľade viac prehrávali ako vyhrali. V jedenástich sezónach patrili ich domáci ľad medzi štyri najhorúcejšie v NHL. Hneď v štyroch sezónach bola Joe tou najnedobytnejšou arénou súťaže, pričom v troch ďalších skončila na druhom mieste. K tomu prišiel historický rekord 23 domácich víťazstiev za sebou zo sezóny 2011/12. Skrátka, podobnosť s Olympiou bola na mieste.

"Krvavá streda", ktorá sa pod počiatok epochálnej dominancie Red Wings podpísala, dnes patrí do histórie, no jej pripomienka zostáva živá aj po rokoch. Vtedajšieho tvrdého zápasu sa zúčastnilo 19 hráčov s okrídleným kolesom na hrudi, pričom až jedenásti hrali v Hockeytowne ešte v ročníku 2002/03. Nie je to pritom až tak dávno, čo svoje kariéry ukončili spoluhráči z novodobej Grind Line – Darren McCarty, Kirk Maltby a Kris Draper. Všetci traja sa dodnes pohybujú okolo Red Wings: McCarty sa vyžíva v roli príležitostného ambasádora a klubu robí dobré meno, Draper šéfuje skautingu mladých hráčov, Maltby je skautom profesionálnych hráčov.

Všetci títo hráči sa s Red Wings dočkali mnohých triumfov. A všetci sa dodnes, takmer pri každej príležitosti, čo sa stretnú, zhodujú, že by sa to zrejme nikdy nestalo, ak by sa 26. marca 1997 nedokázali pomstiť a zvíťaziť nad rivalom, ktorý ich dovtedy pravidelne porážal. Ktovie, čo všetko by vyhrali a nevyhrali, ak by to vtedy neurobili.

Podľa Schoenfielda bol krvavý boj s Avalanche významný aj preto, že Red Wings pomohol nájsť ich pravú tvár a v neposlednom rade srdce.

"Red Wings mali výborných hráčov, silu i talent, ale pri dlho očakávanej pomste konečne ukázali, že majú aj srdce. Stali sa hrdinami a navždy si získali miestnych fanúšikov. Dokázali prekročiť vlastný tieň a vrátiť do mesta radosť a šťastie," hovoril návštevník krvavého zápasu Schoenfield a na záver dodal: "Na tú noc sa nedá zabudnúť. Tej noci sa opäť zrodili praví Detroit Red Wings."

Záverom sa hodí spomenúť, že títo "praví Detroit Red Wings" nezostali iba v srdciach vtedajších fanúšikov, ale stali sa nesmrteľnými aj pre ďalšie generácie. Dňa 4. novembra 2004 totiž Red Wings vydali video box Detroit Red Wings: A Celebration of Champions (Detroit Red Wings: oslava šampiónov),⁶²⁶ na ktorom možno nájsť návraty k víťazstvám Stanley Cupu 1997, 1998 a 2002, ako aj päť najlepších zápasov v novodobej histórii klubu. O zložení týchto zápasov hlasovali samotní fanúšikovia Red Wings, no a "Krvavá streda" sa stala ich jednoznačnou voľbou.

⁶²⁶ Detroit Red Wings: A Celebration of Champions. 2004.

Ako Marc Crawford besnil a osočoval Scottyho Bowmana

Vo štvrtok 22. mája 1997 nastúpili Detroit Red Wings a Colorado Avalanche, veľkí rivali a úhlavní nepriatelia, na štvrté finále Západnej konferencie. Red Wings viedli 2:1 na zápasy, v tomto stretnutí zvíťazili na vlastnom ľade 6:0, zvýšili vedenie v sérii na 3:1 a už len jedno víťazstvo ich delilo od postupu do finále Stanley Cupu.

O góly Red Wings sa postarali Viačeslav Kozlov, Sergej Fiodorov a dvojnásobní úspešní strelci Igor Larionov a Kirk Maltby. Kozlov a Fiodorov pridali po asistencii, Martin Lapointe asistoval trikrát a Mike Vernon v bránke Red Wings zastavil 19 striel.

Tento zápas vošiel do histórie nielen vysokým víťazstvom, aké sa v play-off len tak nevidí, ale aj neslávne známym besnením coloradského trénera Marca Crawforda. A to v dobe, kedy bola rivalita medzi Red Wings a Avalanche na samom vrchole, plná nenávisťi a nekonečného osočovania, v ktorom sa Crawford vyžíval.

Red Wings boli onoho 22. mája 1997 jednoznačne lepší, po dvoch tretinách viedli 5:0 a skóre 6:0 zavŕšili v 46. minúte. Od 50. minúty sa však ľadová plocha zmenila na bojisko a stretnutie prerušili tri väčšie šarvátky. Prvá sa strhla v 51. minúte, druhá v 54. minúte a tá posledná, kritická, v 58. minúte.

Krátko pred koncom zápasu sa do seba pustili domáci Martin Lapointe a hosťujúci Eric Lacroix. Vzápätí sa začali biť aj domáci Brendan Shanahan a hosťujúci René Corbet. Keď ich rozhodcovia po chvíli oddelili a chystali sa na ľade upratovať, pozornosť sa preniesla na lavičky.

Crawford podišiel k plexisklu, ktoré rozdeľovalo lavičky oboch tímov, a začal slovne napádať detroitského kouča, legendárneho Scottyho Bowmana. Nakláňal sa k lavičke Red Wings a k Bowmanovi, kričal a hromžil. "Dostali sme jedného z vašich hráčov!" reval na Bowmana po tom, ako jeho zverenec Mike Keane v jednej pasáži pred šarvátkou sekol Igora Larionova⁶²⁷ a Corbet zbúral brankára Mikea Vernona.

Do slovného konfliktu sa zakrátko zapojili ďalší členovia realizačných tímov, až na lavičku preskočil jeden z rozhodcov, poviesil sa na plexisklo a začal oba tábory oddeľovať. Crawford bol frustrovaný priebehom a výsledkom stretnutia a snažil sa dostať na lavičku Red Wings, až ho museli zadržať vlastní hráči. Konflikt skončil po tom, ako sa rozzúrený Crawford vykričal na Bowmana. Neskôr, keď už bol Crawford o niečo pokojnejší, s Bowmanom ešte diskutoval zblízka.

Nebolo to po prvýkrát, čo Crawford a Bowman mali medzi sebou slovnú roztržku. Keď počas play-off 1996 coloradský Claude Lemieux zozadu udrel do hlavy Viačeslava Kozlova, Bowman hanobil Lemieuxa pred jeho blízkymi a kričal na neho z otvorených dverí autobusu,⁶²⁸ dúfajúc, že bude za svoj špinavý faul ligou suspendovaný (tak aj bolo: Lemieux dostal trest na jeden zápas). Crawford následne začal Bowmana obviňovať z toho, že "manipuluje médiami, rozhodcami a ligovými predstaviteľmi".⁶²⁹ Inokedy, na jar 1997, keď sa Red Wings krvavo pomstili za špinavý faul Lemieuxa na Krisa Drapera

⁶²⁷ Crawford Fined \$10,000 for Hostilities in Game 4. 1997.

⁶²⁸ Dater, Adrian. Blood Feud - Detroit Red Wings vs. Colorado Avalanche. 2007.

⁶²⁹ Mossman, John. Crawford Chides Bowman for Being Master Manipulator. 1996.

a Lemieuxa brutálne zmlátil Darren McCarty,⁶³⁰ úradoval nahnevany Crawford znova: v útrobach detroitskej arény udrel lakťom detroitského beka Aarona Warda a snažil sa silou mocou dostať do miestnosti pre rozhodcov.⁶³¹

Crawford a Bowman počas vzájomných zápasov postávali na vyvýšenej lavičke, vedeli o sebe a často po sebe kričali. Bowman Crawforda neraz upozorňoval, aby prestal pokrikovať na jeho hráčov, čo bola bežná súčasť jeho správania počas zápasov. Urobil to napríklad na jar 1997, počas slávnej krvavej bitky, keď Crawford začal vykrikovať na Drapera: "To ty si to všetko začal, Draper!" Bowman mu okamžite kontroval: "Nehovor s mojimi hráčmi! Nikdy sa neopovažuj hovoriť s mojimi hráčmi!"⁶³²

V slovných konfliktoch Crawforda a Bowmana sa stala najslávnejšou veta, ktorú pokojnejší a rezervovanejší Bowman vyslovil práve počas onoho Crawfordovho besnenia z 22. mája 1997 a celkom Crawforda odrovnal: "Poznal som tvojho otca skôr ako ty a nemyslím si, že by bol veľmi hrdý na to, čo teraz predvádzaš."⁶³³

V samotnom zápase bolo udelených 236 trestných minút, z toho 128 dostalo Colorado a 108 Detroit. NHL udelila Coloradu pokutu 10 tisíc dolárov za to, že Crawford nadával Bowmanovi a snažil sa dostať na lavičku Red Wings. Crawford si bol vedomý toho, že to prehnal – po zápase sa kajal a verejne ospravedlňoval.⁶³⁴

Colorado v nasledujúcom stretnutí vrátilo Detroitu požičané a na vlastnom ľade ho porazilo rovnakým pomerom 6:0. Red Wings však uzavreli sériu víťazstvom 3:1 v šiestom zápase, v následnom finále Stanley Cupu zmietli 4:0 tím Philadelphia Flyers a dočkali sa prvého víťazstva Stanley Cupu po dlhých 42 rokoch.

⁶³⁰ O význame tohto zápasu od strany 124.

⁶³¹ Dow, Bill. 20 years later: Red Wings vs. Avalanche fight night is still the best. 2017.

⁶³² Draper, Kris. There Will Be Blood. 2017.

⁶³³ Elliott, Helene. Flyer Win Is Dawn of a New Era in the East. 1997.

⁶³⁴ Crawford Fined \$10,000 for Hostilities in Game 4. 1997.

Netradične o bitke Chrisa Osgooda s Patrickom Royom

Streda 1. apríla 1998, Joe Louis Arena, Detroit.

Detroit Red Wings a Colorado Avalanche zvädzajú ďalší vyhrotený súboj. NHL má na programe ešte desať iných zápasov, ale žiadny z nich nepúta takú veľkú pozornosť, ako tento stret dvoch úhlavných nepriateľov.

Sedem minút a jedenásť sekúnd pred koncom tretej tretiny vedú Red Wings 2:0. Oba góly strela tancujúci Rus Sergej Fiodorov, ktorý len pred piatimi týždňami prestal štrajkovať a po ponuke zmluvy zo strany klubu Carolina Hurricanes ("offer sheet") a jej následného dorovnaní zo strany Red Wings zinkasoval luxusný kontrakt, ktorý mu napokon do konca sezóny 1997/97 vynesie šialených 28 miliónov dolárov.⁶³⁵

Patrick Roy v bránke Avalanche dovtedy chytá 22 z 24 striel. Chris Osgood v bránke Red Wings kryje všetkých 13 striel.

V prvých 46 minútach sa objavuje iba jedna bitka – v polovici prvej tretiny ju zviadli domáci Darren McCarty a hosťujúci Jeff Odgers. Špinavých zákrokov je však mnoho. Zabudnite na úctu, úsmevy či akúsi uvoľnenú prvoaprílovú atmosféru. Do 47. minúty je odpískaných viacero bezohľadných faulov v podobe surových úderov lakťom a nepriemeranej hrubosti.

Tieto mužstvá sa nenávidia. Netaja sa tým podľa toho, ako sa k sebe na ľade správajú, netaja sa tým ani v rozhovoroch s médiami a odmeranými odkazmi, ktoré si cez ne posielajú. Ich drsná rivalita nemá konkurenciu nielen v samotnej NHL, ale v celom športovom svete. Tento ostro sledovaný zápas je toho ďalším dôkazom.

Tak pod! Tak pod!

Ako sa blíži koniec 47. minúty, na ľade sa stretávajú viacerí tvrdí chlapi. Bob Rouse, Kirk Maltby či Martin Lapointe na strane Red Wings, Warren Rychel a Jeff Odgers na strane Avalanche.

Rychel a Rouse si po prerušení hry vymieňajú údery, nemôžu jeden druhého vystáť a pri mantineli v strednom pásme spúšťajú hromadnú šarvátku. Nezapájajú sa len brankári Osgood a Roy.

Že by sa Roy pustil do ďalšieho pästného súboja s detroitským brankárom, ako to bolo pred rokom, keď sa popasoval s Mikeom Vernonom?

Nie, zatiaľ to tak nevyzerá.

Roy len pokojne sleduje, ako sa klbko hráčov preťahuje pri mantineli. Osgood medzitým nervózne korčuľuje naprieč obranným pásom.

V jednom momente sa ale Roy otáča k svojej bráne, pokladá na ňu svoju hokejku, vyrážачku, lapačku a masku, a vyberá sa za zápasiacimi hráčmi.

Roy sa snaží dvihnúť Lapointeho, ktorý zavaľuje Toma Fitzgeralda. Ako k nim prichádza, berie ho preč hlavný rozhodca Terry Gregson. Roy si v tej chvíli všima, že Os-

⁶³⁵ Elliott, Helene. Fedorov Is No Longer a Frozen Asset. 1998.

good už nekorčuľuje v ústraní, ale miesto toho sa pomaly blíži k červenej čiare a odhadzuje svoju lapačku a vyrážačku.

Roy viac vidieť nepotrebuje.⁶³⁶

Roy je nabrúsený a nebyť rozhodcu Gregsona, už by upaľoval za Osgoodom. Gregson ho nechce pustiť, Roy ho však upozorňuje na nekončiaci boj v kľbku hráčov a keď Gregson na moment zaváha, Roy mu uniká a vyzýva Osgooda k bitke.

"Tak pod! Tak pod!" kričí na detroitského góľmana.

Joe Louis Arena je na nohách.

"Pre toto sem ľudia prišli!" kričí vzrušením spolukomentátor Mickey Redmond z televízie Fox Sports Detroit.

Možno vás napadá, že v tej chvíli a po tom všetkom, čím si Detroit Red Wings a Colorado Avalanche prešli, niet v aréne snáď nikoho, kto by si neprial vidieť súboj titánov okorenený bitkou brankárov.

Ale jedna taká osoba v aréne predsa len je.

Je ňou Osgoodova mama Joy.

Výkriky matky

Ako sa Roy blíži k stredu klziska, Osgood zhadzuje svoju preslávenú masku.

Fanúšikovia šalejú. Už tušia, čo bude nasledovať.

Joy Osgoodová medzitým neverí vlastným očiam:

"Vráť sa do bránky, Chris! Vráť sa do bránky! Nie! Nie! Vráť sa do bránky!" kričí z celého hrdla na svojho syna zo sektora 203 B.⁶³⁷

Joy pricestovala z ďalekej Britskej Kolumbie, aby videla svojho syna chytať. Strávila s ním týždeň, zápas s Avalanche mal byť čerešničkou na torte pred návratom domov do Kanady.⁶³⁸ Namiesto toho sa má pozerieť na jeho boxerský zápas s o poznanie väčším súperom.

Osgood a Roy začínajú divokou výmenou úderov. Väčší a skúsenejší Roy je presnejší, Osgooda viackrát zasahuje a zakrátko mu vyzlieka dres.

Roy vysielala ďalšie direktívne údery. Je silnejší. Zdá sa, že bitku vyhrá.

Joy sa na to nemôže pozerieť. Zakrýva si tvár rukami.

Zakrátko vykuká.

O chvíľu mrká znova.

Zrazu vidí, že Chris Royovi vzdoruje.

Ako to vidí, pomaly sa pridáva k ostatným fanúšikom v Joe:

"Dostaň ho, Chris! Dostaň ho! Nalož mu!"⁶³⁹

Roy na moment stráca rovnováhu a padá na jedno koleno. Okamžite vstáva, ale Osgood ho tlačí k mantinelu pri lavičke Red Wings.

⁶³⁶ Frei, Terry. Patrick Roy fights Chris Osgood in Red Wings' win over Avs. 1998.

⁶³⁷ Myers, Gene. Chris Osgood's mom changed tune during son's fight with Patrick Roy. 1998.

⁶³⁸ Myers, Gene. Chris Osgood's mom changed tune during son's fight with Patrick Roy. 1998.

⁶³⁹ Myers, Gene. Chris Osgood's mom changed tune during son's fight with Patrick Roy. 1998.

Roy sa bráni, ale už nemá mnoho síl. Osgood ho pri mantineli skladá na ľad a za burácania arény zaľahuje.

Ozzie! Ozzie! Ozzie!

Krátko po bitke gólmánov sa trhá kľbko ostatných hráčov.

Maltby je stále zaplavený adrenalínom, scénu opúšťa v zovretí rozhodcu. Z posledných síl sa obzerá za jedným z hráčov Colorada. Ak by mohol, ešte by mu naložil.

V zápase je nakoniec udelených 218 trestných minút – 102 na strane Red Wings a 116 na strane Avalanche. Najviac v oboch tímoch inkasujú gólmáni. Osgood dostáva 17 trestných minút a Roy 31. Ani jeden nemôže pokračovať, obaja si vyslúžili osobné tresty a sú vylúčení do konca zápasu.

Roya strieda v bránke Craig Billington a do konca zápasu čelí štyrom strelám. Osgooda mení Kevin Hodson. Ten musí čeliť už len jednej strele Avalanche.

Red Wings víťazia nad Avalanche 2:0. Hoci rozdielový gól padol ešte v dobe, keď stál v domácej bránke Osgood, vzhľadom na vtedajšie pravidlá mu nie je pripísané čisté konto, pretože zápas nedokončil.

Ale mrzieť ho to nemusí.

Keď sa jeho pästný súboj s Royom končí, na jeho oslavu sa rozohneou Joe Louis Arenou ozýva mohutné skandovanie, ku ktorému sa napokon pridáva aj jeho drahá mama Joy⁶⁴⁰.

Je to skandovanie, ktoré znie ešte mnohokrát v jeho znamenitej kariére:

Ozzie! Ozzie! Ozzie!

⁶⁴⁰ Myers, Gene. Chris Osgood's mom changed tune during son's fight with Patrick Roy. 1998.

Ako Red Wings vyhrali Stanley Cup pre Vladimira Konstantinova

V utorok 16. júna 1998 sa zrak hokejového sveta upieral do novučky haly MCI Center, kde v stretnutí medzi domácimi Washington Capitals a hosťujúcimi Detroit Red Wings plynuli posledné okamihy sezóny 1997/98.

Capitals vstupovali do štvrtého zápasu finále Stanley Cupu s nožom na krku, pretože v sérii prehrávali už 0:3, ale krok s nabudenými obhajcami z Detroitu držali len krátko. V 42. minúte duelu sa zrodil gólový protiútok Viačeslava Kozlova a zakončujúceho Douga Browna, vďaka čomu sa hokejisti v červeno-bielych dresoch s okrídleným kolesom na hrudi dostali do vedenia 4:1 a na ceste za víťazstvom 4:0 na zápasy, ukončením celej série a úspešnou obhajobou Stanley Cupu sa už nedali zastaviť.

S blížiacim sa koncom finálovej série nebolo najmenších pochyb o tom, kto je tým mužom, ktorý Red Wings rozhodujúcou mierou inšpiroval k ďalšiemu triumfu.

Nebol to kapitán Steve Yzerman, víťaz Conn Smythe Trophy pre najužitočnejšieho hráča play-off. Ani tancujúci Rus Sergej Fiodorov, ktorý po hodnej časti sezóny prestal štrajkovať a po iniciatíve od Carolina Hurricanes a ich ponuke na novú zmluvu napokon podpísal s Red Wings⁶⁴¹ za rekordný sezónny plat 28 miliónov amerických dolárov. Ani Tomas Holmström, hrajúci svoje životné play-off. Ani Nick Lidström, Martin Lapointe, Larry Murphy, Slava Kozlov, Igor Larionov či Chris Osgood.

Bol to Vladimir Konstantinov.

Muž, čo bol svojho času jedným z najtvrdších a najdesivejších obrancov v NHL. Jeden z pilierov zadných radov víťazov Stanley Cupu. Jeden z členov preslávenej 'Ruskej päťky'. A tiež muž, ktorého postretol mimoriadne krutý osud.

Podme si však jeho príbeh pripomenúť od samého začiatku.

Nekompromisný zjav

Vladimir Konstantinov sa narodil v prístavnom meste Murmansk, blízko ruských hraníc s Nórskom a Fínskom. Táto oblasť sa vyznačuje tým, že v nej bežne prší aj niekoľko dní či týždňov, a cez zimu tu panuje svetlo len dve hodiny denne. Možno i preto sú tu ľudia často uzavretí a chladní, no tiež pokojní. Presne taký bol Konstantinov: ozrutný, neraz mĺkvy, ale elegantný obranca, ktorý vyšperkoval svoju legendárnu tvrdosť práve vďaka hraniu za šera a tmy, kedy sa sústredil na to, aby nespadol.

Už od raných liet bol Konstantinov zjavením, aké v ruskom hokeji nemalo obdobu. Svojou neústupčivou hrou sa stal dominantnou osobnosťou kdekoľvek, kde sa objavil. Stal sa kapitánom slávneho armádneho klubu CSKA Moskva a sovietskej reprezentácie. Bol jednou z hlavných postáv povestnej hromadnej bitky v Piešťanoch,⁶⁴² jednej z najväčších dračiek hokejových dejín. Práve tam ho zaregistroval detroitský skaut Neil Smith. Red Wings však najskôr nevedeli, ako ho dostať do USA spod prísneho komunistického dohľadu Sovietskeho zväzu, a tak sa s ním dohodli, že bude predstierať rakovinu,⁶⁴³ aby

⁶⁴¹ Elliott, Helene. Fedorov Is No Longer a Frozen Asset. Los Angeles Times, 08.03.1998.

⁶⁴² Joyce, Gare. When the Lights Went Out. 2006.

⁶⁴³ Gave, Keith. The Russian Five. 2018.

ho komunisti pustili "liečiť sa" na západ. Podarilo sa a vďaka tomu od sezóny 1991/92 začal nastupovať v NHL.

Postupom rokov sa z Konstantinova stal jeden z najobávanejších obrancov NHL. Na svojich sokov si vedel nepredvídateľne počkať a dehonestujúco ich priklincovať k ľadu vo veľkej rýchlosti. Protivníkov dokázal zvládnuť aj jednou pažou, keď ich na oko brutálnym, no férovým spôsobom prišpendlil na mantinel. Cudzí mu nebol ani Scottom Stevensom preslávený "strom" v otvorenom priestore klziska.

Nekompromisnosť tohto nevidaného defenzívneho beka bola pre NHL vzhľadom na jeho ruský pas ohromným prekvapením. Niekedy sa však zabúda na to, že Konstantinov bol nielen tvrdým obrancom, ale aj výborným korčuliarom, ktorý dokázal nabrať slušnú rýchlosť a podporiť ofenzívu.

Bol to práve chladnokrvný Konstantinov, kto 6. júna 1995 ukončil tretie finále Západnej konferencie medzi Red Wings a Chicago Blackhawks, keď sa v druhom predĺžení zápasu zmocnil puku v strednom pásme, vletel s ním medzi štyroch hráčov súpera a švihom spomedzi kruhov prekonal gólmána Eda Belfoura.

V nasledujúcej sezóne 1995/96 Konstantinov ohúril ziskom málo vídaných 60 plusových bodov v základnej časti, vďaka čomu sa stal prvým hokejistom s takýmto tučným súčtom od sezóny 1986/87, kedy sa to podarilo Wayneovi Gretzkymu. Touto dobou už patril medzi ostrieľaných hráčov a súperu si naň dávali oveľa väčší pozor.

Konstantinov nechýbal ani pri samotnom zrode obrovskej rivality medzi Red Wings a Colorado Avalanche. Napríklad v piatom stretnutí finále Západnej konferencie z 27. mája 1996 učebnicovým bodyčekom zastavil Claudea Lemieuxa, prenikajúceho po pravom krídle. Red Wings si vtedajším víťazstvom 5:2 vynútili šieste stretnutie, v ktorom už neuspeli a vypadli, a práve v tomto meraní síl sa objavil Lemieuxov špinavý zákrok na Krisa Drapera.⁶⁴⁴ Tento zákrok celú rivalitu rozohnil a Red Wings sa zaň túžili pomstiť patričnou tvrdosťou i víťazstvom.

Eufória i tragédia leta 1997

Hockeytown prekročil svoj tieň v ročníku 1996/97. Pomsta voči Avalanche nechala na seba čakať do 26. marca 1997, no keď prišla, rovno sa zapísala do histórie. Búrlivú noc, označovanú aj ako "Krvavá streda",⁶⁴⁵ Red Wings zvládli víťazstvom 6:5 po predĺžení. Počas vyostreného krvavého zápolenia sa nestratil ani samotný Konstantinov, keď zhoďil rukavice v súboji s Adamom Deadmarshom.

Touto dobou bol Konstantinov už pevnou súčasťou "Ruskej päťky", formácie, ktorá svojím zložením o piatich ruských hráčoch bola ojedinelá nielen v histórii Red Wings, ale aj v dejinách NHL. Spolu s Konstantinovým v nej nastupovali Viačeslav Fetisov, Viačeslav Kozlov, Sergej Fiodorov a Igor Larionov.

Konstantinov podčiarkoval svoju dominantnú hru aj vo finále Západnej konferencie 1997, znova proti Coloradu. V prvých troch zápasoch série vymazal z ľadu hviezdnych útočníkov Joea Sakica a Petra Forsberga. Do pamätí vošiel aj jeho dokonalý bodyček na Forsberga zo začiatku tretej tretiny tretieho duelu z 19. mája 1997. Konstantinov bol taký silný, že nemenej silného Forsberga dokázal odstaviť jednou rukou.

⁶⁴⁴ Podrobne od strany 121.

⁶⁴⁵ O význame tohto zápasu od strany 124.

Jeden z vrcholov kariéry si Konstantinov nechal na finále Stanley Cupu 1997, v ktorom sa Red Wings postavili proti tvrdému súperovi menom Philadelphia Flyers. Finálové boje mali byť malým pokračovaním bojov s rivalom Ericom Lindrosom, ktorý ako jeden z mála dokázal Konstantinova posielat' k ľadu. Lindrosovi sa to podarilo napríklad v predošlom zápase Flyers a Red Wings v základnej časti, keď Konstantinova nachytil nepripraveného pri mantineli a tvrdo ho položil. Konstantinova vtedy okamžite prepadli závrate, pri ktorých dezorientovane padal na ľad, no napriek otrasu ešte sledoval hru a kostrbato lapal po hokejke, aby mohol pokračovať.

Vo finále Stanley Cupu 1997 sa súboj medzi Konstantinovým a Lindrosom zaobišiel už bez veľkých a devastujúcich hitov. Lindros sa s Konstantinovým nestretával tak často ako predtým, pretože proti jeho legendárnej formácii Legion of Doom nastupovali najmä Nicklas Lidström s Larrym Murphym. Lindros si tentoraz K. O. neodniesol, Konstantinovovu silu však pocítili iní. "Strom" schytil Dale Hawerchuk; medzi ďalšími lietajúcimi "Letcami" boli Trent Klatt, Colin Forbes či Dan Kordic.

Konstantinov zavŕšil úspešný ročník 1996/97 víťazstvom Stanley Cupu, na ktorý sa v Detrote čakalo dlhých 42 rokov. Norris Trophy, určenú najlepšiemu obrancovi súťaže, nakoniec nezískal, keď ho v hlasovaní predbehol Američan Brian Leetch. Dodnes sa traduje, že Konstantinov nevyhral iba preto, že bol Rus. On bol však ten, kto na pošramotenu povest' niektorých ruských rodákov nechával zabudnúť.

Za šesť sezón v NHL sa Konstantinov pochlapil 185 plusovými a 175 kanadskými bodmi v 446 zápasoch základnej časti. K týmto súčtom pridal 838 trestných minút, pričom v každom ročníku ich pozbieral minimálne 100.

Konstantinov svoje štatistiky už nikdy viac nerozšíril. Jeho život sa obrátil naruby len šesť dní po víťazstve Stanley Cupu 1997, kedy so spoluhráčom Fetisovom a tímovým masérom Sergejom Mňatsakanovom nabúral v limuzíne.⁶⁴⁶ Fetisov z nehody vyviazol bez vážnych zranení, ale Mňatsakanov ochrnl a on sám – veľký Vladinator, Vladimir the Terrible, Vlad the Impaler, Vladie alebo Bad Vlad, ako sa mu hovorievalo – upadol do kómy. Keď sa z nej o niekoľko týždňov prebral,⁶⁴⁷ jeho život bol celkom iný: utrpel vážne poškodenie mozgu a bol pripútaný na vozíček.⁶⁴⁸

Podrobnosti o nehode, pochmúrne leto 1997, preberanie sa z kómy, návštevy spoluhráčov, odchod s najbližšou rodinou na neznáme miesto, trvalá ošetrovateľská starostlivosť, súdne prieťahy, získanie amerického občianstva, usadenie sa v Detrote či vyhradenie čestnej lôžy v aréne – o tom všetkom rozprávalo už mnoho článkov a svedectiev. To všetko sa stalo tiež pripomienkou pre mužstvo, ktoré túžilo po tom, aby Konstantinov dostal druhú šancu a eufóriu zo zisku Stanley Cupu mohol zažiť opäť.

V sezóne 1997/98, prvej po nehode, sa pohľady hokejistov Red Wings upierali k jeho výstroju, ktorý zostal na svojom mieste v šatni a ku ktorému bol priložený kameň s nápisom "Believe".⁶⁴⁹ Viera v lepšie vyhliadky sprevádzala hráčov a fanúšikov i na tímových dresoch, kde bol tento nápis vyšíty aj v ruskom jazyku a doplnený logom klubu a iniciálami Konstantinova a maséra Mňatsakanova. Viera však bola v prvom rade v mysliach

⁶⁴⁶ Red Wings defender is critical. 1997.

⁶⁴⁷ Docs: Konstantinov Out of Coma, Condition is Upgrated to 'Fair'. 1997.

⁶⁴⁸ Hope Comes One Step At A Time For Konstantinov. 1997.

⁶⁴⁹ Elliott, Helene. Injured Konstantinov not in Red Wings' locker room, but he's never far from their thoughts. 1997.

a srdciach hráčov. Verili a dúfali, že nielenže Vladdieho potešia ziskom ďalšieho Stanley Cupu, ale že jemu samotnému sa zdravotne polepší.

Až teda prišlo na deň, kedy Red Wings "uvideli to, v čo verili," ako raz povedal sv. Augustín v myšlienke,⁶⁵⁰ ktorá sa u Red Wings stala natoľko populárna, že si ju nechali veľkým písmom napísať nad dvere svojej šatne v Joe Louis Arene.

Inšpiráciou pre spoluhráčov

Onoho 16. júna 1998 vo Washingtone Konstantinov viac nemal na sebe hokejový výstroj. Nesedel na lavičke, nechodil, nerozprával, sotva zatlieskal. Ale v záverečných okamihoch sezóny, krátko po poslednom góle na 4:1, sa dokázal s pomocou svojej manželky Iriny postaviť na nohy, na tvári sa mu vyrojil široký úsmev a zo sektora 116 v MCI Center zamával svojim spoluhráčom na ľade.

Dočkal sa potlesku v stoji od fanúšikov oboch mužstiev. Na jeho počesť a pozdrav povstala aj celá lavička Red Wings a mnohí hráči Capitals. Málokteré oko vtedy zostalo suché. Keď túto dojemnú scénu komentoval Harry Neale z programu Hockey Night in Canada, s pohnutým hlasom zdržiaval slzy.

Najdojímavejšia scenéria však prišla po skončení finále, keď sa hokejisti Red Wings začali radovať z úspešnej obhajoby Stanley Cupu. 16. júna. Po 16. víťazstve v play-off 1998. Pred zrakom čísla 16, ktoré Vladdie nosil.

Konstantinov vošiel na ľad na vozíčku. Rýchlo ho obkolesili spoluhráči, najmä však Fiodorov, Fetisov, Kozlov a Larionov – kumpáni z 'Ruskej päťky'. Dokonca aj niekoľkí hráči Capitals ho prišli objasť a potriasť mu rukou. Hoci práve stratili finále Stanley Cupu, mnohí ho chceli pozdraviť osobne a nechceli sa ponáhľať do šatne.

Keď Yzerman prevzal Stanleyho pohár a dvihol ho nad hlavu, Konstantinov bol prvým mužom, kto od neho pohár dostal. Yzerman mu ho položil do lona, ostatní hokejisti ich obkolesili, víťazoslávne dvihli ruky a s Vladdiem na vozíčku spoločne obkorčulovali klzisko MCI Center.

Toto bol ten veľký, magický moment, kvôli ktorému Detroit Red Wings po celú sezónu 1997/98 tak dreli. A toto bol ten veľký muž, ktorý sa stal ich hlavnou inšpiráciou⁶⁵¹ na ceste za víťazstvom.

Konstantinov sprevádzal spoluhráčov aj pri bezprostredných oslavách. V šatni MCI Center strávil zhruba 30 minút a osobne ho pozdravil každý člen mužstva. Kris Draper a Chris Osgood mu umožnili napiť sa šampanského priamo zo Stanley Cupu. Celý čas držal v ruke víťaznú cigaru, skromne sediac v kúte,⁶⁵² kde s nehasnúcim úsmevom prijímal objatia a fotil sa so svojimi ruskými kumpánmi.

O niekoľko dní sa Konstantinov spolu s masérom Mňatsakanovom ukázali i na oslavách v meste Detroit. Do ulíc vtedy prišlo zhruba 1,2 milióna fanúšikov a Konstantinov za veľkého burácania a dojatia prítomných po prvýkrát od nešťastnej nehody urobil na verejnosti niekoľko krokov.⁶⁵³

Tento dojemný príbeh nezostal bez povšimnutia ani vo vedení NHL.

⁶⁵⁰ Sis. Juliet Jennifer. *The Prayers, Quotes and Sayings of Saint Augustine of Hippo*. 2016.

⁶⁵¹ Luecking, Dave. *Konstantinov inspires Red Wings*. 1998.

⁶⁵² La Canfora, Jason. *Oh, happy day!* 1998.

⁶⁵³ *Red Wings focus on fallen friends during victory parade*. 1998.

Hoci Konstantinov od osudnej automobilovej nehody hokej už nikdy nehral, NHL dovolila Red Wings, aby jeho meno vyryli na Stanley Cup za víťaznú sezónu 1997/98. Na pohár bol zapísaný ako riadny člen mužstva a dostal aj víťazný prsteň.

Detroit Red Wings prejavili a dodnes prejavujú Konstantinovovi poctu aj tým, že jeho číslo 16 od roku 1997 nepoužívajú. Z používania nie je vyradené oficiálne, ale z úcty k nemu a ku všetkému, čo pre tento klub v deväťdesiatych rokoch i rokoch nasledujúcich znamenal, ho odvtedy až dodnes nenesil žiadny iný hokejista.

Vladimir Konstantinov stihol v NHL odohrať iba šesť sezón, no podľa historika Stana Fischlera to stačilo na to, aby sa zaradil medzi najlepšie bodyčekujúcich hráčov v ligových dejinách, ba možno bol vôbec najlepší zo všetkých.⁶⁵⁴ Stal sa jednou z najvýznamnejších postáv v novodobej histórii a kultúrnej identite detroitského klubu a dôležitou súčasťou víťazného tímu na ľade i mimo neho.

Konstantinov v neposlednom rade dokázal, že inšpiráciou skutočných šampiónov nebýva iba samotný Stanley Cup. Že ňou býva oveľa, oveľa viac. Napríklad, ako tomu bolo v jeho prípade: nádej, láska, družnosť, podpora, tvrdý boj a viera.

⁶⁵⁴ Fischler, Stan. Detroit Red Wings: Greatest Moments and Players. 2017.

O tom, ako Steve Yzerman strelil svoj 600. gól v NHL

Piatok 26. novembra 1999, Joe Louis Arena, Detroit. V zápase medzi domácimi Detroit Red Wings a hosťujúcimi Edmonton Oilers prebiehala trinásta minúta prvej tretiny. Red Wings hrali presilovku a po zásahu kapitána Stevea Yzermana, nastupujúceho vo svojej 17. sezóne v NHL, išli do vedenia 1:0.

Yzerman skóroval po tom, ako vyhral vhadzovanie, presunul sa na ľavú stranu klziska, zmocnil sa puku po strele Nicklasa Lidströma a vyslal prihrávku, ktorú si zrazil do bránky edmontonský Tommy Salo.

Nebol to najkrajší gól v jeho kariére. Koniec koncov, ako sám priznával,⁶⁵⁵ iba hľadal voľného spoluhráča Viačeslava Kozlova. Bol to však gól mimoriadne významný, pretože bol jeho 600. v základnej časti NHL.

Yzerman svoj jubilejný zásah veľmi neoslavoval. Hoci 19 983 fanúšikov v Joe Louis Arene jasalo a venovalo mu potlesk v stoji, on len na malý moment zodvihol hokejku, pousmial sa a zápas šiel ďalej.

Ovácií sa dočkal aj ostrieľaný obranca Larry Murphy, ktorý ako štvrtý hráč v dejinách odohral 1 500. zápas v základnej časti NHL. Oslávil ho dvoma asistenciami.

Aplauz si vypočul aj gólman Ken Wregget. Zaskakoval za Chrisa Osgooda, ktorý nemohol nastúpiť, pretože nedokázal uchopiť hokejku po tom, ako mu v predchádzajúcom zápase takmer zlomila pravú ruku delovka Ala MacInnisa zo St. Louis.⁶⁵⁶ Wregget zastavil 39 zo 41 striel. Bol to jeho najlepší zápas v drese Red Wings.

Samozrejme, ovácií sa dočkali aj ďalší úspešní strelci Red Wings, menovite Pat Verbeek, Brendan Shanahan a Martin Lapointe. Aj oni prispeli k tomu, že Red Wings nakoniec zdolali Oilers 4:2.

Nikto ale nezožal takú slávu ako Yzerman. Ten ešte 30 sekúnd pred koncom korunoval svoj veľký večer aj v obrane, keď bez váhania kľakol na ľad a heroicky zastavil strelu Toma Potiho.⁶⁵⁷

Yzerman sa stal len jedenástym hráčom, ktorý dosiahol na métu 600 gólov v NHL. Bol to ďalší z jeho veľkých míľnikov v novembri roku 1999, pretože týždeň predtým ako siedmy hráč v dejinách ligy dosiahol na métu 1 500 bodov a desať dní predtým ako desiaty hráč v ligových dejinách zaznamenal 900. gólovú prihrávku. Po súboji s Oilers mal na konte 1 503 bodov v 1 201 zápasoch.

Vďaka svojmu jubilejnému gólu sa stal v poradí piatym hokejistom, ktorý v NHL násúkal minimálne 600 gólov a pozbieral minimálne 900 asistencií a 1 500 kanadských bodov. V tejto veľmi vzácnej spoločnosti doplnil kvarteto Gordie Howe, Marcel Dionne, Mark Messier a Wayne Gretzky.

"Len sa pozrite na jeho bilanciu," zložil mu po zápase poklonu hlavný tréner Scotty Bowman. "Dokázal toho strašne veľa. A týmto gólom to nekončí."⁶⁵⁸

⁶⁵⁵ Cotsonika, Nicholas J. 600. Yzerman the 11th player to reach milestone. 1999.

⁶⁵⁶ Matheson, Jim. Yzerman's 600th goal sparks Detroit. 1999.

⁶⁵⁷ Matheson, Jim. Yzerman's 600th goal sparks Detroit. 1999.

⁶⁵⁸ Kulfan, Ted. Yzerman races time. 1999.

Yzerman napokon do konca kariéry strelil 692 gólov, čo z neho v súčasnosti robí desiateho najlepšieho strelca v dejinách NHL a druhého najlepšieho strelca Red Wings po ikonickom Gordiem Howeovi (786).

Na hranicu 600 gólov v NHL postupom rokov dosiahli mnohí ďalší hokejisti. Momentálne ich je 20 a ďalší časom pribudnú. Yzerman mal medzi nimi veľmi dlho mimoriadne vzácne miesto, pretože do januára 2020 bol historicky najlepším strelcom spomedzi hráčov, ktorí celú svoju kariéru nastupovali iba za jeden klub NHL. O tento rekord ho však pripravil washingtonský Alexander Ovečkin.

Hokejisti s minimálne 600 gólmi v NHL:

Wayne Gretzky (894), Gordie Howe (801), Jaromír Jágr (766), Alexander Ovečkin* (752), Brett Hull (741), Marcel Dionne (731), Phil Esposito (717), Mike Gartner (708), Mark Messier (694), **Steve Yzerman (692)**, Mario Lemieux (690), Teemu Selänne (684), Luc Robitaille (668), Brendan Shanahan (656), Dave Andreychuk (640), Joe Sakic, Jarome Iginla (obaja 625), Bobby Hull (610), Dino Ciccarelli (608), Jari Kurri (601)

Hokejisti s minimálne 600 gólmi a 900 asistenciami v NHL:

Wayne Gretzky (894 gólov, 1 963 asistencií), Gordie Howe (801, 1 049), Jaromír Jágr (766, 1 155), Marcel Dionne (731, 1 040), Mark Messier (694, 1 193), **Steve Yzerman (692, 1 063)**, Mario Lemieux (690, 1 033), Joe Sakic (625, 1 016)

Hokejisti, ktorí v NHL strelili minimálne 600 gólov a celú kariéru nastupovali za jeden klub NHL:

Alexander Ovečkin* (752), **Steve Yzerman (692)**, Mario Lemieux (690)

* počet gólov k 30. decembru 2021

Ako Pat Verbeek svojim 500. gólom prepísal dejiny

Písal sa 22. marec 2000. Detroit Red Wings hrali v Joe Louis Arene proti Calgary Flames a od piatej minúty viedli 1:0 po góle tridsaťpäťročného útočníka Pata Verbeeka.

Verbeek otvoril skóre v presilovej hre po prihrávkach Nicklasa Lidströma a Stevea Yzermana, keď po strele z bezprostrednej blízkosti prekonal hosťujúceho gólmána Freda Brathwaitea a navýšil počet svojich gólov v základnej časti NHL na 499.

Na začiatku druhej tretiny mohol Verbeek streliť aj svoj 500. gól a upraviť na 2:0, ale Brathwaite sa pretiahol bránkoviskom, vykryl odkrytú časť brány, vysunul pravý chránič a zázračným zákrokom puk zastavil. Zápas sa rázom zmenil, Flames začali hrať lepšie, čoraz viac hrozili na domáceho brankára Chrisa Osgooda⁶⁵⁹ a skóre otočili, keď najskôr v 31. minúte vyrovnal na 1:1 Darryl Shannon a v 52. minúte poslal hostí do vedenia dvakrát tečovanou strelou Brad Werenka.

Verbeekova veľká chvíľa v podobe gólu s číslom 500 ale predsa prišla. A čo viac, Verbeek týmto gólom rovno prepísal bohatú históriu NHL.

'Malá guľa nenávisti'

Verbeek odštartoval svoju kariéru v NHL v marci 1983. Do súťaže naskočil rovno z juniorskej OHL a rýchlo si vytvoril renomé šikovného a odvážneho krídelníka. V máji roku 1985 mal kusisko smoly, keď pri práci na farme takmer prišiel o palec na ľavej ruke,⁶⁶⁰ ale zotavil sa a mohol pokračovať v kariére. Koncom osemdesiatych a začiatkom deväťdesiatych rokov už zbieral cez bod na zápas. Štyrikrát nastrielal 40 a viac gólov, štyrikrát pozbieral 80 a viac bodov. Začínal v drese New Jersey Devils, neskôr hrával za Hartford Whalers, New York Rangers a Dallas Stars. Na jar 1999, po 16 rokoch v NHL, vyhral so Stars vytúžený Stanley Cup.

V roku 1995, kedy hral za Rangers, získal prezývku The Little Ball of Hate (malá guľa nenávisti). Dostal ju za svoju nebojácnu hru, kombinovanú so schopnosťou dávať góly. Nikdy nevyňikal silou, nebol silovým útočníkom a nemal na to ani postavu (175 cm a 86 kg), avšak vo svojich najlepších rokoch sa neštilil agresívnej fyzickej hry, bol agitátorom a keď to bolo potrebné, neváhal a pustil sa do pästného súboja, čo v NHL urobil takmer v 50 prípadoch. V desiatich sezónach pozbieral cez 150 trestných minút, v štyroch dokonca cez 200. Pri tom všetkom pravidelne strieľal góly.

Po víťazstve Stanleyho pohára v drese Stars sa ocitol blízko konca kariéry. Aj keď mal slušné meno, nikto o neho zrazu neprejavoval záujem. Túžil však ešte hrať a vyhrávať. Vedel, že mu chýba veľmi málo, aby dosiahol na niekoľko výnimočných míľnikov. Keď teda v novembri 1999 prišla ponuka od Detroit Red Wings,⁶⁶¹ neváhal a podpísal s nimi zmluvu na dva roky.

Red Wings vtedy patrili medzi najlepšie mužstvá v súťaži. Viacerí ich hokejisti sa začínali čoraz viac a viac predbiehať v prepisovaní historických ligových štatistík. Verbeek k nim výborne zapadol a dočkal sa aj okrúhlych čísel: v januári 2000 prišla jeho jubilej-

⁶⁵⁹ Waddell, Dave. The 500 club. Verbeek scores twice to join NHL scoring elite. 2000.

⁶⁶⁰ Verbeek healing well. 1985.

⁶⁶¹ Cotsonika, Nicholas J. Wings' Verbeek scores 2; his 500th ties Flames, 2-2. 2000.

ná 500. asistenciu, vo februári 1 000. kanadský bod a napokon 22. marca aj 500. gól, ktorým raz a navždy zmenil ligové dejiny.

Historický gól č. 500

Verbeekova veľká chvíľa sa zrodila v 55. minúte zápasu s Flames, opäť v presilovke po prihrávkach Lidströma a Yzermana. Tentoraz primárne prihrával Yzerman, ktorý stojac na modrej čiare naznačil strelu, ale napokon poslal pas na ľavý kruh, odkiaľ Verbeek zakončil pod hornú žrdku, vyrovnal na konečných 2:2 a ako 28. hokejista dosiahol na hranicu 500 gólov v NHL.

"Konečne som sa dočkal," žiaril po zápase Verbeek. "Nedokázali to mnohí hráči. Je to pre mňa veľká česť. Keď som začínal, nemyslel som si, že sa mi to raz podarí."⁶⁶²

Tento jubilejný gól bol o to významnejší, že Verbeek sa stal prvým hráčom v dejinách NHL s 500 a viac gólmi a zároveň 2 000 a viac trestnými minútami.

Verbeek napokon vydržal v NHL do roku 2002. Kariéru ukončil s bilanciou 522 gólov, 540 asistencií, 1 062 bodov a 2 905 trestných minút v 1 424 zápasoch základnej časti. Jeho počin v podobe 500 a viac gólov a 2 000 a viac trestných minút vyrovnali iba dvaja muži, klasickí siloví útočníci Brendan Shanahan a Keith Tkachuk. Shanahan neskôr dosiahol aj na métu 600 gólov, ani on a ani Tkachuk však nepozbierali až 2 500 či dokonca 2 900 trestných minút.

Pat Verbeek tak dodnes zostáva jediným hokejistom v dejinách NHL s minimálne 500 a viac gólmi a 2 900 a viac trestnými minútami. Nik iný nedokázal a pravdepodobne už nikdy nedokáže nastrieľať takýto vysoký počet gólov a zároveň toľký čas tráviť na trestnej lavici.

⁶⁶² Waddell, Dave. The 500 club. Verbeek scores twice to join NHL scoring elite. 2000.

Ako Red Wings prežili problematický let z Kalifornie

Pondelok 15. januára 2001. Pre hráčov Detroit Red Wings ďalší zdanlivo bežný hrací deň v dlhočiznej základnej časti sezóny. Po víťazstve 3:2 na ľade San Jose Sharks sa osprchovali, pobalili výstroj, poskytli rozhovory pre médiá a ponáhľali sa na letisko, kde nastúpili do klubového lietadla Red Bird II., aby odleteli na sever, do 1 330 kilometrov vzdialeného Vancouveru. Tak ako obvykle ráтали s tým, že v lietadle si trochu oddýchnu a naberú fyzické a psychické sily pred nasledujúcim duelom proti Vancouver Canucks. Netušili však, aký problematický let ich čaká.

Lietadlo odletelo zo San Jose okolo deviatej večer (okolo polnoci detroitského času).⁶⁶³ Zhruba 30 až 45 minút po štarte však začal haprovať jeden z motorov. Hokejisti zrazu začuli, ako motor rachoce. Následne sa jeden z motorov zastavil. Krátko po tom síce nabehol, ale medzitým prestal fungovať druhý motor.⁶⁶⁴

Už porucha jedného motora spôsobila v leteckej doprave nejednu tragédiu. Hokejisti Red Wings ani ostatní členovia mužstva na palube sprvoti nevedeli, čo sa deje. Rachot sa striedal s hrobovým tichom,⁶⁶⁵ a to bolo najhoršie.

Hráči, tréneri, kustódi, komentátori. Niektorí sa pripútali, iní brali do rúk fotografie manželiek a detí pre prípad, že by to boli posledné chvíle v ich živote.⁶⁶⁶

Steve Yzerman, Brendan Shanahan, Nicklas Lidström, Igor Larionov, Slava Kozlov, Sergej Fiodorov, Chris Osgood, Tomas Holmström, Kirk Maltby, Darren McCarty, Kris Draper, Larry Murphy, Mathieu Dandenault, Manny Legace, Pat Verbeek, Martin Lapointe, Steve Duchesne, Boyd Devereaux, Brent Gilchrist, Aaron Ward, Jiří Fischer, Todd Gill, Scotty Bowman, Ken Kal, Ken Daniels a mnohí ďalší. Na palube bolo 46 pasažierov⁶⁶⁷ a každý z nich to prežíval na vlastnej koži.

Našťastie, lietadlo sa nezačalo nakláňať ani výrazne klesať. Podľa Darrena McCartyho⁶⁶⁸ haprujúci stroj chvíľu plachtil bez dvoch motorov. Ak by sa začal výrazne nakláňať alebo klesať, mohol sa zrútiť.

McCarty si zaspomínal na tento problematický let v rozhovore s Tedom Kulfanom z denníka The Detroit News. "Bola to jedna z tých chvíľ, kedy vás napadá, či je to váš koniec," uviedol. "Všetko sa zdalo byť v poriadku, ale keď odišiel aj druhý motor, začínať sa sám seba pýtať, či práve teraz zomriete."⁶⁶⁹

Piloti nechceli nič podceňiť a Red Wings museli núdzovo pristáť. Uchýlilo ich letisko v Sacramento, ležiace 145 kilometrov severne od San Jose. Správa o ťažkostiach lietadla sa ešte predtým dostala do médií. Tlačová agentúra Associated Press zverejnila krátke prehlásenie o mimoriadnej situácii,⁶⁷⁰ čo sa rýchlo rozšírilo medzi kalifornské a detroitské televízie, a mnohé z nich celú udalosť zveličili. Mnohé detroitské televízie uprostred noci oznamovali, že Red Wings majú problémy a musia núdzovo pristáť.

⁶⁶³ St. James, Helene; Crowe, Steve & Cotsonika, Nicholas J. Wings' surprise landing. 2001.

⁶⁶⁴ Kulfan, Ted. The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings. 2009.

⁶⁶⁵ St. James, Helene; Crowe, Steve & Cotsonika, Nicholas J. Wings' surprise landing. 2001.

⁶⁶⁶ Kulfan, Ted. The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings. 2009.

⁶⁶⁷ St. James, Helene; Crowe, Steve & Cotsonika, Nicholas J. Wings' surprise landing. 2001.

⁶⁶⁸ Kulfan, Ted. The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings. 2009.

⁶⁶⁹ Kulfan, Ted. The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings. 2009.

⁶⁷⁰ St. James, Helene; Crowe, Steve & Cotsonika, Nicholas J. Wings' surprise landing. 2001.

Keď lietadlo bezpečne pristálo v Sacramente, na pasažierov čakal šok. Letisko bolo osvetlené, všade sa to hemžilo televíznymi kamerami, reportérmi, záchranármi, sanitkami a policajtmí.⁶⁷¹ Scéna ako z filmu. V Sacramente boli pripravení na najhoršie.

Keď sa Red Wings predrali von z letiska, museli v meste narýchlo vyhľadať nocľah. Dostatok voľných miest našli v hoteli Sacramento Hyatt. Letisko im pripravilo kyvadlovú dopravu, rozdelili sa na menšie skupiny a vydali sa za spánkom.⁶⁷² Na ráno mali zjednané iné lietadlo, aby dokončili let do Vancouveru.⁶⁷³

Red Wings mali podľa pôvodných plánov pristáť vo Vancouveri v utorok 16. januára 2001 v skorých ranných hodinách. Hokejisti NHL sú na to zvyknutí, bežne prichádzajú uprostred noci aj z oveľa bližších destinácií. Do Vancouveru však dorazili až okolo druhej hodiny popoludní⁶⁷⁴ a už o necelých päť hodín ich čakal zápas proti Canucks. Nie najlepší spôsob, ako sa pripraviť na zápas.

Red Wings spočiatku pôsobili trochu malátne, no zápas proti Canucks zvládli a po 27 úspešných zákrokoch Chrisa Osgooda a štvorbodovej šou Brendana Shanahana (1+3) vyhrali 4:2. Ako neskôr konštatoval samotný Shanahan,⁶⁷⁵ nabudilo ich, že hokejový svet bol vzhľadom na okolnosti pripravený odpustiť im prípadnú prehru.

Red Wings z udalosti nechceli vytvárať priveľké haló. Keď sa tréner Scotty Bowman dozvedel, že komentátor Ken Daniels rozprával o nepodarenom lete hneď na druhý deň, a na rozdiel od mnohých iných udalostí nezľahčoval, nahneval sa na neho až natoľko, že s ním šesť týždňov neprehovoril.⁶⁷⁶

Kapitán Steve Yzerman ešte pred stretnutím s Canucks uviedol, že dráma na palube nebola taká hrôzostrašná, ako ju vykreslili niektoré médiá, čo spôsobilo, že letisko v Sacramente ich vívalo v plnej pohotovosti a chystalo sa na najhoršie.⁶⁷⁷ Podobne sa vyjadroval brankár Manny Legace: "Nikto po pristátí nebozkával zem".⁶⁷⁸ Keď však Red Wings po zápase vo Vancouveri nastúpili na ďalší klubový let, "všetci s napätím pre istotu pozerali von z okna," prezradil Steve Duchesne.⁶⁷⁹

⁶⁷¹ Kulfan, Ted. *The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings*. 2009.

⁶⁷² Kulfan, Ted. *The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings*. 2009.

⁶⁷³ St. James, Helene; Crowe, Steve & Cotsonika, Nicholas J. *Wings' surprise landing*. 2001.

⁶⁷⁴ Kulfan, Ted. *The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings*. 2009.

⁶⁷⁵ Pap, Elliott. *Red Wings staying airborne*. 2001.

⁶⁷⁶ Daniels, Ken & Duff, Bob. *If These Walls Could Talk*. 2017.

⁶⁷⁷ Kulfan, Ted. *The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings*. 2009.

⁶⁷⁸ St. James, Helene; Crowe, Steve & Cotsonika, Nicholas J. *Wings' surprise landing*. 2001.

⁶⁷⁹ Kulfan, Ted. *The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings*. 2009.

Stému víťaznému gólu Bretta Hulla predchádzal "bozk smrti"

Streda 27. februára 2002, National Car Rental Center, Sunrise, Florida.

Florida Panthers a Detroit Red Wings nastúpili na svoj jediný vzájomný súboj v základnej časti sezóny 2001/02. Rozdiel medzi súpermi bol veľký.

Panthers patrili medzi najhoršie tímy NHL. Budovali nový tím a zo všetkých mladíkov, ktorých nasadzovali, bol najlepší dvadsaťdvaročný brankár Roberto Luongo.

Naopak Red Wings boli lídrami súťaže. Hovorilo sa im 'hrajúca Sieň slávy', pretože väčšinu ich základnej zostavy tvorili budúci členovia spoločnosti hokejových legiend. Medzi nimi Brett Hull, vyhlásený strelec, jeden z najlepších a najdominantnejších kanonierov v dejinách NHL.

Práve Luongo a Hull sa postarali o jedinečnú zápletku tohto zápasu. Zatiaľ čo jeden sa stal nešťastným hrdinom za nešťastných a málo vídaných okolností, druhý dosiahol na mimoriadny míľnik.

Fantastický Luongo

Red Wings v bránke s Dominikom Hašekom boli od začiatku zápasu lepším mužstvom a v prvej tretine prestrelali Panthers pomerom 11:4. Vytvorili si mnoho šancí, Luongo však žiaril a jeho spoluhráči boli efektívni. V 11. minúte sa presadil Kristian Huselius po prečíslení štyroch proti dvom a po 18 sekundách druhej tretiny zvýšil na 2:0 strelou do odkrytej Hašekovej bránky Sandis Ozoliņš.

Postupom druhej tretiny bol nepomer striel medzi jedným a druhým tímom ešte výraznejší. Panthers vystrelili desaťkrát, no Red Wings zasypali Luonga 24 pokusmi. Ujal sa iba jeden: v 28. minúte, počas presilovej hry, znížil strelou bekhendom Luc Robitaille po prihrávkach Hulla a Nicklasa Lidströma.

Red Wings boli strelecky aktívnejší aj v tretej tretine, Panthers prestrelali pomerom 19:11. Opäť sa ujala iba jedna strela, opäť počas presilovky a po identickej osi ako predtým: Hull a Lidström prihrávali a Robitaille skóroval, tentoraz po rýchlom švihu z praveho kruhu. V 58. minúte tak bolo 2:2 a za tohto stavu zápas dospel do predĺženia.

Hrdinom večera bol, samozrejme, Luongo. Za 60 minút riadnej hracej doby chytil až 52 z 54 striel, v nastolenom trende pokračoval aj v predĺžení a v predposlednej minúte nadstaveného času navýšil počet svojich úspešných zákrokov na fantastických 57. Budúci členovia Siene slávy v zostave Red Wings naň nevedeli nájsť recept. Hull a Sergej Fiodorov na neho neúspešne pálili deväťkrát, Lidström sedemkrát, Brendan Shanahan päťkrát, Pavel Daciuk štyrikrát a Chris Chelios trikrát. Robitaille, jediný úspešný strelec Red Wings, ho dokázal prekonať iba v presilovke; jeho ostatné štyri strely Luongo chytil.

Nešťastný 'bozk smrti'

Panthers boli z výkonu svojho mladého brankára ohúrení, no krátko pred koncom predĺženia sa stalo niečo, čo Luongo fantastický večer zbytočne pokazilo.

Minútu a sedem sekúnd pred koncom nadstaveného času bola hra na moment prerušená. Domáci hlásateľ Lindsey Dean využil pauzu na to, aby vypredanej aréne oznámil,

že Luongo svojimi 57 úspešnými zákrokmi vytvoril nový klubový rekord v počte úspešných zákrokov brankára v zápase základnej časti⁶⁸⁰, na čo sa v National Car Rental Center ozval mohutný aplauz.

Luongo vytvoril rekord už 52. zákrokom, ešte počas riadneho hracieho času, a prekonal dovtedy rekordných 51 zákrokov Johna Vanbiesbroucka z januára 1994.⁶⁸¹ V každom prípade, ani v riadnom hracom čase nebol dôvod na to, aby to hlásateľ oznamoval počas prebiehajúceho zápasu.

Takéto rekordy sa v priebehu hry neoznamujú. Nie je to ako oslava 500. gólu, kedy sa úspešný strelec skôr či neskôr posadí na lavičku či napríklad na trestnú lavicu a oddýchne si. Brankár musí byť maximálne koncentrovaný po celý čas, nemôže si oddýchnúť. Ani nehovoriac o tom, že Luongove čísla mohli ďalej rásť, pretože ešte nebol koniec a on bol po celý zápas v sústavnej permanencii.

Po krátkej pauze sa začalo opäť hrať. Red Wings založili ďalší útok, Daciuk prebral puk od Mathieua Dandenaulta, po individuálnej akcii a krížnom pase prihral Hullovi a ten ho prudkou strelou z prvej poslal za chrbát nového floridského rekordéra. Len 18 sekúnd po zbytočnom ozname a predčasnom jasaní bol koniec. Red Wings sa mohli tešiť z vydretého víťazstva 3:2, zatiaľ čo sklamaný hrdina Luongo zostal ležať na ľade, zakrývajúci si tvár.

"Dostal bozk smrti," krútil po zápase hlavou dvojjólový Robitaille. "Je to to isté, ako keby ste ešte pred skončením zápasu vyhlásili, že brankár udržal čisté konto."⁶⁸²

"Viete čo? Ten hlásateľ by mal za toto dostať facku," nedával si servítku pred ústa prostoreký Hull.⁶⁸³ On aj ďalší hráči Detroitu boli presvedčení o tom, že hlásateľ Luonga zbytočne zahanbil tým, že oznámil jeho nový rekord ešte počas prebiehajúceho zápasu, krátko predtým, ako inkasoval a z ľadu odišiel porazený.

Nešťastník Dean oznámil Luongove meno aj po skončení zápasu. Floridský mladík dokázal zastaviť až 57 zo 60 striel a bol vyhlásený za prvú hviezdu stretnutia. To už ale prevládalo sklamanie.

Panthers za niekoľko dní priznali chybu, verejne sa ospravedlnili a vyhlásili, že hlásateľ mal tento postup nakázaný. Kto mu ho mal "nakázať", to už neuviedli. Vyhlásili tiež, že urobili opatrenia, aby sa podobný lapsus už viac neopakoval.⁶⁸⁴ Otvorená kritika Robitaillea a Hulla tomu pomohla.

Míľnik 'Zlatého Bretta'

Brett Hull prekonal Luonga až zo svojej desiatej strely. Luongo ho predtým vychytil vo viacerých veľkých príležitostiach a po jednom z výborných zákrokov počas druhej tretiny sa od kanoniera s prezývkou The Golden Brett (Zlatý Brett) dočkal uznanlivého poklepania hokejkou po betónoch.⁶⁸⁵

⁶⁸⁰ Panthers Team Records. 2016.

⁶⁸¹ Luongo makes 57 saves, but Red Wings prevail. 2002.

⁶⁸² Starkey, Joe. Notebook: Ciccarelli itching to play again. 2002.

⁶⁸³ Stars regain form, climb five spots. 2002.

⁶⁸⁴ Russo, Michael. Announcer takes heat for Luongo laud. 2002.

⁶⁸⁵ Luongo makes 57 saves, but Red Wings prevail. 2002.

Hull svojím zásahom v predĺžení zaokrúhlil počet svojich víťazných gólov v základnej časti NHL na rovných 100. Na túto úchvatnú métu dosiahol iba ako tretí hráč v dejinách súťaže.

Hull strelil do konca kariéry 110 víťazných gólov v základnej časti NHL, čo je piaty najlepší výkon v histórii súťaže. Viac víťazných gólov nastrieliť iba Jaromír Jágr (135), Gordie Howe (121), Phil Esposito (118) a Alexander Ovečkin (do 30. decembra 2021 ich mal 118). Na métu 100 víťazných gólov dosiahli aj Teemu Selänne (110), Brendan Shanahan (109), Patrick Marleau (109) a Jarome Iginla (101). Hull ukončoval víťazným gólom v priemere každý jedenásty až dvanásty zápas svojej kariéry (priemer 11,5), čo v súčasnosti predstavuje tretí najlepší výkon v tejto výnimočnej skupinke hráčov po Espositovi (10,8) a Ovečkinovi (do 30. decembra 2021 mal priemer 10,4).

Záverom sa patrí spomenúť, že Brett Hull strelil ďalších 24 víťazných gólov v play-off. To ho radí na delenú prvú priečku histórie bojov o Stanley Cup spolu s Wayneom Gretzkym a samostatnú prvú priečku, ak vezmeme do úvahy skutočnosť, že v Stanley Cupe odohral o šesť zápasov menej ako Gretzky.

Hrdinské striedanie Kirka Maltbyho proti presile

Sobota 11. mája 2002, Joe Louis Arena, Detroit. Detroit Red Wings a St. Louis Blues hrali piaty zápas série druhého kola play-off. Red Wings vyhrávali 3:1 na zápasy, túžili sériu ukončiť a postúpiť do prvého konferenčného finále od roku 1998. Začali dobre, boli lepším tímom a od 25. minúty viedli 1:0 po góle Jiřího Fischera, často však faulovali a dávali tak hosťom zo St. Louis možnosť sériu ešte zdramatizovať.

Od 26. minúty Red Wings bránili už štvrtú presilovku Blues; na trestnej lavici sedel obranca Fredrik Olausson za nedovolené bránenie. Prvú polovicu oslabenia Red Wings bez väčších problémov zvládli, ale v tej druhej polovici, od 27. minúty, ich Blues už zovierali a robili všetko pre to, aby vyrovnali.

Blues získali v tejto početnej výhode aj ďalšiu výhodu, keď detroitský forward Kirk Maltby prišiel o svoju hokejku. Ako sa však ukázalo, veľká výhoda to nakoniec nebola, pretože ani strata hokejky nezastavila Maltbyho pred tým, aby podal heroický obranársky výkon, aký sa len tak nevidí.

Neústupčivý bojovník

Maltby prišiel do Detroitu pred uzávierkou prestupov 1996 z Edmontonu. Za Oilers hrával necelé tri sezóny. Väčšinou nastupoval vo štvrtom útoku, mal defenzívnu rolu, štipľavou hrou a neúnavným korčuľovaním a forčekingom sa dostával pod kožu protivníkom. Spomaľovali ho však zranenia. Po jednom zranení kolena dlhšiu dobu nosil plexisklo na celej tvári z obavy pred vážnejším zranením, zatiaľ čo mnohí ligoví hráči nastupovali bez plexiskla. Neurobil si tým najlepšie meno, ako aj sám priznal,⁶⁸⁶ a mnohí ho v Edmontone prestali považovať za takého odvážneho bojovníka, na akého sa štylizoval. Po výmene do Detroitu však všetkým kritikom vytrel zrak.

V priebehu prvej kompletnej sezóny v drese Detroitu začal Maltby hrať v útočnej lajne po boku Krisa Drapera a Joeyho Kocura. Táto lajna sa vyznačovala veľmi tvrdou, bojovnou a energickou hrou, fanúšikovia ju preto nazvali Grind Line.

Kocura po čase vystriedal Darren McCarty a nová Grind Line sa veľmi rýchlo stala najlepšou štvrtou útočnou formáciou v NHL. Jej členovia neboli ofenzívnymi hviezdami, ale ich bojovnosti, agresivite, obranárskemu umu a hokejovému srdcu sa nedokázal vyrovnáť žiadny iný štvrtý útok v lige.

Maltby mal v Grind Line jasné stanovené úlohy. Hrával na ľavom krídle a umožňoval trénerovi Scottymu Bowmanovi aplikovať povestnú defenzívnu taktiku "left wing lock" so stiahnutým ľavým krídelníkom, ktorý ako zámok zatváral ľavú stranu klziska v strednom pásme a útočiaceho hráča buď sám zastavoval, alebo ho donútil útočiť po opačnej strane klziska, kde často stratil puk.

Inokedy Maltby chodieval na ľad preto, aby zastavoval najlepších hokejistov súpera neprestajným forčekovaním a udržal hru v ich obrannom pásme. Výborne korčuľoval, excelentne bránil a dokázal pritvrdiť. Keď sa na ľade niečo zomlelo, s úsmevom chodieval do skrumáží a sústavne rapotajúcimi ústami súperov ešte viac frustraval. Vyžíval sa

⁶⁸⁶ The Word on Woodward. 2020.

v úlohe agitátora a provokatéra. Presne vedel, ako protivníka vyviešť z miery. Bol vytrvalý, húževnatý a srdnatý. A popritom dokázal produkovať.

Sebe vlastnou vyostrenou hrou sa najviac preslávil v časoch veľkej rivality medzi Red Wings a Colorado Avalanche. Strieľal dôležité góly, rozdával bodyčky, oháňal sa päšťami, iritoval najlepších hráčov súpera. Legendárny Patrick Roy ho neraz (ako napríklad v roku 2002⁶⁸⁷) obviňoval z toho, že mu cielene útočí na kolená.

Maltbyho neústupčivosť a bojovnosť v tých najdôležitejších chvíľach zápasov sa preukázala aj onoho 11. mája 2002, kedy po nevídanom obetavom výkone pomohol ubrániť presilovku Blues.

Heroicky a bez hokejky

Maltbyho životné oslabenie začalo po tom, ako po súboji medzi kruhmi s Rayom Ferrarom stratil hokejku a zdanlivo nestíhal zablokovať strelu bombardéra Ala MacInnisa. MacInnis bol v tej dobe najtvrdším strelcom v NHL, jeho projektily dokázali trhať siete a posilať súperov na maródku s pomliaždeninami a zlomeninami.

Maltby v súboji s Ferrarom nielenže prišiel o vlastnú hokejku, ale strácal aj rovnováhu. Napriek tomu sa ešte hodil do vzduchu a za údivu Joe Louis Areny zastavil MacInnisovu delovú strelu svojím telom.

Joe opäť aplaudovala o niekoľko sekúnd neskôr. Z ľavého kruhu pálil švihom ďalší obranca Blues, Alexander Chavanov, ale Maltby padol do kolien a bez hokejky zastavil aj tento pokus.

Lavička Red Wings bola v druhej tretine na vzdialenejšom konci klziska, takže Maltby nemohol narýchlo priskočiť k striedačke a zobrať si hokejku z rúk spoluhráčov. Zostával teda v ohni striel a bránil rovnako ako predtým: korčuľoval medzi kruhmi, neuhýbal, vrhal sa do kolien. O niekoľko sekúnd, za ďalších ovácií arény, zablokoval vlastným telom a bez hokejky ďalšiu strelu Chavanova.

Red Wings sa ubránili a neinkasovali. Maltby nemal po väčšinu svojho striedania hokejku, napriek tomu bol ústrednou postavou na ľade a svojím telom dokázal zablokovať tri strely, vrátane jednej od najtvrdšieho strelca v súťaži. Nečudo, že keď bolo po všetkom, presilovka Blues sa skončila a Maltby vyčerpane odkorčuľoval na striedačku, fanúšikovia v Joe mu venovali potlesk v stoji a skandovali jeho priezvisko.

Red Wings nakoniec zvíťazili 4:0 a sériu uzavreli. Krátko po heroickom výkone Kirka Maltbyho skóroval Tomas Holmström a v tretej tretine sa dvakrát presadil Brendan Shanahan, ktorý zaznamenal aj dve asistencie. Maltby odohral takmer 18 minút a nebodoval. Jeho obetavý výkon v čase, keď to Red Wings najviac potrebovali, mu vyniesol honor druhej hviezdy zápasu.

Hrdinské striedanie Kirka Maltbyho z 11. mája 2002 dnes zostáva reprezentatívnou ukážkou toho, aký bol tento hokejista pre Detroit Red Wings dôležitý (hoci nebol taký slávny ako mnohí iní). Nečudo, že spolu s ostatnými kumpánmi z Grind Line výrazne pomohol Red Wings štyrikrát vybojovať Stanley Cup, čo je v tomto klube individuálne hráčske maximum.

⁶⁸⁷ Shanny's special goal overshadowed by rivalry. 2002.

O troch pamätných súbojoch Dominika Haška a Patricka Roya

Keď v sezóne 2001/02 začal dres Detroit Red Wings obliekať Dominik Hašek a vo svojom novom pôsobisku začal pravidelne nastupovať proti mužstvu Colorado Avalanche a Patrickovi Royovi, rivalita medzi týmito dvoma klubmi a týmito dvoma legendárnymi brankármi dostala nový rozmer. Hašek a Roy na seba pravidelne narážali v základnej časti aj v play-off, pričom tri ich súboje sa stali pamätné vďaka menej vídaným udalostiam alebo významným zápisom do dejín. Všetky tieto tri pamätné zápasy mali spoločné ešte jedno: vo všetkých Hašek zvíťazil a udržal čisté konto.

23.03.2002: Shanahan s 500. gólom, Hašek v snahe o bitku

Prvý z pamätných zápasov sa odohral 23. marca 2002 v Denveri. Pre Red Wings a Avalanche to bol ich štvrtý a posledný vzájomný zápas pred play-off, v ktorom sa neočakávalo nič iné ako ich priamy súboj o všetko vo finále Západnej konferencie. Avalanche mali do tohto stretnutia navrch, vyhrali prvé dva z troch zápasov v základnej časti, no tentoraz na Red Wings nestačili a prehrali 0:2.

Zápas vošiel do histórie predovšetkým vďaka jubilejnému 500. gólu Brendana Shanahana v základnej časti NHL. Shanahan skóroval v 48. minúte v presilovej hre piatich proti trom po tvrdej strele z ľavého kruhu; svojím jubilejným gólom otvoril skóre stretnutia. Neskôr sa trafil ešte Brett Hull.

Shanahan sa stal 30. hráčom s 500 gólmi v NHL,⁶⁸⁸ ale iba druhým hráčom v ligových dejinách s minimálne 500 gólmi a 2 000 a viac trestnými minútami. Prvým hráčom s 500 gólmi a 2 000 a viac trestnými minútami v NHL bol Pat Verbeek,⁶⁸⁹ po dobu dvoch sezón Shanahanov spoluhráč v Detroite.

Z pohľadu súperenia Dominika Haška a Patricka Roya bol tento duel jedinečný Haškovým pokusom o bitku s Royom, ktorý si to dávnejšie rozdal proti detroitským brankárom Mikeovi Vernonovi⁶⁹⁰ a Chrisovi Osgoodovi.⁶⁹¹

Všetko to začalo v 50. minúte, kedy Red Wings vyhrávali 1:0. Roy sa pustil do šarvátky s útočníkom Kirkom Maltbym vo vlastnom bránkovisku, a z tejto šarvátky sa nakoniec vyklúla potýčka všetkých hráčov na ľade, tak typická pre vzájomné zápolenia Red Wings a Avalanche. Hašek sa nechcel prizerať, vykorčuľoval za Royom aj za cenu dvoch trestných minút za prekročenie červenej čiary. K bitke ale napokon nedošlo, pretože Hašek sa v poslednej chvíli pošmykol a padol tak nešťastne, že zostrelil aj samotného Roya. Roy síce zareagoval okamžitým odhodením masky aj rukavíc, rodiacemu sa pästnému súboju ikonických brankárov však zabránili rozhodcovia.

Haška to nakoniec mrziť nemuselo, pretože v zápase zneškodnil všetkých 31 striel Avalanche, pripísal si 61. čisté konto v základnej časti NHL a doviedol Red Wings k víťazstvu a vyrovnaniu vzájomnej zápasovej bilancie s Avalanche na 2:2.

⁶⁸⁸ Kreiser, John. March 23: Wayne Gretzky scores 802nd NHL goal. 2018.

⁶⁸⁹ Podrobne od strany 139.

⁶⁹⁰ V krátkosti od strany 124.

⁶⁹¹ Podrobne od strany 129.

29.05.2002: Roy s nepodarenou pózou, Hašek s víťazstvom

Presne šesť rokov po špinavom faule Claudea Lemieuxa na Krisa Drapera⁶⁹² hrali Colorado Avalanche a Detroit Red Wings ďalší zápas číslo šesť vo finále Západnej konferencie. Hral sa v Denveri, Colorado viedlo 3:2 na zápasy a v prípade víťazstva mohlo sériu ukončiť a postúpiť do finále Stanley Cupu.

V prvých piatich zápasoch série ani raz neplatilo, že by hokejisti Red Wings skórovali ako prví. Do šiesteho zápasu vstupovali s nožom na krku, no nakoniec sa dočkali veľkého obratu. Rozhodujúci podiel na tom mali práve Patrick Roy a Dominik Hašek.

Obrat vo vývoji série veľkých rivalov začal v záverečnej minúte úvodnej tretiny, kedy Roy zlikvidoval veľkú príležitosť detroitského kapitána Stevea Yzermana a svoj zákrok demonštroval zdvihnutím lapačky do vzduchu. Na túto pózu v štýle Sochy slobody ale doplatil. Royovi vypadol puk, čoho využil Brendan Shanahan a doklepnutím puku do prázdnej brány strelil otvárací gól. Roy sa okamžite sklonil a chytil za hlavu, tušiac, že táto zbytočná chyba môže ovplyvniť zvyšok série.

V ďalšom priebehu zápasu vystúpil do popredia Hašek, predvádzajúc jeden z najlepších výkonov v play-off. Hráči Avalanche ho nevedeli prekonať a keď v 54. minúte strelil gól Darren McCarty, Red Wings viedli už 2:0. Avs sa však nevzdávali a iskierku nádeje chceli vykreslať v závere, pri vlastnej presilovke, kedy požiadali rozhodcov, aby premerali čepeľ Hašekovej hokejky. Dúfali v Hašekove vylúčenie za neprimeraný výstroj a teda početnú výhodu o dvoch hráčov. Ukázalo sa ale, že jeho hokejka bola v súlade s pravidlami. Hašek ju dostal späť do držby, po 24 zákrokoch udržal nulu, v kritických chvíľach dovedol Red Wings k víťazstvu 2:0 a vyrovnaniu série na 3:3.

31.05.2002: Rekord v siedmom zápase a ďalšia nula Hašeka

Vyrad'ovacie boje v play-off bývajú veľmi často vyrovnané, tobôž ak je vyrovnaná celá séria a rozhodnúť sa musí až v poslednom možnom zápase.

Keď v máji 2002 proti sebe nastúpili Detroit Red Wings a Colorado Avalanche, finalisti Západnej konferencie, dvaja úhlavní nepriatelia a bez okolkov najkvalitnejšie tímy vtedajšej NHL, ich séria bola dlho vyrovnaná, ako je to v play-off NHL zvykom. V rozhodujúcom siedmom zápase, hranom 31. mája 2002 v detroitskej Joe Louis Arene, to však neplatilo. Red Wings po vydretom víťazstve 2:0 v šiestom zápase opäť nedovolili Avalanche skórovať a sami im nasúkali sedem gólov. Pod deštrukciu Avalanche sa gólovo podpísali Tomas Holmström (trafil sa dvakrát), Sergej Fiodorov, Luc Robitaille, Brett Hull, Fredrik Olausson a Pavel Daciuk.

Toto víťazstvo bolo o to cennejšie, že prišlo proti brankárovi Patrickovi Royovi, ktorý do tej doby trikrát vyhral Conn Smythe Trophy pre najužitočnejšieho hráča play-off, štyrikrát vybojoval Stanley Cup a ťahal sériu siedmich víťazstiev za sebou v rozhodujúcich siedmich zápasoch série, z toho posledné dva siedme zápasy vyhral bez inkasovaného gólu. Tento siedmy zápas mu však vôbec nevyšiel: postupne inkasoval z prvej, druhej, piatej, ôsmej, jedenástej a šestnástej strely Red Wings, niektoré góly pustil lacno a v 27. minúte, po šiestom góle vo vlastnej sieti, odišiel za burácania Joe Louis Areny na lavičku a vymenil ho David Aebischer.

⁶⁹² Podrobne od strany 121.

Jednoznačné víťazstvo 7:0 predstavovalo najvyššie víťazstvo v zápase číslo sedem, čo sa týka rozdielu v počte strelených gólov, v histórii bojov o Stanley Cup. NHL zažila do sezóny 2020/21 už 185 zápasov číslo sedem, ale debakel z 31. mája 2002 zostáva rekordným aj naďalej.

Tento zápas vošiel do histórie aj vďaka detroitskému Dominikovi Hašekovi. Pre Haška znamenalo víťazstvo 7:0 jeho druhú nulu po sebe (potreboval na ňu 19 zákrokov) a celkom piatu v play-off 2002, čím vytvoril nový rekord NHL v počte čistých kont jedného brankára v jednom ročníku vyradovacích bojov.

Red Wings po výhre nad Avalanche postúpili do finále Stanley Cupu a po víťazstve 4:1 na zápasy nad mužstvom Carolina Hurricanes vybojovali strieborný pohár.⁶⁹³ Hašek udržal proti Hurricanes jednu nulu, svoju šiestu v Stanley Cupe 2002, čím svoj čerstvý ligový rekord ešte zveľadil.

Hašekov počín v podobe šiestich núl v jednom play-off vydržal ako rekord NHL do nasledujúceho play-off 2003, kedy ho prekonal Martin Brodeur z New Jersey Devils so siedmimi čistými štítmi. Hašekových šesť núl v jednom play-off tak zostáva rekordom NHL medzi európskymi brankármi a samozrejme rekordom Red Wings.

⁶⁹³ Podrobne od strany 156.

Nicklas Lidström a jeho božská hra v play-off 2002

Písal sa 21. apríl 2002, keď utrápený šampión základnej časti NHL menom Detroit Red Wings zápasil na ľade víťazne naladených Vancouver Canucks o zníženie stavu série prvého kola play-off na 1:2 a záchranu nečakane skomplikovanej sezóny.

Krčovito hrajúci favorit a jeho individuality na čele so srdnato bojujúcim kapitánom Steveom Yzermanom sa v nepriateľskom prostredí arény General Motors Place obzeral po náhodnom odraze puku, magickej prihrávke či úchvatnom zákroku gólmána, aby zo seba striasol nervozitu a vrátil sa do hry o postup.

Ešte pol minúty pred koncom druhej tretiny bol stav tretieho zápasu vyrovnaný so skóre 1:1 a nič nenasvedčovalo tomu, že vývoj série by sa mohol otočiť. Sezóna hviezdami nabitého tímu, ktorý v tom najhoršom čase zastihla výkonnostná kríza, visela na vlásku, ale po ďalekonosnej strele Nicklasa Lidströma sa vývoj série úplne obrátil.

Lidström nachytal dovtedy výborne chytajúceho brankára Dana Cloutiera svojím nečakaným pokusom od červenej čiary a poslal Red Wings do priebežného vedenia 2:1. Vancouver sa z tohto lacného zásahu zo stredu klziska nespamätal a sériu, ktorú začal dvoma nečakanými, no zaslúženými víťazstvami v detroitskej Joe Louis Arene, nakoniec stratil pomerom 2:4 (čo je zaujímavé, Lidströmovi sa podaril podobný husársky kúsok aj o šesť rokov neskôr, v prvom kole play-off 2008).

Red Wings sa vďaka Lidströmovmu gólu otriasli zo zlého vstupu do vyradovacích bojov, ich osobnosti začali opäť ťahať za jeden povraz a v ďalšom priebehu play-off vyradili St. Louis Blues (4:1 na zápasy) i Colorado Avalanche. Colorado, v tom čase svojho najväčšieho rivala, zdolali v ostro sledovanom finále Západnej konferencie 4:3 na zápasy po víťazstvách na nulu v šiestom a siedmom zápase, a postúpili do finále Stanley Cupu, kde na nich čakalo mužstvo Carolina Hurricanes.

Keď sa prvý zápas finále proti podceňovaným Hurricanes skončil nečakanou porážkou 2:3 po predĺžení a v tom druhom bol ešte v 55. minúte stav vyrovnaný 1:1, Lidström opäť raz vystúpil z radu a opäť raz úplne zmenil dovtedy nepriaznivý vývoj série. Legendárny švédsky zadák najskôr perfektnou strelou z prvej využil presilovú hru a svoje mužstvo poslal do dôležitého vedenia 2:1, aby o 13 sekúnd neskôr vyslal brilantný pas stredom klziska na hokejku útočníka Krisa Drapera, ktorý navýšil náskok Red Wings na konečných 3:1.

Božská hra Nicka Lidströma zo záveru druhého finálového stretnutia mala na tento tím podobný blahodarný vplyv, ako oná ďalekonosná strela z prvého kola proti Vancouveru. Red Wings sa vďaka Lidströmovi znova pozviechali, až sa po víťazstve 4:1 na zápasy dočkali vytúženého Stanley Cupu.

Lidströma často nebolo vidieť až tak, ako niektorých ďalších hokejistov Red Wings. V prvom a druhom kole play-off patrila žiara reflektorov hlavne kapitánovi Yzermanovi, pri veľkom obrate v konferenčnom finále žiaril najmä Dominik Hašek⁶⁹⁴ a vo finále Stanley Cupu zasa vyčnieval Igor Larionov.⁶⁹⁵ Avšak Lidström bol sebou samým konštantne, hoci bol najvyťažovanejším mužom tímu a staval sa do najnáročnejších herných situácií proti tým najkvalitnejším protihráčom.

⁶⁹⁴ Podrobne od strany 148.

⁶⁹⁵ Podrobne od strany 154.

Lidström odohral play-off 2002 s málo vídaným priemerom 31 minút a 10 sekúnd na zápas. Sprvoti nastupoval proti najlepšej útočnej formácii NHL v zložení Todd Bertuzzi – Brendan Morrison – Markus Näslund, neskôr bránil hviezdy ako Pavol Demitra, Keith Tkachuk, Joe Sakic, Peter Forsberg a Ron Francis. Napriek enormnému tlaku, ktorý bol vyvíjaný na jeho zodpovednú hru v zadných radoch, stihol nazbierať 16 kanadských bodov (5+11) a v produktivite vyradovacích bojov skončil na deviatom mieste, na prvom medzi všetkými obrancami.

Keď po skončení finálovej série prišlo k odovzdaniu prestížnej Conn Smythe Trophy pre najužitočnejšieho hokejistu play-off, Red Wings mohli ponúknuť viacerých kandidátov, proti ktorým by nešlo veľmi namietat'. Prestížna trofej mohla skončiť v rukách Stevea Yzermana, Dominika Haška, Brendana Shanahana, Sergeja Fiodorova, Chrisa Cheliosa či Bretta Hullu, no bol to práve Lidström, kto sa postavil pred ostatných.

Lidström sa stal prvým európskym víťazom Conn Smythe Trophy a stal sa ním v tíme, ktorý bol doslova nabitý budúcimi členmi Siene slávy a jednými z najlepších hokejistov na svojich postoch v dejinách NHL. To je skutočnosť, ktorá najlepšie vystihuje, aký výborný tento fenomenálny obranca v play-off 2002 (a nielen v ňom) bol.

Koniec koncov, vzácnosť Conn Smythe Trophy si uvedomuje i on sám, keďže zvykne vyhlasovať, že ide o najvýznamnejšie individuálne ocenenie, aké vo svojej znamenitej kariére získal.⁶⁹⁶ A to prosím sedemkrát vyhral Norris Trophy pre najlepšieho obrancu NHL, čo je druhý najlepší výkon histórie po Bobbym Orrovi (8x).

⁶⁹⁶ Lidström, Nicklas; Nordström, Gunnar & Duff, Bob. Nicklas Lidstrom: The Pursuit of Perfection. 2019.

- Nicklas Lidström -

Spomienka na profesorské zakončenie Igora Larionova

Písal sa 8. jún 2002. Tretí zápas finále Stanley Cupu medzi Carolina Hurricanes a Detroit Red Wings skončil v riadnom hracom čase remízou 2:2. Rozhodujúci gól nepriniesli ani úvodné dve predĺženia. To už bol 8. jún minulosťou a zápas začal presahovať do skorých hodín nového dňa – 9. júna 2002.

Nadstavený čas bol pre Hurricanes pokropením živou vodou. Ako prekvapujúci finalistu Stanley Cupu ho v dovtedajšom priebehu play-off absolvovali osemkrát a až sedemkrát z neho vyšli ako víťazi. Verili, že touto cestou by mohli ukončiť aj tretí finálový zápas, hraný doma v Raleighu, aby sa ujali vedenia 2:1 na zápasy. Koniec koncov, mohli sa opierať o výborne chytajúceho Artursa Irbeho, ktorý počas 60 minút riadneho hracieho času a 54 minút predĺženia pochytil 50 z 52 striel Red Wings. Ich nádeje sa však rozplynuli po majstrovstve najstaršieho hráča NHL.

Zdanlivo nekonečný zápas bol zrazu minulosťou, keď sa v obrannom pásme domácich dostal k puku detroitský Igor Larionov, elegantne obišiel padajúceho Batesa Battagliu i vyskakujúceho spoluhráča Mathieua Dandenaulta a v čase 114:47 prekonal Irbeho bekhendovou strelou pod hornú žrdku.

Pre Larionova to bol druhý gól v zápase. Ten prvý strelil v 26. minúte, vyrovnal ním na 1:1 a na najbližších deväť rokov sa stal najstarším úspešným strelcom v histórii finále Stanley Cupu.

Larionov svojím druhým gólom ukončil tretí najdlhší finálový zápas všetkých čias. Od posunu na druhé miesto (Brett Hull, Dallas Stars, 1999) ho delili štyri sekundy. Za absolútnym rekordom finálových bojov o Stanley Cup (Petr Klíma, Edmonton Oilers, 1990) zaostal iba o 26 sekúnd.

Krásna individuálna akcia, ktorá rozhodla o osude tretieho finále 2002, obletela celý hokejový svet. Zároveň sa stala reprezentatívnym kúskom v zbierke hokejistu, ktorému sa právom hovorievalo 'Profesor'.

'The Professor'

Igor Larionov bol profesorom ľadového hokeja ešte predtým, ako začal hrať v NHL. Doma v Sovietskom zväze bol hnacou silou armádneho mužstva CSKA Moskva a reprezentácie, ktorá pravidelne valcovala každého, kto jej prišiel do cesty. Larionov sa preslávil ako center útoku KLM, v ktorom nastupoval s Vladimirom Krutovom a Sergejom Makarovom. Mnohí hokejoví historici a pamätníci tento útok dodnes považujú za najlepší v histórii ľadového hokeja.

Keď sa koncom osemdesiatych rokov priblížil kolaps socialistického systému a sovietski hokejisti mohli začať reálnejšie pomýšľať na NHL bez toho, aby museli čakať na povolenie odísť po rokoch služieb v reprezentácii a vo vyššom veku, Larionov mal už pred tridsiatkou. Jeho reputácia bola mimoriadne vysoká. Za morom sa dávno vedelo, že je superhviezdou a legendou.

Larionov vynikal priam nenapodobiteľným prehľadom a schopnosťou čítať hru. Bol trepezlivý, zodpovedný, inteligentný a hlbavý. Pokiaľ hrával s hokejistami, ktorí sa puku nechceli zbavovať nahadzovaním do útočného pásma, ale naopak ho držali na svojich

hokejkách a nechceli ho požičať súperovi, vedel sa vyžívať v množstve priestoru a rozdávať svoje typické profesorské prihrávky do druhej vlny. Hral skrátka inak ako ostatní, čo platilo predovšetkým vtedy, keď nastupoval po boku svojich krajanov.

Keď sa Larionov v priebehu sezóny 1995/96 presunul do Detroitu, kde už nastupovali Sergej Fiodorov, Slava Kozlov, Vladimir Konstantinov a Slava Fetisov, NHL spoznala vlastnú verziu dominantnej ruskej formácie,⁶⁹⁷ ktorá súperov terorizovala nenapodobiteľnou cirkuláciou puku a oku lahodiacimi gólovými akciami.

Ďalšie dva roky Larionova v Detroitu – 1997 a 1998 – sa skončili víťazstvom Stanley Cupu. V lete 2000 síce odišiel na Floridu, no o niekoľko mesiacov neskôr sa do Detroitu vrátil a zotrval v ňom ešte dve celé sezóny. Napokon zostal posledným členom niekdajšej 'Ruskej päťky' v mužstve.

Meno pre víno

Keď onej noci z 8. na 9. júna 2002 Larionov ukončil tretie najdlhšie finále v histórii, Red Wings sa odrazili k jubilejnému desiatemu víťazstvu Stanley Cupu.⁶⁹⁸ Zatiaľ čo vo víťazných finále 1997 a 1998 Larionov neskóroval, vo finále 2002 nastrieľal tri góly a podelil sa o status najlepšieho strelca série.

Larionov bol jedným z najlepších strelcov finále 2002 vo veku 41 rokov, a to popri takých ofenzívnych zbraniach, akými boli Steve Yzerman, Brendan Shanahan, Sergej Fiodorov a Brett Hull. V nabitom mužstve Red Wings síce nehral prvé husle – na krídlach jeho tretej útočnej formácie nastupovali najmä Tomas Holmström a Luc Robitaille, ktorí nekorčuľovali tak dobre ako on, čo jeho útočné chůfky obmedzilo – napriek tomu dokázal v pravej chvíli dominovať.

Slávny gól z tretieho predĺženia tretieho zápasu finále 2002 nielenže korunoval kariéru 'Profesora', ktorý sa navždy zapísal do dejín ľadového hokeja, ale zároveň dal pomenovanie vínu, ktoré sa cez Kaliforniu a Austráliu začalo dovážať do Ruska, Švajčiarska, Švédska a postupom rokov aj do iných končín sveta pod označením Triple Overtime. Víno sa stalo jeho ďalšou životnou vášňou, už ako hráč si rozširoval vlastnú vinotéku a neskôr začal s vínom obchodovať. Okrem obchodnej značky Triple Overtime si zaregistroval aj značku The Hattrick, symbolizujúcu tri víťazstvá Stanley Cupu.

Zachované vína so značkou Triple Overtime majú dnes nanajvýš 19 či 20 rokov, takže by u nich malo platiť príslovie, že čím sú staršie, tým sú lepšie. Príslovie, čo svojho času platilo aj pre veľkého hokejistu, ktorého slávny gól v noci z 8. na 9. júna 2002 tieto vína pomenoval.

⁶⁹⁷ Podrobne od strany 107.

⁶⁹⁸ Podrobne od strany 156.

Cesta Red Wings za víťazstvom Stanley Cupu 2002

Po rýchlom konci v play-off 2001 sa Detroit Red Wings rozhodli, že vytvoria mužstvo, ktorého jediným cieľom bude Stanley Cup. Plán to bol odvážny a neraz dostal trhliny, nakoniec však bol úspešný. No a mužstvo, ktoré tento plán v roku 2002 splnilo, je dodnes považované za jedno z najlepších v histórii NHL.

Žigmund Pálffy, Adam Deadmarsh, Mathieu Schneider či Félix Potvin boli hlavné dôvody, pre ktoré Detroit Red Wings skončili svoju púť v play-off 2001 už v prvom kole. Po úvodných dvoch víťazstvách favorizovaných "Červených krídel" si vybrali svoju daň zranenia Stevea Yzermana a Brendana Shanahana, vďaka ktorým sa Los Angeles Kings podarilo vývoj série prekvapujúco otočiť vo svoj prospech a nakoniec triumfovať po výsledku 4:2 na zápasy.

Nezvyčajne dlhé čakanie na leto bolo v Detroite plné bolesti a otázok. Red Wings však na ne našli odpovede už krátko po otvorení trhu s voľnými hráčmi. Rozhodli sa totiž, že ďalší úspech budú naháňať s mužstvom snov.

Skladanie mužstva snov

Honba na veľké hviezdy začala ešte pred samotným otvorením trhu s voľnými hráčmi, 30. júna 2001. Do Hockeytownu vtedy prišiel Dominik Hašek, dlhoročný brankár Buffalo Sabres a posledný držiteľ Vezina Trophy, ktorú vyhral už šiestykrát. Hašek podľa svojich slov⁶⁹⁹ túžil byť vymenený do mužstva, v ktorom by mal konečne reálnu šancu na zisk Stanley Cupu. Zároveň však trval na tom, aby svoj nový klub pri výmene veľmi neoslabil. Generálny manažér Sabres, Darcy Regier, jeho želaniam vyhovel a od Detroitu si vypýtal veterána Viačeslava Kozlova, výber v prvom kole draftu 2002 a budúce vyrovnanie, z ktorého sa taktiež stala draftová voľba.

S fenomenálnym Hašekom na súpiske sa Red Wings podarilo povýšiť na novú úroveň. Nasledujúce dni pritom ukázali, že angažovanie tohto legendárneho brankára bolo len začiatkom veľkého letného posilňovania.

Onedlho do Detroitu zamieril aj slávny kanonier Luc Robitaille, ktorý so smútkom, ale zároveň s odhodlaním opustil milované Los Angeles. Ofenzívny arzenál Red Wings bol koncom leta 2001 doplnený ešte ostrostrelcom Brettom Hullom, ktorý bol rovnako ako Hašek a Robitaille známy ako jeden z najlepších hokejistov na svojom poste v histórii. Ako pripomenul Nicholas J. Cotsonika,⁷⁰⁰ Hull dokonca odmietol lukratívnejšie ponuky iných klubov, len aby sa pripojil k tímu, ktorý má šancu vyhrať Stanley Cup.

Títo hráči sa pridali k silnému jadru, v ktorom už figurovali Steve Yzerman, Sergej Fiodorov, Nicklas Lidström, Brendan Shanahan, Chris Chelios, Igor Larionov, Tomas Holmström, Steve Duchesne, ďalší novic Fredrik Olausson, Kris Draper, Kirk Maltby, Darren McCarty a úspechmi opradený tréner Scotty Bowman, aby vytvorili mimoriadne silný a vyvážený kolektív, aký vo vtedajšej NHL nemal obdoby.

⁶⁹⁹ Hasek Traded to Red Wings. 2001.

⁷⁰⁰ Cotsonika, Nicholas J. Hull skates to Detroit, takes less cash to chase the Cup. 2001.

Leto 2001 bolo pre Red Wings spočiatku veľmi dlhé a trpké, na jeho konci ale Hockeytown disponoval zvučným tímom, ktorý bol právom považovaný za hlavného kandidáta na víťazstvo strieborného pohára.

Prelet základnou časťou

Papierové predpoklady sa začali naplňovať od samého začiatku sezóny 2001/02. Hviezdami nabité mužstvo Detroitu súperov doslova valcovalo, keď vyhralo 22 z prvých 27 stretnutí základnej časti.

Červeno-biela mašina si poriadne neoddychla ani počas olympijskej prestávky. Na reprezentačný turnaj snov, hraný vo februári 2002 v americkom meste Salt Lake City, zamierila viac ako polovica hráčskeho kádra Red Wings, pričom až siedmi hráči si odniesli medailu (Kanadčania Brendan Shanahan a Steve Yzerman vybojovali zlato, Američania Brett Hull a Chris Chelios získali striebro a Rusi Igor Larionov, Sergej Fiodorov, Pavel Daciuk sa tešili z bronzu).

Krátko po opätovnom rozbehnutí súťaže Red Wings dosiahli na hranicu 100 bodov. Podarilo sa im to 9. marca 2002, teda o mesiac skôr ako ostatným stobodovým tímom, ktorými sa stali Boston Bruins a Toronto Maple Leafs. Karta sa však začala obracať hneď v nasledujúci deň – 10. marca. Red Wings vtedy nastúpili v Buffale, kam sa po prvý raz od svojho odchodu vrátil Dominik Hašek. Red Wings zápas nezvládli, po zlom výkone prehrali 1:5, a čo bolo najhoršie, upadli do letargie, z ktorej sa zrazu nevedeli prebrať.

Red Wings v tomto období čelili nedostatku motivácie, pretože si s predstihom zabezpečili postup do play-off a celkové prvenstvo v základnej časti, takže už nemali o čo hrať. Letargia ich ale zadržala na lane nedostatočnej výkonnosti, vinou ktorej nevyhrali záverečných sedem zápasov základnej časti. Detroit predvádzal nesúrodé výkony, ktoré by ho za iných okolností do play-off ani nedostali. Vyraďovacie boje sa jednoducho musia stať vykúpením – dúfalo sa v apríli 2002 v Hockeytowne.

Povstanie proti Canucks

Prvé kolo play-off sľubovalo konfrontáciu s mohutne finišujúcimi Vancouver Canucks, ktorí vyhrali päť zápasov za sebou a na poslednú chvíľu sa predrali na ôsme miesto Západnej konferencie. Canucks si preniesli formu aj do vyraďovacích bojov a zle hrajúcim víťazom základnej časti uchmatli prvé dva zápasy v Joe Louis Arene. Niektorí fanúšikovia Red Wings boli zo zlého vstupu tímu do play-off natoľko nahnevaní, že na ľad začali hádzať dresy s Haškovým menom a číslom 39.

Strelecký účet tretieho zápasu série síce otvoril ubolený kapitán Steve Yzerman, Red Wings sa ale netešili dlho. Krátko na to prišlo vyrovnanie domáceho Todda Bertuzziho, po ktorom sa sezóna mužstva snov ocitla na pokraji konca. Potom však prišiel záver druhej tretiny a okamih, ktorý všetko zmenil.

Red Wings dokázali povstať vďaka Nicklasovi Lidströmovi, ktorý svojou ďalekonosnou strelou od červenej čiary prekvapil gólmána Dana Cloutiera. Preklopenie psychickej výhody na stranu Detroitu bolo poznať aj na Haškovovi, ktorý v ďalšom priebehu tretieho zápasu zlikvidoval veľkú gólovú príležitosť Eda Jovanovského a neskôr aj Bertuzziho trestné strieľanie.

Red Wings sa nakoniec otriasli, tretí zápas série vyhrali a nenechali sa viac zastaviť. Vo štvrtom súboji série sa spoľahli na kapitána Yzermana, v piatom na Sergeja Fiodoro-

va a v šiestom na Bretta Hulla, ktorý k štvrtému víťazstvu v rade a postupu do semifinále Západnej konferencie prispel hetrikom.

S Yzermanom cez Blues

Rozletené "Červené krídla" nedokázali zadržať ani St. Louis Blues, ktorí na ne nestačili v prvých dvoch zápasoch semifinálevej série Západnej konferencie. V treťom zápase sa im však darilo nad očakávania a Detroit na svojom ľade porazili presvedčivým rozdielom 6:1. Blues zrazu cítili, že sériu by ešte mohli otočiť vo svoj prospech.

O zlom vo vývoji série sa pokúšal najmä kapitán Blues, Chris Pronger, ktorý vedel, že jeho náprotivok Steve Yzerman hrá s poraneným kolenom. V jednom okamihu štvrtého zápasu, kedy sa na ľade stretli, sa Pronger pokúsil Yzermana naraziť na mantinel. Yzermanove koleno však minul, po nevydarenom hite nešťastne padol na ľad a scénu nakoniec opustil s vlastným pošramoteným kolenom.

"Bluesmani", ktorí svojho kapitána potrebovali tak, ako človek potrebuje kyslík, od tohto momentu strácali energiu, štvrtý súboj (aj kvôli jednému gólu Yzermana) prehrali a s play-off sa nakoniec rozlúčili po piatom zápase série.

Ťažká séria s Avalanche

Ako sa hokejový svet vo februári 2002 dočkal očakávaného olympijského finále medzi výbermi Kanady a Spojených štátov, tak sa v druhej polovici mája 2002 dočkal žiadaného finále Západnej konferencie. Opäť totiž došlo ku gigantickému stretu medzi rivalmi Detroit Red Wings a Colorado Avalanche.

Konfrontácia týchto dvoch titánov mala štatút predčasného finále Stanley Cupu. Veď v drese Avalanche nastúpili hráči ako Joe Sakic, Peter Forsberg, Patrick Roy, Rob Blake, Chris Drury, Adam Foote či Milan Hejduk, zatiaľ čo v tíme Red Wings sa predstavili budúci členovia Siene slávy ako Steve Yzerman, Brendan Shanahan, Sergej Fiodorov, Brett Hull, Nicklas Lidström, Chris Chelios, Igor Larionov, Luc Robitaille a Dominik Hašek. Skrátka, NHL sa dočkala bitky, ktorú chceli vidieť všetci.

Prvý zápas série získali po hetriku Darrena McCartyho "Červené krídla". O odpovedi "Lavín" rozhodol v predĺžení druhého stretnutia Chris Drury. Vyrovnané boli aj ďalšie dva zápasy: Red Wings v sérii znova viedli po zásahu Fredrika Olaussona z predĺženia tretieho zápasu, zatiaľ čo štvrté meranie síl sa stalo korisťou Avalanche. Predĺženie rozhodovalo aj v piatom súboji, ktoré ukončil coloradský útočník Forsberg, zarmucujúc detroitskú Joe Louis Arenu.

V prvých piatich zápasoch série ani raz neplatilo, že by Detroit skóroval ako prvý. Red Wings vstupovali do šiesteho súboja s nožom na krku, opäť sa však dočkali zlomového momentu, ktorý úplne otočil ďalší vývoj.

Obrat v zápole medzi Coloradom a Detroitom začal v záverečnej minúte úvodnej tretiny šiesteho zápasu. Coloradský brankár Roy vtedy zlikvidoval veľkú gólovú príležitosť Yzermana a svoj výborný zákrok demonštroval zdvihnutím lapačky do vzduchu. Tento jeho ťah však skončil nešťastne. Royovi puk vypadol, čoho využil Brendan Shanahan a poslal ho do siete. "Svätý Patrick" sa okamžite chytil za hlavu, tušiac, že jeho chyba môže poznačiť zvyšok série.

V pokračujúcom priebehu zápasu vystúpil do popredia aj Hašek, ktorý predviedol svoj zrejme najlepší výkon v play-off. Red Wings sa gólom Darrena McCartyho dostali

do vedenia 2:0, Avalanche sa však nevzdávali. Iskierku nádeje chceli ešte vykreslať počas vlastnej presilovej hry, keď požiadali rozhodcov o to, aby premerali čepeľ Hašekovej hokejky. Ukázalo sa však, že hokejka je v súlade s pravidlami. Pokojný Hašek ju dostal späť do držby, udržal si čisté konto a Avalanche tým zasadil rozhodujúci úder, z ktorého sa viac nedokázali spamätať.

Siedmy zápas veľkolepej série bol pre Colorado deštrukciou. "Lavíny" znova neskórovali a v Hockeytowne utrpeli debakel 0:7. Roy, ktorý o osude série nešťastne rozhodol, opustil scénu po šiestom inkasovanom góle za burácania Joe Louis Areny.

Na jeden krok od triumfu

S postupom cez papierovo najťažšieho protivníka vyleteli Red Wings do výšin, z ktorých ale po prvom zápase finále Stanley Cupu proti Carolina Hurricanes spadli. Prekvapujúci finalisti z mesta Raleigh totiž uspeli po zásahu Rona Francisa v predĺžení, čím umocnili svoju málo vídanú dominantnosť v tejto fáze zápasu, keďže z gólu v nadstavenom čase sa v play-off 2002 tešili už po siedmy raz.

V druhom zápase finále sa Red Wings dostali späť, keď v závere tretej časti skóroval Nicklas Lidström, aby krátko na to upravil na konečných 3:1 Kris Draper. Finálová séria bola po prvých dvoch detroitských zápasoch vyrovnaná, takže sa zdalo, že najbližší zápas v Raleighu môže byť kľúčový.

Tretí zápas finále sa dlho vyvíjal lepšie pre domácich Hurricanes, ktorí ešte 74 sekúnd pred koncom riadneho hracieho času vyhrávali 2:1, no Red Wings si vďaka gólu Brett Hull vybojovali predĺženie. Pôjde v ňom o prelomenie karolínskej verry, alebo o ďalšie víťazstvo Hurricanes v nadstavení? To bola otázka, ktorej zodpovedanie malo mať veľký vplyv na ďalší vývoj finálovej série.

Odpoveď na túto otázku na seba nechala čakať až do tretieho predĺženia. Po takmer 115 minútach hry sa pred domácim gólmanom Arturom Irbem objavil najstarší hokejista súťaže Igor Larionov, ktorý chladnokrvne poslal puk pod hornú žrdku⁷⁰¹ a rozhodol tak tretie najdlhšie finále Stanley Cupu v histórii.

Larionov gól dodal Red Wings veľkú psychickú výhodu. Štvrtý zápas série sa pre Detroit začal s vedomím, že v prípade výhry bude už len jeden krok od zisku vytúženého strieborného pohára. Skóre štvrtého finále otvoril svojím stým gólom v play-off Brett Hull. Carolina mohla vyrovnať kapitánom Francisom, ktorý však v čistej šanci trafil iba tyčku odkrytej bránky Dominika Hašeka. Nočné mory Hurricanes doznali vrcholu, keď Red Wings zvíťazili 3:0 a ujali sa vedenia 3:1 na zápasy.

Sen sa stáva skutočnosťou

Záver druhej tretiny piateho zápasu finále priniesol kontaktný gól, ktorým Carolina znížila na 1:2. Tento stav platil po väčšinu tretej časti hry. Zatiaľ čo Hurricanes potrebovali jediný gól na to, aby vyrovnali, Red Wings už tušili, že sú veľmi blízko. A tak to aj v Joe Louis Arene vyzeralo: priaznivci stáli na nohách, hra sa kúskovala a Hurricanes sa nevedeli dostať k ucelenej akcii, ktorá by im dodala toľko potrebný pokoj.

Deväť minút a devätnásť sekúnd pred koncom tretej tretiny, stále za stavu 2:1, zachytili televízne kamery v útrobach arény slávneho strážcu, ktorý v bielych rukaviciach vy-

⁷⁰¹ Podrobne od strany 154.

beral z prepravného boxu Stanley Cup. Neskôr, štyri minúty a 43 sekúnd pred koncom, stále za stavu 2:1, pristála za burácania arény pred Hašekovou bránkou chobotnica – detroitský preslávený symbol veľkých víťazstiev v play-off.

V posledných minútach sa pozornosť upierala na niekoľko hráčov. Prvým bol Luc Robitaille, ktorý len ťažko držal vztýčenú hlavu, na ktorej sa mu začínali ligotať oči. Druhým bol Dominik Hašek, neustále poškuľujúci po časomiere. Ďalšími boli Fredrik Olausson a Steve Duchesne. Všetci trávili záverečné okamihy v napätí, počúvajúc burácajúcu Joe Louis Arenu, ktorá si mohutne pýtala Stanley Cup – aj pre týchto štyroch veteránov, ktorí ho ešte nikdy nezískali.

Necelých 45 sekúnd pred koncom riadneho hracieho času trafil opustenú bránu Hurricanes Brendan Shanahan. Red Wings tím navýšili svoje vedenie na 3:1 a už vedeli, že sezónu 2001/02 ukončia ako víťazi.

Shanahan sa vrhol do objatia s Yzermanom. Hašek od radosti vyštartoval zo svojej bránky a spontánne sa ponáhlal za spoluhráčmi k červenej čiare. Jeho ruky sa víťazoslávne dvíhali k stropu arény – k časomiere, na ktorej sa pomaly blížil nádherný koniec nádhernej sezóny. Duchesne nadšene poskakoval na lavičke, kde nechýbali ani Jiří Fischer, Jiří Šlégr či slávny Vladimír Konstantinov.

Keď hrací čas pomaly uplynul, Chris Chelios sa otočil chrbtom k stredovému kruhu a so zdvihnutými rukami zamieril za jasajúcim Hašekom, odvážny sen hviezdnych Detroit Red Wings sa stal skutočnosťou.

Medzi najlepšimi v histórii

Krátko po skončení finále sa niektorí starší hráči nevenovali iba oslave so spoluhráčmi, ale aj ďakovaniu Scottymu Bowmanovi. Niektorí z nich už vedeli, že tento veľký tréner práve ukončuje svoju epochálnu kariéru. Jedným z ďakujúcich bol aj zadák Nicklas Lidström, ktorý si následne ako prvý Európan v dejinách prišiel po Conn Smythe Trophy, cenu pre najužitočnejšieho hráča play-off.

Bowman bol prvým mužom, ktorý prebral Stanley Cup z rúk kapitána Yzermana. Po tom, čo strieborný pohár zdvihol nad hlavu sám Yzerman, prišli na rad Hašek, Robitaille, Duchesne a Olausson – skúsení bojovníci, ktorým sa po obdivuhodných kariérach a dlhých rokoch čakania konečne splnil veľký sen.

Lúčiaci sa Bowman sa stal prvým trénerom v dejinách súťaže s deviatimi víťazstvami Stanley Cupu. Piaty zápas série s Hurricanes bol jeho 353. zápas v pozícii hlavného trénera v play-off a zaznamenal v ňom 223. víťazstvo. Týmito číslami dal definitívnu podobu novým ligovým rekordom. Až 36 jeho víťazstiev v play-off sa zrodilo vo finále Stanley Cupu (20 dosiahol s Montreal Canadiens, štyri s Pittsburgh Penguins a 12 s Red Wings), čím zveľadil ďalší vlastný ligový rekord.

Jeden rekord vytvorili aj Red Wings ako mužstvo. V play-off 2002 nastrieľali až sedem gólov vo vlastnom oslabení, čím vytvorili nový, dodnes platný klubový rekord v počte strelených gólov v početnej nevýhode v jednej edícii Stanley Cupu.⁷⁰²

Záver finále 2002 sa zapísal do histórie ešte tým, že v ňom skončila dlhá nepriestrelnosť Hašeka vo finále play-off. Vydržala 166 minút a tri sekundy (od tretieho zápasu, vrátane predĺženia, cez štvrtý zápas až do piateho zápasu). Išlo o druhú najdlhšiu ne-

⁷⁰² Beam, Todd; Kujawa, Kyle & DiFilippo, Alex. 2020-21 Detroit Red Wings Media Guide. 2020.

priestrelnosť v histórii finálových bojov o Stanley Cup. Dlhšie neinkasoval iba Frank McCool z Toronta v roku 1945, a to 188 minút a 35 sekúnd.

Príbehy, ktoré v tomto play-off napísali Bowman, Lidström, Hašek, Robitaille, Olausson, Duchesne a mnohí iní, boli vskutku mimoriadne, ale zrejme žiaden z nich sa nevyrovnal tomu, ktorý ponúkol Steve Yzerman. Práve on bol dôvodom, prečo sa toto mužstvo plné silných individualít dokázalo otriasť zo zlého vstupu do play-off, zomknúť sa a nakoniec dokráčať k Stanley Cupu, pre ktorého víťazstvo bolo vybudované a predurčené. Yzerman hrával v play-off 2002 s pošramoteným pravým kolenom, pre ktoré ani netrénovať a na ľade sa sotva hýbal. Priaznivci, ktorí do domácej arény chodili s predstihom, sa neraz divili, čo to ich kapitán pri rozkorčuľovaní stvára. Nebolo dňa, kedy by hokejový svet neobľetovali obrázky jeho bolestivého výrazu tváre a lopotného korčuľovania do strán, kedy často padal a vyzeral ako žiačik zoznamujúci sa s ľadom. Yzerman na lavičku iba odkrívkaľ, no práve vďaka nemu sa Red Wings obrátili k lepším výkonom. Napriek bolesti nahromadil 23 kanadských bodov a v bodovaní play-off skončil druhý za Petrom Forsbergom z Colorada.

Mužstvo, ktoré Yzerman viedol, bolo vybudované s jediným cieľom. Aj vďaka tomu, že na tento cieľ dosiahlo, ho mnoho expertov radí medzi najlepšie mužstvá, ktoré kedy hrali v NHL. Napríklad podľa magazínu The Sporting News a jeho špeciálneho rebríčka z februára 2011⁷⁰³ bolo šieste najlepšie v histórii NHL.

Niet sa čomu diviť, ak uvážime, koľko členov tohto mužstva napokon skončilo v Siene slávy. Postupom rokov si to do tejto vyberanej spoločnosti namierili brankár Dominik Hašek, obrancovia Nicklas Lidström, Chris Chelios a útočníci Brendan Shanahan, Steve Yzerman, Luc Robitaille, Brett Hull, Igor Larionov a Sergej Fiodorov. Kouč Scotty Bowman bol členom Siene slávy už od roku 1991. Do Siene slávy boli neskôr uvedené i ďalšie významné postavy víťazného kolektívu: majiteľ Mike Ilitch, viceprezident Jimmy Delvalano a generálny manažér Ken Holland. V nasledujúcich rokoch k nim pribudne aj útočník Pavel Daciuk.

Nebolo to však len o členoch Siene slávy. Svojím dielom prispel každý hráč.

"Hovorili nám, že sme príliš starí, príliš pomalí a príliš bohatí," zhodnotil cestu tohto fantastického mužstva za víťazstvom Barry Smith, Bowmanov asistent. "Ale naši hráči boli neuveriteľní. Každý jeden z nich toho obetoval veľa. Obetovali hrací čas, obetovali miesto v presilovke, obetovali mnohé, aby fungovali ako jedno mužstvo. Vyhrali Prezidentovu trofej pre najlepšie mužstvo základnej časti a vyhrali aj Stanley Cup. Čo viac od nich môžete žiadať? Vyhrali všetko, čo mohli."⁷⁰⁴

⁷⁰³ 1977 Canadiens greatest NHL team. 2011.

⁷⁰⁴ Myers, Gene. The Joe: Memories from the Heart of Hockeytown. 2017.

Stanley Cup 2002 – triumf kedysi odpísaných hráčov

Víťazné mužstvo Detroitu zo sezóny 2001/02 bolo vzácnou zmesou hviezd, rešpektovaných veteránov a budúcich členov Siene slávy. Dôležité pozície v tomto mužstve patrili aj osobnostiam, ktoré boli vo svojej mladosti karhané a odpísané.

Zoznámte sa s príbehmi kvarteta legiend, ktorým sa na štarte ich profesionálnych kariér v NHL nedávali veľké šance na úspech. Všetci títo hokejisti boli kedysi kritizovaní pre svoje nedostatky, no postupom rokov dokázali, že odhady ich okolia boli nesprávne. Zo štyroch pranierovaných benjamínov totiž vyrástli ak nie najlepší, tak jedni z najlepších hokejistov na svojich konkrétnych postoch v histórii NHL.

Dominik Hašek

Kto by nepočul o jedinečnom gólmanovi, ktorý zo začiatku svojej kariéry v NHL musel prestáť vtipy a pochybnosti,⁷⁰⁵ aby postupne umlčal aj tých najväčších kritikov?

Hašek dostal nálepku brankára chytajúceho chaotickým štýlom, ktorý žiadnym štýlom ani nebol. Z jeho netypického váľania po ľade a akrobatického zastavovania puku akoukoľvek časťou tela sa však vyklúlo impozantné umenie.

Hoci bol najskôr spochybňovaný, chytal efektívne a svojím nenapodobiteľným štýlom pritiahol veľkú pozornosť. Po odchode z Chicaga, v ktorom v NHL začínal a ktoré ho rýchlo a trestuhodne vymenilo, pozbieral množstvo úspechov. Stal sa olympijským víťazom, dvakrát získal Stanley Cup, dvakrát vyhral Hart Trophy pre najužitočnejšieho hráča základnej časti NHL a Lester B. Pearson Award pre najlepšieho hráča podľa hlasovania ligových hráčov, trikrát si odniesol William M. Jennings Trophy pre brankárov tímu s najnižším počtom inkasovaných gólov, šesťkrát vyhral Vezina Trophy pre najlepšieho brankára NHL, šesťkrát bol uvedený do prvého All-Star tímu sezóny NHL. Stal sa jedným z najlepších gólmanov v hokejovej histórii.

Tomas Holmström

Keď v roku 1996 prišiel Tomas Holmström do Severnej Ameriky, slabo korčuľoval, odvrával trénerom, zbytočne fauloval a vo svojom prvom kempe sa pokúsil tvrdo zraziť kapitána Stevea Yzermana. Tréner Scotty Bowman mu navrhol, aby namiesto čísla 96, reprezentujúceho rok jeho príchodu do NHL, nosil číslo 98, pretože to podľa Bowmana mal byť rok, kedy sa vráti domov.⁷⁰⁶

Holmström bol draftovaný až z 257. miesta draftu 1994 a spočiatku pôsobil dojmom, že do NHL zabľúdil. Rýchlo sa však naučil, ako byť prospešný.

Nebol najlepším korčuliarom ani najväčšou hviezdou. Väčšinou operoval pred bránkou súpera a počas zápasov inkasoval nespočetné množstvo úderov a krosčiekov, keď clonil brankárovi a menil smer pukov. Puky okolo neho lietali aj stokiletrovou rýchlosťou, napriek tomu odmietal nosiť na prilbe plexisklo.

Stal sa najlepším hokejistom svojej generácie v hre pred bránkou súpera a skutočným bojovníkom, ktorý Red Wings štyrikrát pomohol vyhrať Stanley Cup. Uspel aj na vrchol-

⁷⁰⁵ Wigge, Larry. *The Dominator*. 1995.

⁷⁰⁶ Cotsonika, Nicholas J. *Tomas Holmstrom's unlikely journey to 1,000 games*. 2012.

nej medzinárodnej scéne, kde vybojoval olympijské zlato. Aj napriek osobitému štýlu hry a viacerým nedostatkom napokon v NHL odohral 1 026 zápasov v základnej časti so ziskom 243 gólov a 530 bodov, a 180 zápasov v play-off so ziskom 46 gólov a 97 bodov. O mnohé ďalšie góly a body ho pripravili rozhodcovia, keď často neuznali gól iba preto, že videli v blízkosti súperovej bránky jeho číslo 96, a tak sa často chybné domnievali, že možno nechal nohu v bránkovisku, alebo možno prišiel do kontaktu s brankárom.

Napriek tomu, že sa mu veľké šance nedávali a že si toho vytrpel viac ako mnohí iní hokejisti, dokázal sa presadiť až do takej miery, že vyrástol v legendu Red Wings.

Brett Hull

Brett Hull, syn slávneho Bobbyho Hulla, nastrieľal v sezóne 1983/84 v 57 zápasoch juniorskej British Columbia Hockey League až 105 gólov. Hoci išlo o slabšiu súťaž, stačilo to na to, aby bol draftovaný zo 117. miesta. Problém bol v tom, že draftu do NHL sa dočkal na tretí pokus, pretože dva roky o neho žiadny klub nestál.⁷⁰⁷ A problém bol aj v tom, že pôsobil ako jednostranný hráč,⁷⁰⁸ ktorý bol občas vidieť až príliš.

Brett bol čistokrvný strelec. Vynikal explozívnu strelou z prvej najmä pri presilovke, ale nerád sa vracal a neochotne bránil.⁷⁰⁹ V porovnaní s otcom Bobbym, ktorému sa hovorilo The Golden Jet, bol slabší fyzicky i korčuľarsky. Mal nadváhu, bol a zostal zavalitý. Sám priznával, že je lenivý.⁷¹⁰ Často sa pochybovalo o jeho kondícii a záujme o hru.⁷¹¹ Okrem toho miloval žartíky, veľa rozprával a neotáľal s otvorenou kritikou a úprimnosťou.⁷¹² Stal sa jedným z najkontroverznejších hokejistov v NHL.⁷¹³

Napriek okolnostiam sa stal aj jedným z najlepších strelcov v dejinách NHL - so 741 gólmi v 1269 zápasoch v základnej časti mu patrí piate miesto. Získal vlastnú prezývku (The Golden Brett) a v mnohých smeroch prekonal aj svojho otca. Jeho 228 gólov počas troch sezón je dodnes nepokorený rekord NHL a len jeden z veľkého množstva rekordov, ktoré vytvoril. Za všetko hovoria aj dve víťazstvá Stanley Cupu, Hart Trophy, Lester B. Pearson Award či tri nominácie do prvého All-Star tímu sezóny.

Luc Robitaille

Luc Robitaille bol pred vstupom do NHL odpisovaný pre slabé korčuľovanie. Bol síce draftovaný ako osemnásťročný, no o jeho reputácii v hokejovom svete hovorila skutočnosť, že Los Angeles Kings, ktorí si ho vybrali zo 174. miesta draftu 1984, si pred ním dokonca zvolili aj jedného mladíka, ktorý neskôr ľadový hokej celkom zanechal a rozhodol sa prejsť na bejzbal.

Korčuľovanie nikdy nebolo jeho ozdobou. Nebol ani technicky vyspelý - vedel dávať góly, ale nevedel sa presadzovať v súbojoch jeden na jedného. Svoje nedostatky si uve-

⁷⁰⁷ Brophy, Mike. My First Goal. 2011.

⁷⁰⁸ Brett Hull: Father's son in name, skill only. 1988.

⁷⁰⁹ Podnieks, Andrew. Players: The ultimate A-Z guide of everyone who has ever played in the NHL. 2003.

⁷¹⁰ Fichtenbaum, Paul. Another Hull's apoppin'. 1989.

⁷¹¹ Brophy, Mike. My First Goal. 2011.

⁷¹² Hull, Brett & Allen, Kevin. Brett: His Own Story. 2003.

⁷¹³ Sadowski, Rick. Hull a shell of his former talkative self but veteran's playoff scoring speaks loudly. 2000.

domoval, otvorene o nich rozprával už od začiatkov svojej profesionálnej kariéry⁷¹⁴ a neustále pracoval na tom, aby ho na ľade neobmedzovali.

Napriek všetkým prekážkam nastrieľal v základnej časti NHL 668 gólov a pozbieral 1 394 bodov. V počte gólov medzi ľavými krídelníkmi ho prekonal iba Alexander Ovečkin, v počte bodov kraľuje ľavým krídlam dodnes (hoci aj v tomto smere ho pravdepodobne ešte prekoná Ovečkin). Získal Calder Trophy pre najlepšieho nováčika NHL, na sklonku hráčskej kariéry vyhral Stanley Cup. A tak ako Hašek a Hull, aj on bol v najkratšom možnom čase po skončení kariéry uvedený do Siene slávy.

⁷¹⁴ Cart, Julie. Here's looking at you, kid. 1986.

O nevídanej vyrovnanosti v zápasoch s Dallasom

O novodobej NHL sa zvykne hovoriť, že svoju veľkú vyrovnanosť získala až od sezóny 2005/06, kedy sa do ligových pravidiel dostalo mnoho nových prvkov na čele s platovým stropom a kvalita sa tak mohla rozložiť na všetky mužstvá. O značnú vyrovnanosť však nebola núdza ani predtým. Jedným príkladom za všetky je anomália, ktorá sa zrodila v sezóne 2002/03. Detroit Red Wings a Dallas Stars sa vtedy stretli v štyroch zápasoch základnej časti a ani v jednom z nich nebolo víťaza a porazeného.

Red Wings a Stars tou dobou patrili medzi najlepšie mužstvá NHL a preťahovali sa o pozíciu lídra Západnej konferencie. Štyri remízy v ich štyroch vzájomných zápasoch sa zrodili za relatívne krátky časový úsek - v priebehu 57 dní.

Séria nerozhodných výsledkov medzi týmito dvoma klubmi odštartovala 3. novembra 2002 v Detrote (zápas skončil výsledkom 3:3), pokračovala 6. decembra 2002 v Dallase (3:3) a 19. decembra 2002 v Detrote (1:1), aby bola zavŕšená 29. decembra 2002 na ľade Dallasu, kde sa zrodil výsledok 2:2.

V prvých dvoch stretnutiach, ktoré sa skončili remízou 3:3, dávali konečnú podobu nerozhodnému výsledku Red Wings. Dňa 3. novembra 2002 sa na súpera dotiahli v 54. minúte po góle Jasona Williamsa, v stretnutí zo 6. decembra 2002 sa tešili z vyrovnania zásluhou Bretta Hulla, ktorý skóroval 47 sekúnd pred koncom riadnej hracej doby.

Vo zvyšných dvoch zápasoch strieľal konečný gól Dallas. V prvom prípade vyrovnával v 44. minúte Philippe Boucher, v záverečnom súboji z 29. decembra 2002 sa ako posledný presadil Brenden Morrow.

Štyri remízy v štyroch zápasoch základnej časti sezóny 2002/03 boli veľmi vzácnym úkazom, no zároveň odrazom veľkej vyrovnanosti a sily týchto tímov.

Stars sa napokon stali víťazmi Západnej konferencie so ziskom 111 bodov, pričom na najlepšie mužstvo v základnej časti, celok Ottawa Senators, stratili len dva body.

Red Wings pozbierali 110 bodov, skončili na druhom mieste Západnej konferencie za Dallasom a na treťom mieste v celej NHL.

Napriek tomu, že Detroit a Dallas mali pred ostatnými mužstvami Západnej konferencie po celú základnú časť navrch a patrili medzi to najlepšie, čo vtedajšia NHL ponúkala, k súboju týchto dvoch vyrovnaných a kvalitných mužstiev v play-off nedošlo, pretože ich prekvapujúco vyradili Anaheim Mighty Ducks.

Mighty Ducks skončili v základnej časti sezóny 2002/03 až na siedmom mieste Západnej konferencie so ziskom 95 bodov, ale napokon sa dostali najďalej zo všetkých tímov v tejto ligovej vetve. V prvom kole najskôr vyradili 4:0 na zápasy Red Wings, obhajcov Stanley Cupu z roku 2002. V tom druhom si poradili 4:2 so Stars, v konferenčnom finále zdolali 4:0 tím Minnesota Wild a ich spanilá jazda sa zastavila až vo finále Stanley Cupu po prehre 3:4 na zápasy s New Jersey Devils.

O tom, ako by sa Red Wings a Stars darilo, ak by sa v ich vzájomných zápasoch v sezóne 2002/03 aspoň raz objavil víťaz a porazený a ich poradie sa mohlo premiešať, je po toľkých rokoch zbytočné polemizovať - na to, čo mohlo byť, história nepamätá. Na ojedinelé štyri remízy v štyroch zápasoch v jednej základnej časti v dobe, kedy ešte neexistovali samostatné nájazdy, kedy ešte nebolo platových stropov a kedy bola kvalita v lige ešte stále rozložená nerovnomerne, sa však nezabudne.

Jiří Hudler a jeho nevšedná cesta za prvým gólom

Profesionálna kariéra veľkej väčšiny hokejistov z NHL sa začala v nižšej Americkej hokejovej lige, ktorá ich mala zoceliť a pripraviť na vstup na veľkú scénu. AHL síce nie je taká nablýskaná a kvalitná ako NHL, hokejisti v nej však získavajú cenné skúsenosti a neraz zažijú nevšedné zážitky.

V AHL sa napríklad bežne cestuje autobusom, takže niektoré kluby používajú nepísané pravidlo, že nováčikovia pri dlhých cestách do arén súperov spávajú priamo na podlahe. Keď sa ozve prvý tím z NHL, obvykle až vtedy prichádza rad na lietadlo či auto, ktoré musí doraziť včas, aj keby padali hromy – blesky. Keď to nejde, musí sa nájsť nejaký iný spôsob, ako hráča z AHL dopraviť do veľkej ligy, aby napríklad narýchlo zaskočil za niekoho zraneného.

Jednu nevšednú cestu z AHL do NHL absolvoval aj útočník Jiří Hudler. Vydal sa na ňu v decembri roku 2003 spolu so starším spoluhráčom, slávnym brankárom Curtisom Josephom. Na jej konci ho čakala odmena v podobe prvého gólu v NHL.

Náhla zmena plánu

Písal sa 9. december 2003, keď Hudler cestoval s Grand Rapids Griffins, záložným celkom Detroitu v AHL, do Clevelandu. Griffins si to tam na druhý deň mali rozdať proti domácim Barons, čo bol záložný celok San Jose Sharks. Následne sa mali vrátiť späť do Grand Rapids. Autobusom, samozrejme.

Red Wings medzitým odlietali k zápasu v Buffale. Pozornosť púťali zoznamom, na ktorom figurovali mená ako Chris Chelios, Derian Hatcher, Tomas Holmström, Manny Legace, Darren McCarty, Steve Yzerman, Ray Whitney či Henrik Zetterberg. Nebol to však zoznam hráčov, ktorí mali v Buffale na druhý deň nastúpiť. Bol to zoznam hráčov, ktorí Detroitu chýbali vinou zranení.

Red Wings boli v takej neľahkej situácii, že ich kouč Dave Lewis pred odchodom žartoval, že si vezme aj niektorých bývalých hráčov, ktorých stretol v Joe Louis Arene. Mal na mysli Gordieho Howea, Teda Lindsayho a Jimmyho Carsona. Keď ich videl, zavtipkoval o tom, ako by im pristal dres Red Wings.⁷¹⁵

Už pred odchodom do Buffala Red Wings povolali z Grand Rapids Kevina Millera a Niklasa Kronwalla,⁷¹⁶ pre ktorého pripravovali debut v NHL. Ako sa však ukázalo, na zaplátanie dier v zostave to nestačilo.

Ako na potvoru sa pred zápasom v Buffale zranili ďalší členovia základnej zostavy – brankár Dominik Hašek a útočník Steve Thomas. Red Wings teda potrebovali ďalšiu pomoc z AHL. Museli pritom jednať rýchlo, pretože Griffins už boli na ceste a oni sami mali po zápase v Buffale odletieť do Chicaga a neskôr do Washingtonu.

Na ceste do Clevelandu sa s Griffins spojil Barry Smith, Lewisov asistent. Oznámil im, že hneď, ako dorazia do svojho clevelandského hotela, majú do Buffala vyslať skúse-

⁷¹⁵ Kulfan, Ted. *The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings*. 2009.

⁷¹⁶ Gaylinn, Dave. *It's been a very good Jiri in Grand Rapids*. 2004.

ného gólmána Curtisa Josepha. A aby CuJo, ako sa mu hovorievalo, necestoval sám, má so sebou vziať aj mladíka Jiřího Hudlera.⁷¹⁷

Joseph mal akurát po svojom prvom zápase v Grand Rapids. V AHL skončil po tom, čo si ho pre jeho vysoký plat nikto nevzal z waiver listiny a čo mu miesto v tíme zobral navrátiliec Hašek. Joseph a Hašek medzi sebou nemali dobrý vzťah a Red Wings robili všetko pre to, aby sa nestretli v jednej šatni. Keď sa ale ukázalo, že Hašek si obnovil zranenie slabín, nemali inú možnosť, ako "nechceného" Josepha povolať späť.

Adekvátna odmena

Keď Griffins dorazili do Clevelandu, Joseph začal zháňať auto. Mal kus šťastia, pretože bol večer a v požičovni oproti hotelu mali posledné vozidlo Chevy Cavalier.⁷¹⁸ Drobné to autíčko, do ktorého sa sotva vošli dvaja pasažieri. Joseph a Hudler doň navyše museli dostať celý svoj hokejový výstroj (s jeho príznačnou arómou).⁷¹⁹

Pre Josepha, Hudlera i celú organizáciu bolo šťastím, že Griffins hrali práve v Clevelande a Red Wings práve v Buffale. Griffins pri cestovaní za svojím duelom obišli Detroit a do Clevelandu sa dostali juhovýchodnou cestou okolo Erijského jazera. Z Clevelandu do Buffala to bolo ďalších 305 kilometrov na severovýchod, takže Joseph a Hudler sa nemuseli nikam vracat',⁷²⁰ akurát museli cestovať nemalou okľukou, cestovaním trávili takmer celý deň a ku koncu museli jazdiť sami, za tmy a v nepohodlnom aute.

Aby toho nebolo málo, Hudler – v tej dobe devätnásťročný tínedžer, ktorý bol v Severnej Amerike prvým rokom – nevedel dobre anglicky. Väčšinu cesty teda prespal a aj keď bol hore, s Josephom takmer nehovoril.

Hudler si na tento nevšedný zážitok zaspomínal o niekoľko rokov neskôr v rozhovore s Tedom Kulfanom z denníka The Detroit News. "Na ten deň si pamätám veľmi dobre," uviedol. "To auto bolo také malé, že (Joseph) tam ledva natlačil svoj brankársky výstroj. Mali sme tam tak málo miesta, že sme si so sebou nemohli vziať ani obleky. Mohli sme si zobrať len teplákové súpravy. Pamätám si, že som s ním veľa nehovoril; bol som strašne unavený. Väčšinu cesty som prespal, zatiaľ čo on to celé odjazdil."⁷²¹

Joseph a Hudler dorazili do Buffala neskoro v noci a hneď na druhý deň, 10. decembra 2003, sa postavili do ostrého zápasu NHL. Ťažká cesta, ktorá by kdekoho odrovnala, na nich nezanechala žiadne následky a zraneniami zdecimovaným Red Wings pomohli roznieť Sabres 7:2.

Joseph prispel k víťazstvu v Buffale 23 úspešnými zákrokmi. Hudler, pre ktorého to bol ôsmy zápas v súťaži a prvý po mesiaci, si odkrútil deväť minút a tri sekundy, na začiatku 55. minúty naskočil do presilovky a po prihrávkach od Jasona Woolleyho a Bretta Hullu strelil svoj premiérový gól v NHL, keď prekonal Ryana Millera.

Adekvátna to odmena za nevšednú cestu do NHL, čo poviete?

⁷¹⁷ Kulfan, Ted. The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings. 2009.

⁷¹⁸ Gaylenn, Dave. It's been a very good Jiri in Grand Rapids. 2004.

⁷¹⁹ Kulfan, Ted. The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings. 2009.

⁷²⁰ Gaylenn, Dave. It's been a very good Jiri in Grand Rapids. 2004.

⁷²¹ Kulfan, Ted. The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings. 2009.

Nezabudnutelných 17 miliónov pre góľmanov

Pred zavedením platových stropov sa kluby NHL delili na bohaté a chudobné. Bohaté kluby mohli zaplatiť prakticky ktoréhokoľvek voľného hráča, na ktorého si ukázali. K týmto klubom patrili aj Detroit Red Wings. V sezóne 2003/04 boli natoľko štedrý, až vyrobili jednu zaujímavosť, ktorá v NHL dodnes nemá obdoby.

Na sklonku základnej časti sezóny 2002/03 si Detroit Red Wings užívali sladkej prvej priečky v NHL. Mužstvo porážalo jedného súpera za druhým, jeho hráči sa predbiehali v prepisovaní historických štatistík a adekvátne obhajovali výkony, ktoré ich v predšlom ročníku dovedli k zisku Stanley Cupu. Pobyť na výslni ale netrval dlho.

Vyraďovacie boje 2003 skončili pre Red Wings v najkratšom možnom čase – už po štyroch zápasoch. O prekvapujúce vypadnutie Detroitu sa postarali Anaheim Mighty Ducks. Tento dravý a pracovitý tím trénera Mikea Babcocka dominoval vďaka úchvatnému predstaveniu brankára Jeana-Sébastiena Giguèrea, ktorý na svoje výkony nadväzoval až do finálovej série a aj napriek neskoršej porážke s New Jersey Devils (3:4 na zápas) sa stal držiteľom Conn Smythe Trophy pre najužitočnejšieho hráča play-off.

Keď sa Red Wings pokúšali hľadať príčiny svojho trpkého konca, jedna z najväčších kritik sa ušla skúsenému brankárovi Curtisovi Josephovi. Joseph v play-off 2003 síce nechytal zle, ale jeho ročný plat o hodnote osem miliónov amerických dolárov nebol premietnutý do tímového úspechu. A to bol fakt, ktorý Red Wings sklamal.

Joseph prišiel do Detroitu v lete 2002 po tom, čo po zisku Stanley Cupu ukončil aktívnu kariéru Dominik Hašek. Red Wings si vtedy vybrali z trojice kandidátov. Okrem Josepha, v tom čase góľmana Toronto Maple Leafs, boli v hre Mike Richter (New York Rangers) a Ed Belfour (Dallas Stars). CuJo tento minisúboj vyhral a s Red Wings podpísal na tri roky za 24 miliónov dolárov. Jeho osemmiliónový ročný plat bol identický s tým, ktorý v Detroitu bral – a nebyť konca kariéry, mal brať aj naďalej – Hašek.

Red Wings plánovali vstúpiť do ročníka 2003/04 s brankárskym tandemom Joseph – Manny Legace. V auguste 2003 však prišla správa, ktorá prekvapila celý hokejový svet. Hašekovi sa zacnelo po hokeji natoľko, že sa rozhodol, že sa do NHL vráti a že sa s Red Wings pokúsi vyhrať ďalší Stanley Cup.

Reakcia Detroitu prišla prakticky okamžite. Red Wings využili opčné právo, ktoré na Hašeka mali, priviedli ho späť do svojho tímu – aj preto, aby ho neopnechali najväčším konkurentom – a začali si uvedomovať, že niektorého z trojice svojich brankárov skôr či neskôr budú musieť vymeniť.

Detroit mal na vyriešenie nadbytočného stavu vo svojom bránkovisku celú polovicu leta 2003. Jeho situácia sa stala druhou najdiskutovanejšou témou v NHL – viac mediálneho priestoru dostávala iba blížiac sa výluka. Neustále sa špekulovalo o tom, kto z tímu odíde, kam odíde a kedy výmena prebehne.

Tak sa začala jedna nezabudnuteľná sága, ktorá v histórii NHL nemá obdoby. Neskôr sa totiž ukázalo, že nikto nikam neodišiel. Red Wings v lete opustili slávni útočníci Luc Robitaille, Igor Larionov a Sergej Fiodorov, prišli veteráni Derian Hatcher a Ray Whitney, ale v bránke, kde bol pohyb očakávaný najviac, zostalo všetko po starom.

K cti Red Wings slúži skutočnosť, že na výmene niektorého zo svojich brankárov začali pracovať. Keď sa už rozhodovali medzi góľmanom, s ktorým na jar 2002 vyhrali

Stanley Cup, a gólmanom, ktorý o rok neskôr neuspel v jedinom stretnutí play-off, nebolo ťažké uhádnuť, že odísť by mal Joseph.

Do boja o Josephove služby sa zapojili Boston Bruins, New York Rangers a St. Louis Blues. Blues patrili medzi najsilnejšie kolektívy v NHL a aj napriek tomu, že na výmenu chceli ponúkať ofenzívne hviezdy Pavla Demitru či Douga Weighta, Detroit od ich záujmu upustil, aby ich ešte viac neposilnil. Zo snahy Rangers zišlo rýchlo, takže v hre nakoniec zostal iba Boston. Bruins mali Red Wings ponúknuť útočníka Martina Lapointeho, ktorý by sa tým pádom vrátil späť do Hockeytownu, a ako jediní mali dostať povolenie vykonať lekársku prehliadku. Tá však u Josepha odhalila zranenie členka a nevyhnutnosť operačného zákroku.

Joseph zostal po absolvovaní operačného zákroku niekoľko týždňov mimo mediálnej pozornosti i tréningu, čo bola situácia, ktorá Red Wings v tej chvíli vyhovovala, pretože novú sezónu mohli začať s dvojicou Hašek – Legace. V prípravnom kempe stavili aj na mladého brankára Marca Lamotheho, ktorého sa táto situácia dotkla taktiež, pretože mal byť jednotkou na farme v Grand Rapids, kde na jar 2003 hral semifinále play-off AHL a stal sa dokonca najlepším brankárom ligy.

V nepríjemnej situácii bol aj Legace, ktorý v minulosti robil dvojku tak Josephovi, ako aj Hašekovi. Detroit ho nechcel poslať na farmu, takže rozhodol, že Legace začne sezónu v NHL spolu s Hašekom, zatiaľ čo Lamothe sa postaví do čela Grand Rapids a Joseph po doliečení buď odíde, alebo zostane na farme.

Hašek a Joseph vstupovali do sezóny 2003/04 ako druhí najdrahší brankári v NHL. Viac peňazí mal poberať už len Martin Brodeur z New Jersey Devils. Tridsaťosemročný Hašek bol zároveň najstarším brankárom ligy.

Detroit si mohol nechať Haška i Josepha, pretože patrili medzi kluby, ktoré na platy svojich hráčov vynakladali horibilné sumy (v prípade Red Wings išlo o čiastku okolo 80 miliónov amerických dolárov). Podobne štedrý boli v kluboch Colorado Avalanche, New Jersey Devils, Dallas Stars, Philadelphia Flyers či New York Rangers. Takmer všetky tieto kluby patrili v roku 2003 medzi najhodnotnejšie v NHL. Rangers čneli na výslni s obchodnou hodnotou 272 miliónov amerických dolárov, Stars ich stíhali na druhom mieste s hodnotou 270 miliónov. Flyers boli štvrtí (252 miliónov), Red Wings piati (245 miliónov) a Avalanche patrilo šieste miesto (229 miliónov).⁷²²

Podčiarknuté a spočítané: dvaja osemmiliónoví gólmáni Hašek a Joseph dopĺňali 655-tisícového Legacea, čo znamenalo, že Red Wings sa v sezóne 2003/04 chystali len na platy svojich brankárov vynaložiť nevídaných 16,6 milióna amerických dolárov. Tejto sume sa nevyrovnali ani prví traja gólmáni dvoch bohatých klubov Rangers a Flyers, a to dohromady. Navyše, pokiaľ by sme toto číslo zaokrúhlili na rovných 17 miliónov dolárov, dostali by sme viac ako 60 % sumy hráčskych miezd klubu Minnesota Wild na celú sezónu 2003/04.

Je vhodné podotknúť, že Detroit bol štedrý aj k hokejistom z iných postov. V mužstve mal najdrahšieho obrancu ligy, Nicklasa Lidströma, ktorý zarábala 10 miliónov dolárov ročne. Chris Chelios a Brendan Shanahan brali 6,5 milióna, kapitán Steve Yzerman a čerstvá posila Derian Hatcher poberali šesť miliónov, Brett Hull mal plat 5,5 milióna. Najdrahšími hráčmi vtedajšej NHL boli Peter Forsberg (Colorado Avalanche) a Jaromír Jágr (Washington Capitals) – obaja poberali 11 miliónov ročne.

⁷²² NHL – Forbes. 2003.

Nekonečné špekulovanie o brankárskych rošádach sa malo skončiť so začiatkom základnej časti, no až samotné dianie na ľade skutočne ukázalo, do akej miery bola situácia v bránkovisku Red Wings zamotaná.

Sezónu 2003/04 začali Hašek a Legace. Joseph po vyliečení putoval na waiver listinu nechránených hráčov, no pre vysoký príjem si ho nik nestiahol, takže na sklonku októbra 2003 a za napätej atmosféry sa ukázal v prvom mužstve Detroitu po boku Hašeka. Hašek a Joseph nemali medzi sebou dobrý vzťah, dokonca sa nerozprávali. Josephovu prítomnosť odniesol Legace, ktorý musel putovať do AHL. V nižšej súťaži sa však nezdržal dlho, pretože musel rýchlo zaskakovať za Hašeka, ktorý utrpel zranenie slabín.

Hašek utrpel zranenie slabín aj v novembri a decembri. Jeho problémy sa ešte znásobili, keď sa počas rekonvalescencie opätovne otvoril jeho prípad s obvinením za ublíženie na zdraví, ktorého sa mal dopustiť ešte počas ročnej pauzy pri zápase in-line extraligy v Pardubiciach. Na pokoji mu nepridávali ani povinnosti súvisiace s prienikom jeho obchodnej spoločnosti Dominator Clothing v štáte Michigan.

Medzitým, v decembri 2003, sa Joseph usadil v prvom mužstve Red Wings. Zostať mal do ďalšieho Hašekovho návratu a neskôr mal byť znova umiestnený na waiver listinu. Hašek začal krátko po novom roku 2004 tvrdiť, že jeho zranenie si vyžiada ešte niekoľko týždňov absencie. Medzitým absolvoval niekoľko tréningov, na ktorých mu podľa novinára Teda Kulfana⁷²³ niektorí nahnevaní spoluhráči cielene pálili do prilby. Nakoniec ale 10. februára 2004 vyhlásil, že v sezóne 2003/04 dochytil.

Hašek na určitý čas odišiel do Česka a po návrate do Spojených štátov ukázal veľké gesto: v marci 2004 sa zriekol značnej časti platu, ktorý mu Red Wings mali vyplatiť za zvyšok sezóny.⁷²⁴ Neskôr sa definitívne zbavil obvinení z českej in-line extraligy a v závere základnej časti pozoroval, ako si zranenie členka privodil aj Joseph.

Ako to mnohokrát chodí: kde sa dvaja bijú, tretí víťazí.

Legace, ktorý stál v tieni oboch slávnych góľmanov, neraz bol vnímaný iba ako tretí brankár a podľa svojich slov⁷²⁵ ani nepočítal s tým, že by mohol po ich boku odchytať čo i len desať zápasov, nakoniec chytával pravidelne, nastúpil aj do série prvého kola play-off proti Nashville Predators a dokázal ju dotiahnuť do stavu 2:2 na zápasy.

Pozíciu jednotky následne prebral uzdravený (a dlho nechcený) Joseph, ktorý chytal vskutku výborne, Red Wings posunul do druhého kola play-off proti Calgary Flames a dlho udržiaval šance na postup do konferenčného finále. Nádeje Detroitu vyprchali až po tom, čo kapitán Yzerman utrpel vážne zranenie oka. Red Wings sa bez svojho lídra ofenzívne zosypali, piaty aj šiesty zápas série prehrali pomerom 0:1 a nakoniec vypadli po celkovej prehre 2:4 na zápasy.

O vyriešenie vyhrotenej situácie v bránkovisku Detroitu sa teda nepostarala výmena, ako sa pôvodne očakávalo, ale maródka. Red Wings zo začiatku vzhliadali najmä k Haškovi, ktorý im nie tak dávno vychytil Stanley Cup, ale nakoniec im bol dobrý aj podceňovaný Legace a sprvoti nadbytočný a nechcený Joseph.

Legace mužstvu pomohol rozhodujúcou mierou, keďže v dlhodobej časti sezóny odchytil najviac zápasov (41), dosiahol najlepšie štatistiky a nestratil sa ani na štarte play-off. Hašek, ktorý bol neustále uprednostňovaný, skončil túto neúspešnú etapu svojej ka-

⁷²³ Kulfan, Ted. *The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings*. 2009.

⁷²⁴ Householder, Mike. *Dominik Hasek refuses about \$3 million of salary while out with injury*. 2004.

⁷²⁵ Kulfan, Ted. *The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings*. 2009.

riéry už po 14 zápasoch základnej časti. Joseph odchytil 31 zápasov základnej časti a deväť zápasov play-off.

Red Wings si s nadbytkom svojich góľmanov nedokázali poradiť ani po skončení sezóny 2003/04, takže o definitívne vyčistenie ich bránkoviška sa postarala až celosezónna výluka z ročníka 2004/05.

Hašek opäť raz ukončil kariéru, po výluke sa do NHL vrátil, po vynechanom ročníku 2008/09 ohlásil ďalší návrat, neskôr vychytil titul pre Pardubice a svoju kariéru definitívne uzavrel až v roku 2011 po pôsobení v KHL. Joseph odišiel po skončení výlukovej sezóny k Phoenix Coyotes a neskôr si zachytil ešte za Calgary Flames a Toronto Maple Leafs. Legace zostal v Detroite aj po skončení výluky, neskôr odišiel k St. Louis Blues či Carolina Hurricanes a na sklonku kariéry si zachytil aj v nemeckej DEL.

Pôvodne plánovaná suma pre troch brankárov Red Wings o hodnote bežmála 17 miliónov amerických dolárov bola nakoniec vyplatená v celkovej hodnote 15,1 milióna. Joseph dostal osem miliónov, Hašek zarobil šesť miliónov a Legace okrem základného platu 655 tisíc dolárov získal ďalších 445 tisíc dolárov vo forme výkonnostných bonusov. Táto suma nie je okresaná o časť platu, ktorého sa vzdal Hašek (keďže išlo o jeho vlastné rozhodnutie), a sú k nej prirátané bonusy, ktoré si zarobil Legace. V každom prípade ide o historicky najtučnejší jednosezónny balík, ktorý bol investovaný do bránkoviška jedného mužstva NHL.

Či tento balík naozaj stál za to, to vie zrejme každý z nás.

Jiří Fischer a najdôležitejší zápas jeho života

Sezóna NHL sa v novembri dostáva do zvyšujúceho sa stupňa varu. Hokejisti zabudli na uvoľnené leto, zvykli si na svoje pozície, striehnu na nich zranenia a na chrbát im dýchajú kumpáni, ktorí by radi prevzali ich miesto. Vo farmárskych oddieloch pokračuje boj o telefonát z centráľ prvých tímov.

Súperenie organizácií neutícha ani na chvíľu. Tréneri zvyknú varovať pred silou konkurentov už v skoré ráno – na bielych magnetických tabuliach deň čo deň svieti aktuálne ligové poradie, menoslov najlepších, úspešnosť protivníkov v presilovkách, oslabeniach. V útrobach šatní je cítiť znenazdajky nezatvorené akrylové pero, ktorého aróma pôsobí tak výrazne, tak čerstvo.

Áno, sezóna sa skutočne rozbehla.

Mužstvá vo veľkom brázdia severoamerický kontinent, podstupujú hodiny strávené cestovaním a snažia sa navodiť príjemnú atmosféru, ktorá by aspoň sčasti dala zabudnúť na cnenie za blízkyimi. Hlavne na východnom pobreží USA je touto dobou poznať tma-vú, unavujúcu a akúsi smutnejšiu jeseň.

Zdanlivo sa nedá pribrzdiť

V pondelok 21. novembra 2005 niet najmenších pochyb o tom, že ďalší rozbehnutý ročník nemožno pribrzdiť. NHL spomína na včerajší deväťstý zápas Teemu Selänneho, hľadá však aj na zajtrajšok, kedy si Buffalo Sabres uctia ďalšiu legendu a pod strop svojej HSBC Areny vyvesia plaketu s číslom 18, ktoré nosieval slávny kanadský útočník Danny Gare, svojho času aj hráč Detroit Red Wings.

V dvadsiaty prvý novembrový deň roku 2005 sú v NHL na programe tri stretnutia. Do Denveru prichádzajú hráči Calgary Flames, aby si zmerali sily s Colorado Avalanche. V Edmontone sa na duel s tamajšími Oilers chystajú San Jose Sharks. Nashville Predators sa popri hurikánoch, ktoré práve panujú v štáte Tennessee, posnažia prísť na iné myšlienky v Detroite, pri zápase proti domácim Red Wings.

S nastupujúcim súmrakom panuje v "Meste motorov", ako sa Detroitu hovorí, nebývalý pokoj. Na Woodward Avenue i Civic Center Drive možno postretnúť trochu menej ľudí, než by človek čakal. Sezóna bejzbalových Detroit Tigers sa dávno skončila, na domáci zápas sa nepripravujú ani u futbalových Detroit Lions.

Prázdnejšou reštauráciou Hockeytown Cafe, ktorá je obľúbená u fanúšikov i hokejistov Red Wings, sa nesie vôňa populárnej čiernej kávy a pizze, ale je poloprázdna. Menej rušno je aj v zariadení Cheli's Chili Bar, patriacom bekovi Chrisovi Cheliosovi. Priaznivci Red Wings si totiž naďalej užívajú návrat svojich obľúbencov z trojzápasového tripu na juhozápade Kanady a na zápas s Predators sa chystajú osobne. Na ich príchod sa pripravuje aj zastávka nadzemnej dráhy neďaleko Joe Louis Areny.

Snáď sa Red Wings opäť vrátia na víťaznú cestu – v posledných štyroch zápasoch totiž prehrali. Z výjazdu na juhozápad Kanady si priniesli jediný bod a pred dvomi dňami podľahli na vlastnom ľade tímu St. Louis Blues 2:3. Bol to síce pekný pohľad – vidieť, ako sa klziskom preháňajú všetci štyria aktívni beci s minimálne tisíčkou odohratých zápasov (Nicklas Lidström, Chelios, Mathieu Schneider a Eric Weinrich), avšak to, že Detroit dnes potrebuje plný bodový zisk, sa nezľahčuje.

Dráma v Joe Louis Arene

Vypredaná Joe Louis Arena je svedkom ďalšieho krčovitého začiatku Red Wings. Prvý gól inkasuje Manny Legace, ktorého prekonáva hosťujúci kapitán Greg Johnson, pracovitý to center, ktorý svoju kariéru rozbiehal práve v Detroite. V polovici 12. minúty sa tak Nashville dostáva do vedenia 1:0.

Po vhadzovaní nasleduje zopár nepresných prihrávok v strednom pásme. O puk pred lavičkou domácich bojujú hosťujúci forvardi Martin Erat a David Legwand. Po ich výbornej práci ho znova dostáva do držby Johnson, ktorý ho pomáha vrátiť späť do obranného pásma Red Wings. Puku sa ujíma Chelios, ktorý najskôr chvíľu čaká na vystriedanie svojich spoluhráčov a po založení nového útoku odchádza striedať aj on sám. Henrik Zetterberg sa v rýchlosti presúva na pravé krídlo a šikovnou prihrávkou vysúva Pavla Daciuka. Daciuk sa mu snaží puk vrátiť, jeho pas pred bránku hosťujúceho gólmána Tomáša Vokouna je však nepresný.

Puk odskakuje do rohu a pomaličky sa kotúľa k modrej čiare Predators. Časomiera ukazuje sedem minút a 30 sekúnd do konca prvej tretiny. Niekoľko ich záverečných desiatín však zrazu sprevádza mohutný rev, prichádzajúci zo striedačky Red Wings, ba aj od niektorých hráčov na ľade.

Rozhodcovia konečne reagujú.

Čas sa zastavuje.

Doslova.

Z konca lavičky, kde sedí Chelios, začína uskakovať ako on, tak i ďalší zadáci, ktorí na tomto mieste sedávajú v prvej a tretej tretine. Diváci situovaní nad domácou striedačkou vstávajú. Tréner Mike Babcock vydesene máva smerom za Vokounovu bránku, odkiaľ zvykne vychádzať rolba. Volá po rýchlej ambulantnej pomoci.

K opustenému koncu lavičky zoskakuje tímový lekár Tony Colucci, v ktorého okolí badať množstvo šokovaných tvárí. Nad Coluccim krúžia hlavne Chelios a kapitán Steve Yzerman. Na ľade sa nervózne motajú aj Jason Williams, Schneider, Andreas Lilja a Lidström. Nepokojní sú aj hokejisti Predators, najmä Scott Hartnell. Akciu zblízka sledujú aj rozhodcovia a domáci trénerský tím.

Pôvodne sa zdá, že na lavičku mohol vypadnúť fanúšik. Po nejakej minúte sa darí nehybné ľudské telo obrátiť na chrbát a až pri tomto akte jedna z televíznych kamier zachytáva číslo červeného dresu.

Je to číslo 2.

Na zemi leží český obranca Jiří Fischer.

Lekári začínajú s oživovaním srdca. V aréne sa pri pohľade na ich ponáhľanie objavujú desivé výkriky. Hokejisti Predators odchádzajú svojím tunelom do šatne, po chvíli ich rovnakou cestou nasledujú hokejisti Red Wings. U mantinelov a v blízkosti miesta incidentu zostávajú len tréneri, vrátane tých z Nashvillu, a niekoľko domácich hráčov, menovite Yzerman, Chelios, Kris Draper, Brendan Shanahan a Robert Lang.

Práca lekárov sa ešte väčšmi schováva za mantinel. O šesť minút prichádza smerom k bránke Predators predtým dožadovaná ambulancia. Aréna tentoraz upadá do hrobového ticha – toho nepríjemného mlkva, v ktorom síce počuť aký-taký ruch rozprávajúcich sa úst, ale žiadne z nich sa neodváži niečo vykríknuť.

Keď sa z ambulancie vyťahnu mobilné nosidlá, bleskovo po ne odchádzajú Yzerman a Draper. Až tento moment vyvoláva u vystrašených fanúšikov prvý väčší ohlas a jasot, ktorý však rýchlo utícha.

Oživovanie Jiřího Fischera stále pokračuje, na čo ľudia začínajú reagovať už aj plačom. Televízna kamera si všíma dve fanúšičky Predators s tvármi plnými slz. Zdesenie je ďalej badať na pohľadoch zopár hráčov, ktorí nervózne krúžia po ľade a možno ešte netušia, čo sa vlastne stalo. Ohromení zostávajú aj hosťujúci tréner Barry Trotz a rozhodcovia, ktorí tak ako mnohí ďalší podobnú situáciu nikdy nezažili.

Lang a Shanahan po desiatich minútach od prerušenia korčuľujú smerom k pripravenej ambulancii a na ľad privádzajú Fischerovu priateľku Avery, ktorú k nemu obaja vedú, držia ju za ruku. Krátko po jej príchode sa nosidlá odkladajú a nadobro odnášajú smerom do šatne Predators. Koľko ľudí teraz asi premýšľa o tom, či je to dobré, alebo zlé znamenie?

Zo scény odchádza aj Trotz, slečna Avery a taktiež Shanahan, v ktorého pohľade je vidieť strach. Po dvanásťminútovej práci lekárov je smerom do domácej šatne odnesený aj samotný Jiří Fischer.

Dráma nakoniec doznáva dobrého konca: Jiří je späť – žije.

Zachránil ho defibrilátor

Že kompromitovanou osobou je práve Jiří Fischer, o tom sa diváci pri televíznych obrazovkách dozvedajú zhruba po dvanástich minútach od prerušenia hry. Väčšina fanúšikov v Joe Louis Arene však netuší takmer nič a v otrasenom nevedomí zostáva zhruba 40 minút. Hlásateľ Budd Lynch onedlho oznamuje, že rozohraný zápas sa po úprave ľadu dohrá. Mnohým priaznivcom však stále nie je jasné, čo sa vlastne stalo.

Až po 45 minútach od incidentu prichádza oznam, ktorým sa dostávajú informácie aj vydesenému publiku v Joe. Ticho, ktoré panuje v útrobach haly, je teraz priam hrôzostrašné. Ak sa predtým ozval nejaký ten výkrik, v tomto momente nepočuť ani jeden jediný hlások.

Hlásateľ dáva na známosť, že Fischerovi prestalo biť srdce. Zároveň však pripomína, že je späť pri vedomí a že bol v stabilizovanom stave odvezený do detroitskej nemocnice. Zopakovanie toho, že je v poriadku, počuť ešte niekoľkokrát. Až následne prichádza jasot a jeden hromadný výdych.

Neskôr sa ukázalo, že Fischerovi zachránil život defibrilátor – prístroj, ktorý elektrickými výbojmi dostal jeho zastavené srdce späť k životu. Talentovaný zadák, ktorý hráva v jednej obrannej dvojici s Cheliosom, skolaboval krátko po príchode na striedačku, kedy sa predklonil a padol na ľavý bok medzi mantinel a lavičku. Jeho pád si ako prví všimli zadáci sediaci v jeho blízkosti. Prítomnosť Colucciho bola nakoniec kľúčová, keďže tímový lekár sedáva hneď za hokejistami a ľahko k nim môže zoskočiť.

Fischer pri incidente upadol do bezvedomia. Výstroj z jeho tela musela byť rozstrihaná, keďže na vyzliekanie nebol čas. Späť k vedomiu sa dostal počas prevozu do nemocnice. Práve vtedy prišiel oznam o jeho zdravotnom stave z ruchových mikrofónov vystrašenej Joe Louis Areny.

Sotva sa Fischer dostal do stabilizovaného stavu, v nemocnici ho navštívila asi polovica spoluhráčov a tréneri.⁷²⁶ Niekoľko ďalších dní u neho zostávala priateľka Avery, študentka psychológie, ktorá mu v náročných chvíľach pomohla. Fischer začal rozprávať krátko po nehode, na nič si však nepamätal.

Keď sa celý incident skončil, pred novinárov predstupovali hlavne Babcock, Shanahan a kapitán Yzerman. Nikomu sa však nechcelo priveľmi rozprávať – v každej hŕstke slov bol stále cítiť strach.

Zápas sa, samozrejme, nedohral. Za tých niekoľko minút naň všetci zainteresovaní zabudli. Rozhodnutie o nepokračovaní bolo rozumnou voľbou, na ktorej sa zhodli rozhodcovia, tréneri i zástupcovia vedenia NHL. Po všetkom, čo sa na lavičke Red Wings udialo, sa hokej stal druhoradým. Nikoho nezaujímali dovtedajšie štatistiky, náhradný termín, kedy by sa malo súperenie Detroitu a Nashvillu dohrať, alebo iné detaily, ktoré sú pre bežné fungovanie NHL tak typické. Hokej sa za tých niekoľko hrôzostrašných okamihov dostal stranou a zdanlivo nemožné pribrzdzenie rozbehutej súťaže bolo v ten temný novembrový večer skutočnosťou.

Nespravodlivá rana osudu

Krátko po Fischerovom kolapse sa začali vynárať spomienky na tréningový kemp pred sezónou 2002/03. To bolo totiž obdobie, kedy sa problémy so srdcom u Fischera objavili po prvýkrát. Nepravidelný tlkot jeho srdca bol vtedy diagnostikovaný kardiogramom na predsezónnych testoch. Fischer zostal dočasne vyradený; po podrobnejších vyšetreniach sa nič vážnejšie nepotvrdilo.⁷²⁷ Následky tej čerstvej skúsenosti, pri ktorej takmer prišiel o život, ale začali jeho kariéru vážne ohrozovať.

Vrcholová kariéra tohto zadáka sa naplno rozbehla v zámorí, kde pôsobil od svojich sedemnástich rokov. Ako odchovanca kladenskej školy si ho Red Wings vybrali na drafte 1998 zo svojej prvej voľby (celkovo na 25. mieste). Vypracoval sa vo vyformovaného športovca s ohromnými svalovými partiami a mohutnou postavou. Patril medzi najpocitivejších a fyzicky najpripravenejších hokejistov v tíme. I vzhľadom na tieto skutočnosti bol jeho srdcový kolaps nespravodlivou ranou osudu.

Fischer bol so svojimi parametrami (výška blížiac sa dvom metrom, váha presahujúca 100 kilogramov) nádejným defenzívnym obrancom, ktorý si rýchlo získaval patričný rešpekt. Vždy bol známy ako veľmi pocitlivý, pokorný a obozretný človek. Rozprával tichým a mäkkým hlasom. Vzorne sa stravoval. Oplýval výbornou životosprávou. Mimo fyzických dispozícií mu nechýbala sila mysle a ducha.

Často sa vtipkovalo o tom, ako sa Fischer vehementne vyhýba alkoholu. Platilo to aj v dobách, kedy zažíval veľké športové úspechy (víťaz Stanley Cupu 2002, semifinista Svetového pohára 2004, majster sveta 2005). Začal dokonca s cvičením jogy, len aby tú hromadu svalov dokázal na ľade rozhábať.

Práve po zisku Stanley Cupu 2002, kedy si všetci spoluhráči užívali slastného leta, si on dokončil maturitu. Vždy však pôsobil ako inteligentný človek. V NHL sa nenašlo veľa hokejistov, ktorí by o lige vedeli toľko ako on. Pamätal si osobitý spôsob hry jednotlivých tímov, voľby v drafte či draftovaných hráčov, ktorí do NHL práve vstupovali. To všetko sú detaily, o ktoré sa bežný hokejista NHL nestará.

⁷²⁶ St. James, Helene. Fischer hospitalized after seizure during game. 2005.

⁷²⁷ St. James, Helene. Fischer hospitalized after seizure during game. 2005.

Podpora a viera v návrat

Hneď v utorok 22. novembra 2005 zorganizovalo vedenie Red Wings tlačovú konferenciu. "Červené krídla" na nej priblížili detaily onej temnej noci a poďakovali fanúšikom za ich podporu. Klub zverejnil adresu, na ktorú ľudia mohli Fischerovi posilať dary a písať listy. Tejto možnosti boli venované aj špeciálne ďakovné kartičky s nápisom Come Back Soon Fisch (Vráť sa skoro, Fisch).

V priebehu niekoľkých ďalších dní sa v Joe Louis Arene nahromadilo toľko kvetov, že ich klub poslal do detroitskej nemocnice, kde Fischer zo svojho platu pravidelne prispieval. Pozdravných listov sa objavilo ešte viac. Aj z tohto dôvodu bola do verejných útrob arény umiestnená veľká magnetická tabuľa s ďalším dobrosrdečným nápisom (Get Well Soon Fisch! – Uzdrav sa skoro, Fisch!) a jeho číslom 2. Tabuľa poslúžila ako miesto, kde mohli fanúšikovia zanechávať svoje priania a odkazy.

"Želám ti len to najlepšie, uzdrav sa skoro" (autorkou priania bola Allison Fraserová); "uzdrav sa skoro, myslíme na teba!" (Kelly Jenningsová); "maj sa lepšie a zostaň skvelý" (J-K); "skoré uzdravenie" (Dylan P.); "držím palce, nech sa vrátiš na play-off. Boh ťa žehnaj" (Bill Madurski) – to boli len niektoré zo stoviek dobrosrdečných prianí a odkazov, ktoré sa na podpisovej tabuli objavili.

Ako sa Fischerov stav pomaličky zlepšoval, tlačovú konferenciu pripravilo aj vedenie NHL. Liga najskôr naplánovala, že neukončený zápas Detroitu a Nashvillu sa dohrá 16. apríla 2006, čo by však znamenalo, že Red Wings by nastúpili na štyri stretnutia za štyri dni. Iný termín však Detroitu a ani Nashvillu nevyhovoval. NHL nakoniec na začiatku decembra 2005 uviedla, že zápas sa dohrá 23. januára 2006, kedy si vymení termín s iným vzájomným zápasom týchto tímov, pôvodne naplánovaným v Nashville, pričom toto stretnutie sa presunie na záver marca 2006. Vedenie súťaže rozhodlo, že súboj začne od úvodnej minúty, avšak so zachovaným skóre 1:0 pre Predators (Nashville tento dohrávaný zápas nakoniec vyhral 3:2).

Fischera medzitým prepustili do domáceho liečenia, kde dostal naordinovaných šesť týždňov bez akejkoľvek fyzickej či psychickej záťaže. Avšak už o tri dni od prepustenia – 28. novembra 2005 – bol pre nepravidelný tlkot srdca hospitalizovaný znova.⁷²⁸ Prepustenie preto sprevádzala podmienka, že podstúpi ďalšie testy.

Fischer od tej doby niekoľkokrát predstúpil pred novinárov a priamo či nepriamo vyhlásil, že by sa rád vrátil do zostavy Red Wings,⁷²⁹ za ktorých hrával celú profesionálnu kariéru. Začal aj posilňovať, čo mu povolili lekári, ktorí na neho neustále dohliadali. Onedlho sa pripojil k svojim Red Wings v sérii prvého kola play-off proti tímu Edmonton Oilers a jazdil so spoluhráčmi do Kanady, aby ich morálne podporoval. Touto dobou mohol cvičiť už viackrát týždenne.

Po všetkých problémoch, ktoré Fischer v súvislosti so svojím kolapsom mal, sa začali objavovať aj ďalšie dobré správy. Jiřímu sa najskôr narodil syn. V auguste 2007 si zobral Avery za ženu.⁷³⁰ V tej dobe už podrobne študoval problematiku činnosti srdca a neustále pátral po tom, ako sa mohol jeho kolaps objaviť. Stretával sa s odborníkmi a lekármi, chodieval na rehabilitácie do Joe Louis Areny a hoci hokej nehrával, aj naďalej zostal súčasťou kádra Red Wings.

⁷²⁸ Sipple, George. Wings' Fischer again treated at hospital. 2005.

⁷²⁹ Lage, Larry. Jiri Fischer is glad to be alive, still has desire to play. 2005.

⁷³⁰ Khan, Ansar. Fischer happy, but dreams of return. 2007.

Znamenie meniace život

Aj napriek viere v návrat bol Jiří Fischer neskôr nútený od kariéry profesionálneho hokejistu upustiť. Vďaka svojej inteligencii, veľkej pomoci Avery a narodeniu syna Lukáša sa dokázal zmieriť s tým, že k aktívnemu hokeju sa už nikdy nevráti. Na svoj kolaps začal hľadieť ako na znamenie, pre ktoré má svoj život zmeniť.

Fakty z posledného zápasu Jiřího Fischera v NHL zostali nezmenené. V osudovú noc z 21. novembra 2005 absolvoval štyri minúty a 52 sekúnd. Nastúpil do šiestich striedaní, v jednom z nich si pripísal mínusový bod. Krátko na to bojoval o život, a to i pred zrakmi svojich krajanov Roberta Langa, Tomáša Vokouna, Martina Erata či Mareka Židlického. Po tom, ako tento boj vyhral, jeho život sa radikálne zmenil. Za Red Wings stihol odohrať dovedna 305 zápasov základnej časti a 38 stretnutí v play-off. Do pamäte fanúšikov a ľudí z organizácie sa ale nezapísal pre to, čo ho postretlo, ale najmä pre to, akým skvelým človekom bol a akým skvelým človekom zostal.

Skorý odchod z vrcholového hokeja sa stal nesmierne trpkou skutočnosťou, neskôr sa však našlo aspoň niekoľko chvíľ, v ktorých sa Fischer opäť objavil na ľade. Jedna takáto sa datovala k 1. marcu 2008, čo bolo takmer dva a pol roka od jeho kolapsu. Fischer sa vtedy po prvýkrát ukázal na verejnom ľade, keď nastúpil do dobročinného zápasu svojej nadácie Healthy Hope Foundation, ktorá na akcii zozbierala takmer 20 tisíc amerických dolárov pre školy a hokejové haly v štáte Michigan, aby za ne mohla nakúpiť a rozdávať defibrilátory.⁷³¹ Charitatívny duel sa uskutočnil v nádhernej saginawskej Wendler Arene pred zápasom OHL medzi miestnymi Saginaw Spirits a hosťujúcimi Windsor Spitfires. Okrem Fischera boli prítomní napríklad niekdajší brankár Don Edwards (držiteľ Vezina Trophy z roku 1980) a Warren Rychel (bývalý hráč NHL, ktorý v Saginawe – kedysi pôsobiacom v IHL – hrával v rokoch 1987 až 1989). Títo a ďalší hokejisti sprevádzali mladíkov rozdelených do dvoch družstiev, na Shocks a Saves. Fischer si zahral za oba tímy, zo 45 minút trvajúcej exhibície si ukrojil 15 minút, 24 sekúnd a po celý čas bol pod dohľadom lekára Tonyho Colucciho, muža, ktorý mu zachránil život.

Koncom februára 2009 sa charitatívne podujatie Jiřího Fischera uskutočnilo znova. Tentoraz v ňom nastúpili nielen mladí a starší hokejisti, vrátane bývalých hráčov Detroitu Davea Lewisa, Larryho Murphyho, Joeyho Kocura a Shawna Burra, ale aj americkí lekári a zdravotnícki pracovníci.⁷³² Nadačné stretnutie prilákalo najmä rodičov s deťmi, ktoré boli nadšené z prítomnosti mnohých niekdajších hráčov slávnej NHL. Podujatie plnilo úlohu preventívneho programu ochrany zdravia, čím reflektovalo Fischerov záujem o prínos vysvetlení, ktoré by srdcové kolapsy nielen zachraňovali, ale im aj predchádzali. Z exhibície Shocks a Saves sa napokon stala každoročná tradícia.

Tieto a mnohé ďalšie Fischerove aktivity nezostali bez povšimnutia ani u Red Wings, ktorí zo svojho bývalého obrancu postupne urobili riaditeľa hráčskeho rozvoja. Fischer v tejto pozícii v roku 2008 vyhral svoj druhý Stanley Cup. Pre Red Wings pracuje dodnes, v súčasnosti ako riaditeľ hráčskeho personálu.

Jiří Fischer sa musel s aktívnym hokejom rozlúčiť predčasne, rozlúčil sa však veľkým víťazstvom v tom najdôležitejšom zápase svojho života. A to je triumf, ktorému sa nevyrovná žiadny iný.

⁷³¹ Red Wings' Jiri Fischer returns to ice. 2008.

⁷³² Constantine, Mark. EMTs get their just due, belately, from sports writer. 2009.

O tom, ako Red Wings prvýkrát hrali samostatné nájazdy

Keď v roku 2005 skončila celosezónna výluka, Národná hokejová liga prišla s veľkou novinkou: rozhodla, že od sezóny 2005/06 viac nebude remíz a každý zápas základnej časti bude poznať víťaza a porazeného. Postarať sa o to mali samostatné nájazdy.

Detroit Red Wings zažili prvé samostatné nájazdy vo svojej histórii v utorok 20. decembra 2005 v zápase proti Columbus Blue Jackets. Zápas sa skončil v riadnom hracom čase 3:3 a rozhodujúci gól, určujúci víťaza a porazeného, neprinieslo ani päťminútové predĺženie.

Red Wings sa na svoje prvé samostatné nájazdy načakali. Už od 3. decembra 2005 boli posledným ligovým tímom, ktorý si túto novinku v zápase zatiaľ nevyskúšal. Ich súper z Columbusu dovtedy absolvovali samostatné nájazdy trikrát a zakaždým ich vyhrali.

Fanúšikovia vo vypredanej Joe Louis Arene boli, pochopiteľne, na nohách. Situáciu, kedy sa na ľade odohráva iba súboj jedného hráča a brankára, dovtedy zažívali len pri trestných strieľaniach. Čakali na minimálne štyri samostatné nájazdy – minimálne dva od každého tímu. Toľko ničím neprerušovaných individuálnych súbojov jedného hráča proti brankárovi, ako mali vzhliadnuť v priebehu niekoľkých minút nájazdovej lotérie, videli naposledy za časový úsek viac ako šiestich rokov (práve vo forme veľmi ojedinelých trestných strieľaní).

Nájazdy začal hosťujúci útočník Jaroslav Balašík. Proti nemu Chris Osgood, ktorému sa v súbojoch tohto druhu v ostatnej dobe nedarilo – do tohto zápasu nechytil v drese Red Wings štyrikrát v rade trestné strieľanie. Fanúšikovia ho hecovali, skandovali Ozzie! Ozzie!, Balašík však skóroval.

Prvým exekútorom Red Wings bol Pavel Daciuk. V zápase dovtedy ani jedenkrát nevystrelil na bránu, ale sám zoči-voči góľmanovi Pascalovi Leclaireovi uspel, vyrovnal na priebežných 1:1 a stal sa historicky prvým hokejistom Red Wings s premeneným samostatným nájazdom.

Druhú sériu nájazdov odštartoval Rick Nash, najnebezpečnejší hokejista Blue Jackets a najlepší strelec NHL z predchádzajúcej sezóny 2003/04. Osgooda prekabátil a mohol zakončiť k odkrytej tyčke, ale v priveľkej rýchlosti sa nepresadil a trafil iba bočnú konštrukciu bránky.

Z domácich hráčov išiel na ľad ako druhý v poradí Jason Williams a po niekoľkých rýchlych kľúčkách a presnej strele pomedzi Leclaireove nohy strelil rozdielový gól na priebežných 2:1.

Hostia z Columbusu museli vyrovnáť. Podujal sa na to jeden z ich najšikovnejších hráčov, niekdajší dlhoročný útočník Detroitu, legendárny Sergej Fiodorov. Fanúšikovia v Joe na neho bučali po celý zápas, pri každom dotyku s pukom. Mnohí mu stále neodpustili, že v roku 2003 odmietol viaceré štedré ponuky na novú zmluvu⁷³³ a odišiel hrať do Anaheimu. Považovali ho za zradcu a bučali na neho aj tentoraz, hneď po tom, ako preskočil mantinel a vkročil na ľadovú plochu.

⁷³³ Fedorov Leaves Wings To Sign With Ducks. 2003.

Fiodorov za mohutného bučania Joe Louis Areny zvolil strelu švihom, ale Osgood ju zastavil svojím ramenom a premiérové samostatné nájazdy Detroit Red Wings sa skončili víťazne.

"Je to zábava, keď nájazdy vyhráme," vyhlásil po prvej súťažnej skúsenosti s nimi Osgood. "Ale neviem, či to bude taká zábava aj vtedy, keď ich prehráme."⁷³⁴

V ďalšom pokračovaní sezóny 2005/06 Red Wings absolvovali samostatné nájazdy ešte šesťkrát, z toho trikrát z nich odchádzali ako víťazi a trikrát ako porazení.

Do 30. decembra 2021 Red Wings absolvovali 148 zápasov rozhodovaných samostatnými nájazdmi. Zvíťazili v 72 prípadoch, čo bol do uvedeného dátumu 19. najvyšší počet v lige (historickými lídrami boli New York Islanders s 86 víťazstvami).

Zaujímavosťou je, že Red Wings sú autormi dodnes platného rekordu NHL v počte víťazných zápasov po samostatných nájazdoch bez čo len jednej prehry v sezóne. Tento rekord vytvorili v sezóne 2016/17, kedy vyhrali všetkých deväť zápasov rozhodovaných samostatnými nájazdmi. Žiadny iný tím od zavedenia samostatných nájazdov v roku 2005 nedokázal v jednej sezóne vyhrať až toľko zápasov rozhodovaných v nájazdovej lotérii a zároveň ani raz v nájazdoch neprehrať.⁷³⁵

⁷³⁴ Red Wings win in shootout, leave Jackets feeling blue. 2005.

⁷³⁵ Užák, Martin. 3. apríl v histórii Detroit Red Wings. 2021.

O jednom veľkom góle a veľkom výroku Brendana Shanahana

Brendan Shanahan bol svojho času jedným z najvýraznejších a najdominantnejších silových útočníkov v NHL. Jeho hráčska kariéra bola poprepletaná veľkými individuálnymi i tímovými úspechmi, úctyhodnými míľnikmi, ale aj hojne citovanými vyjadreniami. V tomto článku sa dočítate o jeho jednom neznámom, veľkom góle i jeho najslávnejšom hokejovom výroku.

Jeho posledný gól v drese Detroitu

Brendan Shanahan nepatrí medzi absolútne najlepších strelcov v histórii Stanley Cupu – v play-off NHL odohral 184 zápasov a nastrielať v nich 60 gólov, čo v období vydania tejto elektronickej knihy stačilo "len" na 35. miesto v ligových dejinách. Dominoval však v inom smere: keď už hral play-off, tak jeho mužstvo – bez ohľadu na to, akú malo kvalitu a ako ďaleko sa dostalo – sa vždy mohlo spoľahnúť na to, že bude skórovať.

Pravidelne skórovať v Stanley Cupe sa Shanahanovi darilo celú kariéru. V Detroitu, kde nastupoval v rokoch 1996 až 2006, skóroval vo všetkých deviatich ročníkoch play-off, vrátane toho úplne posledného. Svoj posledný gól v drese Red Wings strelil dňa 29. apríla 2006 v piatom zápase série úvodného kola do siete Edmonton Oilers. Bol to jeho jediný zásah v play-off 2006 a celkovo 33. gól v drese Red Wings v play-off. Red Wings prehrali 2:3, padli do straty 2:3 na zápasy a sériu neskôr stratili 2:4.

Pre Shanahana bolo play-off 2006 celkovo 16. v NHL. A hoci to znie nemysliteľne, aj po 16. raz v ňom strelil minimálne jeden gól.

Po odchode z Detroitu hrával ešte dva roky za New York Rangers a posledný rok za New Jersey Devils. Vo všetkých týchto troch sezónach si znova zahrál play-off a znova zakaždým strelil minimálne jeden gól. Niečo podobné pri takom vysokom počte účasť v Stanley Cupe nedokázal žiadny iný hokejista v dejinách NHL.

Shanahan dodnes zostáva jediným hokejistom s aspoň jedným streleným gólom pri každej z 19 účasť v play-off NHL. A aby sa nezabudlo: ako jediný hokejista v dejinách NHL dosiahol na métu 600 gólov a zároveň 2 000 trestných minút. Inými slovami: ako jediný v histórii NHL dokázal nastrielať takýto vysoký počet gólov aj napriek tomu, že toľký čas trávil na trestnej lavici.

Jeho najslávnejší hokejový výrok

Brendan Shanahan bol nielen výborným hokejistom. Vyznačoval sa aj často rapotajúcimi ústami, svojským humorom, zdravou trúfalosťou a tým, že nikdy nechodil pre slová ďaleko. Patrila do skupiny "uhovorených hviezd", kde mu robili spoločnosť napríklad Chris Chelios, Brett Hull či Jeremy Roenick. Svojimi výroky dokázal rozosmiať aj poburovať, vyslovil však i množstvo hlbokých a obsažných myšlienok. Jedným príkladom za všetky bola jeho odpoveď na jednu nešikovnú otázku nezasväteného reportéra o tom, či je hokej náročná hra:

"Je hokej náročná hra? Nevieam, to mi povedzte vy. Musíme mať silu ako hráči amerického futbalu, musíme mať výdrž ako maratónci a musíme sa koncentrovať ako chirurgovia pri operácii mozgu. Toto všetko musíme spojiť dohromady, zatiaľ čo sa vo veľkej

rýchlosti rútime vpred po studenom a klzkom povrchu a päť ďalších chlapov robí maximum pre to, aby nás zabilo. A zmienil som sa o tom, že toto všetko sa deje, zatiaľ čo máme na nohách tri milimetre silné nože? Je teda ľadový hokej náročná hra? Neviem, povedzte mi to sám. Ďalšia otázka!"

Nie je známe, kedy a kde presne Shanahan tieto slová vyslovil po prvýkrát. Popri hokeji sa venoval aj komunitným aktivitám, natáčal reklamy, zahral si v niekoľkých filmoch, cestoval, v mladosti hrával lakros. Keď od novinárov dostal hlúpu otázku, neváhal a s patričným tónom na ňu odpovedal.

Shanahan toho za svoju kariéru narozprával naozaj veľa, novinári ho po celú kariéru často a hojne citovali, žiaden z jeho výrokov sa však nepreslávil ako tento.

Z posledných hviezdnych okamihov Roberta Langa

Písal sa 27. február 2004, keď tá správa začala prenikať do médií: "Detroit Red Wings získali najproduktívnejšieho hokejistu NHL, Roberta Langa."⁷³⁶

Vtedy tridsaťtriročný rodák z českých Teplíc práve zažíval jednu z najlepších sezón v kariére. Po prvých 63 zápasoch mal na konte 74 bodov a spolu s Martinom St. Louisom sa vyhrieval na čele ligového bodovania pred menami ako Markus Näslund, Ilja Kovalčuk, Marián Hossa či Joe Sakic. Vďaka tejto výmene odišiel z trápiaceho sa Washingtonu, ktorý predtým vymenil aj Jaromíra Jágra a Petra Bondru, do mužstva na čele NHL, aby namiesto potácania v suteréne tabuľky mohol pomýšľať na boje o Stanley Cup.

Red Wings vnímali Langa ako veľkého, silného a šikovného centra, ktorý sa postaví do stredu jedného z predných útokov a umožní ubolenému kapitánovi Steveovi Yzermanovi, aby ďalej experimentoval s hrou na krídle a šetril sily. V neposlednom rade ich tešilo, že Lang u nich zostane ďalšie tri roky.

Lang začal svoju detroitskú misiu vo veľkom štýle. Hneď v prvom zápase v červeno-bielom drese s okrídleným kolesom zaznamenal tri asistencie, keď pripravil góly Mathieua Schneidera, Yzermana a Brendana Shanahana. Red Wings nastúpili proti lídrovi Východnej konferencie Philadelphii a po víťazstve 4:2 vymenili toto mužstvo na prvom mieste súťaže.

Lang mal dispozície na to, aby sa pobil o štatút najproduktívnejšieho hokejistu základnej časti. Jeho nádej na víťazstvo Art Ross Trophy sa však rozplynula vinou neskoršieho zranenia rebier, pre ktoré vynechal viac ako tri týždne,⁷³⁷ takže svoje schopnosti mohol naplno predviesť až v play-off.

Vyraďovacie boje 2004 sa pre Red Wings neskončili útokom na Stanley Cup, ale ich nová akvizícia sa v nich neustratila. Lang absolvoval všetkých dvanásť zápasov Detroitu v play-off 2004, pozbieral deväť bodov (4+5), stal sa najproduktívnejším hráčom mužstva a neraz predvádzal oku lahodiace kúsky, dominujúc veľkou silou, technikou, vynikajúcim prehľadom a pohotovým ťahom na bránku.

Po sezóne 2003/04 sa zdalo, že angažovanie tohto hokejistu bolo pre mužstvo výhrou v lotérii a že by im mohol výdatne pomáhať aj v nasledujúcich rokoch. Lang už ale nikdy viac nedominoval, pod čo sa podpísala najmä celosezónna výluka 2004/05. NHL sa po nej výrazne zrýchlila, omladila a mnohí overení veteráni ju prestali stíhať, alebo v nej prestali dominovať.

Pravda, Roberta Langa bolo cítiť aj naďalej. V ročníku 2005/06 nazbieral 62 kanadských bodov a v produktivite tímových centrov skončil druhý za Pavlom Daciukom. O rok neskôr získal 52 bodov, čo znova stačilo na druhé miesto medzi strednými útočníkmi Red Wings. S Detroitom sa nakoniec rozlúčil po 195 súťažných zápasoch, v ktorých nahromadil 142 bodov. Koncom jeho pôsobenia u Red Wings sa však polemizovalo skôr o tom, že nekorčuľuje, nebráni a ako člen štvrtej útočnej formácie, do ktorej sa časom prepadol, poberá privysoký plat.

Lang to v NHL takmer nikdy nemal ľahké. Kariéru rozbiehal u Los Angeles Kings, kde bezvýsledne presviedčal, že si zaslúži viac priestoru. Kritici sa radi a často opierali

⁷³⁶ White, Joseph. Red Wings acquire center Lang from Washington. 2004.

⁷³⁷ Lang to miss 3-4 weeks with broken rib. 2004.

do jeho málo výbušného korčuľovania a nevýraznej hry v defenzíve. Adekvátnu príležitosť dostal až v Pittsburghu, kde mu pomohli krajanovia Jágr a Ivan Hlinka. Lang skutočne žiaril iba v drese Penguins, Capitals a spočiatku aj u Red Wings. S NHL sa nakoniec rozlúčil (po troch ďalších sezónach, rozdelených medzi tímy Chicago Blackhawks, Montreal Canadiens a Phoenix Coyotes) za podobných okolností a za podobnej atmosféry, aká ho sprevádzala na začiatku jeho severoamerickej kariéry.

Ak by ste sa dnes chceli o Robertovi Langovi niečo dočítať, môžete natrafiť na rôzne povrchné rebríčky, ktoré ho pasujú medzi najhoršie akvizície Detroitu.⁷³⁸ Autori týchto pochybných poradí však nebrali ohľad na fakt, že vek doženie každého, že výluka bola veľkou zmenou, alebo že 142 bodov v 195 súťažných zápasoch za Detroit (a celkom 703 kanadských bodov v 989 zápasoch základnej časti NHL a ďalších 46 bodov v 91 dueloch Stanley Cupu) rozhodne nebolo málo.

Jeho kritici pravdepodobne nebrali ohľad ani na to, ako ku koncu anabázy v Detroite pomáhal mladším hráčom, najmä krajanovi Jiřímu Hudlerovi, ktorého ubytoval vo svojom dome, často ho nazýval "svojím tretím synom" a na ľade mu vtipne opakoval: "Keď ti prihrám, tak to hlavne nedávaj nikomu inému. To už by sme ten puk nedostali späť. Pozri sa, kde máš svojho Robertka, a vráť mu ho."⁷³⁹

Hviezdnych okamihov Roberta Langa možno nebolo toľko, koľko si niektorí jeho kritici predstavovali. Bolo ich však dostatok na to, aby tento svojrázny útočník s výbornou technikou prežil znamenitú kariéru, za ktorú sa rozhodne nemusí hanbiť.

⁷³⁸ Napríklad: Fish, Eric. Best of the Worst Red Wings: No. 5 Robert Lang. 2009.

⁷³⁹ Knap, Karel. Robert Reichel – kapitán zlaté generace. 2010.

Ako Johan Franzén zničil Colorado v play-off 2008

Štvrtok 1. mája 2008, Pepsi Center, Denver. Séria druhého kola play-off medzi Colorado Avalanche a Detroit Red Wings končila debaklom. Nebol to stret pripomínajúci divokú rivalitu, ktorá medzi týmito klubmi panovala v rokoch 1996 až 2002. Red Wings nedali zdecimovanému súperovi⁷⁴⁰ žiadnu šancu a po výsledkoch 4:3, 5:1, 4:3 a 8:2 ho prevalcovali 4:0 na zápasy s jednoznačným skóre 21:9.

Ako sa séria chýlila ku koncu, televízne kamery dookola snímali jedného muža. Nosil červeno-biely dres Red Wings, mal bežná dva metre, sto kilogramov, ryšavú bradu, na chrbte číslo 93. Pre jeho mohutnosť, neoblomnosť pred bránkou súpera a schopnosť zniesť veľa záťaže sa mu hovorilo The Mule (mulica). Bol to Johan Franzén – muž, ktorý práve vytvoril úchvatný rekord NHL.

Franzén skóroval v každom stretnutí tejto série, dvakrát dal hetrik a celkovo nastriehal do siete Avalanche neskutočných deväť gólov, teda toľko, koľko dal celý tím Colorado dohromady. Stal sa prvým hráčom v dejinách Stanley Cupu s deviatimi gólmi v sérii, ktorá skončila výsledkom 4:0 na zápasy. Niečo také nedokázal nikto iný.

Jeho počín sa stal štvrtým najúžasnejším streleckým predstavením v jednej sérii play-off v histórii NHL. Viac gólov v jednej sérii nasúkali iba Jari Kurri v roku 1985 (12), Newsy Lalonde v roku 1919 (11) a Tim Kerr v roku 1989 (10). Každý z nich však na to potreboval viac ako štyri zápasy, pričom liga v tých dobách vyzerala úplne inak ako v súčasnosti a strelit' gól bolo jednoduchšie.

Franzén zároveň prekonal viac ako 59 rokov starý klubový rekord Gordieho Howea v počte gólov v jednej sérii play-off. Howe skóroval v jednej sérii play-off 1949 osemkrát, ale potreboval na to sedem zápasov.

Franzén sa okrem toho stal tretím hokejistom Red Wings s dvoma hetrikmi v jednom ročníku play-off. Pred ním to dokázali len Norm Ullman v roku 1964 a Petr Klíma v roku 1988. Po Ullmanovi sa stal len druhým hráčom v dejinách klubu s dvoma hetrikmi v jednej sérii play-off. V NHL to pred ním dokázal ako posledný Kurri v roku 1985.

Franzén pokračoval v prepisovaní histórie aj o týždeň neskôr, to už v sérii proti Dallas Stars. Do konca vyrad'ovacích bojov dával ďalšie góly a s trinástimi zásahmi sa podelil o pozíciu najlepšieho strelca so spoluhráčom Henrikom Zetterbergom, vďaka čomu prekonal dvadsať rokov starý klubový rekord Petra Klímu⁷⁴¹ v počte presných zásahov jedného hráča v jednej edícii play-off. Po prvom stretnutí série so Stars pritom musel vynechať šesť zápasov vinou otrasu mozgu. Ktovie, koľko ďalších gólov by ešte dal a koľko ďalších rekordov by ešte vytvoril, ak by ho nepribrzdilo zranenie.

Vo svojich posledných 32 zápasoch v sezóne 2007/08 (v základnej časti a play-off dokopy) strelil Johan Franzén úchvatných 28 gólov. Od marca do mája 2008 nebolo v NHL lepšieho kanoniera. Na jar 2008 s ním nedokázal držať krok ani najlepší ligový strelca Alexander Ovečkin.

Boli to pritom iba prvé z mnohých ničivých, rekordných predstavení, ktoré tento mohutný a efektívny hráč začal predvádzať, až kým ho nešťastne nezastavili ďalšie a ďalšie otrasy mozgu.

⁷⁴⁰ Užák, Martin. Red Wings Corner. 2015.

⁷⁴¹ Klímov rekord podrobne od strany 82.

Návrat k jedinému hetriku Pavla Daciuka v NHL

Písal sa 12. máj 2008. Dallas Stars a Detroit Red Wings bojovali v treťom zápase finále Západnej konferencie. Stars sa chceli vrátiť do série a nespádnuť do straty 0:3 na zápasy, o nádej ich ale pripravil strelecky potentný a v životnej forme hrajúci forward Pavel Daciuk, autor troch gólov.

Fenomenálny útočník s číslom 13 otvoril skóre zápasu v 10. minúte po tom, čo zakončil protiútok troch proti dvom. Po prihrávke Henrika Zetterberga do medzikružia si prehodil puk na bekhend a s pomocou tyčky ho poslal do bránky. Dallaský brankár Marty Turco mu v dovtedajšom priebehu série pochytil všetkých 11 striel, ale na tento pokus už nemal nárok.

Druhýkrát sa tešil koncom 16. minúty, len 37 sekúnd po tom, ako Stars vyrovnali na 1:1 a oživil nádej na zvrät. Tentoraz zužitkoval presnú prihrávku Tomasa Holmströma a skóroval zblízka po bekhendovej strele pomedzi Turcove nohy.

Daciuk završil hetrik v 58. minúte, kedy uzavrel skóre zápasu. Vyťažil z bojovnosti svojej európskej dvojčky Henrika Zetterberga, ktorý bol podobne ako on nominovaný na Selke Trophy pre najlepšie brániaceho útočníka NHL. Zetterberg v rohu klziska narušil rozohrávku Stars, prekľučkoval sa cez štyroch protivníkov, naservíroval puk osamotenému Daciukovi a ten ho spomedzi kruhov pohotovo poslal za Turcov chrbát. Daciuk tým strelil svoj ôsmy gól v play-off 2008 – ôsmy na ľade súpera.

Red Wings zvíťazili 5:2 a ujali sa vedenia 3:0 na zápasy. Bolo to ich deviate víťazstvo v play-off za sebou, čím vytvorili nový a dodnes platný klubový rekord.⁷⁴²

Zápas to bol výnimočný aj pre brankára Chrisa Osgooda. Ten zaknihoval svoju deviatu výhru v play-off za sebou a celkovo 47. v detroitskom drese, vďaka čomu sa posunul na prvé miesto v klubových dejinách pred Terryho Sawchuka.

Hlavnou postavou zápasu bol ale Daciuk, pre ktorého to bol prvý hetrik v NHL.

Neskôr sa ukázalo, že pre Daciuka bol tento hetrik zároveň jediným v NHL, vrátane základnej časti. Daciuk neraz radšej prihrával a ako jediný hokejista v dejinách NHL nastrieľal v základnej časti až v 40 prípadoch dva góly, no ani raz sa nedočkal hetriku.⁷⁴³ Žiadny iný hokejista nebol v dlhodobej fáze sezóny toľkokrát tak blízko, no napokon na hetrik nedosiahol. Šťastie sa na neho usmialo iba v play-off.

Mrziť ho to však nemuselo, keďže Red Wings v neskoršom priebehu play-off 2008 aj s jeho výdatnou pomocou postúpili do absolútneho finále a po triumfe nad Pittsburgh Penguins získali Stanley Cup.

Hoci bol tento hetrik jeden jediný, Daciuk vďaka nemu vošiel do veľmi úzkej spoločnosti hokejistov, ktorí za Red Wings dokázali nasúkať tri góly v zápase play-off. Túto vybranú spoločnosť dosiaľ tvorí 17 hokejistov, pričom iba štyria sú Európania: Daciuk, Johan Franzén (v play-off strelil tri hetriky, z toho jedenkrát dal štyri góly⁷⁴⁴), Petr Klíma (v play-off nastrieľal dva hetriky) a Henrik Zetterberg.

⁷⁴² Beam, Todd; Kujawa, Kyle & DiFilippo, Alex. 2020-21 Detroit Red Wings Media Guide. 2020.

⁷⁴³ Wakiji, Dana. *By The Numbers: Pavel Datsyuk*. 2016.

⁷⁴⁴ Podrobne od strany 206.

O životnej oslabovke Henrika Zetterberga

Sobota 31. mája 2008, Mellon Arena, Pittsburgh. Pittsburgh Penguins a hosťujúci Detroit Red Wings hrajú štvrtý zápas finále Stanley Cupu. Skóre otvára domáci Marián Hossa, no Red Wings kontrujú zásahmi Nicklasa Lidströma a Jiřího Hudlera a desať minút pred vypršaním riadnej hracej doby vyhrávajú 2:1. Rovnakým pomerom vedú aj v sérii.

Na prelome 50. a 51. minúty zápasu dostávajú Penguins veľkú možnosť na vyrovnanie. Hosťujúci útočník Kirk Maltby je vylúčený za hákovanie a po 33 sekundách je potrestaný aj jeho spoluhráč, obranca Andreas Lilja, a to za nedovolené bránenie mladej hviezdy Sidneyho Crosbyho.

Penguins majú pred sebou dlhoočasnú presilovú hru piatich proti trom. Tréner Michel Therrien posielala na ľad to najlepšie, čo má k dispozícii. Do akcie idú Crosby, Hossa, Jevgenij Malkin, Ryan Malone a Sergej Gončar, teda päťica najproduktívnejších hráčov Penguins vo vyradovacej fáze.

Mellon Arena je na nohách. S takouto ofenzívnou kvalitou a pri takejto veľkej výhode sa Penguins musia presadiť – veria všetci zúčastnení. Niektorí priaznivci berú útokom sociálne siete a vypisujú o kľúčovom momente série: na Penguins čaká 87 sekúnd dlhá presilová hra o dvoch hráčov a jedným z hrdinov môže byť ich mladý miláčik, hokejista s číslom 87 – Sidney Crosby.

Red Wings sú proti. Proti je najmä muž, ktorý Crosbyho od začiatku finálovej série prenasleduje ako tieň. Muž s číslom 40, jeden z trojice nominantov na Selke Trophy pre najlepšie brániaceho útočníka súťaže a jeden z najlepších všestranných útočníkov na svete. Muž menom Henrik Zetterberg.

* * *

Zetterberg začína dvojnásobné oslabenie po boku obrancov Lidströma a Niklasa Kronwalla. Penguins sa po vhadzovaní zmocňujú puku a rýchlo roztáčajú pekelný kolotoč. Vedia, že majú veľkú príležitosť zmeniť ďalší priebeh finále.

Ako prvý sa snaží skórovať Malkin, ale jeho tvrdá rana z pravého kruhu tesne míňa bránku Chrisa Osgooda. Po chvíli strieľa spomedzi kruhov Gončar, ale Zetterberg jeho strelu blokuje a vzápätí nedovoľuje skrotiť puk Malkinovi.

Penguins sa upokojujú a zakladajú ďalšiu kombinačnú akciu. Gončar tentoraz miesto strely prihráva k pravej tyčke Hossovi. Hossa čaká na vhodný moment a následne posieľa puk k ľavej tyčke, pred poloprázdnu bránu, na náhle neobsadeného Crosbyho.

Crosby už-už reflexívne zakončuje do odkrytej Osgoodovej bránky, no v poslednej chvíli k nemu zozadu pristupuje jeho tieň Zetterberg, heroicky mu blokuje jeho hokejku a zabraňuje mu, aby ľahko vyrovnal. Zetterberg tým zachraňuje jasný gól. Keď sa bránený Crosby ešte snaží puk štuchnúť do bránky, Zetterberg ho zastavuje korčuľou.

K puku sa zakrátko dostáva Malkin, no strelou švihom z pravého kruhu znova míňa. Penguins sa na chvíľu vyhánajú z útočného pásma a keď sa doň Malkin chce bleskovo vrátiť, je to opäť Zetterberg, kto jeho snahu kazí.

Ďalší vpád Penguins do útočného pásma zastavuje Kronwall, berie puk Gončarovi a vyhadzuje ho von. Red Wings toho využívajú a na ľad posielajú trojicu Pavel Daciuk, Brad Stuart, Brian Rafalski. Toto trio však zostáva len trinásť sekúnd a po oddychovom čase Pens – 25 sekúnd pred koncom ich výhody o dvoch hráčov – sa znova vracajú Zetterberg, Lidström a Kronwall.

Zetterberg krátko po vhadzovaní šikovne narúša rozohrávku Malkina v strednom pásme, vypichuje mu puk a korčuľuje za ním do obranného pásma súpera. Zoči-voči Gončarovi robí otočku a z kruhu vysielá strelu na gólmána Marca-Andrého Fleuryho. Má toľko síl, že sa ešte ponáhľa za odrazeným pukom a v rohu klziska sa k nemu dostáva skôr ako Gončar, Malkin i Malone.

Je to tento neoblomný muž v červeno-bielom drese, čo strpčuje život piatim hráčom Penguins a ich gólmánovi, a oberá ich o drahocenné sekundy. V ich vlastnom pásme. Pri ich presilovej hre o dvoch hráčov. V kľúčových okamihoch Stanley Cupu.

V dovtedajšom priebehu finále predvádzajú niektorí hráči na jednej aj druhej strane viacero úžasných striedaní – napríklad pittsburghský zadák Brooks Orpik sa pochlapil v treťom zápase série tým, že v priebehu pätnástich sekúnd rozdal štyri hity, ktorými zložil Krisa Drapera, Dana Clearyho a dvakrát Dallasa Drakea. Je to ale okamih z konca dvojnásobnej presilovky Penguins, kedy komentátor Mike Emrick z NBC nad výkonom Zetterberga žasne a vyhlasuje, že muž s číslom 40 predvádza "Conn Smythe Shift", teda striedanie hodné trofeje Conna Smythea pre najužitočnejšieho hráča play-off.

Penguins sa po odzbrojení Zetterberga vo vlastnom pásme ponáhľajú do útočného pásma, aby sa pokúsili využiť aspoň posledné sekundy dvojnásobnej prevahy. Rýchlo sa rozmiestňujú, puk mieša Crosby a z pravého kruhu sa snaží prihrať na opačnú stranu, kde čaká na strelu z prvej Malkin. Ale je to znova Zetterberg, kto do rozohrávky vsúva hokejku a kombináciu znemožňuje.

K odrazenému puku pred Osgoodovou brámkou sa dostáva Hossa, ale netriafa. To sa už z trestnej lavice ponáhľa Maltby. Penguins zostáva už len 33 sekúnd presilovky piatich proti štyrom. Počas 87 sekúnd trvajúcej početnej výhody o dvoch hráčov ani raz nevystrelili na bránu a nepomohol im ani oddychový čas. Svoju veľkú šancu premárnili, ich tlak ale stále pokračuje.

Osem sekúnd pred koncom presilovky piatich proti štyrom strieľa z prvej z pravého kruhu Malkin a za Osgoodovou brámkou sa na chvíľu rozsvetuje červené svetlo signalizujúce gól, rýchlo však zhasína, pretože Osgood Malkinov pokus likviduje.

Tlak Penguins trvá aj po skončení presilovky – to už beží 53. minúta. Brániaci hráči Red Wings sú unavení, nevládze už ani Zetterberg, ale keď medzi kruhmi vidí, ako sa na modrej čiare chystá k strele z prvej Malone, ani na chvíľu neváha a hádže sa na ľad, aby jeho pokus mohol zablokovať. Dvíha sa pomaly a na kolenách ešte naťahuje hokejku, aby sa opäť pokúsil narušiť rozohrávku Penguins. Keď už sotva stojí na korčuľiach, pristupuje ešte k Malkinovi na modrej čiare, znova blokuje jeho strelu a Red Wings zakrátko vyhadzujú puk.

Až v tomto momente, po polovici 53. minúty, si Zetterberg a ostatní obranári Detroitu môžu vydýchnuť a konečne vystriedať.

* * *

Zetterberg nechýba na ľade ani v absolútnom závere duelu, kedy Penguins majú na ľade opäť viac mužov, a dve sekundy pred koncom riadnej hracej doby korčuľou blokuje gólovú strelu Gončara. Neskorší záznam televízie NBC ukazuje, že puk z Gončarovej hokejky to mal namierené rovno medzi Osgoodove betóny. Nebyť Zetterbergovho obranného zákroku, Penguins mohli vyrovnať na 2:2 a poslať zápas do predĺženia.

Red Wings vyhrávajú 2:1, dostávajú sa do vedenia 3:1 v sérii a sú už len jedno víťazstvo od zisku Stanley Cupu. Naopak pre Penguins je táto prehra prvou v Mellon Arene po takmer troch mesiacoch.

Zetterberg je oslavovaným hrdinom, ktorý v kritických chvíľach štvrtého zápasu série predviedol úžasné defenzívne predstavenie a veľkou mierou pomohol Red Wings k tomu, aby sa priblížili k zisku strieborného pohára. Nevadí mu, že frustrovaný Crosby ho po skončení zápasu slovne napáda priamo na ľade a potom v šatni znižuje jeho výkon⁷⁴⁵ a vyhlasuje o ňom, že nič svetoborné nepredviedol.

Red Wings sa napokon tešia zo Stanley Cupu o štyri dni neskôr, po šiestom zápase, hranom znova v Pittsburghu. Pri triumfe 3:2 je jedným z hrdinov opäť Zetterberg, autor víťazného gólu a asistencie.

Zetterberg ukončuje play-off 2008 s 27 bodmi v 22 zápasoch. Stáva sa najproduktívnejším hráčom vyradovacích bojov a s 13 gólmi vyrovnáva čerstvý klubový rekord Johana Franzéna v počte gólov hráča Red Wings v jednom play-off. Za svoje úžasné výkony na oboch stranách klziska zaslúžene dostáva Conn Smythe Trophy.

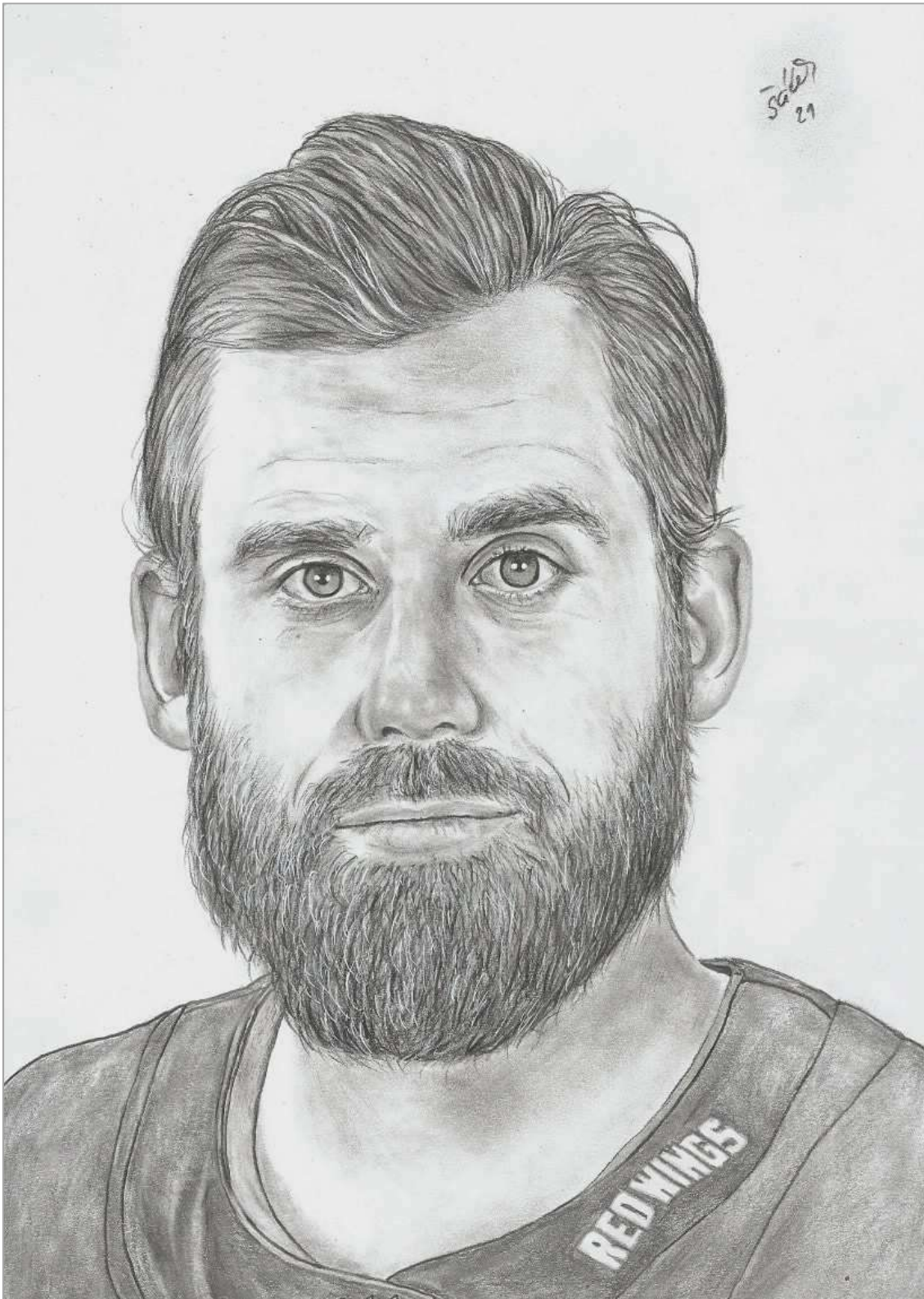
Conn Smythe Trophy pre najužitočnejšieho hráča Stanley Cupu bola pre Zetterberga absolútnym vrcholom jeho individuálne najlepšej sezóny v kariére. V základnej časti sa dočkal 43 gólov a 92 bodov, stal sa piatym najlepším strelcom a šiestym najproduktívnejším hráčom NHL a po skončení víťazného ročníka bol uvedený do druhého All-Star tímu sezóny.

Zo Selkeho trofeje pre najlepšie brániaceho útočníka súťaže sa napokon netešil (aj preto, že toto ocenenie sa udeľuje iba za výkony v základnej časti). V hlasovaní médií združených v Asociácii profesionálnych hokejových novinárov sa umiestnil na treťom mieste za Johnom Maddenom z New Jersey Devils a svojím spoluhráčom a celkovým víťazom Pavlom Daciukom.

Mrzieť ho to však nemuselo, pretože ziskom Conn Smythe Trophy, ktorú dostal aj za svoju životnú hru v oslabení z 31. mája 2008, sa raz a navždy zapísal do dejín NHL ako prvý európsky útočník s touto prestížnou trofejou a iba druhý európsky víťaz trofeje po Nicklasovi Lidströmovi.

⁷⁴⁵ Kreiser, John. Wings turn penalty kills into victories. 2008.

- Henrik Zetterberg -

O najkrajšom góle a dominantnej sezóne Mariána Hossu v Detroit

Piatok 24. októbra 2008, Joe Louis Arena, Detroit. V zápase medzi mužstvami Detroit Red Wings a Atlanta Thrashers bežala 16. minúta prvej tretiny. Skóre bolo vyrovnané 1:1, na rýchly gól domáceho Henrika Zetterberga v presilovke odpovedal len pred niekoľkými sekundami hosťujúci Jim Slater.

Thrashers zakladali nový útok z hĺbky svojho obranného pásma. Obranca Zach Bogosian šprintoval s pukom popri mantineli a pred modrou čiarou ho chcel posunúť spoluhráčovi. Napádal ho ale Tomas Holmström a práve v momente, keď Holmström opúšťal útočné pásmo, puku sa zmocnil Marián Hossa.

* * *

Hviezdny slovenský útočník sa upísal Red Wings pred sezónou 2008/09 po tom, čo proti nim neuspel vo finále Stanley Cupu v drese Pittsburgh Penguins. Do Pittsburghu sa dostal po necelých troch sezónach strávených práve v Atlante. Keď sa v lete 2008 rozhodoval, kam sa budú uberať jeho ďalšie hokejové kroky, v honbe za vysnívaným pohárom najviac veril silným Red Wings.

Zápas s Thrashers bol Hossov siedmy v červeno-bielom drese s okrídleným kolesom. V predošlých šiestich zápasoch sa strelecky trochu hľadal – v bránke skončila iba jedna z jeho dovtedajších 26 striel, keď šesť dní predtým ukončil predĺženie zápasu proti New York Rangers svojím 300. gólom v základnej časti NHL. Ďalšiemu streleckému hľadaniu už urobil rýchly koniec.

Keď v 16. minúte zápasu proti Thrashers vletel do útočného pásma po ľavom krídle, najskôr ľahko obišiel Todda Whitea. Na ľavom kruhu ho napádal zadák Mathieu Schneider, bývalý hráč Red Wings. Hossa si však stiahol puk popred vlastné korčule, prehodil si ho na bekhend, dostal sa do medzikružia, obišiel aj padajúceho brankára Kariho Lehtonen a nádherne skóroval do opustenej bránky, kde sa ho ešte neúspešne snažil zastaviť White.

Hossa po tejto fantasticknej individuálnej akcii strelil svoj druhý gól v sezóne 2008/09 a druhý gól v drese Red Wings. Zároveň tým načal štvrtú stovku svojich presných zásahov v základnej časti NHL.

Keď sa v ďalšom priebehu zápasu s Thrashers naplno uvoľnil, strelil ešte jeden gól po tom, ako si v 26. minúte vymenil puk s Niklasom Kronwallom a pohotovou strelou zvýšil na priebežných 3:1. V závere stretnutia si pripísal i asistenciu a rozhodujúcou mierou pomohol Red Wings k víťazstvu 5:3.

* * *

Od krásneho gólu do siete Thrashers sa Hossa začal naplno presadzovať vo formácii po boku Pavla Daciuka a Tomasa Holmströma. Od 24. októbra 2008 nastrielal deväť gólov v desiatich zápasoch, strelecky sa mu darilo i po zvyšok sezóny a so 40 gólmi sa stal najlepším kanonierom mužstva a doposiaľ posledným detroitským hokejistom, ktorý v jednom ročníku dokázal nastrieľať až 40 gólov.

Hossa bol vidieť aj v následnom play-off, s Red Wings postúpil do svojho druhého finále za sebou a v 23 zápasoch pozbieral 15 bodov (6+9). Red Wings vo finále opäť čelili tímu Pittsburgh Penguins a hoci viedli 3:2 na zápasy, sériu napokon prehrali 3:4 a Hossa zostal opäť porazený.

Keď v lete 2009 Red Wings rozhodovali o tom, či podpíšu dlhodobú zmluvu s Hosom alebo s Johanom Franzénom, ktorý v ostatných dvoch rokoch vyčnieval nad všetkými ostatnými svojimi dominantnými výkonmi v play-off, rozhodli sa pre Franzéna. Hossa podpísal so silnejúcimi Chicago Blackhawks a s odstupom času to bolo to najlepšie, čo v tejto fáze svojej kariéry mohol urobiť.

Hossa v drese Blackhawks hneď na prvý pokus postúpil do ďalšieho finále Stanley Cupu a ako vôbec prvý a dosiaľ jediný hokejista novodobých dejín NHL v ňom nastúpil trikrát po sebe v drese troch rôznych mužstiev. Čo sa mu predtým nepodarilo s Pittsburghom a Detroitom, to sa mu podarilo s Chicagom: Stanley Cupu sa dočkal v roku 2010 a potom ešte v rokoch 2013 a 2015.

Hossa v Chicagu neskôr strelil svoj 500. gól v NHL a dosiahol na bájnú hranicu tisícich kanadských bodov. S tromi prsteňmi za víťazstvo Stanley Cupu, piatimi účasťami vo finále Stanley Cupu, 525 gólmi a 1 134 bodmi v 1 309 zápasoch NHL, 149 bodmi v 205 zápasoch Stanley Cupu a mnohými obdivuhodnými kúskami v ofenzíve i defenzíve sa zaradil medzi najlepších kompletných hokejistov svojej generácie a najlepších slovenských hokejistov všetkých čias. Nečudo, že bol neskôr po ukončení kariéry hneď v prvom roku zvoliteľnosti uvedený do Siene slávy NHL.

Vstupu do Siene slávy sa dočkal aj vďaka svojej dominantnej sezóne 2008/09 v drese Detroit Red Wings. A aj vďaka fantastickému gólu z 24. októbra 2008 do siete Thrashers - gólu, ktorý sa stal reprezentatívnou ukážkou jeho majstrovstva.

Ako Chris Osgood nikdy nepocítil porážku od Tampy

Chris Osgood nikdy nebol zaradovaný medzi najlepších góľmanov svojej generácie. Po celú kariéru stál v tieni mágov, akými boli Dominik Hašek, Patrick Roy či Martin Brodeur. Jeho kritici ho označovali za priemerného brankára. Neraz mal výhodu v tom, že mal pred sebou silnú obranu, no častejšie ako iní inkasoval lacné góly a ani raz si neodniesol Vezina Trophy pre najlepšieho brankára NHL – v hlasovaní o túto trofej skončil najvyššie v roku 1996 na druhom mieste za Jimom Careym.

Ozzie, ako sa mu hovorilo, aj napriek tomu napísal mnoho úžasných príbehov a prežil výnimočnú kariéru, ktorá z neho minimálne v Detrote urobila legendu.

Jeden z najúžasnejších príbehov svojej kariéry dopísal Chris Osgood 13. novembra 2008, kedy odchytil svoj posledný zápas proti tímu Tampa Bay Lightning. Proti tomuto súperovi vtedy nastúpil sedemnásť raz od začiatku zápasu, a hoci to znie nemysliteľne, aj sedemnásť raz zvíťazil.

Ako sa k takejto vzácnej bilancii dopracoval?

02.02.1994: Tampa vs Detroit 1:3

Ako nováčik chytil 33 striel a bol vyhlásený prvou hviezdou. Jeho kouč Scotty Bowman týmto víťazstvom ako prvý tréner v dejinách dosiahol na hranicu tisíc víťazstiev v NHL (v základnej časti a play-off dohromady).

10.02.1996: Tampa vs Detroit 2:3 po predĺžení

Pochytil 28 z 30 striel. Oba góly Red Wings v riadnej hracej dobe strelil Steve Yzerman, v 52. sekunde predĺženia rozhodol Sergej Fiodorov.

10.11.1996: Detroit vs Tampa 4:2

Pri svojom premiérovom víťazstve nad Tampou v Joe Louis Arene chytil 31 z 33 striel. Najväčšmi vytráпил Chrisa Grattona, ktorý ho neprekonal zo šiestich pokusov.

10.10.1997: Detroit vs Tampa 3:0

Vo štvrtom zápase novej sezóny 1997/98 zastavil všetkých 29 striel. Zuby si na ňom vy lámala najmä Roman Hamrlík, autor šiestich striel.

05.02.1998: Tampa vs Detroit 4:5

V divokej prestrelke na Floride chytil 24 striel. Hráči Tampy ho prekonali trikrát v roz medzí troch minút a 46 sekúnd druhej tretiny, ale ani raz nevyhrávali.

19.03.1999: Tampa vs Detroit 3:5

Tampa na neho vyslala 39 pukov, ale 36 z nich chytil a bol vyhlásený za tretiu hviezdou. Domáci viedli v 35. minúte 2:0 a do vedenia sa dostali aj na začiatku tretej tretiny. Obrat na 3:5 dirigovali Sergej Fiodorov (2+1) a Nicklas Lidström (1+2).

26.03.1999: Detroit vs Tampa 6:1

Pochytil 23 striel, najviac od Wendela Clarka, autora šiestich pokusov. Prekonal ho iba Alexandre Daigle. Chris Chelios strelil svoj prvý gól v drese Red Wings a stal sa prvou hviezdou. Pre Red Wings to bola 400. výhra v základnej časti v Joe Louis Arene.

27.02.2000: Detroit vs Tampa 3:1

Opäť zastavil 23 striel. Prekonal ho iba Mike Sillinger v presilovej hre. Za Red Wings sa trafili Steve Yzerman, Kris Draper a Brent Gilchrist.

25.10.2000: Detroit vs Tampa 5:1

Deviaty zápas proti Tampe znamenal jeho deviatu výhru. Nechytil iba jednu z 26 striel. Inkasoval v 32. minúte z hokejky Alexandra Charitonova.

05.10.2001: Tampa vs Islanders 2:3

V prvom zápase sezóny 2001/02 obliekal dres New York Islanders, no Tampu porážal aj naďalej. Tentoraz zastavil 23 striel a stal sa druhou hviezdou.

06.11.2001: Islanders vs Tampa 3:0

Neinkasoval ani z jednej z 29 striel Tampy, udržal svoje druhé čisté konto proti tomuto súperovi a bol vyhlásený prvou hviezdou.

26.01.2002: Islanders vs Tampa 6:2

Inkasoval ako prvý, keď ho v 14. minúte prekonal Grant Ledyard. Islanders neskôr skóre otočili a on si pripísal ďalšiu výhru, keď predviedol 23 zákrokov.

12.04.2002: Tampa vs Islanders 1:3

Štvrtý vzájomný zápas Tampy a Islanders v sezóne 2001/02, štvrté víťazstvo Chrisa Osgooda. Pripísal si 24 zákrokov a bol vyhlásený treťou hviezdou.

19.02.2004: St. Louis vs Tampa 4:3 po predĺžení

Jeho jediný zápas proti Tampe v drese St. Louis Blues, opäť víťazný, hoci Tampa dvakrát vyhrávala. Pochytil 20 z 23 striel. Zatiaľ čo Blues v neskoršom priebehu sezóny 2003/04 vypadli v prvom kole play-off, Tampa vyhrala Stanley Cup.

17.12.2005: Tampa vs Detroit 3:6

Jeho prvé stretnutie proti Tampe po návrate k Red Wings, celkovo pätnáste proti tomuto súperovi. Vytiahol 28 zákrokov. Tampa trikrát vyhrávala, napriek tomu ho opäť neporažila. Víťazný obrat režírovali Pavel Daciuk (2+1) a Jason Woolley (1+2).

29.11.2007: Detroit vs Tampa 4:2

Chytil 21 z 23 striel. Prekonali ho Brad Richards a Mathieu Darche. Jiří Hudler sa blysol gólom a asistenciou, rozdielový gól strelil Tomáš Kopecký.

13.11.2008: Tampa vs Detroit 3:4

Jeho sedemnásty a posledný štart proti Tampe. Doviedol ho do víťazného konca po 15 úspešných zákrokoch. Tampa pritom väčšinu zápasu vyhrávala. Nicklas Lidström si pripísal jednu asistenciu a ako deviaty obranca v histórii NHL dosiahol na métu 950 bodov. Osgood pokračoval v kariére do roku 2011, ale proti Tampe už nenastúpil.

* * *

Jedna úžasná bilancia

Okrem uvedených sedemnástich zápasov nastúpil Chris Osgood proti Tampe ešte dvakrát, keď musel vystriedať svojho kolegu.

Prvýkrát sa stalo 2. decembra 2000, kedy chytal za Detroit. Miesto v bráne mu prenechal zranený Manny Legace. Osgood išiel do akcie v tretej tretine, za rozhodnutého stavu 3:0 pre Tampu. Počas dvoch minút a štyroch sekúnd si poradil s dvoma pokusmi hráčov Lightning. Detroit prehral 0:3, porážka však bola pripísaná brankárovi, ktorý inkasoval rozdielový gól, teda Legacemu.

V druhom prípade musel zaskočiť 21. novembra 2002, kedy chytal za Islanders. Do hry išiel dve minúty a 45 sekúnd pred koncom riadnej hracej doby po tom, čo bol Garth Snow vylúčený za prekročenie červenej čiary a pokus o zranenie protivníka. Islanders viedli 7:1 a s Osgoodom v bráne inkasovali ešte jeden gól na 7:2. Osgood počas necelých troch minút chytil tri zo štyroch striel.

Podčiarknuté a spočítané: Chris Osgood odohral proti Tampe celkovo 19 zápasov, z toho v 17 zápasoch chytal od začiatku. Pripísal si 17 víťazstiev a ani jeden jediný raz neprehral. V priemere inkasoval 1,87 gólu na zápas, zneškodnil 93,22 % striel a dvakrát udržal čisté konto.

Tampa bola jediným klubom, ktorý v NHL Chrisa Osgooda nezdolal ani raz. Problémy proti nemu mali aj Atlanta (zdolala ho iba dvakrát) a Florida (v riadnej hracej dobe ho zdolala iba raz), ale Tampa ako jediná nad ním nevyhrala nikdy. A to dokonca ani vtedy, keď hájil bránku New York Islanders a Tampa ako ďalší klub z Východnej konferencie proti nemu hrávala častejšie.

Niečo podobné dokázali už len dvaja brankári: Antero Niittymäki neprehral ani jeden zo svojich 17 zápasov proti Atlante, legendárny Ken Dryden zasa neprehral ani v jednom z 21 zápasov proti Washingtonu. Ani jeden z nich si však neodkrútil v NHL ani len deväť rokov. Osgood je teda jediným brankárom, ktorý pri takom vysokom počte zápasov neprehral proti jednému klubu za veľmi dlhú dobu (17 rokov), a to ani v čase, kedy Tampa patrila medzi najlepšie tímy NHL a vyhrala svoj prvý Stanley Cup.

To je ale iba jeden z mnohých úžasných príbehov, ktoré Chris Osgood vo svojej kariére napísal. A iba jeden z mnohých dôvodov, prečo je považovaný za legendu aj napriek tomu, že nepatrí medzi absolútne najlepších brankárov svojej generácie.

Z posledných zápolení Aarona Downeyho

Na prelome februára a marca 2009 patrili Detroit Red Wings medzi najlepšie kluby Národnej hokejovej ligy a pomýšľali na celkové víťazstvo v základnej časti. V posledný februárový deň však nezvládli zápas v Nashville a prehrali vysoko 0:8.

Po zdruvujúcej porážke bolo zrejmé, že mužstvo potrebuje nový impulz. V ďalšom súboji, hranom 3. marca 2009 v St. Louis, vypadli zo zostavy hneď štyria hráči, pričom na jednu z uvoľnených pozícií sa dostal veterán Aaron Downey, jeden z posledných klasických bitkárov v NHL.

Downey prišiel do Detroitu pred štartom sezóny 2007/08. Po tréningovom kempе dostal dvojcestnú zmluvu, nastúpil do 56 zápasov základnej časti a po play-off sa tešil zo zisku Stanley Cupu. Hoci v play-off neodohral ani jeden zápas, počet jeho zápasov v základnej časti bol dostatočný na to, aby jeho meno a priezvisko mohli byť vyryté na posvätný strieborný pohár.

Že tento priemerne korčuľujúci, postarší a obmedzene využiteľný rabiát sa dokáže udržať v nabitom tíme plnom hviezd, na to by človek nestavil ani deravý groš. Downey však oplýval energiou a dával súperovým hokejistom najavo, že proti najlepším hráčom Red Wings by nemali hrať špinavo.

Inak tomu nebolo ani onoho 3. marca 2009 v St. Louis.

Spomienky na osemgólový debakel z Nashvillu sa začali postupne vytrácať po tom, ako sa Downey postavil do pästného súboja proti domácemu zurvalcovi Camovi Janssenovi. V 106 sekúnd trvajúcej bitke, jednej z najlepších v sezóne 2008/09, padlo 63 úderov a až 30 z nich si našlo svoj cieľ.

Bitka s Janssenom sa síce neskončila Downeyho víťazstvom, Red Wings však dodala toľko potrebný stimul, vďaka ktorému sa dokázali otriasť a svojho súpera pokorili jednoznačným triumfom 5:0.

Detroit bol úspešný aj v nasledujúci deň, keď zvíťazil 3:2 na ľade Colorada. Downey sa v tomto zápase nepobil, zato v 34. minúte zaznamenal asistenciu na víťazný gól Krisa Drapera.

Pravda, ani Aaron Downey nebol nadčlovek. Len týždeň po osemgólovej nádielke od Nashvillu bol priamym svedkom trpkkej domácej prehry 2:8 s Columbusom. V tomto zápase si aspoň užil svetlú chvíľu, keď po tečovaní strely Dereka Meecha vsietil svoj prvý gól v NHL po viac ako dvoch rokoch.

Neskôr sa ukázalo, že zápas proti Columbusu bol pre Downeyho posledným v NHL. Odohral v nej 243 zápasov so ziskom 18 kanadských bodov a 494 trestných minút. Red Wings však na neho nezabudli a v októbri 2010 ho menovali príležitostným kondičným trénerom na farme v Grand Rapids.

Adekvátne odmena za cenné služby, čo poviete?

O jednom fantastickom striedaní Darrena Helma

Fanúšikov NHL dokáže dvihnúť zo sedadiel krásny gól, tvrdý bodyček, pästný súboj či efektný zákrok brankára. Alebo aj niečo úplne iné, čo nečakali a čo sa vidí iba málokedy. Svoje o tom vie aj rýchlonohý detroitský bojovník Darren Helm, ktorý v stredu 27. mája 2009 predviedol jedno menej vídané striedanie a vyslúžil si zaň ovácie v stoji.

Helmova veľká chvíľa prišla v rozpätí 33. a 34. minúty piateho zápasu finále Západnej konferencie medzi Detroit Red Wings a Chicago Blackhawks v detroitskej Joe Louis Arene. Red Wings viedli 3:1 na zápasy a ak by zvíťazili aj v piatom stretnutí, mohli sériu ukončiť, postúpiť do druhého finále Stanley Cupu za sebou a bojovať o obhajobu lanskeho triumfu.

V piatom zápase dovtedy žiadny gól nepadol. Blackhawks hrali presilovku po vylúčení detroitskeho obrancu Bretta Lebdu. Potrebovali skórovať alebo sa aspoň nakopnúť, aby ďalej živil nádej na zdramatizovanie série. Nič z toho sa však nestalo, pretože proti bol Helm, ktorý úplne ovládol posledných 33 sekúnd presilovky Blackhawks.

Helm začal svoje vydarené striedanie tým, že vyviezol puk z vlastného pásma po ľavom krídle a zaviezol ho do opačného rohu klziska. Udržal puk pred Brianom Campbellom a keď k nemu z druhej strany pristúpil Colin Fraser, rýchlo sa s pukom otočil a prehodil si ho cez ďalšieho dobiedzajúceho hráča, Patricka Sharpa. Sharp mal následne puk chvíľu v moci, ale ležérnou prihrávkou umožnil neúnavnému Helmovi, aby sa ho znova zmocnil a v obkľúčení všetkých piatich korčuliarov Hawks s ním vykorčuľoval pred bránu a dokonca vystrelil na brankára Cristobala Hueta. Keď sa k odrazenému puku dostal Sharp, Helm mu nedal pokoj, nadvihol mu hokejku a opäť sa zmocnil puku. Pri mantineli v rohu klziska k nemu opäť pristúpil Campbell, ktorý sa ho snažil zastaviť bodyčekom, ale Helm sa mu efektne vyhol tým, že sa pokrčil a puk udržal. Až keď ho napadol ďalší bek Cam Barker, až vtedy poslal puk do opačného rohu klziska a pre Red Wings získal ďalšie cenné sekundy.

To už bola celá Joe Louis Arena na nohách a jasala, presilovka Blackhawks sa končila a komentátor Mike Emrick z televízneho kanálu Versus sa rozplýval nad tým, že Helmove striedanie bolo jedno z najlepších, aké videl od podobne úchvatnej šou pri početnej výhode súpera v podaní Henrika Zetterberga⁷⁴⁶ spred roka.

Odvaha bojovať proti presile nebola u Helma ničím novým. Bojovnosť predvádzal aj pred príchodom do NHL, u Grand Rapids Griffins, v záložnom tíme Red Wings v AHL. V marci 2008 sa mu tam podaril husársky kúsok, keď vďaka svojej vzdorovitosti dokázal skórovať v oslabení troch proti piatim.

Red Wings napokon piate finále Západnej konferencie vyhrali 2:1 po predĺžení a druhýkrát v rade a šiestykrát za ostatných 14 sezón postúpili do finále play-off.

Tento zápas vošiel do histórie aj tým, že bol 266. a posledným v kariére detroitskeho zadáka Chrisa Cheliosa v play-off, čo dodnes predstavuje rekord Stanley Cupu.

Jednou z hlavných postáv zápasu bol však Darren Helm. A to nielen vďaka fantastickému striedaniu vo vlastnom oslabení, ale aj vďaka tomu, že to bol práve on, kto v ďalšom priebehu zápasu strelil víťazný gól v nadstavenom čase, rozhodol o postupe Red Wings do finále Stanley Cupu a opäť raz dvihol fanúšikov zo sedadiel.

⁷⁴⁶ Podrobne od strany 186.

Víťazstvá a pády Darrena McCartyho

Hokejisti NHL sú často vnímaní ako celebrity. Ako hlavné tváre najlepšej hokejovej ligy sveta sa tešia z nemalej popularity, sú vzorom pre mnohé deti, zarábajú milióny dolárov a užívajú si luxus.

Život plný úspechu a slávy je lákavý, no jeho nablýskaný charakter sa môže ľahko obrátiť. Svoje o tom vie aj Darren "Mac" McCarty. Tento muž, ktorý bol svojho času jedným z najobľúbenejších športovcov v štáte Michigan, sa na vlastnej koži presvedčil, že hranica medzi slávou a absolútnym dnom môže byť veľmi tenká.

Ako chutia splnené sny

McCartyho kariéra v NHL sa rozbehla v roku 1993 v klube Detroit Red Wings. McCarty sa uviedol ako neústupčivý bitkár a srdciar, ktorý zo seba vydáva maximum. Vďaka tvrdým pästiam a bojovnosti sa stal veľkým obľúbencom fanúšikov. Jeho popularita ešte stúpala, keď začal hrať vo formácii Grind Line, kde nahradil Joeyho Kocura.

Grind Line, tvorená McCarty, Krisom Draperom a Kirkom Maltbym, mala pre Red Wings značný význam. Bola to úderná štvrtá lajna, ktorá súperov ničila tvrdosťou, výbornou defenzívnou činnosťou a neobyčajnou schopnosťou dávať dôležité góly.⁷⁴⁷ Niekoľko významných zásahov mal na konte aj sám McCarty. Najviac ho preslávil krásny gól, ktorým vo finále 1997 rozhodol o prvom víťazstve Red Wings v Stanley Cupe po dlhých 42 rokoch.

Rok 1997 bol pre McCartyho vrcholom kariéry. Nielenže strelil víťazný gól vo finále Stanley Cupu, ale niekoľko týždňov predtým bol v stretnutí s Colorado Avalanche hlavným aktérom slávnej "Krvavej stredy",⁷⁴⁸ kedy brutálnou bitkou pomstil faul Claudea Lemieuxa na Krisa Drapera a neskôr rozhodol o víťazstve Red Wings v predĺžení.

Súboje s Avalanche boli pre McCartyho pokropením živou vodou. V týchto zápasoch bol ešte bojovnejší, jeho hra išla zakaždým nahor. Potvrdil to aj v roku 2002, kedy prispel k vyradeniu Colorada vo finálovej sérii Západnej konferencie. V dramatickom zápole, ktoré zvykne byť považované za jedno z najlepších v dejinách play-off, sa so štyrmi gólmi stal najlepším strelcom, aby neskôr vyhral svoj tretí pohár.

NHL McCartymu ukázala, ako sladko chutia splnené sny. Popri bitkách, ktoré na ľade vyhral, sa však začali množiť prehraté bitky v jeho osobnom živote.

Hazard, alkohol, rozvod a bankrot

McCarty bol mimoriadne obľúbený aj preto, že bol obyčajným človekom. Fanúšikovia ho zbožňovali, pretože cítili, že je jedným z nich. McCarty bol členom rockovej kapely, oplýval menej nosenou úprimnosťou a nerozpakoval sa zájsť do baru či kasína, až tejto nebezpečnej zábave celkom prepadol.

⁷⁴⁷ Podrobne od strany 203.

⁷⁴⁸ O význame tohto zápasu od strany 124.

V roku 1998 začal vsádzať na zápasy amerického futbalu. Nevsádzal veľa, ale dostal sa do bodu, kedy postupne prišiel o väčšiu sumu peňazí. Neskôr prešiel na poker a zo vzniknutých finančných problémov sa viac nevyhrabal.⁷⁴⁹

McCartyho pád na dno bol vehementný už počas výlukovej sezóny 2004/05. Jeho závažné problémy s alkoholom, patologickým hráčstvom a podlžnosťami boli znásobené aj rozvodom s manželkou Cheryl, s ktorou mal štyri deti. Podľa jeho advokáta Martyho Frieda⁷⁵⁰ bol rozvod završený vo februári 2005.

Ďalšou ranou bolo vykúpenie zo zmluvy s Detroitom. Red Wings sa k tomuto kroku odhodlali pred povýlukovou sezónou 2005/06. Dôvodom McCartyho vykúpenia bolo vysoké zaťaženie novovzniknutého platového stropu, ale aj jeho menšia rýchlosť a nedôrazné korčuľovanie, čo boli elementy, ktoré sa do modernej NHL nemali hodiť.

Aby toho nebolo málo, vykúpenie zo zmluvy preň prakticky žiadnym vykúpením nebolo, pretože zo sumy 538 729 amerických dolárov, ktoré McCarty vykúpením získal, pripadlo až 75 % jeho exmanželke Cheryl.⁷⁵¹

Macove aké také spasenie nastalo až o niečo neskôr, po uzatvorení novej kolektívnej zmluvy medzi NHL a NHLPA a podpise kontraktu s Calgary Flames. Jeho problémy sa však neskončili.

V závere základnej časti sezóny 2005/06 sa v médiách začali množiť reportáže o tom, že McCarty zbankrotoval. Túto informáciu potvrdil ako sám hokejista, tak aj jeho advokát Marty Fried, ktorý pripomenul, že príčinou bankrotu nebol len rozvod a lockout, ale aj fakt, že jeho klient už nezarábal také peniaze, na aké bol kedysi zvyknutý. Fried týmto narážal na jeho posledný kontrakt s Calgary.⁷⁵² Flames ho totiž podpísali len za 800 tisíc amerických dolárov, čo bola jeho najnižšia sezónna gáža od ročníka 1994/95.

Neskôr sa ukázalo, že McCartyho by nezachránila ani veľmi štedrá zmluva v NHL. Podľa Larryho Lagea bol dlžný celkom 9,1 milióna dolárov (z toho 1,9 milióna na majetku a 6,2 milióna v nahromadených sumách). Dlhoval bankám, spoločnostiam poskytujúcim kreditné kary, priateľom, advokátom a kasínam v Detrote a Las Vegas.⁷⁵³ Jeho podlžnosti z kasín mali úhrnnú hodnotu 185 tisíc dolárov.⁷⁵⁴ Uškodili mu aj zlé obchodné rozhodnutia: vložil stovky tisíc dolárov do kamiónovej dopravy, no neskôr obvinil svojho obchodného partnera z plienenia financií.⁷⁵⁵

V stredu 12. apríla 2006, to jest v deň, kedy správa o bankrote prenikla na verejnosť, sa McCarty postavil pred novinárov a uisťoval, že jeho bankrot nijak nesúvisí so vsádzaním na športové podujatia. Popri tom vyhlasoval, že ho veľmi mrzí, že z jeho problémov sa stala verejná záležitosť.⁷⁵⁶

Bankrot bol pre McCartyho peklom. Bol dokonca nútený začať s dražbou rozličných cenností. Medzi vydraženými položkami sa našli aj drahé cigary, loď, ale aj predmety,

⁷⁴⁹ Lage, Larry. Darren McCarty's priorities: Sobriety, Family & Hockey. 2008.

⁷⁵⁰ McCarty traces bankruptcy to lockout. 2006.

⁷⁵¹ McCarty traces bankruptcy to lockout. 2006.

⁷⁵² McIntosh, Jeff. Ex-Red Wing Darren McCarty files for bankruptcy. 2006.

⁷⁵³ Lage, Larry. Darren McCarty's priorities: Sobriety, Family & Hockey. 2008.

⁷⁵⁴ McIntosh, Jeff. Ex-Red Wing Darren McCarty files for bankruptcy. 2006.

⁷⁵⁵ Knufken, Drea. 25 rich athletes who went broke. 2009.

⁷⁵⁶ McCarty traces bankruptcy to lockout. 2006.

ktoré súviseli s jeho niekdajším pôsobením u Detroit Red Wings. Mnoho z týchto cenností bolo viazaných na jeho priateľov, ktorí nezaplátili dlhy v kasínach.⁷⁵⁷

Bankrot stál McCartyho veľa, no podľa reportáží od televíznej stanice ESPN sa netýkal jeho charitatívnej organizácie The McCarty Cancer Foundation.⁷⁵⁸ McCarty ju založil v roku 1996 na počesť svojho otca, ktorý v roku 1995 dostal rakovinu kostnej drene a na konci roka 1999 zomrel. McCarty stál v čele organizácie bez nároku na honorár a počas jej existencie pomohol vyzbierať stovky tisíc dolárov na dobročinné účely.

Zlé podnikateľské rozhodnutia, rozvod, patologické hráčstvo a boj s fľašou sprvoti stáli v úzadí úspešnej kariéry v NHL, čo sa však po sezóne 2006/07 zmenilo. Hokejista priťahujúci pozornosť svojím typickým širokým úsmevom s chýbajúcim zubom nakoniec skončil skôr, ako by si kedy bol pomyslel.

Druhá šanca v rodine i na ľade

Absolútne dno, na ktorom sa McCarty ocitol, sa nedalo obrátiť bez tvrdého a trpezlivého boja. Tento fakt bol pre bojovníka jeho kalibru malou výhodou a dával mu aspoň nejakú nádej. McCarty si bol totiž vedomý toho, že robí chyby. Keď sa dostal na absolútne dno, zaumienil si, že chybovať prestane.

McCartyho návrat k solventnosti sa začal niekedy koncom júla 2007. Hlavným stimulom k obratu bola exmanželka Cheryl, ktorej McCarty zatelefonoval počas lodných pretekov v Detroite. Z neplánovaného telefonátu sa nakoniec vykľul dlhý rozhovor, v ktorom mu Cheryl pripomenula, že ak sa nezmení, ľahko sa môže stať, že sa k nemu nemusia vrátiť tí, ktorí ho milujú. McCarty bol touto dobou v tak beznádejnom stave, že neprejavoval záujem ani o svoje deti. Telefonát jeho exmanželky ho však primäl k tomu, aby prestal výdatne piť a začal na sebe pracovať.⁷⁵⁹

McCarty si v snahe o usporiadanie života stanovil tri priority, a síce triezvosť, rodinu a ľadový hokej. Samotu a pohárik vymenil za štvrtú odvykaciu kúru.⁷⁶⁰ Neskôr sa vrátil k exmanželke a svojim štyrom deťom, aby s nimi začal žiť na predmestí Detroitu. Jeho vzťah so Cheryl však nebol o láske. Udržovali medzi sebou skôr rešpekt a komunikáciu, teda niečo, čo podľa McCartyho presvedčenia predtým nemali.⁷⁶¹

Po tom, čo si McCarty opäť usporiadal svoj rodinný život, začal sa zlepšovať aj jeho fyzický stav. Začal chodiť do tréningového centra Core Sports Fitness v michiganskom meste Troy, ktorého spoluvlastníkom bol jeho bývalý spoluhráč z Grind Line, Kris Draper. Draper si všimol pokrok, ktorý McCarty urobil, a nabádal ho k tomu, aby to s návratom k hokeju myslel vážne.⁷⁶²

Kris Draper mal na McCartyho obrátení podobný podiel ako exmanželka Cheryl. Zatiaľ čo Cheryl mu dala druhú šancu v jeho rodinnom živote, Draper mu pomohol vrátiť sa na ľadové plochy.

⁷⁵⁷ Lage, Larry. Darren McCarty's priorities: Sobriety, Family & Hockey. 2008.

⁷⁵⁸ McCarty traces bankruptcy to lockout. 2006.

⁷⁵⁹ Barnas, Jo-Ann. From grind to grace: Darren McCarty tries to find himself and his career again. 2008.

⁷⁶⁰ Lage, Larry. Darren McCarty's priorities: Sobriety, Family & Hockey. 2008.

⁷⁶¹ McCarty, Darren & Allen, Kevin. My Last Fight: The True Story of a Hockey Rock Star. 2013.

⁷⁶² Lage, Larry. Darren McCarty's priorities: Sobriety, Family & Hockey. 2008.

Koncom roka 2007 McCarty podpísal kontrakt s Flint Generals (IHL), klubom, ktorého spoluvlastníkom bol práve Draper.⁷⁶³ Nastúpil do jedenástich zápasov, zaznamenal 30 trestných minút a šesť bodov za tri góly a tri asistencie.

McCarty sa počas pôsobenia v IHL stretol i s generálnym manažérom Red Wings, Kennom Hollandom. Holland bol kedysi skaut, ktorý ho v roku 1992 draftoval. Podľa Larryho Lagea⁷⁶⁴ bol Holland ďalším človekom, ktorý si na McCarty všímol isté pozitíva, ktoré svedčili o tom, že je na správnej ceste k návratu. Cenil sa každý detail. Napríklad Hollanda oslovil jeho neobvykle konzervatívny účes.

Ďalší McCartyho pokrok bol demonštrovaný v závere januára 2008. Grand Rapids Griffins, záložný tím Detroitu z AHL, s ním podpísali skúšobný kontrakt, pričom za niekoľko dní prišlo aj na riadnu zmluvu. Účinkovanie v AHL McCartymu zabezpečilo veľkú pozornosť. Na jeho prvý domáci zápas v drese Griffins sa na svoju vlastnú žiadosť prišla pozrieť aj jeho dobrá kamarátka Karen Newman, speváčka, ktorá mala na starosti hymnu v detroitskej Joe Louis Arene. A Mac? Ten hneď vo svojom prvom domacom zápase strelil hetrik, pridal asistenciu a dočkal sa takmer päťminútových ovácií v stoji od viac než desiatich tisícok fanúšikov, aby pri neskoršom emotívnom rozhovore s Markom Newmanom⁷⁶⁵ uviedol, že na tú noc nikdy nezabudne.

Sezóna 2007/08 sa najskôr zdala byť stratená (McCarty v roku 2007 odohral len jeden zápas), neskôr ale začala ponúkať fantastickú príležitosť. McCarty úspešne prešiel z IHL do AHL, takže sa zdalo, že by sa mohol vrátiť aj do NHL, ba dokonca priamo k svojim milovaným Red Wings.

Mike Babcock, tréner Red Wings, sprvoti nechcel o McCartyho príchode ani počuť. McCarty však pôsobil sebavedomo, tvrdo na sebe zapracoval a keď išlo do tuhého, predvádzal heroické výkony. V priebehu niekoľkých týždňov zaznamenal taký progres, že sa mu napokon podarilo vrátiť do tímu, s ktorým zožal najväčšie športové úspechy.

Detroit si ho upísal 25. februára 2008. O 10 dní na to ho povolal do svojho mužstva. Prvý zápas v drese Red Wings po takmer piatich rokoch odohral 28. marca 2008. Zatiaľ čo v lete sa trápil so závislosťou na alkohole, následkami bankrotu a nahlodanými rodinnými vzťahmi, tentoraz opúšťal šatňu svojho mužstva a všímal si, ako sa Joe Louis Arena po jeho vkročení na ľad mohutne rozburácala. McCartyho veľký večer ocenil aj sám Babcock, ktorý ho postavil rovno do otváraciej formácie povedľa Drapera a Maltbyho. V takejto pompézne obnovenie slávnej Grind Line nedúfal snáď nikto.

McCarty po svojom návrate žiaril šťastím. Pre médiá vyhlásil, že sa mu splnil ďalší sen. V rozhovore s Larrym Lageom⁷⁶⁶ uviedol, že sa pohybuje na oveľa lepších miestach a že si kladie otázku, či tento pokus zostať triezvym bude už úprimný. Podľa vlastných slov si uvedomoval, že problémom musí čeliť a že je dôležité byť nielen hokejistom, ale v prvom rade človekom. To bolo niečo, čo v minulosti nevedel.

McCarty absolvoval tri zápasy základnej časti sezóny 2007/08. U Red Wings zostal aj počas následného play-off, odohral 17 stretnutí, v druhom dueli prvého kola proti Nashville Predators strelil gól, aby sa o niekoľko týždňov na to tešil z ďalšieho víťazstva Stanley Cupu. Spolu s Draperom, Maltbym, Tomasom Holmströmom a Nicklasom Lidströmom

⁷⁶³ Roose, Bill. McCarty eyes NHL comeback, to play in IHL. 2008.

⁷⁶⁴ Lage, Larry. Darren McCarty's priorities: Sobriety, Family & Hockey. 2008.

⁷⁶⁵ Newman, Mark. Mac's back! 2008.

⁷⁶⁶ Lage, Larry. Darren McCarty's priorities: Sobriety, Family & Hockey. 2008.

mom sa stal synonymom úspechov Red Wings v modernej ére, keďže tak ako oni bol pri všetkých štyroch triumfoch Detroitu z prelomu tisícročí.

Znovuzrodený McCarty bol ocenený zmluvou aj na ročník 2008/09. Red Wings mu tak umožnili absolvovať už trinástu sezónu v ich drese. Sezónu mu však pokazilo zranenie slabín, pre ktoré trávil viac času na farme v Grand Rapids. Za Detroit odohral 13 zápasov s bilanciou jedného gólu a 25 trestných minút.

Sezóna 2008/09 bola pre McCartyho poslednou v jeho kariére. Na ľade sa rozlúčil 24. novembra 2008 vo Vancouveri. V súboji proti Canucks si odkrútil 12 striedaní a stihol sa aj pobiť. V NHL absolvoval celkom 758 zápasov základnej časti (659 v drese Red Wings) a 174 stretnutí play-off (167 v drese Red Wings). V základnej časti nastrieľal 127 gólov, pozbieral 288 bodov a nahromadil 1 477 trestných minút. V play-off pridal 23 gólov, 26 asistencií a 228 trestných minút.

Daň, ktorú treba platiť

Darren McCarty toho zažil naozaj mnoho. Vypracoval sa vo významnú súčasť obávaného Grind Line, bol ústrednou postavou "Krvavej stredy" a hrdinom, ktorý Detroitu pomohol ukončiť 42 rokov trvajúce čakanie na Stanley Cup. Na ľade vynikal svojimi päťami, mimo ľadu však dostával viac úderov, ako bol schopný uniesť. Alkohol a patologické hráčstvo ho dovedli až k bankrotu a pokriveniu rodinných vzťahov, no vďaka druhej šanci od blízkych, odhodlaniu a zvyku neustupovať zo žiadneho súboja sa dokázal vrátiť na správnu cestu.

Samozrejme, návrat na správnu životnú cestu nezaručuje, že na nej človek aj zostane. Monštrá a nesváry, ktoré dokážu meniť charakter a fyzický i psychický stav, sa s McCartyom vliekli aj naďalej. Napríklad Carol Cain z kanálu CBS Detroit v marci 2014 zistila, že McCarty sám seba už dlhšie obdobia vnímal ako alkoholika, ktorý sa dokáže kontrolovať. Podľa vlastných slov pil aj naďalej, ale nie tak intenzívne ako v minulosti.⁷⁶⁷

McCarty sa po skončení kariéry stal príležitostným televíznym a rozhlasovým analytikom. V tejto funkcii však vydržal len krátko. Neskôr si našiel novú priateľku Sheryl, s ktorou sa odsťahoval na Floridu, ale ani toto manželstvo mu nevydržalo.⁷⁶⁸ Nepomohol ani ochranný príkaz, o ktorý sa pod tlakom výhražných správ postarala sama Sheryl (inak zdravotná sestra), a ktorý mal zabrániť tomu, aby sa McCarty vrátil k niekdajšiemu bujarému spôsobu života.⁷⁶⁹

Koncom roka 2013 vydal McCarty v spolupráci s novinárom Kevinom Allenom knihu *My Last Fight: The True Story of a Hockey Rock Star* (Moja posledná bitka: pravdivý príbeh hokejovej rockovej hviezdy). McCarty sa v nej venoval nielen svojim pästným súbojom, veľkým víťazstvám a úspechom, ale aj príležitostnému hraniu v rockovej kapele a mnohým problémom, ktorým čelil v súkromnom živote. Okrem hazardu, alkoholu, rozvodu, bankrotu a falošných priateľstiev v knihe popísal aj svoje problémy s drogami, neveru či smrť otca.⁷⁷⁰

V posledných rokoch sa McCarty začal častejšie ukazovať na komunitných akciách Red Wings, vrátil sa do Michiganu a začal v pravidelnejších intervaloch hrať za klubov-

⁷⁶⁷ Cain, Carol. Darren McCarty faces demons, prepares for next chapter. 2014.

⁷⁶⁸ McCarty, Darren & Allen, Kevin. *My Last Fight: The True Story of a Hockey Rock Star*. 2013.

⁷⁶⁹ Darren McCarty, wife get protection order. 2012.

⁷⁷⁰ McCarty, Darren & Allen, Kevin. *My Last Fight: The True Story of a Hockey Rock Star*. 2013.

vú starú gardu. Inokedy ho zamestnávali aktivity jeho detí. Chvíľu nosil dlhšie vlasy, mal chrapľavejší hlas a na čele vrásky. Neraz pôsobil unavene a utrápene.

V roku 2015 takmer zomrel po tom, čo sa na jeho zdraví začali prejavovať dekády pítia. Skoncoval s alkoholom, prestal fajčiť cigarety a schudol takmer 30 kilogramov. Tentoraz ho však nezachránil návrat k hokeju, ale liečebné užívanie marihuany.⁷⁷¹ Praktikuje ho dodnes, od roku 2020 dokonca predáva svoju vlastnú značku tohto preparátu a podľa vlastných slov by chcel byť inšpiráciou pre tých, ktorí si nevedia dať rady so závislosťou a potrebujú pomoc.⁷⁷²

Tento prijatý model "menšieho zla" (substitučnej liečby) je prakticky daň, ktorú musí platiť, pretože boj s neduhmi, vinou ktorých začal padať, zvykne byť bojom na celý život. V súčasnosti – na konci kalendárneho roka 2021 a zhruba tri mesiace pred jeho 50. narodeninami – je najdôležitejšie to, že hoci bojuje len vďaka substitučnej liečbe, tak bojuje, víťazí a nepadá.

⁷⁷¹ Gray, Kathleen. Former Red Wing Darren McCarty joins marijuana company, says pot saved his life. 2019.

⁷⁷² Petzold, Evan. Darren McCarty knew how to beat any drug test. Now his marijuana brand is on the market. 2020.

O zlatých časoch údernej formácie Grind Line

Slávne hokejové útoky sú obvykle tvorené hráčmi, ktorí výdatne produkujú a ohurujú streleckými či kombinačnými schopnosťami. V drese Detroit Red Wings sa však preslávila aj útočná formácia, ktorá dominovala silou, bojovnosťou a defenzívnymi kvalitami. Bola známa pod označením Grind Line.

Vo finále Stanley Cupu 1995 stálo proti Red Wings mužstvo New Jersey Devils. Bol to tím prešpikovaný množstvom tvrdých a veľkých hráčov, ktorí na ľade dokázali dominovať ohromnou silou a húževnatosťou. Traja z nich – Randy McKay, Bobby Holík a Mike Peluso – tvorili obávanú Crash Line, ťažkotonážnu štvrtú útočnú formáciu, ktorá na ľade valcovala všetko, čo jej prišlo do cesty.

"Červené krídla" proti tejto formácii nasadzovali najmä Darrena McCartyho, Krisa Drapera a Stua Grimsona, no nakoniec jej nestačili a "Diablom" podľahli po výsledku 0:4 na zápasy. Crash Line však poslúžila ako inšpirácia pre kouča Red Wings, Scottyho Bowmana, ktorý o rok neskôr poskladal tzv. Grind Line.

V Grind Line začali hrať Kirk Maltby, Kris Draper a Joey Kocur, ktorého neskôr vymenil Darren McCarty. Tak sa v druhej polovici deväťdesiatych rokov zrodil jeden z najslávnejších útokov v klubovej histórii.

* * *

História Detroit Red Wings si pamätá viacero úspešných útokov. Na prelome štyridsiatych a päťdesiatych rokov v NHL vládla Production Line, tvorená Sidom Abelom, Gordiem Howeom a Tedom Lindsayom. K nezabudnuteľným sa radí tiež HUM Line, ktorú počas šesťdesiatych rokov tvorili Paul Henderson, Norm Ullman a Bruce MacGregor. Aj v druhej polovici deväťdesiatych rokov mali Red Wings formáciu, ktorá súperom naháňala strach. Nešlo pritom o útočnú formáciu, ale rovno o kompletnú päťku – legendárnu 'Ruskú päťku' v zložení Viačeslav Fetisov, Vladimir Konstantinov, Sergej Fiodorov, Igor Larionov a Viačeslav Kozlov.

Grind Line sa do popredia dostávala postupne. Pre Red Wings, klub hladný po veľkom úspechu, sa stala mimoriadne dôležitou formáciou, pretože po utrápených sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch bola schopná priniesť takú tvrdosť, ktorú bolo možné zosúladiť s ofenzívnou i defenzívnou víziou hlavného trénera.

Scotty Bowman, ktorý Red Wings trénoval v rozmedzí rokov 1993 až 2002, pôvodne dosadzoval k Draperovi a Kocurovi rôznych hokejistov. Grind Line dostala definitívnu podobu v roku 1996, kedy z klubu Edmonton Oilers prišiel krídelník Kirk Maltby, ktorý do tejto tvrdej a energetickej formácie výborne zapadol.

Grind Line sa preslávila už o dva roky po neúspešnom finále s New Jersey. V roku 1997 Red Wings bojovali o Stanley Cup s tímom Philadelphia Flyers, pričom Grind Line, ktorej výdatne asistoval aj McCarty, sa rozhodujúcou mierou podpísala pod triumf 4:0 na zápasy. Dokázala napríklad ustrážiť Legion of Doom, čo bol hviezdny útok Flyers, tvorený Ericom Lindrosom, Johnom LeClairom a Mikaelom Renbergom. Nielenže zastavila najväčšie ofenzívne esá Flyers, ale popri tom dokázala ofenzívne produkovať. Trojica Maltby, Draper, Kocur pozbierala v prvých dvoch zápasoch finále 1997 tri góly, dve asistencie a sedem plusových bodov, čo bol víťaný prídavok, pretože skôr ako body sa od nej čakala obrana a tvrdosť. McCarty, ktorý sa do tohto útoku stále viac tlačil, prispel

vítězným gólem vo štvrtom zápase, po ktorom sa Detroit tešil z prvého víťazstva Stanley Cupu po dlhých 42 rokoch.

Grind Line pokračovala v nastolenom trende aj nasledujúci rok, kedy prispela k finálovému víťazstvu nad Washington Capitals (4:0 na zápasy) a emotívnej obhajobe Stanley Cupu. Štvorica Maltby, Draper, McCarty, Kocur nahromadila v tomto play-off až 23 kanadských bodov, z toho 11 gólov.

Grind Line sa rýchlo stala významnou súčasťou Red Wings. Vyformovala sa z nej unikátna checking line, ktorá znechucovala hokej súperom a zároveň strieľala dôležité góly. Starnúceho Kocura v nej neskôr nahradil McCarty a o ďalšie štyri roky, v ročníku 2001/02, opäť pomohla Red Wings vybojovať Stanley Cup. Víťazné mužstvo Detroitu bolo vtedy nabité ofenzívnymi hviezdami a budúcimi členmi Siene slávy,⁷⁷³ Grind Line však nijak nepoľavila a opäť priniesla svoju obligátnu tvrdosť a vítanú produkciu. Trojica Maltby, Draper, McCarty pozbierala vo víťaznom play-off 86 trestných minút a 19 kanadských bodov (9+10).

Po celosezónnej výluke 2004/05 a následnom McCartyho odchode sa lajna rozpadla, aby sa znova obnovila v sezóne 2007/08. Staronoví spoluhráči Maltby, Draper, McCarty vyšli spoločne na ľad 28. marca 2008 v domácom zápase so St. Louis Blues (3:4 po predĺžení). Obnovená Grind Line sa dočkala veľkých ovácií publika, čomu dopomohol aj tréner Mike Babcock, ktorý ju poslal na úvodné vhadzovanie.

Opätovné spojenie Grind Line bolo kratučké, napriek tomu malo veľký význam. Red Wings, ktorí na jar 2008 získali svoj štvrtý Stanley Cup v priebehu jedenástich rokov, sa vďaka nej presvedčili, čo im v predchádzajúcich ročníkoch chýbalo k tomu, aby opäť vystúpili na vrchol a zasadli na trón NHL.

Zlaté časy útočnej formácie Grind Line dozneli svojho definitívneho konca v priebehu sezóny 2008/09, kedy svoju kariéru ukončil McCarty. Maltby skončil v roku 2010, Draper v roku 2011.

Nebyť Grind Line, Red Wings by sa na prelome tisícročia pravdepodobne nikdy nedočkali toľkých úspechov. Kirk Maltby, Kris Draper, Darren McCarty a Joey Kocur neboli ofenzívne hviezdy, ale pre svoju enormnú bojovnosť, agresivitu a pravé hokejové srdce boli enormne populárni a obľúbení. O Grind Line sa písalo a diskutovalo, v obchodoch sa predávali jej sošky a tričká, jej členovia boli dobrými priateľmi a boli jednotní aj mimo ľadu, napríklad v charitatívnej činnosti.

Skrátka, Grind Line bola pre fanúšikov Detroit Red Wings útočnou formáciou, na ktorú mohli byť právom hrdí.

⁷⁷³ Podrobne od strany 156.

Ako Nicklas Lidström svojou tisíckou prepísal dejiny

NHL existuje viac ako 104 rokov a nastúpilo v nej už viac ako 7 400 útočníkov a obrancov, ale iba 92 z nich, z toho 17 Európanov, v nej pozbieralo minimálne tisíc kanadských bodov. Do úzkej skupiny hokejistov s tisíckami a viac bodmi v NHL patrí aj Švéd Nicklas Lidström, niekdajší dlhoročný hráč Detroit Red Wings. Jeho tisíčka bola a aj po rokoch zostáva absolútne výnimočná.

Lidströmov veľký večer prišiel 15. októbra 2009, v jeho 1 336. zápase v základnej časti NHL. Red Wings hrali proti Los Angeles Kings a zvíťazili 5:2. Lidström, kapitán tímu, prispel k triumfu dvomi gólovými prihrávkami. Obe boli podobné, nacvičené do dokonalosti, v jeho grandióznej kariére tak typické: šikovne vypálil od modrej čiary po ľade a jeho spoluhráči puk tečovali do siete.

Lidström najskôr prihral na gól Tomasa Holmströma v presilovke v druhej tretine, čím dosiahol na 999. bod v NHL. Bodu s číslom 1 000 sa dočkal na začiatku tretej tretiny po tom, čo strieľaný puk z jeho hokejky usmernil do bránky Henrik Zetterberg.

Keď Red Wings pri ďalšom prerušení hry oznámili jeho mĺnik v Joe Louis Arene, fanúšikovia povstali a venovali mu dlhý potlesk v stoji. O necelý mesiac mu Red Wings k jeho tisícemu bodu pripravili ešte jednu slávnosť, keď pred stretnutím s Anaheimom natiahli na ľad červený koberec, Lidström sa po ňom slávnostne prešiel do stredového kruhu a dočkal sa ďalších ovácií.

Vtedy tridsaťdeväťročný Lidström sa stal v poradí 74. hráčom na méte 1 000 kanadských bodov v zápasoch základnej časti NHL. Po trojici Gordie Howe, Alex Delvecchio, Steve Yzerman sa stal len štvrtým hokejistom s tisíckami bodmi v drese Detroitu.

Dejiny však prepísal najmä tým, že sa stal ôsmym obrancom v histórii NHL na tejto méte a prvým európskym. Z obrancov pred ním dosiahli na túto hranicu iba Severoameričania Ray Bourque, Paul Coffey, Al MacInnis, Phil Housley, Larry Murphy, Denis Potvin a Brian Leetch.

Mr. Perfect, ako sa mu hovorievalo, dodnes zostáva jediným európskym obrancom v dejinách NHL s tisíc a viac kanadskými bodmi, a zostane ním prinajmenšom aj v nasledujúcich rokoch. Erik Karlsson, ktorý má najlepšiu šancu napodobniť ho, mal k 30. decembru 2021 na konte "iba" 646 bodov.

Lidström do konca kariéry rozšíril svoje bodové konto v NHL na 1 142 kanadských bodov (264+878) a dodnes figuruje na šiestom mieste historickej produktivity obrancov. Produktívnejší ako on boli spomedzi všetkých ligových zadákov iba Bourque, Coffey, MacInnis, Housley a Murphy.

Tisíčka bodov v NHL je pritom len jeden z mnohých úspechov tohto legendárneho obrancu a len jeden z mnohých dôvodov, prečo jeho číslo 5 visí pod stropom detroitskej Little Caesars Areny a nesmie ho nosiť žiadny iný hokejista Red Wings.

Pre zaujímavosť, ostatnými Európanmi (hráčmi, ktorí sa narodili a hokejovo vyrastali v Európe) s tisíc a viac bodmi v NHL k 30. decembru 2021 boli: Jaromír Jágr (1 921 bodov), Teemu Selänne (1 457), Jari Kurri (1 398), Alexander Ovečkin (1 368), Mats Sundin (1 349), Peter Šťastný (1 239), Sergej Fiodorov (1 179), Daniel Alfredsson (1 157), Marián Hossa (1 134), Jevgenij Malkin (1 104), Henrik Sedin (1 070), Daniel Sedin (1 041), Alexander Mogil'nyj (1 032), Alexej Kovaľov (1 029), Anže Kopitar (1 028), Patrik Eliáš (1 025).

Johan Franzén a jeho životný zápas v play-off

Detroit Red Wings dosiaľ vyhrali 325 zápasov v play-off a neraz sa pritom mohli opierať o úctyhodný výkon konkrétnych jednotlivcov. Nikto však v zápase play-off nezažiaril takým jedinečným spôsobom, ako sa to podarilo Johanovi Franzénovi.

Životný zápas Franzéna vo vyradovacích bojoch o Stanley Cup sa hral 6. mája 2010 vo štvrtom semifinále Západnej konferencie medzi Red Wings a San Jose Sharks v detroitskej Joe Louis Arene. Red Wings zvíťazili 7:1 a znížili stav série na 1:3. Franzén bol ako utrhnutý z reťaze: Sharks zničil šiestimi bodmi za štyri góly a dve asistencie.

Šou mohutného muža s číslom 93 na drese odštartovala v šiestej minúte, kedy prihral na otvárací gól Todda Bertuzziho. V ôsmej minúte zvýšil na 2:0, v 11. na 3:0 a v 12. zavřil svoj hetrik a upravil na 4:0. Druhú asistenciu v zápase si pripísal v 24. minúte pri zásahu Briana Rafalskiho na 6:0. Napokon v 48. minúte skóroval ešte raz, po štvrtýkrát, a upravil na konečných 7:1.

Franzén dovtedy nastupoval v lajne s Pavlom Daciukom a Tomasom Holmströmom, na tento zápas sa však presunul do útoku k Henrikovi Zetterbergovi a Bertuzzimu. Žiarili aj oni: Zetterberg dvakrát asistoval a výborne bránil, Bertuzzi sa predviedol piatimi bodmi (1+4) a podľa klubových štatistikov⁷⁷⁴ sa stal len šiestym hráčom v dejinách Red Wings so štyrmi gólovými prihrávkami v zápase play-off. Nikto sa však neblysol tak ako Franzén, ktorý svojím veľkým predstavením vo viacerých smeroch prepísal klubovú aj ligovú históriu.

Franzén svojimi šiestimi bodmi vytvoril nový klubový rekord v počte bodov jedného hráča v jednom zápase play-off. Stal sa len tretím hráčom v histórii Red Wings so štyrmi gólmi v zápase play-off (pred ním to dokázali iba Carl Liscombe v roku 1945 a Ted Lindsay v roku 1955), druhým hráčom Red Wings s hetrikom v jednej tretine zápasu play-off (dokázal to ešte Lindsay v roku 1955) a tiež prvým hráčom Red Wings so štyrmi bodmi v jednej tretine zápasu play-off.⁷⁷⁵

Franzén dosiahol na svoj tretí gól v čase 11:16. Zaznamenal tak druhý najrýchlejší hetrik od začiatku zápasu v bohatých dejinách Stanley Cupu. Rýchlejší hetrik v play-off si pripísal iba legendárny Mario Lemieux v roku 1989 – svojho tretieho gólu v zápase sa dočkal v čase 6:55 prvej tretiny.⁷⁷⁶

Franzén potreboval na svoj hetrik iba tri minúty a 26 sekúnd. Aj v tomto smere prepísoval ligové dejiny, pretože to bol druhý najrýchlejší hetrik v histórii Stanley Cupu. Menej času na hetrik v play-off potreboval iba Tim Kerr z tímu Philadelphia Flyers v roku 1985 – hetrik strelil za tri minúty a 24 sekúnd.⁷⁷⁷ Franzén teda zaostal za rekordom Stanley Cupu iba o dve sekundy.

Aby toho nebolo málo, Franzén sa stal len 15. hráčom v dejinách Stanley Cupu so šesť a viac bodmi v jednom stretnutí play-off. Viac bodov v zápase play-off pozbierali iba Patrik Sundström, Mario Lemieux (obaja osem) a Wayne Gretzky (trikrát sedem). Každému z týchto hráčov sa to však podarilo v divokých osemdesiatych rokoch, kedy v zápasoch bežne padali dvojciferné počty gólov.

⁷⁷⁴ Beam, Todd; Kujawa, Kyle & DiFilippo, Alex. 2020-21 Detroit Red Wings Media Guide. 2020.

⁷⁷⁵ Beam, Todd; Kujawa, Kyle & DiFilippo, Alex. 2020-21 Detroit Red Wings Media Guide. 2020.

⁷⁷⁶ Kreiser, John. May 6: Leach ties playoff record with five-goal game for Flyers. 2019.

⁷⁷⁷ Kreiser, John. April 13: Tonelli keeps dynasty alive for Islanders. 2020.

Čo bolo zaujímavé, Franzén mohol nastrieľať až päť gólov. Keď Red Wings v šiestej minúte otvorili skóre zápasu, tento gól bol najskôr dlho pripísaný jemu, takže keď bolo v 12. minúte 4:0, Franzén bol označovaný za autora všetkých štyroch gólov. "Toto by mohlo byť najúžasnejších jedenásť minút v jednej tretine v dejinách play-off," žasol nad jeho bilanciou spolukomentátor Ray Ferraro z TSN. Korekcia prišla až na konci prvej tretiny, keď sa ukázalo, že Franzénova strela pri prvom góle sa ešte obtrela o nohu Bertuzziho. Franzénov počin bol aj napriek tomu mimoriadny.

Pre Red Wings bolo víťazstvo 7:1 ich prvé a posledné v sérii, pretože Sharks ich nakon vyradili 4:1 na zápasy. Franzén bodoval aj v poslednom zápase série a ako jediný hráč Red Wings bodoval v každom z 12 zápasov play-off 2010. Vyrovnal tým 46 rokov starý klubový rekord Gordieho Howea v počte zápasov play-off za sebou s minimálne jedným kanadským bodom. Neskôr bodoval aj v úvodnom zápase play-off 2011, vďaka čomu Howeov zápis prekonal a vytvoril (ďalší) klubový rekord.

Skrátka, Johan Franzén bol ideálny hráč do play-off a keď bol zdravý a pri chuti, prepisoval históriu Red Wings i históriu bojov o Stanley Cup.

O tom, aký bol tento hokejista v play-off dominantný, svedčí aj fakt, že počas rokov 2008 až 2010 odohral vo vyradovacej fáze sezóny 51 zápasov, v ktorých nastrieľal až 31 gólov a pozbieral 59 bodov. V počte gólov sa mu za toto obdobie vyrovnal iba spoluhráč Zetterberg, v počte bodov ho prekonal len Zetterberg a dvaja hráči Pittsburghu – Jevgenij Malkin a Sidney Crosby.

No a pokiaľ sa pozrieme na jeho priemernú bodovú bilanciu na zápas v kontexte histórie Red Wings, jeho 0,76 bodu na zápas v play-off je dodnes šiestym najlepším výkonom v dejinách klubu medzi hráčmi s minimálne 100 a viac zápasmi v play-off. Vyšší bodový priemer na zápas dosiahli iba Howe, Sergej Fiodorov, Steve Yzerman, Zetterberg a Alex Delvecchio. Mnohí iní, ako napríklad Daciuk, Lindsay, Brendan Shanahan, Slava Kozlov, Igor Larionov či Holmström, skončili až za ním.

Ako Mr. Perfect a Euro Twins otočili zápas s Calgary

Nedeľa 21. novembra 2010. Detroit Red Wings hrali vo svojej Joe Louis Arene proti Calgary Flames a aj keď prehrávali už 1:3, neskôr 2:4 a ešte niekoľko sekúnd pred koncom riadneho hracieho času 3:4, podarilo sa im vyrovnať a zvíťaziť 5:4 po predĺžení.

Nebol to zápas, ktorý by mal po čase ohromný historický význam. Až na 400. gólovú prihrávku v kariére obrancu Briana Rafalskiho sa nijak zvlášť nezapísal do dejín klubu ani NHL. Napriek tomu stojí za pripomenutie, pretože sa stal reprezentatívnou ukážkou majstrovstva troch výnimočných hokejistov, ktorí boli dlhé roky hlavnými tvármi Red Wings a niesli mužstvo na svojich pleciach.

Tým prvým bol Nicklas Lidström, najlepší obranca svojej éry, jeden z najlepších zadákov v dejinách NHL. Spoluhráči mu hovorili Mr. Perfect (pán dokonalý) či The Perfect Human (dokonalý človek), pretože dve desaťročia predvádzal vyrovnané výkony a nerobil takmer žiadne chyby.

Tým druhým bol Pavel Daciuk, prezývaný The Magic Man (kúzelník). Nesmierne talentovaný útočník s úžasnými rukami, najšikovnejší hokejista svojej generácie. Geniálny nahrávač, ale aj zodpovedný obranár. Nikto iný za jeho éry nedokázal svojimi kľúčkami zosmiešňovať súperov tak, ako to robil on.

Tým tretím bol Henrik Zetterberg, prezývaný Hank či Z. Produktívny, bojovný, sústavné nebezpečný útočník, vynikajúci aj v obrannej činnosti. S Daciukom hrávali spolu od roku 2002, často v jednom útoku. Porozumeli si natoľko dobre, že sa im hovorievalo Euro Twins (európske dvojčky).

Daciuk a Zetterberg hrali prvé dve tretiny v rozdielnych lajnách. Kouč Mike Babcock ich po dlhšom čase rozdelil, aby rozložil útočnú silu tímu do viacerých formácií a nakoľ pol ostatných útočníkov k lepším výkonom. Keď však Red Wings dlho prehrávali, Euro Twins išli v tretej tretine opäť k sebe.

Daciuk na začiatku tretej časti hry znížil na 2:3. Zetterberg v 52. minúte po prihrávke Daciuka znížil na 3:4. Lidström im zdatne sekundoval, prihrával na prvé dva góly mužstva a postupom zápasu bol na ľade čoraz viac a viac. To najlepšie si pritom každý z nich nechal na samotný záver.

Flames bránili náskok 4:3 až do poslednej minúty a už-už sa videli, ako si z Joe odnesú cenné víťazstvo. Red Wings dohrávali v presilovej hre a 18 sekúnd pred koncom riadnej hracej doby sa sami vyhnali z útočného pásma. Potom však prišiel ďalší fantastický kúsok v podaní Daciuka, ktorý sedem sekúnd pred sirénou vnikol do útočného pásma Flames po pravej strane, preštrikoval sa cez dvoch protivníkov, využil toho, že posledný brániaci hráč nemal svoju hokejku, prihral na ľavú stranu Zetterbergovi a ten necelé štyri sekundy pred koncom strelil svoj druhý gól a vyrovnal na 4:4.

"Keď som videl, ako sa chce prebrať cez troch hráčov, pomyslel som si, že sa mu to už nepodarí," uviedol po zápase na adresu krásnej individuálnej akcie Daciuka bek Jonathan Ericsson. "Ale potom prišla jedna kľúčka, druhá, tretia, prihrávka a gól. Iba Pavel to dokáže."⁷⁷⁸

V druhej minúte predĺženia zavril víťazný obrat Red Wings kapitán Lidström. Po prihrávke Darrena Helma sa ocitol sám v medzikruží pred brámkou Flames a hoci mohol

⁷⁷⁸ Khan, Ansar. Nicklas Lidstrom scores in overtime to lift Red Wings past Flames, 5-4. 2010.

okamžite zakončovať za chrbát Miikku Kiprusoffa, s pukom na hokejke Kiprusoffa ešte obišiel a zakončil ešte efektnejšie.

Nebolo to po prvýkrát a ani naposledy, čo niektorí z tohto tria takto zažiarili v absolútnom závere. Napríklad v marci 2010 vo Vancouveri skóroval tri stotiny pred koncom predĺženia a po výdatnej pomoci Lidströma Zetterberg (pritom len jeden deň predtým v Edmontone dokázal Rafalski vyrovnať šesť stotín pred koncom po prihrávkach Daciuka a Zetterberga). Vo februári 2012 proti Nashvillu rozhodol šesť sekúnd pred koncom riadnej hracej doby Daciuk po prihrávkach Zetterberga a Lidströma. V decembri 2010, v zápase s Montrealom, to bol pre zmenu Lidström, kto po prihrávke Daciuka vyrovnal dve stotiny sekundy pred koncom úvodnej tretiny a v ďalšom priebehu tohto víťazného zápasu skóroval aj sám Daciuk po prihrávke Zetterberga.

S odstupom času sú to však iba jedny z mnohých dôvodov, prečo boli títo vzácní hokejisti častovaní prezývkami ako Mr. Perfect, The Magic Man či Euro Twins.

Ako Chris Osgood dosiahol na 400. víťazstvo v NHL

Prebiehala sezóna 2010/11, keď ostrieľaný brankár Chris Osgood pomaly uzatváral svoju bohatú kariéru. Priestor v bránkovisku Detroit Red Wings mu vzal Jimmy Howard, chytal len sporadicky, zranil si slabiny, vypadol z rytmu a postupom času sa mu darilo čoraz menej a menej.

Red Wings v tom období pravidelne vyhrávali a patrili medzi najlepšie tímy NHL, málo využívaný Osgood však vyhrával len málokedy: jedenkrát za niekoľko týždňov či dokonca mesiacov. Napriek tomu mal stále o čo hrať: koncom decembra 2010 mu chýbalo už len jedno víťazstvo k tomu, aby zaokrúhlil počet svojich víťazstiev v základnej časti NHL na 400 a napodobnil tak svoj idol, legendárneho Granta Fuhra.

Veľké víťazstvo, na ktoré Osgood na konci svojej kariéry tak úpenlivo čakal, napokon prišlo v pondelok 27. decembra 2010 v Denveri v zápase s Colorado Avalanche.

Colorado bolo po väčšinu zápasu lepším tímom. V prvej tretine dvakrát viedlo: Osgooda prekonal Matt Duchene a T. J. Galiardi; za Red Wings vyrovnávali v presilovke najskôr Jiří Hudler a po ňom Johan Franzén. V druhej tretine boli domáci hráči ešte dominantnejší a Red Wings prestrieľali 23:9, Osgood však všetkých 23 striel chytil. Najviac sa vytiahol krátko po polovici duelu, kedy krásnymi akrobatickými zákrokmi zlikvidoval príležitosti Adama Footea a Duchenea.

V tretej tretine Red Wings po prvýkrát v zápase vyhrávali, keď sa presadil Nick Lidström, opäť v presilovke. "Lavíny" ale krátko pred koncom riadnej hracej doby vyrovnali na 3:3 vďaka druhému gólu Duchenea, takže zápas sa musel predĺžovať.

Osgood čelil v riadnom hracom čase 49 strelám Avalanche a 46 z nich zastavil, čím vyrovnal svoje kariérne maximum v počte úspešných zákrokov v zápase. Takúto veľkú paľbu súperu zažil naposledy na začiatku roka 2009 v Dallase. Ďalšie zákroky už pridávať nemusel, pretože jeho spoluhráči mu v nadstavenom čase konečne začali viac pomáhať a vo štvrtej minúte predĺženia uzavreli na 4:3 po nacvičenom signáli v (ďalšej) presilovke a prudkej strele z hokejky Niklasa Kronwalla.

"NHL existuje 93 rokov a Chris Osgood práve dokázal to, čo dokázalo iba deväť ďalších brankárov," kričal komentátor Ken Daniels z televízie Fox Sports Detroit, keď tvrdá strela Kronwalla skončila za chrbtom domáceho brankára Petra Budaja a ukončila jedno veľké čakanie.

Osgood v tom víťazoslávnom momente bleskovo vykorčuľoval z bránkoviska a svoje ruky dvihol k stropu arény, až bol obkolesený spoluhráčmi, ktorí jasali viac než obvykle. Dobre vedeli, aký veľký míľnik tento populárny muž, prezývaný Ozzie, práve dosiahol, a čo všetko musel podstúpiť, aby sa ho konečne dočkal.

"Priznám sa, že sa mi uľavilo," hlásal po jubilejnom triumfe Osgood. "Pracoval som na tom už hodný čas. Na tento zápas určite nikdy nezabudnem."⁷⁷⁹

K 400. výhre gratulovali Osgoodovi nielen jeho detroitskí spoluhráči, ale aj niektorí ligoví brankári. Na diaľku mu vzdali hold napríklad Henrik Lundqvist z New York Rangers či Martin Brodeur z New Jersey Devils.

⁷⁷⁹ Khan, Ansar. Chris Osgood outstanding in net, picks up 400th win as Red Wings beat Colorado in overtime. 2010.

V januári 2011 pridal tento ikonický brankár ešte jedno, svoje 401. a posledné víťazstvo v NHL. Viac mu nedovolili problematické slabiny, s ktorými musel na operáciu.⁷⁸⁰ V dôsledku operačného zákroku v sezóne 2010/11 viac nechytal a po jej skončení sa rozhodol uzavrieť aktívnu kariéru.

Chris Osgood je dnes jedným z trinástich brankárov s minimálne 400 víťazstvami v základnej časti NHL. Je jediným brankárom v histórii NHL s minimálne 400 a viac víťazstvami a zároveň menej ako 750 zápasmi (744). Okrem toho, ako jediný zo všetkých brankárov so 400 a viac víťazstvami v NHL prehral menej ako 250 zápasov (a to len 216). Až 317 zo svojich 401 víťazstiev v základnej časti NHL dosiahol v drese Red Wings, čo z neho robí druhého najčastejšie vyhrávajúceho gólmána v histórii tohto klubu po Terryym Sawchukovi (350).

⁷⁸⁰ Khan, Ansar. Red Wings' Chris Osgood to have sports hernia surgery, will be sidelined 6-8 weeks. 2011.

- Chris Osgood -

Fakty o päťgólovej noci Johana Franzéna

V stredu 2. februára 2011 nastúpili Detroit Red Wings na ľade celku Ottawa Senators a zvíťazili 7:5. Henrik Zetterberg si pripísal tri asistencie, Kris Draper a Niklas Kronwall otočili z 2:3 na 4:3 v priebehu 13 sekúnd, najväčšiu pozornosť však upútal švédsky útočník Johan Franzén, autor piatich gólov.

The Mule (mulica), ako sa mu hovorilo, najskôr v prvej tretine dvakrát skóroval pri vyrovnanom počte hráčov na ľade. Krátko po začiatku tretej časti hry v presilovej hre zavřil hetrik, svoj prvý v základnej časti po troch hetrikoch v Stanley Cupe, a poslal Red Wings do vedenia 5:4. Neskôr skóroval v presilovke na 6:5 a v poslednej minúte zápasu strelou do prázdnej bránky uzavrel na 7:5.

Franzén sa stal iba tretím hráčom v histórii Red Wings s minimálne piatimi presnými zásahmi v jednom zápase. Ako prvý to dokázal Syd Howe, keď 3. februára 1944 pri výhre 12:2 nad New York Rangers pridal ešte jeden gól a so šiestimi gólmi sa stal rekordérom Red Wings v počte gólov jedného hráča v jednom zápase. Ako druhý to dokázal Sergej Fiodorov,⁷⁸¹ päťgólový strelec z 26. decembra 1996.

Franzén si týmito gólmi definitívne upevnil pozíciu najlepšieho detroitského strelca v sezóne 2010/11, hoci, paradoxne, po svojom veľkom ottawskom predstavení štrnásťkrát za sebou neskóroval ani raz a do konca základnej časti sa trafil už len dvakrát.

Franzén sa stal 44. hokejistom v histórii NHL s minimálne piatimi gólmi v jednom zápase, prvým od čias Mariána Gáboríka z decembra 2007. Po Franzénovi NHL čakala na ďalšieho päťgóloveho strelca viac než sedem rokov, do novembra 2018, kedy sa päťkrát trafil Patrik Laine. Päť a viac gólov v jednom zápase NHL doteraz nasúkalo 46 hokejistov v 62 prípadoch. Ako posledný to dokázal Mika Zibanejad v marci 2020.

Hráči s päť a viac gólmi v jednom zápase NHL:

5x: Joe Malone (jedenkrát šesť gólov, jedenkrát sedem gólov)

4x: Wayne Gretzky, Mario Lemieux (jedenkrát v play-off)

3x: Newsy Lalonde (jedenkrát šesť gólov, jedenkrát v play-off)

2x: Babe Dye, Maurice Richard (jedenkrát v play-off), Darryl Sittler (jedenkrát šesť gólov, jedenkrát v play-off), Bryan Trottier

1x: Dave Andreychuk, Red Berenson (šesť gólov), Peter Bondra, Harry Broadbent, Charlie Conacher, Yvan Cournoyer, Corb Denneny (šesť gólov), Cy Denneny (šesť gólov), Sergej Fiodorov, **Johan Franzén**, Marián Gáborík, Bernie Geoffrion, Ray Getliffe, Red Green, Bengt-Åke Gustafsson, Syd Howe (šesť gólov), Pat Hughes, Harry Hyland, Jari Kurri, Patrik Laine, Reggie Leach (v play-off), Pit Lepine, Willy Lindström, Howie Meeker, Howie Morenz, Grant Mulvey, Don Murdoch, Joe Nieuwendyk, Mark Pavelich, Mike Ricci, Mickey Roach, Bobby Rousseau, Mats Sundin, John Tonelli, Ian Turnbull, Tim Young, Mika Zibanejad, Alexej Žamnov.

⁷⁸¹ Podrobne na strane 123.

Naozaj nezabudnuteľný Nicklas Lidström

Koľko hokejistov si môže povedať, že je po nich pomenovaná ulica? Obranca Detroitu Nicklas Lidström je niekto, kto si to povedať môže. Lidström sa dočkal takejto pocty v piatok 24. marca 2011 v michiganskom mestečku Novi, v ktorom žil po väčšinu svojej kariéry. Tento článok bol pôvodne oznamom o danej udalosti.

Celý rad rôznych celospoločenských vyznamenaní sa športovcovi udeľuje neraz až po jeho smrti. Ojedinele však možno natrafiť aj na výnimky. Platilo to aj v prípade obrancu Nicklasa Lidströma, ktorý sa dočkal honoru, o akom sa nedá snívať, aký nemožno len tak očakávať. Legendárny švédsky zadák podčiarkol svoj prínos michiganskému športu a vplyv na napredovanie mladých michiganských hokejistov na slávnosti v meste Novi, kde po ňom bola pomenovaná jedna miestna ulica.

Ceremónia v Novi sa uskutočnila 24. marca 2011. Okrem samotného Lidströma, jeho manželky Anniky a ich štyroch detí sa jej osobne zúčastnili aj vybraní zástupcovia Red Wings, lídri mesta Novi vrátane starostu Davida B. Landryho a mnohí fanúšikovia, ktorí si chceli tieto neobyčajné chvíle vychutnať na vlastnej koži.⁷⁸²

Zhruba 50-tisícové mesto Novi leží 51 kilometrov severozápadne od Detroitu. Predstavuje akúsi pokojnú zastávku pred Motownom, ktorý je zasa známy značnou kriminalitou a neraz ľudoprázdny centrom. Lidström žil mimo hlavného diania veľkomesta po mnoho rokov. Pobyť v neďalekej časti Northville si okrem neho pochvaloval aj tréner Red Wings, Mike Babcock. V Novi žili okrem Lidströma aj jeho švédski spoluhráči Tomas Holmström, Niklas Kronwall, Johan Franzén a Jonathan Ericsson.

Lidström demonštroval svoj kladný vzťah k Novi aj tým, že v tamojšej Novi Ice Arene nechal hrať všetky svoje deti.⁷⁸³ Práve širokánska plocha pred touto útlou arénou bola hlavným dejiskom slávnosti, keďže hala leží na konci ulice Arena Drive, ktorej pomenovanie sa zmenilo na Nick Lidstrom Drive.

Novi Ice Arena bola otvorená v septembri 1998. Je to útlý stánok s dvomi klziskami, ôsmimi priestranými šatňami, reštauráciou, dvomi poschodiami, dvomi hľadiskami pre 750 a 250 divákov, či miestnosťou pre rozhodcov. Pôvodná Arena Drive leží len kúsok od frekventovaného dopravného ťahu Novi Road a podobne ako samotná hala pôsobí pokojne, jednoducho a nenápadne.

Pokoj, jednoduchosť a nenápadnosť sú vlastnosti, ktoré boli typické aj pre Nicklasa Lidströma.

Novinár Nicholas J. Cotsonika svojho času polemizoval o tom, že Nicklas Lidström môže so svojou prezieravosťou a riadením presiloviek nastupovať v NHL aj do päťdesiatky, ak bude chcieť.⁷⁸⁴ S postupom veku je u hokejistov prirodzené, že ich výkonnosť sa znižuje a že postupne ustupujú zo svojich niekdajších pozícií. U Lidströma ale platilo, že zrel ako dobré víno.

Prirodzene, generálny manažér Red Wings, Ken Holland, dobre vedel, že Nick Lidström nebude hrať večne. Deň, kedy ohlásil koniec svojej nenapodobiteľnej kariéry, bol

⁷⁸² Ringle, Tracie & Hahn, John. Novi to honor Nicklas Lidstrom with a street-renaming ceremony. 2011.

⁷⁸³ Roose, Bill. What a Drive! 2011.

⁷⁸⁴ Cotsonika, Nicholas J. Wings' Lidstrom flirts with perfection. 2010.

pre Red Wings jedným z najsmutnejších v ich histórii, pretože prišli o jedinečného zadáka a jedinečného človeka, ktorého nemožno nahradiť.

Sám Holland na začiatku sezóny 2010/11 vyhlásil to, čo sa vedelo už dlho, a síce že Nicklas Lidström "je najlepším zadákom na svete."⁷⁸⁵ Všimnite si, že Holland nehovoril o tom, že Nick ním kedysi bol. Miesto toho hovoril, že ním stále je.

U fenoménu menom Nicklas Lidström sa nikdy nemuselo spomínať na lepšie výkony, ktoré predvádzal v minulosti. Lidström sa týmto výrazne líšil od ostatných hokejistov. Výkonnostne bol možno najvyrovnanejším hokejistom v dejinách NHL. V sezóne 2010/11, hoci mal už pred 41. narodeninami, kráčal za ziskom siedmej Norris Trophy pre najlepšieho zadáka NHL a viedol spoluhráčov do vyradovacích bojov, v ktorých napokon za celú svoju kariéru v NHL nikdy nechýbal.

Už v roku 2011 bolo isté, že Nicklas Lidström bol legendou, ktorej mohli v Detroite konkurovať iba ďalšie dve klubové legendy, a síce Gordie Howe a Steve Yzerman. Lidström k nim pasoval prinajmenšom perfektne, a to nielen preto, že aj Howe a Yzerman venovali svoje mená rôznym objektom – sochám, mostom, uliciam či drobným halám. Nicklas Lidström bol totiž podobne ako Howe či Yzerman niekým, o kom sa nikdy, ale naozaj nikdy nemuselo pochybovať.

Nick Lidstrom Drive, ulica v mestečku, v ktorom prežil veľkú časť svojej zámorskej kariéry, sa stala ďalším mementom, ktoré svedčí o jeho nezabudnuteľnosti.

⁷⁸⁵ Cotsonika, Nicholas J. Wings' Lidstrom flirts with perfection. 2010.

Ako Niklas Kronwall zrážal českých hokejistov

Švédsky obranca Niklas Kronwall si vydobyl povest' hokejistu, ktorý svojho súpera dokázal zraziť dehonestujúcim hitom. Kronwall pri zrážkach často využíval nielen boky, ale aj chrbát, pričom jeho hit prichádzal najmä v situácii, kedy protivník prijímal alebo sa chystal prijať puk a svojim pohľadom sa na moment venoval ľadu. Pri hitovaní neraz využíval k odhodeniu protihráča vlastnú ruku, prípadne si pomáhal výskokom, čím intenzitu úderu do tela protivníka ešte zvýšil.

Tvrdu zrážku s Kronwallom okúsili desiatky hráčov NHL. Medzi jeho obeťami boli tvrdí kanadskí a americkí muži i technickejší hráči z Európy. A práve v európskej skupine, ktorá fyzickej hre veľmi neholduje, bolo možné nájsť jednu zaujímavosť. Dominovali v nej totiž českí hokejisti.

Ak sa zameriame iba na skutočne tvrdé zrážky, do steny menom Niklas Kronwall narazilo v NHL celkom sedem českých hokejistov. A zatiaľ čo niektorí z nich neutrpeli vážnejšiu ujmu, iní sa pozviechali až po chvíli a ďalší sa nevyhli zraneniu.

Prvým Čechom, ktorý sa musel otriasať z tvrdého stretu s Niklasom Kronwallom, bol Radek Bonk z Nashvillu. Pozor si nedal 14. apríla 2008 v treťom zápase série prvého kola play-off. Bonk zbadal Kronwalla krátko po prevzatí puku pri mantineli, kde sa mu nemohol vyhnúť, z nárazu sa však spamätal.

Bez následkov sa zaobišli aj kolízie Václava Prospala z Tampy, Tomáša Fleischmanna z Colorada či Ondřeja Kašeho z Anaheimu. Prospal utrpel zrážku 13. novembra 2008 a z ľadu sa zodvihol až na druhý pokus. Fleischmann čelil Kronwallovi 10. januára 2011; pri prudkom náraze sa nezranil len vďaka tomu, že stihol nastaviť vlastné plece. Kaše okúsil Kronwallovu tvrdosť 17. decembra 2016, po náraze spadol na ľad a vrazil hlavou do mantinelu, ale ihneď pokračoval v hre.

Pomerne dobre obišiel aj častý maród Aleš Hemský z Edmontonu. Na rozdiel od Bonka, Prospala, Fleischmanna a Kašeho však musel stráviť typický Kronwallov hit, pri ktorom k nemu Kronwall nenápadne zacúval a nastavil chrbát. Hemský bol takto zrazený 4. februára 2012, no otriasol sa a zmeškal len desať minút zápasu.

Najzávažnejším Kronwallovým hitom na hokejistu narodeného v Česku bol dozaista ten, ktorý musel zhltnúť útočník Martin Havlát z Chicaga. K jeho tvrdej kolízii s Kronwallom došlo 22. mája 2009 v úvodnej tretine tretieho zápasu finálovej série Západnej konferencie. Havlát si nedal pozor kúsok od striedačky Blackhawks a po strete zostal bezvládne ležať na ľade. Pri náraze utrpel otras mozgu a zápas nedohral. Súboj opustil aj potrestaný Kronwall, ktorému uškodilo, že pri hite sa dostal do výskoku.

Podobne zle obstál Jakub Voráček z Philadelphie. Voráček čelil jeho tvrdému hitu už skôr, ešte keď hral v Columbase, ale Kronwall ho vtedy netrafil čisto a z úderu sa rýchlo pozviechal. Druhý raz sa nechal nachytať 6. marca 2012 pri vlastnej modrej čiare a to už zostal otrasený. Z vrazenia do steny menom Kronwall si napokon odniesol len tržné rany, ktoré mu lekári museli zašiť a ktoré ho nepustili do hry v troch dueloch. Bezprostredne po náraze sa však najskôr zvíjal na ľade a neskôr stratil orientáciu, čo mohlo naznačovať aj vážnejšie zranenie typu otrasu mozgu.

O tom, že by Niklas Kronwall svojho času zámerne vyhľadával a bodyčekoval českých hokejistov, sa polemizovať nedá – na zozname jeho európskych koristií sa ocitli aj niekoľkí Fíni či Rusi. Českí hokejisti boli akurát tí, ktorí sa o jeho mimoriadne tvrdých hitoch presvedčili viac ako iní Európania.

Budd Lynch - navždy "Červeným krídlom"

Písal sa 24. máj 2008. Gólman Pittsburghu Marc-André Fleury viedol svojich spoluhráčov k prvému zápasu finále Stanley Cupu na ľade domácich Detroit Red Wings, no pri svojom typickom šprinte na ľadovú plochu sa nešťastne potkol a na klzisko Joe Louis Areny nevstúpil korčuľami, ale hlavou.

Pre mladé a nervózne mužstvo Penguins to nebol nijak povzbudivý moment, čo platilo aj o niekoľko okamihov neskôr, keď jeden z domácich hlásateľov skomolil krstné meno ich hviezdneho kapitána.

"Vážení hokejoví fanúšikovia, upriamte prosím svoju pozornosť na stredový kruh," ozvalo sa krátko pred štartom úvodného zápasu finále z reproduktorov Joe Louis Areny. "Kapitán Pittsburgh Penguins, Steven Crosby, a kapitán Red Wings, Nicklas Lidström, čakajú na dvoch mimoriadnych hostí."

Sidney Crosby bol premenovaný na Stevena krátko pred čestným vhadzovaním, ktoré vhodili Mario Lemieux a Steve Yzerman. Pánom, ktorý Crosbyho nechtiac prekrstil, bol Budd Lynch.

Lynchov lapsus bol mnohými priaznivcami Pittsburghu odsúdený: "Kde to sme, keď hlásateľ popletie meno jedného z najlepších súčasných hokejistov?!"

Fanúšikovia, ktorí Lyncha poznali, sa však nehnevali. Vedeli totiž, že Crosbyho meno skomolil muž, ktorý mal na nejakú tú chybu právo.

* * *

Budd Lynch vyrastal v ontárijskom meste Hamilton. Krátko po dovŕšení štúdia na strednej škole sa začal pohybovať v hamiltonskom rozhlase, neskôr však musel narukovať do kanadskej armády a odísť bojovať do druhej svetovej vojny. Pri bojoch vo francúzskej Normandii prišiel o pravé rameno.⁷⁸⁶

Po návrate do Kanady začal Lynch pôsobiť ako rozhlasový komentátor pôvodných Windsor Spitfires. Zakrátko sa pridala k Detroit Red Wings, pre ktorých pracoval najskôr ako televízny komentátor (11 rokov) a neskôr ako rozhlasový komentátor (15 rokov), riaditeľ pre styk s verejnosťou (10 rokov) a hlásateľ v aréne (27 rokov) - v pôvodnej Olympii i v Joe Louis Arene.

Budd Lynch pôsobil v klube Detroit Red Wings v sezónach 1949/50 až 2011/12. To je 63 rokov.⁷⁸⁷ Zažil osem triumfov Red Wings v Stanley Cupe. Bol najvernejším zamestnancom ich histórie. Počas svojej kariéry dostal nespočetné množstvo ocenení, vrátane prestížnej ceny Fostera Hewitta (1985).

Od roku 2008 bola Lynchova náplň práce zredukovaná. Red Wings k nemu pridali ďalších hlásateľov, ktorí mu zvykli pripravovať predzápasové súpisťky a občas aj predčítavať mená hokejistov.

Onen 24. máj 2008 a Crosby menom Steven nebol výnimkou. Lynchovi sa plietli aj mená iných hráčov, vrátane tých domácich v červeno-bielych dresoch. Napríklad pri otváracom zápase sezóny 2011/12 predstavil Dana Clearyho ako Dona Cherryho, Jimmyho Howarda ako Timmyho Howarda a Justina Abdelkadera ako Justina Hildegatora.

⁷⁸⁶ Lynch, Budd & Duff, Bob. My Life: From Normandy to Hockeytown. 2007.

⁷⁸⁷ Roose, Bill. Lynch's death brings end to era. 2012.

Samozrejme, priaznivci a predstavitelia Red Wings nedali Lynchovi pocítiť, že sú nespokojní alebo nebodaj nahnevaní. Pre svoj vysoký vek, dlhočizný zamestnanecký pomer, skúsenosti, ale aj chvíle, ktoré prežil počas druhej svetovej vojny, bol mimoriadne rešpektovanou a váženou postavou.

Budd Lynch bol ikonou, ktorá tento svet opustila dňa 9. októbra 2012 vo veku 95 rokov. Red Wings vtedy prišli o usmievavého človeka s upokojujúcim hlasom, ktorý sa roky prihovárал priaznivcom prostredníctvom mikrofónu, až sa stal dôležitou súčasťou typickej atmosféry Joe Louis Areny.

Podľa Mickeyho Redmonda, bývalého útočníka a súčasného televízneho analytika Red Wings, nebol tento pán iba zamestnancom Red Wings, ale aj dôležitou súčasťou ich značky.⁷⁸⁸ "Stal sa synonymom slovného spojenia 'Detroit Red Wings'," ako o ňom vyhlásil generálny manažér Ken Holland.⁷⁸⁹

Úcta, ktorú Red Wings prechovávajú k Buddovi Lynchovi, bola demonštrovaná aj po jeho smrti. Ak ste pozorne sledovali a počúvali domáce zápasy Detroitu v niekdajšej Joe Louis Arene, mohli ste si povšimnúť, že Lynchova typická fráza "Last Minute of Play in This Period" ("minúta do konca tejto tretiny") bola automaticky prehrávaná v každom stretnutí až do zatvorenia arény v roku 2017.

Pokiaľ vás životný príbeh Budda Lyncha zaujal, môžete sa zamerať aj na jeho autobiografiu *My Life: From Normandy to Hockeytown* (Môj život: z Normandie do Hockeytownu) z roku 2007.⁷⁹⁰

⁷⁸⁸ Sipple, George. Red Wings legend Budd Lynch dies. 2012.

⁷⁸⁹ Beam, Todd. Red Wings mourn the loss of longtime play-by-play voice and public address announcer Budd Lynch. 2012.

⁷⁹⁰ Lynch, Budd & Duff, Bob. *My Life: From Normandy to Hockeytown*. 2007.

Najväčšie chvíle kapitána Henrika Zetterberga

Keď v roku 2012 ukončil kariéru legendárny Nicklas Lidström, dovtedajší kapitán Detroit Red Wings, novým kapitánom tímu bol menovaný Henrik Zetterberg. Red Wings sa už nedarilo tak ako v predošliých rokoch a až do úplného konca základnej časti sezóny 2012/13 museli bojovať o postup do play-off. A práve v časoch, kedy to mali najťažšie, preukázal ich nový kapitán svoju veľkosť.

Štyri zápasy pred koncom základnej časti sezóny 2012/13 stála pred Red Wings neľahká úloha: ak chceli postúpiť do play-off, museli všetky zostávajúce zápasy vyhrať. Prvé tri hrali na vlastnom ľade a všetky zvládli: 22. apríla porazili 4:0 Phoenix Coyotes, 24. apríla zdolali 3:1 Los Angeles Kings a o deň neskôr porazili 5:2 Nashville Predators. Zetterberg bol v týchto zápasoch jednou z ústredných postáv mužstva a rozdal v nich sedem asistencií. To najlepšie si však nechal na posledný, kľúčový zápas, hraný 27. apríla 2013 v Dallase.

Zetterberg, nastupujúc v útoku s Pavlom Daciukom a Justinom Abdelkaderom, bol hlavnou hnacou silou Red Wings. Po celý zápas neprestajne a urputne bojoval, bránil, útočil, pálil z každej pozície a svojou bojovnosťou strhával spoluhráčov. Ako veľmi bojoval, to ukázal už dôležitý úvodný gól z 19. minúty. Jeho lajna viackrát vybojovala puk a keď sa už zdalo, že nemá viac síl a dvaja jej členovia sa ocitli na kolenách, Zetterberg ustál tvrdý hit, otočil sa a padajúc na ľad ešte stihol vyslať prihrávku, ktorú si zrazil do siete jeden z domácich hráčov.

Zetterberg mal hlavné slovo aj v 42. minúte zápasu, kedy využil samostatný únik vo vlastnom oslabení a zvýšil vedenie Red Wings na 2:0. V 47. minúte potom ešte prihrával na gól Jonathana Ericssona.

Red Wings vyhrali 3:0. Zetterberg zaknihoval v jednom z najlepších zápasov svojej kariéry tri body za dva góly a asistenciu, zveľadil svoju bilanciu v posledných štyroch stretnutiach v základnej časti sezóny 2012/13 na 10 bodov, vo veľkom štýle splnil misiu o postupe do play-off, kam sa jeho tím prebojoval už 22. sezónu za sebou, a naplno dokázal, akým je veľkým hráčom a kapitánom. Boli to jeho najväčšie víťazné chvíle v roli kapitána Red Wings.

Zetterberg pokračoval vo veľkých výkonoch aj v play-off. Red Wings hrali v prvom kole s Anaheim Ducks, po piatich zápasoch prehrávali 2:3 a keď šiesty zápas dospel až do predĺženia a sezóna Red Wings znova visela na vlásku, bol to znova Zetterberg, kto vystúpil z radu, skóroval v predĺžení a poslal sériu do rozhodujúceho zápasu číslo sedem. V ňom Red Wings aj s jeho veľkým príspevom zvíťazili, v ďalšom kole sa postavili proti Chicago Blackhawks a hoci vyhrávali už 3:1 na zápasy a boli veľmi blízko vyradenia veľkého favorita (ktorý vyhral základnú časť a – ako sa ukázalo neskôr – aj Stanley Cup), napokon nešťastne prehrali 3:4 a vypadli. Zetterberg končil play-off s 12 bodmi v 14 zápasoch, ako najproduktívnejší hráč Red Wings. Mohol končiť aj s vedomím, že urobil všetko, čo bolo v jeho vtedajších silách a čo sa od kapitána očakávalo.

Ako Jimmy Howard a Niklas Kronwall ukázali charakter

V play-off 2013 mali Detroit Red Wings vykročené za ďalším úspechom. V prvom kole si poradili 4:3 na zápasy s Anaheimom, v tom druhom viedli už 3:1 nad favoritom z Chicaga. Sériu s Blackhawks ale napokon stratili 3:4 na zápasy po nešťastnom momente z predĺženia siedmeho zápasu. Dvaja hráči, ktorí boli do smolného konca sezóny priamo zainteresovaní, ukázali bezprostredne po vypadnutí charakter.

Bol to zlomok sekundy; bol to okamih, čo bleskovo vošiel do histórie.

Spočiatku sa zdalo, že predĺženie siedmeho zápasu série medzi Chicagom a Detroitom ukončila perfektná strela švihom z hokejky domáceho obrancu Brenta Seabrooka. Muž, ktorý sa snažil Seabrooka zastaviť, však vedel svoje. A vedel to celý čas.

Zatiaľ čo domáci Blackhawks sa radovali z postupu, na hosťujúcich Red Wings doľahol náležitý smútok. Padnúť v predĺžení zápasu, o ktorom sníva snád' každý hokejista, a navyše v takto dobre rozohranej sérii – to musí byť veľká bolesť.

Pohľad Pavla Daciuka zamrzol na mantineli. Cory Emmerton si naň položil ruku a sklonil sa, aby mu nebolo vidieť tvár. Brankár Jimmy Howard sa o mantinel oprel tak, aby nehľadel na tešiacich sa súperov, ani smútiacich spoluhráčov. Všimol si však jedného z nich, ako sa pomaly trmáca k striedačke.

Bol to Niklas Kronwall.

Kronwall bol priamym účastníkom rozhodujúceho okamihu série. Puk, ktorý v polovici štvrtej minúty predĺženia vyslal Seabrook, sa obtnel o jeho holeň a zmenil smer. Howard ho nemohol chytiť.

Pokým ostatní hráči Detroitu čakali na podanie rúk so súperom, Kronwall sa zrútil. Padol na ľavé koleno a hlavu uprel k ľadu. Keď ho v tomto stave videl Howard, prikorčuľoval k nemu, sklonil sa a podporil ho.

"Hneď som vedel, že to šlo odo mňa," uviedol pri pozápasových rozhovoroch Kronwall. "Ťažko to popísať. Človek musí byť súčasťou niečoho takého, aby pochopil, aké to je. To, čo (Howard) urobil, len svedčí o tom, aký je človek. Mrzí ma, že sme túto sériu pre neho nevyhrali, pretože za výkony, ktoré predvádzal, si to zaslúžil."⁷⁹¹

"Ako by som sa mohol hnevať na niekoho, kto tam obetuje svoje telo a blokuje strely?," zastal sa Kronwalla Howard. "Kroner bol pre nás dôležitý po celý rok. Vy sami určíte viete, že takýto osud si nezaslúžil."⁷⁹²

Detroit Red Wings sa rozlúčili s play-off 2013 po srdcervúcej prehre, ktorá vošla do histórie, no cez to všetko ukázali charakter. Ukázali ho aj dvaja muži, ktorí stáli u určujúceho momentu série. Kronwalla nikto neobviňoval, beztak sa cítil vinný. Howard prišiel o príležitosť zasiahnuť, beztak sa nerozčuľoval.

Čo dodať záverom? Snád' len jediné:

Hokejisti Red Wings mohli byť na seba hrdí.

⁷⁹¹ NHL playoffs: A Game 7 between rivals that stands alone. 2013.

⁷⁹² Khan, Ansar. Red Wings feel a mixture of pride and dejection after battling Blackhawks hard, only to lose in the end. 2013.

Angažmán Daniela Alfredssona v Detroitě stál za to

Je a navždy zostane ikonou ottawských "Senátorov", ku ktorým sa na začiatku decembra 2014 symbolicky pripojil na rozkorčuľovaní pred oficiálnym ukončením hráčskej kariéry, a ku ktorým sa koncom decembra 2014 vrátil, aby bol poctený vyradením svojho čísla 11 pod strop ottawskej arény Canadian Tire Centre.

Popri rokoch v drese Senators by sa však nemalo zabudnúť ani na poslednú hokejovú kapitulu, ktorú vzorný džentlmen Daniel Alfredsson absolvoval v sezóne 2013/14 v drese Detroit Red Wings.

Aj napriek štatútu štyridsiatnika, boľavému chrbtu, premršteným reakciám v ottawských médiách⁷⁹³ či netrpezlivosti časti fanúšikov bol Daniel Alfredsson pre Red Wings všetkým, v čo dúfali, keď ho angažovali a ocenili za to, aby dokázal, že ešte stále dokáže hrať a vystupovať na vysokej úrovni.

Alfredsson to dokazoval pri každej príležitosti, ktorú v sezóne 2013/14 mal.

Dokazoval to výkonmi na ľade, keď pravidelne produkoval, pomáhal obranným radám, prezentoval sa delovým príklepom v presilovej hre, alebo oplýval majstrovským prehľadom a trpezlivým vracaním prihrávk do druhej vlny, čo Hockeytown nevidel od čias "Profesora" Igora Larionova. Alfredsson nebol celkom zdravý, často ani netrénovať, iba nastupoval do zápasov. Napriek tomu nazbieral v základnej časti 49 bodov a bol najproduktívnejším hráčom zraneniami zdecimovaného tímu Red Wings.

Dokazoval to svojimi vodcovskými schopnosťami, keď bol vymenovaný za asistenta kapitána a v čase, kedy pre zranenia absentovali Pavel Daciuk a kapitán Henrik Zetterberg, býval príkladným lídrom kolektívu, rešpektovaným trénermi, spoluhráčmi a každým, kto sa s ním mohol stretnúť a neskôr prehovoriť o jeho tak významnom vplyve na omladený a výkonnostne nevyrovnaný tím Red Wings.

Dokazoval to svojou ľudskosťou a vernosťou, keď sa hrdo prezentoval svojim novým domom na predmestí Detroitu, kde privítal kamery HBO pri natáčaní dokumentárnej reality show 24/7, aby spolu s manželkou Birgittou a synčekmi Hugom, Louim, Fenixom a Williamom Erikom postavil vianočný stromček a neskôr vzal deti na malý tréning do Joe Louis Areny, ako správny hokejový otec ich nechal, aby si niesli svoj výstroj, a pred vstupom na ľad im pripomenul, že sú bratia a že sa nesmú biť.⁷⁹⁴ Alfredsson si Detroit obľúbil a dodržal svoje slovo, že v sezóne 2014/15 v ňom zostane žiť bez ohľadu na to, či bude alebo nebude pokračovať v kariére.

Dokazoval to svojím rešpektom voči celému klubu, keď pri príchode do Detroitu nebažil po svojom obvyklom čísle 11 a sám si pôvodne vybral číslo 24, alebo keď po sezóne 2013/14 nechcel s klubom unáhlene podpísať kontrakt ešte predtým, ako by mohol zistiť, ako je na tom zdravotne a či by pre svoj boľavý chrbát nebol po väčšinu roka zranený a tým zbytočne nezaťažoval platový strop a nemohol pomôcť na ľade.

Podávať vo vysokom veku kvalitné výkony, byť jedným z vodcov a pozitívnym vzorom, aj po rokoch uznania sa prezentovať rýdzou zdvorilosťou, oplývať bezhraničnou vášňou pre hru a rešpektovať predstavy klubu na úkor vlastného úžitku je niečo, čo ne-

⁷⁹³ Užák, Martin. Don Brennan nazval Detroit skládkou menom Detoilet. 2013.

⁷⁹⁴ 24/7 Red Wings/Maple Leafs: Road to the Winter Classic, episode 1. 2013.

dokáže každý hokejista. Takýmto spôsobom sa dokážu prezentovať iba skutočne veľkí, prvotriedni, výnimoční hráči, ktorých je aj v NHL ako šafranu.

Pôsobenie Daniela Alfredssona v Detroite možno neskončilo tak, ako si sám predstavoval, keďže na vytúžený Stanley Cup s Red Wings nedosiahol a pre chronické bolesti chrbta sa aj napriek niekoľkým pokusom do sezóny 2014/15 už nepostavil a aktívnu kariéru musel ukončiť skôr, ako by si želal.

Napriek tomu možno prehlásiť, že ten odvážny angažmán v drese Red Wings stál za to, a že za svoje výkony na ľade i vystupovanie mimo neho si tento výnimočný hokejista a výnimočný človek zaslúži uznanie.

Mike Babcock zostal desať rokov, ako predpovedal

Keď v roku 2008 odchádzal legendárny Scotty Bowman za rolu poradcu do klubu Chicago Blackhawks, Mike Babcock, ktorý sa s ním dovtedy radil u Detroit Red Wings, mal pre jeho vytrvalosť slová obdivu.

Bowman zotrval v Detroite 15 rokov – prvých deväť ako tréner, ďalších šesť ako poradca. Babcock v roku 2008 pri jednom rozhovore s rozhlasovým komentátorom Kenom Kalom vyzdvihol, že je veľkou vzácnosťou, že Bowman vydržal u Red Wings toľko rokov. Babcock uviedol, že iba výnimoční tréneri môžu zostať na jednom mieste tak dlho, a že mnohí ďalší také šťastie nemajú a jedného dňa musia odísť, pretože svojmu okoliu nemôžu dať viac. Babcock na záver uviedol, že u neho by malo byť tým zlomovým obdobím desať rokov.

Na tých desať rokov z Babcockových úst si pamätám, akoby to bolo včera, aj preto, že toto vyhlásenie som neskôr citoval v poslednom článku môjho prvotného blogu Red Wings Corner, z ktorého neskôr vzišla rovnomenná elektronická kniha.⁷⁹⁵ Bolo to presne 23. novembra 2011, v Babcockovej siedmej sezóne na lavičke Red Wings.

V máji 2015 sa ukázalo, že Babcock nehovoril do vetra a to, čo pred mnohými rokmi nenápadne naznačil, to nakoniec splnil, keď sa rozhodol vymeniť Hockeytown za "centrum hokejového vesmíru" Toronto.

Mike Babcock vydržal na lavičke Detroit Red Wings desať rokov, čím ako kouč o jeden rok prekonal svojho niekdajšieho poradcu Bowmana. Babcock za tých desať rokov dokázal, že bol výnimočným trénerom.

Úspechy v detroitskej ére

Za desať rokov v pozícii hlavného kouča Red Wings vyhral 458 zápasov základnej časti. Žiadnemu inému trénerovi Detroitu sa nepodarilo zvíťaziť toľkokrát.

Na prvých 500 víťazstiev v základnej časti NHL mu stačilo 895 zápasov. V celej histórii NHL bol rýchlejší iba Scotty Bowman, ktorý na to potreboval 825 zápasov.⁷⁹⁶

V každom z desiatich ročníkov na lavičke Red Wings doviedol svojich zverencov do play-off. V máji 2015, po jeho odchode, mali Red Wings za sebou sériu 24 rokov v play-off za sebou. Pod jeho dohľadom boli jediným klubom, ktorý sa do play-off kvalifikoval v každej sezóne od zavedenia platového stropu v roku 2005.

S Red Wings vystúpil na vrchol víťazstvom Stanley Cupu 2008. V roku 2009 ho od obhajoby tohto triumfu delila jediná výhra. V roku 2007 dotiahol mužstvo do finále Západnej konferencie. Dvakrát doviedol Red Wings k zisku Prezidentovej trofeje pre najlepšie mužstvo základnej časti, trikrát k víťazstvu konferencie, päťkrát k divíznemu titulu. Dvakrát bol finalistom Jack Adams Award pre najlepšieho trénera NHL.

Počas svojho pôsobenia u Red Wings sa dočkal viacerých úspechov aj na medzinárodnej scéne. V roku 2004 doviedol Kanadu k víťazstvu na svetovom šampionáte, v rokoch 2010 a 2014 s ňou triumfoval aj na olympijských hrách. Vďaka tomu sa stal prvým trénerom v prestížnom Triple Gold Clube, kde sú združené hokejové osobnosti, ktoré dokáza-

⁷⁹⁵ Užák, Martin. Red Wings Corner. 2015.

⁷⁹⁶ Duff, Bob. Babcock coaches 500th win. 2014.

li vyhrať olympijské hry a zároveň sa stali aj majstrami sveta a víťazmi Stanleyho pohára. Medzinárodné úspechy zbieral aj predtým: pred pôsobením v NHL vyhral s Kanadou juniorský svetový šampionát 1997.

Renomovaný časopis Sports Illustrated ho koncom roka 2009 vyhlásil za najlepšieho trénera uplynulej dekády NHL.⁷⁹⁷ V roku 2012 vydal knihu, ktorá rekapitulovala cestu Kanady za olympijským zlatom vo Vancouveri a v Kanade sa stala bestsellerom.⁷⁹⁸ McGillova univerzita v Montreale, jeho alma mater, mu v novembri 2013 udelila čestný titul Doctor honoris causa (Dr. h. c.).⁷⁹⁹

Odišiel v pravý čas

Kritici často pripomínali, že Red Wings v troch z posledných štyroch sezón pod jeho vedením naháňali účasť v play-off v záverečných zápasoch základnej časti a trikrát vypadli hneď v prvom kole. Títo Red Wings však boli iní ako tí do roku 2011: boli mladší, menej skúsení, nevyrovnaní a často výrazne zasiahnutí zraneniami. Ale vďaka Babcockovi zostali konkurencieschopní a oddialili nevyhnutnú prestavbu.

Babcock mal všetky vlastnosti, po ktorých Red Wings túžili. Bol inteligentný, pracovitý, zapálený, súťaživý a hrdý. Venoval pozornosť detailom, hráčov viedol k zodpovedným výkonom a mnohých z nich dokázal prinútiť, aby ukázali viac, ako ukazovali dovtedy. Okrem toho oplýval svojou preslávenou pripravenosťou, a aj keď dakedy pripravený nebol, neváhal so sebakritikou a otvorene hovoril o tom, že vo svojej príprave zlyhal, a že ak sa jeho mužstvo má zlepšiť, musí sa zlepšiť aj on sám.

Babcock vydržal na lavičke jedného klubu NHL dlhšie ako mnohí iní tréneri. Svojím prístupom k práci a svojimi úspechmi si nakoniec vydobyl to, čo kedysi patrilo aj Scottymu Bowmanovi: privilegium rozhodovať sa podľa svojich vlastných potrieb a nehľadať tieto potreby naliehavo.

V postupne omladzovanom tíme Red Wings dokončil Mike Babcock to, čo dokončiť mal, a odišiel, aby prenechal miesto novým tváram, ktoré do novej éry klubu jednoducho patria. A aj keby neodchádzal pre to, čo v lete 2008 nenápadne naznačoval, odišiel v pravý čas a po dobre odvedenej práci, za ktorú mu patrí uznanie.

⁷⁹⁷ Farber, Michael. 2000s: The Decade in Sports / All-Decade Team: NHL. 2009.

⁷⁹⁸ Babcock, Mike & Larsen, Rick. Leave No Doubt: A Credo for Chasing Your Dreams. 2012.

⁷⁹⁹ Meet the 2013 Fall Convocation Honorary Doctorates. 2013.

Malá zbierka príbehov o legende zvanej Mr. Hockey

"Mr. Hockey" Gordie Howe bol nielen úchvatným hokejistom, ale aj vzácnym človekom, ktorý rešpektoval svojich súperov, vzorne reprezentoval hru menom hokej a nadovšetko si ctí fanúšikov. Svedčia o tom aj mnohé príbehy, na ktoré od jeho smrti z 10. júna 2016 spomína každý, kto ho poznal.

Mnohí z tých, ktorí ho poznali osobne, vzali po jeho odchode do hokejových nebies útokom telefóny, webové stránky a sociálne siete, aby sa o niektoré z tých príbehov podelili s ďalšími Gordieho obdivovateľmi.

V tomto prehľade nájdete deväť vybraných príbehov, ktoré svojho času pripomenuli veľkosť a ľudskosť legendy s číslom 9. Posledný príbeh je starším príbehom od slovenského rodáka Stana Mikitu, kedysi Gordieho statného súpera.

Scotty Bowman, bývalý tréner Red Wings:

"Jedna z najvtipnejších historiek, aké som kedy počul, pochádzala od Jacka Finleyho, ktorý bol od šesťdesiatych rokov lekárom Red Wings a v klube pôsobil aj v období, kedy som doň prišiel ja (v roku 1993). V jednom zápase na začiatku šesťdesiatych rokov utrížil Gordie tržnú ranu a musel ísť do šatne za Finleyom, aby ho zošil. Gordie mal naponáhlo a do Jacka hučal, že k zošívaniu nepotrebuje rukavice, hlavne nech to rýchlo dokončí, aby sa mohol vrátiť na ľad. Keď bolo hotovo, povedal mu: 'A mimochodom, nechod príliš ďaleko, pretože toho, kto mi to spôsobil, ti tu za chvíľu pošlem.'⁸⁰⁰

Red Kelly, Gordieho spoluhráč a neskôr súper:

"Keď som hral proti Detroitu a proti nemu po prvýkrát, prišpendlil sa na mňa svojou rukou a hokejkou a takto sme spolu korčuľovali do rohu klziska za pukom. Pomyslel som si, že tam budeme prví, tak ten puk podržím pri mantineli korčuľou. Ako sme sa tam už blížili, Gordie sa naklonil k môjmu uchu a spýtal sa: 'Ako sa má tvoja žena?' Otočil som sa k nemu, aby som mu odpovedal, a v tom ma narazil na mantinel tak tvrdo, že som ho takmer prerazil. Garantujem vám, že môj odtlačok je na ňom dodnes.'⁸⁰¹

Doug Wilson, Gordieho súper v jeho poslednej sezóne v NHL:

"Keď som proti nemu nastúpil po prvýkrát, nešťastne som narazil do tyčky a museli ma odniesť z ľadu. Prvú prestávku trávim pod dohľadom terapeuta a v tom ku mne prichádza pán Howe. Prešiel vo výstroji okolo celého klziska, aby sa osobne uistil, či som v poriadku. Bol najtvrdším a jedným z najlepších hráčov, napriek tomu si našiel čas, aby sa prišiel pozrieť, ako mi je. Mal som 22 rokov, on mal 51. Zostal som v nemom úžase, dodnes tomu nemôžem uveriť. Povedal mi, aby som sa nebál, že ma čaká skvelá kariéra. Pokiaľ niekto takýto s vami súcití a je pritom vašim bezprostredným súperom, hovorí to za všetko.'⁸⁰²

⁸⁰⁰ Stubbs, Dave. Bowman watched, coached and marveled at Howe. 2016.

⁸⁰¹ Savage, Brendan. NHL legends Ted Lindsay, Red Kelly share thoughts on former teammate Gordie Howe. 2016.

⁸⁰² Gulitti, Tom. Sharks GM Wilson recalls Howe's kindness. 2016.

Bill Kositz, Gordieho fanúšik:

"Mal som šesť rokov, keď ma v roku 1962 mama nechala s mojím deväťročným bratom na Olympia Stadium v Detroite sledovať tréning Red Wings (len si niečo také predstavte v dnešnej dobe). Po tréningu sme mali možnosť ísť na ľad a pýtať od hráčov autogramy. Mal som so sebou úplne novú knihu na podpisy. Samozrejme, najviac detí stálo okolo Gordieho Howea. Nemohol som sa k nemu dostať, stál som v úzadí. Pozrel na mňa, ako tam stojím v čiapke, veľkom zimnom kabáte a gumových galošiach. Ako ma videl, zastavil sa a riekol: 'Nechajte toho malého chlapca prejsť.' Klbko ostatných detí sa rozostúpilo a ja som podišiel k nemu. Pohládil ma a so širokým úsmevom na tvári mi venoval svoj podpis. Mám ho dodnes. Na ten okamih nikdy nezabudnem."⁸⁰³

Mitch Albom, slpčekár denníka Detroit Free Press:

"Na jar 1995 hrali Red Wings finále Západnej konferencie proti Chicagu a boli už len jedno víťazstvo od postupu do finále Stanley Cupu, ich prvého od roku 1966. Prvé tri zápasy série vyhrali, ale v tom štvrtom dostali od Blackhawks poriadne na frak a ľudia sa už začali obávať o výsledok série. Sergej Fiodorov, vtedy veľká hviezda, si poranil rameno a plánoval, že piaty zápas vynechá. Gordie Howe prišiel navštíviť trénera Scottyho Bowmana a povedal mu, že je nevyhnutné, aby Fiodorov nastúpil. 'Prečo mu nepovieš, aby dnes večer prišiel do Joe Louis Areny? Ja si s ním už pohovorím,' povedal Howe. Bowman súhlasil a keď Sergej dorazil, zašiel si s Gordiem na ľad. 'Sergej, nebudeš hrať semi-finále ligy každý rok, nestane sa to vždy. Musíš to vydržať a nastúpiť,' prehovárал k nemu. Nasledujúcu noc Fiodorov naozaj nastúpil a v predĺžení prihral na víťazný gól Viacheslava Kozlova. Po 29 rokoch, odkedy boli Red Wings naposledy vo finále Stanley Cupu, doň postúpili znova. A tak ako pred 29 rokmi, opäť bol pri tom Gordie Howe."⁸⁰⁴

Scott Stuart, Gordieho fanúšik:

"Môj príbeh pochádza z doby, keď som mal deväť rokov. Mr. Hockey bol akurát na turné so svojou novou knihou a všade, kde sa zastavil, robil autogramiádu. Zastavil sa aj v obchode, kde som ako dieťa utrácal všetky svoje úspory na hokejové karty. V obchode ma posadili do privátnej zóny. Keď sa ukázal Gordie Howe, s roztraseným hlasom som sa ho spýtal: 'Pán Howe, viem, že dnes sa môžete podpisovať iba na knihu, ale podpísali by ste mi, prosím, jednu Vašu kartu?' Usmial sa na mňa a odvetil: 'Môžem, ale iba v prípade, že mi ty dáš svoju podpísanú kartu.' Moja mama rýchlo začala hrabať v peňaženke a vytiahla z nej kartu, na ktorej som bol vyfotený v drese môjho žiackeho tímu. Nonšalantne som ju podpísal a dal som mu ju do rúk. V tom momente mi Mr. Hockey priniesol tú najväčšiu radosť, ktorá so mnou zostala po zvyšok života. Keď som mu podal kartu s mojou fotografiou a podpisom, usmial sa na mňa, otvoril peňaženku a vložil si ju pred fotografiu svojej rodiny. Následne si vypýtal hokejovú kartu, na ktorej bol vyobrazený on sám, a podpísal ju. Nikdy nezabudnem, ako Mr. Hockey prijal moju kartu a ukázal mi, že ma rešpektuje, keď si ju uschoval rovno pri fotografii svojich blízkych. Je to neopísateľný pocit, ktorý so mnou zostáva dodnes."⁸⁰⁵

⁸⁰³ NHL.com readers share memories of 'Mr. Hockey'. 2016.

⁸⁰⁴ Albom, Mitch. In Gordie Howe, a legend passes, but stories remain. 2016.

⁸⁰⁵ NHL.com readers share memories of 'Mr. Hockey'. 2016.

Mike Babcock, bývalý tréner Red Wings:

"V Detroite som bol prvú sezónu, keď do mojej kancelárie prišiel Gordie Howe. Posadil sa a hovorí: 'Nepáči sa mi, ako sa jeden z tvojich hráčov usmieval na lavičke.' Povedal som mu, prečo sa o to nepostará. 'Neboj sa, už som sa o to postaral,' odvetil. Ten hráč sa na lavičke usmieval, keď sme prehrávali. Gordiemu sa to nepozdávalo, preto za ním zašiel a povedal mu, že takto sa hráč Red Wings nespráva. Nechcem hovoriť o detailoch a nerád by som toho hráča zhadzoval, ale po Gordieho apeli sa to už nestalo."⁸⁰⁶

Landon Ferraro, bývalý útočník Red Wings:

"Nikdy nezabudnem, ako som stál pred šatňou a čakal na rozkorčuľovanie pred mojím prvým zápasom v AHL. Bol som dosť nervózny už z debutu v AHL, a to som ešte netušil, že spoza rohu bude kráčať pán Howe. Keď som ho zbadal, celkom som zamrzol. Bol som hotový už len z jeho prítomnosti v útrobach arény. Potriasol som mu rukou a rýchlo som odišiel na rozkorčuľovanie. Po tomto prekvapivom stretnutí s legendou som nebol schopný ani len základných hokejových úkonov. Bol to jeden z najúžasnejších okamihov, aké som v mojej kariére zažil."⁸⁰⁷

Stan Mikita, Gordieho súper:

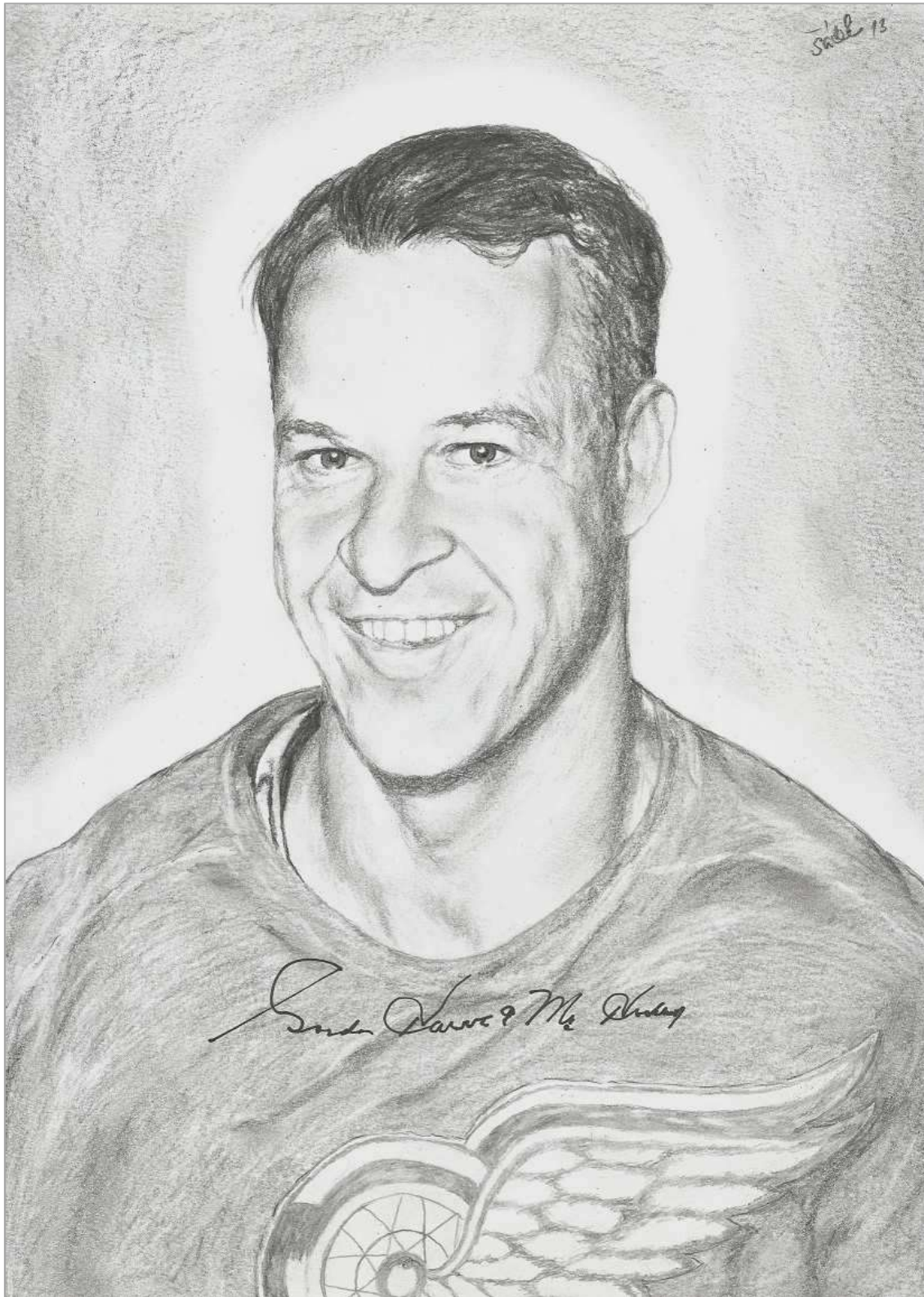
"Môj príbeh pochádza z doby, kedy som bol ešte mladým drzáňom, nováčikom. Hrali sme s Red Wings krátko po začiatku sezóny. Chystal som sa udrieť Gordieho Howe, a myslím, že som mu pri tom nadvihol hokejku a zasiahol jeho lícnu kosť. Vyzeralo to tak, že som ho iba jemne škrabol, ale rozhodcovia to odpískali. Pozrel sa na ľad a videl na ňom trochu krvi. V tom pozrel na mňa. Ja som sa len usmieval, ale on na mňa ukázal prstom. Keď to urobil, povedal som mu: 'Ach, odpáľ, ty bastard, mal si už dávno skončiť. Si na túto hru už príliš starý.' Keď sme sa cez prestávku vrátili do šatne, Ted Lindsay (Gordieho bývalý spoluhráč; pozn.) sa posadil vedľa mňa a riekol: 'Stanley, takto by si s Gordiem hovoriť nemal.' Odvetil som mu, že je naozaj starý, a že by tu už nemal byť. Lindsay kontroval: 'Nikdy nezabudne na to, čo si mu povedal. Dávaj si na seba pozor.' Asi päť až sedem zápasov po tomto incidente sme hrali v Detroite, a ja som na to akosi pozabudol. Nastrelili sme puk do ich pásma, Gordie za ním korčuľoval, aby ho rozohral. Išiel som za ním, aby som forčekoval. Blížim sa k nemu, ale následne si pamätám už len to, ako ma nesmierne bolí čeľusť. Váľam sa po ľade a netuším, kde som. Rozmazane vidím skupinku hráčov sediacich na lavičke, takže sa k nim reflexívne plazím. Dostávam sa konečne na striedačku, ale po dvoch sekundách cítim, ako ma niekto chytá v podpazuší. Následne si pamätám, ako ma tí hráči vyhadzujú cez mantinel späť na ľad. Skončil som totiž na lavičke Red Wings! Taký som bol otrasený a dezorientovaný, keď na mňa Gordie Howe nezabudol."⁸⁰⁸

⁸⁰⁶ Rosen, Dan. Mike Babcock: Howe was passionate about sport he loved. 2016.

⁸⁰⁷ Ferraro, Landon. 2016.

⁸⁰⁸ Duff, Bob & Roose, Bill. Nine: A Salute to Mr. Hockey Gordie Howe. 2007.

- Gordie Howe -

O tom, ako jedno hokejové mesto prišlo o svoje pôžitky

Kedysi dávno sa mu hovorilo City of Champions – mesto šampiónov, alebo City of Future – mesto budúcnosti. Inak hlavne Motor City alebo Motown – mesto motorov, The Automotive Capital of the World – hlavné mesto svetového automobilového priemyslu, Renaissance City – renesančné mesto, Music City – mesto hudby, či Rock City – rockové mesto. Kdekoť mu dnes povie aj Ghost Town – mesto duchov, alebo City of Art – mesto umenia. Nejednen odvážlivec z predmestia dúfa, že v budúcnosti z neho bude City of Greenery – mesto zelene. Ale to hlavné, prečo ste do tohto mesta prišli, je niečo iné: prišli ste sem, pretože je to Hockeytown – hokejové mesto.

Vykráčate si po Woodward Avenue, dlhočiznej a širokej ulici, predierajúcej sa centrom jednej veľkej betónovej džungle. Po vašej pravej strane sa vypína Fox Theatre, kedysi opustené a schátrané, neskôr zrekonštruované divadlo. Oživil ho veľkopodnikateľ **Mike Ilitch**. O kúsok ďalej, po ľavej strane, sa rozprestiera Comerica Park, domov bejzbalových Detroit Tigers. Aj toto dielo vybudoval a zveľadil Mike Ilitch.

Takto pokračujete aj o hodný kus ďalej, a kdekoľvek sa pozriete, uvidíte tam niečo, čo pre toto mesto urobil Mike Ilitch. Ako iste viete, milovník mesta Detroit, vrúcny a súťaživý majiteľ klubu Detroit Red Wings. Nielen miliardár, ale sám jeden z obyčajných a vášnivých fanúšikov. Tento klub by nikdy nebol tým, čím je, nebyť jeho, pretože on ho vytvaroval do takej podoby, v akej ho poznáte. A u mesta je to rovnako.

Vykráčate si ďalej a v tom okolo vás prefičí zaľúľaný mikrobús. Je to kyvadlová doprava s vašimi kumpánmi. Nechcelo sa im zdolávať betónovú džungľu pešky, preto radšej poprosili hotelového šoféra, aby ich odviezol. Ako okolo vás prefičia, cez otvorené okná mávajú šálmi, čapicami, dresmi. Už onedlho sa s nimi stretnete. V cieľi budú prví, ale vám to vôbec nevádi, pretože vy ste prišli pocítiť vašu Hockeytownu.

Vedia to o vás aj niekoľkí domáci, pretože ste si od nich overovali, ako spoľahlivo prechádzať mestom a čo je v ňom nové, aby vás to neprekvapilo. Toto mesto môže byť nebezpečné a ani vo sne sa v ňom nechcete stratiť alebo zbytočne túlať. Odkiaľ ste? Čo tu robíte? Kam sa chystáte? – takéto otázky vám kládli, keď spozorovali, že nemáte americký prízvuk. Prišiel som pocítiť vašu Hockeytownu – odpovedali ste zakaždým.

Betónová džungľa v centre mesta je sivá. Po skončení bežnej pracovnej doby tu máte problém stretnúť živú dušu. Nastupujúci súmrak vám našepkáva, že by ste sa mali ponáhľať, aby ste ušli duchom a do cieľa dorazili včas.

Cez Woodward Avenue sa dostávate k Detroit Riverwalk, malebnému nábreviu rieky Detroit River. Na tomto rozprávkovom mieste sa rezký krok opäť mení na prechádzku. Sivé farby tu nahrádzajú farby modré, žlté a zelené, šed' a prach z centra strieda zeleň a modrastá rieka. Rieka je americko-kanadskou hranicou, na jej opačnej strane sa rozprestiera ontárijské mesto Windsor. Kanada je tu na dosah ruky.

Ako kráčate po Riverwalk, pomaly sa blížite k legendárnej stodole zvannej **Joe Louis Arena**. Aj ona je sivá, ale v jej blízkosti sa to len hemží inými, radostnejšími farbami – červenými, totiž bielo-červenými.

Bielo-červenú vidíte všade naokolo. Je na dresoch s menami hrdinov, ktorí obliekali dres Red Wings a ľudia si ich zamilovali. Howe, Probert, Kocur, Yzerman, Lidström,

McCarty, Fiodorov, Shanahan, Kronwall, Zetterberg, Osgood, Chelios, Franzén, Konstantinov, Holmström. Je ich neúrekom.

Aby ste sa do Joe dostali, driapete sa fúrou schodov. Pre mnohých to nie je nič príjemného. Schody sú rozbité a otlčené, často nepekne klzké. Po ich zdolaní stojíte pred vstupom s titulom Gordie Howe Entrance. Kúsok od neho, každý rok v apríli, sa objaví veľká plastová chobotnica menom Al. Bola pomenovaná po ľadárovi Alovi Sobotkovi, ktorý v Joe zveľadil slávnu tradíciu vrhania chobotníc na ľad tým, že nimi začal mávať nad hlavou a dostal tak fanúšikov do varu. Tento zvyk a tohto pána tu pozná každý. Slávnejšieho ľadára v NHL nenájdete.

Chobotnica pred Joe sa stane nesporným znamením toho, že Red Wings hrajú **play-off**. Ďalšia chobotnica sa spustí k ľadu pred začiatkom play-off. Klub ich vyťahne už onedlho. Play-off sa tu hrá rok čo rok, mnohí mladší fanúšikovia či dokonca hráči ešte neboli na svete, keď doň Red Wings naposledy nepostúpili.

Z Gordie Howe Entrance prechádzate do stiesnenej vstupnej haly. Čoskoro vás ohromuje majestátna socha Gordieho Howea, ktorému sa hovorí **Mr. Hockey**. Legenda tohto mesta, legenda štátu Michigan, legenda kanadského hokeja, pre mnohých najlepší hokejista, aký kedy hral. Na jeho sochu sa môžete pozrieť kedykoľvek a vždy pri nej niekto stojí. Vždy je pri nej niekto, kto sa ňou chce pokochať; vždy je tam niekto, kto sa k nej vracia, akoby Gordiemu opakovane preukazoval úctu.

Úcta, akú má v tomto meste Mr. Hockey, je jedným slovom nekonečná. Zaručene si nespomeniete na žiadneho iného hokejistu, ktorý by ukončil aktívnu kariéru už v roku 1980 a bol by stále taký populárny ako Gordie Howe. Naozaj, nikto podobný neexistuje. Platí to tu, v Joe Louis Arene, ale i kdekoľvek inde.

Mr. Hockey v podobe sochy je príznačne jeden z prvých, kto vás v Joe Louis Arene víta. A ktovie, možno sa v nej objaví aj osobne – stále tu z času na čas chodievajú, hoci jeho zdravie je posledné roky podlomené.

Vo vstupnej hale vás ohromí nielen socha Gordieho Howea (a sochy, fotografie a iné počty ďalším legendám Red Wings). V tejto staručkej aréne nemožno prehliadnúť jej typickú arómu. Je to štipľavá aróma pripomínajúca zvetrané pivo či zastaranú skriňu, čo sa dlho neotvorila. Pre niekoho je to vôňa, pre niekoho zápach. V každom prípade je to aróma, akú z moderných hokejových arén nepoznáte.

Prekvapení vo vnútri je podstatne viac. Môžete si povšimnúť, že aréna nemá takmer žiadne okná (znie to šialene, ale v celej aréne sú len tri, a sú to skôr malé otvory na dverách ako klasické okná). Červené sedadlá sú úzke, nie veľmi pohodlné, mnohé z nich sú deravé, rozbité, kníšu sa, sú opotrebované. Miesta pod nohami je pramálo. Schody v aréne sú strmé, niekde prikrátke či dokonca oblé, pomalované nevkusnou žltou farbou. Ak máte väčšie nohy, musíte robiť drobné krôčiky a dávať si poriadny pozor, aby ste nešliapli do prázdna; žiadne zábradlie vám tu nepomôže. Fronty vedúce kamkoľvek a pre čokoľvek sú pridlhé – nič pre netrpezlivých. Po návšteve pánskych toaliet máte pocit, že ste zažili socialistické djéjà vu, pretože tam na vás čakal dlhý pisoárový žľab. Dokonca aj kocka nad ľadom vyzerá tak, akoby si pamätala začiatok úpadku mesta zo sedemdesiatych rokov.

Pokiaľ vám niečo v Joe padne pod nohy, ľahko to môže prepadnúť medzerou v kovovej časti niektorej z takto stavaných tribún a už sa toho nedočkáte. Padne to niekomu v útrobach na hlavu, alebo to skončí na chodbe a vo vreci na odpadky. Z médií poznáte príbehy o tom, ako hráči v iných arénach kráčajú po červenom koberci, zatiaľ čo v Joe kľučujú medzi kalužami zvetraného piva a roztrúseným popcornom spod tribún.

Aj cez všetky nepríjemné prekvapenia, podľa mnohých však nedielne súčasti jedinečného čara tejto arény, na vás čaká jeden úžasný zážitok v nenapodobiteľnej atmosfére. Keď si pred nedostatkami Joe privriete oči, nedokážete odtrhnúť zrak od rýdzo hokejových prvkov, pretože práve hokej so všetkým, čo k nemu patrí, a so všetkým, čo pod značkou Red Wings priniesol, urobil z tejto arény taký ikonický skvost.

Nemôžete odtrhnúť oči napríklad od netradičných mantinelov. Ich zadná časť nikdy nebola vymenená a ako posledná časť mantinelov v NHL je vyrobená aj z preglejky, takže puk sa od nich môže odraziť nepredvídateľným spôsobom. Ako si iste pamätáte, Red Wings tu vďaka nim strelili mnoho pamätných gólov. Akoby im svojou pružnosťou pomáhali. Aj preto sa o nich traduje, že sú živé – hovorí sa im Active Boards.

Alebo od ľadu, podľa dlhoročných výpovedí samotných hokejistov najlepšieho ľadu v NHL. V jeho strede je namaľovaný veľký nápis, ktorý má zdôrazniť, kde to vlastne ste. Hockeytown – hokejové mesto.

Alebo od desiatok transparentov visiacich zo stropu a pripomínajúcich, koľko toho Red Wings vyhrali. Málokde v NHL nájdete toľko transparentov ako v Joe. Mnohé veľké víťazstvá Red Wings sú oveľa staršie ako ste vy. A mnohí hokejisti už priznali, že sa im na moment roztriasli nohy, keď v tejto úspechmi ovenčenej aréne mali vykorčuľovať na ľad po prvýkrát. Šatňa hostí totiž stojí povedľa stien, kam Red Wings namaľovali mená všetkých svojich víťazov Stanley Cupu, takže sa im nik nemôže vyhnúť. Nečudo, že ne-jeden novic znervóznie, keď si pred vstupom na ľad uvedomí, kto všetko tu pred ním hral a nosil dres Red Wings.

Oči nemôžete odtrhnúť ani od plakiet s vyradenými číslami klubových legiend. Lidström s číslom 5, Yzerman s kapitánskym céčkom a číslom 19, Abel s číslom 12, Sawchuk s číslom 1, Delvecchio s číslom 10, Lindsay s číslom 7. A samozrejme Mr. Hockey Gordie Howe so svojou deviatkou. Čo meno, to pojem.

Ak máte Red Wings v srdci, pri pohľade na tú nádheru vám naskočia zimomriavky a poľahky sa vám podlomia kolená. Podlomia sa ako pri prvom bozku od životnej lásky, pri prvom úspechu v kariére. Ten pocit ste už zažili v iných sférach života a teraz ho zažívate tisíce kilometrov od domova. Cítite pritom, že ste doma aj tu, v Joe.

Nie je to ani tak hokejová aréna ako múzeum. Múzeum jediné na svete, a úplne vás pohltí. Je to múzeum hokeja a ničoho okrem hokeja. Prídete sem, posadíte sa a sledujete hokej a nič len hokej.

Ako tam sedíte, kocháte sa históriou a čakáte na príchod svojich hrdinov v červeno-bielych dresoch s okrídleným kolesom na hrudi, prekvapuje vás ešte niečo iné: prekvapuje vás úžasná rodinná atmosféra na tribúnach, najmä v spodnom prstenci arény, kde poväčšine sedávajú majitelia permanentných vstupeniek.

Ak ste si kúpili lístok od držiteľa sezónnej permanentky, napríklad od istého Johna, ľudia povedľa vás sa začnú pýtať, ako sa John má, prečo na dnešný zápas neprišiel, či patríte do jeho rodiny, odkiaľ sa poznáte. Zostávate prekvapený, milo prekvapený. Robia si zo mňa žarty, alebo sú naozaj takí milí? – pýtate sa v duchu.

Tí smelší sa vás pýtajú, ako ste to oblečený, ak máte na sebe čierny kabát a vôbec ste v čiernom od hlavy po päty. Kódex odievania tu velí niečo iné – totiž hokejovú klasiku. Väčšina navôkol má na sebe džínsy – modré džínsy, a červený či biely dres Red Wings. Čím starší, tým lepší. John mal vysvetliť, ako sa treba obliecť – vtipkujú.

Pýtajú sa vás viacerí, pretože s Johnom sa tu stretávajú po väčšinu sezóny, či už Red Wings vyhrávajú, alebo nie. Sú to fanúšikovia na život a na smrť, fanúšikovia za každých

okolností, praví fanúšikovia, bez ktorých by Red Wings neexistovali. Mnohí fandia Red Wings desiatky rokov a pamätajú časy, keď ešte hrávali v legendárnej Olympii. Podaktorí tu nosia aj slizké chobotnice, aby ich v pravý okamžik vhodili na ľad. Schovávajú ich pod dresom, tí odvážnejší ich prepašujú dovnútra v spodnej bielizni.

Aj na tribúnach Joe je to jedna veľká rodina, kde sa každý s každým pozná. O rodinnej atmosfére tejto organizácie od podlahy až po strop často rozprávajú hokejisti či pracovníci arény, ale až keď ju zažijete a zažijete ju opakovane, až vtedy začínate chápať, že to nie je len fráza a že je skutočná.

Títo ľudia sú fanúšikovia v pravom slova zmysle. Mnohí z nich nerozprávajú o tom, koho nemajú radi, čo by mal urobiť tréner, čo by mal urobiť manažér, čo by mal urobiť majiteľ, alebo čo by mali napísať noviny. Nehrajú sa na trénerov, nehrajú sa na manažérov, nehrajú sa na majiteľov, nehrajú sa na expertov a novinárov. Namiesto toho rozprávajú o svojej láske k Red Wings, o svojich starostiach, svojej práci či rodine. Milovaný klub ich za to nosí na rukách, pretože bez ich podpory by tu nebol – také prosté to je. No a vy sa medzi nimi cítite strašne dobre. Sú to fanúšikovia takí, akí majú byť. Sú oddaní. Sú hrdí – neveriteľne hrdí. Sú skutoční.

Aj títo ľudia sa sem chodia hlavne zabávať, preto rozprávajú predovšetkým o zábave – o tom, čo pre nich Red Wings chystajú, či už budú vyhrávať, alebo nie. A keďže sa túžia zabávať, veľmi často rozprávajú o hráčovi, ktorý ich dokáže zabaviť ako nik iný. Hovorí mu Magic Man – kúzelník. Volá sa **Pavel Daciuk**.

Čo dnes asi predvedie? Koho zosmiešni svojimi úžasnými kľučkami? – hovorí sa im Datsyukian Dekes. Bude skórovať a bodovať? Tak či onak bude pohladením pre dušu hokejového fajnšmekra, pretože tento hráč je úžasný vždy.

Takto títo ľudia uvažujú, a je to z nich cítiť. Mnohí okolo vás, ako v Joe sedíte, sa tešia hlavne na ladný tanec ruského kúzelníka. Je to ďalšia z radostí, akých sa tu dočkáte noc čo noc. O kvalitnom hokeji, tom najlepšom hokeji so všetkým, čo k nemu patrí – či už Red Wings vyhrávajú, alebo nie – ani nehovoriac.

* * *

Mike Ilitch. Joe Louis Arena. Play-off. Gordie Howe. Pavel Daciuk.

Päť pôžitkov pre verného fanúšika Detroit Red Wings.

Aká je to ukrutná bolesť, keď viete, že týchto päť pôžitkov viac niet.

Pavel Daciuk sa vrátil za rodinou do Ruska. Gordie Howe a Mike Ilitch odišli do hokejových nebies. K poslednej rozlúčke s Gordiem v Joe Louis Arene prišlo v priebehu pol dňa 15 tisíc fanúšikov⁸⁰⁹ – rad radom, jeden po druhom. Play-off sa stalo minulosťou – dlhoočasná séria 25 postupov do vyradovacích bojov za sebou sa skončila. Čas Joe Louis Areny sa naplnil, ľahne popolom a nahradí ju nová, supermoderná Little Caesars Arena. Vyrástla do krásy o poriadny kus ďalej, vo štvrtiach, kde sa to dovtedy hemžilo špinou, hrdzou, plesňou, neporiadkom, kriminálnikmi, narkomanmi, bezdomovcami či prostitútkami. Pre toto ťažko skúšané mesto je veľkým krokom vpred.

Bolesť je o to väčšia, že týchto päť pôžitkov vymizlo zo sveta fanúšikov Detroit Red Wings v priebehu jedného jediného roka – postupne od apríla 2016 do apríla 2017. Toľko tvrdých rán v priebehu takého krátkeho obdobia si nezaslúžili ani úspechmi uchlácholení priaznivci, ktorým fanúšikovia mnohých iných klubov mohli za posledných 20 rokov

⁸⁰⁹ Sharp, Drew. Thousands pay tribute to Red Wings star Gordie Howe. 2016.

len závidieť, no tí ostrieľaní im popri tom neraz pripomínali, že aj ich raz doženie doba, kedy sa bude všetko zdanlivo rúcať a oni zapochybujú.

Až keď sú pôžitky preč, až keď sa všetko zdanlivo rúca a bolesti je priveľa, až vtedy sa skutočne ukazuje, kto sú verní fanúšikovia, akí sú silní, akí sú oddaní a akí sú trpezliví. Ozajstná vernosť fanúšikov sa vždy môže merať až vtedy, keď sú jedineční hokejisti preč a úspechy prestávajú prichádzať. Fandiť veľkým hráčom a veľkým úspechom totiž dokáže každý. Veď sa aj občas hovorí, že vernosť sa meria od konca.

To fanúšikovia urobili z tohto mesta skutočný Hockeytown. Keď Detroit Red Wings pod Mikeom Ilitchom začínali, permanentné vstupenky malo len niečo málo cez dvetisíc priaznivcov (v modernej NHL by kvôli takému nízkemu číslu rýchlo skončili). Bolo to také mizerné, že Ilitch na každom domácom zápase organizoval súťaž o automobil, len aby do Joe nalákal viac ľudí. Dal im možnosť vyhrať auto, len aby do jeho nového podniku prišli za zopár dolárov. Robil to jednu celú sezónu⁸¹⁰ – len si to predstavte.

V modernej NHL je verných fanúšikov tohto klubu mnohonásobne viac a pre túto organizáciu sú najdôležitejší zo všetkých, pretože sú to oni, ktorí celý ten špás platia a plnia klubovú kasu. Sú to oni, sú to ďalší fanúšikovia spoza obrazoviek oficiálnych televízií, odkiaľ do NHL i do klubu tečú ďalšie peniaze, a je to majiteľ klubu – slobodný podnikateľ. Všetko, čo sa dialo, deje a môže diať, závisí od nich. Bez nich to nejde.

Zostať verným fanúšikom, aj keby to znamenalo roky či možno desiatky rokov bez ďalšieho úspechu, zatiaľ čo ostatní okolo vás sa budú tešiť z toho, z čoho ste sa kedysi tešili vy, to už každý nedokáže. Niečo také, a navyše aby za to platil a platil veľké peniaze, pretože o tom to je, niečo také dokáže iba verný fanúšik.

Pôžitky, o ktoré ste prišli – od Mikea Ilitcha a plodov jeho práce, cez posvätnú Joe Louis Arenu a úchvatnú sériu postupov do play-off, až po legendu a odkaz Gordieho Howea alebo kúzelné kúsky v podaní Pavla Daciuka – boli vskutku bolestivé a kdekomu ublížili tak, že nad Detroit Red Wings zlomil palicu. Ale ak ste verným fanúšikom, mali ste možnosť uvedomiť si, aké nevšedné a výnimočné potešenia to vlastne boli.

Tieto a mnohé iné pôžitky neboli normou, neboli samozrejmosťou, neboli niečím, čo možno akosi automaticky očakávať, hoci mnohí tomu verili a veria možno dodnes. Boli výnimočné, a vy ste vďačný za to, že to viete a že ste ich mohli cítiť – že ste mohli pocítiť vašu Hockeytownu.

Dokonca tú vašu chcete pocítiť znova, v inej forme, a ste ochotný zistiť, či vám Detroit Red Wings prinesú nové potešenia. No aj keby sa im to podarilo nemalo, aj keby bolesť pribúdala a nové pôžitky by neprichádzali, chcete byť pri tom – **s nimi**.

Vedzte, že Hockeytown si vás bude ctíť o to viac, a vaša láska k tomuto veľkému hokejovému mestu a veľkému hokejovému klubu sa ešte prehĺbi.

⁸¹⁰ Myers, Gene. The Joe: Memories from the Heart of Hockeytown. 2017.

Zoznam použitých prameňov

Pri písaní jednotlivých článkov, ktoré sú obsahom tejto elektronickej knihy, som použil a citoval informácie z rôznych prameňov. Pre ich sprehľadnenie som ich rozdelil na knihy, novinové a časopisecké články v printovej a elektronickej forme, online články, audiovizuálne diela a ostatné pramene.

V zozname použitých prameňov bližšie neuvádzam rôzne rozvláčne pramene, z ktorých som čerpal základné, obvykle číselné informácie, ako napríklad osobné údaje o hokejistoch a ich základné štatistiky, konkrétne dátumy či výsledky. Takto použitými prameňmi boli štatistická databáza NHL, Game Log NHL, databáza HockeyDB a databáza HockeyReference.

Pri písaní som využíval aj vlastnú historickú databázu zaujímavých, známych i málo známych udalostí týkajúcich sa Detroit Red Wings, ako aj jedinečné poznatky, ktoré som za ostatných takmer 25 rokov zaznamenával a uchovával v mojom archíve. Využil som tiež záznamy zo zápasov Red Wings z rôznych časových období, vrátane vzácných zberateľských kúskov z päťdesiatych a šesťdesiatych rokov. Tieto materiály v tomto zozname bližšie neuvádzam.

Knihy:

- Allen, Kevin & Regner, Art. *Red Wing Nation: Detroit's Greatest Players Talk About Red Wings Hockey*. Chicago: Triumph Books, 01.11.2015. ISBN 978-1-62937-128-3.
- Babcock, Mike & Larsen, Rick. *Leave No Doubt: A Credo for Chasing Your Dreams*. Montreal: McGill-Queen's University Press, 25.06.2012. ISBN 978-0-7735-4476-5.
- Bak, Richard. *The Detroit Red Wings: The Illustrated History*. Dallas: Taylor Publishing, 01.01.1998. ISBN 978-0-87833-221-2.
- Béliveau, Jean; Goyens, Chris & Turowetz, Allen. *Jean Béliveau: My Life in Hockey*. Toronto: McClelland & Stewart, 28.10.1994. ISBN 978-1-55365-149-9.
- Brophy, Mike. *My First Goal: 50 players and the goal that marked the beginning of their NHL careers*. Toronto: McClelland & Stewart, 11.10.2011. ISBN 978-0-7710-1682-0.
- Brumm, Leonard "Oakie". *We Only Played Home Games: Wacky, Raunchy, Humorous Stories of Sports and Other Events in Michigan's Maximum Security Prison*. Otsego: Brumm Enterprises, 15.01.2002. ISBN 978-0-971-80500-2.
- Cantin, Philippe. *Serge Savard: Canadien jusqu'au bout*. Montreal: KO Éditions, 09.10.2019. ISBN 978-2-924965-14-6.
- Conner, Floyd. *Hockey's most wanted: The Top 10 Book of Wicked Slapshots, Bruising Goons and Ice Oddities*. Dulles: Brassey's, 01.10.2002. ISBN 978-1-57488-364-X.
- Daniels, Ken & Duff, Bob. *If These Walls Could Talk: Stories from the Detroit Red Wings Ice, Locker Room, and Press Box*. Chicago: Triumph Books, 15.10.2017. ISBN 978-1-62937-461-1.
- Dater, Adrian. *Blood Feud – Detroit Red Wings vs. Colorado Avalanche: The Inside Story of Pro Sports' Nastiest and Best Rivalry of Its Era*. Lanham: Taylor Trade Publishing, 02.08.2007. ISBN 978-1-58979-319-4.
- Diamond, Dan; Duplacey, James & Zweig, Eric. *The ultimate price: The Stanley Cup*. Kansas City: Andrews McMeel Publishing, 01.10.2003. ISBN 978-0-7407-3830-5.

-
- Dinger, Ralph. *The National Hockey League Official Guide & Record Book 2012*. Toronto: Dan Diamond & Associates, 01.10.2011. ISBN 978-1-894801-22-5.
- Duff, Bob. *The Bruise Brothers: Hockey's Heavyweight Champions*. Wayne: Immortal Investments Publishing, 01.01.2008. ISBN 978-0-9789770-3-0.
- Duff, Bob & Roose, Bill. *Nine: A Salute to Mr. Hockey Gordie Howe*. Detroit: Olympia Entertainment, 08.10.2007. ISBN 978-0-9664120-9-3.
- Duff, Bob & Roose, Bill. *Seven: A Salute to Ted Lindsay*. Detroit: Olympia Entertainment, 18.10.2008. ISBN 978-0-9817729-2-9.
- Duhatschek, Eric; Frayne, Trent; Hornby, Lance; Miller, Gord & Strachan, Al. *Hockey Chronicles: An Insider History of National Hockey League Teams*. New York: Checkmark Books, 01.09.2001. ISBN 978-0-8160-4697-2.
- Fischler, Stan. *Detroit Red Wings: Greatest Moments and Players*. New York: Verlag, 07.11.2017. ISBN 978-1-68358-159-8.
- Fischler, Stan & Fischler, Shirley. *Who's Who In Hockey*. Kansas City: Andrews McMeel Publishing, 02.03.2003. ISBN 978-0-7407-1904-2.
- Fischler, Stan & Hall, George. *Hockey's 100: A Personal Ranking of the Best Players in Hockey History*. New York: Beaufort Books, 01.11.1984. ISBN 978-0-8253-0245-9.
- Frederick, Shane. *The Ultimate Guide to Pro Hockey Teams*. North Mankato: Capstone Press, 01.08.2010. ISBN 978-1-4296-5643-6.
- Garraty, John A. *The Great Depression: An Inquiry into the Causes, Course, and Consequences of the Worldwide Depression of the Nineteen-Thirties, As Seen by Contemporaries*. New York: Anchor Books, 01.09.1987. ISBN 978-0-385-24085-7.
- Gave, Keith. *The Russian Five: A story of espionage, defection, bribery and courage*. Ann Arbor: Gold Star Publishing, 20.03.2018. ISBN 978-1-947165-17-5.
- Howe, Gordie. *Mr. Hockey: My Story*. New York: Penguin Group, 01.01.2014. ISBN 978-0-698-18359-9.
- Howe, Gordie & Condron, Frank. *Gordie Howe: My Hockey Memories*. Richmond Hill: Firefly Books, 01.10.1999. ISBN 978-1-55209-395-5.
- Hull, Brett & Allen, Kevin. *Brett: His Own Story*. Chicago: Triumph Books, 01.09.2003. ISBN 978-1-57243-596-8.
- Hunt, Jim. *The Men in the Nets: Hockey's Tortured Heroes*. Chicago: Follett Publishing Company, 01.01.1967.
- Joyce, Gare. *When the Lights Went Out: How One Brawl Ended Hockey's Cold War and Changed the Game*. Toronto: Doubleday Canada, 07.11.2006. ISBN 978-0-385-66274-1.
- Kavieff, Paul R. *The Purple Gang: Organized Crime in Detroit 1910-1945*. Fort Lee: Barricade Books, 30.03.2005. ISBN 978-1-56980-281-5.
- Kelly, Leonard "Red"; Gregoire, Waxy L. & Dupuis, David M. *The Red Kelly Story*. Toronto: ECW Press, 11.10.2016. ISBN 978-1-77041-315-3.
- Knap, Karel. *Češi a Slováci v dějinách NHL*. Praha: Egmont, 11.11.2005. ISBN 978-80-252-0267-4.
- Knap, Karel. *Robert Reichel – kapitán zlaté generace*. Praha: Egmont, 01.07.2010. ISBN 978-80-252-1366-7.
-

-
- Kulfan, Ted. *The Good, The Bad, & The Ugly Detroit Red Wings: Heart-Pounding, Jaw-Dropping, and Gut-Wrenching Moments from Detroit Red Wings History*. Chicago: Triumph Books, 01.10.2009. ISBN 978-1-60078-240-4.
- Lidström, Nicklas; Nordström, Gunnar & Duff, Bob. *Nicklas Lidstrom: The Pursuit of Perfection*. Chicago: Triumph Books, 01.10.2019. ISBN 978-1-62937-535-9.
- Lynch, Budd & Duff, Bob. *My Life: From Normandy to Hockeytown*. Detroit: Olympia Entertainment, 15.10.2007. ISBN 978-0-9664120-8-6.
- MacSkimming, Roy. *Gordie: A Hockey Legend*. Vancouver: Greystone Books Ltd., 06.08.2003. ISBN 978-1-55054-719-1.
- McCarty, Darren & Allen, Kevin. *My Last Fight: The True Story of a Hockey Rock Star*. Chicago: Triumph Books, 01.12.2013. ISBN 978-1-60078-885-7.
- Melancon, Benoit. *The Rocket: A Cultural History of Maurice Richard*. Vancouver: Greystone Books, 14.07.2009. ISBN 978-1-55365-336-3.
- Myers, Gene (ed.). *Stanleytown: The Inside Story of How the Stanley Cup Returned to the Motor City After 41 Frustrating Seasons*. Battle Ground: Pediment Publishing, 01.01.2021. ISBN 978-1-59725-974-3.
- Myers, Gene (ed.). *The Joe: Memories from the Heart of Hockeytown*. Chicago: Triumph Books, 04.04.2017. ISBN 978-1-62937-475-8.
- Podnieks, Andrew. *Players: The ultimate A-Z guide of everyone who has ever played in the NHL*. Toronto: Doubleday Canada, 01.01.2003. ISBN 978-0-385-25999-9.
- Probert, Bob & McLellan Day, Kirstie. *Tough Guy: My Life on the Edge*. Chicago: Triumph Books, 01.10.2010. ISBN 978-1-60078-562-7.
- Robinson, Chris. *Great Left Wingers: Stars of Hockey's Golden Age – True Canadian Amazing Stories*. Calgary: Altitude Publishing Canada, 30.03.2006. ISBN 978-1-55439-082-6.
- Roy, Michel. *Patrick Roy: Winning, Nothing Else*. Hoboken: John Wiley & Sons, 06.10.2008. ISBN 978-0-470-15616-2.
- Užák, Martin. *Red Wings Corner: sůbor blogových příspěvků*. Martin Užák, 29.09.2015. ISBN 978-80-972096-3-6.
- Weekes, Don & Banks, Kerry. *The Unofficial Guide to Even More of Hockey's Most Unusual Records*. Vancouver: Greystone Books, 31.08.2004. ISBN 978-1-55365-062-X.

Noviny a časopisy (printová forma):

- Albom, Mitch. *Probie's release a result of another Wings' error*. Detroit Free Press, 21.07.1994.
- Albom, Mitch. *Yzerman's goal breaks double-overtime agony*. Detroit Free Press, 17.05.1996.
- Bastable, Jim. *Wings Move Ahead, 3-0, on Lindsay's Overtime Counter*. The Windsor Star, 26.03.1956.
- Brett Hull: *Father's son in name, skill only*. The Washington Post, 27.12.1988.
- Bucyk *Spoils Howe's "Night"*. Associated Press via Edmonton Journal, 04.03.1959.
- Campbell *clears Kennedy, criticizes Ivan*. Canadian Press via Montreal Gazette, 30.03.1950.

Canadiens trade Roy to Colorado. Associated Press via The Baltimore Sun, 07.12.1995.

Capitals defeat Penguins. Associated Press via The Poughkeepsie Journal, 03.01.1978.

Carroll, Dink. Wings Cop Stanley Cup on Leswick's Overtime Goal. Montreal Gazette, 17.04.1954.

Cart, Julie. Here's looking at you, kid. The Los Angeles Times, 25.12.1986.

Cocaine charge darkens Probert's nightmare. Associated Press via Edmonton Journal, 03.03.1989.

Cotsonika, Nicholas J. 600. Yzerman the 11th player to reach milestone. Detroit Free Press, 27.11.1999.

Cotsonika, Nicholas J. Hull skates to Detroit, takes less cash to chase the Cup. Knight Ridder Newspaper, 22.08.2001.

Cotsonika, Nicholas J. Wings' Verbeek scores 2; his 500th ties Flames, 2-2. Detroit Free Press, 23.03.2000.

Croll, Bruce. Innocent Injured in Riot. Montreal Gazette, 18.03.1955.

Dann, Marshall. Champ Wings Snubbed by Canadiens. Detroit Free Press, 18.04.1954.

Dann, Marshall. Did Red Wings Play a 'Cripple'? Detroit Free Press, 04.02.1960.

Dann, Marshall. Here's Why Kelly and McNeill Quit. Detroit Free Press, 06.02.1960.

Dann, Marshall. 'Howe Night' - But Wings Only Tie. Detroit Free Press, 04.03.1959.

Dann, Marshall. Lindsay Stunned, But Doesn't Look Gift Goal in Mouth. Detroit Free Press, 26.03.1956.

Dann, Marshall. 'Lum' Uninvited Guest at Gordie Howe Night. Detroit Free Press, 03.03.1959.

Dann, Marshall. Threats To Wings Prove 'Hoax'. Detroit Free Press, 25.03.1956.

Demers: Drinking by Probert, others caused Detroit's loss. The Washington Post, 13.05.1988.

Dennis, Matt. Kelly, McNeill Quit Hockey After Trade to Rangers. The Windsor Star, 05.02.1960.

Detroit - Maroons Game Summary. Montreal Gazette, 25.03.1936.

Devine, Tommy. Howe's loss, not game, worries Wings. Detroit Free Press, 29.03.1950.

Docs: Konstantinov Out of Coma, Condition is Upgraded to 'Fair'. Newsday, 24.07.1997.

Duff, Bob. Probert helps out. The Windsor Star, 04.01.2007.

Dulmage, Jack. Howe breaks records, 5-2. The Windsor Star, 21.10.1965.

Elliott, Helene. Injured Konstantinov not in Red Wings' locker room, but he's never far from their thoughts. Los Angeles Times, 22.10.1997.

Fear Stalks Downtown. Canadian Press via The Windsor Daily Star, 18.03.1955.

Fichtenbaum, Paul. Another Hull's apoppin'. Sports Illustrated, 25.12.1989.

Fisher, Red. Calling Colorado, Detroit. Montreal Gazette, 05.12.1995.

Fisher, Red. Habs humiliated by Red Wings, Roy has angry exchange with Tremblay after getting hook. Montreal Gazette, 03.12.1995.

Fisher, Red. Tremblay calls it quits. Montreal Gazette, 01.05.1997.

Fitzgerald, Tom. Richard Stick Duels Laycoe, Fights With Official. The Boston Globe, 14.03.1955.

Frayne, Trent & Adams, Jack. The high spots of a lifetime with the Red Wings. Maclean's, 28.01.1961.

Get Behind Canadiens, Rocket asks. The Globe and Mail, 19.03.1955.

Gave, Keith. Five-game streak is best since 1984. Detroit Free Press, 05.12.1987.

Gave, Keith. Probert jailed, he violated probation. Detroit Free Press, 05.12.1987.

Gave, Keith. Red Wings gamble and draft two from Soviets. Detroit Free Press, 18.06.1989.

Gave, Keith. Red Wings make Sillinger top choice. Detroit Free Press, 18.06.1989.

Gave, Keith. Wings go wild, 12-0. Detroit Free Press, 05.12.1987.

Gave, Keith. Wings take their first Soviet. Detroit Free Press, 18.06.1989.

Gordie Howe clears Kennedy of injuring him. United Press via The Boston Globe, 04.04.1950.

Gordie Howe Night But Harry Lumley Gave Him No Gifts. Associated Press via Newport Daily News, 04.03.1959.

Governor Proclaims Saturday, April 18th, Champions' Day. The Grosse Pointe Review, 16.04.1936.

Gross, George. Czech Hockey Star Defects to Canada. Toronto Sun, 18.07.1974.

Guard Wings. United Press via Daily News, 24.03.1956.

Habs are red-faced, Roy get hook in a rout. Canadian Press via The Province, 03.12.1995.

Hall, Dave. Probert, Blackhawks 'the right fit', Ducharme says. The Windsor Star, 25.07.1994.

Hasek Traded to Red Wings. Associated Press via Los Angeles Times, 01.07.2001.

Henderson, Tom. Czechs vs. Wings: Contrast In Style and Way of Life. Detroit Free Press, 02.01.1978.

Henderson, Tom. Touring Russians Blast U-M. Detroit Free Press, 04.01.1978.

Hickey, Pat. Canadiens might be better off without great goalie. Montreal Gazette, 04.12.1995.

Hockey Sidelights. The Escanaba Daily Press, 05.02.1954.

Hockey Summaries - Red Wings 5 Pardubice 4. The Ottawa Journal, 03.01.1978.

Hockey Views In 'Cooler'. United Press and Sun-Bulletin, 02.02.1954.

Holst, Doc. Red Wings Win Record Game, 1-0. Detroit Free Press, 25.03.1936.

Holst, Doc. Wings Beat Leafs, 3-2, to Win Stanley Cup. Detroit Free Press, 12.04.1936.

Hope Comes One Step At A Time For Konstantinov. Associated Press via The St. Louis Post-Dispatch, 03.08.1997.

Hornberger, Bob. Drug case no basis for deportation. The Windsor Star, 17.11.1989.

Hunt, Jim. Montreal Cops Amazed No One Killed in Mad Violence After Game. Toronto Star, 18.03.1955.

Hunt, Jim. Shoot Howe, Lindsay? Easy! Jim Carries Gun Into Gardens. Toronto Daily Star, 26.03.1956.

Interested In Coaching Says Red. Canadian Press via Montreal Gazette, 06.02.1960.

Kelly Plays First Game for Toronto. The Sault Daily Star, 11.02.1960.

King, Kelley. Ted Lindsay, Hero of Hockey. Sports Illustrated, 18.03.1957.

Kulfan, Ted. Yzerman races time. *The Detroit News*, 28.11.1999.

La Canfora, Jason. Oh, happy day! *Detroit Free Press*, 18.06.1998.

Lapointe, Joe. Lemieux's Latest Hit Enrages Wings. *The New York Times*, 30.05.1996.

Lapointe, Joe. Soviet TV to see a ghost: Non-person Nedomansky. *Detroit Free Press*, 04.01.1979.

Lapointe, Joe. Wings hold on to lead for a change, 6-5. *Detroit Free Press*, 05.01.1979.

Lapointe, Joe. Wings stick to their own party line in cold war exhibition against Soviets. *Detroit Free Press*, 06.01.1979.

Lardner, Rex. Wispy and worrying, but he wins. *Sports Illustrated*, 23.11.1964.

Lindsay Slaps Hall of Fame. *Detroit Free Press*, 19.08.1966.

Luecking, Dave. Konstantinov inspires Red Wings. *The St. Louis Post-Dispatch*, 13.06.1998.

Lytle, Andy. The Official Story on Howe. *The Vancouver Sun*, 30.03.1950.

MacDonald, D. A. L. Mob rule wrecks Forum, Game. *Montreal Gazette*, 18.03.1955.

Matheson, Jim. Yzerman's 600th goal sparks Detroit. *Edmonton Journal*, 27.11.1999.

McGregor, Gord. Well-Kept Secret: Howe's Parents Score Surprise. *The Windsor Star*, 04.03.1959.

McNeil, Marc T. Bruneteau's tally gives Detroit win in sixth overtime. *Montreal Gazette*, 25.03.1936.

Mickey passes 50; Wings still trail. *The Vancouver Sun*, 28.03.1973.

Montreal Hockey Fans Riot, Battle Police, Smash Windows, Loot Stores, Attack Official. *Associated Press via The Milwaukee Journal*, 18.03.1955.

Morris, Mel. Anti-Campbell Mobs Terrorize City. *The Windsor Daily Star*, 18.03.1955.

Nedomansky shows Soviets he's still alive. *Associated Press via The Lansing State Journal*, 05.01.1979.

NHL expels Probert after cocaine arrest. *Associated Press via The Lansing State Journal*, 05.03.1989.

Not Even Prison Can Hold Wings. *Associated Press via Detroit Free Press*, 03.02.1954.

Olan, Ben. Red Kelly Picked By Lynn Patrick As Hockey's Best. *Nanaimo Daily News*, 17.12.1953.

Pap, Elliott. Red Wings staying airborne. *The Vancouver Sun*, 17.01.2001.

Probert arraigned on drunk driving charge. *Associated Press via The Lansing State Journal*, 26.07.1994.

Probert arrested. *Montreal Gazette*, 05.07.2004.

Probert hit with cocaine arrest. *Canadian Press via Nanaimo Daily News*, 02.03.1989.

Record Detroit crowd sees battling Toronto team win wild match from Red Wings. *Canadian Press via The Ottawa Citizen*, 13.04.1942.

Red Wings Defeat Prison Sextet 5-2. *Associated Press via Marshfield News-Herald*, 03.02.1954.

Red Wings defender is critical. *Associated Press via The Kansas City Star*, 14.06.1997.

Red Wings focus on fallen friends during victory parade. *The Times-News*, 19.06.1998.

Roger Crozier, 53, a Hockey Goaltender. Associated Press via The New York Times, 12.01.1996.

Ross, J. Andrew. Trust and Antitrust: The Failure of the First National Hockey League Players' Association, 1957-1958. *Business and Economic History*, 2003, vol. 8, no. 1. ISSN 1941-7349.

Ross, Sherry. Dalgarno has shield of honor. *Newsday – Nassau Edition*, 20.09.1989.

Sabo, John N. 12,293 See Detroit Top Own Mark. *Detroit Free Press*, 24.01.1944.

St. James, Helene; Crowe, Steve & Cotsonika, Nicholas J. Wings' surprise landing. *Detroit Free Press*, 17.01.2001.

Stern, Robert A.; O'Riley, David O.; Daneshvar, Daniel H.; Nowinski, Christopher J.; Cantu, Robert C. & McKee, Ann C. Long-term consequences of repetitive brain trauma: chronic traumatic encephalopathy. *PM & R Journal*, 2011, vol. 3, no. 2. ISSN 1934-1482.

Suspended Detroit Red Wings forward Petr Klima was arrested. *United Press International*, 10.10.1988.

Swift, Ed M. On And On And On And... *Sports Illustrated*, 21.01.1980.

Ted Gets It: The Parting Shot. *Detroit Free Press*, 26.03.1956.

They Make Him Think He's Bigger Than Game, Red Wings Boss Says. Associated Press via *Toronto Star*, 18.03.1955.

Threatens to Shoot Howe, Lindsay. *Canadian Press via Toronto Daily Star*, 24.03.1956.

Todd, Jack. Habs lucky to get breathing body for Brashear. *Montreal Gazette*, 14.11.1996.

Todd, Jack. New hope for Habs fans; Team president, Molson CEO sound serious about future they're serious. *Montreal Gazette*, 03.09.1999.

Toronto Lands Wings' Kelly For Reaume. *United Press International via Daily News*, 11.02.1960.

Trethewey, Jim. Detroit Red Wings To Invade Marquette Ice. *The Escanaba Daily Press*, 02.02.1954.

Tussle With Fan Brings 10-Day Suspension. Campbell Slaps Lindsay With Record Penalty. *Detroit Free Press*, 26.01.1955.

Vaughan, Doug. On The Rebound. *The Windsor Star*, 26.03.1956.

Verbeek healing well. *The New York Times*, 14.06.1985.

Waddell, Dave. The 500 club. Verbeek scores twice to join NHL scoring elite. *The Windsor Star*, 23.03.2000.

Walter, Lewis H. Red Kelly Valuable To Wings. *Detroit Free Press*, 15.12.1955.

Weary Wings Work Overtime to Win. *Detroit Free Press*, 17.04.1954.

Wheatley, Walter R. Richard Fans Go Mad. *The Ottawa Citizen*, 17.03.1955.

Wigge, Larry. The Dominator. *The Sporting News*, 06.11.1995.

Wings Beat Leafs, 2 to 1, in 2d Overtime, Tie Series. *United Press via The Boston Globe*, 05.04.1950.

Wings Crush Rangers In Record 15-0 Rout. Associated Press via *Daily News*, 24.01.1944.

Wings' goalie Crozier retires because of hockey's 'torture'. *Canadian Press via The Ottawa Citizen*, 07.10.1967.

Wings' Head, Abel, Kelly in Hall of Fame. United Press International via The Traverse City Record-Eagle, 13.06.1969.

Wings must come off floor to beat Leafs. Detroit Free Press, 30.03.1950.

Wojnowski, Bob. It's time for revenge! The Detroit News, 26.03.1997.

Zurkowsky, Herb. Houle faces first major transaction. Montreal Gazette, 04.12.1995.

Noviny a časopisy (elektronická forma):

Albom, Mitch. In Gordie Howe, a legend passes, but stories remain. Detroit Free Press, 11.06.2016.

Albom, Mitch. Probert's tough story ended far too soon. Chicago Tribune, 05.07.2010.

Barnas, Jo-Ann. From grind to grace: Darren McCarty tries to find himself and his career again. Detroit Free Press, 27.01.2008.

Cain, Carol. Darren McCarty faces demons, prepares for next chapter. Detroit Free Press, 30.03.2014.

Campbell, Ken. Looking back at the life of Bob Probert. The Hockey News, 05.07.2010.

Chaput, John. Leswick's shot found net in OT of Game 7. Detroit Free Press, 07.04.2004.

Constantine, Mark. EMTs get their just due, belately, from sports writer. MLive, 04.03.2009.

Cotsonika, Nicholas J. Tomas Holmstrom's unlikely journey to 1,000 games. The Hockey News, 10.02.2012.

Cowan, Stu. Patrick Roy and Mario Tremblay back on speaking terms. Montreal Gazette, 18.03.2014.

Crawford Fined \$10,000 for Hostilities in Game 4. Los Angeles Times, 24.05.1997.

Darren McCarty, wife get protection order. The Detroit News, 06.06.2012.

Dow, Bill. 20 years later: Red Wings vs. Avalanche fight night is still the best. Detroit Free Press, 23.03.2017.

Dow, Bill. Detroit Red Wings' Mickey Redmond was in huge trade 50 years ago. Detroit Free Press, 13.01.2021.

Dow, Bill. Red Wings' Alex Delvecchio got phone calls mid-game from 'hammered' owner about players. Detroit Free Press, 06.03.2021.

Duff, Bob. Babcock coaches 500th win. Windsor Star, 06.12.2014.

Duffy, Andrew. Outside the box: The life and times of Ottawa's Jim Kyte. The Ottawa Citizen, 13.02.2016.

Elliott, Helene. 'Cheap Shot' Nets Lemieux Suspension for Two Games. Los Angeles Times, 03.06.1996.

Elliott, Helene. Fedorov Is No Longer a Frozen Asset. Los Angeles Times, 08.03.1998.

Elliott, Helene. Flyer Win Is Dawn of a New Era in the East. Los Angeles Times, 27.05.1997.

Family, friends and fellow hockey players remember Bob Probert as 'gentle giant'. Canadian Press via The Hockey News, 09.07.2010.

Farber, Michael. 2000s: The Decade in Sports / All-Decade Team: NHL. Sports Illustrated, 14.12.2009.

Farber, Michael. Spirit of '89. Sports Illustrated, 01.06.2009.

Fedorov Leaves Wings To Sign With Ducks. Associated Press via The New York Times, 20.07.2003.

Fish, Eric. Best of the Worst Red Wings: No. 5 Robert Lang. Flint Journal, 13.07.2009.

Frei, Terry. Bloody Wednesday! Avalanche brawl with Red Wings in 6-5 loss. The Denver Post, 27.03.1997.

Frei, Terry. Patrick Roy fights Chris Osgood in Red Wings' win over Avs. Denver Post, 02.04.1998.

Gave, Keith. Bob Probert, Goose Loonies, a hat trick of horrific headlines. Detroit Free Press, 10.04.2019.

Gray, Kathleen. Former Red Wing Darren McCarty joins marijuana company, says pot saved his life. Detroit Free Press, 26.08.2019.

Hackel, Stu. The Morning Skate: Barry Smith on Magnitka, the Rangers' Victoria Cup Foe. The New York Times – Slap Shot Blog, 01.10.2008.

Khan, Ansar. Chris Osgood outstanding in net, picks up 400th win as Red Wings beat Colorado in overtime. MLive, 28.12.2010.

Khan, Ansar. Fischer happy, but dreams of return. MLive, 21.11.2007.

Khan, Ansar. Former Red Wings enforcer Bob Probert, 45, dies after collapsing on boat. MLive, 05.07.2010.

Khan, Ansar. Nicklas Lidstrom scores in overtime to lift Red Wings past Flames, 5-4. MLive, 21.11.2010.

Khan, Ansar. Red Wings feel a mixture of pride and dejection after battling Blackhawks hard, only to lose in the end. MLive, 30.05.2013.

Khan, Ansar. Red Wings' Chris Osgood to have sports hernia surgery, will be sidelined 6-8 weeks. MLive, 10.01.2011.

Krupa, Gregg. Ted Lindsay's legacy leaves indelible mark on hockey. The Detroit News, 04.03.2019.

Kulfan, Ted. Red Wings mourn Bob Probert's sudden passing. The Detroit News, 06.07.2010.

Late Bob Probert's life of booze, drugs, women and hockey revealed in memoir. Canadian Press via The Hockey News, 22.10.2010.

Manzullo, Brian. It's 'Champions Day' in Detroit! A toast to Detroit sports history. Detroit Free Press, 18.04.2017.

Meagher, John. 'I've never been back there'. Montreal Gazette, 06.12.2005.

Meyer, Zlati. Flashback: Mid-game accident left Gordie Howe close to death. Detroit Free Press, 22.03.2015.

Monroe, Mark. Detroit Red Wings legend credited with Cup tradition. Toledo Blade, 29.05.2010.

Myers, Gene. Chris Osgood's mom changed tune during son's fight with Patrick Roy. Detroit Free Press, 02.04.1998.

NHL – Forbes. Forbes, 08.12.2003.

NHL playoffs: A Game 7 between rivals that stands alone. St. Paul Pioneer Press, 29.05.2013.

Osgood Makes His Point As Red Wings Win Again. Associated Press via The Spokesman-Review, 07.03.1996.

Pervaiz, Amna. McCarty named Road Captain for Probert Ride. The Windsor Star, 06.05.2015.

Petzold, Evan. Darren McCarty knew how to beat any drug test. Now his marijuana brand is on the market. Detroit Free Press, 02.07.2020.

Puzic, Sonja. Probert memorial ride to aid Dieu's cardiac lab. The Windsor Star, 08.04.2011.

Red Wings' Jiri Fischer returns to ice. Associated Press via USA Today, 01.03.2008.

Russo, Michael. Announcer takes heat for Luongo laud. South Florida Sun-Sentinel, 01.03.2002.

Ryšavý, Pavel. Drsňák z Detroitu se oháněl pistolí. Byla z Brna. Pardubický deník, 26.01.2013.

Sadowski, Rick. Hull a shell of his former talkative self but veteran's playoff scoring speaks loudly. Rocky Mountain News, 03.06.2000.

Savage, Brendan. NHL legends Ted Lindsay, Red Kelly share thoughts on former teammate Gordie Howe. MLive, 12.06.2016.

Savard, Chris. Second Bob Probert Memorial Ride, a huge success. Our Hometown, 24.06.2012.

Schrader, Steve. Ex-Wing Pavelich still can't stand Habs. Detroit Free Press, 29.04.2015.

Schwarz, Alan. Hockey Enforcer Bob Probert Paid a Price, With Brain Trauma. The New York Times, 02.03.2011.

Seidel, Jeff. Bob Probert movie a heart-breaking mix of honesty and tender humanity. Detroit Free Press, 08.12.2018.

Sharp, Drew. Thousands pay tribute to Red Wings star Gordie Howe. Detroit Free Press, 14.06.2016.

Sipple, George. Red Wings legend Budd Lynch dies. Detroit Free Press, 09.10.2012.

Sipple, George. Wings' Fischer again treated at hospital. Detroit Free Press, 30.11.2005.

Sodergren, Andrew. Lindsay remembers hockey's good ol' days. Naples Daily News, 15.03.2007.

St. James, Helene. Fischer hospitalized after seizure during game. Detroit Free Press, 22.11.2005.

Starkey, Joe. Notebook: Ciccarelli itching to play again. Pittsburgh Tribune-Review, 05.03.2002.

Stubbs, Dave. Celebrating NHL's longest game, played March 24-25, 1936. Montreal Gazette - Hockey Inside/Out, 24.03.1999.

Stubbs, Dave. Historic puck in time warp: Souvenir from NHL's longest game prized by niece of starring goalie. Montreal Gazette, 03.07.1999.

Stubbs, Dave. On a Wings and a Prayer. Montreal Gazette, 19.06.1999.

Online články:

1977 Canadiens greatest NHL team. The Sporting News via NHL.com, 10.02.2011.

Bak, Richard. Red Wings' 1954 Prison Game Featured Pros and Cons. Vintage Detroit, 25.01.2015.

Bak, Richard. Remembering when the Red Wings won the longest game in Stanley Cup history. Vintage Detroit, 30.03.2014.

Beam, Todd. Red Wings mourn the loss of longtime play-by-play voice and public address announcer Budd Lynch. Detroit Red Wings, 09.10.2012.

Bob Probert's ashes sprinkled in penalty box at Joe Louis Arena. Associated Press, 11.04.2017.

Cotsonika, Nicholas J. Wings' Lidstrom flirts with perfection. Yahoo! Sports, 17.11.2010.

Dow, Bill. The best gift ever given to Gordie Howe brought the Detroit legend to tears. Detroit Athletic, 05.10.2014.

Dow, Bill. The Jailhouse Rocked When the Wings played in Prison. Vintage Detroit, 13.10.2009.

Draper, Kris. There Will Be Blood. The Players' Tribune, 15.03.2017.

Duff, Bob. Red Kelly: Trailblazer on the blueline. Detroit Red Wings, 12.10.2018.

Fischler, Stan. NHL came close to shutting down during World War II. NHL.com, 13.09.2017.

Fischler, Stan. Rangers had to scrounge for goaltenders during World War II. NHL.com, 17.05.2017.

Flames fire GM Risebrough. United Press International, 02.11.1995.

Former NHL enforcer Probert dead at 45. Canadian Press via Sportsnet, 05.07.2010.

Gaylinn, Dave. It's been a very good Jiri in Grand Rapids. AHL On-The-Beat, 01.03.2004.

Gulitti, Tom. Sharks GM Wilson recalls Howe's kindness. NHL.com, 12.06.2016.

Householder, Mike. Dominik Hasek refuses about \$3 million of salary while out with injury. Associated Press, 12.03.2004.

Hrabal, Jan. Tesla Pardubice hrála proti klubům NHL. Už je to přes třicet let! HC Pardubice, 14.07.2008.

Knufken, Drea. 25 rich athletes who went broke. Business Pundit, 18.05.2009.

Kreiser, John. April 13: Tonelli keeps dynasty alive for Islanders. NHL.com, 13.04.2020.

Kreiser, John. March 17: Brodeur becomes NHL all-time wins leader. NHL.com, 17.03.2019.

Kreiser, John. March 23: Wayne Gretzky scores 802nd NHL goal. NHL.com, 23.03.2018.

Kreiser, John. May 6: Leach ties playoff record with five-goal game for Flyers. NHL.com, 06.05.2019.

Kreiser, John. Seven team records likely to stand test of time. NHL.com, 14.09.2012.

Kreiser, John. Wings turn penalty kills into victories. NHL.com, 01.06.2008.

Lage, Larry. Darren McCarty's priorities: Sobriety, Family & Hockey. Associated Press, 11.04.2008.

Lage, Larry. Jiri Fischer is glad to be alive, still has desire to play. Associated Press, 13.12.2005.

Lagrange, J. D. The Mario Tremblay vs. Patrick Roy Saga – Who is to Blame? All Habs Hockey Magazine, 06.12.2011.

Lang to miss 3-4 weeks with broken rib. United Press International, 09.03.2004.

List, Kevin. Looking back: Marty Pavelich. On The Wings Blog, 06.11.2006.

Luongo makes 57 saves, but Red Wings prevail. Associated Press, 28.02.2002.

McCarty traces bankruptcy to lockout. Associated Press via ESPN, 12.04.2006.

McIntosh, Jeff. Ex-Red Wing Darren McCarty files for bankruptcy. Associated Press, 12.04.2006.

Meet the 2013 Fall Convocation Honorary Doctorates. McGill University, 27.11.2013.

Mossman, John. Crawford Chides Bowman for Being Master Manipulator. Associated Press, 25.05.1996.

Newman, Mark. Mac's back! Grand Rapids Griffins, 12.03.2008.

NHL.com readers share memories of 'Mr. Hockey'. NHL.com, 12.06.2016.

Pelletier, Joe. Marty Pavelich. Greatest Hockey Legends, 15.10.2007.

Pelletier, Joe. Roger Crozier. Greatest Hockey Legends, 07.05.2008.

Pelletier, Joe. The Night Teeder Kennedy almost killed Gordie Howe. Greatest Hockey Legends, 29.12.2013.

Pinchevsky, Tal. Vaclav Nedomansky paved the way for hockey defectors who followed. ESPN, 14.03.2016.

Probert, Dani. 5th Annual Bob Probert Ride – June 14, 2015. Bob Probert Memorial Ride, 28.04.2015.

Raimondo, Gianni. The Left Wing Lock. Hockey Player Magazine, 19.07.2007.

Red Wings win in shootout, leave Jackets feeling blue. Associated Press via ESPN, 21.12.2005.

Remembering Roy's career-changing game. TSN, 02.12.2005.

Researchers: Bob Probert had CTE. Associated Press via ESPN, 03.03.2011.

Ringle, Tracie & Hahn, John. Novi to honor Nicklas Lidstrom with a street-renaming ceremony. City of Novi & Detroit Red Wings, 16.03.2011.

Roose, Bill. Alumni Reunion: Petr Klima. Detroit Red Wings, 20.06.2012.

Roose, Bill. Lynch's death brings end to era. Detroit Red Wings, 09.10.2012.

Roose, Bill. McCarty eyes NHL comeback, to play in IHL. Detroit Red Wings, 08.01.2008.

Roose, Bill. Redmond's 50-goal effort was Wings' first. Detroit Red Wings, 27.03.2009.

Roose, Bill. What a Drive! Detroit Red Wings, 15.03.2011.

Roose, Bill. Wings were upset by Bruins in 1957 series. Detroit Red Wings, 18.04.2014.

Roose, Bill. Wings' first outdoor game was in prison. Detroit Red Wings, 09.02.2012.

Rosen, Dan. 1989 NHL Draft defined Red Wings for decades. NHL.com, 08.11.2015.

Rosen, Dan. Feared tough guy Bob Probert dies at 45. NHL.com, 06.07.2010.

Rosen, Dan. Mike Babcock: Howe was passionate about sport he loved. NHL.com, 10.06.2016.

Schwartz, Larry. Red Wings rout Rangers 15-0, set records. ESPN Classic, 19.11.2003.

Shanny's special goal overshadowed by rivalry. Associated Press via ESPN, 23.03.2002.

Shea, Kevin. One on one with Andy Bathgate. Hockey Hall of Fame, 20.04.2004.

Smith, Stephen. A man called Mud. Puckstruck, 28.11.2017.

Smith, Stephen. The neverending story (right to the end). Puckstruck, 25.03.2019.

Stars regain form, climb five spots. ESPN, 11.03.2002.

Stubbs, Dave. Bowman watched, coached and marveled at Howe. NHL.com, 11.06.2016.

Stubbs, Dave. Gretzky: Howe was 'greatest player ever'. NHL.com, 14.06.2016.

Stubbs, Dave. Lafleur, Cournoyer share Mr. Hockey stories. NHL.com, 16.06.2016.

Stubbs, Dave. Red Wings rode 'Production Line' to Stanley Cup in 1953-54. NHL.com, 21.09.2018.

Užák, Martin. 3. apríl v histórii Detroit Red Wings. Hockeytown Blog, 03.04.2021.

Užák, Martin. 8. apríl v histórii Detroit Red Wings. Hockeytown Blog, 08.04.2021.

Užák, Martin. 9. apríl v histórii Detroit Red Wings. Hockeytown Blog, 09.04.2020.

Užák, Martin. Česi a Slováci s hetrikom v drese Detroit Red Wings. Hockeytown Blog, 18.08.2019.

Užák, Martin. Česi a Slováci v pästných súbojoch. Hockeytown Blog, 22.10.2012.

Užák, Martin. Don Brennan nazval Detroit skládkou menom Detoilet. Hockeytown Blog, 21.08.2013.

Užák, Martin. Film o Bobovi Probertovi čaká televízna premiéra. Hockeytown Blog, 14.12.2018.

Užák, Martin. O dvoch vzácných hetrikoch Václava Nedomanského. Hockeytown Blog, 28.02.2019.

Užák, Martin. Prehľad: Detroit Red Wings proti európskym klubom. Hockeytown Blog, 30.09.2019.

Wakiji, Dana. By The Numbers: Pavel Datsyuk. Detroit Red Wings, 16.05.2016.

Wakiji, Dana. Former Red Wings enforcer Probert dies. Fox Sports Detroit, 05.07.2010.

White, Joseph. Red Wings acquire center Lang from Washington. Associated Press, 27.02.2004.

Audiovizuálne diela:

24/7 Red Wings/Maple Leafs: Road to the Winter Classic, episode 1. Rick Bernstein, HBO, 57 minút, 14.12.2013.

Detroit Red Wings: A Celebration of Champions. NHL & Warner Brothers, 1 004 minút, 04.11.2004.

Eyes On The Ball / Watch That Puck. Bill Stern, NBC, dve minúty, 1947.

Hockey Night in Canada. CBC, 96 minút, 11.10.1952.

Mike Vernon reflects on his amazing career. CBC: Hockey Night in Canada Radio, 31 minút, 20.11.2013.

Net Worth. Jerry Ciccoritti, Morningstar Entertainment, 92 minút, 26.11.1995.

Sport aus dem Archiv - Vaclav Nedomansky. Zweites Deutsches Fernsehen, 12 minút, 1987.

The Word on Woodward. Detroit Red Wings, 132 minút, 07.07.2020.

Top 10 Game 7 Stanley Cup Final matches. TSN, štyri minúty, 15.06.2009.

Tough Guy: The Bob Probert Story. Geordie Day, Dark Star Pictures, 94 minút, 18.06.2019.

Ostatné pramene:

- Beam, Todd; Kujawa, Kyle & DiFilippo, Alex. 2020-21 Detroit Red Wings Media Guide. Detroit Red Wings, 2020.
- Chukerman, Will; Gao, Emerald; Kempenaar, Adam; Rogowin, Adam; Steinmiller, John & Stroope, Lyndsey. The 2017/18 Chicago Blackhawks Media Guide. Chicago Blackhawks, 2017.
- Detroit Red Wings Written History – 1930s. Detroit Red Wings, 2016.
- Ferraro, Landon. Osobná komunikácia, 10.06.2016.
- Hanlon, Peter; Kelso, Sean & Buer, Greger. 2015-16 Calgary Flames Media Guide. Calgary Flames, 2015.
- Mario Tremblay. Montreal Canadiens – Our History. Montreal Canadiens, 2015.
- Marty Pavelich – Detroit Red Wings History. Detroit Red Wings, 2015.
- NHL Fights Season by Season. Drop Your Gloves, 2018.
- Panthers Team Records. Florida Panthers, 2016.
- Sis. Juliet Jennifer. The Prayers, Quotes and Sayings of Saint Augustine of Hippo: The Life of Saints, The Life of Prayer, 15.10.2016.
- Slávnostná inaugurácia poštovej známky Šport: A. Kvašňák, V. Nedomanský, J. Torma. Slovenská spoločnosť olympijských a športových zberateľov, 07.09.2017.

Časová os

Časová os ukazuje, kedy boli jednotlivé články tejto elektronickej knihy po prvýkrát zverejnené na blogu Hockeytown Blog.

Víťazstvá a pády Darrena McCartyho	08.12.2009
Nezabudnuteľných 17 miliónov pre góľmanov	07.11.2010
Jiří Fischer a najdôležitejší zápas jeho života	21.11.2010
O zlatých časoch údernej formácie Grind Line	03.12.2010
Cesta Red Wings za víťazstvom Stanley Cupu 2002	24.12.2010
Naozaj nezabudnuteľný Nicklas Lidström	24.03.2011
Čo všetko zmenila jedna "Krvavá streda"	26.03.2012
Stanley Cup 2002 – triumf kedysi odpísaných hráčov	20.09.2012
Ako Niklas Kronwall zrážal českých hokejistov	12.10.2012
O nevídanej vyrovnanosti v zápasoch s Dallasom	29.01.2013
Z posledných zápolení Aarona Downeyho	08.03.2013
Budd Lynch – navždy "Červeným krídlom"	24.04.2013
Ako Jimmy Howard a Niklas Kronwall ukázali charakter	31.05.2013
Ted Lindsay ako priekopník, inovátor a iniciátor	28.07.2013
Gordie Howe a jeho nezvyčajný strach o miesto	04.08.2013
Nicklas Lidström a jeho božská hra v play-off 2002	02.02.2014
Z posledných hviezdnych okamihov Roberta Langa	28.02.2014
O tom, ako Red Wings opäť uspeli v predĺžení siedmeho finále	16.04.2014
Spomienka na profesorské zakončenie Igora Larionova	08.06.2014
Detroit Red Wings a ich jedinečný draft 1989	17.06.2014
Angažmán Daniela Alfredssona v Detrote stál za to	04.12.2014
Mike Babcock zostal desať rokov, ako predpovedal	21.05.2015
Bob Probert – gladiátor známy ako hrdina	08.07.2015
Debut "Ruskej päťky" priniesol potupu Calgary	27.10.2015
Ako Red Wings zatrhlí éru Patricka Roya v Montreale	02.12.2015
Spomienka na gólovú strelu Chrisa Osgooda	06.03.2016
Howea a Lindsayho nezastavila ani vyhrážka smrťou	24.03.2016
Ako Red Wings vyhrali svoj prvý Stanley Cup	11.04.2016
Jedinečný príbeh "porazeného víťaza" Rogera Croziera	05.05.2016
Stevie Y a jeho gól v druhom predĺžení zápasu č. 7	16.05.2016
Malá zbierka príbehov o legende zvanej Mr. Hockey	14.06.2016
Neospevovaný hrdina menom Marty Pavelich	08.11.2016
Jiří Hudler a jeho nevšedná cesta za prvým gólom	10.12.2016
Spomienka na strelecký koncert Sergeja Fiodorova	26.12.2016
Ako Red Wings prežili problematický let z Kalifornie	15.01.2017

O tom, ako jedno hokejové mesto prišlo o svoje pôžitky.....	02.05.2017
Big Ned: od premiéry v NHL po pripravovaný film.....	18.11.2017
Ako Red Wings nastúpili proti Tesle Pardubice	02.01.2018
O tom, ako Red Wings potupne rozstrieľali Chicago.....	25.01.2018
Netradične o bitke Chrisa Osgooda s Patrickom Royom.....	01.04.2018
Ako Petr Klíma prepisoval dejiny v play-off 1988	25.04.2018
Ako Johan Franzén zničil Colorado v play-off 2008	01.05.2018
Návrat k jedinému hetriku Pavla Daciuka v NHL	12.05.2018
O životnej oslabovke Henrika Zetterberga	31.05.2018
Ako Red Wings vyhrali Stanley Cup pre Vladimira Konstantinova	2012, 2018
O najkrajšom góle a dominantnej sezóne Mariána Hossu v Detroite	24.10.2018
Ako Chris Osgood nikdy nepocítil porážku od Tampy.....	13.11.2018
Kocur vs Kyte. Bitka, akú NHL už nechce vidieť.....	25.11.2018
Ako Steve Yzerman dotvoril jednu dlhú bodovú šnúru.....	04.01.2019
Ako sa zrodil najväčší debakel v histórii NHL.....	23.01.2019
Steve Yzerman a jeho úžasný gól v rekordnej sezóne	26.02.2019
Ako jedna veľká noc dojala Gordieho Howea k slzám	03.03.2019
O jednom fantastickom striedaní Darrena Helma	27.05.2019
Ako Nicklas Lidström svojou tisíčkou prepísal dejiny.....	15.10.2019
O tom, ako Steve Yzerman strelil svoj 600. gól v NHL	26.11.2019
Ako Big Ned dokázal Sovietom, že je stále nažive	04.01.2020
Ako Red Wings hrali pod šírým nebom proti väzňom.....	02.02.2020
Ako Pat Verbeek svojím 500. gólom prepísal dejiny	22.03.2020
O tom, ako Gordie Howe takmer prišiel o svoju kariéru.....	28.03.2020
Johan Franzén a jeho životný zápas v play-off.....	06.05.2020
Ako Mr. Perfect a Euro Twins otočili zápas s Calgary	21.11.2020
O tom, ako Red Wings prvýkrát hrali samostatné nájazdy.....	20.12.2020
Ako Chris Osgood dosiahol na 400. víťazstvo v NHL	27.12.2020
Fakty o päťgólovej noci Johana Franzéna	02.02.2021
Red Kelly bol vymenený za to, že povedal pravdu.....	2019, 2021
Stému víťaznému gólu Bretta Hulla predchádzal "bozk smrti".....	27.02.2021
O predčasne ukončenom zápase a nepokojoch v Montreale.....	17.03.2021
Fakty a rarity z najdlhšieho zápasu v dejinách NHL	24.03.2021
Mickey Redmond prvým 50-gólovým strelcom.....	2014, 2021
Najväčšie chvíle kapitána Henrika Zetterberga	27.04.2021
O jednom veľkom góle a veľkom výroku Brendana Shanahana.....	2021, 2021
Hrdinské striedanie Kirka Maltbyho proti presile.....	11.05.2021
Ako Marc Crawford besnil a osočoval Scottyho Bowmana.....	22.05.2021
Rivalita Detroitu a Colorada eskalovala po špinavom faule.....	29.05.2021
O troch pamätných súbojoch Dominika Haška a Patricka Roya	2017, 2021

Červené krídla

vybrané osobnosti, príbehy,
mílniky a zaujímavosti
z histórie Detroit Red Wings

autor: Martin Užák

ilustrátor: Norbert Šátek

dátum vydania: 31. december 2021

formát: elektronická kniha (PDF)

vydané vlastným nákladom, nepredajné

prvé vydanie, 2021

text neprešiel jazykovou korektúrou

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto elektronickej knihy nesmie byť rozširovaná na internete, tlačou a inými médiami bez predchádzajúceho písomného súhlasu autora.

© Martin Užák, 2021

ISBN 978-80-570-3280-9

E-kniha Červené krídla pojednáva o vybraných osobnostiach, príbehoch, míľnikoch a zaujímavostiach z histórie amerického hokejového klubu Detroit Red Wings. Predstavuje to najlepšie z blogu Hockeytown Blog a zároveň završuje jeho dvanásťroč-
né pôsobenie. Tvorí ju 75 starostlivo vybraných statí a článkov, ktoré na blogu Hockeytown Blog patrili medzi najnavštevova-
nejšie a najčítanejšie, a ktoré medzi čitateľmi a návštevníkmi blogu vyvolali najväčší ohlas. Je reprezentatívnou ukážkou to-
ho, čo bolo po celých dvanásť rokov hlavným krédom a veľkou pýchou blogu Hockeytown Blog: kombinuje dôkladne podlo-
žené a jedinečné informácie, ktoré v podobnej miere nespraco-
vali a nepublikovali iné médiá.

HOCKEYTOWN BLOG

ISBN 978-80-570-3280-9